

Universitat de Girona

**CULTURAL IMPACT PERCEPTION A MODEL
PROPOSAL FOR INTANGIBLE IMPACT ASSESSMENT.
UNA PROPOSTA D'AVALUACIÓ DE POLÍTICA
PÚBLICA A TRAVÉS DE L'ANÀLISI D'IMPACTES
CULTURALS D'ESDEVENIMENTS CULTURALS
ENTESOS COM A ACTES D'IMPLEMENTACIÓ**

Alba COLOMBO VILARRASSA

Dipòsit legal: Gl. 1627-2012

<http://hdl.handle.net/10803/94146>

ADVERTIMENT. L'accés als continguts d'aquesta tesi doctoral i la seva utilització ha de respectar els drets de la persona autora. Pot ser utilitzada per a consulta o estudi personal, així com en activitats o materials d'investigació i docència en els termes establerts a l'art. 32 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual (RDL 1/1996). Per altres utilitzacions es requereix l'autorització prèvia i expressa de la persona autora. En qualsevol cas, en la utilització dels seus continguts caldrà indicar de forma clara el nom i cognoms de la persona autora i el títol de la tesi doctoral. No s'autoritza la seva reproducció o altres formes d'explotació efectuades amb finalitats de lucre ni la seva comunicació pública des d'un lloc aliè al servei TDX. Tampoc s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant als continguts de la tesi com als seus resums i índexs.

ADVERTENCIA. El acceso a los contenidos de esta tesis doctoral y su utilización debe respetar los derechos de la persona autora. Puede ser utilizada para consulta o estudio personal, así como en actividades o materiales de investigación y docencia en los términos establecidos en el art. 32 del Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual (RDL 1/1996). Para otros usos se requiere la autorización previa y expresa de la persona autora. En cualquier caso, en la utilización de sus contenidos se deberá indicar de forma clara el nombre y apellidos de la persona autora y el título de la tesis doctoral. No se autoriza su reproducción u otras formas de explotación efectuadas con fines lucrativos ni su comunicación pública desde un sitio ajeno al servicio TDR. Tampoco se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al contenido de la tesis como a sus resúmenes e índices.

WARNING. Access to the contents of this doctoral thesis and its use must respect the rights of the author. It can be used for reference or private study, as well as research and learning activities or materials in the terms established by the 32nd article of the Spanish Consolidated Copyright Act (RDL 1/1996). Express and previous authorization of the author is required for any other uses. In any case, when using its content, full name of the author and title of the thesis must be clearly indicated. Reproduction or other forms of for profit use or public communication from outside TDX service is not allowed. Presentation of its content in a window or frame external to TDX (framing) is not authorized either. These rights affect both the content of the thesis and its abstracts and indexes.

Universitat de Girona

TESI DOCTORAL

CULTURAL IMPACT PERCEPTION

A Model Proposal For Intangible Impact Assessment

Una proposta d'avaluació de política pública a través de l'anàlisi
d'impactes culturals d'esdeveniments culturals entesos com a
actes d'implementació

Alba Colombo Vilarrasa

Barcelona 2012

PROGRAMA DE DOCTORAT EN CIÈNCIES SOCIALS
Gestió i Administració de Polítiques Socials i Culturals

Dirigida per: Alfons Martinell Sempere

Memòria presentada per optar al títol de doctora amb menció europea
per la Universitat de Girona

Index	
Agraïments	6
Research Executive Summary	9
1. CIP – new model of methodology	15
2. Applying CIP to the specific case, to the <i>Karneval der Kulturen</i>	27
3. Applying the model to the effectiveness analysis	37
4. Conclusions	43
Introducció	61
PART I - Fonaments teòrics: els impactes culturals en el marc de les polítiques públiques	68
Capítol 1. Les polítiques públiques	70
1.1. Anàlisi de les polítiques públiques	74
1.2. L'avaluació de les polítiques públiques	98
1.3. Algunes consideracions finals	118
Capítol 2. Els esdeveniments culturals com a fenòmens	120
2.1. Descripció i tipus d'esdeveniments	121
2.2. Els esdeveniments i les estratègies polítiques; el seu rol i els seus impactes	127
2.3. Esdeveniments culturals: els carnivals	130
2.4. L'avaluació dels esdeveniments	140
2.5. Algunes consideracions finals	141
Capítol 3. Impactes i <i>outcomes</i>	143
3.1. Els impactes	144
3.2. Els <i>outcomes</i>	149
3.3. Diferents anàlisis d'impactes i <i>outcomes</i>	154
3.4. Algunes consideracions finals	167
PART II - Marc metodològic	169
Capítol 4. Disseny d'aquesta investigació	171
4.1. Formulació de les hipòtesis	171
4.2. Fases i estructura de la investigació	172
4.3. El model d'anàlisi proposat per aquesta investigació	174
Capítol 5. Cultural Impact Perception: una nova proposta de model metodològic per a l'anàlisi dels impactes culturals	176
5.1. Els impactes socials, culturals i la seva mesura: estat de la qüestió	177
5.2. El Cultural Impact Perception, una nova proposta metodològica	198
5.3. Aplicació del model <i>Cultural Impact Perception</i> a l'anàlisi de l'efectivitat	210
5.4. Algunes consideracions i precaucions metodològiques respecte al Cultural Impact Perception	217
Capítol 6. Primeres aproximacions metodològiques	220
6.1. La selecció del cas	220
6.2. Tècniques d'anàlisi proposades per a aquesta investigació	228

PART III - Aplicació del model al cas escollit	236
Capítol 7. El cas: el Karneval der Kulturen de Berlín i el seu context	238
7.1. La ciutat de bronze: el seu entorn	238
7.2. Un carnaval de tots i per a tots	256
Capítol 8. L'aplicació del model al Karneval der Kulturen	285
8.1. Adaptació del CIP i altres aspectes metodològics	285
8.2. El procés de recollida de dades	301
Capítol 9. Anàlisi i resultats	303
9.1. Els resultats	303
9.2. L'anàlisi de les dades en funció de les hipòtesis	323
9.3. Algunes reflexions finals	347
Capítol 10. Incorporació del Cultural Impact Perception a l'anàlisi de l'efectivitat	356
10.1. Procés metodològic	357
10.2. Un exemple: el CIP a l'anàlisi de l'efectivitat aplicat al KdK	359
10.3. Algunes consideracions finals	380
PART IV - Conclusions	383
Capítol 11. Conclusions	384
11.1. Resposta a la pregunta inicial	384
11.2. Precaucions metodològiques	396
11.3. Recomanacions	398
11.4. Futures vies d'anàlisi	399
11.5. Nota de clausura	401
Referències bibliogràfiques	402
Documents	418
Articles de premsa	418
Webgrafia	419
Annexes	420
Annex 1. Entrevistes exploratòries, guió i entrevistats	420
Annex 2. Transcripció íntegra de les entrevistes	422
Annex 3. Criteris de selecció dels indicadors	490
Annex 4. Impactes comentats pels entrevistats	494
Annex 5. Enquesta	498
Annex 6. Mapa del procés de recollida de dades	503
Annex 7. Definició de conceptes	504
Annex 8. Línies de proximitat a l'acte dels barris de la ciutat de Berlín.	505
Annex 9. Grups i descriptors	505
Annex 10. Estructura política de la ciutat de Berlín	509
Annex 11. Política d'integració de la ciutat de Berlín	516
Annex 12. Existència de cada un dels impactes	520
Annex 13. Intencionalitat de cada un dels impactes	520
Annex 14. Perfils i graus	521
Annex 15. Grau de percepció per perfils	522

Agraïments

El llarg camí que ha suposat l'elaboració d'aquesta investigació ha estat brodat a través d'un aprenentatge continu que sorgeix d'una inquietud intel·lectual inicial. En el meu cas ha estat la de voler saber més sobre els impactes culturals, la de voler identificar la seva importància en el procés d'avaluació d'una política pública sectorial, i també la d'entendre la relació directa entre els esdeveniments culturals i la societat que els acull. Aquesta inquietud és l'espurna que m'ha guiat durant el llarg procés d'aquesta recerca, que s'ha anat construint a través d'aportacions successives, les quals han arribat en forma de reflexions, converses i experiències compartides. Són moltes les persones i les institucions que m'han acompanyat al llarg d'aquest camí i que, amb el seu esforç i suport, han contribuït a desenvolupar i finalitzar aquesta tesi.

La inquietud inicial de comprendre l'existència d'impactes intangibles generats per esdeveniments sorgeix de la meua experiència en el World Cinema Fund, projecte iniciat per la Internationale Filmfestspiele Berlin (la Berlinale), amb la col·laboració del Kulturstiftung des Bundes i el Goethe Institut, entre d'altres. D'aquest projecte, en sorgeixen converses i reflexions que han portat a idees i conceptes que es veuen reflectits en aquest treball. Vull agrair especialment aquella experiència, i totes les idees que en sorgeixen, a Vincenzo Bugno i a Sonja Heinen.

Vull donar les gràcies també, per l'empremta que han deixat en aquest treball, als companys del projecte "Euro-Festival - Art Festivals and the European Public Culture", finançat pel Seventh Framework Programme de la Comissió Europea. Vull agrair especialment l'ajut i les inspiradores converses del Dr. Paolo Magaudda, la Dra. Monica Sassatelli i el Dr. Marco Santoro; i el suport que m'han donat el Dr. Jérôme Segal i la Dra. Liana Giorgi. També vull destacar la suggeridora estada a la University of Sussex i agrair a tots els companys del Departament de Sociologia, especialment al catedràtic Gerard Delanty, la seva generositat intel·lectual, que m'ha guiat en moments difícils.

Així mateix he d'expressar la meua gratitud per la fantàstica col·laboració amb el Karneval der Kulturen de Berlín, especialment a la seva directora, Nadja Mau, i al seu equip; i també al grup de treballadors, col·laboradors i participants, per les idees, la seva generositat i la seva ajuda. M'agradaria esmentar també les institucions que van fer possible la recollida de dades, l'Institut de Sociologia (Institut für Soziologie) de la Freie Universität Berlin i l'Institut de les Ciències

Socials (Institut für Sozialwissenschaften) de la Humboldt Universität zu Berlin, i agrair-los la seva predisposició, el seu coneixement i el seu suport. Especialment vull donar les gràcies a tots aquells col·laboradors que em van ajudar durant el procés.

També vull remarcar la incondicional ajuda i energia que sempre m'han transmès els companys de la Universitat de València, el Dr. Manuel Cuadrado, el Dr. Juan Montoro i el Dr. Pau Rossell, així com les converses i les recomanacions de la Dra. Victoria Ateca, de la Universidad del País Vasco. Vull expressar també la meua gratitud a tots els meus companys dels Estudis d'Arts i Humanitats de la Universitat Oberta de Catalunya pel seu suport al llarg del procés de desenvolupament de la tesi, per les idees i els consells i pel seu ajut i comprensió; i també al professor Dr. Joan Subirats i a la professora Dra. Mercè Bernaus, de la Universitat Autònoma de Barcelona, per la seva valuosa orientació en punts clau del procés d'aquesta investigació.

Desitjo expressar el meu sincer agraïment al director de la tesi, Dr. Alfons Martinell, pels seus ànims i per acompanyar-me durant tot el procés d'aquesta tesi doctoral amb interessants suggeriments, valuoses crítiques i grates recomanacions, que m'han guiat en tot moment; també a l'equip de la Càtedra UNESCO i als membres del Grup de Recerca en Gestió i Administració de Polítiques Socials i Culturals de la Universitat de Girona, per les converses i els interessants seminaris compartits.

Finalment, vull expressar el meu més afectuós agraïment a totes aquelles persones que han contribuït que aquesta investigació sigui un fet. A la meua família i als meus amics, els vull agrair els ànims i el suport incondicional que m'han mostrat a cada moment; com també la comprensió que han manifestat per tantes absències i per tants moments que no he pogut compartir amb ells, els quals espero recuperar en un futur proper. Molt especialment ho haig d'agrair als meus pares, a la meua germana, a l'Anna i al meu marit, que m'han ajudat incondicionalment a creure en el que faig.

Només em queden unes paraules per subratllar la meua tristor en perdre el meu mentor intel·lectual. Vull acabar aquestes línies agraint tot el que em va transmetre el meu admirat i perdut professor Dragan Klaić, que va creure en mi i en les meves inquietuds, em va donar seguretat i em va regalar la seva immensa valentia intel·lectual.

Personal note for English readers

This is a special personal note that the author of this research would like to address to whom will read this Research Executive Summary in English.

It was really an opportunity for me to write my PhD in my mother language Catalan, now one of the co-official languages in Catalunya. As I know that not so many people would be able to read Catalan, I decided to slightly extend my PhD and write an executive summary in English to give the opportunity to present my research to international academics.

I'm so sorry not to be able to translate the complete document, therefore I would like to thank you in advance for making the effort to give yourself an idea of my PhD with this executive summary. In this English text you will find information about the complete concept, methodology, data, ideas and conclusions of my research.

I apologize in advance for any difficulties that this situation may cause. Thank you very much.

Research Executive Summary

In contemporary democratic societies most administrations manage their competences by means of programmes of government action, i.e. using public policies. These aim to resolve publicly identified situations or conflicts, as well as design strategies and / or implementation tools by means of action programmes derived from political - public administration agreements that have the objective of resolving these collective problems.

Within this framework it is necessary to evaluate these processes so as to identify if the programmes established by the governments have been adequate, and if they have been capable of solving the various problems and of reaching the target groups in order to satisfy their needs and improve the situation of the final beneficiaries.

From the field of political science various models for analysing and evaluating public policy have been put forward via different levels, moments and actors in the management and development of these evaluation processes. In all evaluation processes there are three generic criteria to be analysed: effectiveness, efficacy

and efficiency, which permit the intervention hypothesis and the causal hypothesis to be analysed, and which analyse the relation between the resources invested and the affects obtained¹.

These evaluation processes include evaluation by objectives², pluralist³ evaluation, realist⁴ evaluation, and the evaluation at the moment of implementation⁵ (Aguilar, Ander-Egg 1992). One of the processes most currently utilised is known as *ex-post*, which is carried out when the programme has finished and which permits an evaluation of how and whether the general results have been achieved, and of the degree of the affects or the non-affects.

Therefore the most utilised evaluation process in the area of public policy is the *ex-post*, which measures the causal and the intervention hypothesis as well as the relation between the resources invested and the results obtained. However, there are few studies that analyse the social and cultural impacts for developing an *ex-post* evaluation study for a public policy.

Different disciplines have put forward the need to analyse and measure the impacts that are generated by some acts, programmes or events. For example, environmental impacts (Tyler Miller 2002:15), social impacts (Becker, Vanclay 2003; Small, Edwards, Sheridan 2005; Small 2007; Belfiore, Bennett 2008), and economic impacts (Snowball, Antrobus 2002; Herrero 2004; Devesa 2006).

From the point of view of *event studies*⁶, different types of impacts of an event

¹ For more information on these three criteria see section 1.2.4.1. *The criteria for evaluation.* of chapter 1 of this study

² Understood as the evaluation process which attempts to identify if the objectives of the programme or specific policy have been achieved. For more detailed information see section 1.2.5.1. *Evaluation by objectives.* of chapter 1 of this study

³ This type of evaluation is based on recognising the evaluation within the nature of the policy itself. It is carried out in order to have an influence on the political decision-making process and its rigour depends on the interaction between the protagonists in the evaluation process. For more information on this see section 1.2.5.2. *Pluralist evaluation* of chapter 1 in this study.

⁴ The objective of this evaluation is to explain the results, the uniformities, the regularities, the ratios and the social models with the logic of the realist formula (Pawson, Tilly 1997). For more information on this type of evaluation see section 1.2.5.3. *The realist evaluation.* of chapter 1 of this study

⁵ For more details on the different evaluation models as per the time they are carried out, such as *ex-ante*, *mid-term* or *ex-post*, see section 1.2.5.4. *Evaluation at the moment of implementation.* of chapter 1 of this study .

⁶ This is the name given to the area of knowledge dedicated to analysing events from different points of view. For more information on this see chapter 3. Impacts and Outcomes, and chapter 5. Cultural

have been considered, such as social and cultural impacts, political impacts, environmental impacts, impacts on tourism and economic impacts (Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008; Bowdin, Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2011). However, the analysis of intangible impacts caused by different acts or actions has been an academic challenge. No consensus has been established for permitting the identification of a methodology for measuring the non-quantifiable and intangible affects that the actions generate.

So it has been observed that the different disciplines have initiated the identification of the different types of impacts generated by different acts, such as events. However, there are few studies that analyse the social and cultural impacts of cultural events.

This research proposes the analysis and measurement of cultural events, understood as acts of implementing a public policy, in order to later discover if evaluating a policy by means of the proposed analysis of the impacts is possible. Therefore the challenge of this research is found in the process of analysing cultural impacts so as to be able to observe if this analysis process can be adapted to the effectiveness analysis of a public policy.

This research poses an initial question which is composed of two parts, one of which is based on the cultural impacts and the other on their application to another analysis process. It is phrased as follows:

“Can the cultural impacts of cultural events be measured by means of a specific methodology that allows these impacts to be identified and quantified? If this model exists, can it be applied to other analytical processes that need to identify, measure and quantify these types of impacts?”

In order to solve this initial question, this study poses three main hypotheses, which are detailed in various sub-hypotheses⁷. These put forward the existence of different types of cultural impacts, which can be measured by the new proposed methodological model, *Cultural Impact Perception (CIP)*. They question whether

Impact Perception: a new proposal for a methodological model for analysing cultural impacts of this study

⁷ For more information on the formulation of the hypotheses and the sub-hypotheses see section 4.1. Formulation of the hypotheses of chapter 4 of this study.

CIP permits different degrees of perception to be observed according to the profile of the respondents, and they expose the possibility of combining CIP with another analysis process such as the effectiveness analysis of a political policy.

- H1. Whether cultural events stemming from public policies generate cultural impacts on the society that hold the event, which can be identified by CIP.
- H2. Whether the application of CIP permits the detection of how the degree of perception of the cultural impacts of cultural events vary according to the profile of the respondents and individuals in the event-holding society.
- H3. Whether the measurement of cultural impacts of cultural events by means of *Cultural Impact Perception* is an element to be considered for analysing the effectiveness of a public policy.

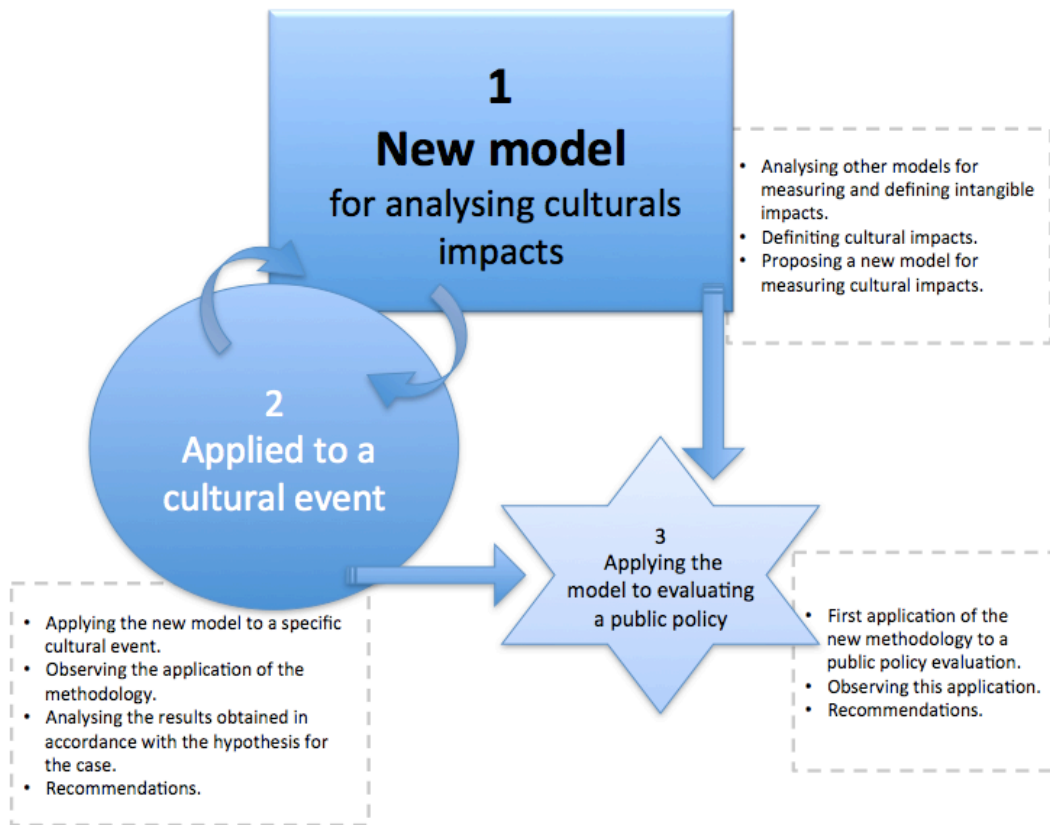
Before beginning this study the author carried out a previous investigation in order to gain familiarity with the process of analysis and with measuring cultural impacts of a cultural event. In that case it was shown that the audience of the festival analysed, the Barcelona Asian Film Festival, thought that the festival helped them to understand and increased their interest in the represented culture (Colombo 2010). In that study it was observed that the audience of the festival considered existent certain social and cultural impacts generated by the festival. The great value of the people's perception of the experienced social and cultural impacts was also observed.

So this present research is facing up to the challenge of identifying a methodology that could serve as a new proposal for analysing and measuring the impacts created by an event. In other words, it is attempting to provide a new example for measuring intangible impacts generated by an action, and to observe if this new methodological proposal can be adapted to the effectiveness analysis of a public policy.

This study is organised into three stages: the first defines a new methodological proposal⁸; the second stage applies this model; and the third observes if this model can be incorporated in the effectiveness analysis of a public policy.

⁸ This research puts forward a new methodological method. Therefore the concepts of model and of methodological proposal do not differ, but are used as synonyms.

Figure E1: Structure of this study

Source: own elaboration

As can be seen in figure E1, there are three stages in the central structure of this study. In the first there are different models for analysing social and cultural impacts, which have been put forward by different disciplines; then there is a proposal for defining what cultural impacts are; and finally there is a new proposal of methodology for analysing cultural impacts.

During the second stage the application of this model to a cultural event is proposed; using this application the process developed for applying this proposed methodological model can be observed; the analysis is developed for evaluating and verifying some of the hypotheses proposed in this study; and finally, some recommendations are made for applying the model.

Finally, in the third stage, the proposed model is applied to the evaluation process of public policy by means of an analysis of effectiveness. In this case the application consists of applying the results obtained in the second stage to the analysis of effectiveness of a public policy connected with the case where the new model of methodology has been applied. In this stage the application process can

also be seen and recommendations are made.

In order to gather together all of these stages, the present study is organised in four parts.

The first part is called “Theoretical fundamentals: cultural impacts within the framework of public policy”, and is organised in three chapters. The first one is based on defining public policy, its models of analysis and the different proposals that have been made so far for evaluating public policies. The second chapter is based on events: they are described; different types are presented; and a focus is made on the analysis of cultural events, specifically carnivals. Finally, the third chapter presents the impacts and the outcomes: an observation is made on what the impacts and outcomes are, and the different models for analysing and measuring them are explained

The second part of this research is called “Methodological Framework; a methodological proposal”, and it is also composed of three chapters. The fourth chapter of this research presents and explains the design, the structure, the main hypotheses and the model of methodology of this investigation. The fifth chapter puts forward a new proposal of methodology for analysing cultural impacts called *Cultural Impact Perception* (from now onwards CIP). This chapter begins by defining and demarcating the different methodologies proposed so far for analysing social and cultural impacts; it then makes a proposal for defining cultural impacts; the CIP model is proposed, the process that needs to be carried out in order to apply it is specified; and a proposal is made for adapting CIP in order to analyse the effectiveness of a public policy. Finally, in the sixth chapter of this research those methodological approaches thought to be important are described, as are the choice of case on which to apply CIP and the analysis techniques proposed by this investigation.

The third part is titled “Applying the chosen model”, and is made up of four chapters. The seventh chapter of this research is an introduction to the chosen case in which CIP is applied, *Karneval der Kulturen* of Berlin (from now onwards KdK). This chapter begins with an introduction to KdK and describes its organisation, structure and characteristics; it introduces the reader to the 2011 edition where CIP was applied; and it describes the different academic studies on KdK that have been found. The eighth chapter of this research describes the

application of CIP to KdK. It begins with some methodological aspects such as the CIP adaptation to KdK; it specifies the elaboration of the survey and the selection of the sample; and it describes the process for gathering data. The ninth chapter of this study displays the results obtained from applying CIP to KdK. This is divided into three sub-sections; the first gives the results obtained according to each of the impacts analysed; the second analyses the data in relation to the hypothesis of this study; and the third puts forward some reflections on applying the CIP model to KdK and on the results obtained. The last chapter of this part, the tenth of this study, is dedicated to incorporating CIP in the analysis of effectiveness, and describes the process as well as the example carried out with KdK. This chapter also finishes with some final considerations in relation to the third hypothesis of this research, and points to certain precautions and recommendations observed from this case.

Finally, the fourth and last part of this investigation, the eleventh chapter, is dedicated to the conclusions that have been drawn after the whole research process. These are organised according to the initial question of this study, and also expose some refinements in methodology that have been observed, and some recommendations and future avenues for analysis. This study finishes with a personal note that the author did not want to leave out - but rather wanted to emphasise - as it draws to a close a long process of research that this investigation involved.

1. CIP – new model of methodology

The main contribution of this research is the proposal of a new model for analysing cultural impacts. This has been designed by means of two proposals: defining cultural impacts and creating a new model for analysis that permits this type of impact to be measured and analysed using the perceptions of people, by identifying their profiles and their degree of perception. A review of this study follows, where the new model and the analysis that has been carried out to achieve this proposal is described.

As has been described in the theoretical framework of this research⁹, in the field of social sciences and humanities there are few disciplines that have dared to define,

⁹ As can be seen in chapter 3. *Impacts and outcomes*, of this study.

analyse and measure the impacts generated by diverse actions, events or phenomena. The science of economics has analysed economic impacts, environmental science has analysed the impacts caused by meteorological or geographical phenomena, studies in tourism have looked into the impacts created by tourism on society, and studies based on the analysis of events have analysed the impacts that these acts generate (Delamere 2001; Delamere, Wankel, Hinch 2001; Small, Edwards, Sheridan 2005; Small 2007).

Both the research into environmental impacts and the investigation of events have been confronted by the complexity of the definition, and also the difficulties in analysing and measuring, what are known as cultural impacts. These are defined and analysed differently according to the discipline and the object of the study. A review will now be made of the different proposals for defining cultural impacts in these disciplines.

1.1 Impacts and their measurement systems

1.1.1 Defining cultural impacts

Judging from the scientific literature analysed in this research it can be considered that the proposals that deal more specifically with social and cultural impacts do not so much come from social sciences or cultural studies as from other disciplines. These are concerned with the concept of *impact*, and with its analysis and measurement using quantitative measures. We are talking, for example, about environmental sciences or *event studies*.

The environmental sciences have dedicated a great deal of effort to the analysis of the impacts generated by environmental, meteorological or geological phenomena, and also to those caused by humanity, such as the construction of dams, atmospheric pollution and climate change, amongst others. They have always considered and analysed these impacts under the premise of sustainability, the environment being understood as one of the three pillars¹⁰, together with the economic and socio-political pillars, which permit sustainability.¹¹

¹⁰ Hawkes (2001) would later integrate culture as a fourth pillar in social sustainability.

¹¹ From the first moments of its development, environmentalism as a social and political movement, and the environmental sciences as a form of formalised knowledge, have had a great interest in finding indicators for measuring in a balanced way the three pillars of sustainable development: ecology, economy and society. The declaration of the Inter-Governmental Conference on

As has been said in the theoretical framework of this research¹², the analysts in this discipline have evaluated and measured impacts using different analysis protocols, such as *Environmental Impact Assessment* (EIA), the Declaration of Environmental Impact (DEI) and *Social Impact Assessment* (SIA)¹³.

Regarding the impacts classified by SIA under the group cultural impacts, it is surprising that only those that can be considered negative are listed. This can be explained by the preventative and anticipatory nature of SIA, which is linked to the perspective of protection in the mid- and long-term that many environmental¹⁴ studies adopt (Vanclay 2002a).

However, the dilemma of defining impacts generated by events began to be considered when Hall (1989, citing Yeoman, Robertson, Ali-Knight, Drommund, McMahon-Beattie 2007, and Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008) proposed a list of impacts grouped into types such as: social and cultural, political, physical or environmental, touristic and economic. This author groups together social impacts with cultural, physical impacts with environmental and touristic impacts with economic - without specifying the relation between impacts organised in different groupings¹⁵.

Another author, Getz (2007), uses the synonyms *impacts* and *outcomes*, and classifies them into different groups: social, cultural and political, economic, and environmental impacts. It is interesting to observe that here cultural impacts are also grouped with the social, though with the novelty that they are considered political impacts. In this work Getz relates impacts with the forces that generate

Environmental Education, organised by UNESCO in cooperation with the United Nations Environment Programme (UNEP), which was held in the city of Tbilisi (Georgia, 14th - 26th October, 1977), was already heading in this direction. This positioning is what led to cultural diversity becoming considered to be the fourth area of sustainable development policy, a fact which has become more well-established with the promotion of Agenda 21 for culture and with programmes such as the European Capital of Culture, which has given rise to many of the studies that we will analyse. For more information see chapter 5 of this study.

¹²The most theoretical and conceptual impacts proposed have been dealt with in section 3.2. *The impacts*, of chapter 3.

¹³For more information on these protocols see section 3.3. *Different analyses of impacts and outcomes of impacts*, of chapter 3 of this study.

¹⁴ As can be seen in table 5.1. *Cultural impacts according to SIA*, of chapter 5 of this study.

¹⁵ As can be seen in table 5.2. *Social and cultural impacts according to Hall 1989*, of chapter 5 of this study.

and cause a specific impact. Getz divides these forces into five large blocks: 1) finance; 2) tourism; 3) development, activities and traffic related to the act; 4) the participation of the community in the event and their relation with it; and 5) the media coverage¹⁶.

Delamere, Wankel and Hinch (2001) identify 47 possible items considered to be the benefits or the social costs of a festival. These authors put forward the idea of social impacts as being *beneficial* or *non-beneficial*. They consider the costs of the festival to be not so much economic matters but related to a loss of services or resources in the community¹⁷. Therefore in this proposal cultural impacts are grouped together with educational impacts, and are not considered to be costs but only benefits. Later Delamere (2001) proposed the *Festival Social Impact Attitude Scale* (FSIAS), a model that uses the 47 items proposed by the previous study but is limited to 25 items¹⁸.

Fredline, Jago and Deery (2003) share the same definitions for impacts as Hall (1992) and as Ritchie (1984), and adapt the classifications of these authors and identify the impacts in six groups under the following names: economic impacts, tourism and commercial impacts, physical impacts, socio-cultural impacts, psychological impacts and political impacts. These impacts are divided into positive and negative¹⁹.

Small, Edwards and Sheridan (2005), propose a model for analysis called *Social Impact Evaluation* (SIE). This model is made up of different analysis processes, one of which is called *Social Impact Perception* (SIP).²⁰ In order to apply SIE and SIP, the authors identify items to be analysed such as social impacts. These impacts are grouped into five different types: impacts in the community, impacts on

¹⁶ As can be seen in *table 5.4. Socials, cultural and political impacts according to Getz 2007* of chapter 5 of this study.

¹⁷ In this case the authors mean all those services that are lost or disappear as a result of the act, action or event. For example, the loss of peace and tranquillity in a municipality, or the loss of access to drinking water due to a meteorological act, etc.

¹⁸ For more information see *table 5.6. Dimensions of social benefits*, of chapter 5 of this study.

¹⁹ For more information see *table 5.7. Social and cultural impacts according to Fredline, Jago and Deery 2003*, of chapter 5 of this study.

²⁰ The different steps the authors propose to take in order to carry out SIE, among which is SIP, are described in chapter 2 of this study, section 2.3.3. *Different analyses of impacts and outcomes of events*.

leisure, infrastructure impacts, health and safety impacts and cultural impacts²¹.

After reviewing the different definitions of the concept of cultural impact that scientific literature offers²², we can arrive at the following conclusions:

- Cultural impacts are generally considered or grouped in relation to other impacts, such as social impacts or educational impacts, amongst others.
- In order to be able to evaluate different aspects of each of the impacts, they are sub-divided into different items, which specify the description of the impacts themselves.
- Some authors consider that impacts are a consequence of some causal forces and that impacts can generate reactions in the form of a response.
- Cultural impacts and social impacts are divided into positive and negative impacts.
- Cultural impacts and social impacts are considered beneficial or costly to society.

1.1.2 Systems for measuring cultural impacts

The analysts mentioned earlier have put forward different systems for measuring social and cultural impacts.

For example, *Social Impact Assessment*²³ (Fitzgerald 2003), considers different sociological analysis techniques for measuring social impacts. The author of this model recuperates the concept of *primary sources* and *secondary sources*²⁴, with which to justify the combination of different analysis techniques.

The proposal of other authors (Delamere 2001; Delamere, Wankel, Hinch 2001; Small, Edwards, Sheridan 2005; Small 2007), who have worked on the analysis of social impacts and cultural events, has been to measure cultural and social

²¹ For more information see table 5.8. *Cultural impacts according to Small, Edwards and Sheridan*, of chapter 5 of this study.

²² For more information on all proposals observed see section 5.1. *Social and cultural impacts and their measurement: the state of the question*, of chapter 5 of this study.

²³ This methodological outcome is described in detail in section 3.3. *Different analyses of the impacts and outcomes of events*, of chapter 3.

²⁴ It should be remembered that data from the primary sources is obtained directly from real life by using diverse investigative techniques, and data from secondary sources is obtained from research already carried out, for example a public study or an electoral census.

impacts by means of the perceptions of the impacts that the individuals in the event-holding society have (Fredline, Jago, Deery 2003).

Furthermore, as it has been shown²⁵, Delamere (2001) utilises the items proposed by Delamere, Wankel and Hinch (2001) for specifying what will be the *Festival Social Impact Attitude Scale* (FSIAS). This is a scale that aids the study of the perception of the residents to the social impacts caused by a festival.

Fredline, Jago and Deery (2003) propose a model for analysis that they apply to different events in the same community. These authors propose a survey in the local community divided into three blocks: the first asks about generic impacts of the event, including a space for free comment; the second asks respondents to measure specific impacts on a scale; and finally the third attempts to identify information on independent variables such as socio-demographic information, amongst others.

One particularly important methodological contribution for measuring impacts by means of their audience perception is proposed in an article by Small, Edwards and Sheridan (2005), in which *Social Impact Evaluation* (SIE) and *Social Impact Perception* (SIP) are put forward. As has been mentioned before²⁶, SIE is composed of a complex analysis which includes different aspects that must be analysed in a series of stages. For some of these SIP is utilised, which consists of a scale of the residents' perception of the impacts.

SIP involves measuring social impacts by means of a scale adapted by Green, Hunter and Moore (1990), in which these authors analyse the environmental impacts of tourism in three stages: the first is based on the affirmation of the respondents of the existence of the impacts; in the second they are asked if they believe the impact to be positive or negative; and in the third they are given a scale in order to rate the level of the impact generated.

SIE structures the evaluation of social impacts of events in six different phases: 1) *description*, where all the characteristics of the event are described in general; 2) *profile*, where the analysis of the profile of the community holding the event is

²⁵ This study can also be seen in section 5.1.1. *Conceptual definition*, of chapter 5.

²⁶ As can be seen in section 5.1.1. *Conceptual definition*, of chapter 5.

carried out; 3) *identity*, where the potential social impacts of the event are carried out; 4) *project*, the analysis of the projection of the potential impacts in an anticipatory way; 5) *evaluate*, the analysis of the impacts posterior to the event; 6) *feedback*, a phase in which the data obtained is communicated to the organisers so they have the possibility to develop future strategies using this data.

After observing the different proposals for methodology and techniques put forward by the different authors, it is important to bear in mind the following points²⁷:

- Most analysts who work with the quantitative analysis of the social and cultural impacts of events adopt an analysis using the perception of individuals in the event-holding society.
- In the analysis of social and cultural impacts using perception, the questions generally asked are:
 - The existence of the impact
 - If this impact is positive or negative,
 - The perception of the affect of the impact from the point of view of the individual and the community.
 - The level of the affect of the impact on a scale.

Therefore, in accordance with what has been described so far, it can be considered that both the definition and the methodology for analysing cultural impacts are complex, even though each author, by means of the insight of diverse disciplines, puts forward a specific and different definition and methodology.

1.2 Cultural Impact Perception, a new model for analysis

Now that the different contributions that have been made on the models for analysing and measuring cultural impacts²⁸ have been studied and described, we propose a new model that gathers certain aspects of previous proposals, but which aspires to contribute to the scientific debate in this field by responding to the following challenges:

1. In the field of analysing the impacts of events the definition of the concept of cultural impact is not clear since in most cases it is grouped with other impacts.

²⁷ For more information on the different proposals for methodology see table 5.11. *Comparative methodology of the analysis of social and cultural impacts*, of chapter 5 of this study.

²⁸ An extensive explanation of the definitions of the impacts and the models for analysing them can be seen in section 5.1. *Social and cultural impacts and their measurement: the stage of the question*, of chapter 5 of this study.

In this new proposal, cultural impacts are presented in a specific way.

2. After evaluating and bearing in mind that most studies on the social impacts of events are measured using the perception of residents, it is believed necessary to test if this is also possible in the case of cultural impacts.
3. It is thought to be important that the event-holding society can validate the existence or not of the cultural impacts.
4. Value is given to the need to identify whether the cultural impact is perceived as a positive or a negative impact.
5. It is believed necessary to develop a methodology that permits the intensity of cultural impacts to be measured.
6. Regarding the evaluation of not just cultural impacts but also of the effectiveness of political strategies, it is considered useful and interesting to observe the perception of the intentionality of the impact with relation to the event-holding society.
7. It is proposed that a profile of the population is included as a way of defining social groups that allows different degrees of perception to be defined.

Taking into account all these considerations, a new methodological proposal has been formulated called *Cultural Impact Perception (CIP)*, which allows the cultural impacts of an event to be measured and analysed in relation to the event-holding society.

1.2.1 The definition of the cultural impacts of Cultural Impact Perception

In order to define a list of impacts and items of CIP, it is considered necessary to make a proposal using the selection of impacts proposed by the studies previously²⁹ analysed. The cultural impacts have been chosen and those impacts proposed by other authors have been interpreted, in order to arrive at a list of cultural impacts of events.

The final result, displayed in table E1, represents the generic proposal for cultural impacts divided into beneficial and cost impacts, which CIP proposes.

²⁹ As can be seen in table 5.12. *Cultural impacts of events*, of chapter 5 of this study.

Table E1. The cultural impacts proposed by Cultural Impact Perception.

	Impact	Descriptor	Items
Benefits	Information	Cultural Impact according to information on culture or cultures	I am exposed to a variety of cultural experiences through the community festival Shared experience
	Preservation of traditions	Cultural Impact in relation to the creation of identity using cultural traditions	Revitalization of traditions Threat to authenticity or traditions Traditions preserved
	Construction of cultural identity	Cultural Impact in relation to the creation of identity by means of the construction of this identity	Validation of community groups Impacts on the region's cultural identity Building of community pride Change in aesthetics Opportunity to develop new cultural skills and talents Celebration of community Impacts on local character of the community Increased local interest in the region's culture and history
	Integration	Cultural Impact in relation to social and cultural integration	Community pride and integration Cultural integration
	Social cohesion	Cultural Impact in relation to the creation of social cohesion by means of culture	Opportunity for intercultural contact Community groups work together to achieve common goals through the festival. Variety of cultural experiences
Costs	Disinformation	Cultural Impact in relation to disinformation or false information on culture	Negative community image
	Loss of traditions	Cultural Impact in relation to the loss of cultural traditions	Loss of the language Heritage loss Traditions altered
	Loss of cultural identity	Cultural impact in relation to the destruction of existing culture, both in the loss of identity and in the non-construction of identity	Culture profanation Loss of cultural amenity
	Creation of ghettos	Cultural Impact in relation to alienation due to culture	The experience of being culturally marginalised Community alienation
	Social exclusion	Cultural Impact in relation to the division of the society into groups and culturally different communities	Cultural Offence Community pride in divisiveness Social dislocation Potential of intercultural misunderstanding

Source: own elaboration.

The name of each of the impacts tells us what it is related to, for example, the “information” impact deals with the transmission of cultural information and also with the cost of this impact, while the “disinformation” impact deals with the bad transmission of cultural information. Other aspects can also be observed both in the descriptor of the impact and in the items that the various authors presented here have considered.

- **Information / disinformation:** impact concerning the transmission of cultural information, and the creation of a bad image and stereotype, or the transmission of bad information about the culture.
- **Preservation of traditions / loss of traditions:** this case deals with the

impact generated from recuperation of the cultural traditions of a community, or of their loss.

- **Construction of cultural identity / loss of cultural identity:** related to the previous case, this impact helps the construction of identity using culture, or in the case of a cost, the impact generates a loss of identity or non-construction.
- **Integration³⁰ / creation of ghettos:** integration is the capacity of the members of a minority community to acquire rights and responsibilities, while the creation of ghettos is the opposite impact – one which promotes the isolation and separation of people in closed communities.
- **Social cohesion³¹ / social exclusion:** this is the impact that communal work generates, in which diverse communities or people from different backgrounds participate, and which aids cohesion, while social exclusion is the opposite of this impact. In other words, it is an impact that generates the exclusion of individuals from a community or group.³²

We consider that all these impacts are cultural, although we can classify them in two levels. The first three refer to impacts specifically connected to culture, while in the last two, integration and social cohesion are understood as the contribution of culture to a wider impact in which many other social, economic and political dimensions are involved.

2.2.2 The analysis and measurement of cultural impacts; the CIP analysis model

The model for analysis that CIP proposes is organised into different parts designed on the basis of an adaptation of the proposal from Green, Hunter and Moore (1990). It considers each type of cultural impact as a dependent variable.

³⁰ In this study, *integration* is understood as when a minority group within a society reach the same level of opportunities, rights and services as the majority.

³¹ This concept is understood as the description of the different actions that a union between different members of a community generate, in particular in the context of cultural diversity.

³² From now on these impacts will be called *information, traditions, identity, integration and social cohesion*.

Table E2. The model of analysis for Cultural Impact Perception

Dependent variables	Independent variables			
Impact	Perception		Profile	
Description of impact	Existence	Perceived or not	Socio-demographic	Age
	Rating	Considered positive or negative		Gender
	Intensity	The intensity of the impact on individuals and on the community is evaluated		Place of birth
				Level of studies
	Intentionality	Considered intentional or not	Socio-cultural	Native language
				Nationality
			Implication	Participation
				Place of residence

Source: own elaboration.

As can be observed in table E2, the CIP model has been designed using three groups of variables:

- The **dependent variables**, in other words the proposed impacts, which we have sufficiently described in the previous section, and which from now on we will call in short *information, traditions, identity, integration and social cohesion*.
- The **independent variables** relative to the different types of perception, specifically *existence, rating* (in other words, if they are considered positive or negative), *intensity and intentionality*.
- The **independent variables relative to the profiles** of the respondents, which are divided into the *socio-demographic profile*, the *socio-cultural profile* and *implication*.

In relation to the profiles it is understood that the **socio-demographic profile** is the one that indicates the characteristics of gender, age, place of birth and level of studies of the respondent. The **socio-cultural profile** indicates both the cultural background of the individual, in other words the inheritance received, and the cultural heritage that the person has acquired throughout his or her life experience. It is built around two indicators: the *native language* and *nationality*, and discards the inclusion of the level of studies in these groups so as to avoid an elitist deviation³³. The **implication profile** is the one that indicates if the individual is in

³³ Meaning that there is no wish to deviate to elitist or classist areas that are based on levels of study, and therefore this is left aside.

any way involved in the act. For this effect both voluntary and involuntary participation is considered. This last element is identified using the *place of residence* indicator, since it is understood that the respondents who live where the act takes place are involuntarily involved. Voluntary involvement is measured by means of *participation*.

We consider it necessary to justify these options by framing them from a slightly wider viewpoint. The distribution of variables between the socio-demographic profile and the socio-cultural profile, or similarly of speaking of the socio-cultural profile rather than cultural identity, obeys an open, complex and dynamic concept of individuals and stems from the wish to avoid a model in which culture is understood in a determinist³⁴ way.

1.3 Some considerations and methodological precautions regarding CIP

The construction of CIP tested the models utilised by previous research, especially from Green, Hunter and Moore (1990) and from *Social Impact Perception*, from Small, Edwards and Sheridan (2005). The last work, although it forms part of a more complex analysis (SIE), is considered to be the methodological base which permits sufficient information to be gathered together for later analysis, and therefore to be the methodological nucleus that permits the challenges put forward in this study to be met, in the simplest, most efficient and methodologically up-to-date way. However, *Cultural Impact Perception* differentiates itself from *Social Impact Perception* (Small, Edwards and Sheridan 2005) principally by three questions.

- Firstly, CIP varies the definition of the impacts to be analysed, since it is only based on cultural impacts, while SIP is based on social impacts.
- Secondly, CIP adds an element to the questions put forward by Green, Hunter and Moore (1990): intentionality. This element gives this methodological proposal a new functional perspective relating to the evaluation of the effectiveness of political strategies.
- Thirdly, CIP contributes the definition or demarcation of the socio-demographic profile of the people, which will allow the empirical analysis of the different

³⁴ Proposals from authors such as Amin Maalouf (1999) are considered, who claim an identity formed by belonging to multiple communities, or from Alain Touraine (1997), who positions cultural identity in modern times as a complex analysis, amongst others. For more information see section 5.2.2. *The analysis and measurement of cultural impacts: the model for analysis for Cultural Impact Perception*, of chapter 5 of this study.

profiles of the respondents, and thus the differences in the perceptions of the different audiences can be observed.

2. Applying CIP to the specific case, to the *Karneval der Kulturen*

2.1 Selecting the case

The complex and intangible nature of cultural impacts means that the choice of case is very important for the objectives that this study aims to achieve. In order to carefully select a case that fulfils these expectations, the following selection criteria have been considered:

- The type of event, depending on the objectives that the organisers have.
- The nature and characteristics of the cultural sector.
- The actors organising the event and the degree of involvement of the public administration.
- The experience. Taking into account that it may be an event with a certain track record. In other words, it may have been running for several years and for the organisers, the participants and the audience it may be nothing new.
- The scale or dimensions of the event. It is important that the event that is chosen is made up of diverse acts and activities, and that the volume of spectators and participants is not too small.

So although there are different types of events³⁵, two factors will now be given that will allow us to select the type of act:

- An event that has representations of traditional and popular culture and also contemporary approaches to culture.
- The participation in an event by the society is an important aspect.

It must be born in mind that the chosen case can be applied to the new model described in this study. Therefore, certain methodological characteristics have to be considered that make it a possible candidate for applying CIP.

For example, as has been previously noted, it is important that if CIP analyses cultural impacts the event chosen is connected to the area of culture. Similarly, the case should also be considered taking into account how technically possible it is to apply the model to the event. In other words, the members of the organisation

³⁵For more information on the different types that have been described see section 2.1. *Description and type of events*, of chapter 2 of this study.

must take an interest in participating in the study. It is also important that the conditions of the event are ideal for applying to the case. Similarly, the particular characteristics of a closed event would make it less feasible than an open event, as an event carried out using the internet would be more complex than an event where people are physically present.

So a case is chosen that maximises the participation by the society, and also the representation of diverse cultures, and is organised by the public administration in conjunction with the society. In this way the *Karneval der Kulturen*³⁶ (KdK from now onwards) is a suitable event as it complies with these criteria³⁷.

Therefore, KdK is considered to be suitable for applying CIP, since it is an event that involves different cultures. After contacting the members of the organisation they took a great interest in the research and were prepared to collaborate. It is an event where people are physically present, in which the audience and the participants are on the streets of Berlin and so are accessible.

Regarding the analysis of effectiveness, a case that is related to a political-public administration strategy must be considered. In other words it is a plan of action of the public body to resolve a recognised collective problem. KdK is understood as being an act of the Senate of Berlin. From its very beginning KdK has been supported by the governments of the city and of the *Land*, with the objective of promoting the expression of the different cultures that live side by side in the city, and also of contributing to integration and social cohesion³⁸.

2.2 Some methodological considerations

2.2.1 Adapting the cultural impacts of CIP to KdK

As has been mentioned previously³⁹, the impacts proposed by CIP are divided into

³⁶ For more information on KdK and its background see chapter 7. *The case: the Karneval der Kulturen de Berlin and its context*, of the third part of this study.

³⁷ For more information on the selection criteria for the case see *table 6.1. The selection criteria for the case applied to KdK*, of chapter 6 of this study.

³⁸ As can be seen on the webpage of the Commission for Integration and Migration (*Beauftragten für Integration und Migration*), which is part of the Department for Integration, Work and Social Affairs (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*) of the Senate of Berlin. http://www.berlin.de/lb/intmig/themen/projekte/feld_1.html (last consultation: September 2011).

³⁹ See section 5.2. *Cultural Impact Perception, a new proposal* of chapter 5 of this study.

benefits and costs. This model of analysis is based on identifying the beneficial impact and the cost impact of the same idea. Therefore, each of the four impacts proposed by CIP is expressed as a benefit and also as a cost.

The impacts considered as benefits are: “information”, “traditions”, “identity” and “integration / social cohesion”. Regarding cost impacts, CIP proposes: “disinformation”, “loss of traditions”, “loss of identity” and “creation of ghettos / social exclusion”.

It is worth remembering that the impacts proposal that CIP presents is a generic proposal for guiding researchers and analysts in their work. Similarly, it is recommended that these impacts are adapted and interpreted for each study, since it is understood that there will be different characteristics and specific items in each case that will oblige these impacts to be adapted (Vancaly 1999). Therefore it is necessary to adapt the impacts that CIP proposes to the characteristics of the event that is to be analysed.

The adaptation process is carried out in three phases: the first is concerned with the characteristics of the case itself; the second involves the in-depth interviews⁴⁰, with six professionals and experts in KdK amongst the organisation, participants, members of groups and others⁴¹; and the third by means of a test-run of the application of the survey.

The impacts that were finally chosen after these three phases of selection and rejection can be seen in the following table, together with the statements that was written in the survey on this impact⁴².

Table E3. CIP impacts adapted to KdK

Impact	Translation in the survey
Information	KdK gives you more information on the cultures of the groups that parade.
Traditions	KdK helps people to preserve their traditions.
Integration/ Social	KdK is a project for collaboration between people of different origins.

⁴⁰ Transcriptions of the interviews in the original language that were carried out can be seen in annex 2. *Transcription of the in-depth interviews*. For more information on the process of selecting the respondents and on the design and structure of the interview see section 6.3.1. *The in-depth interviews* of chapter 6 of this study.

⁴¹ The interviews were done between 08.05.2011 and 20.08.2011, both in Spain and in Germany, and were conducted in Spanish and German.

⁴² For more information on the process of selecting impacts see section 8.1.1.1. *Process of adapting the impacts*, of chapter 8 of this study.

cohesion	
Disinformation	KdK offers a bad image of the cultures represented.

Source: own elaboration

Therefore these four impacts were chosen to be analysed in KdK, taking into account that the translation of these impacts in the survey is also an important element to be considered, especially for the comprehension on the part of the respondent.

2.2.2 Social research techniques

In order to carry out this research different social research techniques are proposed. The first stage of this investigation, as has been seen, was carried out using an in-depth study on the existing proposals, both on the definition and demarcation of social and cultural impacts and on the different methodologies for analysing them, for which CIP puts forward a new methodological proposal.

The second stage of this study begins with the in-depth interviews as a first exploratory step for acquiring information on the chosen case and on the possible cultural impacts the case would generate. After this exploratory analysis CIP is applied to the chosen case, using the survey⁴³ as an instrument of research, which permits the desired information to be collected on the respondents for its posterior⁴⁴ analysis.

Finally, for the third stage, which allows the first exercise in applying CIP to the effectiveness analysis, a comparison is made using an analysis of documents that permits the identification of the impacts that the policy foresees⁴⁵.

2.2.3 Data collecting process

The data was gathered in two stages at different times in 2011. The in-depth interviews were carried out in March, and the survey was carried out in June 2011. As has already been specified, the survey was done during the parade

⁴³ For more information on how the questionnaire worked, see table 8.4. *The functioning of the independent variables of the profiles, dimensions, categories and indicators*, also data such as the selection of the sample can be seen in chapter 8 of this study.

⁴⁴ The design and the application of the questionnaire and the exploitation of the data can be seen in chapter 9. *Analysis and results*.

⁴⁵ For more information on the research techniques proposed see section 6.2. *Techniques of analysis proposed for this study*, of chapter 6 of this study.

(*Straßenumzug*) of the KdK and also at the Alexanderplatz in the city of Berlin.

On 12th June, 2011, 232 surveys were collected, of which 226 were useable⁴⁶. At Alexanderplatz, 38 surveys were collected, of which 31 were useable. So there were a total of 257 to be analysed.

2.3 The analysis

2.3.1 Some results

This section presents a descriptive analysis of the variables collected, in order to explore them and elaborate a first illustration of the perceptions of the respondents on the impacts and to facilitate some first conclusions. Some statements are now made that have been extracted from the results of the analysis that have been obtained from exploiting the data coming from the application of CIP to KdK⁴⁷.

Table E4. Results of the exploratory analysis according to the impacts analysed

Impact	Considerations
Information	Most of the respondents consider that the “information” impact <i>exists</i> (65%), although the LLNoA⁴⁸ people interviewed are those who had the greatest majority among their members who perceive the “information” impact as existing (85,7%). 65% of the respondents consider that this impact is positive. Most respondents have the opinion that the “information” impact was <i>intentional</i> (66.1%), although the respondents who live in SLP⁴⁹ are those who have the greatest majority among their members who believe this to be so with 73.7%; while those who live in PLP have a majority of 61.7% who believe so. Most of the respondents believe that the “information” impact does <i>not</i> affect their quality of life <i>at all</i> (37%). However, those who <i>do not participate</i> are those who have a greater majority among their members who do believe so, with 61.3%. It is also interesting to note that 18.6% of those who <i>participate</i> consider that this impact affects them <i>a great deal</i>, while of those who <i>do not participate</i>, only 9.7% consider that this impact affects them <i>a great deal</i>.

⁴⁶ Some questionnaires were rejected on the grounds that they had not been fully completed, or because the respondent could not decide on some of the given answer options and the interviewer had written a side note. Those that did not fit the profile of the people agreed were also discarded, for example, those by people who do not live in Berlin, or were from an age group that did not match the sample.

⁴⁷ For more detailed information on the data that has been extracted consult the graphics and tables in section 9.1. *The results*, of chapter 9 of this study.

⁴⁸ LLNoA refers to people who have as native language a major language from Berlin, and who are not German.

⁴⁹ Remember that SLP refers to the second line of proximity and PLP refers to the first line of proximity.

Traditions	The NRM⁵⁰ are distributed between those who believe that it affects them a <i>great deal</i> (30.3%) and those who believe that it does <i>not</i> affect them <i>at all</i> (27.3%). Among the NA, the greatest number are those who consider that this impact does <i>not</i> affect them <i>at all</i> (39.3%), while those who state that this impact affects them a <i>great deal</i> represent only 13%. Among those who have LLA⁵¹, the greatest number consider that the “traditions” impact does <i>not</i> affect them <i>at all</i> (38.9%), while of those who speak LLM, the greatest number are those who believe that this impact affects them a <i>great deal</i> (36.1%).
Integration / Social cohesion	A great majority of respondents (88.7%) consider that this impact <i>exists</i>. And a larger majority (91%) believe that it is a positive impact. Although most respondents believe that the “integration / social cohesion” impact is intentional (87.5%), the respondents who are educated to <i>baccalaureate or vocational training</i> level and those who have <i>university education</i> are those who have a greater majority among their members who believe so with 90.1% and 91.4% respectively. The LLA largely show that the “integration / social cohesion” impact does <i>not</i> affect their quality of life <i>at all</i> (41.5%), while the LLM largely consider that this impact affects their quality of <i>life a great deal</i> (41.7%). Most respondents express that the “integration / social cohesion” impact does <i>not</i> affect them <i>at all</i> (38.9%), while the <i>non-participants</i> are those who have the highest percentage of their members who believe it does (61.3%). 21.2% of the <i>participants</i> believe that this impact affects them a <i>great deal</i>, while 6.5% of the <i>non-participants</i> are of the opinion that this impact affects them a <i>great deal</i>.
Bad image	65% of respondents consider that this impact <i>does not exist</i>, while 35% believe it <i>does exist</i>. The majority of respondents show that this impact is <i>not intentional</i> (57.6%). The majorities of both the NA and the NUE consider that this impact <i>was not intentional</i>, with 61.25% and 55.6% respectively, while the majority of the NRM consider that this impact <i>was intentional</i>, with 63.6%. The majority of respondents are of the opinion that the “bad image” impact is <i>negative</i> (75.9%). However, the <i>participants</i> are those that have a greater majority among their members who believe so (78.8%), while among the <i>non-participants</i> 54.8% consider it so. It should be pointed out that the distribution of the cases of those who believe it is <i>positive or negative</i>, with regard to those who <i>do not participate</i> is more balanced than this same distribution with regard to those who <i>do participate</i>. Those who live in SLP largely consider that this impact is <i>non-intentional</i>, (68.4%), while with the PLP there is practically no difference between those who believe that it <i>was non-intentional</i> and those who believe it <i>was intentional</i>, with 51.2% and

⁵⁰ Remember that NRM refers to the people with nationality of the rest of the world and NA, to those with German nationality.

⁵¹ Remember that LLA refers to people who have German as a native language and LLM refers to minority languages.

48.8% respectively.

Source: own elaboration

Arriving at this point, according to the results obtained from the analyses that have been described so far, it can be stated that the perceptions of the respondents vary according to certain variables relating to the profiles, such as the native language, the place of residence, the nationality and the educational level.

2.3.2 Data analysis regarding the hypothesis

After observing the exploratory analysis of the data that has been obtained, we move on to analyse the data in accordance with the two first hypotheses that have been proposed in this study. This section sketches the different types of cultural impact that an event can generate, and identifies the different profiles of the respondents and degrees of perception that they have towards cultural impacts⁵².

In relation to the first hypothesis of this study and its sub-hypotheses, and in accordance with the data that has been obtained from applying CIP to KdK, it can be stated that:⁵³

- Different types of cultural impacts can be generated by events.
- The majority of these impacts are considered *intentional or not*, and *positive* or *negative* by the event-holding society.

Therefore, after observing what has been exposed from the evaluation of the impacts, it can be stated that the majority of impacts are considered to be *positive*, with the acceptance of the cost impact. Responding to the first hypothesis of this study, it can be stated that an event can generate cultural impacts in the society that holds it.

In the following table the statements that have been extracted from the analysis⁵⁴ are grouped together, in accordance with the second hypothesis of this study.

⁵² More information on profiles and degrees of perception as well as the process of measurement that is proposed is described in section 9.2.2. *The profiles and the degrees: in relation to the second hypothesis*, of chapter 9 of this study.

⁵³ For more information see that graphs and data displayed in section 9.2.1. *The cultural impacts: in relation to the first hypothesis*, of chapter 9 of this study.

⁵⁴ For more information see the graphs and tables displayed in section 9.2.2. *The profiles and the degrees: in relation to the second hypothesis*, of chapter 9 of this study.

Table E5. Results of the analysis of the degrees and the profiles in accordance with the different impacts analysed

Impact	Considerations
Information	The <i>foreigners involved</i> are the ones who have a greater number of their members (32.2%), in the highest degree of perception (5); while the <i>foreigners non-involved</i> are the ones with less perception of this impact, with the greater number of their members between the grades of perception 0 and 1, (with 40% in each case). The greater number of <i>locals involved</i> have a degree of perception of 5 (21%), while the rest are divided homogeneously between those who have a degree of perception of 1.4 (18.6% and 18% respectively) and those who have a degree of perception 6 and 3 (with 12.6% and 12% respectively). Therefore, those <i>involved (locals or foreigners)</i> are those who have a higher degree of perception of this impact.
Traditions	The <i>foreigners involved</i> are those who have a greater number among their numbers (23.7%), with a higher degree of perception of the “traditions” impact (6). The greater number of the <i>foreigners non-involved</i> are divided into the degrees of perception 1 and 6 (with 40% in both cases). Therefore it is a profile that, regarding the “traditions” impact, has a very diverse perception. 60.9% of the <i>foreigners involved</i> have a degree of perception between 5 and 3, in other words, it could be considered an average degree of perception. The <i>locals non-involved</i> have a degree of perception of 3 in a greater number of cases. Similarly, 46.2% of them are situated between the degrees of perception 5 and 4.
Integration / Social cohesion	The <i>foreigners involved</i> are those who have a greater number of their members who perceive the “integration / social cohesion” impact (62.7%). The <i>locals non-involved</i> are those who have the greater number of their members who do not perceive this impact (69.2%).
Bad image	The <i>foreigners involved</i> are those who have a greater number of their members who consider that this impact <i>does not exist</i> (81.4%). The <i>foreigners non-involved</i> are those who have a greater number of their members who consider that this impact really <i>does exist</i> (80%). The <i>foreigners</i> vary their perception of the existence of the impact in relation to their involvement in the act. In the case of the <i>locals</i>, whether they are <i>involved</i> or <i>not</i>, a greater number consider that this impact <i>does not exist</i> (61.7% and 57.7% respectively). The respondents who have a degree of perception of 3 and 5 are those who have greater numbers of their members who consider that this impact <i>does not exist</i> (with 88.5% and 88.2% respectively). Those who have a degree of perception of 0 have a greater number of their members (95.2%) who consider that the “bad image” impact <i>exists</i>.

Source: own elaboration using data obtained from this analysis

According to what is observed here, it can be said that the degrees of perception

of the respondents vary in relation to whether they are *local* or *foreign*⁵⁵. In other words, the degree of perception varies according to variables such as *nationality* and the *native language*, i.e. in relation to the social and cultural profile of the respondents⁵⁶.

It can also be observed that the degrees of perception vary in relation to the *involvement or not* in the act. It is considered that they vary according to their *participation* and to their *place of residence*. For example, in the case of the “information” impact, the perception varies according to the *involvement* of the respondents. As has been observed with this impact, the *foreigners* have greater perception of the impact when they are *involved*, (32.2%), with degree 5, while 80% of the *foreigners non-involved* range between the degree of perception 0 and 1.

So from the analysis that has been carried out in this investigation, it can be said that the *foreign* respondents have greater perception than the *local* respondents, and that the *involved* respondents have greater perception than the respondents who are *not involved* in the act.

2.3.3. Some final considerations

After observing the process of adapting and applying CIP to KdK, diverse considerations are presented:

- Adapting the CIP model to the case to be analysed must be done using a methodological process that permits the objective adaptation and the correct choice of impacts to be analysed.
- In cases where there is a desire to apply CIP to unique acts that are carried out once, and that do not permit the gathering of data to be easily repeated, it is essential to ensure that the design of the questionnaire is correct and does not lead to misunderstandings and mistakes in the data. For this reason it is recommended that a test-run is carried out a few days ahead of the event with real respondents from the place where the act will be held
- It is also recommended that during the process of gathering data, all

⁵⁵ For more information on what is understood in this study by *locals and foreigners*, see section 9.2.2. *The profiles and the degrees: in relation to the second hypothesis*, of this chapter.

⁵⁶ For more information on defining the socio-cultural profile see section 5.2.2. *The analysis and the measurements of cultural impacts: the model for analysis of CIP*, of chapter 5 of this study.

interviewers carry out the survey in the same way, and that different times and places throughout the event are covered. This will ensure that there is a variety of respondents in diverse moments and will help in obtaining varied data.

Regarding the creation of profiles, it should be emphasised that these have been created using the variables that were considered of great influence towards the perceptions of the respondents⁵⁷. In other words, the profiles that were created do not only identify the *involvement* of the respondents in the event, but also if they are *locals* or *foreigners* with regard to the surroundings where the act takes place. Therefore, after observing the process of analysis that has been carried out, some different aspects stand out:

- The need to create profiles and degrees of perception for the analysis in order to evaluate the second hypothesis of this study.
- The selection of variables for generating the profiles was carried out according to the variables that are considered to be of great influence in the perception of the people.
- Regarding the process of creating the profiles, attention should be brought to the double recoding that made the posterior statistical significance of the analysis possible. In other words, converting eight profiles into four.
- The degrees of perception are carried out using a numerical index that permits the greater and the lesser degrees of perception to be seen.
- This numerical index is elaborated in the same way for those impacts considered to be beneficial as for those considered to be a cost.

The analysis has been carried out as it was designed, using each of the impacts in accordance with the profiles of the respondents and with the degrees of perception that they had. We should note that, in the case of the “integration / social cohesion” impact, in order to ensure that it is statistically significant, the analysis was only made possible by recoding the degrees of perception between those that are perceived and those not perceived.

⁵⁷ As has been described, the variables of participation and residency were selected, which were recoded with the variables involvement / non-involvement. And the variables of nationality and native language were recoded with the variables local / foreign. Therefore it has been possible to generate profiles using these two new variables. See section 9.2.2. *In relation to the second hypothesis*, of this chapter.

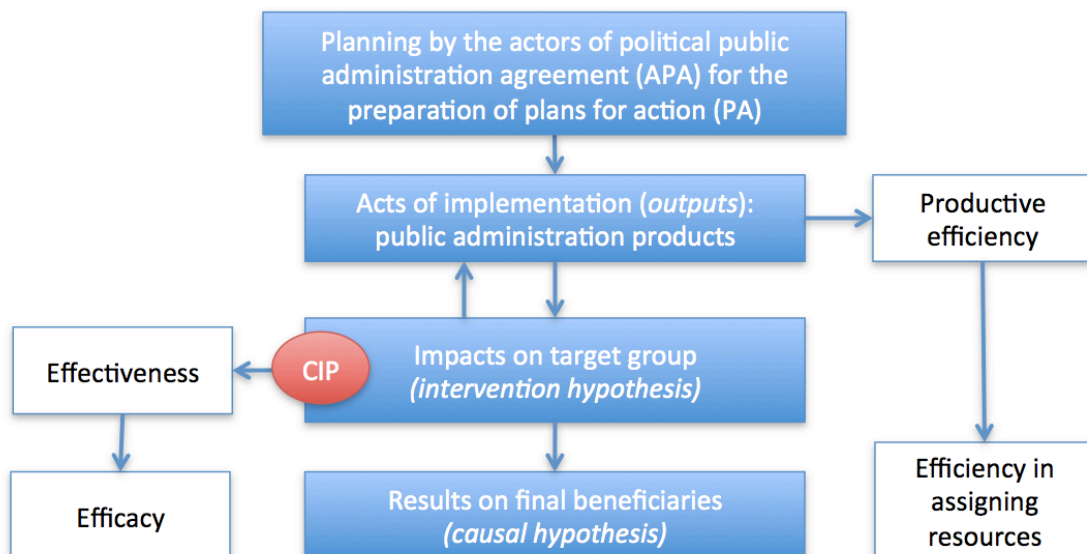
3. Applying the model to the effectiveness analysis

As has been previously described, this research is not only attempting to observe how CIP works, but it is also trying to evaluate the possibility of incorporating CIP into the framework of the process for evaluating public policies using the analysis of effectiveness. The fourth hypothesis to be evaluated puts forward the usefulness of CIP in analysing effectiveness.

After observing the different models for analysis and the evaluation process for public policies⁵⁸, this research opts to draw from the proposal by Subirats, Knoefel, Larrue and Verone (2008). These authors consider that the analysis of effectiveness is based on a comparison between what should be the case and what actually is the case. In other words what has been planned and what has actually happened. They propose a comparison using the analysis of what has happened in reality, carried out using quantitative analysis of empirical data, and the analysis of what should have happened, carried out using textual analysis: in other words of what has been intentionally designed.

There is now an illustration where the proposal for involving CIP in the process of evaluating a proposed political policy is shown.

Figure E2. Adapting CIP to the last phase of the objectives and the criteria for evaluating a public policy

Source: own elaboration using Subirats, Knoepfel, Larrue and Varone 2008:226.

⁵⁸ The current academic debate on the processes and models for evaluating political policies can be seen in more detail in chapter 1. *Political policies*, of this study.

Implementing CIP on the analysis of effectiveness of a public policy, from our point of view, generates certain advantages that other procedures do not have, such as:

- CIP supplies detailed information on the perception of cultural impacts of an event, data that can be very interesting and useful in relation to the perception of a political, social or cultural strategy.
- CIP supplies information on the perception of intentionality of the impacts. An analysis can be made on what is perceived as intentional and what is not. It would be interesting to observe the impacts that were not intentional, but which are perceived as such, and those that were intentional but which are not perceived as such.
- CIP supplies socio-demographic and socio-cultural information on the people who respond to the survey, something that aids the segmenting of the public in relation to their perceptions. Therefore, it can be of great help in seeing the efficiency of some interventions directed at the target group. For example, what works and what does not for a particular group or community can be observed.

Therefore it is necessary that the proposal for introducing CIP into the process of analysis of the effectiveness of a public policy is tested and evaluated. It is proposed that this is applied to a specific case by means of the process that will now be described.

3.1 The proposal for adaptation

The process that needs to be carried out for incorporating CIP into the analysis of effectiveness involves comparing the results obtained with CIP with the predicted and desired impacts of the policy that is to be analysed. A methodological process organised into three parts is proposed:

- In the first there must be an identification of the policy that is being evaluated and the political and public programmes of action from which the specific actions to be carried out are derived. In this section the researcher must ensure that the standardised objectives of the policy are related to the cultural impacts. If not, CIP as it is used in this research will not be applicable.
- The second is based on the identification of the specific impacts proposed by the policy. In other words, the ideas and intentions that were previously put forward by the public body.
- Finally, a comparison needs to be made between what has been obtained from CIP and the affects predicted in the texts relating to the policy. One important

aspect to be emphasised is that CIP analyses and measures the perception of all the cultural impacts considered by CIP and not only of those predicted by the policy.

In order to develop these parts different sources and research techniques need to be used. We will now put forward a proposal for observing the first exercise in applying CIP to KdK⁵⁹.

3.2 The first approach to KdK

The steps that have been previously described will be followed for incorporating CIP into the analysis of the effectiveness of the public policy for KdK. In this case it is possible to state that the integration policy of the city government of Berlin is the political context within which KdK and WdK exist as acts of implementation. The integration policy of the Berlin city government is managed by the Commission for Integration and Migration (*Beauftragten für Integration und Migration*), which is part of the Department for Integration, Work and Social Affairs (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*) of the Senate of Berlin. In 2005 this body set the first concept for integration in Berlin under the slogan “promote diversity – strengthen cohesion”⁶⁰.

Some aspects that aid the understanding of KdK as an act of implementation of the integration policy of the city of Berlin are now specified.

- Despite the fact that it enjoys significant financial support from different private entities, the act has a clear and direct relationship with the public administration. The public administration supports and aids the development of this act. In this case, KdK is largely financed by the Senate of Berlin and also by the districts of Friedrichshain-Kreuzberg and Neukölln.
- The act is also connected to the will of a specific public strategy, by means of its characteristics. KdK forms part of the action plans (PA) and of the formal acts of implementation (*outputs*). In other words, it forms part of the activities and the decisions of the city administration.
- The act is related to the hypothesis of intervention and the causal hypothesis of the political administration who want to resolve this problem they have identified as public. In this case, KdK is related to political will and to the

⁵⁹ For more information see section 5.3.1. *The process of application*, of chapter 5 of this study.

⁶⁰ For more information see section 10.2.1. *The policy: KdK as an act of implementation*, of chapter 10 of this study.

strategy for the field of action, which attempts to strengthen the connection between cultures by supporting the projects of cultural federations and associations.

With all of this we can state that KdK is an act of implementation of the integration policy of the Senate of Berlin, since it is closely related with the local city administration, and it forms part of the projects that underpin the integration policy of the city and of the political strategies and will of this public administration.

We will then move on to analyse the documents in order to identify the impacts predicted by the reference policy. Firstly, it is necessary to specify the type of political documents to be analysed⁶¹, as well as identify which documents are available⁶². In order to identify all the levels of the specified policy, an analysis is recommended of the different levels of documents, i.e, the wider and more generic documents that define a policy, the plans of action, and the specific descriptions of the actions or acts of implementation⁶³. In the case being analysed here, it must be considered that as it is an exploratory exercise it is appropriate to limit the analysis to two documents: one that is more generic and one that is more specific to the policy.

In document D1⁶⁴, there is an explanation of objectives explicitly related to the culture, to social affairs and also to the acts of implementation that are to be carried out. Similarly, there is no specific citation of the impacts that it is hoped that these acts of implementation will generate, although both the objectives and the lines of action themselves can be deduced. In accordance with this analysis of the documents, certain predicted impacts are identified, which are related to cultural diversity, social equality, inter-cultural development and the increase in inter-cultural interest in the immigrant communities.

⁶¹The documentation of interest for this study can be very varied: political and public administration agreements, coalition contracts between political parties and plans of action, since each type of document can supply different perspectives of what the planned policy hopes to achieve.

⁶² For more information on the documents identified for analysis see *table 10.4. Political documents directly or indirectly related to KdK*, of chapter 10 of this study.

⁶³ For more information see section 10.2.2. *The impacts: KdK as a generator of predicted impacts*, of chapter 10 of this study.

⁶⁴Koalitionsvereinbarungen zwischen SPD und Linkspartei (2006-2011). For more information see section 10.2.2. *The impacts: KdK as a generator of predicted impacts*, of chapter 10 of this study.

In document D4⁶⁵ two objectives of KdK are identified, and it can be seen that they do not refer to specific acts of implementation since KdK itself is understood as such. Therefore, the impacts this document identifies as predicted are related to integration, social cohesion, transference and the promotion of the different cultures that currently live side by side in the German capital.

Firstly, the importance of the choice of documents to be analysed in a coherent and justified⁶⁶ way should be emphasised. Secondly, using this first approach to the documents, it was seen that only on rare occasions were the desired impacts expressed explicitly in these documents. This leads us to deduce that there is a lack of culture for evaluating, since the general desired results are spoken about but without asking the question of what is desired and how it is to be achieved. It should also be emphasised that no impacts that can be considered “costs” were identified in the documents, which means that the cost that implementing the act could have for the event-holding society becomes invisible.

Finally, regarding the process of comparing the predicted impacts with the real impacts, the first independent variable of CIP is used. In other words, the *existence* of the impact, and the exploration of the results of the analysis of the *valuation, intensity and intentionality* variables is left to one side, since this would exceed the limits of this study⁶⁷.

In accordance with what is displayed in figure 10.2⁶⁸, it can be stated that some of the impacts considered *to be predicted* are closely related to the impacts analysed by CIP on KdK, and considered by the respondents to be *existent*. In this case it can be stated that some of the impacts considered *to be predicted* are closely related to the impacts analysed by CIP on KdK and considered to be *existent* by the respondents. Therefore, we could understand these *predicted* impacts that are related to impacts considered *existent* as impacts that arise by means of the act of implementation.

⁶⁵Zur Idee des KdK. For more information see section 10.2.2. *The impacts: KdK as a generator of predicted impacts*, of chapter 10 of this study.

⁶⁶ It is understood that the selection of documents is closely linked to each analysis and will be structured according to the objectives and needs that the researchers find in each case.

⁶⁷ This is an analysis that can be considered for future research and can be very useful for future applications of CIP to the study of effectiveness.

⁶⁸ This illustration can be seen in section 10.2.3. *The comparison: KdK and the analysis of effectiveness*, of chapter 10 of this study.

As a conclusion of this comparison we could state that KdK is very effective as an act of implementation of the integration policy of the city of Berlin, especially with impacts relating to “integration” and “social cohesion”, which are recognised by 88.7% of the respondents, and as a recognition of “traditions”, an impact that is recognised by 80.9% of the respondents.

3.3 Some final recommendations

The application of CIP to analysing effectiveness has been put forward in this study as a first approach by which the process involved with incorporating this methodology can be observed. Furthermore, an exhaustive exploration of all the data, both supplied by CIP and from the analysis of all the documents, was discarded since this would exceed the limits of this study.

In general it is considered that using CIP as an element for analysing and measuring cultural impacts created from an act of implementation is adaptable to the methodology for analysing effectiveness. However, it is important to emphasise that, as has been demonstrated throughout this application, the selection of impacts proposed by CIP and also its adaptation is a process that affects the posterior analysis of effectiveness. Therefore, this selection needs to be carried out in a careful and suitable way in order to ensure that the posterior analysis of effectiveness is correct.

Secondly, the selection of documents is another process that must be carried out in accordance with the needs of the analysis that is desired. In the example studied here, it has been considered sufficient to identify only a few documents, of which two were analysed, although in other investigations it may be necessary to evaluate all those that are identified. The main difficulty that we found was the lack of precision, or in other words the scale of the written content that encompassed terms such as *integration* or *social cohesion* in the political texts.

Therefore, after presenting this first exercise in applying CIP to the analysis of effectiveness, it can be considered that this future combination of methodology is possible, although it should be reviewed and evaluated against future research that is broader and more extensive in order to ensure its reliability and functionality.

4. Conclusions

After taking into account the claims and considerations that come from an interpretive reading of the data from this study, which we draw to a close here, in this chapter we elaborate a synthesis of the most relevant ideas which can be used as conclusions. The reader should be aware that in a study of this type, the conclusions should be taken in the context of the investigation and should therefore be taken as orientational, provisional and open to posterior review, comparison or contrast with data from other academic studies.

However, after taking all this into account, we can say that this research allows us to make a series of claims, observations and recommendations on intangible impacts and systems, their analysis on Cultural Impact Perception (CIP) and its application, and on the methodological incorporation of CIP into the analysis of the effectiveness of a public policy.

Firstly, an attempt is made to answer the initial question of this study by starting from three main hypotheses for research, which will be contrasted with the data obtained. Secondly, precautions are identified and some recommendations are put forward. Finally, future avenues of analysis and posterior contrasting work is suggested stemming from this research, the aim of which is to leave the door open for future investigation.

4.1. Regarding the initial question

As can be observed throughout this investigation, the theories put forward which form the body of this work are grounded upon the epistemological definitions of the concepts analysed and on the specific methodology proposed in order to analyse them.

As we have seen, the three fields of analysis that make up this study (public policy, events and impacts) are currently in different stages of investigation. This situation has led us to identify different proposals for analysing intangible impacts, such as the difficulty in evaluating the ex-post public policies, and specifically any evaluation that needs to take into account intangible impacts generated through the implementation of a policy.

With this situation in mind and after reviewing the bibliography and recently published research, this study offers a new methodology for use in academic debate, Cultural Impact Perception (CIP). This instrument, which allows the applying process and the data obtained to be analysed, has been applied throughout this study to a specific case, Karneval der Kulturen (KdK). Furthermore, observations have been made on whether this instrument can be incorporated into the analysis of the effectiveness of a public policy.

Taking into account these two points, the initial question of this study has been phrased as follows:

Can the cultural impacts of cultural events be measured by means of a specific methodology that allows these impacts to be identified and quantified? If this model exists, can it be applied to other analytical processes that need to identify, measure and quantify these type of impacts?

In this question the duality of the issues that underpins this study can be observed: firstly, the identification of a new model for analysing the cultural impacts of cultural events, and secondly, the observation of how the model works in the framework of analysing the effectiveness of public policies. In evaluating and investigating the initial question, using the data and analyses that have been carried out, the analysis respects this duality. We then respond to each part of the question separately, including each of the hypotheses relating to them.

The first part of the question, which is essentially centred on the methodological model, is related to the two first hypotheses of this study.

H1: Whether cultural events stemming from public policies generate cultural impacts on the event-holding society, which can be identified by CIP.

H2: Whether the application of CIP permits us to detect how much the degree of perception of the cultural impacts of cultural events vary according to the profile of the respondents, who are all individuals taken from the event-holding society.

Regarding the second part of the initial question, which is centred on analysing effectiveness, a connection is made with the third hypothesis of this study.

H3: Whether the measurement of cultural impacts of cultural events by means of CIP is an element to be considered when analysing the effectiveness of a public policy.

4.1.1. The first part of the question: the methodological model

As has been demonstrated throughout this study, the cultural impacts of cultural events can be identified, analysed and quantified by means of CIP. This proposal for a methodological model does not just identify and define the cultural impacts but also measures them according to people's perceptions, thus supplying information on the types and degree of perception in relation to the profiles of the respondents.

This model brings different aspects to other existing⁶⁹ models. For example, CIP gives a specific definition of cultural impacts and also adds intentionality as a new element to be analysed⁷⁰. This last factor gives a new functional perspective to the model, as it is through this that it is possible to identify the perception that the respondents have of the explicit will of the organisers or promoters of the event. Finally, CIP also supplies information on the respondents, which means that the relationship between the types and degree of perception according to the specific nature of the respondents can be analysed, and which also means that the perceptions of the impacts of the target group or the final beneficiaries of a public policy can be identified.

- CIP is therefore a methodological model which allows the cultural impacts to be identified and measured and which gathers sufficient information to identify and analyse data on the degree of perception and the profiles of the respondents. We can state that the principle features that CIP offers are:
- CIP identifies and defines cultural impacts.
- CIP supplies detailed information on the perception of cultural impacts of an event.
- CIP supplies information on the perception of the existence, the evaluation, the

⁶⁹ For more information on other models for measuring intangible impacts, such as Social Impact Perception, see section 5.1.2. *Methodologies for analysis and measurement: the perception of the impacts*, in chapter 5 of this study.

⁷⁰ Such as those identified by Green, Hunter and Moore (1990), also described and analysed in chapter 5. *Cultural Impact Perception: a new methodological model for analysing cultural impacts* of this study.

intensity and the degree of intent of the impacts.

- CIP supplies socio-demographic and socio-cultural information, and information related to the degree of participation of the people responding to the survey.

The application of CIP to KdK allows us to observe in detail this process and answer the first part of the initial question in this study by means of some concluding ideas with respect to the first and the second hypothesis of this study.

The first hypothesis puts forward the existence of cultural impacts generated by cultural events. Remember that it is phrased in the following way:

H1: Whether cultural events stemming from public policies generate cultural impacts on the event-holding society, which can be identified by CIP.

The data that has been gathered from applying CIP to KdK demonstrate that practically all the impacts analysed have been considered existent by the respondents. With regard to “information” impact, 65% of respondents think that it exists; as for “traditions” impact, 80.9% think that it exists; “integration / social cohesion” impact is recognised as existing by 88.7% and as far as “bad image” impact is concerned, 35% believe that it exists.

A reading of this data can lead to the deduction that the respondents consider that cultural impacts exist and that they can be of different types; the most widely recognised are “traditions” impact and “integration / social cohesion” impact. Even though the specific nature of the data obtained can be related to the characteristics of the case analysed, it can be considered that the respondents are aware of the existence of different types of cultural impacts.

However, CIP can not only allow for an observation of the existence of cultural impacts but can also give information on the different types of perception that the respondents may have on the impacts analysed, such as degree of rating, intensity and the intentionality of each impact.

The application of CIP to KdK allows the observation that the respondents generally consider that the impacts analysed are intentional impacts. 66.1 % of respondents believe this to be the case regarding “information” impact; 77.8% in

the case of “traditions” impact, 87.5% in the case of “integration / social cohesion” impact, and 42.4% in the case of “bad image” impact⁷¹.

The conclusion that can be drawn from these results is that beneficial impacts are understood by the majority of respondents as being the intended strategy of the organisers or governing bodies, while cost impacts are considered by the majority as being non-intentional (57.6%). This information can be of great interest for posterior analysis of the evaluation of public policies.

The question on intensity was phrased according to how the impact affected the quality of life of the respondents, and the response was given in a scale from nil to very much. The data show us that most respondents consider that the beneficial impacts analysed did not affect their quality of life at all. This is so for the greater number of respondents in each case, with 37% in the case of “information” impact, 36.6% in the case of “traditions” impact and 38.9% in the case of “integration / social cohesion” impact. With regard to cost impact, the greater number of respondents consider that this impact affected them very much (with 45% saying so).

With regard to evaluating the impacts proposed by CIP for KdK, it is observed that the respondents consider for the most part that all the beneficial impacts are positive. 78% of the respondents consider it to be so for “information” impact, 86.4% in the case of “traditions” impact and 91% for “integration / social cohesion” impact. As far as “bad image” impact is concerned, 75.9% consider that it is a negative impact. With reference to this perception, it is also observed that the respondents are more sensitive to certain impacts such as “traditions” and “integration / social cohesion”. This fact could be interpreted in relation to the characteristics of the case analysed.

Therefore it can be said that there is a greater tendency of the respondents to consider the beneficial impacts analysed as being existent, positive and intentional. However, it is noticeable that “traditions” impact and “integration / social cohesion” impact are considered to be existing, positive and intentional for more of the respondents than the rest of the impacts, which leads us to identify these two impacts as the most perceptible and those to which the respondents are most sensitive.

⁷¹ In this case the majority of respondents, 57,6 %, consider that this impact was not intentional.

With regard to the cost impact, the tendency is the opposite. It is considered to be largely inexistent (65%), negative (75.9%), and non-intentional (57.6%) while a great part of the respondents consider that it is an impact that affects them very much (45%).

In summary, we must consider that the data obtained from applying CIP to KdK give us suitable and relevant information to be able to state that⁷²:

- Cultural events generate different cultural impacts on the event-holding society.
- The cultural impacts can be considered intentional or non-intentional.
- The cultural impacts can be beneficial or costly to the event-holding society, since they can be considered positive or negative⁷³.
- The cultural impacts can have an affect on the quality of life of the respondents to different degrees of intensity.

Therefore in relation to this first hypothesis and according to the data that applying CIP to KdK supplies, we can claim that there are different types of cultural impacts generated by a cultural event, and that most of them are considered to be intentional and positive impacts. Similarly, it is considered that these impacts are of low intensity since there is no great perception that they affect the quality of life of the respondents.

The second hypothesis of this study asks whether the perceptions of cultural impacts can vary in relation to the nature or characteristics of the respondents. It is phrased in the following way:

H2: Whether the application of CIP permits us to detect how much the degree of perception of the cultural impacts of cultural events vary according to the profile of the respondents, who are all individuals taken from the event-holding society.

Using data obtained from applying CIP to KdK, it can be seen that the respondents

⁷² For detailed information on the developed analyses of evaluating the first hypothesis, see chapter 9. *Description of the results* of this study.

⁷³ For more information on the specific nature of the cost impact, see section 9.1.4. *Bad Image* of this study.

have differing degrees of perception according to certain variables⁷⁴. As far as the more significant relationships between the variables are concerned, it can be affirmed that: 1) the native language, the place of residence and the participation in the event have an influence on respondents in the case of “information” impact; 2) the nationality and the native language have an influence on the perception of the respondents in the case of “traditions” impact; 3) the level of education, the native language and the participation in the event have an influence on the perception of the respondents in the case of “integration / social cohesion” impact; and 4) the participation in the event, the nationality and the place of residence have an influence on the perceptions of the respondents in the case of “bad image” impact.

During the exercise of applying CIP to KdK, it has been possible to create degrees of perception, as well as profiles of the respondents by means of the data that CIP has generated. This means that it has been possible to identify which social groups are most sensitive to cultural impacts as well as those that do not have predisposition for such perception⁷⁵.

The respondents who have been identified as the most sensitive to the analysed impacts are the people involved of foreign origin. In this group respondents have been identified who have a native language that is not German, whether they have German nationality or not, and respondents who participate in KdK independently of the neighbourhoods they inhabit⁷⁶.

With this statistical significance we can affirm that the foreign people involved are very sensitive to the impacts analysed. They have the largest number of their members in the highest degree of perception with regard to the “information” impact (32.2% of the respondents in degree 5); it is also the group which has the highest percentage in the highest degree of perception for the “traditions” impact (23.7% in degree 6); they are the group who have the highest percentage who perceive the “integration / social cohesion” impact (62.7%); and they are the ones who have the highest majority amongst their members (81.4%) who consider that

⁷⁴ For more information on the use of the data and on the significant results that have been obtained, see section 9.1. *The results.* of chapter 9 of this study.

⁷⁵ For more information on this data as it relates to the second hypothesis, see section 9.2.2. *Regarding the second hypothesis* of chapter 9 of this study.

⁷⁶ For more information on profiles see section 9.2.2.1. *The profiles of the respondents* of chapter 9 of this study.

the “bad image” impact does not exist. Therefore, the foreign people are the most sensitive respondents to the cultural impacts analysed using CIP on KdK.

This data can be interpreted to say that it is the foreign involved has the most perception of cultural impacts, since they are the ones who have the most interest in the event analysed and in the cultures present in such events. This can be explained by looking at their degree of participation and to the fact that they are foreigners, which means that these respondents are closer to KdK. Firstly because they have a direct link with the event, which means they get more involved with it, and secondly because of their link with another non-German culture, at the very least by means of their native language.

Therefore in relation to the second hypothesis it can be said that the analysis of CIP has identified that the degree of perception of the respondents varies according to the socio-demographic, socio-cultural profiles and to the degree of involvement of the respondents in the events⁷⁷.

Summarising all this information in order to resolve the first part of the initial question of this study⁷⁸, we can state that, using the data obtained from applying CIP to KdK, it is possible to review and verify this part of the initial question by means of the following statements:

- The respondents perceive different types of cultural impacts generated by KdK. In other words, they are aware of the existence and the intentionality of the cultural impacts, and they rating them as positive or negative in relation to the “image”, “traditions” and “integration / social cohesion” of the cultures represented.
- A large number of respondents consider that the impacts are positive⁷⁹.
- A large number consider that the impacts are intentional⁸⁰.
- A large number of respondents consider that the impacts do not affect their quality of life at all.

⁷⁷ For more detailed information on the analysis developed to evaluate the second hypothesis, see section 9.2. *The analysis of the data according to the hypotheses*, of chapter 9 of this study..

⁷⁸ Remember that the first part of the question asks if the impacts of cultural events can be measured by means of a specific model - which permits them to be identified and quantified.

⁷⁹ Similarly, the specific nature of the cost impact needs to be taken into account, since as we have already said, in this case the majority of the respondents have given it a negative evaluation.

⁸⁰ In this case we find ourselves in the same situation as with the previous point on the cost impact. In other words, it has been considered to be non-intentional by the majority of the respondents.

- The degree of perception of the respondents varies according to their socio-cultural profile, to their degree of involvement in the event and also to the type of perception⁸¹.
- The foreigners involved are the respondents who most perceive the impacts analysed by CIP on KdK. Therefore, they are considered to be the most sensitive respondents to the cultural impacts analysed.

By using the data that applying CIP to KdK has given us, we are able to answer the first part of the initial question: 1) CIP is a methodology which allows the cultural impacts of the cultural event to be identified; 2) this model does not only identify the existence of impacts but also identifies their intentionality and their intensity, and gives information on whether the respondents consider them to be positive or negative; 3) CIP supplies relevant information on the profiles of the respondents, which is a useful asset for identifying the audience most sensitive to the impacts analysed.

Therefore CIP can be considered to be a methodological model proposal which allows the impacts of cultural events to be measured, analysed, identified and quantified.

4.1.2. The second part of the question: analysing effectiveness

The second part of the initial question of this study asks whether CIP as a methodology for analysing cultural impacts can be applied to other methodological processes. This deduction has been arrived at by taking the application of CIP to KdK and by using it to analyse the effectiveness⁸² of the public policy that underpins KdK. However, this application of the model should be understood as an initial exercise and therefore the conclusions that are drawn must be seen as provisional and orientational.

In order to evaluate this question an attempt has been made to answer the third hypothesis of this study, which is phrased as follows:

⁸¹ For more information on this data, see section 9.2.2.4. *The sub-hypotheses in relation to the data obtained* of chapter 9 of this study.

⁸² Subirats Knoefel, Larrue and Verone (2008) hold that effectiveness analyses if the impacts, generated by the act of implementing a public policy, are produced intentionally. Therefore, according to these authors the analysis of effectiveness involves comparing what the policy wants to achieve, i.e. the results hoped for, with what has occurred in reality, i.e. the affects that have been generated due to the act of implementation.

H3: Whether the measurement of cultural impacts of cultural events by means of CIP is an element to be considered when analysing the effectiveness of a public policy.

We then move on to analyse the results obtained from the analysis of the effectiveness of the policy of integration in Berlin by means of the incorporation of CIP applied to KdK. In order to carry out this analysis only the data relating to the existence of different types of cultural impacts analysed by CIP on KdK has been used. This analysis is presented in two parts: the first contains the process developed by the incorporation of CIP to the analysis of effectiveness, and the second analyses the data obtained by means of this methodological combination.

Combining CIP methodology with the analysis of effectiveness was carried out by identifying the predicted or expected impacts and by comparing them with the impacts considered to be real or existing.

The identification of impacts that had been predicted or expected was carried out by analysing different documents created in the various levels and stages in the life cycle of the integration policy of Berlin. The identification of the impacts considered to be existing was carried out using the data supplied by CIP on the perceptions of the existence of the cultural impacts analysed in KdK.

This analysis, which permitted us to combine the predicted impacts with the impacts considered to be real, was carried out using concepts relating to the impacts. In other words, it has been observed if the predicted impacts coincide with the real, existing impacts at a conceptual level.

The process of applying CIP to the analysis of effectiveness is considered to be a good methodology to be born in mind when evaluating and comparing predicted impacts with real, existing impacts generated by the act of implementing a public policy. Similarly, it is important to note some aspects regarding the process of applying CIP to the analysis of effectiveness.

- In order to have a wider vision of the analysis of effectiveness of a public policy using CIP, the various documents that make up the different states and levels of the policy should be taken into account.
- It should also be considered that the selection and adaptation of the impacts of

CIP on the case being analysed requires that the documents are carefully chosen.

- It is important to take into account, above all while interpreting the data, that the impacts considered to be real and existing are those that are thought to have been generated in the surrounding society by the act of implementing the policy.
- It is also important to emphasise that of the data that CIP generates, only the part relating to the existence of impacts was incorporated into the analysis of effectiveness. Similarly, this does not mean that there is no possibility of including more data in the analysis process, such as the data that CIP supplies relating to intentionality, intensity and rating the impacts, and to the profile of the respondents.

The results obtained from this combination of methodology show that⁸³ the “information” impact was an impact predicted by the policy that underpins KdK. This impact was considered to be existing by 65% of respondents. Therefore, in this case it is a predicted and materialised impact. The “traditions” impact is also a predicted and materialised impact, as is the “integration / social cohesion” impact. However, the “bad image” impact is not considered to be a predicted impact. It is a non-predicted impact, but it is considered to be existing by 35% of respondents.

- This data shows that all the beneficial impacts were predicted and materialised. However, the cost impact was not predicted but was considered to be existing by a significant minority of respondents. From this preliminary exercise we can conclude that:
 - A cultural event can be understood as an act of implementing a specific public policy.
 - The information on the existence of the impacts that CIP supplies is very valuable for comparing the predicted impacts with those considered to be existing by the respondents.
 - In order to correctly incorporate CIP into the analysis of effectiveness, several different aspects need to be taken into account, such as: the various levels of documents to be analysed; the impacts adapted to the case being studied; what is being used to compare the existing with the predicted impacts; and that initially the proposal is to use only the data that CIP supplies on the existence of impacts.

⁸³ For more detailed information on the data that has been obtained from this application, see section 10.2. *One example: CIP for the analysis of effectiveness applied to KdK* of chapter 10 of this study.

- The data of the case analysed in this study show that the beneficial impacts are both predicted and materialised, while the cost impacts are not identified as predicted and those respondents who consider them to be existent are relatively few.
- Using the data and the observations that have been made so far, it is possible to answer the second part of the initial question: 1) CIP is a methodology to be taken into account for the analysis of public policies that need to analyse cultural impacts; 2) therefore, this new model can be applied to other processes of analysis that need to identify, measure and quantify intangible impacts, such as cultural impacts.

Therefore, as has been seen with the application of CIP to KdK, and its posterior incorporation in the analysis of effectiveness, we can state that: 1) cultural events can generate different types of cultural impacts; 2) the degree of perception of the impacts varies according to the profile of the respondents; 3) the measurement of cultural impacts using CIP can be an element to consider in the process of evaluating public policies.

Summarising all the information coming from this analysis, we can also state that CIP is a new methodological model that permits the cultural impacts of cultural events to be measured, identified and analysed. We can also state that certain cultural events form a part of political strategy, and so can be seen as acts of implementation. Therefore we can also consider CIP to be a useful element to be taken into account when analysing the effectiveness of a public policy.

Similarly, it should be borne in mind that these conclusions are linked to the context of this present study, and so are orientational, provisional and open to posterior review by contrasting research or studies.

4.2. Methodological precautions

The contribution and the interpretation of this study's conclusions must be understood in relation to the data that has been analysed, while taking into account certain methodological precautions. We would like to use these last sections to deal with the limitations in methodology that a study such as this one has.

The precautions and recommendations that we deal with here mainly originate

from certain limitations relating to the data obtained, i.e. the data obtained while applying CIP to the case. Given the inexistence of specific data on the audience of KdK, which would gather together and summarise all the information on their profiles and degree of participation in the event, it has been necessary to generate this information.

Therefore this study has come up against challenges such as the difficulty of not having complete data relating to the independent variables, above all those relating to the profile of the respondents. This is because there was no systematic collection of information on those who participated or who did not participate in the event, and because some of the data obtained was not homogeneous, and some of it was of a temporary nature. Therefore we must admit that there could be some bias in the displayed information in accordance with the availability of the data relating to the independent variables of the profile of the audience of KdK.

Because of the exhaustive quantity of data to be gathered during the event, some cultural impacts were left out of the analysis of the application of CIP to KdK, which this application proposed to analyse. It was therefore necessary to discard a large part of the cost impacts, which were thus reduced from four to one. However, the analysis of one cost impact permitted the characteristics and differences of this type of impact to be observed in relation to other impacts that were analysed.

We should also mention that the application of CIP to KdK to the analysis of the effectiveness of the policy of integration in Berlin using KdK is preliminary. Similarly, this first exercise has allowed us to observe different tendencies and some specific characteristics of this combination of methodology.

The limitations expressed here are present in the data obtained from applying CIP to KdK. However, we would like to emphasise that the fact that it has been possible to apply this new methodological model to a specific case is in itself a success for this study. It has not only brought us relevant information by using the data obtained but it has also allowed us to observe the process of applying a new model to a specific case. Similarly, we should mention that some of the things lacking that we have exposed here, such as the lack of specific data, affect many academic quantitative studies, but this fact should not make us step back from studies of this nature.

Similarly, the researcher needs to be aware of bias and of the problems that these limitations can cause, something that has led us to be extremely cautious when interpreting the impacts to be analysed in the KdK. For example, when defining and demarcating the sample of information, we used the information obtained from the in-depth interviews with the KdK experts.

Therefore, the author is well aware of the limitations and the consequences that these have had on the results of the analysis developed. The author thus emphasises the need to gather data systematically on cultural events and on their relation to society. However, the main results and the main conclusions are very coherent and allow us to put forward a starting point for exploring new avenues of research.

4.3. Recommendations

Using the conclusions presented in this study, some information emerges that allows us to make some recommendations and final reflections. These basically concern the two parts to the initial question upon which this study is based: the analysis of the intangible impacts of events and their application to other analyses that need to measure these impacts.

Regarding the analysis of cultural impacts generated by cultural events using CIP, the recommendation is:

- Take into consideration the impacts proposed by CIP relating to the case to be analysed. As has been previously mentioned, it is important that the impacts proposed by CIP are adapted to the characteristics and specific nature of the case to be analysed, since otherwise a bias in the analysis could be created. As has been done in this study, it is proposed that the impacts are adapted using data obtained from other research processes, such as in-depth interviews conducted with experts in the case.
- Develop the systematic gathering of data on the audience and the degree of involvement of citizens in cultural events. It is considered that this data is relevant for analysts of events, for those who analyse public policy and for those researchers who work in other aspects of the cultural sector such as the consumption of culture in a city or region.
- Regarding the application of CIP to other analyses the recommendation is to:
- Identify the studies and the analyses that may be needed to measure and identify cultural impacts. This will allow us to observe with more breadth which

are the fields and methodologies where CIP could be considered as a method.

- Regarding the evaluation of public policy, it is necessary to encourage the political class and make them aware of the need to specify their political programmes and proposals in any way possible. In other words, encourage the idea that the design process of policies should include as much as possible the impacts that are expected to be generated by the acts of implementation of such a policy.
- Study the application of CIP on the analysis of the effectiveness of public policies using different acts of implementation, and not just cultural events. This would allow us to see if CIP can also be used to analyse cultural impacts from other actions or acts of implementation, such as programmes, activities and institutions, etc.

Therefore, using this study and the different aspects that are expressed in this chapter, lines of research have emerged that make it possible to review, compare and contrast this thesis with future investigations.

4.4. Future avenues of analysis

Using the methodological model and the process that has been carried out, interesting and useful conclusions have been found in relation to the measurement and analysis of non-quantifiable and intangible impacts, as these cultural impacts are. From the same research process, new questions and lines of inquiry have emerged that constitute new starting points for future research or avenues of analysis.

We now present some possible new lines of research that could orientate the development of future research and continue the study that is being finalised here:

- Apply CIP to other research. The application of the CIP model for analysing the cultural impacts generated by other actions or acts of implementation that are not events or that are not related to culture could be studied. This study would mean that non-expected or non-predicted cultural impacts could be observed and identified.
- Similar to the above, could be considered the use of CIP to analyse the cultural impacts arising from events that are not cultural such as sporting, political or commercial events.
- Study the evolution of cultural impacts on a cultural event using CIP on a longer-term basis. In other words, apply the same analysis to the same event

at different times so as to observe if the cultural impacts change over time.

- Study the possible combination of CIP and the analysis of effectiveness so as to be able to evaluate public policies in different sectors. In other words, for evaluation processes of social, cultural and health policies, etc. In this case CIP would be used to analyse cultural impacts as crossover elements of policies in diverse sectors.
- Analyse whether the combination of CIP and the analysis of effectiveness can be considered to be a key point for the posterior overall analysis of the whole process of the policy. In other words, as a first point for evaluating the impacts on target groups in each of the acts of implementation (if there are more than one) so as to later develop the analysis of the outcomes, or the affects on the final beneficiaries.
- Study the relation that there could be between CIP and the analysis of efficacy and efficiency. Observe whether it can also be used to develop these two other analyses.
- As has been previously mentioned, incorporate other validatable aspects of perception for CIP, such as value, the intensity and the intentionality to the effectiveness of the policy. This would allow the perception of predicted and non-predicted impacts generated by the policy to be tested in more detail using the different profiles of the population. As well as testing the perception of how these impacts affect people's quality of life, and whether these impacts are perceived as positive or negative.
- Investigate whether CIP could be used or adapted for analysing the cultural impacts of an act of implementation in a preventative way. In other words, if by using CIP it would be possible to identify the cultural impacts that the act of implementation is going to create before this act is actually implemented.
- It would also be possible to study the application of the measurement of the impacts using perceptions, in order to analyse other types of impacts that are not cultural, for example, economic, environmental or town planning impacts. This exercise would allow the reality to be seen using existing measurement models for these impacts, and compare it with the perception that the holding society actually has. Relating this to the already existing SIP (Social Impact Perception), it would be possible to evaluate if other models could be formulated such as Economic Impact Perception (EIP) or Environmental Impact Perception (EnIP) and Urban Impact Perception (UIP), amongst others.

4.5. Closing note

The intention of this study has been to give form to the worries that the author has had throughout the research process by asking questions that were considered important for the development of certain analyses, and to make a contribution to the academic debate and analysis of intangible impacts.

These words bring to a close the text of this extensive work developed over several years. The pleasure and learning that this study has meant for the author of these paragraphs has been very rewarding, and despite the effort and intensity that has been involved, it has been a great professional experience which has laid the foundations for a growing spirit for research.

Therefore, the wish of the author is to position this document that you have in your hands at the beginning of a long academic career that has only just started to take shape. The desire is to follow a path that pays all due respects to academia and to its institutions but that does not lose coherence or the respect for work, that emphasises a critical vision towards contemporary processes, that nourishes a restlessness for learning, that analyses those questions that could have a social purpose and, above all, a path that covers the pleasurable ground of work well done.

It just remains to thank again all those who are mentioned in the acknowledgements. However, I would like to dedicate this especially to those who know that, without their unconditional help and support, a work of this nature would not have been possible, to those without whose existence none of this would have meant anything, and to those to whom I owe more than I can ever give in return. Thank you very much and good luck.

Introducció

Actualment en les societats democràtiques contemporànies la majoria d'estats gestionen les seves competències a través de programes d'accions governamentals, és a dir, a través de les polítiques públiques. Aquests busquen resoldre situacions o conflictes identificats públicament, així com dissenyen estratègies i/o eines d'implementació a través d'accions de programes de pactes politicoadministratius amb l'objectiu de solucionar aquests problemes identificats com a col·lectius.

Sota aquesta normativa és necessari avaluar aquests processos per identificar si els programes establerts pels governs han estat adequats i han estat capaços de resoldre els problemes i arribar als grups objectiu per a satisfer les seves necessitats i aconseguir millorar la situació dels beneficiaris finals.

Des de les ciències polítiques s'han plantejats diversos models d'anàlisi i d'avaluació de les polítiques públiques a través de diferents nivells, moments i actors que gestionen i desenvolupen aquests processos d'avaluació. En tots els processos d'avaluació hi ha tres criteris genèrics a analitzar: l'efectivitat, l'eficàcia i la eficiència, que permeten verificar la hipòtesi d'intervenció i la hipòtesis causal, i analitzen la relació entre els recursos invertits i els efectes obtinguts⁸⁴.

Alguns d'aquests processos d'avaluació són: l'avaluació per objectius⁸⁵, l'avaluació pluralista⁸⁶, l'avaluació realista⁸⁷ i l'avaluació en funció del moment en

⁸⁴ Per a més informació sobre aquests tres criteris, es pot consultar l'apartat 1.2.4.1. *Els criteris d'avaluació*, del capítol 1 d'aquesta investigació.

⁸⁵ Entesa com aquell procés d'avaluació que tracta d'identificar si s'han assolit els objectius del programa o de la política concreta. Per a informació més detallada, es pot consultar l'apartat 1.2.5.1. *L'avaluació per objectius*, del capítol 1 d'aquesta investigació.

⁸⁶ Aquest tipus d'avaluació és aquella que se centra en el reconeixement de l'avaluació en la mateixa naturalesa de la política. Aquesta es desenvolupa per tal d'influir en el procés de presa de decisions polítiques i el seu rigor depèn de la interacció entre els protagonistes del procés d'avaluació. Per a més informació sobre aquest procés, es pot consultar l'apartat 1.2.5.2. *L'avaluació pluralista*, del capítol 1 d'aquesta investigació.

⁸⁷ L'objectiu d'aquesta avaluació és explicar els resultats, les uniformitats, les regularitats, les ràtios i

què es duu a terme⁸⁸ (Aguilar, Ander-Egg 1992). Un dels processos més utilitzats actualment és l'anomenat *expost*, que es desenvolupa quan el programa ha finalitzat i permet valorar l'assoliment dels resultats generals: valorar el grau dels efectes o els no-efectes.

Així doncs, l'avaluació de les polítiques públiques més utilitzada és l'avaluació *expost*, és a dir a partir que l'acte ja s'ha implementat, que mesura la hipòtesi causal i la de intervenció, i s'analitza la relació entre els recursos invertits i els resultats obtinguts. Tanmateix, hi ha pocs estudis que analitzin els impactes socials i culturals per a desenvolupar un estudi d'avaluació *expost* d'una política pública.

D'altra banda, diferents disciplines es plantegen la necessitat d'analitzar i mesurar els impactes que generen alguns actes, programes o esdeveniments, com per exemple els impactes mediambientals (Tyler Miller 2002:15), els impactes socials (Becker, Vanclay 2003; Small, Edwards, Sheridan 2005; Small 2007; Belfiore, Bennett 2008), els impactes econòmics (Snowball, Antrobus 2002; Herrero 2004; Devesa 2006).

Des dels *eventstudies*⁸⁹, s'han considerat diferents tipus d'impactes d'un esdeveniment, com els impactes socials i culturals, els impactes polítics, els impactes ambientals, els impactes al turisme i els impactes econòmics (Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008; Bowdin, Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2011). Tanmateix, l'anàlisi dels impactes intangibles causats per diferents actes o accions ha estat un repte acadèmic del qual encara no s'ha establert un consens que permeti identificar una metodologia per a mesurar els efectes no comptables i intangibles que generen les accions.

Així doncs, s'ha observat que des de diferents disciplines s'ha iniciat la identificació de diferents tipus d'impactes generats per diferents actes, com poden

els models socials de la lògica de la fórmula realista (Pawson, Tilly 1997). Per a més informació sobre aquest tipus d'avaluació, es pot consultar l'apartat 1.2.5.3. *L'avaluació realista*, del capítol 1 d'aquesta investigació.

⁸⁸ Per a més detalls sobre els diferents models d'avaluació en relació amb el moment en què es duen a terme, com *l'exante*, *l'intermèdia* o *l'expost*, es pot consultar l'apartat, 1.2.5.4. *L'avaluació segons el moment en què es duu a terme*, del capítol 1 d'aquesta investigació.

⁸⁹ Aquest és el nom que s'ha donat a l'àrea de coneixement que es dedica a analitzar els esdeveniments des de diferents punts de vista. Per a més informació sobre aquesta àrea, es pot consultar el capítol 3. *Impactes i Outcomes*, i el capítol 5. *Cultural Impact Perception: una nova proposta de model metodològic per a l'anàlisi dels impactes culturals*, d'aquesta investigació.

ser els esdeveniments. Tanmateix, hi ha pocs estudis que analitzin els impactes socials i culturals d'esdeveniments culturals.

Aquesta investigació planteja l'anàlisi i la mesura d'impactes culturals d'esdeveniments, entenent aquests últims com a actes d'implementació d'una política pública, per a després poder comprovar si és possible l'avaluació de la política a través de l'anàlisi dels impactes que s'ha proposat. Per tant, el repte d'aquesta recerca se centra en el procés d'anàlisi dels impactes culturals per, posteriorment, poder observar si aquest procés d'anàlisi pot ser adaptat a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política.

Aquesta investigació proposa una pregunta inicial que està composta en dos parts: una que se centra en els impactes culturals i l'altra en la seva aplicació a un altre procés d'anàlisi. Aquesta es formula de la següent manera:

“Els impactes culturals d'esdeveniments culturals poden ser mesurats a partir d'un model metodològic específic que permeti identificar-los i quantificar-los? Si aquest model existeix, pot ser aplicat a altres processos d'anàlisi que requereixin identificar, mesurar i quantificar aquests tipus d'impactes?”

Per a poder resoldre la qüestió inicial, aquesta investigació planteja tres hipòtesis principals que es veuran detallades en diverses subhipòtesis⁹⁰. Aquestes són les que; plategen l'existència de diferents tipus d'impactes culturals generats per esdeveniments que poden ser mesurats per un nou model metodològic, el *Cultural Impact Perception* (a partir d'ara CIP); qüestionen si els CIP permeten observar els diferents graus de percepció en funció dels perfils dels informants; i exposen la possibilitat de combinar el CIP amb un altre procés d'anàlisi com és l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

- H1. Si els esdeveniments culturals sustentats per polítiques públiques generen impactes culturals a la societat que allotja l'esdeveniment, que poden ser identificats pel CIP.
- H2. Si l'aplicació del CIP permet detectar com els graus de percepció dels impactes culturals d'esdeveniments culturals varien en funció del perfil dels informants, individus de la societat que allotja l'esdeveniment.

⁹⁰ Per a més informació sobre la formulació de les hipòtesis i les subhipòtesis, es pot consultar l'apartat, 4.1. *Formulació de les hipòtesis*, del capítol quatre d'aquesta investigació.

- H3. Si la mesura dels impactes culturals d'esdeveniments culturals a partir del *Cultural Impact Perception* és un element a considerar per a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

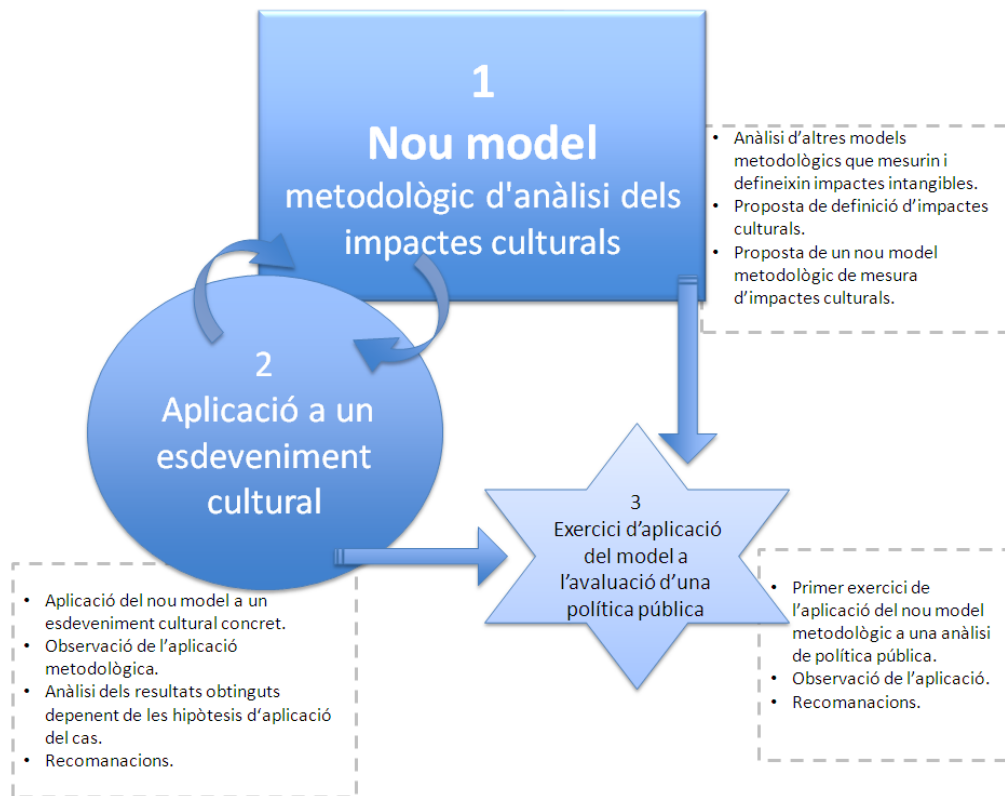
Abans d'iniciar aquesta recerca l'autora va desenvolupar una investigació prèvia per a apropar-se al procés d'anàlisi i mesura d'impacte cultural d'un esdeveniment cultural. En aquell cas es demostrà que l'audiència del festival analitzat, el Barcelona Asian Film Festival, considerava que el festival els ajudava a la comprensió i a l'augment de l'interès sobre la cultura representada (Colombo, 2010). En aquell estudi s'observà que l'audiència del festival considerà l'existència de certs impactes socials i culturals generats pel festival, així com la importància i el gran valor de la percepció de les persones respecte als impactes socials i culturals experimentats.

Així doncs, la investigació que teniu a les mans s'enfronta al repte d'identificar una metodologia que pugui ser una nova proposta per a l'anàlisi i la mesura d'impactes culturals generats per un esdeveniment. És a dir, pretén aportar un nou exemple de mesura d'impactes intangibles que genera una acció, i observar si aquesta nova proposta metodològica pot ser adaptada a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

Aquesta recerca s'estructura en tres fases: en la primera s'hi defineix i s'hi exposa la nova proposta metodològica⁹¹; en una segona fase s'aplica aquest model, i en la tercera s'observa si el model pot ser incorporat a l'efectivitat d'una política pública sectorial.

⁹¹ En aquesta investigació entendrem que el que es proposa és una nova proposta de model metodològic. Per tant, no es diferenciaren els conceptes de model i proposta metodològica, sinó que s'utilitzaran com a sinònims.

Figura 0.1. Esquema i estructura d'aquesta investigació

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar a la figura 0.1, les tres fases són l'estructura central en què se sustenta aquesta investigació.

En la primera fase s'observen diferents models d'anàlisi d'impactes socials i culturals proposats per diferents disciplines; es fa una proposta de definició del que són els impactes culturals, i finalment es desenvolupa una nova proposta metodològica per a l'anàlisi d'impactes culturals.

Al llarg de la segona fase es planteja l'aplicació d'aquest model en un esdeveniment cultural; a través d'aquesta aplicació s'observa el procés desenvolupat per a aplicar aquest model metodològic proposat; es desenvolupa l'anàlisi per a contrastar algunes de les hipòtesis plantejades en aquesta investigació, i finalment es fan algunes recomanacions sobre l'aplicació del model.

Finalment, en la tercera fase s'aplica el model proposat al procés d'avaluació d'una política pública a través de l'anàlisi de l'efectivitat. En aquest cas consisteix en l'aplicació dels resultats obtinguts en la segona fase a l'anàlisi de l'efectivitat

d'una política pública relacionada amb el cas en el qual s'ha aplicat el nou model metodològic. En aquesta fase també s'observa el procés d'aplicació i se'n fan recomanacions.

Per tal de recollir totes aquestes fases de la recerca desenvolupada, l'informe que teniu a les mans s'estructura en quatre parts.

La primera part es titula "Fonaments Teòrics: els impactes culturals en el marc de les polítiques públiques", i està estructurada en tres capítols. El primer se centra en la delimitació de polítiques públiques, els seus models d'anàlisi i els diferents plantejaments que s'han proposat fins ara per a la avaluació de les polítiques públiques. El segon capítol se centra en els esdeveniments, se'n descriuen i se'n presenten els diferents tipus, i es focalitza en l'anàlisi dels esdeveniments culturals, específicament els carnavals. Finalment, el tercer capítol presenta els impactes i els *outcomes*, s'observa què són els impactes i els *outcomes*, i se n'exposen els diferents models d'anàlisi i mesura.

La segona part d'aquesta investigació, titulada "Marc Metodològic: una proposta metodològica", també es compon de tres capítols diferents. El quart capítol d'aquesta recerca presenta el disseny d'aquesta investigació, i n'exposa les hipòtesis principals, l'estructura i el model metodològic. El cinquè capítol planteja una nova proposta metodològica per a l'anàlisi dels impactes culturals, el que s'ha anomenat el *Cultural Impact Perception* (a partir d'ara, CIP). Aquest cinquè capítol s'inicia amb la delimitació i les diferents metodologies proposades fins ara per a l'anàlisi dels impactes socials i culturals; es passa a fer una proposta de delimitació dels impactes culturals; es proposa el model CIP i s'especifica el procés que s'ha de dur a terme per aplicar-lo, i es proposa com adaptar el CIP per a ser aplicat a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública. Finalment, en el sisè capítol d'aquesta investigació s'hi exposen les aproximacions metodològiques que s'han cregut importants de subratllar, com ara la selecció del cas on s'aplica el CIP i les tècniques d'anàlisi proposades per a aquesta investigació.

La tercera part, titulada "Aplicació del model al cas escollit", es compon de quatre capítols. El setè capítol d'aquesta investigació és una introducció al cas escollit en què s'aplica el CIP, el *Karneval der Kulturen* de Berlín (a partir d'ara, KdK). Aquest capítol s'inicia amb una introducció a l'entorn del KdK; se n'exposa l'organització, l'estructura i les especificitats; s'introdueix el lector a l'edició del KdK 2011 on es

va aplicar el CIP; i s'exposen els diferents estudis acadèmics que s'han trobat sobre el KdK. El vuitè capítol d'aquesta investigació es dedica a exposar l'aplicació del CIP al KdK. S'inicia amb alguns aspectes metodològics com adaptacions i l'operativització del model CIP al KdK; s'especifica l'elaboració de l'enquesta i la selecció de la mostra; i s'exposa el procés de recollida de dades. El novè capítol d'aquesta investigació és el que exposa els resultats obtinguts de l'aplicació del CIP al KdK. Aquest capítol es divideix en tres subapartats: en el primer s'hi exposen els resultats obtinguts en funció de cada un dels impactes analitzats; en el segon s'hi analitzen les dades en relació amb les hipòtesis que planteja aquesta investigació; i en un tercer s'hi plantegen les reflexions sobre l'aplicació del model CIP al KdK i sobre els resultats obtinguts. L'últim capítol d'aquesta part, el desè capítol d'aquesta investigació, és el que es dedica a la incorporació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat; exposa el procés i l'exemple desenvolupat amb el KdK. Aquest capítol s'acaba amb algunes consideracions finals en relació amb la tercera hipòtesi d'aquesta investigació, i apunta certes precaucions i recomanacions observades a partir d'aquest cas.

Finalment, la quarta i última part d'aquesta investigació, el capítol onzè, és el dedicat a les conclusions a què s'ha arribat després de tot aquest procés d'investigació. Aquestes estan estructurades a partir de la pregunta inicial d'aquesta recerca i també s'hi exposen certes precisions metodològiques que s'han observat, recomanacions i futures vies d'anàlisi.

L'informe d'investigació finalitza amb una nota personal que la autora no ha volgut deixar de banda, sinó donar-hi certa importància, amb la qual cosa es clausura un llarg procés d'investigació com ha suposat aquesta recerca.

**PART I - Fonaments teòrics: els impactes culturals
en el marc de les polítiques públiques**

Aquesta investigació, orientada pels seus objectius, pretén situar-se a la cruïlla de diferents disciplines, que s'estan aproximant a aquest camp d'estudi, empeses per la necessitat d'acotar amb una mirada científica fenòmens i esdeveniments que evolucionen amb gran rapidesa en el món contemporani.

La sociologia de la cultura, els estudis d'esdeveniments, els estudis sobre turisme, les ciències polítiques i la mateixa economia de la cultura s'han apropiat a fenòmens emergents en la nostra societat, com són el paper cada vegada més rellevant que hi tenen els esdeveniments culturals i els impactes que aquests esdeveniments generen en la societat que els allotja. Tanmateix, ens situem en un camp d'estudi molt nou i complex, que no ha arribat encara a consolidar un marc teòric ni epistemològic universalment acceptat per la comunitat científica.

En aquesta primera part, es proposa fer un repàs als conceptes teòrics rellevants per a aquesta investigació i a les teories que ajuden a estructurar els seus objectius. L'objecte d'estudi principal d'aquesta investigació és l'anàlisi i la mesura dels impactes culturals, per tant començarem aquest recorregut teòric per l'anàlisi i l'avaluació de les polítiques públiques (capítol 1), que ens ofereixen un marc general on situar i valorar la mesura dels impactes culturals.

Aquest marc de referència ens permetrà endinsar-nos en l'estudi teòric dels esdeveniments culturals (capítol 2), entenent-los com a *outputs*, és a dir, com a actes d'implementació d'una política pública. En aquest recorregut ens aturarem a explorar amb més detall els carnivals, que seran el context de la part empírica de la investigació, per acabar identificant els diferents tipus de rols i impactes que se'ls atribueix en la literatura científica. Ens fixarem especialment en els *nous carnivals* que, recollint la tradició de tolerància, han nascut a Europa com a festes amb una intencionalitat difusa de promoure valors de convivència i interculturalitat.

Finalment, centrarem l'orientació del treball en l'estudi dels resultats i els efectes dels esdeveniments (capítol 3), plantejant com es conceptualitzen des de diverses disciplines —*outcomes* i impactes— i repassant els diferents estudis que n'han abordat l'anàlisi i la mesura. Aquest bagatge ens aportarà una visió detallada de l'estat de la qüestió i els elements de referència necessaris per situar i definir amb rigor les opcions que pren aquesta investigació respecte a les qüestions plantejades.

Capítol 1. Les polítiques públiques

Al llarg del segle passat, els canvis en les estructures dels Estats Nació i les noves ideologies han fet canviar les ciències polítiques i han fet evolucionar i enriquir progressivament el concepte de *política pública*. Thoenig (1985) fa una llista de més de quaranta definicions d'aquest concepte que han estat elaborades per diferents autors. En aquesta evolució, trobem definicions que entenen que la política pública és allò que un govern elegeix fer i també n'hi ha d'altres més elaborades que inclouen en el seu concepte els programes d'acció específics per a cada sector social, entenent que cada una d'aquestes definicions està molt emmarcada per la concepció de l'estat i del poder que interpreta cada autor.

Darrerament és majoritari un corrent de pensament que considera que les polítiques públiques són aquelles que apunten a la resolució d'un problema reconegut políticament com a públic, basant en l'interès general, i que, a la vegada, és reconegut com a tal a l'agenda governamental d'una àrea geogràfica determinada, d'un país, d'una societat, d'un entorn o d'un context. (Lemieux 1995; Subirats, Knoepfel, Larrue, Varone 2008; Knoepfel, Larrue, Varone, Hill 2011). Les polítiques públiques es consideren doncs la resposta politicoadministrativa a una situació de la realitat social interpretada políticament com a inacceptable.

L'expressió "polítiques públiques" emergeix a les ciències polítiques i administratives europees a la dècada dels anys setanta a través de la traducció literal de *publicpolicy*.⁹² La terminologia política forma part del llenguatge comú i generalment va acompanyada del sector o àmbit en qüestió al qual les polítiques fan referència, com per exemple política urbana, política agrària, política social i política cultural, entre d'altres.

Com ja hem manifestat, hi ha múltiples definicions de les polítiques públiques, de les que en destaquen les següents:

⁹² Aquí s'ha de tenir en compte la diferència en la terminologia anglosaxona entre "policy" i "politics". El terme "policy" designa les interaccions i els conflictes entre els actors polítics més tradicionals, com ara els partits polítics, els grups d'interès, els sindicats, etc., els plans d'acció i la presa de decisions. Mentre que el terme "politics" fa referència a la posta en escena d'un polític, a l'acció de dedicar-se a la política, l'acció al voltant dels polítics, etc.

- Una política pública és allò que els governs decideixen fer o no fer, segons Dye (2005).
- Una política pública és un programa d'acció propi d'una o diverses autoritats públiques o governamentals, en un àmbit sectorial concret o en un espai territorial determinat. Segons alguns autors com Thoenig (1985) o Mény, Thoenig (1992).
- Una política pública està formada per diverses activitats orientades a la resolució d'un problema polític, en el qual intervenen actors polítics amb interaccions estructurades que evolucionen al llarg del temps. Segons alguns autors com Lemieux (1995).
- Una política pública és una sèrie de decisions o accions intencionalment coherents, preses per diferents actors, públics o privats, que fan que els seus recursos, nexes institucionals i interessos variïn amb la finalitat de resoldre de manera puntual un problema políticament definit com a col·lectiu. Aquest conjunt de decisions i accions donen pas a actes formals amb un grau d'obligatorietat variable, tendeixen a modificar la conducta de grups socials que, se suposa, originen el problema col·lectiu per resoldre (grups-objectiu), davant l'interès dels grups socials que pateixen els efectes negatius del problema (beneficiaris finals). Segons Subirats, Knoepfel, Larrue i Varone (2008). En un dels seus darrers treballs, Knoepfel, Larrue, Varone i Hill (2011) proposen una definició que inclou l'anàlisi dels elements constitutius d'una política pública i les seves formes més comunes de perversió (vegeu la figura 1.1).

Per tant, per aquests autors les polítiques públiques són aquelles accions que els governs impulsen i decideixen fer, encara que per altres autors aquestes accions poden ser impulsades tant per actors públics com privats. Aquestes accions poden ser programes d'acció, formats per diverses activitats que se centren a resoldre un problema definit com a col·lectiu.

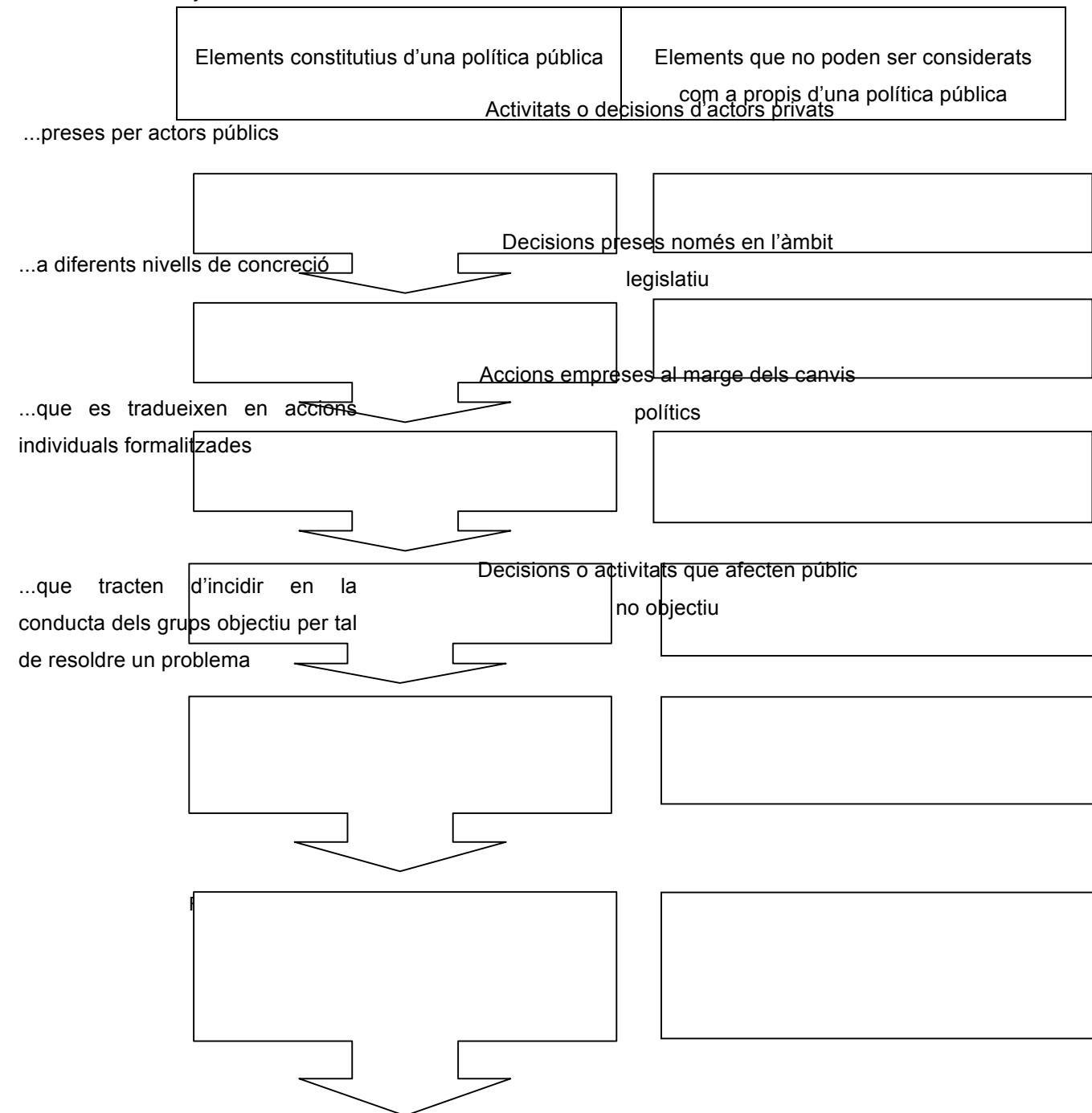
A partir d'aquestes definicions es poden considerar les característiques i els elements constitutius de les polítiques públiques:

- Són eines per resoldre problemes de la vida social considerats col·lectius en l'àmbit polític per raó de l'existència d'una situació d'insatisfacció social.

- Aquest malestar és generat per l'existència de grups-objectiu⁹³ amb un comportament que origina el problema.
- Les polítiques públiques estan formades per diferents decisions i accions. Tenen un programa d'intervencions propi, però si aquest programa no té continuació amb altres accions no pot ser considerat com a política pública.
- Hi intervenen diferents actors, però els actors públics tenen un paper clau, ja que les decisions i les accions han d'estar relacionades amb la legitimitat normativa dels actors públics. Si no és així no podran ser considerades polítiques públiques.
- Algunes vegades, la política pública té una naturalesa d'obligatorietat de les decisions i les activitats dels actors politicoadministratius, encara que actualment, a causa de la diversificació dels mitjans d'acció, pot arribar a ser l'excepció i no pas la norma.

⁹³ Els grups-objectiu són aquelles persones o grups de persones que la seva conducta es considera políticament com la causa directa o indirecta del problema col·lectiu que la política pública intenta resoldre.

Figura 1.1. Els continguts d'una política pública

Font: Knoepfel, Larrue, Varone, Hill (2011).

Després del que s'ha exposat fins aquí, podem considerar que la definició de les polítiques públiques pot ser plantejada des de diversos punts de vista, tot i que hi ha certes característiques que una política pública ha d'acomplir per poder ser considerada com a tal.

1.1. Anàlisi de les polítiques públiques

Al llarg de les últimes dècades s'han anat produint canvis en els règims democràtics, com també en el model d'estat. Alguns d'aquests canvis han estat la implementació de propostes institucionals i projectes pilot del que s'ha anomenat la "nova gestió pública" o la "reinvenció o modernització de l'estat". Aquests plantejaments fan referència a accions relacionades amb el reforç de la democràcia amb noves formes innovadores i directes; la liberalització, la desregularització i la privatització d'empreses públiques, i les reformes alternatives dels poders legislatius i executius a través de plantejaments més generals de la *governança* dels assumptes públics.

En un context d'incertesa, els actors polítics administratius necessiten una anàlisi que posi en perspectiva les possibles alternatives i variables en el procés de modernització del sistema polític administratiu general i de les intervencions d'aquests actors en casos concrets (Subirats, Knoepfel, Larrue, Varone 2008).

1.1.1. Perspectives teòriques d'anàlisi de les polítiques públiques

La majoria dels autors que s'han estudiat aquest tema comparteixen que l'anàlisi de les polítiques públiques consisteix en l'estudi de l'acció dels poders públics. És una anàlisi complicada, ja que els seus continguts no es poden precisar a través dels límits propis de les disciplines científiques, sinó que serà la naturalesa del problema plantejat la que delimitarà els instruments necessaris (Wildavsky 1979). Es tracta doncs d'una anàlisi interdisciplinària en la qual intervenen diferents àrees de coneixement per avaluar l'acció dels poders públics.

Les diferents escoles d'estudi de les polítiques públiques es defineixen d'acord amb les perspectives teòriques i normatives en les quals s'ubiquen els seus autors. A grans trets, es distingeixen tres grans corrents d'anàlisi de polítiques públiques que tenen finalitats diferents però que no són excloents entre si: 1) aquell corrent

de pensament que relaciona l'anàlisi de les polítiques públiques amb la teoria de l'estat; 2) el corrent que centra la seva anàlisi en el funcionament de l'acció dels poders públics; 3) aquella que centra el seu interès en l'avaluació dels resultats i els efectes de les polítiques públiques.

1.1.1.1. L'anàlisi de les polítiques públiques i la teoria de l'estat

Aquest corrent pretén associar l'anàlisi de les polítiques públiques amb la filosofia política i els temes de la teoria de l'estat.⁹⁴ Des d'una perspectiva europea es poden identificar diferents escoles de pensament que relacionen l'anàlisi de les polítiques públiques amb la filosofia política i la teoria de l'estat⁹⁵. Aquestes escoles es classifiquen en tres models teòrics diferents:

La **perspectiva pluralista**, que entén l'estat com a actor que ha d'atendre les demandes socials que se li plantegin i utilitza les polítiques públiques com a resposta a aquestes demandes. D'acord amb aquesta definició, aquells àmbits que no tenen polítiques públiques sectorials representa que no tenen cap demanda o problemàtica específica per resoldre. Però la manca d'una política pública també pot ser deguda no tant a la falta d'una problemàtica concreta per resoldre, sinó a accions corporativistes que intentin controlar un sector i, d'aquesta manera, evitar l'actuació dels poders públics.

La segona perspectiva és aquella que entén l'**estat com un instrument al servei d'una classe social** o de grups de poder específics. Des d'aquesta perspectiva, l'anàlisi de l'acció permetrà identificar la poca autonomia de l'estat respecte als interessos capitalistes o de mercat respecte als actors d'organitzacions no públiques.

Finalment, la tercera perspectiva és aquella que posa l'accent en la **distribució de parcel·les de poder**, entre els actors participants i les interaccions entre ells. Analitza la representació i l'organització dels diferents interessos sectorials o de les diverses categories d'actors.

⁹⁴ La teoria de l'estat és una branca de la teoria política que estudia l'origen, la constitució i l'estructura de l'estat, la seva fonamentació teòrica i el seu significat polític.

⁹⁵ Entenent l'estat com a democràtic on la llibertat i la legitimitat democràtica del poder són la bases de la seva estructura.

Per tant, des de la perspectiva d'anàlisi de les polítiques públiques relacionades amb la teoria de l'estat, és important destacar que cada una de les escoles de pensament defineix les polítiques públiques, i en conseqüència la seva anàlisi, d'acord amb el seu concepte d'estat (Knoepfel, Larrue, Varone, Hill 2011).

1.1.1.2. L'explicitació segons l'acció política

Aquest segon corrent busca explicar el funcionament de l'acció política, sense pretendre utilitzar l'anàlisi de les polítiques com una nova expressió del funcionament general del sistema polític, sinó com un mitjà per comprendre l'operativitat de l'acció política i la seva lògica. El que es pretén és evidenciar regles o contrastos genèrics inscrits en el funcionament de l'acció política.

Aquest corrent té els seus inicis als anys cinquanta als Estats Units, on els politòlegs buscaven l'eficàcia i l'eficiència de les decisions públiques. Des dels inicis, aquesta escola es va dividir en dues: una que volia desenvolupar un coneixement més ampli dels processos de formació i execució de les polítiques públiques i una altra que pretenia desenvolupar un sistema cognitiu utilitzable per produir els processos de formació i execució de les polítiques públiques.

Quan sorgeix la perspectiva que considera l'estat ja no com un únic actor sinó com un sistema administratiu complex i heterogeni, apareixen òptiques i matisos diversos de diferents autors que se centren en els processos de presa de decisions i en les estratègies plantejades pels diversos actors que hi participen. Aquests són bàsicament treballs inspirats en l'anàlisi de sistemes⁹⁶ aplicada a les decisions humanes. Uns autors se centren en les eines i els instruments d'intervenció pública, i d'altres en les estructures, els procediments i les formes institucionals de l'administració pública.

Una òptica que cal destacar és la de l'enfocament cognitiu. Aquesta òptica s'esforça a entendre les polítiques públiques com l'expressió del marc cognitiu i de normes que constitueixen sistemes d'interpretació de la realitat. Subratlla el paper de les idees i les ideologies de les representacions en la formulació dels

⁹⁶ L'anomenada "anàlisi de sistemes" és la ciència encarregada de l'anàlisi de sistemes grans i complexos i de la interacció entre si. Aquesta anàlisi es pot aplicar en molts camps, com ara els processos industrials, l'administració, la presa de decisions empresarials o la protecció del medi ambient, entre d'altres.

problemes que acaben essent objectiu de les polítiques públiques. El concepte diferenciador d'aquesta perspectiva és que posa l'accent en els principis generals, l'argumentació i els valors que defineixen una visió del món d'una manera determinada.

1.1.1.3. L'avaluació dels efectes de l'acció política

En aquesta línia es troben els que expliquen els resultats de l'acció política i els seus efectes en la societat basant-se en els objectius de l'acció política o en els seus efectes indirectes o no previstos. Aquesta línia de reflexió se centrarà bàsicament en la perspectiva de l'avaluació i no tant en la pròpia del coneixement o de l'explicació. Actualment, aquesta visió està essent molt utilitzada en molts països europeus.

En el camp de l'avaluació de les polítiques públiques es distingeixen dues preocupacions principals. Una primera preocupació es la del desenvolupament d'una metodologia. En aquest sentit, moltes investigacions se centren en el desenvolupament d'una metodologia d'avaluació aplicable a diverses activitats del sector públic. El fonament d'aquests estudis és el tractament estadístic de dades quantitatives, l'anàlisi multivariable, la comparació o l'anàlisi cost-benefici⁹⁷. Una segona preocupació és el procés d'avaluació i la seva execució en termes de millora de la gestió pública.

Actualment, en diversos països europeus es procura establir diferents eines i estratègies d'avaluació de les polítiques públiques. Per exemple, França ha iniciat una organització de dispositius d'avaluació, tant a escala nacional com regional, que imposen fases d'avaluació. Fa relativament poc que es va crear la Societat Francesa d'Avaluació, que pretén visualitzar i millorar els processos d'avaluació de l'acció pública. Tanmateix, el model francès d'avaluació es caracteritza per la fràgil implicació de les institucions públiques, i perquè els poders públics utilitzen poc els resultats dels treballs d'avaluació per modificar les seves polítiques o les seves decisions.

⁹⁷ L'anàlisi de cost-benefici és una tècnica dins de l'àmbit de la teoria de la presa de decisions. Aquesta tècnica pretén determinar la conveniència d'un projecte o no a partir de l'enumeració i la valoració posterior en termes monetaris de tots els costos i beneficis derivats directament o indirectament del suposat projecte. Aquest tipus d'anàlisi s'aplica a projectes socials, col·lectius o individuals, empreses privades i plans de negocis i centra l'atenció en la importància i la quantificació de les seves conseqüències socials i econòmiques.

També Espanya ha creat el seu procés d'organització de l'avaluació, a través de l'Agència Estatal d'Avaluació de Polítiques Públiques i Qualitat dels Serveis, i ha consolidat la Societat Espanyola d'Avaluació. Més concretament, a Catalunya s'ha creat el consorci Ivàlua o Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques.⁹⁸

Aquests organismes tenen com a propòsit contribuir a millorar els serveis públics i donar a conèixer i promoure el coneixement dels efectes de les polítiques i els programes públics a la ciutadania. Per exemple, a aquest efecte l'Agència Estatal d'Avaluació de Polítiques Públiques i Qualitat dels Serveis té com a objectius: 1) promoure la cultura i la pràctica de l'avaluació en totes les fases del cicle de les polítiques públiques; 2) fer treballs d'avaluació i anàlisi de programes i polítiques públiques; 3) desenvolupar metodologies i sistemes d'informació i indicadors, a més de dur a terme activitats d'acreditació i certificació; 4) fomentar la qualitat dels serveis públics; 5) analitzar les activitats i els serveis de les agències estatals.

Així doncs, encara que hi ha altres models d'anàlisi possibles, l'avaluació dels efectes de l'acció política és un dels models d'anàlisi de les polítiques públiques que actualment s'està desenvolupant més, cosa que ha provocat la creació d'organismes regionals, locals, nacionals i internacionals que regulen aquesta avaluació.

1.1.2. Claus i elements d'anàlisi de les polítiques públiques

L'anàlisi i la gestió de les polítiques públiques són aspectes que han estat investigats des de diverses disciplines com ara la ciència política, les ciències socials, l'economia, el dret o la història, i cada disciplina ha aportat els seus models metodològics. Des de la conducta dels diferents actors que intervenen en una política pública, s'analitzen les diferents etapes de la vida d'una política pública, els recursos que aconseguix mobilitzar i les regles que estan establertes a escala constitucional i normativa.

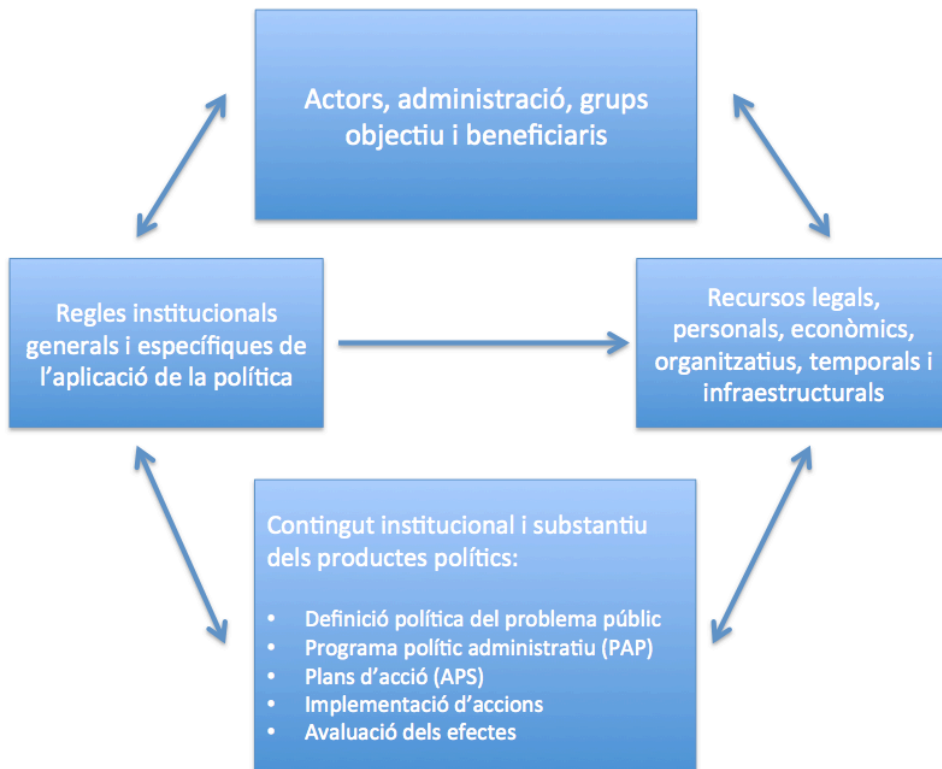
Per a la construcció dels fonaments teòrics d'aquesta investigació s'han tingut en

⁹⁸ Les institucions que formen part del Consorci són el Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra i la Fundació Jaume Bofill.

compte aportacions diverses, incorporem com a marc de referència teòrica de l'anàlisi i l'avaluació de les polítiques públiques el model presentat per Peter Knoepfel i altres en diverses publicacions (Knoepfel, Larrue, Varone 2001; Subirats, Knoepfel, Larrue, Varone 2008; Knoepfel, Larrue, Varone, Hill 2011). Aquest model ha estat construït a partir de les ciències polítiques però amb aportacions importants de les ciències de referència de les polítiques sectorials, com ara les polítiques ambientals, les de salut o les culturals entre d'altres. Suposa una perspectiva complexa que integra diferents visions i plantejaments i que ens aporta un marc conceptual molt detallat, que permet identificar els elements, les fases i els productes d'una política pública. Aquest model, que explorarem amb més atenció, resultarà molt útil a aquesta investigació com a marc general del procés en el qual se situa —i s'hi dóna sentit— l'anàlisi i la mesura dels impactes culturals, entesos com a resultats d'una acció que pertany a una política pública.

Knoepfel, Larrue, Varone, Hill (2011) analitzen les polítiques públiques a partir dels elements expressats en la figura 1.2.

Figura 1.2. Els elements d'anàlisi de les polítiques públiques

Font: Knoepfel, Larrue, Varone, Hill 2011.

Seguidament es destacaran aquells elements que es consideren essencials per a l'anàlisi de les polítiques públiques segons la seva pròpia constitució, des del cicle de vida de la política, els actors, els recursos i les relacions institucionals a què la política pública està sotmesa.

1.1.2.1. El cicle de la política pública

Són diversos els autors (Gascó 2003; Gómez 2004; Subirats, Knoepfel, Larrue, Varone 2008; Knoepfel, Larrue, Varone, Hill 2011) que coincideixen en l'existència d'un cicle de vida de la política pública, que s'inicia amb el sorgiment del problema o situació específica i es desenvolupa fins a arribar a l'avaluació dels resultats i impactes obtinguts.

Es distingeixen cinc moments en el cicle de la política pública:

1. *El sorgiment i la identificació del problema:* en aquest moment s'identifica la necessitat col·lectiva i la situació indesitjable.
2. *La incorporació d'aquest problema a l'agenda política:* moment en què es té en compte el problema per part del sistema politicoadministratiu.
3. *Formulació de la política:* moment en què es defineix el model causal per part dels actors públics. En aquesta fase és on els actors socials intentaran influir, en més o menys mesura.
4. *Implementació de la decisió:* consisteix en l'adaptació del programa polític a la situació concreta. En aquesta fase poden aparèixer mecanismes de filtre.
5. *Avaluació:* aquesta fase no és entesa per tots els autors com a constitutiva; tanmateix, es considera com la que identifica els resultats i els efectes d'una política determinada, en termes de canvi de conducta dels grups-objectiu i en termes de resolució del problema.

La consideració d'un cicle de vida de les polítiques públiques comporta uns certs avantatges, però també desavantatges respecte a l'investigador. D'una banda, resulta avantatjós, ja que permet considerar cercles de rotació al llarg del procés, a la vegada que permet identificar en cada una de les etapes els reptes i els actors implicats. Però d'altra banda s'identifiquen uns certs límits, ja que es tracta d'una perspectiva descriptiva que pot portar a l'error, atès que el desenvolupament cronològic no necessàriament segueix l'ordre de les diferents fases del cicle. Una

altra limitació ve del fet de tractar-se d'un marc d'interpretació *top-down*,⁹⁹ que no té en compte la perspectiva inversa, i *bottom-up*, segons la qual el punt de partida són els actors socials i el seu context.¹⁰⁰ Finalment, també s'ha de tenir en consideració que l'anàlisi de les polítiques públiques mitjançant el cicle de vida d'aquestes polítiques no permet anar més enllà de l'anàlisi seqüencial i impedeix considerar cicles simultanis o cicles incomplets.

1.1.2.2. Els actors i els agents

D'acord amb les diferents definicions de les polítiques públiques, formen un conjunt de decisions i accions resultat de les interaccions estructurades entre diferents actors i agents que es troben implicats en la formulació i la resolució d'un problema col·lectiu.

El concepte d'*actor* inclou tant un individu (un ministre, un diputat, un polític o un periodista) com diversos individus (que conformen un grup, una oficina o una secció administrativa), una persona jurídica (una empresa, una associació) o un grup social (immigrants, agricultors). En relació a la participació social en una política pública, s'entenen per agents aquells actors (individus, col·lectivitats, institucions, etc.) que intervenen o poden intervenir, activa o passivament, en un sentit positiu o negatiu, en la articulació d'una política pública a través de diferents estructures socials (Marcé, Martinell 1995).

Des del punt de vista d'aquesta investigació, és important considerar tots aquells actors implicats en el procés, siguin actius o no, ja que si no es pot cometre l'error d'amagar o no tenir en compte certs factors explicatius del procés i del contingut final de la política. De la mateixa manera, és essencial tenir en compte que la racionalitat dels individus i dels grups socials és limitada per raons d'ordre cognitiu, afectiu o cultural, de manera que el comportament de l'actor no podrà reduir-se a la seva dimensió purament instrumental. A nivell general s'identifiquen els tipus d'actors següents:

⁹⁹ Aquest concepte fa referència a aquelles decisions polítiques preses des de l'esfera politicoadministrativa i que van adreçades a la societat. "Top-down" es pot traduir com "de dalt a baix".

¹⁰⁰ Aquest concepte és el que fa referència a aquella preceptiva de les decisions polítiques que s'inicien des dels actors socials i el seu context i ascendeixen fins a l'esfera politicoadministrativa.

Els actors públics: són els actors administratius que conformen el poder públic administratiu. “El sistema polític-administratiu comprèn el conjunt d’institucions governamentals (parlament o govern), administratives i judicials d’un país, que disposen de la capacitat, legitimada per l’ordre jurídic, d’estructurar qualsevol sector de la societat per mitjà de decisions dotades d’autoritat” (Easton 1979).

Tanmateix, també hi ha alguns actors privats als quals l’estat delega una part de les seves competències, de manera que també formen part del sistema politicoadministratiu. S’anomenen *administracions parapúbliques* i generalment es tracta d’organitzacions d’economia mixta (societats locals de promoció econòmica), privades (caixes d’estalvi, empreses de serveis) o organitzacions socials (fundacions, entitats sense ànim de lucre), etc.

Per definir els actors públics implicats en una política pública, es recorre a la noció d’*acord politicoadministratiu*, entès com a conjunt d’actors públics, estructurats per les regles del dret, que regeixen les competències implicades en l’elaboració d’una política pública.

Els actors privats: són aquells actors que tenen una participació en la construcció de l’espai d’una política pública, sense que això impliqui control governamental directe sobre el seu poder. Poden ser “procontrol”, és a dir, aquells que volen reforçar les intervencions estatals en benefici dels actors que pateixen els efectes negatius del problema, o “anticontrol”, és a dir, a favor de la llibertat d’acció, normalment perquè els seus interessos poden quedar limitats per l’aplicació de les mesures que preveu la política pública en qüestió.

Es defineixen tres grups d’actors privats:

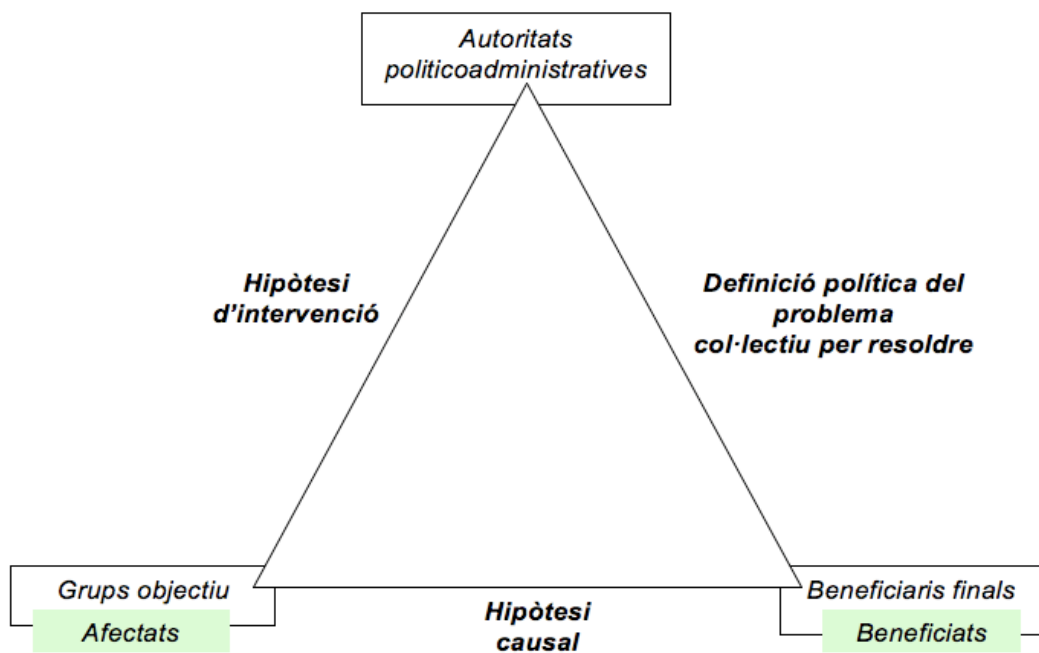
- *Els grups objectiu*: es tracta de persones o grups que ostenten la conducta que és considerada políticament la causa directa del problema, que ostenten les necessitats específiques que generen el malestar o que estan en una situació delicada que s’ha de resoldre.
- *Els beneficiaris finals*: es tracta d’aquelles persones o organitzacions a qui el problema col·lectiu afecta directament i que en pateixen els efectes negatius.
- *Els grups tercers*: són el conjunt de persones o organitzacions que, sense que la política pública els estigui directament destinada, veuen com la seva

situació, individual o col·lectiva, pot modificar-se de manera més o menys permanent.

Per a l'anàlisi dels actors de les polítiques públiques es destaca el que s'ha anomenat el *triangle dels actors* (Subirats, Knoepfel, Larrue, Varone 2008), que consisteix en un triangle d'anàlisi on a cada vèrtex se situa un dels tres actors principals d'una política pública: les autoritats politicoadministratives, els grups objectiu i els beneficiaris finals.

En aquest triangle també es representa la definició del problema col·lectiu per resoldre (entre les autoritats administratives i els beneficiaris finals), la hipòtesi o hipòtesis causals (entre els beneficiaris finals i els grups objectiu) i les hipòtesis d'intervenció (entre els grups objectiu i les autoritats administratives).

Figura 1.3. El triangle de base dels actors d'una política pública

Font: Knoepfel, Larrue, Varone 2001, citat per Subirats, Knoepfel, Larrue, Varone 2008.

En una seqüència temporal situarem en primer lloc la *definició* del problema que es desenvoluparà entre els actors politicoadministratius i els beneficiaris finals, que identificaran la definició i els límits del problema col·lectiu classificant-lo de públic i incorporant-lo al programa governamental. Seguidament, la *hipòtesi causal* aporta una resposta política en la qüestió de saber de manera objectiva qui és el

culpable o el responsable de la situació no desitjada socialment. Aquestes hipòtesis es desenvoluparan entre els beneficiaris i el grup objectiu, i serà important tenir en compte que la ineficàcia o els efectes perversos de certes polítiques públiques s'originen freqüentment en establir hipòtesis causals falses. Finalment, la *hipòtesi d'intervenció* tracta d'establir l'estratègia de resolució del problema col·lectiu per mitjà d'una política pública determinada. Es desenvoluparà en l'espai de relació entre el grup objectiu i el poder politicoadministratiu.

1.1.2.3. Els recursos

Tota política pública ha d'incorporar diversos recursos que la fan possible, algunes en requereixen més i d'altres no en necessitaran gaires, però de manera general totes les polítiques públiques se sustenten en recursos que poden ser molt diferents. Quan es consideren recursos es valoren tant aquells que és capaç de generar o mobilitzar la mateixa política per dur a terme les accions i les decisions com aquells recursos dels quals ja disposa.

Tradicionalment, els analistes identifiquen únicament recursos com ara la legislació (és a dir, les bases normatives i jurídiques en les quals se sustenta la política pública) i els recursos econòmics i personals. Tanmateix, les últimes investigacions aposten per considerar també com a recursos de les polítiques públiques la informació, l'organització, les infraestructures públiques, el temps i el consens. La producció, la gestió i l'explotació d'aquests recursos, la seva combinació i fins i tot el seu intercanvi poden tenir una gran influència en el procés, els resultats i els efectes de les polítiques públiques.

Es distingeixen una sèrie de recursos que els actors públics i privats intentaran produir i mobilitzar i que generalment es troben repartits de manera desigual entre els actors participants en les diferents etapes del cicle d'una política pública. D'acord amb les aportacions de Subirats, Knoepfel, Larrue i Varone (2008), s'exposa una relació dels diferents tipus de recursos, tangibles o intangibles, que pot tenir i generar una política pública.

La legislació, reglamentació administrativa, o el recurs jurídic: el dret constitueix la font de legitimitat per excel·lència de tota acció política. Les bases legals i reglamentàries són la comuna vertebral normativa del programa d'actuació politicoadministrativa. Tanmateix, les rígides exigències de la gestió del dret,

imposades per mitjà de les regles constitucionals pròpies de l'estat de dret, poden entrar en conflicte amb la necessitat de la combinació flexible d'altres recursos.

Els recursos humans: aquest recurs dependrà de la capacitat de reclutament que posseeixin els diferents actors. Per raó de les característiques de les polítiques públiques actuals, cada vegada més es necessitaran codis específics del sector en què es desenvolupa la política pública, de manera que caldrà especialistes que siguin capaços de sustentar-se en especificacions tècniques de l'àmbit. Per tant, l'aprenentatge i el reciclatge seran molt importants per a aquest recurs. En termes d'intercanvi de recursos, la manca de personal es pot atenuar per mitjà de la adquisició de competències específiques a l'exterior de l'administració, mitjançant, per exemple, l'encàrrec d'informes i estudis desenvolupats per consultores o centres d'investigació externs tant públics com privats.

Els recursos econòmics: és un dels recursos més evidents. Seria impossible que una política pública es pogués dur a terme adequadament sense els mitjans financers que permetin pagar els salaris del personal, els locals i el material d'oficina per fer-la possible de manera directa o bé els diners necessaris per a la contractació de les empreses que poden dur a terme accions i serveis de manera externalitzada, per encàrrec de l'administració.

Els recursos cognitius: tot i que estem en la societat de la informació, sovint es constata que la informació disponible per al desenvolupament de les polítiques públiques és escassa i, a més a més, està desigualment repartida. Es tracta d'una espècie de matèria primera de la política pública que comprèn tots els elements indispensables per a la seva conducció adequada en tots els nivells. Tanmateix, el manteniment i la producció d'aquesta política resulten molt costosos i, per tant, tots els actors involucrats en una política pública haurien de tenir accés de manera igualitària a aquest recurs. Actualment, però, ens trobem immersos en la creació d'un mercat o "semimercat" que incorpora tot tipus de dades de caràcter públic i privat, en el qual es poden observar pràctiques de retenció de la informació, no tan sols per motivacions estratègiques sinó també financeres.

L'organització o els recursos relacionals o interactius: es tracta d'un recurs a partir dels atributs individuals dels actors involucrats, és a dir, inclou les seves capacitats organitzatives, les estructures i les xarxes d'interacció. Una organització adequada permet millorar la qualitat de les prestacions i economitza recursos.

El consens o els recursos de confiança: aquest és un recurs del qual els actors poden disposar o no segons cada situació. La seva absència provoca l'aparició de conflictes i bloquejos, i la seva disposició aporta un capital de legitimització suplementària, més enllà del que proporciona el sufragi democràtic representatiu.

El temps: tot i que alguns autors no el consideren un recurs, és important fer-ho malgrat la seva volatilitat al llarg del cicle de vida d'una política pública. La falta de temps apareix pràcticament en tots els informes governamentals i parlamentaris i constitueix el nucli d'un gran nombre de conflictes en l'execució de les polítiques públiques.

Les infraestructures: en aquest recurs s'engloba el conjunt de béns tangibles de què disposen els diferents actors, públics o privats, siguin béns de propietat o que disposen del seu ús. Els actors no tan sols disposen de béns materials, sinó que també tenen béns immaterials que són fonamentals per a resoldre una necessitat o problema d'interès general o d'ús col·lectiu. A més a més, cal considerar les dimensions immaterials dels béns materials.

El suport polític: tota política pública necessita per a la seva posada en marxa o modificació substancial dels seus continguts unes bases legals aprovades per la majoria en les institucions parlamentàries. Aquest recurs és molt important, especialment en la primera fase de la política pública, en la qual es defineix el problema o la situació que cal resoldre.

La força: és un recurs de coacció legitimada per mitjà de la força o el poder d'influència, que ha constituït l'element primordial en les polítiques dutes a terme per règims dictatorials. Tanmateix, les polítiques de defensa i seguretat de règims democràtics també es basen en aquest recurs.

La gestió i l'administració de tots aquests recursos és de gran importància per al bon funcionament i desenvolupament de les polítiques públiques i en la seva gestió cal evitar dos riscos: 1) separar cada un dels recursos i allunyar-los de les seves finalitats i, d'aquesta manera, provocar el risc de dissociar un excés de productes de les polítiques públiques; 2) una gestió aïllada recurs per recurs que portaria a la seva desvinculació de l'objectiu de la política pública que es volia implementar.

1.1.2.4. Les regles institucionals

La importància de les regles institucionals en les polítiques públiques és degut a la seva influència en la conducta dels actors. Hi ha diverses escoles i tendències d'anàlisi del que són les regles institucionals. A partir dels anys vuitanta, s'intenta integrar la idea del *public choice*¹⁰¹ amb l'anàlisi de les institucions públiques.

Des de una perspectiva operacional, Subirats, Knoepfel, Larrue i Varone (2008), entenen el concepte de *regles institucionals*, combinant dues perspectives: d'una banda, la basada en la jerarquia de les normes i les institucions i, de l'altra, la que té l'objectiu d'ubicar els tipus de regles que els actors negocien per gestionar la institució.

Es considera que la jerarquia de les institucions és definida per les mateixes organitzacions legislatives, administratives i executives autònomes que persegueixen els seus propis objectius i que moltes estan organitzades a través d'estructures heretades del passat, que fixen de manera estable les regles de la mediació entre la institució i els interessos socials. Normalment adopten una perspectiva *top down* i originen regles que podem agrupar en tres: 1) el marc constitucional, on s'inclouen les regles constitutives d'un règim polític; 2) les regles institucionals que regulen les organitzacions administratives, és a dir, les eines i els recursos de què disposa un govern per dur a terme les seves accions; 3) l'acord politicoadministratiu, com a contingut específic de la política pública.

En la interacció entre aquests tres nivells cal considerar les tensions entre les polítiques institucionals i les regles administratives específiques de la política pública. Les polítiques institucionals són enteses com aquell conjunt de decisions i accions públiques que tenen l'objectiu de gestionar i millorar el funcionament de l'aparell estatal. Les tensions entre ambdues es manifesten en forma de tensions entre els serveis administratius a càrrec de les polítiques institucionals i els actors públics reunits en acords politicoadministratius.

Tanmateix, les regles institucionals es defineixen operacionalment com a regles

¹⁰¹ La teoria de l'"opció pública" (*public choise*) lliga l'economia amb la política a través de l'estat, entenen que la suma de les voluntats individuals és el factor que determinarà les polítiques escollides per l'estat entre les diferents opcions de què disposa. Aquesta teoria es divideix entre l'elecció pública positiva, aquella que estudia les decisions col·lectives o públiques, i l'economia política constitucional, que permet desenvolupar un marc institucional que redueixi la influència del poder polític envers la societat civil, en el marc de l'ampliació de la democràcia.

que un conjunt d'actors desenvolupa i aplica, per organitzar activitats representatives que produeixen resultats enfront d'aquests actors o d'altres.

Els autors citats, diferencien tres tipologies de regles institucionals: 1) les regles que regulen l'accés als recursos de les polítiques públiques; 2) les que fixen les competències i la naturalesa de les institucions entre actors públics o privats; 3) les regles que fixen les conductes individuals.

Així doncs, amb vista al desenvolupament i la gestió d'una política pública, les regles institucionals seran una part important que cal tenir en compte al llarg de la vida d'aquesta política.

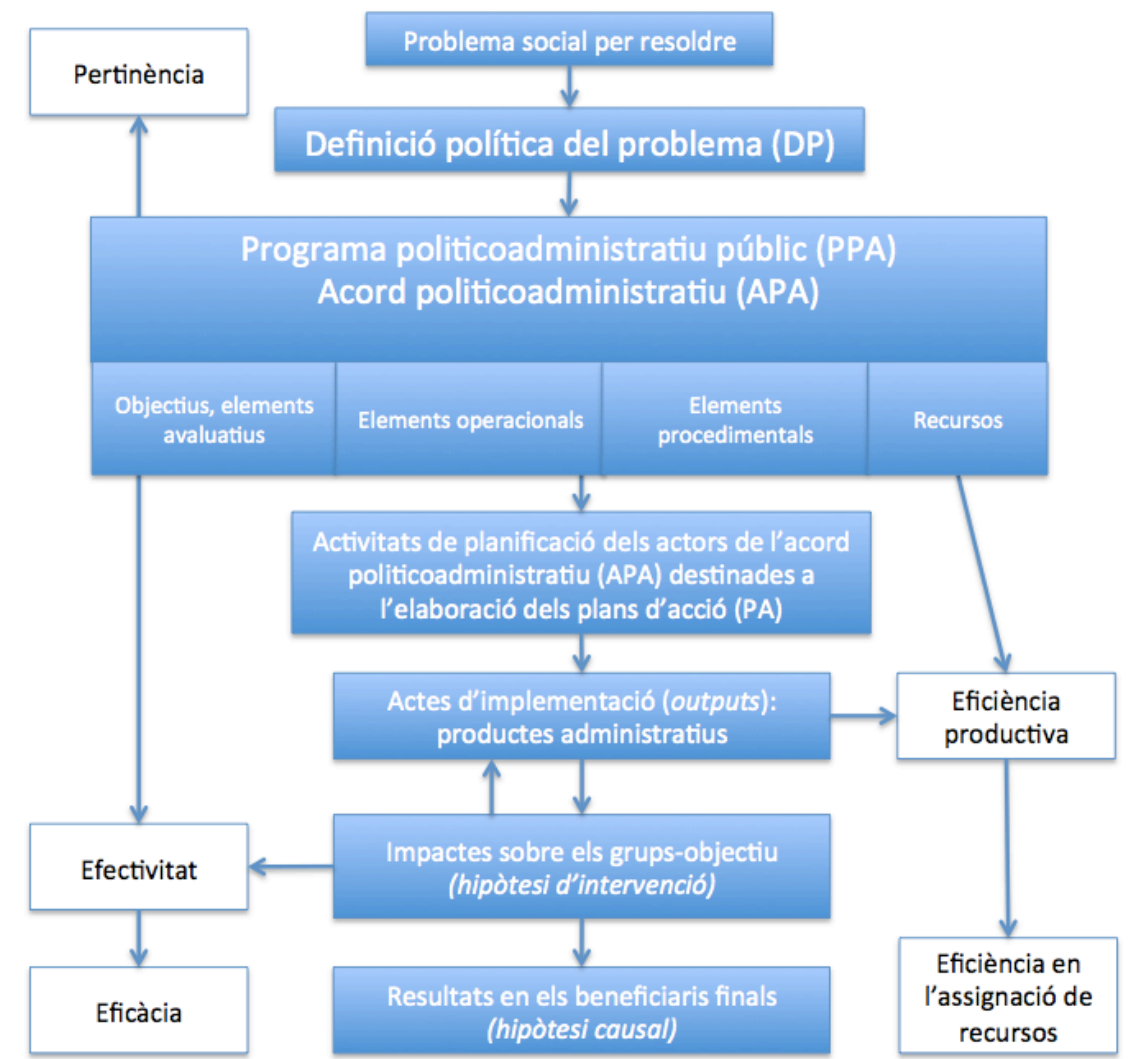
1.1.3. Model d'anàlisi de polítiques públiques

Segons el que s'ha exposat fins aquí, les polítiques públiques són un conjunt de decisions i accions que resulten d'intervencions repetides entre actors, públics o privats, que veuen com les seves conductes queden influïdes pels recursos de què disposen i les regles institucionals tant generals com específiques (Gascó 2003). Per tant, en els estudis que tenen per objecte l'anàlisi d'una política pública es distingeixen:

- Els fenòmens per demostrar, és a dir la *variable dependent*, que se centra en l'anàlisi del contingut i els diferents productes de les polítiques públiques.
- Els fenòmens socials explicatius, considerats *variables independents*, que seran la constel·lació d'actors i les conductes influenciades pels recursos que aconseguixin mobilitzar, així com pel context institucional general.

En el model d'anàlisi presentat per Subirats, Knoepfel, Larrue, Varone (2008), aquestes variables seran operatives, ja que els autors consideraran novament el concepte de cicle de política pública distingint quatre etapes: 1) la inclusió a l'agenda política; 2) la programació i la decisió; 3) la implementació; 4) l'avaluació.

Figura 1.4. El cicle de la política pública

Font: Subirats, Knoepel, Larrue, Varone 2008.

En cada una d'aquestes fases es consideren sis productes per analitzar:

- *La definició política del problema (DP)*, on no solament es tindrà en compte la decisió per emprendre, sinó també el marc o context del qual es parteix, el perímetre del problema polític.
- *El programa d'acció politicoadministratiu (PPA)*, en el qual s'inclouen totes les decisions legislatives o reglamentàries de tots els nivells del govern, local, regional, nacional, etc.
- *L'acord politicoadministratiu (APA)*, on es fixaran les competències, les responsabilitats i els principals recursos dels actors.
- *Els plans d'acció (PA)*, on també s'establiran prioritats d'implementació.
- *Els factors formals d'implementació (outputs)*, on s'inclouen totes les activitats i decisions administratives aplicables.

- *Els anunciats avaluatius (AA)*, que pretenen evidenciar els canvis de comportament dels grups objectiu, és a dir, *els impactes*, i els efectes induïts en els beneficiaris finals, és a dir, *els outcomes*. Aquests enunciats tenen una importància especial en la mesura que permeten valorar, científicament o política, l'eficàcia i l'eficiència d'una política pública.

Així doncs, el model d'anàlisi s'estructurarà d'acord amb les etapes del cicle d'una política pública i dels productes analitzats en cada una de les etapes.

Els analistes citats opten per no analitzar les regles, els autors i els productes de manera aïllada en cada una de les etapes, ja que entenen la política pública com una totalitat i així és com ha de ser analitzada. Els resultats substantius i institucionals d'una etapa (variable dependent) estan influenciats per les accions i les decisions afectades durant les etapes precedents de la mateixa política pública (variable independent).

D'altra banda, els mateixos autors consideren que els actors involucrats en una política pública poden regir-se, en cada una de les seves etapes, per les regles institucionals vigents i pels recursos que encara no han estat explotats, per intentar influir en el contingut de l'etapa en qüestió. En cada etapa poden aparèixer diferents actors o noves coalicions i aquest fet pot comportar una modificació significativa de la política pública.

El plantejament que proposen es basa en el reconeixement de les esferes institucional i substantiva, de manera que els obliga a preguntar-se en cada una de les etapes sobre els vincles, directes o indirectes, entre els diferents productes de la política pública.

Aquest model permet desenvolupar una anàlisi diacrònica, és a dir, en el temps, al llarg de les quatre etapes, de qüestions com ara: 1) la concreció al llarg de les etapes del contingut substantiu de la política pública; 2) la consolidació de l'espai de la política pública, és a dir, del nombre d'actors o agents, com també de la freqüència i la qualitat de les seves interaccions; 3) la consolidació del capital institucional, entesa no solament com les regles constitucionals que regeixen les organitzacions politicoadministratives, sinó també referida a les normes (in)formals que es donen entre si els mateixos actors implicats; 4) l'explotació dels recursos, més o menys pertinent en cada etapa.

Finalment, per al desenvolupament d'estudis empírics, els amteixos autors recomanen seguir el procés explicatiu en dos temps:

- Primer: explicar els resultats substantius i institucionals d'una etapa com a resultat de les decisions i les accions empreses en els etapes precedents d'una política pública.
- Segon: analitzar la intervenció de nous actors que, amb nous recursos, realitzarà noves intervencions en virtut de noves regles institucionals, que poden explicar la discontinuïtat observada empíricament de la política pública.

L'anàlisi proposada permet comparar els actors, els recursos, les institucions i els productes polítics de les polítiques públiques al llarg de les diferents etapes (anàlisi diacrònica) o en els processos de decisions duts a terme en diferents zones o països d'una o de diverses polítiques públiques (anàlisi sincrònica).

En el marc d'aquest model, és important destacar els perills que poden portar a anàlisis errònies. Com s'ha apuntat més amunt, aquest plantejament podria comportar dificultats, ja que no permet analitzar cicles paral·lels o dos cicles inacabats.

1.1.4 Especificitats d'anàlisi d'algunes polítiques públiques sectorials

La definició d'una política pública sectorial suposa la delimitació d'un àmbit específic d'actuació per part d'un govern, d'unes tasques o objectius i consegüentment la implementació d'un sistema coherent i eficaç d'intervenció. Aquesta especificitat genera la creació d'una administració (capaç de desenvolupar normatives, prestar serveis i realitzar actuacions) i la delimitació de pressupostos i serveis relacionats amb el sector específic de la política (Rodríguez Morató 2001).

Tanmateix hi ha certes polítiques públiques sectorials que combinen les seves estratègies i objectius, a vegades les administracions així com els pressupostos destinats a elles.

A pesar de les seves diferències i especificitats les polítiques socials i les

polítiques culturals són algunes d'aquestes que desenvolupen un treball en comú i a vegades difícilment inseparable. Així mateix les polítiques culturals¹⁰² es sustenten en la base de motivacions, legitimacions i fons d'inspiració ideològica a partir de les quals sorgeixen i s'estructuren, definint tant la forma com els objectius que aquestes tindran (Martinell, López 2008). Per exemple bona part de les polítiques culturals, també sorgeixen de la resposta de les demandes socials expressades en moviments que protagonitzen grups o individus.

En aquest sentit es pot considerar que les polítiques culturals contemporànies són fruit dels canvis socials que es van generar al llarg del desenvolupament de l'estat nació quan es van incrementar les responsabilitats del govern en diferents àmbits de la vida social. A partir de la segona meitat del segle XX amb l'aparició de les polítiques del benestar social, la cultura que s'havia quedat com a icona central i representativa de l'estat, s'obre a nous processos de democratització i de socialització de l'accés de la població als béns i serveis culturals. Serà en aquesta època quan a Europa es comencen a crear els ministeris de cultura i les institucions administratives que gestionen aquestes polítiques culturals (Fernández 1991).

Diferents autors són els que s'han dedicat a l'estudi de les polítiques culturals, observant-les des de diferents punts de vista; des de la economia de la cultura; els serveis culturals; les noves formes i pràctiques culturals dels ciutadans; i fins hi tot els aspectes més polítics del paper de la cultura en les societats democràtiques. Com per exemple els avenços en temes com la contribució a la cohesió, la construcció de ciutadania democràtica, les contribucions de la cultura en la construcció de sistemes de governabilitat més eficients i transparents, entre d'altres (Martinell 2010). Per tant les polítiques culturals i algunes de les polítiques socials conflueixen amb els seus objectius i estratègies així com en els àmbits d'actuació.

L'anàlisi i l'avaluació d'alguns sectors de les polítiques públiques no sempre han estat iguals i ja que certes polítiques públiques sectorials tenen les seves pròpies

¹⁰² Els estudis de política cultural reben el seu nom durant la dècada de 1970, gràcies a la creació de l'Associació d'Economia Cultural i del Centre d'Estudis Urbans a la Universitat de Akron (Urban Studies University of Akron <http://www.uakron.edu/paus/> (darrera consulta: març del 2011). Encara que altres institucions també han treballat en el reconeixement d'aquest camp d'estudi, com l'Institut de Noves Activitats Creatives Interpretatives de Canadà, la Unitat de Política Cultural del Centre John Hopkins, la Coordinació de Centres d'Informació per a les Arts i la Cultura de la Universitat de Columbia, així com les revistes internacionals, "Journal of Arts Management, Law and Society", "Journal of Cultural Economics" i el "International Journal of Cultural Policy".

especificitats. Encara que els models d'anàlisi i d'avaluació puguin ser els mateixos o molt semblants, hi ha polítiques públiques, com les socials o les culturals, que tracten aspectes intangibles que resulten complexes d'analitzar. Per exemple els efectes o l'evolució de la situació dels grups objectiu a nivell intangible, en aquest cas la complexitat de la mesura dels resultats generats per la política sectorial concreta, dificulta el procés d'anàlisi i d'avaluació.

Encara que hi ha certes iniciatives d'estudi, que s'han centrat en l'anàlisi i l'avaluació de les polítiques culturals¹⁰³ així com de les polítiques socials que generen efectes i resultats intangibles, s'ha observat que ens trobem en un moment de discussió acadèmica vers el procés d'anàlisi i mesura dels efectes intangibles generats per una política pública.

1.1.4.1 Aproximació a la cultura des de diferents disciplines

Parlar de polítiques culturals com a una branca de les possibles polítiques públiques sectorials, en el camp dels serveis a les persones, implica una certa concepció del què és la cultura i del paper que té en la construcció del benestar social.

L'amplitud d'aquesta reflexió en les diferents aproximacions i en l'evolució que han tingut al llarg del temps, fa que aquest tema depassi l'espai que li podem dedicar en aquesta tesi. Tanmateix no podem deixar passar l'ocasió d'apuntar breument algunes d'aquestes idees focalitzades en la utilitat del concepte alhora de definir les polítiques culturals.

En primer lloc s'ha de destacar la corrent antropològica, que considera que la cultura qualifica el mode de viure d'un grup de persones¹⁰⁴. Aquest corrent, no només es referirà a la cultura en termes de bens culturals, sinó en les relacions socials i en les pràctiques on estan integrats tals productes. Des d'aquesta perspectiva s'entén que bona part de les experiències i conceptes considerats naturals són en realitat construccions culturals que componen les regles segons les quals es classifiquen les experiències. Un dels temes principals d'anàlisi d'aquest plantejament és la relació entre les característiques de la naturalesa

¹⁰³ Alguns d'aquests estudis seran exposats breument en el capítol 3. *Impactes i outcomes* així com presentats a la Part II. *Marc metodològic* d'aquesta investigació.

¹⁰⁴ Alguns dels autors d'aquestes corrents han estat Claude Lévi-Strauss (1829-19032) i Edward Tylor (1832-1917) entre altres.

humana i la forma en que es traspassa a les diferents cultures, així com el estudi de les raons de les diferències culturals i l'organització de les cultures dins dels sistemes socials.

Des d'aquest punt de vista la cultura s'entén com a expressió de la forma de vida de diferents membres d'una societat, comunitat o grup. Es planteja la cultura com el conjunt de coneixements, creences, costums, hàbits, representacions simbòliques i sistemes de codis de comunicació que en un moment determinat es registren dins d'un grup humà. Entenent per tant com a cultura tot allò que no és creat per la naturalesa sinó el que està relacionat directament amb el ser humà (Schwanitz 2003).

En els últims anys aquest plantejament ha anat variant. S'ha entès que les cultures no podien ser homogènies, estàtiques i amb clares fronteres entre unes i altres, sinó que les cultures tenen la seva pròpia dinàmica, i es basen en les relacions culturals entre individus, en definitiva les cultures estan en un procés d'intercanvi constant.

En segon lloc hi ha altres corrents de pensament que han analitzat la cultura des d'un punt de vista filosòfic.¹⁰⁵ Aquests defensaran que tot allò que fa l'home és cultural. Només els humans desenvolupen la llengua, la política, l'art, els mites, les religions, la ciència, l'economia i la tècnica, com a diferents variants per a entendre i definir el món que els envolta. El discurs filosòfic sobre la cultura parla de la capacitat cultural, de la necessitat cultural, de les normes i els objectius culturals de la humanitat (Cassirer 1972).

En tercer lloc cal anomenar aquells corrents acadèmics que plategen la cultura com a part del sistema social. Certs corrents de la sociologia analitzen la societat moderna com a aquella que està composta per quatre sistemes diferents, l'econòmic, el polític, el social i el cultural¹⁰⁶ (Parsons 1970). Cal destacar especialment l'aportació de Pierre Bourdieu (2006) que basant-se en un estudi empíric, acaba sostenint la tesis que les diferents pràctiques i expressions

¹⁰⁵ Un dels pensadors inicials d'aquesta corrent fou el filòsof alemany Ernst Cassirer (1874-1945), aquest autor desenvolupà la filosofia de la cultura com a teoria dels símbols fonamentada en la fenomenologia del coneixement.

¹⁰⁶ Talcott Parsons (1902-1979) basant-se amb els sociòlegs europeus com Tönnies, Durkheim i Weber entre d'altres, sistematitza un model de la societat moderna, dividida en aquests quatre subsistemes.

culturals marquen diferents posicions socials i de poder. Aquest autor considera que en l'espai social, ocupat per persones, hi ha diferents tipus de capitals que poden tenir tanta importància com el capital econòmic. Entre ells destaca el capital cultural que queda definit bàsicament per l'educació rebuda per cada individu.

En general aquests corrents tenen l'objectiu de comprendre la cultura en tota la seva complexitat i analitzen el context polític i social en el que es manifesta la cultura. Des d'aquest punt de vista, s'amplia el concepte de cultura, incloent-hi les arts tradicionals, les arts contemporànies, les arts populars, però també els significats i pràctiques quotidianes (Sardar 2005).

Darrerament, la globalització, amb el suport de les tecnologies, ha fet augmentar enormement els intercanvis comercials, els fluxos de informació i les migracions, promovent una nova societat en la que la cultura esdevé, cada cop més, un fenomen plural i interactiu. Es parla de cultures, de la interculturalitat, del creuament de cultures, de cultures híbrides (Touraine 1997, Maalouf 1999).

Així mateix, en aquest context d'intercanvi constant, l'acceleració del canvi i la provisionalitat i incertesa que presideixen totes les dimensions de la societat i del pensament generen el que Bauman ha anomenat la modernitat líquida. En aquesta societat líquida, la provisionalitat dels mateixos continguts de les cultures grupals i personals fan que el subjecte es construeixi a si mateix buscant una identitat prou flexible i versàtil com per afrontar els canvis de futur. Una societat líquida condiona i es basa a la vegada en una cultura líquida que es projecta tant, o fins i tot més, en el futur que en el passat (Bauman 2002).

Paral·lelament a aquestes reflexions provinents de les disciplines acadèmiques, les institucions internacionals i especialment la UNESCO com a organisme de Nacions Unides, que té per objectiu promoure la col·laboració internacional en educació, ciència, cultura i comunicació, han anat treballant en la conceptualització de la cultura, aportant aproximacions que delimiten, potser de forma més operativa, aquest concepte.

El 1982 es celebrà a Mèxic la Conferència Mundial sobre Polítiques Culturals i en el seu manifest¹⁰⁷ s'exposaren les delimitacions del camp d'actuació proposades

¹⁰⁷ Es pot consultar el manifest íntegre en castellà a la següent web: http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=12762&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

per aquestes polítiques. En aquest document es considera que els principis que han de seguir les polítiques culturals són els següents: la identitat cultural, entesa com a conjunt de valors que contribueixen a la lliberació dels pobles i que dinamitza la realització de la espècie humana; la dimensió cultural del desenvolupament, entesa com a dimensió fonamental pel desenvolupament, donant l'oportunitat d'obtenir un millor destí ajustant el ritme del mateix; la relació entre la cultura i la democràcia ja que la cultura prové de la comunitat i ha de tornar a ella; el patrimoni cultural definit com el conjunt les obres d'un poble que té dret a ser protegit i defensat; la creació artística i intel·lectual així com l'educació artística; les relacions entre cultura, educació, ciència i comunicació; la planificació, administració i finançament de les activitats culturals; i, finalment, la cooperació cultural internacional.

Més endavant els documents de la UNESCO expressen la mateixa preocupació per la diversitat cultural i l'emergència d'un món intercultural que hem vist a les reflexions dels acadèmics.

Així, a la Declaració sobre la Diversitat Cultural del 2001¹⁰⁸, que es presenta com un nou paradigma en la concepció de la cultura, la UNESCO declara que la diversitat cultural és intrínsecament un valor pel desenvolupament, per la cohesió social i per la pau. Així mateix l'acceptació i el reconeixement de la diversitat cultural implica el diàleg entre civilitzacions i entre cultures en base a un respecte i comprensió recíproques.

Seguint en aquesta línia, la Convenció sobre el Patrimoni Cultural Immaterial (PCI) del 2003¹⁰⁹, assenyala la dimensió canviant i diversa d'aquest patrimoni. En aquesta Convenció s'afirma que el patrimoni que es pretén salvaguardar es defineix com el conjunt d'usos, representacions, expressions, coneixements i tècniques que les comunitats, els grup i, en alguns casos els individus, reconeixen como part integrant del seu patrimoni cultural.

Aquest patrimoni es caracteritza per ser transmès de generació en generació, i per ser constantment recreat per les comunitats i pels grups en funció del seu entorn i

(darrera consulta: juny del 2012)

¹⁰⁸ UNESCO, 2001, Declaración sobre la diversidad cultural <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001271/127162s.pdf> (darrera consulta: juliol del 2012)

¹⁰⁹ UNESCO, 2003, Convención para la salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540s.pdf> (darrera consulta: juliol del 2012)

de la seva interacció amb la naturalesa i amb la història. El patrimoni cultural immaterial és el que atorga als grups un sentiment d'identitat i de continuïtat. Respecte a aquest patrimoni es promou el respecte a la diversitat cultural i a la creativitat humana, així com l'ús dels instruments internacionals referits als drets humans amb la finalitat d'acomplir els imperatius de respecte mutu entre comunitats, grups i individus, en el marc del desenvolupament sostenible. Així mateix la Convenció remarca especialment el caràcter canviant de les cultures al afirmar que la conservació del PCI és una garantia de creativitat permanent.

Els materials de la Convenció són particularment útils per la delimitació del camp d'actuació de les polítiques culturals en tant que defineixen clarament els àmbits que inclou el concepte de PCI, que són els següents:

- Les tradicions i expressions orals, incloent la llengua
- Les arts de l'espectacle, com la música, la dansa i el teatre
- Els usos socials, rituals i actes festius
- Els coneixements i els usos relacionats amb la naturalesa i l'univers
- Les tècniques artesanals tradicionals.

Encara més recentment, el 2010, la UNESCO va celebrar l'Any Internacional de l'Apropament entre Cultures amb la finalitat de mostrar els efectes positius de la diversitat cultural, reconeixent la importància dels intercanvis i dels llaços que s'han anat teixint entre les cultures des dels orígens de la humanitat. L'any es va proposar com a objectiu, marcar amb la característica d'aproximació entre cultures diferents, cadascuna de les polítiques a nivell local, nacional, regional i internacional que promoguessin els estats participants.

Després de veure els diferents punts de vista des dels que s'ha analitzat la cultura s'ha de tenir en compte que tots hi cada un d'ells han estat essencials per a la relació que s'ha anat establint en el món contemporani entre societat, cultura i Estat. Des del punt de vista antropològic que defensa les integritats diferenciadores de les cultures, passant pels plantejaments que defensen les necessitats culturals de l'esser humà, fins a aquells que identifiquen la cultura com a diferenciadora de classes socials o els diferents plantejaments que es van establir per la UNESCO el 1982 a Mèxic. Tots ells han estat punts de vista que han ajudat a plantejar polítiques sectorials relacionades amb la cultura de les societats occidentals contemporànies.

1.2. L'avaluació de les polítiques públiques

La noció *avaluació* sorgeix del significat epistemològic del terme *avaluar*, terme que prové del francès *évaluer* i del llatí *valere*: és a dir, avaluar suposa indicar el valor d'una cosa. L'Enciclopèdia Catalana defineix *avaluar* com el fet de “determinar, especialment de manera aproximada, la vàlua o valor d'alguna cosa”, de manera que en la seva concepció més àmplia es pot interpretar com un procés orientat a emetre un judici de valor.

Alguns dels autors que treballen en el camp de l'avaluació de les polítiques públiques fan diverses distincions pel que fa a la descripció d'aquest tipus d'estudi. Per exemple Tyler, com a precursor de la recerca avaluativa, considerava que l'avaluació és el “procés que té per objecte determinar en quina mesura s'han assolit alguns objectius establerts prèviament” (Tyler 1942).

L'avaluació és un tipus d'anàlisi que per les seves característiques genera un judici de valor sobre allò que s'està analitzant. Així doncs, en aquest apartat s'exposen diferents aspectes del procés avaluatiu de les polítiques públiques.

Les primeres activitats avaluadores per part de governs apareixen als Estats Units a principis dels anys trenta, però serà a mitjan dels anys seixanta quan aquesta disciplina es defineix tal com la coneixem avui. Als Estats Units, país capdavanter en aquest camp, l'avaluació s'inicia en el context de l'estat del benestar i quan es posen en marxa tota una sèrie de programes socials amb els presidents Kennedy i Johnson.

Durant aquell període, la sistematització de l'avaluació es concreta en la creació d'unitats d'avaluació en diverses oficines federals i amb la importància que s'atorga als resultats d'aquestes unitats a l'hora de justificar el procés pressupostari i els programes efectius. Les activitats de les oficines federals d'avaluació eren bàsicament auditories d'economia i eficàcia i auditories de programes que exigien el grau de compliment dels resultats fixats.

Durant els anys seixanta comença a aparèixer molta literatura sobre aquest tema, com també crítiques cap a certs processos metodològics, discussions estructurals i formes d'organització que limiten l'èxit de l'avaluació. A partir d'aquest moment

apareixen revistes, conferències, congressos i associacions sobre la disciplina.¹¹⁰ Durant els anys vuitanta hi ha un gran retrocés, sobretot durant el mandat de Reagan, i és cap a mitjan anys noranta, amb l'administració Clinton, que la disciplina es restaura un altre cop.

Pel que fa a altres països, es consideren dos moviments successius en el camp de l'avaluació de polítiques públiques (Derlien 1998). D'una banda, durant els anys seixanta i setanta, als Estats Units, Canadà, Alemanya i Suècia, apareix una concepció de l'avaluació molt relacionada amb el procés de planificació i programació de polítiques d'intervenció econòmica i social. Per altra banda un segon moviment apareix, cap als anys vuitanta, a països com el Regne Unit, els Països Baixos i Noruega que vinculen la voluntat avaluadora a la situació econòmica i a la representació de partits conservadors al govern.

A Espanya, l'activitat avaluadora és relativament recent, encara que els països limítrofs ja en tinguin experiència des de fa més de dues dècades. Aquí, aquest procés, a causa de la joventut de les estructures democràtiques, es troba encara en plena fase d'expansió. Durant els darrers anys s'han fet avenços considerables que alguns autors (Ramos, Zapico 1996) expliquen per raons com ara el creixement intens i ràpid de la despesa pública, la construcció de l'estat de les autonomies, la integració a la Unió Europea, les recessions econòmiques i la pressió social creixent per reclamar la millora dels serveis públics.

Francisco Alvira (2002) planteja l'avaluació en dos processos: un en el qual es fa un judici de valor o adjudicació del mèrit i l'altre en què es fa una recollida i una anàlisi d'informació per tal de comprovar que el judici de valor estigui justificat. Més endavant, altres autors (Aguilar, Ander-Egg 1992) comencen a plantejar la necessitat de considerar no tan sols el procés d'avaluació sinó també la capacitat de transmetre millores als processos avaluats, de la mateixa manera que introdueixen la possibilitat de l'avaluació no solament *a posteriori*, sinó també com a diagnòstic en altres fases, com en la de la programació.

No és fins a la segona meitat dels anys vuitanta que apareixen les primeres experiències d'avaluació. Institucions com ara el Ministeri de Treball, a finals dels

¹¹⁰ Algunes de les associacions com ara l'American Evaluation Association (www.eval.org darrera consulta: juny del 2011) comencen a establir congressos com l'Evaluation i publicacions com ara l'*American Journal of Evaluation*, entre d'altres.

anys vuitanta, o el Ministeri d'Afers Socials, a principis dels anys noranta, són els primers a iniciar processos d'avaluació, com ara el grau de satisfacció dels usuaris del Servei d'Atenció al Ciutadà. El 1995 apareix el Pla nacional d'avaluació de la qualitat de les universitats. L'any següent es crea la Direcció General d'Inspecció i Qualitat, que depèn del Ministeri d'Administració Pública.¹¹¹

A les comunitats autònomes, les experiències d'avaluació de les polítiques públiques s'implementen a principis dels anys noranta quan, el 1992, el Departament de Treball del País Basc va dur a terme una avaluació del programa de renda mínima i el Servei Català de la Salut va desenvolupar un sistema d'indicadors orientats a monitorar els serveis contractats a entitats privades.

Pel que fa a escala local, tot i que ja s'havien començat a desenvolupar estudis a principis dels anys noranta, com ara l'avaluació dels serveis de la Guàrdia Urbana a l'Hospitalet o l'avaluació del Pla integral de desenvolupament del barri de Roquetes a Barcelona, entre d'altres (Ballart 1992), l'avaluació a escala local encara ha de recórrer un llarg camí.

Els diferents estudis recents en l'avaluació de polítiques públiques de diversos camps que s'han consultat mostren una gran varietat metodològica. Alguns mostren una aproximació valorativa centrada en l'anàlisi qualitativa (Branchadell 2011), mentre que altres utilitzen una metodologia complexa amb tècniques i eines diferents, combinant l'anàlisi documental, l'entrevista estructurada, l'enquesta, el grup de discussió i l'anàlisi qualitativa sobre la percepció dels agents socials, els experts i les institucions (Errejon 2009; Palacios 2010). Alguns destaquen les limitacions en les condicions d'avaluabilitat de la política vinculades a la feblesa de les fonts d'informació, fet que arriba a comprometre les possibilitats de donar una resposta robusta a algunes preguntes d'avaluació, especialment a aquelles preguntes referides a l'avaluació dels d'impactes (Obregon *et al.*, 2009). Finalment, també s'han trobat estudis que inclouen l'avaluació d'impactes a partir de tècniques quantitatives no experimentals (Sanz *et al.*, 2011).

¹¹¹ Encara que no és fins al 1999 que s'estableix una guia d'autoavaluació per a l'administració pública a resultes de l'adaptació del Model Europeu de Gestió de la Qualitat. Aquest model ha estat liderat per l'European Foundation for Quality Management (EFQM), que ha posat en valor el seu model de gestió de la qualitat mitjançant el consens entre empreses i entitats de tota mena que s'hi adscriuen voluntàriament. Aquestes empreses i entitats es comprometen a seguir una gestió i un control de la qualitat d'una manera determinada, a la vegada que aporten els seus coneixements i experiències perquè puguin ser preses en consideració amb vista a l'aplicació del model a altres organitzacions o entitats. El model EFQM encara que no sigui obligatori ni normatiu és el més utilitzat a Europa. Per a més informació sobre el model, es recomana consultar www.efqm.org (darrera consulta: gener del 2011).

Un aspecte que cal considerar és que la diferència entre els termes *valoració* i *avaluació* moltes vegades és confusa. Generalment, aquests dos termes són entesos com a sinònims, encara que en la literatura especialitzada, concretament en l'anglosaxona, es consideren diferents. D'una banda, la *valoració* (*assessment*) acostuma a ser utilitzada amb relació a les persones, mentre que el terme *avaluació* (*evaluation*) es fa servir amb relació als objectes.¹¹² Tanmateix, s'ha de tenir en compte que tot procés d'avaluació es relaciona directament amb un judici de valor d'allò que és avaluat.

De manera genèrica es pot considerar que l'avaluació és un procés sistemàtic que s'hauria d'incloure en el desenvolupament de qualsevol política pública, programa o servei. Aquesta avaluació pretén obtenir informació significativa que permeti formular judicis de valor i que, a la vegada, faciliti la presa de decisions. La utilització correcta de la informació generada per mitjà de l'avaluació hauria de servir per millorar i optimitzar allò avaluat.

Des d'una altra perspectiva, Aguilar i Ander-Egg (1992, citat a Gómez 2004) consideren l'avaluació com una forma d'investigació social aplicada, sistemàtica, planificada i dirigida, encaminada a identificar, obtenir i proporcionar de manera vàlida i fiable dades i informació suficient i rellevant on sustentar un judici envers el mèrit i el valor de diferents components d'un programa o d'un conjunt d'activitats específiques que es realitzen amb el propòsit de produir efectes i resultats concrets. L'avaluació pretén comprovar l'extensió i el grau en què aquests resultats i efectes han estat produïts, de manera que aquesta informació pugui formar una guia base per a la presa de decisions, per poder solucionar problemes i promoure el coneixement i la comprensió dels factors associats a l'èxit o al fracàs dels seus resultats.

¹¹² Un bon exemple d'aquesta diferenciació entre *valoració* i *avaluació* la trobem en els treballs de la DG Health and Consumers de la Comissió Europea, a l'hora de generar una nova *EU Strategy for Protection and Welfare of Animals 2011 – 2015*, basant-se en una reflexió valorativa i avaluadora del seu Pla d'acció 2006-2010. En aquest procés es generen diferents documents que presenten metodologies i enfocaments més orientats a la *valoració* (Simonin 2010), amb altres d'orientats a l'avaluació (Sanco 2010). En aquest darrer treball els objectius d'avaluació que es plantegen són:

- Analitzar els resultats de les polítiques realitzades en comparació dels seus objectius.
- Valorar l'eficiència de la política amb relació a aquests objectius i la seva coherència amb les polítiques europees d'altres àrees relacionades.
- Establir els canvis necessaris en la política i suggerir millores possibles en la temàtica, l'estructura i les bones pràctiques.
- Realitzar recomanacions per al disseny de la política futura, tenint en compte aspectes socioeconòmics.

Per tant, el que aquests autors estan ressaltant és que el procés avaluatiu és una forma d'investigació que genera informació rellevant i pertinent dels efectes d'allò que s'està avaluant, per poder traspasar aquesta informació als actors, per a la presa de decisions amb la voluntat de poder millorar i optimitzar els problemes que hagin pogut sorgir.

Aquest procés d'avaluació es pot aplicar a polítiques, programes o serveis, com també a accions públiques, privades o associatives. En general, però, aquesta forma d'investigació social se centra bàsicament en polítiques, programes i serveis públics de sectors determinats. Per exemple, sectors com ara l'educació o la sanitat han estat molt avaluats, mentre que sorprèn la manca d'investigacions i processos avaluatius d'altres àrees com és ara l'activitat de programes socials o la pràcticament nul·la avaluació del camp cultural.

Com s'ha pogut veure en els paràgrafs anteriors, l'avaluació de les polítiques públiques és considerada una de les etapes de la vida d'aquestes polítiques. Generalment, aquesta és l'última i analitza els resultats i els efectes generats per les mesures preses pels poders polítics per resoldre el problema considerat col·lectiu.¹¹³ En el procés avaluador es podrà identificar si els grups objectiu han modificat la seva conducta (impactes) i si gràcies a això la situació dels beneficiaris finals ha millorat (*outcomes*). En definitiva, el que s'està analitzant empíricament, en aquesta última fase, és la validesa del "model causal" en el qual la política pública es fonamenta al llarg del procés d'elaboració.

D'aquesta manera, el que hem de destacar és que, encara que hi ha diferents posicionaments respecte a la definició sobre el concepte i el procés d'avaluació de les polítiques o programes públics, és important destacar que són molts els autors que coincideixen en dos aspectes fonamentals. En primer lloc, en el fet de considerar que l'avaluació és un acte de judici de valors que es pot desenvolupar en cada una de les diferents fases del cicle de vida d'una política i, en segon lloc, a donar importància a la utilització dels resultats de l'avaluació per part dels poders governamentals.

¹¹³ Tot i això, com ja s'ha dit anteriorment, els models més complexos d'avaluació no es basen només en l'avaluació final, orientada als productes, sinó que inclouen elements avaluatius en totes les fases de la vida de la política pública, adoptant una orientació no tan sols als productes, sinó també als processos.

1.2.1. Els objectius de l'avaluació

L'avaluació d'una política o un programa pot incloure tot un conjunt de qüestions diverses segons quins siguin els motius pel quals es decideix portar a terme el procés d'avaluació.

Ballart (1992) considera dos nivells d'objectius. D'una banda, els *propòsits oberts* o substantius. En aquest sentit, l'avaluació investiga la responsabilitat, esbrinant si els agents han exercit els seus poders delegats i han acomplert les seves tasques; la millora dels programes, aspirant a un desenvolupament i un perfeccionament del programa per tal que resulti més dinàmic, efectiu i eficient, i finalment, la promoció de coneixements bàsics per incrementar la comprensió general de la realitat, influint en el pensament de diverses qüestions generals.

D'altra banda, hi ha un segon nivell que són els *propòsits encoberts*, com ara la voluntat de mantenir o ampliar una esfera d'influència. L'existència de motivacions ocultes dóna lloc a la distorsió, la falsificació o la utilització selectiva de l'avaluació, cosa que permet provocar un punt de vista determinat, positiu o negatiu, sobre un programa, independentment de la valoració objectiva que se'n faci. Des d'aquest punt de vista, les avaluacions tenen un caràcter més polític (Subirats 1995).

1.2.2. Els actors de l'avaluació

Els actors de l'avaluació són els diferents col·lectius als quals, d'una manera o d'una altra, afecta la intervenció i la conclusió de la recerca avaluativa. Aquests són importants per diversos motius: d'una banda, perquè tots i cada un d'aquests actors tenen motius i interessos diferents, de manera que a vegades el tipus d'informació que cal obtenir difereix, i, d'altra banda, perquè ells seran els usuaris dels resultats obtinguts.

Alguns dels actors de l'avaluació són: dissenyadors del programa, patrocinadors o promotors del programa, promotors de l'avaluació, beneficiaris o clients del programa, direcció i personal del programa, avaluadors, competidors del programa, actors contextuais i comunitat d'avaluadors. D'aquesta manera, es presenten interessos múltiples que poden arribar a originar tensions, inseguretats, reaccions negatives o malentesos.

Tanmateix, avaluador és un recurs més en el mosaic complex en què es prenen les decisions i s'executen les accions.

1.2.3. Els processos d'avaluació

Generalment, el procés d'avaluació dependrà en gran mesura de les regles institucionals del règim democràtic de què es tracti, ja que es troba en un context polític i històric determinat. Tanmateix, seguidament presentem un sistema d'avaluació a través d'un procés, que es concentra en les mesures i les polítiques públiques per mitjà de diferents elements:

Les mesures polítiques per avaluar: hi ha consens en el fet que l'avaluació té com a objectiu o conseqüència reformular o modificar les mesures o les polítiques públiques, millorar-ne la implementació o fer un informe. Tanmateix, hi ha divergència d'opinions pel que fa a la dimensió temporal de les avaluacions.

L'avaluació i els actors: per als actors, l'avaluació es pot dur a terme amb diferents intencions. Poden mantenir-se en un context de consultoria en què les seves informacions i recomanacions estan a la disposició d'aquell que les encarrega tot i que en la majoria dels casos el públic també té accés a les informacions. Tanmateix, l'avaluació pot donar informacions neutres i fins i tot pot perpetuar una coacció científicoadministrativa amb l'objectiu de mantenir l'àmbit de competència al marge de qualsevol crítica. I fins i tot un actor pot utilitzar simbòlicament l'avaluació pel sol fet de guanyar temps.

L'avaluació i el context polític: els avaluadors poden formular afirmacions sobre les relacions entre les mesures polítiques i els seus efectes en la societat. En general, els investigadors aconsegueixen resultats empírics científicament fonamentats quan es refereixen a objectius molt delimitats. Així, la interpretació dels resultats de les avaluacions es desenvolupa generalment recorrent a voluntats polítics.

Tots aquests aspectes, que, com veiem, són d'una gran complexitat, s'hauran de tenir en compte en el moment d'implementar el procés avaluatiu.

1.2.4. Eines i recursos per a l'avaluació

Tot seguit s'especifiquen els diferents tipus d'efectes i els criteris generalment aplicables per avaluar els efectes i, també, s'identifiquen la forma i el contingut dels enunciats avaluatius.

1.2.4.1. Els criteris d'avaluació

Es distingeixen diferents tipus de criteris genèrics d'avaluació de les polítiques públiques:

L'efectivitat: analitza els impactes que es produeixen de manera prevista pels programes d'acció politicoadministratius (PPA), els plans d'acció i els *outputs* o productes administratius produïts. L'efectivitat estableix una comparació entre els impactes previstos i els impactes reals obtinguts. És la verificació de la hipòtesi d'intervenció.

L'eficàcia: relaciona els *outcomes* o beneficis observables amb els objectius plantejats. Es tracta d'analitzar els efectes esperats sobre els beneficiaris finals i els que es donen en la realitat. Això porta a comparar els valors objectiu definits en el PPA i els efectes realment induïts en els beneficiaris finals. Representa la verificació de la hipòtesi causal.

L'eficiència: en l'assignació dels recursos, compara els actes formals d'implementació (o els *outputs*) amb els recursos invertits (o els *inputs*). Es tracta de la relació entre els recursos invertits i els efectes obtinguts. S'utilitzaran tres mètodes: 1) l'anàlisi cost-benefici, que quantifica i materialitza els costos i els efectes; (2) l'anàlisi cost-eficàcia, on no es requereix que els costos i els beneficis estiguin expressats en la mateixa unitat de mesura; 3) l'anàlisi cost-utilitat, que compara les diferents mesures aplicables per aconseguir un efecte determinat. Aquests tres mètodes són bàsicament utilitzats en una activitat avaluativa posterior, encara que també es poden dur a terme de manera prospectiva i fins i tot en un moment determinat d'execució del programa.

La pertinença: fa referència al nexa existent entre els objectius que es defineixen al PPA i la naturalesa i la gravetat del problema. Generalment, la definició dels objectius és un acord polític negociat durant la fase de programació. Tanmateix,

l'anàlisi de la pertinença pot demostrar si els objectius es formularen de manera adequada d'acord amb el problema polític o no.

L'eficiència productiva: fa referència als *outputs* produïts i els recursos invertits i, així doncs, es concentra únicament en l'anàlisi dels *outputs*, actes administratius, de la política pública.

En conjunt, els criteris d'avaluació intenten analitzar de manera formal la capacitat de l'estat, en primer lloc, de resoldre problemes públics i veure si la política pública permet resoldre el problema en qüestió i, en segon lloc, de determinar si l'assignació de recursos entre els acords políticoadministratius (APA) de la política avaluada ha estat adequada.

1.2.4.2. Els enunciats avaluatius

Els enunciats avaluatius poden interpretar-se analíticament d'acord amb diverses dimensions que fan referència als seus continguts substantius i institucionals, els quals poden ser classificats segons l'element que es tracta d'analitzar i que pot ser relatiu a la pertinença dels objectius del PPA, als impactes o als *outcomes*.

Els enunciats es fonamenten en anàlisis científiques que tracten d'establir, basant-se en les dades empíriques disponibles, relacions causals entre la política pública implementada (*outputs*) i els efectes induïts (impactes i *outcomes*). Cal tenir en compte que aquests enunciats poden tenir una dimensió ideològica en la mesura en que se sustentin en percepcions parcials dels seus autors.

S'identifiquen diferents enunciats, com ara els següents: 1) balanç formatiu, 2) *ex ante*, concomitants o *ex post*; 3) parcials o globals; 4) formals o informals; 5) substantius o institucionals. Cada un d'aquests és classificat d'acord amb les seves característiques i s'ha de tenir en consideració amb relació al seu context.

1.2.4.3. Els efectes: impactes i outcomes

Els resultats de la implementació d'una política pública, és a dir, els impactes i els *outcomes*, són els efectes reals que aquesta política genera en el terreny social. El seu coneixement ens permet examinar empíricament la pertinença de les hipòtesis d'intervenció i de causalitat.

Els impactes són el conjunt de canvis que es produeixen en els grups objectiu, que poden aparèixer directament amb l'entrada en vigor dels programes d'acció politicoadministratiu (PPA), els acords politicoadministratiu (APA), els plans d'acció i els actes formals d'implementació (*outputs*).

Tanmateix, el nombre i la magnitud dels canvis rarament corresponen només al que s'esperava o només són imputables a la norma o actes corresponents. Això planteja a l'investigador el problema de l'atribució de causalitat, ja que els canvis que es donen a la realitat social sovint són imputables a diversos factors. És per això que l'anàlisi dels impactes no pot limitar-se a l'observació dels canvis, sinó que ha d'incloure la cadena de causes i efectes d'una política pública.

Per estudiar empíricament el perfil dels impactes es poden considerar algunes de les dimensions dels actes d'implementació (*outputs*):

- Impactes existents o inexistents: s'avaluen d'acord amb la reacció o l'absència de reacció en els grups objectiu.
- Impactes duradors o efímers: l'avaluació d'aquests impactes es farà segons el grau d'estabilitat dels canvis.
- Perímetre dels impactes: l'avaluació es farà depenent de la seva distribució en el temps, l'espai i entre els grups socials.
- Coherència substantiva interna dels diferents impactes induïts en el grup objectiu.
- Coherència externa entre els impactes induïts de manera simultània en els diferents grups objectiu.

L'objectiu principal de l'analista en aquest camp és saber si els objectius de la política pública poden aconseguir-se amb les mesures i els recursos utilitzats en la seva implementació, de manera que l'estudi dels impactes serveix per verificar les hipòtesis d'intervenció.

Els outcomes, o efectes observables en els beneficiaris finals, són el conjunt d'efectes que es poden imputar als canvis dels grups objectiu, és a dir, el que va derivant-se dels actes d'implementació i de les actuacions. Aquests *outcomes* constitueixen una mesura analítica, de manera que no podem esperar que estiguin descrits en els PPA.

Per poder analitzar els *outcomes* s'ha de fer una comparació implícita i explícita de la situació tal com és (*policy on*) i tal com seria si no existís la política pública (*policy off*), de manera que en resulta una anàlisi molt complexa.

Es poden fer servir les dimensions d'anàlisi següents:

- Resultats existents o inexistents: avaluats segons la naturalesa del problema públic que cal resoldre.
- Perímetre dels efectes: avaluat d'acord amb la seva distribució en el temps, l'espai i els grups socials.
- Efectes durables o efímers: avaluats depenent que la solució del problema tingui continuïtat.
- Coherència substantiva dels resultats, respecte al problema públic.

La qualitat dels resultats dependrà de les cooperacions recíproques i la formació generada entre els serveis públics, els prestataris i els usuaris. Tanmateix, és important a l'efecte analític distingir l'actitud dels actors de l'APA i la dels actors socials externs. La combinació d'*outcomes* i impactes resulta decisiva, ja que els resultats deficitaris d'una política amb freqüència poden imputar-se a *outcomes* no previstos o a impactes no produïts o insuficients.

1.2.5. Models d'avaluació

Els processos i els models d'avaluació tant de programes i serveis com de polítiques públiques no són diferents els uns dels altres i canvien segons: 1) el moment que es desenvoluparan, és a dir *quan*; 2) la posició institucional des d'on es durà a terme l'avaluació, és a dir *qui*; 3) els objectius del desenvolupament de l'avaluació, és a *per què*; 4) quin sigui el model metodològic adoptat, és a dir *com*.

Aquestes propostes són interpretades per diversos autors creant diferents tipus i models d'avaluació.¹¹⁴

Aquest models es fonamenten en l'aplicació de criteris de classificació plurals, desenvolupant diverses tipologies no sempre coincidents, encara que hi ha alguns

¹¹⁴ Per consultar les diferents tipologies depenent dels diferents posicionaments de diversos atuers es recomana consultar Gómez 2004, ja que s'hi troba una llarga llista de diferents posicionaments i tipologies.

críteris i tipologies que es repeteixen. Com es pot veure a la taula que proposa Gómez (2004:72), aquestes modalitats no han de ser necessàriament excloents, sinó que poden arribar a ser complementàries.

Taula 1.1. Principals modalitats d'avaluació apuntades per diferents autors

Críteri de classificació	Modalitat d'avaluació
Segons quan s'avalua, és a dir, el moment temporal de l'avaluació	Avaluació formativa Avaluació sumativa Avaluació inicial Avaluació processal Avaluació final
Segons l'extensió de l'avaluació	Avaluació parcial Avaluació global
Segons qui avalua, és a dir, la posició de l'avaluador	Autoavaluació Avaluació interna Avaluació externa Avaluació mixta
Segons el què s'avalua, és a dir, les finalitats de l'avaluació	Avaluació de les necessitats Avaluació del disseny Avaluació del procés o execució (implementació, monitoratge i seguiment, esforç, cobertura, productivitat i qualitat) Avaluació del producte (efectivitat, eficiència i eficàcia, resultats i impactes) Avaluació proactiva Avaluació retroactiva
Segons com s'avalua, és a dir, el disseny metodològic	Disseny experimental Disseny quasi-experimental Disseny no experimental Metodologies quantitatives Metodologies qualitatives

Font: adaptat de Gómez 2004:72.

Pel que fa al moment en què es decideix fer l'avaluació, l'avaluació formativa constitueix aquella que se centra en el procés d'implementació i desenvolupament. En canvi, l'avaluació sumativa és aquella que se centra en la valoració dels resultats o els efectes aconseguits una vegada el programa o la política s'ha implementat.

En el cas de les avaluacions d'acord amb la posició, es destaquen l'avaluació interna i l'externa, encara que també es pot considerar l'avaluació mixta, com

també l'autoavaluació. Seguidament es mostra una taula on es poden veure els avantatges i els desavantatges de seguir l'avaluació interna o l'externa.

Taula 1.2. Avantatges i desavantatges de l'avaluació interna i externa

	Avantatges	Desavantatges
Avaluació interna	Optimitza la millora del programa o política Té més influència sobre el programa Genera menys costos	Minimitza l'objectivitat Minimitza la credibilitat social de l'avaluació
Avaluació externa	Maximitza l'objectivitat Maximitza la credibilitat Maximitza la utilització de models	Genera més costos Minimitza la possibilitat de millora del programa o política Accentua la reactivitat dels subjectes participants Té menor influència sobre el programa

Font: adaptat de Gómez 2004.

Això ens permet veure que la diferència entre l'una i l'altra és extremadament gran, sobretot pel que fa als costos que genera, a la credibilitat social del procés d'avaluació i a la seva influència per generar canvis en el programa o la política.

Pel que fa als objectius del procés avaluatiu, l'avaluació per necessitats ha de ser prèvia al disseny del servei o el programa, ja que aquest disseny ha de respondre a unes necessitats que han estat prèviament detectades i quantificades. L'avaluació del disseny pot tenir lloc en el mateix moment en què es fa el disseny i la planificació, o pot ser posterior. L'avaluació de l'execució del procés consta de cinc submodalitats diferents: 1) l'avaluació de la cobertura, és a dir, fins a quin punt el programa accedeix al grup objectiu o quina és la població atesa pel programa; 2) l'avaluació de l'esforç, que consisteix a determinar les racions existents entre els recursos i la cobertura de la població; 3) l'avaluació del procés, que analitza les activitats realitzades al llarg de la intervenció; 4) l'avaluació de la productivitat, que és aquella que se centra en els professionals que intervenen en el programa, analitzant quina és la seva productivitat; 5) l'avaluació de la qualitat, que valora aspectes qualitius del treball realitzat.

Finament, pel que fa a l'avaluació segons el disseny metodològic utilitzat, hi ha tres possibilitats diferents: els dissenys experimentals són aquells que es

caracteritzen per treballar amb grups experimentals i de control, aleatòriament seleccionats, i per valorar les variables abans i després de l'aplicació del programa; els dissenys quasi-experimentals es fonamenten en els models experimentals però sense complir en la totalitat els seus requisits formals, especialment pel que fa a la selecció aleatòria dels grups experimentals i de control, i els dissenys no experimentals no controlen suficientment si els canvis produïts són atribuïbles a l'aplicació del programa, ja que també poden ser atribuïbles a factors externs.

La diferència entre models qualitatiu o quantitativ és aplicable a totes les modalitats d'avaluació. En el cas del model quantitativ, es destaquen les característiques següents:

- La confiança en l'objectivitat del model.
- El model hipotètic-deductiu com a mètode científic per excel·lència.
- L'avaluació del producte respecte a altres modalitats d'avaluació.
- La seva única preocupació és veure en quin grau s'han aconseguit els objectius proposats.

Les característiques del model qualitativ són molt diferents:

- L'objectivitat del mètode és relativa.
- Ni l'avaluació ni els objectes avaluats no es poden considerar processos lliures de judici de valor. Per tant, l'avaluació no és un contrast neutral.
- L'avaluació no pot tenir en compte només els resultats obtinguts, sinó que també ha de considerar els processos desenvolupats.
- La seva finalitat és comprendre la realitat que és objecte d'estudi mitjançant la consideració de les interpretacions.

Com s'ha observat, hi ha un nombre variat d'opinions sobre el que significa el concepte d'*avaluació* i, encara que coincideixen en alguns aspectes, cadascuna emfatitza diferents elements.

Tot seguit s'especifiquen més detalladament alguns dels models d'avaluació, així com noves perspectives que també s'han de tenir en compte.

1.2.5.1. L'avaluació per objectius

La manera clàssica de desenvolupar una avaluació és partir dels objectius que

s'han identificat en un programa com a font de referència per avaluar. Es tracta d'identificar si s'han assolit els objectius. Aquest enfocament dóna més importància al fet d'establir relacions causa-efecte que a la generalització dels resultats. En la seva realització utilitza els instruments de mesura més precisos, confia sovint en l'anàlisi estadística i moltes vegades requereix una interacció entre l'avaluador i el client per tal d'aclarir els objectius.

En aquest enfocament poden aparèixer les dificultats següents: 1) de manera genèrica els objectius dels programes polítics acostumen a ser abstractes i confusos, ja que el procés d'acords polítics acostumen a ser sobre aspectes molt genèrics; 2) l'existència de multiplicitat d'objectius en una mateixa intervenció, que fa necessari valorar-los i ordenar-los prèviament; 3) els objectius que considera aquesta perspectiva són fixos i estan determinats, mentre que les necessitats i les activitats dels programes acostumen a ser canviants; 4) aquesta perspectiva d'avaluació no té en compte els efectes o les conseqüències inesperades o no anticipades; 5) aquesta perspectiva presenta problemes pel que fa a la utilització dels resultats.

Malgrat que aquest posicionament ha estat el paradigma de l'avaluació de programes des de mitjan anys seixanta, les limitacions exposades han provocat la voluntat de desenvolupament d'altres models que es presenten a continuació.

1.2.5.2. L'avaluació pluralista

Aquesta avaluació reconeix la naturalesa política de l'avaluació. Això suposa que per als defensors d'aquest corrent els valors i les opinions de la pluralitat dels actors en el programa són importants. L'avaluació es fa per tal d'influir en el procés de presa de decisions polítiques i, per tant, es considera que té un pes polític i adopta implícitament una posició política.

La seva credibilitat no depèn del rigor dels instruments de mesura, com en el posicionament anterior, sinó de la interacció entre els protagonistes del procés avaluator. La negociació que aquesta interacció provoca legitima la diversitat dels interessos, reconeix la multiplicitat de perspectives i promou la participació activa dels diversos grups que tenen relació amb el programa. D'aquesta manera, l'avaluador ja no serà el mentor del posicionament anterior, sinó que es transformarà en el mediador que té la tasca d'ajudar a aclarir als participants les

seves pròpies posicions.

Aquests principis han donat lloc a diferents models d'avaluació, encara que tots comparteixen les característiques següents: donen una importància especial a la pluralitat de valors en l'avaluació, tenen una preocupació especial perquè s'utilitzin els resultats, utilitzen metodologies qualitatives per profunditzar més en els resultats i substitueixen mètodes científics estables per altres que s'adaptin a la naturalesa dinàmica i evolutiva dels programes.

Alguns exemples dels diferents models han estat:

- L'*avaluació lliure d'objectius*, model centrat en la identificació de tots els efectes, intencionals o no que poguessin ajudar a solucionar el problema. En aquest model, el més important és determinar les conseqüències i els efectes del programa i valorar-los d'acord amb les necessitats dels mateixos usuaris o beneficiaris del programa.
- L'*avaluació naturalista*, que és considerada l'alternativa més radical al programa clàssic d'avaluació per objectius. Parteix del fet que l'objectivitat de l'anàlisi és impossible i que, per tant, l'avaluació s'ha de guiar per la consideració i la comprensió del sistema de valors dels participants. Així doncs, l'avaluador ha d'interaccionar amb les persones del seu context de manera neutral i no experimental. Se'n deriven algunes limitacions relatives als mètodes qualitatius, com ara l'exigència de recursos considerables i el risc de consultar només els participants més organitzats i compromesos, passant per alt altres grups. Per tot això és molt difícil provar la validesa del model.
- L'*avaluació orientada a la utilització* és un enfocament en el qual els usuaris potencials de la informació són el punt focal. El fet d'involucrar els usuaris potencials en el procés fa que calgui ser conscients de dos aspectes: en primer lloc, el factor humà, ja que l'avaluador estableix una relació de treball sensible i comunicativa amb els usuaris potencials, i en segon lloc el context, perquè l'avaluació orientada a la utilització és situacional. No aposta per cap tipus de mètode, teoria, model, contingut o ús. En comptes d'això, s'interessa pel procés en què els usuaris futurs seleccionen els aspectes més adequats segons les circumstàncies particulars amb què es troben (Patton 1997, citat a Gascó 2003:68).

1.2.5.3. L'avaluació realista

Aquest enfocament ha desfermat una gran polèmica per la rapidesa amb què s'ha difós. Ray Pawson i Nick Tilly (1997), els dos defensors d'aquesta perspectiva, consideren que l'enfocament es basa en els principis de la tradició realista. Entenen com a paradigma d'explicació científica que rebutja els pols epistemològics clàssics del positivisme i del relativisme. L'objectiu d'aquesta avaluació és explicar els resultats, les uniformitats, les regularitats, les ràtios, les associacions i els models socials a partir de la lògica de la fórmula realista:

realitats = mecanismes + context

Per ajudar a desenvolupar aquesta idea, els autors Pawson i Tilly (1997) anuncien vuit regles: 1) *causació generativa*, observació del perquè i de com els programes tenen la potestat de genera un canvi; 2) *profunditat ontològica*, en la qual els avaluadors necessiten anar més enllà dels *inputs* i els *outputs* d'un programa; (3) *mecanismes*, on intenten entendre per què un programa funciona; 4) *contextos*, per entendre les circumstàncies de per què un programa té èxit; 5) *resultats*, que s'han d'analitzar amb precaució per confirmar les hipòtesis sobre mecanismes i contextos; 6) *configuracions*, que són una presumpció de què és el que fa que un programa tingui èxit, per a qui i en quines circumstàncies; 7) *processos d'aprenentatge*, on els avaluadors estan en contacte constant amb els responsables dels programes per tenir en consideració els processos d'implementació; 8) *sistemes oberts*, en què els avaluadors han de ser conscients que els programes s'integren en una societat canviant.

1.2.5.4. L'avaluació segons el moment en què es duu a terme

Alguns autors (Aguilar, Ander-Egg 1992) distingeixen les avaluacions de les polítiques públiques segons el moment en què han estat desenvolupades. Es fa una diferenciació entre l'avaluació feta abans (avaluació prèvia o *ex ante*), durant (avaluació intermèdia) i després (avaluació posterior o *ex post*) de l'aplicació de la política en concret.

Ex ante: és duta a terme abans de prendre la decisió d'emprendre un programa i, per tant, està relacionada amb la identificació del problema. Aquesta avaluació té l'objectiu de reforçar tant el disseny de les intervencions com la seva avaluació futura en termes d'anàlisi de l'"avaluabilitat" (Wholey 1994). Aquesta última no tan

sols pretén veure si el programa podrà ser avaluat posteriorment, sinó també com aquesta avaluació té possibilitats de contribuir a la millora del programa en concret.

Intermèdia: aquesta avaluació es realitza durant el programa i permet dur a terme un seguiment d'aquest programa, a la vegada que aporta informació sobre el funcionament. El desenvolupament d'aquesta avaluació permetrà accedir a suficient informació per poder determinar la continuïtat del programa i, si aquesta continuïtat queda justificada, establir si es manté la formulació inicial o es redefeixen els objectius. Aquest és el tipus d'avaluació que pot determinar d'alguna manera l'èxit o el fracàs dels programes aplicats. En aquest sentit, segons Alvira Martín (2002), avaluar com està funcionant un programa comporta fer tres tipus d'avaluacions: 1) l'avaluació de la implementació, en la qual es valoren els instruments necessaris perquè el programa sigui implementat; 2) l'avaluació de la cobertura, amb la qual es mira si el programa arriba a la població analitzada; 3) el monitoratge o seguiment del programa, és a dir, l'avaluació continuada del programa, que s'acostuma a fer internament.

Expost: aquesta és l'avaluació que es fa quan el programa ja ha finalitzat. És l'activitat avaluadora més utilitzada i durant molts anys l'única reconeguda com a tal, ja que permet valorar l'assoliment dels resultats generals, valorar en quin grau els efectes o no-efectes són atribuïbles al programa i extreure'n experiències per a altres programes.

L'avaluació *expost* és una de les més utilitzades els darrers anys i, per tant, s'ha considerat important dedicar-li una atenció especial, que es desenvolupa al llarg de l'apartat següent.

1.2.6. Avaluació posterior o expos

Per aprofundir en aquest model d'avaluació ens centrarem en tres aspectes: 1) els criteris específics utilitzats per aquesta avaluació; 2) els dissenys de la recerca que es duen a terme per desenvolupar el procés avaluatiu; 3) la validesa dels resultats obtinguts.

1.2.6.1. Els criteris per avaluar resultats

Com ja s'ha indicat en apartats anteriors hi ha tres criteris genèrics per desenvolupar l'avaluació de polítiques públiques: l'efectivitat, l'eficàcia i l'eficiència,¹¹⁵ però en el moment d'analitzar els resultats d'un programa, hi ha altres criteris que també són importants.

L'equitat: tracta de determinar la contribució política o del programa al benestar social, mesurant el benefici net en termes de la seva distribució entre els grups que pertanyen a la població beneficiària.

La sensibilitat: fa referència a la mesura en què la política pública satisfà les necessitats, les preferències o els valors de grups determinats. Es tracta d'un tipus d'avaluació que té en compte el punt de vista del beneficiari.

La pertinència: és la valoració de l'adequació dels resultats i els objectius de la intervenció en el context en què es realitza. Permet situar el programa concret en un marc més global, amb relació a una política de la qual forma part o amb relació a altres activitats públiques.

La sostenibilitat: va associada a les perspectives de durada i persistència al llarg del temps. Aquesta avaluació es pot considerar la prova final de l'èxit d'un programa, perquè valora si els seus beneficis perduren malgrat els canvis que es puguin produir en el seu entorn.

1.2.6.2. La validesa en l'avaluació de resultats

Aguilar i Ander-Egg (1992) indiquen dos aspectes que cal tenir en compte en l'avaluació de resultats: d'una banda, en quin grau els efectes observables són deguts realment al programa analitzat i no a altres factors i, d'altra banda, fins a quin punt es poden generalitzar els resultats de l'avaluació per extreure criteris aplicables a altres programes o polítiques. Aquests dos aspectes són considerats per Campbell i Stanley (1988) com a validesa interna, el primer, i validesa externa, el segon.

¹¹⁵ Com es pot comprovar en l'apartat 1.2.4.1. *Els criteris d'avaluació* d'aquest capítol.

La validesa interna revela si el programa és l'agent responsable dels efectes observats. Per tant, indica si la relació entre els recursos o els mitjans del programa i els seus resultats visibles es pot considerar causal.

La validesa externa es refereix a la representativitat o generalització dels resultats d'un programa. D'aquesta manera, es considera que un programa és vàlid quan els resultats que genera es poden estendre a altres poblacions o a altres polítiques.

1.2.6.3. Valoració de l'impacte com a model d'avaluació dels resultats

En diverses ocasions, l'avaluació es considera el procés d'investigació per comprovar l'impacte d'un programa. Tal com afirma W. Edward Deming (citat a Vedung 1996), "l'avaluació és l'estudi de les causes". Per tant, el procés avaluatiu és una anàlisi de causalitat, és a dir, del procés causal d'una determinada intervenció o programa.

Tanmateix, en el camp de les polítiques públiques l'avaluació de les causes per mitjà de l'anàlisi de l'impacte ha generat molta complexitat en els seus models d'estudi i, per tant, s'utilitza poc. Nogensmenys, hi ha alguns autors que proposen models per a l'anàlisi dels impactes generats per polítiques públiques o mitjançant la implementació dels seus programes.

Vedung (1996) exposa que la primera dificultat amb la qual es troba per ser capaç d'analitzar l'impacte real és que s'haurien de poder mesurar els resultats reals produïts per l'aplicació d'un programa i, també, aquells resultats que tindríem en cas que el programa no s'hagués posat en marxa.

Malgrat aquesta dicotomia, l'autor defensa la validesa de certs dissenys d'investigació que ha adaptat per als usos de l'avaluació de la intervenció pública.

D'una banda, es tracta d'*experiments amb controls aleatoris*, en els quals es reparteixen els objectes aleatòriament en un grup experimental al qual s'aplica la intervenció i un grup de control al qual no s'aplica.

D'altra banda, proposa *experiments amb controls equiparables*. En aquests

experiments es tracta de comparar un grup que ha estat exposat a la intervenció amb un altre, en principi equivalent, creat aleatòriament per mitjà de l'equiparació, que no ha estat sotmès a la implementació que s'analitza o que ha estat sotmès a altres intervencions.

Aquests dos models es basen en la comparació d'allò que s'obté com a resultat real de la implementació, en comparació d'allò que s'obté d'aquells grups en els quals l'acció no ha estat implementada. Aquesta comparativa aporta informació rellevant sobre els resultats i els efectes reals de la intervenció. La dificultat en aquest nivell és regeix pel no-aïllament d'ambdues situacions a altres influències que generin efectes i impactes. Per tant, algunes de les diferències que es podrien identificar en aquest model d'anàlisi podrien atribuir-se a altres factors aliens a la política o al programa.

1.3. Algunes consideracions finals

Després d'haver fet un repàs pels diferents processos de l'avaluació de les polítiques públiques es considera que hi ha diversos aspectes importants que cal tenir en compte:

- D'una banda, és interessant destacar que el procés avaluatiu d'una política pública es pot desenvolupar al llarg del procés de la política i, per tant, l'avaluació no està lligada a un moment determinat de la vida de la política.
- També és interessant destacar que hi ha hagut diferents models d'anàlisi i d'avaluació de les polítiques públiques, encara que actualment s'estan utilitzant uns més que altres, entre els quals cal ressaltar els que avaluen les polítiques després de ser implementades, és a dir, *expost*, i que es basen en els resultats.
- Hi ha diferents tipus d'anàlisi posterior de les polítiques amb diverses metodologies que se centren en els objectius, en els impactes, en els *outcomes* i, també, en aspectes com ara l'efectivitat, l'eficàcia i l'eficiència.
- Dels tres criteris d'avaluació, l'efectivitat és l'únic que considera obertament els impactes (és a dir, els canvis produïts en els grups objectiu) per comprovar si es produeixen de la manera prevista pels programes d'acció. En aquest sentit, compara el que es volia aconseguir, per mitjà de les accions, amb la realitat del que s'ha generat mitjançant la implementació.

Després d'haver fet aquest repàs, es considera que per a l'anàlisi d'aquesta investigació es tindran en compte els processos i les metodologies d'avaluació de les polítiques públiques a través dels resultats, és a dir, a través dels impactes. Aquesta consideració es desprèn de tres criteris que es vol subratllar:

- Una objectivitat més elevada, ja que es basa en l'avaluació a partir de la realitat observable, és a dir, a partir dels resultats o impactes que ha generat la intervenció.
- Una amplitud més gran, ja que no tan sols es focalitza a observar si els objectius han estat complerts, sinó que també analitza altres resultats generats. Aquests resultats, però, poden ser intencionats o no intencionats, de manera que mitjançant l'anàlisi dels resultats s'observen tant aquells que es volien generar com aquells que no.
- Una perspectiva analítica que permet analitzar l'efectivitat de la política, és a dir, comparar la realitat del que ha generat l'acció als grups objectius i el que se n'esperava.

Per tot això, aquesta investigació proposa emmarcar l'anàlisi i la mesura dels impactes culturals d'un esdeveniment en el procés d'avaluació d'una política pública a través dels seus resultats.

Després d'haver observat les diferents propostes metodològiques i analítiques per a l'avaluació de les polítiques públiques, un dels aspectes que sorprèn és la manca de concreció de com s'observa la realitat en el camp de la cultura. En altres paraules, com s'obtenen dades de la realitat succeïda per mitjà de la implementació d'una acció i dels resultats culturals que genera.

No és difícil imaginar que hi ha impactes tangibles que poden ser identificats mitjançant processos comptables, com ara el desenvolupament de llocs de treball, les pernoctacions en una ciutat o fins i tot la quantitat d'entrades venudes. Però hi ha altres resultats intangibles que tenen una complexitat més elevada en termes d'anàlisi, com per exemple els canvis d'actitud, la incorporació de tradicions a la vida quotidiana o l'augment de l'interès envers una cultura, impactes que es podrien considerar socials o culturals.

Capítol 2. Els esdeveniments culturals com a fenòmens

Els darrers anys, els esdeveniments culturals són un fenomen a l'alça, no solament en el camp de la seva implementació i proliferació arreu del món, sinó també en el camp de la investigació.

L'estudi i l'anàlisi d'esdeveniments, encara que no és un camp d'estudi acadèmic considerat com a nou, és relativament jove. El que s'ha anomenat *event studies* (Getz 2007) es mou entre la sociologia, la gestió, les arts, les humanitats i un llarg nombre de sectors professionals relacionats amb el tema. Aquest camp d'estudi apareix a causa de la relació entre els professionals, centrats en temes de producció i assumptes pràctics, i els acadèmics, interessats en la teorització de la pràctica. Tanmateix, els *event studies* no es poden considerar una disciplina, sinó una conjunció de disciplines, és a dir, un camp d'estudi multidisciplinari al qual també hi contribueixen disciplines com ara l'arquitectura (Bonnemaison, Macy 2008), les ciències socials (Quinn 2005), l'antropologia (Van Gennep 1960; Turner 1979), la història (Phillips, Pritchard 2003; Bell, Davies 2004), i l'economia i el desenvolupament (Formica 1998, Clark 2008), entre d'altres.

D'altra banda, el món dels esdeveniments és molt extens, per raó de la seva il·limitada varietat de formes, funcions i experiències. En conjunt se'ls reconeix la importància que tenen respecte a la vida personal o col·lectiva, fet que els fa esdevenir un component fonamental de la cultura, els negocis i els estils de vida.

Per exemple els esdeveniments culturals, que han aparegut en gran quantitat durant els últims anys arreu del món, han fet créixer l'atenció vers aquests fenòmens, no tan sols entesos com a festivitats lúdiques, sinó també com a *output* per desenvolupar necessitats establertes per part de les polítiques públiques.

En aquest apartat es proposa fer un repàs per l'evolució del concepte *esdeveniment*, centrant l'atenció en els *esdeveniments culturals*, i més concretament en els carnavals com a marc teòric del cas al qual s'aplicarà el model. També es proposa identificar el rol que poden tenir els esdeveniments

culturals en relació a la societat i al desenvolupament de la regió o localitat que els acull.

2.1. Descripció i tipus d'esdeveniments

Diferents estudis (Yeoman, Robertson, Ali-Knight, Drummond, McMahon-Beattie 2007; Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008; González, Morales 2009) han classificat els esdeveniments de diferents maneres: a partir de la seva forma o contingut, a partir de la seva funció o basant-se en les estructures organitzatives i de gestió que els sustenten. Segons els seus continguts han estat classificats com a: celebracions culturals, esdeveniments d'educació o científics, esdeveniments esportius, esdeveniments privats o esdeveniments relacionals.

Aquestes delimitacions s'han començat a plantejar des de diferents perspectives. En primer lloc, des de la identificació del disseny de l'esdeveniment: segons si és planificat o no, si s'ha dissenyat i planificat prèviament, si tenen una durada i programació específica o si s'han seleccionat els equipaments on es duran a terme els actes.

En segon lloc, els esdeveniments també poden ser classificats segons la seva temporalitat. En aquest sentit, en la definició de l'esdeveniment és important tenir en compte la freqüència. Es considera si tenen lloc una sola vegada o si es repeteixen de manera periòdica, anual, mensual o setmanal. Tanmateix, s'ha de tenir en compte que, encara que l'esdeveniment es repeteixi, cada repetició és un esdeveniment únic. La característica i la identificació d'únic provoca que l'esdeveniment sigui més atractiu i que l'audiència tingui més interès a participar-hi.

També l'experiència dels participants en l'esdeveniment és un aspecte important que cal tenir en compte. Per exemple, el temps que els participants inverteixen a assistir a l'acte pot suposar una escapada temporal i molt valuosa de la seva rutina habitual. Aquest aspecte pot generar un gran interès per part del públic i que això assegurí l'èxit de l'esdeveniment. Per tant, el temps invertit i la percepció del públic sobre aquest temps és un aspecte important en la definició dels esdeveniments.

Generalment es pot considerar que els esdeveniments tenen una sèrie de característiques comunes, com per exemple les següents, adaptades de la

proposta que fa Getz (1991, 2007):

- El seu principal objectiu és celebrar o mostrar un tema específic.
- Generalment tenen unes dates concretes de desenvolupament, és a dir, una limitació temporal no continua.
- No tenen estructures permanents.
- El seu programa es basa en diverses activitats separades.
- Totes les seves activitats tenen lloc a la mateixa àrea local o regional, encara que poden estar disperses pel territori.
- La freqüència serà dictaminada per l'organització i pot ser molt variada, com una vegada a l'any, amb més freqüència o bianual, o també succeir només una vegada.
- Poden ser planificats prèviament o no.

Així doncs, es pot considerar que els esdeveniments són actes oberts al públic, amb l'objectiu de celebrar o mostrar un tema específic, tenen lloc en unes dates concretes, no disposen d'estructures permanents, es donen amb una freqüència diversa, es componen de diverses activitats paral·leles que tenen lloc a la mateixa àrea regional o local i poden ser tant planificats com no planificats.

Aquest darrer aspecte ha estat bastant estudiat, ja que es considera que hi ha una gran diferència entre els esdeveniments que han estat planificats prèviament o aquells que succeeixen de manera espontània o semiespontània.¹¹⁶

Seguidament es presenta una taula on es veuen les diferències entre els esdeveniments planificats i els que no ho són:

Taula 2.1. Diferències entre els esdeveniments planificats i els no planificats

	Esdeveniments planificats (aquells que estan gestionats i planificats per professionals)	Esdeveniments no planificats (aquells que són espontanis i imprevisibles)
Proposta	Els objectius i els resultats estan especificats pels organitzadors i estan influenciats per les parts interessades.	Els objectius estan posats pròpiament per l'esdeveniment, les intencions dels participants a vegades són poc clares i fins i tot contradictòries.
Programació	Està planificat i datat; els	Activitats espontànies o que en el

¹¹⁶ Un bon exemple d'esdeveniments espontanis o semiespontanis pot ser la concentració a Canaletes i a la plaça de Catalunya de Barcelona, després d'un triomf del Futbol Club Barcelona.

	organitzadors volen crear una experiència als participants, als convidats i als espectadors.	moment de ser iniciades pels participants es transformen en impredecibles.
Control	El control està imposat pels mànagers i altres parts interessades, incloent-hi l'administració.	No hi ha un sistema de gestió en el lloc on es fa, només un cert nivell de control cívic. A vegades és necessària la resposta de control de la autoritat.
Responsabilitat	Els productors i els mànagers són els responsables de l'esdeveniment.	No hi ha cap organització o entitat legal que sigui responsable, els individus han de ser responsables dels seus actes.

Font: adaptat de Getz 2007.

Com es pot observar en aquesta taula, quan parlem d'esdeveniments de manera col·loquial sempre ens referim a esdeveniments planificats, ja que els que no ho estan poques vegades es consideren esdeveniments, encara que acadèmicament estan reconeguts com a tals.

Generalment, els esdeveniments planificats tenen un nom, és a dir, un descriptor que ha estat construït socialment, com per exemple festivals, congressos, fires, conferències, etc. Aquestes construccions socials permeten als visitants o a la societat d'acollida fer-se una idea del programa, de les intencions i dels objectius d'aquell esdeveniment.

Una altra classificació feta per Getz (2007) és la que planteja la "forma" o "funció" dels esdeveniments. Bàsicament se centra en les formes i els dissenys de programació dels esdeveniments, és a dir, en quin contingut i objectiu es duu a terme l'esdeveniment. Segons aquesta idea, l'autor exposa una llista de diferents tipus d'esdeveniments identificant els organitzadors i els promotors:

Taula 2.2. Tipus d'esdeveniments

Tipologia	Alguns exemples	Organització o promoció	Descriptor
Celebracions culturals	Festivals, carnavals, commemoracions històriques i desfilades	Institucions públiques o privades	Són una ocasió de celebració, una festivitat especial, un acte públic d'una cerimònia solemne, un acte de reconeixement o lloança. Es tracta, doncs, d'actes solemnes i joiosos que tenen un contingut cultural.

Esdeveniments religiosos	Cerimònies religioses, processons	Institucions religioses	Algunes celebracions o festivals a vegades inclouen cerimònies religioses, però bàsicament aquests esdeveniments se centren en objectius espirituals i religiosos.
Esdeveniments polítics i estatals	Actes reials, eleccions, mítings, cimeres internacionals	Institucions públiques	Qualsevol esdeveniment organitzat pel govern, les administracions o els partits polítics està considerat en aquesta categoria.
Esdeveniments artístics i d'entreteniment	Actes relacionats amb diferents sectors culturals com ara les arts escèniques, la literatura i les arts visuals	Institucions privades	Es tracta d'esdeveniments d'entreteniment, és a dir, esdeveniments com ara concerts de música, cerimònies d'entrega de premis, teatre, exposicions o espectacles de dansa. En definitiva, l'entreteniment és passiu, és a dir, es viu per plaer sense la voluntat de pensar en el seu significat cultural o històric.
Esdeveniments corporatius i comercials	Convencions, exposicions, fires, fires mundials, convencions de vendes, viatge d'incentius	Institucions corporatives, privades	L'objectiu fonamental d'aquest tipus d'esdeveniments és promocionar, vendre i comercialitzar algun producte.
Esdeveniments educatius i científics	Congressos, conferències, seminaris	Institucions públiques o privades	Algunes vegades són considerats una subcategoria dins dels esdeveniments comercials, però la gran diferència és que aquests emfatitzen el seu objectiu en la creació i l'intercanvi de coneixement.
Esdeveniments esportius	Competicions, exhibicions	Institucions públiques o privades	Són els esdeveniments basats en els esports, que poden ser professionals o amateurs; interiors o a l'aire lliure; locals, nacionals o internacionals, entre altres característiques.
Esdeveniments recreatius	Fires, espectacles basats en la diversió i el joc	Institucions públiques o privades	Generalment estan organitzats per parcs temàtics, per agències o per organitzacions sense ànim de lucre. Bàsicament són actes

			informals.
Esdeveniments privats	Festes, celebracions, bodes	Institucions privades, particulars	Són bàsicament celebracions privades, tant familiars com corporatives, poden necessitar ser organitzades per professionals o poden ser gestionades pels mateixos participants.
Esdeveniments marginals	<i>Flash mobs</i> , Guerrilla Gigs, Club de la Lluita de Coixins i SantaCon	Grups independents, comunicació esporàdica a través de les TIC	Concertacions esporàdiques de persones fent activitats específiques. L'organització és molt ràpida.
Esdeveniments de protesta	Manifestacions, festes de protesta i disturbis	Organitzacions privades no governamentals	Són agrupacions de persones que es concentren per protestar per una incertesa comuna.

Font: adaptació dels conceptes que exposa Getz 2007:31-47.

Aquesta taula mostra com, des de la perspectiva dels *event studies*, la classificació que es proposa es basa en l'organització i els continguts de l'esdeveniment i deixa de banda altres consideracions que es podrien analitzar des de la perspectiva de l'antropologia o la psicologia social.¹¹⁷ Per aquells autors que es dediquen a l'anàlisi dels esdeveniments, també és essencial identificar les institucions o els organismes que s'encarreguen d'aquests actes, tant d'organitzar-los com de donar-hi suport, ja que variaran segons el tipus d'esdeveniment.

Un altre aspecte important per a la definició d'un esdeveniment és la seva dimensió, ja que hi ha grans esdeveniments (*megaevents*) i esdeveniments més petits. En general, la majoria dels esdeveniments es duen a terme en l'esfera privada i són bàsicament esdeveniments petits, mentre que els esdeveniments públics acostumen a ser més grans, estan oberts al públic, tenen un ressò mediàtic més elevat i generen impactes substancials.

Seguidament es mostra una taula on es visualitzen les diferències entre els esdeveniments petits i els grans.

¹¹⁷ No s'entra, per tant, en els debats que qüestionen la pertinència al camp de la cultura d'aspectes com ara la religió o l'esport.

Taula 2.3. Diferències entre esdeveniments petits i grans

	Esdeveniments petits	Esdeveniments grans
Experiència	Generalment es donen en esferes privades o corporatives. L'experiència és privada i compartida amb un grup reduït.	Generalment es fan per un interès públic. Poden estar dominats per les dinàmiques de masses. L'esdeveniment pot afectar tota una comunitat a través del ressò mediàtic o a través de les actituds.
Impactes	A escala col·lectiva els impactes són insignificants.	Cada esdeveniment gran té els seus impactes substancials.
Ressò mediàtic	Aquests esdeveniments molt rarament atreuen els mitjans de comunicació.	L'esdeveniment en si mateix és d'interès per als mitjans de comunicació, o aquests mitjans ja són creats com a esdeveniments mediàtics.
Implicacions polítiques	Les polítiques estan bàsicament relacionades amb els llocs on es porta a terme l'esdeveniment i amb l'esdeveniment en general, seguretat, permisos, etc.	Per a segons quins esdeveniments calen decisions polítiques específiques, inversions específiques, infraestructures, estudis avaluatius, etc.

Font: adaptat de Getz 2007.

En aquesta taula no tan sols s'observen les diferències entre aquells esdeveniments petits de caràcter privat i els esdeveniments grans, de caràcter públic, sinó que també s'anomenen les característiques principals per observar un esdeveniment. Per exemple, l'experiència que aquest esdeveniment proposa als seus visitants o participants; els impactes, és a dir, els efectes i els resultats que l'esdeveniment genera en el seu entorn; el ressò mediàtic que aconsegueix i, per tant, fins a on arriba la seva influència comunicativa, i finalment, la implicació política que té un esdeveniment, és a dir, fins a quin punt i com s'involucra l'administració en la realització de l'acte.

Els esdeveniments van variant les seves característiques depenent de les necessitats i els entorns en què es troben. Una de les raons d'aquestes característiques és l'adaptació dels esdeveniments a les necessitats i les voluntats dels seus organitzadors i promotors. Per tant, no és estrany que les línies divisòries entre els conceptes que s'han exposat fins ara en alguns casos puguin estar cada vegada més difuses. Per exemple, els esdeveniments que fins ara s'han considerat esdeveniments polítics o esdeveniments culturals actualment poden estar combinats, tant pel seu format com per les característiques i

continguts.¹¹⁸

Per tant, tot i l'esforç per definir i classificar els esdeveniments mitjançant els criteris exposats, actualment les fronteres terminològiques poden quedar difuses, per raó que una gran quantitat d'esdeveniments són cada vegada més complexos i heterogenis. És per això que, actualment, la definició i la classificació dels esdeveniments pot arribar a ser un exercici molt difícil de desenvolupar. Tanmateix, en aquesta investigació ens centrarem en les propostes de Getz (2007), opció que ens permet identificar els esdeveniments culturals com a actes d'implementació i classificar-los segons les seves característiques.

2.2. Els esdeveniments i les estratègies polítiques; el seu rol i els seus impactes

La relació que s'estableix entre els esdeveniments i les polítiques públiques actualment ha arribat a ser recíproca. Per una banda els esdeveniments s'han de adherir a certes convencions i lleis que les administracions aproven, mentre que per altra banda els esdeveniments són entesos per part de les administracions com a eines i actes d'implementació de certes estratègies polítiques sectorials.

Les polítiques més relacionades amb els esdeveniments han estat fins ara, les polítiques econòmiques (ja que entenen els esdeveniments com a eines per a crear desenvolupament), les polítiques socials (ja que els entenen com a actes d'entreteniment, de salut, d'esport, de benestar i de cohesió social entre d'altres) i les polítiques culturals (ja que entenen els esdeveniments com a plataformes per a mostrar art i aspectes tradicionals de la cultura).

Per tant es pot considerar que els esdeveniments culturals, siguin festivals o carnavals, també poder seguir estratègies polítiques amb la voluntat d'assolir intencionadament certs objectius. És a dir, es desenvolupen amb la voluntat de generar algun resultat específic d'interès col·lectiu. Per tant de forma intencionada o no els esdeveniments culturals, poden generar diversos efectes o impactes que poden ser considerats ones expansives d'una acció (Colombo 2009), ones que

¹¹⁸ Un exemple d'aquest cas pot ser el Fòrum Internacional de les Cultures, que es va celebrar a Barcelona el 2004 i que va tenir continuïtat a Monterrey el 2007 i a Valparaíso el 2010. Aquests esdeveniments són de gran format i generalment tenen els eixos temàtics relacionats amb la cultura i la sostenibilitat tant social com econòmica.

afecten de diferent manera diversos aspectes i nivells, tant de la societat com del territori que allotja l'esdeveniment. En aquest sentit, s'entén que un esdeveniment cultural no te perquè només generar impactes culturals, així com un esdeveniment comercial no només generarà impactes econòmics.

Així doncs, aquests efectes que generen els esdeveniments poden adquirir certs rols com a constructors d'imatge, animadors d'atraccions i institucions turístiques, com també com a catalitzadors per a altres tipus de desenvolupament. Per tant si els esdeveniments generen certs efectes volguts per part dels actors organitzadors o les administracions, aquests esdeveniments poden ser entesos com a actes d'implementació d'un projecte estratègic.

En l'àmbit turístic, un esdeveniment pot generar un dels principals objectius del turisme: desenvolupar més turisme, tant local com internacional, i fer que les persones es moguin i generin moviment de capital. En aquest sentit, els esdeveniments poden provocar una extensió de la temporada turística o omplir aquelles èpoques de l'any en les que no hi ha ocupació;¹¹⁹ desplaçar i repartir el turisme geogràficament;¹²⁰ animar atraccions turístiques ja existents;¹²¹ crear una nova imatge o millorar l'existent d'una localitat;¹²² desenvolupar urbanísticament o

¹¹⁹ Un clar exemple d'aquesta voluntat d'omplir amb un esdeveniment una època de l'any en la qual no hi ha ocupació en el sector turístic podria ser el conflictiu SaluFest – Student Sports Festival, que té lloc a la localitat tarragonina de Salou. Es tracta d'un festival esportiu estudiantil, bàsicament britànic i d'Irlanda, que genera ocupació en el sector turístic durant les dues primeres setmanes d'abril, una època tradicionalment de temporada baixa. Aquest festival està promogut per una empresa turística britànica que gestiona viatges per a estudiants relacionats amb els esports. En el cas de Salou, la conflictivitat amb els residents ha arribat a ser un problema per a aquest esdeveniment, ja que el descontrol festiu dels estudiants britànics ha generat greus problemes de civisme a la ciutat. Per a més informació es pot consultar <http://www.ilovetour.co.uk/tours/sports-tours/saloufest> (darrera consulta: juliol del 2011).

¹²⁰ L'exemple de moure el turisme local i internacional geogràficament, és a dir, en el territori, podria ser el festival de teatre al carrer FiraTàrrrega (www.firatarrega.cat) o les festes tradicionals i populars com ara la Patum de Berga (www.lapatum.cat) o l'Aquelarre de Cervera (www.aquelarre.cat). En aquests exemples, però, el moviment territorial del turisme ha estat més una conseqüència dels esdeveniments que no pas un objectiu principal, ja que els tres exemples aquí exposats tenen altres raons i objectius inicials. Aquestes pàgines web han estat consultades el juliol del 2011.

¹²¹ En aquest sentit, es tracta d'animar institucions i atraccions ja existents com ara parcs nacionals, centres de congressos, parcs temàtics, museus i galeries o mercats o àrees de compres. Un exemple d'aquests últims podria ser el Brighton and Hove Festival of Shopping (<http://brightonfestivalofshopping.com> darrera consulta: juliol del 2011), un esdeveniment creat bàsicament per promoure el consum i les vendes de les zones comercials d'aquestes localitats del sud d'Anglaterra.

¹²² Per exemple, els esdeveniments poden ajudar a millorar la imatge de les localitats, els països o les regions com a destinacions turístiques, ja que la publicitat dels mitjans de comunicació que pot provocar l'esdeveniment pot ser per a la localitat una gran estratègia de màrqueting. Un exemple d'això són les capitalitats europees de la cultura, com ara la que va tenir la ciutat de Salamanca el 2002.

renovar àrees concretes,¹²³ i fins i tot poden ajudar a crear turisme alternatiu i també promoure el desenvolupament sostenible¹²⁴ (Getz 1991). Així doncs, els esdeveniments poden tenir un rol molt significatiu a diferents nivells.

L'efecte general més estudiat i el que sembla més clar i acceptat, tant per la comunitat científica com per la comunitat política, ha estat l'impacte econòmic. Sobre aquest tipus d'efecte s'han fet molts estudis i anàlisis utilitzant diverses metodologies, entenent diferents impactes, com ara els directes, els indirectes i els induïts (Colombo 2009). Bàsicament, l'impacte econòmic es basa en la creació de llocs de treball, en la promoció i la creació d'ocupació hotelera i en la creació de despesa dels visitants, considerats tots ells com el llegat que l'esdeveniment deixa a la localitat o regió.¹²⁵

Durant els últims deu anys s'ha generat una extensa bibliografia sobre els estudis d'impacte econòmic d'esdeveniments (Crompton, McKay 1994; Herrero 2004; Devesa 2006; Dwyer, Forsyth, Spurr 2006), com també estudis d'impacte turístic o d'imatge de les ciutats on es porten a terme els esdeveniments (Waitt 1999, 2003; Schuster 2001; Richards, Willson 2004).

Algunes d'aquestes investigacions han mostrat que els efectes generats per esdeveniments, siguin de què siguin, a vegades no tan sols generen beneficis a la societat que els allotja sinó també costos, que poden estar relacionats amb problemes i aspectes que no s'han tingut en compte o amb actuacions inesperades.

Per tant, alguns dels estudis (Colombo 2009; Garcia, Melville, Cox 2010) sobre els impactes dels esdeveniments consideren que aquests efectes formen part d'una complexa arquitectura de diferents impactes que l'esdeveniment genera al seu entorn. En aquests estudis comencen a aparèixer el que s'ha considerat els impactes socials i els impactes culturals (Johnson 1999; Waitt 2003), entre d'altres.

¹²³ Un exemple d'això són els Jocs Olímpics, com van ser els del 1992 per a la ciutat de Barcelona, o el Fòrum Universal de les Cultures del 2004, que va ajudar a recuperar urbanísticament tota la zona de Diagonal Mar de la ciutat.

¹²⁴ En aquest sentit, els esdeveniments poden ajudar a conservar tradicions o espais i àrees específiques, poden ajudar a apropar els visitants i els residents, a recuperar tradicions i a programar turisme sense alteracions físiques de la regió o àrea on té lloc l'acte.

¹²⁵ També poden formar part del llegat, la construcció d'edificis, o per exemple la creació de fons econòmics per al desenvolupament d'un centre d'esports juvenil.

En resum, en aquest apartat s'ha apuntat per primera vegada que els esdeveniments poden generar efectes de diferents tipus i amb diversos resultats envers la societat i la comunitat que els allotja. Si relacionem aquests efectes amb les voluntats que alguns gestors o administradors busquen provocar, com s'ha comentat, els esdeveniments poden ser considerats accions d'implementació de certes polítiques i estratègies.

Tanmateix, si es considera la necessitat de mesurar alguns tipus d'impactes i efectes intangibles i inquantificables, es requereix una complexa metodologia que identifiqui aquests resultats. Per tant, sembla que ens trobem davant d'una discussió acadèmica en constant debat que serà elaborada i analitzada al llarg d'aquesta investigació.

2.3. Esdeveniments culturals: els carnavals

Els esdeveniments culturals són aquells que se centren en la presentació, la celebració i la realització d'activitats i expressions culturals, generalment relacionades amb les indústries culturals, les tradicions locals i altres expressions artístiques. Al marge de la seva mesura i planificació, són bàsicament festivals, festes folklòriques, carnavals, commemoracions històriques i desfilades.

Aquests esdeveniments han esdevingut un fenomen extraordinari que ha anat augmentant a Europa els últims anys. Quinn (2005) considera que aquest fenomen s'explica per una sèrie de factors interrelacionats on s'inclouen canvis de la gestió de les ciutats, canvis estructurals en la producció econòmica, com també l'ús de la cultura com a element de creació de llocs de treball, d'una imatge de ciutat, la realització turística i de desenvolupament econòmic de regions o àrees degradades. Altres autors (Evans 2001; Hannigan 2003; Gibson, Stevenson 2004; Richards, Wilson 2004) coincideixen en el fet que les ciutats han utilitzat els esdeveniments culturals per potenciar una imatge diferenciadora de la ciutat, com a estratègia de marca de ciutat. Majoritàriament les ciutats, i també algunes àrees rurals que s'hi han afegit, utilitzen esdeveniments culturals com ara les exposicions universals, les olimpíades o les capitalitats europees de la cultura com a element per revitalitzar les seves economies, per a la creació de noves infraestructures o per millorar o perfilar la seva imatge (Getz 1991).

Un exemple d'aquests esdeveniments culturals de gran format és la Capital Europea de la Cultura (European Capital of Culture).¹²⁶ Aquest programa va ser iniciat el 1985 per Melina Mercouri, aleshores ministra de Cultura de Grècia, i el seu homòleg francès Jack Lang. Des dels seus inicis l'objectiu d'aquest programa era subratllar la diversitat i la riquesa cultural europea,¹²⁷ així com contribuir a l'aproximació dels diferents pobles europeus¹²⁸. En aquest sentit, la forma d'aquest esdeveniment puntual i estratègic és la presentació de la cultura tant tradicional com contemporània d'una localitat, per donar-la a conèixer, ressaltant la diversitat cultural de les regions europees.

En la mateixa línia, un altre exemple podria ser la competició musical Eurovisió. Encara que en diverses ocasions ha estat criticada per comercialitzar la cultura europea a través de l'anomenat *europop*, Eurovisió és un dels esdeveniments culturals televisats més vistos. La seva emissió no està restringida a Europa, sinó que també es veu des d'altres països i des del 2000 també es pot seguir per Internet. Aquest exemple seria una clara il·lustració d'un esdeveniment cultural de gran format amb un gran ressò mediàtic, en el qual es promou la música procedent de diferents parts d'Europa.

Així doncs, el terme esdeveniment cultural pot arribar a ser utilitzat com a sinònim d'esdeveniments de característiques molt diverses, amb organitzadors i promotors diferents i amb objectius clarament diferenciats.

2.3.1. Aproximació al concepte de carnaval

Dins de la categoria més general d'esdeveniments culturals, els carnivals es veuen associats a un període concret de l'any així com a una tradició mil·lenària amb diferents formes. Es tracta de celebracions associades a una festivitat, a disfresses i vestimenta especial, com també a rues i demostracions públiques a l'aire lliure, on els participants van a gaudir i a transgredir les normes socials establertes durant la vida quotidiana de la comunitat.

¹²⁶ Nota terminològica: en els textos de la Unió Europea, "European Cities of Culture" canvia a "European Capital of Culture" a partir del Programa Culture 2000, establert entre el 2000 i el 2006.

¹²⁷ Aquests eren els objectius de l'European Capital of Culture 2004.

¹²⁸ Aquestes van ser les voluntats de l'European Commission 2007, sobre el programa European Capital of Culture.

Però aquesta no ha estat la definició que han obtingut els carnavals al llarg de la història ni en totes les comunitats culturals o geogràfiques. Per exemple l'Enciclopèdia Britànica defineix els carnavals com a: "La festivitat que té lloc en els països catòlics durant els últims dies abans de la Quaresma" (VVAA 1910).

Aquesta enciclopèdia explica que l'origen de la paraula és incert, encara que segurament procedeix de la idea d'eliminar la carn o *carnelevariou*. Això coincideix amb el fet que el carnaval és la festa final abans de començar els austers quaranta dies de la Quaresma, durant els quals els catòlics, ja des del temps de l'imperi Romà, tenen la prescripció d'abstenir-se de menjar carn. Tot i així, aquest costum venia de més antic i tenia per objectiu preparar el cos per prevenir els efectes físics de la primavera (Amades 1982).

Segons aquest mateix autor, s'ha cregut que el terme pot correspondre a la contracció de *carrusnavalis*, que tindria el seu origen en el costum de l'antiga Grècia, que després va passar a Roma, de celebrar les festes agrícoles muntant una nau a dalt d'un carro que es passejava per la ciutat seguit d'una multitud de celebrants.

Efectivament, es considera que el carnaval té les seves arrels en festes anteriors a l'època clàssica, que a través de Grècia van passar a les festes romanes. Un exemple d'aquestes festes serien les saturnàlies, festes dedicades al déu Saturn, protector de l'agricultura i de les collites, i especialment les bacanals, festes del vi realitzades en honor del seu déu, Bacus, en les quals el gust pels plaers i la transgressió de les normes convencionals eren molt semblants a l'esperit dels carnavals.

Per Julio Caro Baroja, un dels millors especialistes en el tema, el carnaval també té referències de les lupercàlies i de les matronàlies. Durant les saturnàlies, l'ordre social s'invertia i els esclaus prenién el paper i les prerrogatives dels amos. Les lupercàlies eren festes de la fecundació i les matronàlies eren festes en què les dones tenien plena llibertat, inclòs el dret de prendre la iniciativa en accions sexuals (Caro Baroja 1979).

La vinculació del carnaval i la Quaresma apareix quan el papa Gregori *el Gran* (540-604) estableix la Quaresma com a obligació de privar-se de carn, amb el

nom de *carnes toldrem* o *carneslevamen*. Més endavant, el període de privació va començar a designar-se amb el nom de Quaresma amb relació als quaranta dies que durava, que recorden els quaranta dies que Jesús va passar al desert, segons els textos evangèlics. El terme *carnestoltes* o *carnaval* es va usar per designar el període anterior a la Quaresma com a temps anual d'abstinència. Es creu que aquesta imposició de l'Església va generar el costum de celebrar una gran festa pagana els dies abans d'inici de la Quaresma, en la qual s'involucrava tota la comunitat i on es transgredia la moral establerta.¹²⁹

També per Julio Caro Baroja, els termes *carnaval* i *carnestoltes* tenen les mateixes arrels. Carnestoltes —*carnestolendas* en castellà— seria un vocable arcaïtzant usat a l'antiguitat en el món rural, mentre que al llarg dels segles XIX i XX, quan la festa es fa sobretot urbana, s'estén el nom de *carnaval* (Caro Baroja 1979).

Té un especial interès la definició que en dóna Joan Amades en presentar el carnestoltes:

“Sota el mot *carnestoltes* es comprèn un període de temps de gran llicència en els costums i d'amplíssima llibertat, en el qual surten a reluir els costums i les festes d'ordre més heterogeni i divers, propis de molts diferents moments de la civilització, els quals, com refosos en un perol, es confonen, barregen, renoven i refloreixen cada any” (Amades 1982).

Efectivament, l'esperit de llibertat i diversitat i especialment aquesta referència a la refosa de costums heterogenis és la que ens permet connectar millor amb l'esperit dels nous carnivals. Amades destaca també l'esperit de confraternització entre els pobles com una de les característiques pròpies del carnestoltes:

“En aquest moment de l'any regnava entre la gent un esperit de confraternització superior al que imperava durant la resta. Alguns pobles que correntment es criticaven i àdhuc arribaven a apredegar-se, per les Carnestoltes es visitaven en amical i tolerant companyonia” (Amades 1982).

En diferents regions del món, els costums amb què se celebren els carnivals han evolucionat molt i han donat lloc a pràctiques culturals, que tot i que tenen en

¹²⁹ En la literatura medieval espanyola, aquesta contradicció entre carnaval i Quaresma ha estat magníficament expressada en textos com ara *La batalla de Don Carnal y Doña Quaresma*, de l'Arcipreste de Hita (1284-1351), en el qual Don Carnal representa l'esperit del Carnaval.

comú màscares i disfresses, han generat pràctiques específiques molt diverses.¹³⁰

La majoria de les tradicions vinculades al carnaval, com ara les disfresses, les desfilades o els balls de màscares, tal com els coneixem avui, van aparèixer a la Itàlia medieval i d'aquí es van dispersar per tots els països catòlics com ara Espanya, Portugal i França i van passar a Alemanya a través de la regió de Rheinland (Renània).

A Catalunya es coneix la seva importància en el món medieval i rural, dibuixant una tradició que suma a les rues, les màscares i les disfresses la importància que es dóna al Carnestoltes i als altres personatges carnestoltescos, com també a les seves cançons burlesques i a les danses i farses en les quals participen (Capmany 1981; Amades 1982; Reixach 1989; Soler 2006).

A tot Europa, aquestes festes medievals persisteixen i es transformen en l'època moderna. D'una banda, el colonialisme fa que els carnivals s'expandeixin pels nous territoris colonitzats allí on arriba la influència de la cultura catòlica, mentre que d'altra banda els canvis socials fan que cristal·litzin en noves formes.

Així, des d'Espanya i Portugal els carnivals va passar als països colonitzats, a Amèrica Llatina i especialment al Carib. Els carnivals caribenys de Trinidad i Tobago, per exemple, que se celebren durant la mateixa època que els carnivals europeus, és a dir, l'última setmana abans del Dimecres de Cendra, són actualment uns dels més famosos del món. Encara que els últims colons que van dominar aquestes illes van ser el Regne Unit, el carnaval és introduït a través dels francesos, que van controlar les illes fins al segle XVIII. Una de les característiques d'aquests carnivals és la música i el ritme anomenat *calypso*, un ritme africà-brasiler desenvolupat a les illes. Per als ciutadans de Trinidad i de Tobago el carnaval va representar una manera de desfogar-se de les repressions colonials i l'esclavitud en què vivien, sobretot els de procedència africana. Aquests carnivals representen la barreja de la influència dels colons amb les característiques i els

¹³⁰ Aquest és el cas dels carnivals Swabian-Alemannic o Schwäbisch-Alemannische Fastnacht. Es tracta dels carnivals que tenen lloc a la regió de Schwaben, a Baviera, i en parts del nord-est i el centre de Suïssa. En general es diuen carnivals o nits de festa (Fastnacht). Apareixen com a festivitats amb les seves pròpies característiques durant el primer quart del segle XX i es distingeixen dels carnivals romans per la tendència de la momificació dels participants amb moltes teles i màscares fetes generalment de fusta, encara que actualment es fan servir altres materials. Els participants no canvien els seus vestits i cada any porten els mateixos. En algunes regions, les disfresses i les màscares són herències familiars que passen de generació en generació.

costums dels esclaus africans. Actualment, les indumentàries que porten els participants són especulars vestits.

En l'àmbit europeu, podem seguir l'evolució dels carnavals, que al segle XVIII arriben al seu moment d'esplendor. Coneixem la importància que els carnavals tenien a la Itàlia del segle XVIII gràcies a un testimoni extraordinari: Johann Wolfgang von Goethe va visitar Roma durant els carnavals el 1787 i el 1788 i va publicar les seves impressions sobre aquells esdeveniments en el seu conegut *Italianische Reise (Viatge a Itàlia)*, que va aparèixer per primera vegada el 1789. En aquest llibre, Goethe jutjava el carnaval romà no solament com a simple espectacle o diversió, sinó també com una experiència estètica que aporta alegria a l'esperit. Ell el va entendre com un esdeveniment autèntic, no fet per als visitants sinó des de les persones de la ciutat per a si mateixes, i per això l'entenia com a mirall de la pròpia cultura i com a metàfora de la vida. Els carrers plens de persones van suggerir al gran poeta els camins del món, on "la llibertat i la igualtat només podien ser possibles en la multitud esbojarrada" (citat a Falassi 1987:14).

En aquesta descripció, Goethe exposa la idea de la llibertat i la bogeria que provocaven els carnavals entesos com un espai on tot era possible i on les normes socials establertes eren trencades per donar pas a la disbauxa i la tolerància. Una altra vegada trobem aquí una de les característiques que identifiquen els carnavals al llarg de la història i que s'han adaptat i s'han fet més importants en els nous carnavals contemporanis. Alguns d'ells han aparegut al segle XX amb l'objectiu de promocionar la pròpia cultura i fomentar la integració i la tolerància.¹³¹

A la Catalunya del segle XVIII, el carnaval també es transforma. Després del període de guerres i repressió que va del 1640 al 1714, i després que Felip V prohibeixi el carnaval en tot el seu reialme, aquesta festa no torna amb tota l'esplendor fins al regnat de Carles III. Aquest monarca venia de Nàpols, que, com altres ciutats italianes, mantenia viva la tradició del carnaval i, per això, segons Francesc Curet, "fou Carles III el qui féu dringar de bell nou els picarols de l'alegria" (Curet, Anglada 1983).

¹³¹ Un bon exemple d'aquests carnavals que tenen l'objectiu de promocionar la tolerància pot ser el Midsumma Carnival, el carnaval gai i lèsbic de Melbourne (Austràlia), www.midsumma.org.au (darrera consulta: juliol del 2011).

A finals del segle XVIII, i amb relació al pas de la societat rural a la societat urbana, els carnivals sofreixen grans transformacions i es converteixen en festes més organitzades i estructurades, on els espais i les activitats estan previstos i anunciats en un programa de festes. Segons aquest programa, cada estament social participa en determinades activitats i pot exercir determinats rols —actuant, d'espectador—, de manera que, malgrat la disbauxa, la societat segueix mostrant les seves divisions i la seva jerarquia. A poc a poc, a mesura que avança el segle XIX, la màscara deixa de ser un mitjà per a l'ocultació de la personalitat i es converteix en una forma de lluïment. És el moment en què els grans carnivals es vinculen a noms de ciutat.¹³²

A Barcelona, per exemple, al costat dels tres dies de celebració al carrer, adquireixen molta importància els saraus o balls de disfresses, públics i privats, on la gresca no estava renyida amb una certa contenció, especialment en els privats, on els convidats eren coneguts i assistien amb invitació prèvia (Curet, Anglada 1983), mentre que els públics estaven fortament dividits entre els destinats als rics i a les autoritats i els destinats al poble (Capdevila, Garcia 1997).¹³³

Aquest procés es dona també en els grans carnivals de les ciutats llatinoamericanes, tot i que presenten característiques pròpies. El Carnaval de Rio de Janeiro és un dels més multitudinaris del món i, també al Brasil, el de Sao Paulo i el de Salvador de Bahia són dels més importants. També cal destacar el Carnaval de Veracruz a Mèxic, el Carnaval Guairenyo de Villarrica i el d'Encarnación al Paraguai, el d'Oruro a Bolívia, que es considera una de les manifestacions populars més importants de la cultura andina, i el Carnaval de Baranquilla a Colòmbia, aquests dos darrers declarats per la UNESCO Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat. També a Uruguai els carnivals són la festa popular per excel·lència i es caracteritzen per la seva durada de més d'un mes, al llarg del qual es realitzen tota una sèrie d'esdeveniments culturals, artístics i esportius.

¹³² Actualment, són famosos els carnivals de Venècia, Niça, Viareggio, Rio de Janeiro i Colònia. A Catalunya destaquen els carnivals de Solsona, Reus, Sitges i Vilanova i la Geltrú (Soler 2006).

¹³³ Pel que fa als balls públics és destaquen com els més afamats els saraus de la Llotja, que es feien al mateix Saló de Contractacions i on hi havia tant festes d'alta categoria organitzades per la Junta de Comerç com altres de més populars; els balls al teatre, a l'antiga seu del Teatre Principal, on acudien els senyors, i els balls populars, com els saraus de la Barceloneta i el famós Sarau de la Patacada situat al carrer de les Tàpies, prop del carrer Nou de la Rambla.

En les seves investigacions, alguns antropòlegs han posat una atenció especial en els carnivals, diferenciant els elements sagrats de les tradicions religioses dels elements profans d'aquests esdeveniments culturals. Els carnivals són un objecte d'estudi molt popular de la recerca acadèmica i han estat molt analitzats des de la perspectiva de la teoria del folklore, des de l'anàlisi del turisme i també des de l'anàlisi de les indústries culturals (Getz 2007).

En el camp de l'antropologia s'han estudiat molt els carnivals entenent-los com a rituals d'una comunitat. Per exemple, Victor Turner (citat a Falassi 1987:74) entén que els carnivals estan estretament lligats a les estructures socials, a la història de la societat i al procés que viu aquesta societat. Aquest autor va publicar un assaig sobre el Carnaval de Rio (Turner 1983) en el qual considera que tant els aspectes rituals del mateix carnaval com els seus aspectes estètics, sia visuals o musicals, són una de les icones d'aquests tipus d'esdeveniments culturals.

Actualment, algunes veus alerten que l'atracció turística generada per carnivals amb una gran tradició cultural pot crear contradiccions derivades de la massificació i el consumisme. Roberto Delpiano, artista i fotògraf molt relacionat amb el Carnaval de Venècia, exposa que per a ell:¹³⁴

“The Carnival in Venice is no ‘goof’, no ‘consumeristic ceremony’ as some people complain, but sincere, wonderful heartfelt tradition that goes back in time almost a millennium, and despite its age, still shows its vitality to whom participates to it in person or in spirit”.¹³⁵

Aquesta frase il·lustra doncs la voluntat de mantenir un esperit carnalesc en un dels carnivals més coneguts internacionalment i focus d'atracció de gran quantitat de turistes.¹³⁶

Actualment s'han creat diverses institucions que regulen i gestionen aquests

¹³⁴ Es pot consultar la pàgina web de Delpiano a http://www.delpiano.com/carnival/html/venice_car.html (darrera consulta: juliol del 2011).

¹³⁵ El Carnaval de Venècia no és una cerimònia comercial, com algunes persones denuncien, sinó la tradició sincera i la meravellosa motivació dels seus habitants, que es remunta pràcticament a un mil·lenni i, malgrat la seva edat, encara mostra la seva espectacular vitalitat a qui participa en persona o en esperit.

¹³⁶ La pàgina web oficial del Carnaval de Venècia es limita a ser molt funcional i s'adreça als visitants tant estrangers com nacionals, fet que remarca la voluntat d'explotació turística que té la ciutat amb aquest carnaval, transformat en un gran esdeveniment cultural conegut internacionalment. Es pot consultar a www.carnevale.venezia.it (darrera consulta: juliol del 2011).

esdeveniments i que s'han organitzat sota la Fédération Européen Carnival Cities (FECC).¹³⁷ Aquesta federació entén que avui dia hi ha nou tipus de carnaval diferents a Europa.

Taula 2.4. Tipologies de carnavals europeus

Tipus de carnaval	Descriptor
Rhineland Carnivals (West Germany, East Netherlands, Belgium)	Un carnaval amb una gran tradició, Prince Carnival, Guards, amb una gran desfilada.
Burgundic Carnivals (province Brabant, Netherlands)	Tothom és igual, tothom porta la mateixa disfressa.
Mi-Careme (Luxembourg, France, Walloon province/Belgium)	Celebració prestada, les ciutats més representatives són Metz, Petange, Arlon, Hasselt.
Guggenmusik Carnivals (Switzerland, Liechtenstein)	Es tracte d'una cacofonia de vestits molt espectaculars i bandes de música molt ben coordinades. Les ciutats més representatives són: Basel, Zurich, Winthertur, Vaduz
Allemanic Carnivals (South Germany)	En general s'anomenen carnavals o nits de festa (<i>Fastnacht</i>). Es distingeixen dels carnavals romans per la tendència de la momificació dels participants amb moltes teles i màscares fetes generalment de fusta. Els participants no canvien els seus vestits i cada any porten els mateixos, fins i tot arriben a ser herències familiars que passen de generació en generació.
Balkan Folkloristic Carnivals	Les màscares que hi participen són anomenades Zvoncar's (Croatia), Kurent (Slovenia), Gyros (Greece), Kukeri's, survakari's, kamilari's (Bulgaria/Macedonia). Tots els participants porten cascavells. En els països ortodoxos els carnavals es celebren al voltant del Julian New Year, el que és en els països catòlics el dijous gras. També al sud de Polònia, Hungary i Slovakia hi ha una variant d'aquest carnaval però sense cascavells. També a Àustria i a Eggersdorf es poden trobar tradicions folklòriques molt semblants.

¹³⁷ Per a més informació es pot consultar www.carnivalcities.com (darrera consulta: juliol del 2011). La FECC té els objectius d'intercanviar el coneixement i les experiències de finançament i del patrocini, donar formació sobre estratègies d'organització, generar motivació al voluntarisme, promoure els carnavals davant les institucions culturals europees, organitzar una convenció anual, recopilar informació sobre les diferents tradicions dels carnavals existents i intercanviar coneixements, dels grups i les bandes, especialment de les formades per joves. Aquesta federació es va constituir el 1980 i té la seva seu social a Luxemburg.

Samba Carnivals / Caribbean Carnivals	Els carnivals de la samba, molt tipis a las Illes Canàries Portugal, Madeira, Finland i a Sweden. HI ha dos grans carnivals europeus que estan inspirants per les tradicions caribenyes i del Brasil, el <i>Notting Hill Carnival</i> de London que s'inicià el 1980 i el Caribbean Summer Carnival a Rotterdam.
Mediterranean Carnivals (famous for allegoric floats)	Simplement, aquesta agrupació es caracteritza per l'àrea geogràfica on es troba, ja que les característiques específiques de cada un d'ells no són gaire semblants. Malta, Italy (Viareggio, Putignano, Fano), Limassol (Cyprus), Nice (France), Sousse (Tunesia), Gozo (Malta), Patras (Greece), Rijeka, Samobor, Dubrovnik (Croatia), Cádiz, Santa Cruz de Tenerife, ¹³⁸ Cartagena, Murcia, Sitges, Vilanova i la Geltrú, Solsona, Roses (Spain).
New Carnivals and Summer Carnivals	Molts i altres tipus de carnivals estan apareixent com per exemple a Russia (St. Petersburg, Pskov, Moscow). A Aalborg i a Copenhagen representen un esdeveniment multicultural. N'hi ha un que és molt gran i reconegut, el de Senj Carnival (Croatia).

Font: adaptació dels tipus exposats per la Fédération Européen Carnival Cities.

Segons el que s'ha exposat en aquesta taula, es poden observar grans diferències entre els carnivals europeus. Des dels que es dediquen a recuperar les seves tradicions més folklòriques fins als que recuperen les tradicions caribenyes originals dels carnivals com el de Trinidad o els que es dediquen a fer servir els carnivals per a posar en comú diferents persones de diferents orígens culturals i socials. Com se cita a la taula, el Notting Hill Carnival de Londres es podria classificar en la tipologia de "carnivals caribenys", mentre que el Karneval der Kulturen de Berlín es podria introduir en la categoria de "nous carnivals o carnivals d'estiu".

Així doncs, el que s'ha vist en aquest apartat demostra que els carnivals, encara que poden procedir del mateix origen pagà adaptat al calendari festiu de la tradició catòlica, s'han anat adaptant a cada una de les regions en les quals se celebra. Aquesta adaptació no tan sols ha estat feta a través de símbols, com poden ser

¹³⁸ Els de Cádiz i el de Santa Cruz de Tenerife són els carnivals més famosos d'Espanya i han estat reconeguts esdeveniments d'Interès turístic internacional. El 2009, el Carnaval de Cádiz va passar a formar part de la llista de Tresors del Patrimoni Cultural Immaterial d'Espanya. Segons sembla, aquest carnaval està estretament relacionat amb la Quaresma, ja que hi ha constància de la seva celebració ja durant l'edat mitjana, encara que també se'l relaciona amb els ritmes dels temps pagans i la seva organització. Es diu que el cristianisme utilitza aquestes tradicions i les adapta de manera que el carnaval podria ser una conseqüència de la concepció del temps adaptada pel cristianisme.

les disfresses o els ritmes musicals, sinó també a través dels objectius amb els quals es planteja el carnaval. En alguns casos, han estat la voluntat de transgressió abans de la Quaresma; en altres llocs ha representat la disbauxa com a resposta a la repressió colonial.

Actualment, els objectius dels carnavals poden ser diversos, perquè expressen voluntats politicosocials amb components culturals o voluntats de desenvolupament regional amb components econòmics. Tot seguit es proposa un apartat on es presenten els diferents possibles efectes i impactes que poden generar, no tan sols els carnavals sinó també altres tipus d'esdeveniments culturals.

2.4. L'avaluació dels esdeveniments

En el marc dels estudis centrants en els esdeveniments, *event studies*, el procés d'avaluació es considera com una de les parts estructurals del propi procés de gestió d'aquest tipus d'acte. És a dir, l'avaluació forma part del procés de producció i desenvolupament d'un esdeveniment; després de la planificació i la implementació s'ha de dur a terme l'avaluació. Generalment aquesta la fa l'equip que ha gestionat i ha dut a terme l'esdeveniment, o és subcontractat per aquest. Aquest tipus d'avaluació observa si l'esdeveniment ha estat gestionat de forma correcta, quin tipus d'efecte s'ha generat, quin ha estat l'impacte econòmic, social o cultural, així com s'intenta identificar la satisfacció dels participants, públic i treballadors.

Per a desenvolupar un bon procés d'avaluació d'un esdeveniment cal fer un anàlisi que combini procediments d'investigació quantitativs i qualitativs. Aquest tipus de procés d'anàlisi inclou diferent tipus de recerca per tant es fan servir diferents fonts d'informació. Des de dades obtingudes per part de les administracions, dades recollides per part de la organització, abans durant o després de l'esdeveniment, entre d'altres (Bowdin, Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2011).

Aquest tipus d'avaluació d'esdeveniments es fa generalment amb un objectiu funcional per a poder observar la pròpia gestió. Tanmateix també cal esmentar que l'avaluació dels esdeveniments pot estar relacionada amb estratègies de caire comercial o polític si aquests actes responen a alguna necessitat d'aquests àmbits.

Com s'ha exposat anteriorment, un bon exemple d'aquest tipus d'avaluació d'esdeveniments són els estudis d'impacte econòmic de festivals o altres tipus d'esdeveniments, que resulten ser els més habituals (Snowball, Antrobus 2002; Herrero 2004; Devesa 2006).

2.5. Algunes consideracions finals

Després de haver fet un repàs dels conceptes d'esdeveniment cultural i concretament dels carnivals, seguidament es conclou aquest capítol repassant alguns aspectes que considerem importants per a aquesta investigació. Segons el que s'ha exposat fins aquí es considera que:

- Els esdeveniments culturals poden ser de diferents tipus i posseeixen diferents característiques segons la temàtica que tracten, la dimensió que tenen i des de quines institucions estan organitzats, produïts o sustentats.
- També cal esmentar que actualment els esdeveniments estan molt relacionats amb les necessitats i els objectius d'aquells que els organitzen. Així doncs, avui dia ens podem trobar amb una gran varietat d'esdeveniments amb característiques molt diverses i específiques.
- Els esdeveniments culturals es caracteritzen pels seus continguts, que generalment se centren en actes relacionats amb la cultura, ja siguin actes tradicionals, folklòrics o contemporanis.
- Els carnivals han estat considerats al llarg de la història de diferent manera. Als inicis eren entesos com a festivitats paganes que posteriorment van ser adaptades per l'Església cristiana com a festivitat anterior a la Quaresma. Actualment els carnivals, encara que tenen certes similituds, divergeixen molt segons on i quan se celebren.
- Com s'ha pogut comprovar, els esdeveniments culturals generen impactes que poden ser intencionats o no. Fins i tot, a vegades aquests esdeveniments poden formar part d'un pla estratègic i obtenen un rol específic que han d'acomplir.

Així doncs, en aquesta investigació considerarem que hi ha una àmplia diversitat d'esdeveniments i que entre ells els esdeveniments culturals, que poden generar impactes, intencionats o no.

Després d'haver observat els carnivals, es proposa que aquesta investigació

centri la mirada en aquest tipus d'esdeveniment cultural per diverses raons:

- Els carnavals han estat esdeveniments culturals socials en els quals participa gran part de la comunitat, interessada o desinteressadament.
- En general, aquests esdeveniments estan organitzats per la mateixa societat, encara que actualment hi ha carnavals organitzats de manera conjunta entre la societat civil i l'administració.
- Els carnavals poden adoptar rols que poden ser d'interès per a la comunitat o generar efectes tant positius com negatius en la societat que els allotja.

Per tots aquests aspectes, considerem que els carnavals són de gran interès per a aquesta investigació, ja que són esdeveniments culturals on participa la societat que l'allotja. Aquest fet pot ajudar a considerar que els carnavals generen certs efectes i impactes en la societat immediata, que altres esdeveniments culturals no generen.

Capítol 3. Impactes i *outcomes*

Diferents disciplines analitzen els resultats de les pràctiques socials i les intervencions politicoadministratives. Per exemple l'estudi dels efectes d'una catàstrofe o els efectes generats per una actuació política com la instal·lació d'un nou servei. Tant la conceptualització com les metodologies proposades per estudiar aquests resultats han estat molt diverses.

El llenguatge comú estableix el concepte d'*efecte* com a resultat de l'acció d'una causa. Segons l'Enciclopèdia Catalana,¹³⁹ es tracta del canvi que una acció genera en un entorn determinat. Es pot considerar que tot efecte és degut a una causa, que explica que el resultat d'aquella acció sigui d'una manera concreta.

L'Enciclopèdia Britànica,¹⁴⁰ per la seva banda, exposa que el terme *effect* es correspon a allò que inevitablement segueix a una acció, és a dir, a una causa o agent. En aquest cas, s'entén que l'efecte és allò que temporalment ve després d'una acció determinada i, per tant, és el resultat d'una causa. També segons aquesta font els efectes són aquells elements dissenyats per produir una impressió distintiva, prevista o no, de l'acció.

Tanmateix, des de les diferents disciplines acadèmiques per parlar dels efectes es parla d'*impactes* i d'*outcomes*, conceptes que alguns casos són entesos com a sinònims i en altres no.

Seguidament es proposa fer un repàs pels diferents plantejaments i diverses definicions d'*outcome* i d'*impacte* tal com s'han vist i fet servir des de diferents disciplines, centrant-nos en aquells investigadors amb els quals aquesta investigació es relaciona més directament, les ciències polítiques i els *event studies*.

¹³⁹ Actualment, aquesta enciclopèdia es pot consultar en línia en el domini de www.enciclopedia.cat (darrera consulta: juliol del 2011).

¹⁴⁰ Actualment aquesta enciclopèdia també es pot consultar a través de la seva pàgina web, www.britannica.com (darrera consulta: juliol del 2011).

3.1. Els impactes

També en el cas dels impactes, algunes disciplines consideren el terme un sinònim d'*efectes* i *outcomes*, mentre que altres disciplines donen al terme *impacte* un significat més precís.

En l'àmbit del llenguatge comú, entén com a *impactes* aquelles impressions intenses causades per algú, per algun esdeveniment o per alguna acció¹⁴¹. En aquesta definició apareix per primera vegada la visió del qui genera l'impacte, és a dir, la causa que existeixi.

D'altra banda, l'Enciclopèdia Britànica considera que els *impactes* són la incidència d'un cos contra un altre, és a dir, un contacte forçós entre dos elements. Com a exemple, aquesta font exposa que l'impacte funciona com un dispositiu d'impressió, en què un element incideix sobre una superfície, com en una màquina d'escriure. En aquest cas, s'entén que un impacte és un contacte entre diferents elements que en un moment determinat col·lisionen.

En aquest sentit, sembla que la definició d'impacte seria el resultat d'una col·lisió entre dos cossos que genera un resultat concret que pot ser planificat o no, que pot tenir característiques molt diferents i que pot afectar nivells molt diferents dels cossos que hi ha implicats.

Tanmateix, cada disciplina ha adaptat aquestes definicions genèriques a les seves necessitats i ha definit de manera específica què entén com a impactes. Una de les ciències que té una llarga tradició d'anàlisi d'impactes és la ciència mediambiental.¹⁴² Des d'aquesta disciplina, s'han considerat *impactes* els diferents fenòmens que produeix una determinada acció humana o un determinat fenomen natural en el medi ambient. Seran doncs impactes mediambientals aquells

¹⁴¹ Com es pot trobar a la l'Enciclopèdia Catalana.

¹⁴² La ciència mediambiental, entesa més comunament com a *environmental science*, es basa en l'estudi de com els éssers humans i altres espècies es relacionen entre si i amb l'entorn sense vida, és a dir, la matèria i l'energia. És una ciència física i social que integra coneixements de diverses disciplines de les ciències naturals i de les ciències socials, com ara la física, la química, la biologia (especialment l'ecologia), la geologia, la geografia, la tecnologia i l'enginyeria dels recursos, la conservació i l'administració dels recursos, la demografia, l'economia, la política, la sociologia, la psicologia i l'ètica, entre d'altres. És a dir, la ciència mediambiental es basa en l'estudi de com operen i es relacionen entre si les societats humanes i part de la natura, per entendre com funciona la Terra i promoure i avaluar situacions que resolguin els problemes mediambientals (Tyler, Miller 2002:432).

fenòmens que afecten directament el medi ambient existent en un moment i lloc determinat.

Tyler Miller (2002:15) parla dels impactes mediambientals d'una població com a resultat de la contaminació i la degradació mediambiental d'una zona. Per ell, aquest impacte dependrà de tres factors: el nombre de persones, la mitjana de recursos que utilitzarà cada persona i la quantitat de contaminació i degradació que es produeixi per unitat de recurs utilitzada. En aquesta disciplina s'utilitza el concepte d'*Environmental Impact Assessment* (EIA) com a anàlisi de les conseqüències predicibles de l'acció humana sobre el medi ambient.

Generalment, els impactes que s'analitzen en aquest camp solen ser impactes físics, és a dir, que afecten el territori i el medi natural, encara que hi ha altres tipus d'impactes que també s'han considerat. Aquest és el cas dels impactes socials. Becker i Vanclay (2003) consideren que els impactes ambientals poden ser de diferents tipus i defensen el que anomenaran el *Social Impact Assessment* (SIA)¹⁴³ com a model d'anàlisi que ajuda a predir els impactes socials que pot generar una intervenció ambiental en un territori concret. Vanclay (2002a) defineix els SIA com a:

“Social impact assessment is the process of analysing (predicting, evaluating and reflecting) and managing the intended and unintended consequences on the human environment of planned interventions (policies, plans, programs, projects and other social activities) and social change processes invoked by those interventions so as to bring about a more sustainable and equitable biophysical and human environment”.¹⁴⁴

Els impactes socials aquí són entesos no tan sols com aquells impactes que afecten les comunitats o els individus, sinó també com a impactes “paraigua”, és a dir, que engloben més d'una tipologia d'impactes que altres disciplines separarien.

En aquest sentit, els impactes socials entesos en el SIA són un marc general que

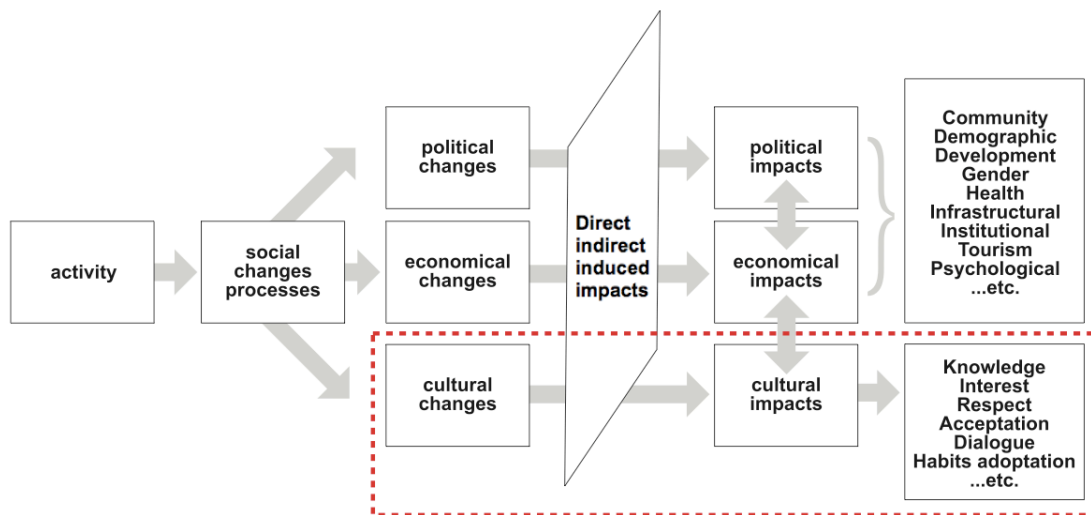
¹⁴³ Aquesta metodologia que proposen aquests dos autors serà exposada detalladament més endavant, quan es parli dels diferents models d'anàlisi i avaluació dels impactes de les ciències ambientals.

¹⁴⁴“SIA és el procés d'analitzar (pronosticant, avaluant i reflectint) i gestionar les conseqüències intencionades o no de les intervencions planejades (polítiques, plans, programes, projectes i altres activitats socials), com també de processos desenvolupats per aquestes intervencions per generar un ambient biofísic i humà sostenible.”

inclou tots els impactes humans, com ara els impactes relacionats amb el paisatge, impactes arqueològics (patrimonials), impactes en la comunitat, impactes culturals, impactes demogràfics, impactes econòmics i fiscals, impactes en la salut, impactes infraestructurals, institucionals i polítics (drets humans, governabilitat, democratització, etc.), impactes psicològics, impactes turístics i altres tipus d'impactes socials (Becker, Vanclay 2003).

Pel que fa a la tipologia dels impactes seguidament, es presenta un gràfic que il·lustra el que s'entén com a impactes generats per una acció determinada i per una activitat que pot desencadenar un procés de canvi social.

Figura 3.1. Els impactes socials generats per una acció

Font: Colombo 2008, adaptació del model de Slootweg, Van Schooten i Vanclay, *Interconnection of biophysical and social impact*, exposat a Vanclay 1999a.

Entenem doncs que els impactes socials estan causats per mitjà de canvis generats per una activitat, que pot ser una acció o un esdeveniment. Els impactes socials poden ser directes, indirectes o induïts i es poden dividir entre els impactes polítics, els impactes econòmics i els impactes culturals.

Generalment els *impactes directes* són considerats com aquells que provenen directament de l'acte en qüestió, com per exemple la inversió que fa l'esdeveniment en lloguer de material tecnològic. Per altra banda els *impactes indirectes* són entesos com aquells que no genera el propi esdeveniment sinó l'audiència que hi participa, com per exemple el col·lapse de tràfic o les pernотacions en hotels. Finalment els *impactes induïts* són entesos com aquells impactes generats per l'acte de forma induïda, a través dels impactes directes i els

indirectes. És a dir són aquells impactes que no es poden relacionar directament amb l'acte però que es dedueix que s'han generat a causa d'aquest (Colombo 2009).

Els economistes són els que han estudiat més els impactes econòmics de diferents actes, esdeveniments i programes politicoadministratius. Aquests es centren en l'anàlisi dels canvis generats per l'acte d'implementació en l'economia local o en l'evolució del desenvolupament de l'àrea que allotja aquests actes. Algunes investigacions (Snowball, Antrobus 2002; Herrero 2004; Devesa 2006) demostren la voluntat d'estudiar i analitzar els impactes econòmics d'actes concrets, com han estat els esdeveniments o també els impactes econòmics de sectors com és ara la cultura, però sorprèn observar que no s'han establert criteris específics ni per a la definició dels impactes, sia directes, indirectes o induïts, ni per a la metodologia utilitzada per estudiar-los (Colombo 2009).

Com ja s'ha comentat, els *event studies* consideren els impactes un sinònim d'*outcomes*. Així doncs, alguns autors (Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008; Bowdin, Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2011) consideren diversos tipus d'impactes i els diferencien entre si segons la seva consideració de positius o negatius.

Taula 3.1. Tipologia d'impactes d'esdeveniments segons si són positius o negatius¹⁴⁵

Impacts of Events	Positive impacts	Negative impacts
Social and cultural	Shared experience Revitalization of traditions Building community pride Validation of community groups Increased community participation Introduction of new challenging ideas Expansion of cultural perspectives	Community Alienation Manipulation of community Negative community image Bad behaviour Substance abuse Social dislocation Loss of amenity
Political	International prestige Improved profile Promotion of investment Social cohesion Development of administrative skills	Risk of event failure Misallocation of funds Lack of accountability Propaganda Loss of community ownership and

¹⁴⁵ Al llarg de tota la tesi, i per a mantenir el significat dels conceptes que proposen els mateixos autors, s'ha considerat no traduir les taules i deixar-les la seva llengua original.

		control Legitimation of ideology
Environmental	Showcasing of the environment Provision of models for best practice Increased environmental awareness Infrastructure legacy Improved transport and communications Urban transformation and renewal	Environmental damage Pollution Destruction of heritage Noise disturbance Traffic congestion
Truism and economic	Destination promotion and increased tourist visits Extended length of stay Higher yield Increased tax revenue Business opportunities Commercial activity Job creation	Community resistance to tourism Loss of authenticity Damage to reputation Exploitation Inflated prices Opportunity costs Financial mismanagement Financial loss

Font: adaptat de Hall 1989, citat a Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008.

En aquesta taula es veu la tipologia d'impactes que es proposen des dels *event studies* i com cada tipus d'impacte té facetes positives i negatives.

Aquests autors consideren que és evident que cada un d'aquests tipus d'impacte ha de ser analitzat de diferent manera amb una metodologia específica, encara que també reconeixen que no hi ha consens en els processos d'anàlisi (Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008). Fins i tot en el cas dels impactes econòmics d'esdeveniments, que han estat els més analitzats, no s'ha trobat una metodologia ni un procés únic i universalment reconegut per dur a terme aquest tipus d'anàlisi (Getz 2007; Colombo 2009).

D'altra banda, com s'ha pogut veure anteriorment, en el camp de les ciències polítiques els impactes s'entenen com aquells efectes que l'acció o el programa polític ha generat vers un grup específic de persones, diferenciant-los així dels *outcomes*. En aquest cas, els impactes són aquells canvis produïts en els grups afectats per l'acció, és a dir, els grups-objectiu (Subirats, Knoepel, Larrue, Varone 2008). Aquests grups poden estar afectats per l'entrada en vigor dels programes d'acció (PPA), els acords politicoadministratius (APA) o els plans d'acció i els actes formals d'implementació (*outputs*).

Des d'aquesta perspectiva cal considerar el problema de l'atribució de causalitat,

ja que rarament es pot afirmar que la causa dels canvis sigui únicament els actes d'implementació, sinó que hi pot haver altres aspectes que també influeixin en el mateix canvi i, per tant, és molt difícil imputar-los només a la implementació de la política. Els analistes polítics consideren que els impactes no poden ser analitzats de manera aïllada, observant només la conducta dels grups objectiu, sinó que també s'han de tenir en compte altres causes que poden afectar aquest canvi. Així doncs, des de les ciències polítiques s'entén que els impactes seran els elements que permetran comprovar la hipòtesi d'intervenció del problema col·lectiu que cal resoldre.

3.2. Els *outcomes*

En el llenguatge comú, el terme anglès *outcom* té un significat molt semblant al d'efecte.¹⁴⁶ L'Enciclopèdia Britànica entén per *outcomes* allò que segueix com a resultat i conseqüència d'alguna acció determinada. És a dir, es consideren *outcomes* aquelles informacions o objectes produïts com a resultat o conseqüència d'un pla, d'un procés o d'una acció determinada. Tanmateix, les disciplines acadèmiques divergeixen respecte a considerar aquests termes sinònims.

Els estudis que es dediquen a l'anàlisi dels esdeveniments¹⁴⁷ utilitzen el terme d'una manera molt àmplia. Consideren que els *outcomes* es defineixen pel procés transformador que comporta un esdeveniment. Aquest procés de transformació converteix els *inputs*¹⁴⁸ en *outcomes* (Getz 2007). Per tant, segons aquesta afirmació, els *outcomes* serien entesos com a sinònims d'impactes, efectes o resultats.

Des de la perspectiva dels *event studies*, alguns autors (Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008, Getz 2007) consideren que els *outcomes* són resultat de forces

¹⁴⁶ La paraula sempre es manté en anglès, ja que les traduccions no serien vàlides pel contingut semàntic del terme en l'àmbit científic.

¹⁴⁷ Aquí entenem a aquells investigadors que es poden englobar en el camp del que s'ha citant anteriorment *event studies* (Getz 2007).

¹⁴⁸ Els *inputs* són considerats els recursos que es fan servir per poder desenvolupar els actes d'implementació. Per a més detalls sobre aquests *inputs* que es fan servir en l'anàlisi de les polítiques públiques es pot consultar l'apartat 1.2.4.1. *Els criteris d'avaluació* del capítol 1 d'aquesta investigació.

concretes que els generen. Aquestes forces són considerades *stressors*, que provoquen els *outcomes*, és a dir, elements que provoquen els efectes i que aquests efectes siguin conseqüència d'una acció determinada. Des d'aquest punt de vista, les forces que creen els *outcomes* poden ser de diferent manera, ja que els *stressors* que provoquen els *outcomes* poden ser originats des de diferents actors. Per tant, aquests autors consideren l'existència de *personal outcomes*, com també *social, cultural and political outcomes*.

Segons Getz (2007), els *personal outcomes* són aquells que experimenten les persones que participen en un acte, és a dir, en un esdeveniment. Aquests, però, són els *outcomes* que menys s'han analitzat i estudiat, però s'han d'entendre com a efectes o resultats a les persones participants.

Seguidament es mostra una taula on s'exposen diferents exemples dels *personal outcomes*, aquelles forces que els poden provocar (com a *stressors*) i les possibles respostes que hi pot haver.

Taula 3.2. Personal outcomes

Stressors or casual force	Potential personal outcomes	Possible responses
The individual's actions in attending events are the stressors or causal factors. These actions are related to the: • Anticipation • Travel to the event • The event experience • Pots-event evaluation	Negative experience: • The event was boring or over-stimulating; did not meet expectative • Perceived lack of value for money or a "waste of time" Positive experience • Met or exceeded expectations • Pleasantly surprised	Negative experience • Loss of interest in event or event type, no interest to repeat Positive experience • Increased interest in the event or event type • Loyalty to specific event • Higher level of involvement or specialization
General social, economic and environmental circumstances surrounding the event as they impact on individuals	Negative experience: • Direct and indirect effects • The event considered to be harmful a threat or undesirable Positive experience • Direct and indirect effects • The event considered to be useful, beneficial or desirable	• Perceptions affect attitudes toward the event in general • Political action might result

Font: adaptació de Getz 2007:302.

En aquesta taula es pot observar que els *personal outcomes* són entesos com

aquells aspectes que afecten directament l'individu i que generen una resposta dels mateixos individus. Per exemple, si un dels *personal outcomes* és la decepció respecte a l'esdeveniment en termes de qualitat, segurament la reacció de l'individu serà no assistir més a aquell esdeveniment o a esdeveniments semblants, mentre que si el *personal outcome* és una sorpresa molt positiva respecte a l'esdeveniment, la resposta segurament serà que l'individu es tornarà assidu o repetirà l'experiència.

D'altra banda, com ja s'ha comentat, el mateix autor proposa els *outcomes* que ell anomena *social, cultural and political outcomes*. Aquests *outcomes* sorgeixen a partir de diferents forces: 1) la inversió monetària necessària per realitzar l'esdeveniment, provocant un canvi en l'economia que generarà conseqüències socials, culturals i ambientals; 2) la participació en l'acte, ja que generarà certes reaccions cap a l'esdeveniment; 3) la realització mateixa de l'esdeveniment, ja que pot generar conseqüències esperades, però també inesperades que siguin observables durant el procés de desenvolupament de l'acte; 4) el sentiment de pertinença de l'esdeveniment, que pot generar reaccions tant positives com negatives per part de la societat que allotja l'esdeveniment; 5) els mitjans de comunicació, que poden ser decisius per a la percepció que es tingui de l'acte.

Seguidament es mostra una taula on es poden observar els *outcomes* socials, culturals i polítics proposats per Getz (2007), especificant tant les forces d'intervenció que els generen com les possibles respostes o reaccions de la societat que allotja l'esdeveniment:

Taula 3.3. Outcomes socials, culturals i polítics segons Getz 2007

Stressors or casual force	Potential social, cultural and political outcomes	Possible responses
Expenditure/investment in events	Opportunity costs (money diverted from or not available for other purposes) Stimulation of the economy: job creation	Exchange theory suggests that those who benefit will support events; others might feel marginalized or disadvantaged
Event tourism: host-guest interaction	Tourism influx results in many host-guest interaction Demonstration effect and acculturation Spread of disease Possible conflict over venue an	Support for or opposition to event tourism or visitors Boundary maintenance (to keep tourism out of the community) Health and safety standards

	resource use	imposed on events
Event- related development, activities and traffic	Congestion, amenity loss, crime, and other disruption Unruly behaviour at or surrounding events Events as entertainment	Calls for control and change Higher or lower levels of events participation
Community involvement in events	Feeling of ownership and control, or of exclusion and “them versus us” Community pride and integration, or divisiveness Threat to authenticity or traditions Consumer surplus or psychic benefits derive from events in the community	Political action based on degree of perceived ownership and control Social responses based on integration or divisiveness (participation, withdrawal) Cultural transformation Promote social integration and civic pride Events become permanent institutions
Media coverage	Change in perceptions and attitudes resulting from media coverage (social representations formed)	Public pressure for political action in response to dominant views of events

Font: Getz 2007:304.

En aquesta taula s’observa que des de la perspectiva dels *event studies*, es considera que els *outcomes* socials, culturals i polítics són generats per forces econòmiques, mediàtiques, procedents de la comunitat, turístiques i fins i tot d’altres accions relacionades amb l’esdeveniment, com per exemple el trànsit.

Es considera interessant observar que alguns *outcomes* com ara l’“orgull de la comunitat”, la “creació d’integració” o la “divisió” i l’“amença de l’autenticitat de les tradicions” poden provocar una reacció o transformació social com pot ser la integració social i l’orgull cívic. Tanmateix, aquestes reaccions socials es desenvoluparan al llarg del temps i no seran un resultat fàcil d’atribuir únicament a un esdeveniment concret o a un acte d’implementació politicoadministratiu específic.

Així doncs, des dels *event studies*, els *outcomes* es consideren un sinònim dels impactes, encara que a vegades alguns autors (Getz 2007) prefereixen parlar d’*outcomes* i altres autors (Allen, O’Toole, Harris, McDonnell 2008; Bowdin, Allen, O’Toole, Harris, McDonnell 2011) consideren més oportú parlar d’impactes, tot i que en algunes ocasions fan servir la paraula *outcomes* com a sinònim. Per tant,

des d'aquest punt de vista sembla que els *outcomes* i els efectes no tenen una diferenciació clara per als acadèmics que estudien els esdeveniments des del turisme.

En canvi, els analistes que estudien l'avaluació de les polítiques públiques utilitzen el terme *outcomes* amb un significat molt més precís. Per ells, es refereix únicament a aquells resultats o efectes produïts en les persones que són els beneficiaris finals de la política.

Des d'aquest camp de les ciències polítiques es consideren *outcomes* aquells canvis que l'acte d'implementació ha generat a aquells grups objectiu que estaven afectats pel problema (Subirats, Knoepel, Larrue, Varone 2008). En aquest sentit, els *outcomes* són els resultats concrets que viu un grup determinat de persones que estaven directament afectades per la problemàtica reconeguda com a pública.

En aquest sentit, s'entenen com el conjunt d'efectes induïts en els beneficiaris finals que es poden imputar al canvi de conducta dels grups objectiu que es deriva dels actes d'implementació i de les actuacions de la política.

En el camp dels estudis polítics, es considera que per analitzar els *outcomes* s'ha de partir de la recollida de dades després de la implementació (*policy on*), com també considerant amb dades quina seria la situació en cas de no haver implementat l'acció (*policy off*).¹⁴⁹ En aquest sentit, des de les ciències polítiques, els *outcomes* són els elements que permetran comprovar la hipòtesi causal del problema col·lectiu que cal resoldre.

Per tant, ens trobem davant de dues interpretacions diferents dels *outcomes*: d'una banda, els que els consideren sinònims d'impactes i de resultats, exposant les seves especificitats i tipologies, mentre que, d'altra banda, els analistes de les polítiques públiques els consideren una mesura analítica dels efectes desenvolupats únicament en els grups objectiu.

Així doncs, es proposa passar a observar l'ús i les definicions dels impactes per poder considerar les diferències i les similituds entre els dos conceptes, tant per

¹⁴⁹ Com s'ha especificat en l'apartat 1.2.4.3. *Els efectes: impactes i outcomes* del capítol 1 d'aquesta investigació.

part dels analistes dels esdeveniments com per part dels avaluadors de les polítiques públiques.

3.3. Diferents anàlisis d'impactes i *outcomes*

Després d'haver fet un repàs pels diferents conceptes sobre els resultats o els efectes d'una acció determinada d'acord amb les diverses disciplines que els han analitzat, es proposa fer una mirada per diferents anàlisis i estudis que s'han dut a terme sobre els efectes de diversos esdeveniments.

Es destaquen diversos estudis que consideren la visió d'una complexa arquitectura d'impactes, és a dir, que combinen l'anàlisi de diferents impactes d'un mateix esdeveniment en un mateix estudi.

El 2004 es va publicar un estudi sobre els impactes econòmics i socials de festivals d'Anglaterra, titulat *The economic and social impact of cultural festivals in the east midlands of England* (Maughan, Bianchini 2004), encarregat a la De Montfort University Leicester per l'Arts Council England i l'East Midlands Development Agency. Aquesta investigació es va dur a terme amb la voluntat d'aconseguir suficient material per a l'anàlisi acurada dels impactes econòmics i socials d'una selecció d'onze festivals de localitats del Midlands. En aquest estudi, doncs, es reconeixen i es destaquen diferents tipologies d'impactes, com són els impactes econòmics i els impactes socials.

La metodologia seguida en aquest estudi es basa, d'una banda, en més de 50 entrevistes als organitzadors per accedir a informació sobre la història, l'organització, la gestió i el desenvolupament dels festivals i, d'altra banda, en més de 4.700 qüestionaris fets a l'audiència, als empresaris i als artistes participants als festivals, tant abans com durant i després de l'esdeveniment. Els qüestionaris eren específics per a cada un dels grups enquestats, estaven dissenyats per extreure la informació necessària segons cada un dels grups i van ser distribuïts de manera personal, per correu postal o electrònic. Les dades recollides van ser analitzades mitjançant el paquet Statistical Package for Social Scientists (SPSS). Un dels problemes principals que consideren els investigadors va ser la quantitat de diferents qüestionaris que van haver de dissenyar i pactar amb els

organitzadors dels festivals i com a resultat dels diferents grups per enquestar. Al final van ser un total de 35 qüestionaris diferents.

El recent estudi anomenat *Impact08: Creating an impact: Liverpool's Experience an European Capital of Culture* (Garcia, Melville, Cox 2010) és el resultat del The Liverpool Model, European Capital of Culture Research Programme, que es va dur a terme per avaluar l'impacte que va generar la Capitalitat Europea de la Cultura (d'ara endavant, la CEC) de la ciutat de Liverpool durant el 2008. L'equip que va analitzar la CEC de Liverpool, amb Beatriz Garcia com a investigadora principal, va considerar diferents dimensions com per exemple les econòmiques, les socials i les culturals dels impactes generats, separant-les en cinc blocs temàtics: 1) l'accés cultural i la participació; 2) l'economia i el turisme; 3) la vibració cultural i la sostenibilitat; 4) la imatge i les percepcions; 5) la governança i els processos de deliberació. Per tant, aquest estudi considera diferents anàlisis d'impactes per poder accedir a la totalitat dels efectes generats per la CEC Liverpool 2008, en tota la seva complexitat.

Un altre estudi publicat a l'*Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, titulat *Impacts of Cultural Events in Eastern Finland – Development of a Finnish Event Evaluation Tool* (Pasanen, Taskinen, Mikkonen 2009), se centra en l'anàlisi de l'impacte sociocultural de diversos esdeveniments culturals a Finlàndia. Aquesta anàlisi es presenta com a element d'avaluació dels esdeveniments culturals, el que els autors anomenen el Finisch Event Evaluation Tool (d'ara endavant, el FEET).

Com en altres parts d'Europa, a Finlàndia durant els últims anys els esdeveniments s'han vist com a eines i elements per crear desenvolupament en certes regions del país. D'aquesta manera, calia crear una eina per a l'avaluació dels esdeveniments. Es va crear un projecte de recerca anomenat ESS vaikuttaa¹⁵⁰ (Esat Site Store-Impacts of Events in Eastern Finland). A diferència dels altres models d'avaluació,¹⁵¹ aquest se centra en l'anàlisi de diversos

¹⁵⁰ Per a més informació sobre aquest projecte es pot consultar la pàgina web de la coordinació del projecte des de la Universitat de Joensuu, <http://mot.joensuu.fi/sivut/in-english/research/east-side-story-project.php> (darrera consulta: desembre del 2010).

¹⁵¹ Pel que fa a eines i estratègies d'avaluació d'esdeveniments hi ha altres propostes que també es podrien tenir en compte encara que no especifiquen l'anàlisi dels impactes socioculturals, com ara el FEET. Es tracta de Do-It-Yourselves (DIY), Event Evaluation Kit (Schlenker, Foley, Getz 2010), la metodologia ACCESS (arts, culture, community, economy, society and stakeholders) (Carlsen, Ali-Knight, Robinson 2007) i el Triple BottomLine (Fredline, Raybould, Jago, Deery 2005).

impactes d'una manera comparable i es vol arribar a analitzar diferents grups d'actors.¹⁵²

Aquest model se centra en tres aspectes: 1) en els perfils dels participants i els visitants; 2) en l'impacte econòmic; 3) en l'impacte social i cultural. Aquestes anàlisis es duen a terme per mitjà de qüestionaris i entrevistes en profunditat a diferents actors, als organitzadors, a l'audiència, als residents, a emprenedors i finalment als polítics. Pel que fa a l'anàlisi de l'impacte sociocultural, es porta a terme per mitjà de les opinions dels diferents actors qüestionats i entrevistats. Aquest estudi acaba valorant la metodologia com a correcta, encara que hi ha un parell d'aspectes que destaquen com a elements de millora per a futures investigacions.

Els autors d'aquest estudi consideren que una recerca de dades tan extensa és molt enriquidora i molt valuosa, encara que durant aquesta investigació, tot i que es van obtenir respostes considerables pel que fa als qüestionaris en paper, les respostes en els qüestionaris en línia no van ser suficients per constituir una mostra representativa. També conclouen que els impactes intangibles, com ara els impactes socials i culturals, són els més difícils de mesurar. En aquest estudi s'utilitza la comparació entre les opinions dels diversos grups en declaracions genèriques i temes específics. En aquest sentit, els autors de l'estudi exposen la necessitat de crear una escala metodològica d'anàlisi d'aquest tipus d'impacte, ja que consideren que l'avaluació d'aquests impactes intangibles ha de tenir el mateix pes que altres impactes analitzats d'un esdeveniment cultural, com és l'impacte econòmic.

Aquest tres estudis il·lustren la identificació de l'existència de diferents tipologies d'impactes de les celebracions culturals, encara que és difícil identificar definicions, classificacions i metodologies clares i unànimes per a cada un dels diferents impactes. Hi ha altres investigacions que també analitzen els diferents impactes de celebracions culturals com ara els festivals, de manera que els que s'han presentat aquí són només un exemple de les diverses perspectives i metodologies d'anàlisi plantejades a la literatura sobre aquest tema, cada vegada més extensa

¹⁵² Aquest model s'ha de tenir en compte segons la necessitat de fer un model relativament senzill d'usar perquè pugui ser utilitzat per organitzadors o estudiosos que ho necessitin. De la mateixa manera que s'ha de tenir en compte d'acord amb el volum de municipalitats i ciutats finlandeses, els seus esdeveniments i els seus participants, generalment uns quants milers en un context d'un total de 5 milions de finlandesos.

encara que recent.

Seguidament s'exposen diferents estudis centrats en alguns dels diferents impactes identificats en els estudis anteriors.

Com ja hem dit anteriorment, l'impacte més analitzat ha estat l'econòmic, que mesura el desenvolupament que l'esdeveniment ha generat en el seu entorn immediat, pròxim o llunyà, tant contemporani a l'esdeveniment com el que es perllonga en el temps. Segons Jago i Dwyer (2006:7):

“[...] the economic impact of an event on a region is the net sum of the economic consequences of all of the cash inflows and out flows that occur because of an event”.¹⁵³

Així doncs, la clau de l'anàlisi de l'impacte econòmic és la quantitat de despeses i ingressos totals que genera l'esdeveniment.

En els estudis d'anàlisi d'impactes econòmics d'esdeveniments s'han utilitzat diverses metodologies. Les dues metodologies més usades són l'Input-Output Analysis (a partir d'ara I-O) (Jago, Dwyer 2006; Colombo 2009, entre d'altres) i la Computable General Equilibrium Analysis (a partir d'ara CGE) (Jago, Dwyer 2006, entre d'altres). El model d'I-O analitza l'augment de l'activitat econòmica¹⁵⁴ i ha estat criticat per ignorar l'avaluació dels impactes negatius. Els models d'anàlisi CGE tenen en compte l'economia com un sistema integrat que aplica les seves pròpies lleis.¹⁵⁵ El CGE ha estat molt usat en l'anàlisi del turisme i alguna vegada en els estudis d'esdeveniments, però és una metodologia que s'utilitza poc, ja que és bastant cara i complexa de desenvolupar.

Hi ha una llarga llista d'estudis d'anàlisi d'impactes econòmics d'esdeveniments culturals (Crompton, Mackay 1994; Snowball, Antrobus 2002, 2001; Herrero 2004; Devesa 2006; Dwyer, Forsyth, Spurr 2006; Jago, Dwyer 2006) que segueixen els mateixos passos.

¹⁵³ La traducció al català: “[...] l'impacte econòmic d'un esdeveniment en una regió és la suma neta de les conseqüències econòmiques de tots els fluxos d'efectiu i sortides que succeeixen a causa de l'esdeveniment”.

¹⁵⁴ S'analitzen els augments de llocs de treball, els serveis amb relació al turisme i les despeses relacionades amb l'esdeveniment.

¹⁵⁵ Per exemple, lleis com ara que un mercat afecta un altre mercat o com que els recursos existents, els subministraments i la demanda han d'estar en equilibri, entre d'altres.

Una nova tendència, l'anàlisi dels impactes d'esdeveniments culturals, és la que considera l'esdeveniment com a part d'una estratègia de màrqueting i creació de la marca de ciutat. Aquesta tendència està molt relacionada amb el desenvolupament turístic i la planificació urbana.

L'estudi publicat amb el títol *The impact of cultural events on cityimage: Rotterdam Cultural Capital of Europe 2001* (Richards, Wilson 2004) se centra a avaluar la influència de la CEC Rotterdam 2001 en la millora de la imatge internacional que té la ciutat, que ha millorat el seu desenvolupament econòmic a través del turisme. Per valorar aquest efecte es desenvolupa la investigació mitjançant una comparativa d'enquestes als visitants, tant als residents com als turistes nacionals i internacionals, com també als no visitants. Es fa servir una metodologia qualitativa per mitjà d'entrevistes en profunditat a polítics i institucions culturals de la ciutat. Aquesta investigació il·lustra els diferents aspectes del complex procés d'estimular un canvi de percepció d'imatge a través de la CEC Rotterdam.

A més dels impactes econòmics i turístics i de la nova percepció de la imatge del lloc on se celebren els esdeveniments, també s'han analitzat els impactes mediambientals. Aquest tipus d'anàlisi és molt corrent per a altres tipus de polítiques públiques, encara que no tant amb relació als esdeveniments culturals. En diverses ocasions, els impactes mediambientals han estat considerats part dels impactes socials, encara que algunes de les investigacions acaben considerant com a impactes mediambientals les percepcions dels residents amb relació al trànsit, a les places de pàrquing i al soroll.

Recentment, s'han començat a considerar i analitzar altres tipologies d'impactes generats a les comunitats i els grups de participants en els esdeveniments, els impactes socials i culturals. Poden ser considerats positius, amb la qual cosa es genera una revitalització cultural, s'incrementa la vida social d'una comunitat, augmenta la participació o es contribueix a la construcció d'un sentiment col·lectiu, però també poden ser considerats negatius, com és el mal comportament o el crim (Pasanen, Tskinen, Mikkonen 2009).

En aquest sentit, s'han desenvolupat estudis sobretot des del punt de vista dels impactes socials generats pel turisme. Aquests estudis consideren molt important delimitar i definir molt bé la comunitat on es genera l'impacte social, ja que no és

el mateix considerar una comunitat o un grup social d'una manera heterogènia que considerar la diversitat que pot caracteritzar un grup o una comunitat (Fredile, Jago, Deery 2002).

Sembla que hi ha consens a afirmar que els impactes socials i culturals són els que resulten més difícils d'analitzar, ja que també són difícils de quantificar. Tanmateix, s'han desenvolupat diverses investigacions que han aportat diferents metodologies d'anàlisi.

En aquest punt s'ha de recordar el **Social Impact Assessment** (Vanclay 1999a, Barrow 2000), exposat anteriorment en relació al concepte d'*impacte*.¹⁵⁶ Aquí aprofundirem en l'aspecte metodològic d'aquesta proposta. Es tracta d'una anàlisi estrictament anticipatòria per poder preveure les millors opcions d'implementació en funció dels objectius o les necessitats. Amb aquest model, el que es vol aconseguir és identificar els impactes tant negatius com positius d'una acció abans de ser implementada, per poder assegurar la disminució dels impactes negatius i l'augment dels positius en la mesura que sigui possible. El rol de la SIA és el d'avisar i informar dels riscos, els beneficis i les opcions de desenvolupament, igual que l'Environmental Impact Assessment (EIA) identifica i subratlla irreversibles i perillosos impactes potencials.

El 2001 es van publicar dos articles a la revista *Event Management*, un titulat "Development of a scale to measure resident attitudes toward the social impacts of community festivals. Part I: Verification of the scale", i l'altre, "Development of a scale to measure resident attitudes toward the social impacts of community festivals. Part II: integration and purification of the measure" (Delamere 2001; Delamere, Wankel, Hinch 2001). En aquests articles, els autors presentaven el que han anomenat **Festival Social Impact Attitude Scale (FSIAS)**. Tal com el nom indica, aquesta escala mesura l'actitud dels residents envers els impactes socials del festival. En un inici es va crear una escala amb diferents ítems d'impactes possibles i es va generar una llista de beneficis i costos socials de la comunitat que allotja el festival. Els ítems van ser purificats usant l'Alfa de Cronbach¹⁵⁷ i la correlació de l'ítem sobre el total. Cada un dels ítems presentats

¹⁵⁶ Com es pot veure en l'apartat 3.2. *Els impactes* del capítol 3 d'aquesta investigació.

¹⁵⁷ L'Alfa de Cronbach és un mètode de fiabilitat molt utilitzat en psicometria (disciplina que es dedica a la mesura de la psicologia). Es tracta d'un índex de consistència interna que pren valors entre 0 i 1, que serveix per comprovar si l'instrument que s'està avaluant recopila informació

s'expressa de manera que les respostes indiquen si es creu que l'impacte social s'ha desenvolupat o no.

En el primer article es presenta l'escala i es fa una petita prova amb els estudiants de la Malaspina University Collage, i en el segon article es fa una verificació i l'acotament de l'escala a través de la prova desenvolupada a la comunitat de Cloverade of Edmonton (Alberta, Canadà), durant l'Edmonton Folk Music Festival. Aquest segon article conclou amb l'afirmació que els impactes socials d'un festival són més específics que els generalitzats impactes del turisme, a la vegada que reflecteixen de manera molt més clara l'actitud dels residents.

Els autors especifiquen que els organitzadors del festival, juntament amb la comunitat, han de poder treballar en la multiplicació d'alguns impactes socials i en la desaparició de segons quins altres. L'anàlisi d'aquest tipus d'impactes, encara que resulta bastant complexa per la dificultat de mesurar-los, pot ajudar a prendre decisions constructives durant la planificació estratègica i la gestió dels festivals (Delamere 2001).

En aquests articles, els autors proposaven l'anàlisi dels impactes del festival en relació a l'amabilitat, la seguretat, la tolerància i la creativitat de la comunitat i concentraven els seus qüestionaris en els costos i els beneficis socials de la societat que acull el festival. És a dir, que l'anàlisi dels impactes socials i culturals d'un festival se centra en la investigació de la percepció d'aquests impactes per part de la comunitat que allotja l'esdeveniment. El FSIAS consta de 47 impactes identificats mitjançant la revisió dels impactes analitzats pel turisme. Aquests impactes, però, proposen una separació dels impactes considerats costos i d'aquells impactes considerats beneficis socials. L'escala presentada pel FSIAS separa els impactes generats pel festival dels que pot generar el desenvolupament del turisme, de manera que aporta un valor considerable per als investigadors en esdeveniments i festivals.

Fredile, Jago i Deery (2002, 2003) proposen una anàlisi dels impactes socioculturals d'un esdeveniment utilitzant 45 dels ítems d'impactes del FSIAS. En aquesta investigació es considera la discussió del concepte de la **triple línia de base** (Rogers, Ryan 2001). L'instrument consisteix en la mesura de tres parts: 1)

defectuosa i, per tant, ens portaria a conclusions equivocades o si es tracta d'un instrument fiable que fa mesuraments estables i consistents.

els impactes generals de l'esdeveniment; 2) els impactes específics de l'esdeveniment; i 3) les variables independents. Aquesta investigació se centra en el desenvolupament de l'escala amb l'objectiu d'examinar com els residents d'una mateixa comunitat, en aquest cas Melbourne, perceben els impactes de diferents esdeveniments, com també la comparació de les reaccions de diferents grups de residents. Les variables que consideren són: la *relació de la percepció* de la comunitat amb el desenvolupament econòmic que genera el turisme a través de l'esdeveniment,¹⁵⁸ la *distància de residència del lloc* on es fa l'esdeveniment,¹⁵⁹ el *nivell de contacte* que té la comunitat amb el turisme, l'*ús de les instal·lacions afectades* per l'esdeveniment, la *identificació* dels residents amb el tema, la *participació*, les *variables demogràfiques*, la *pertinença a una comunitat*, els *valors socials i polítics* i les *percepcions de justícia*.¹⁶⁰

Després d'haver plantejat la metodologia utilitzada en tres estudis de cas, l'estudi finalitza considerant que, tot i la complexitat d'anàlisi dels estudis d'impacte social d'un esdeveniment a la comunitat, aquests impactes són vitals per a la viabilitat del mateix esdeveniment.

El 2003, Small i Edwards van presentar a la novena conferència anual de l'Asian Pacific Tourism Association (APTA), que va tenir lloc a Sydney (Austràlia), una investigació sobre els impactes socials i culturals d'un festival a la comunitat que allotja al festival. En aquesta investigació sobre l'estudi de cas de l'Australian Festival of the Book, els autors utilitzen dos paràmetres d'anàlisi, el que anomenen **Social Impact Evaluation (SIE)** i l'escala **Social Impact Perception (SIP)** —ambdós conceptes són extensament exposats en un segon article publicat el 2005 (Small, Edwards, Sheridan 2005).

Aquests estudis plantegen la dificultat d'analitzar els impactes socials i culturals per la complexitat de quantificar-los. A la vegada, subratllen la necessitat d'analitzar les percepcions dels impactes socials generats a la comunitat d'acollida, tant com a anticipació com considerats com a avaluació posterior. Ambdues

¹⁵⁸ Fredline i Faulkner (2002a) exposen que els residents que estan més relacionats amb el sector del turisme consideren més positivament l'impacte generat per l'esdeveniment.

¹⁵⁹ Alguns estudis (citats a Fredline, Jago i Deery 2002:770) han demostrat que els residents més a prop del lloc on es fa l'esdeveniment tendeixen a tenir una forta percepció negativa o positiva en comparació dels que viuen més allunyats, que no tenen una percepció clara i forta amb relació a l'impacte de l'esdeveniment.

¹⁶⁰ Diferents estudis on s'usen les variables aquí exposades es poden trobar citats a Fredline, Jago i Deery 2002.

visions es poden considerar eines per generar i millorar l'efectivitat en la implementació dels esdeveniments que s'adaptin més bé a les necessitats de la comunitat i per desenvolupar futures estratègies, maximitzant els impactes positius i minimitzant els impactes negatius de futurs festivals.

Per avaluar els impactes socials i culturals d'un festival, els autors proposen el SIE, un model adaptat dels models clàssics de SIA (Vanclay 1999a, Barrow 2000). En aquest article, els autors plantegen sis passos o etapes d'anàlisi: 1) la descripció; 2) el perfil; 3) la identificació; 4) el *project*; 5) l'avaluació; 6) el *feedback*. Les etapes des de la primera fins a la tercera ajuden a generar una primera imatge del festival, mentre que la quarta i la cinquena es basen en l'anàlisi de l'impacte que pot generar l'esdeveniment o festival.

La descripció especifica les característiques de l'esdeveniment. El perfil descriu les característiques de la comunitat que allotja l'acte. La identificació es refereix al potencial d'impactes socioculturals que pot generar l'esdeveniment i que s'analitza mitjançant la combinació de diferents metodologies com ara el "focus grup", entrevistes amb la comunitat i la indústria i revisió de la literatura existent sobre impactes. La quarta etapa, el *project*, tracta d'identificar la projecció dels impactes socioculturals relacionats amb l'allotjament d'un esdeveniment per part d'una comunitat. Com en el procés del SIA, les projeccions es fan abans del festival, de manera que es tracta de la percepció dels membres de la comunitat respecte dels impactes socioculturals, abans del festival.

La cinquena etapa tracta de l'avaluació dels impactes socioculturals percebuts per la comunitat. Aquesta avaluació es duu a terme mitjançant la recopilació de dades i l'anàlisi posterior, per poder arribar a conclusions de les percepcions sobre els impactes positius o negatius generats pel festival. Ambdues etapes, la quarta i la cinquena, es desenvolupen per mitjà de l'escala del Social Impact Perception (SIP). Per la seva complexitat, els impactes socials generalment han estat examinats mitjançant la percepció dels residents. La dificultat de quantificar aquest tipus d'impacte genera la necessitat de mesurar-los i analitzar-los d'una altra manera. Per tant, aquests autors proposen fer-ho des de les percepcions dels residents i, d'aquesta manera, comptabilitzen les percepcions sobre un tipus d'impacte concret.

Finalment, l'etapa anomenada "feedback" tracta de retornar a l'organització i als

grups participants en l'esdeveniment les conclusions i les dades obtingudes. Aquesta etapa pot esdevenir una oportunitat per desenvolupar estratègies futures, per implementar impactes positius i per fer desaparèixer o reduir al màxim els impactes negatius.

Els autors finalitzen l'article exposant que s'ha d'anar molt amb compte a generar afirmacions respecte als impactes socioculturals d'un esdeveniment, encara que consideren el SIE i el SIP elements molt útils per als organitzadors dels festivals. Els autors subratllen que el SIP estableix el valor de la percepció dels impactes socials i culturals de les comunitats. Per tant, els resultats poden ser informats als polítics amb relació a la tipologia d'esdeveniments que poden sustentar per desenvolupar una millora de la qualitat de la vida sociocultural de la comunitat (Small, Edwards, Sheridan 2005).

Uns anys més tard, Small (2007) publica un article titulat "Social dimensions of community festivals: An application of factor analysis in the Development of the Social Impact Perception (SIP) Scale" en el qual redefineix l'escala SIP utilitzant factors d'anàlisi per poder identificar les diverses dimensions dels impactes socials d'un festival sobre una comunitat.

D'altra banda, es considera interessant recordar un estudi que s'aproxima a l'anàlisi dels efectes socials per mitjà de l'anàlisi i l'avaluació de polítiques públiques. Es tracta de l'estudi de Subirats i Fina titulat "El retorn social de les polítiques culturals", que planteja la definició dels impactes socials com a procés d'anàlisi per a l'avaluació de les polítiques culturals (Subirats, Fina 2008).

En aquest estudi, els efectes que generen les polítiques culturals a la societat immediata són entesos com a retorns socials. Consideren que els efectes són el retorn social, que es caracteritza per un equilibri entre les capacitats instrumentals i les estratègies culturals amb el seu valor públic. Aquests autors fan una introducció de la perspectiva clàssica dels valors socials de les polítiques culturals, relacionades amb l'educació, la salut i el medi ambient, per acabar fent una nova proposta que avaluï el valor públic de la cultura.

Els autors identifiquen nou eixos que pretenen mostrar els àmbits en què les polítiques públiques culturals generen recursos i beneficis des d'un punt de vista social per al conjunt de la població. Aquests eixos són: la creació, la potenciació i

el manteniment de les identitats col·lectives i del sentit de pertinença comunitària; la promoció de la cohesió social; la generació i l'acceptació de normes i valors compartits; la reducció de l'aïllament social; el desenvolupament de comunitats culturals; l'augment de la participació ciutadana i l'acció col·lectiva; les xarxes de cooperació; el treball col·lectiu, i el voluntariat.

L'anàlisi acaba fent una proposta de dotze índexs per analitzar el retorn social de les polítiques culturals, alguns dels quals són: índex sobre la diversitat cultural, social i econòmica; índex sobre el grau d'assistència i participació; índex sobre el coneixement de llengües i la lectura de la gent adulta; índex de les persones que perceben la cultura com a benefici personal; índex de la presència d'innovació social de les organitzacions culturals públiques i privades, i índex de la distribució de la densitat d'activitats culturals i institucions entre els centres i la perifèria.¹⁶¹

Així doncs, aquesta investigació proposa una extensa vinculació de les polítiques culturals amb la societat, identificant els efectes socials que les polítiques culturals generen i considerant el valor públic de la cultura per mitjà de la transversalitat dels beneficis de les polítiques culturals per a la ciutadania. Aquests autors defugen de la llarga i extensa discussió acadèmica de l'avaluació de les polítiques culturals mitjançant un ampli bosc d'indicadors,¹⁶² per tenir un control més clar dels beneficis finals de l'acció cultural.

Seguidament s'exposa una taula on es poden veure els diferents estudis i les diverses investigacions que han analitzat els impactes socials o els culturals que s'han exposat fins aquí. A l'escala es mostra el nom de la investigació, la metodologia utilitzada, les característiques de l'anàlisi desenvolupada, els autors i l'any de publicació.¹⁶³

¹⁶¹ Per a més informació es pot consultar Subirats, Fina 2008.

¹⁶² En el camp de l'avaluació de les polítiques culturals hi ha una clara tendència de mesurar l'eficàcia i l'eficiència d'aquestes polítiques sectorials a través d'indicadors normalment quantitatius. Alguns dels estudis que poden il·lustrar aquesta tendència són el publicat per M. Gascó Hernández (2003), titulat *L'avaluació de polítiques públiques culturals: estudi empíric a l'administració local*, el publicat per A. Planas Lladó (2009), titulat *L'avaluació de polítiques socioculturals municipals. Una proposta d'indicadors 2009 de la Universitat de Girona*, o el que encara està el procés de desenvolupament iniciat el 2007 per la FEMP (Federación Espanyola de Municipis i Províncies), titulat *Sistema de indicadores para la evaluación de las políticas culturales locales en el marco de la Agenda 21 de la Cultura*.

¹⁶³ Pel que fa l'any de publicació, en alguns casos, es presenten diferents anys i el plantejament metodològic exposat ha estat publicat en diversos articles o publicacions, amb motiu de rectificacions o millores del plantejament inicial.

Taula 3.4. Resum de les diferents escales utilitzades per analitzar els impactes socials o culturals d'un festival o esdeveniment

Nom	Metodologia	Característiques	Autors/ Estudi
SIA Social Impact Assisment	Diversa metodologia.	Anàlisis anterior i posterior l'esdeveniment.	Vanclay 1999a, 2002a, 2002b; Burdge 1994, 2003; entre d'altres
Festival Social Impact Actitude Scale (FSIAS)	Identificació de 47 impactes extrets dels estudiants generalment per les anàlisis d'impacte del turisme. Són identificats en dos grups: els impactes de costos socials i els impactes de beneficis socials.	Anàlisis anterior a l'esdeveniment.	Delamere 2001; Delamere, Wankel, Hinch 2001
3 parts de mesura	1) l'impacte general de l'esdeveniment; 2) els impactes específics; 3) variables independents: contacte amb els turistes, participació, identificació, etc. Les respostes estan estructurades per mitjà d'escala del -3 (impacte molt negatiu) al +3 (impacte molt positiu).	Anàlisis anterior a l'esdeveniment. Es pregunta si es creu que l'impacte ha succeït o no i s'identifica la direcció del canvi (augmenta, decreix, etc.). Seguidament es pregunta com creuen que l'impacte ha influït en la seva qualitat de vida i en la de la comunitat.	Fredile, Jago i Deery 2002a, 2002b
Social impact evaluation (SIE) Social impact perception (SIP)	SIE: construcció d'una escala on s'avalua de manera completa tot l'esdeveniment mitjançant sis nivells, on el 4 (<i>Project</i>) i el 5 (<i>Evaluate</i>) són els que analitzen els impactes, que seran estudiats mitjançant el SIP.	Anàlisis anterior i posterior l'esdeveniment. SIP: identificació de la naturalesa de l'impacte així com el nivell, malgrat que els enquestats creguin que l'impacte hagi succeït o no.	Small, Edwards, Sheridan 2005; Small 2007
Índex d'anàlisi	Utilitzen aquests 12 índexs per	Especifiquen alguns	Subirats, Fina,

del retorn social de les polítiques culturals	mesurar els efectes socials considerats beneficis finals de la ciutadania per mitjà de l'acció cultural.	indicadors concrets, tant qualitius com qualitius, en els diferents camps socials d'intervenció de les polítiques culturals.	Barbieri, Partal, Merino 2008

Font: elaboració pròpia.

Com es pot veure en aquesta taula, les diferents propostes d'anàlisi d'impactes socials d'esdeveniments, exposades dins aquí, són correlatius. És a dir, cada una de les propostes aquí comentades estan elaborades de manera correlativa dels de finals dels anys noranta, aproximadament. Tanmateix, no s'han trobat publicacions més recents, que hagin seguit proposant noves aplicacions d'algunes d'aquestes metodologies com ara el FISAS, les tres parts de mesura i el SIE i el SIP. Pel que fa als SIA és diferent, ja que és utilitzat de manera molt més dinàmica per part dels ambientòlegs.

Segons les investigacions que s'han exposat, els impactes socials i culturals són impactes difícils d'analitzar per la seva dificultat a ser mesurats, perquè són difícil de quantificar i perquè tenen efectes diferents segons els diferents membres de la comunitat. Per aquestes raons, sovint els impactes socials i culturals es mesuren per mitjà de les percepcions dels residents.

Per tant, a través de les investigacions exposades fins aquí, s'ha de tenir en compte:

1. Que no hi ha una sola metodologia d'anàlisi per a cada un dels tipus d'impactes, sinó que cada tipus pot ser analitzat de diferents maneres. Per tant, s'ha identificat una manca de consens acadèmic en les metodologies usades per a la mesura dels diferents impactes.
2. La dificultat de la mesura i l'anàlisi de certs impactes intangibles i inquantificables, com són els impactes socials i culturals.
3. Pel que fa a la mesura dels impactes socials i culturals, la tendència és analitzar-los a través de les percepcions dels residents sobre els impactes. És a dir, es consideren les idees, les visions i les perspectives que tenen les persones envers els impactes específics.

Així doncs, mitjançant l'exposició de totes aquestes investigacions s'ha pogut observar que la teorització dels diferents tipus d'impactes exposats pels autors

dels *event studies* també s'han dut a la pràctica i s'ha aplicat en diferents recerques empíriques. Aquestes recerques, però, han fet servir diversos mètodes d'anàlisi i processos no solament segons el tipus d'impacte que analitzaven, sinó també d'acord amb altres aspectes com poden ser els objectius amb els quals s'inicia la investigació o segons les necessitats de cada recerca.

3.4. Algunes consideracions finals

Després d'haver fet un repàs per les diferents delimitacions conceptuals del que són els efectes, com també les diverses propostes metodològiques per analitzar-los, es considera interessant repassar alguns aspectes que s'han exposat anteriorment i que tenen una significació especial per a aquesta investigació:

- D'una banda, és important recordar que des de les ciències polítiques els *outcomes* i els impactes tenen una clara diferenciació epistemològica depenent del grup de persones a qui afecten els resultats de l'acció.
- També es considera important ressaltar que tant les ciències econòmiques com les ciències ambientals no consideren la possibilitat de parlar d'*outcomes* sinó que en la majoria d'estudis d'anàlisi d'efectes d'una intervenció, sia social, política o ambiental, es fa servir gairebé sempre el terme *impacte*.
- L'existència de diferents tipus d'impacte cultural resulta interessant d'especificar, encara que els únics que ho fan són els autors dels *event studies* i els ambientòlegs, que també consideren diferents impactes inclosos en els impactes socials.
- També s'ha de recordar que els diferents processos d'anàlisi dels impactes o dels *outcomes*, com també les diverses tipologies proposades, divergeixen segons la disciplina i els objectius de cada una de les anàlisis.
- Finalment, cal recordar que hi ha tota una sèrie d'estudis que se centren en l'anàlisi dels impactes d'esdeveniments i, en concret, n'hi ha diversos que analitzen els impactes socials i culturals, encara que per mitjà de diferents metodologies.

Tenint això en compte, en aquesta investigació considerarem la diversitat de tipus d'impactes que proposen els diferents autors dels *event studies* (Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008; Bowdin, Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2011), però adoptarem el significat que confereixen al terme els politòlegs en el marc de

l'anàlisi de les polítiques públiques (Subirats, Knoepel, Larrue, Varone 2008) i que, com hem vist, identifiquen la diferència entre els impactes i els *outcomes*.

Així, els impactes que analitza aquesta investigació s'entenen com a efectes produïts per un esdeveniment en els seus públics objectiu. Així mateix, s'entén que aquests impactes poden ser de naturalesa molt diversa i que cada tipus pot presentar aspectes positius i negatius.

PART II - Marc metodològic

La segona part d'aquesta investigació es centre en el marc metodològic i s'estructura en tres grans capítols. El primer identifica les hipòtesis de treball, el model metodològic proposat i, també, l'estructura i les fases d'aquesta recerca (capítol 4). Seguidament es presenta una nova metodologia per a l'anàlisi i la mesura dels impactes culturals d'esdeveniments (capítol 5). I en el capítol següent s'exposen les primeres aproximacions metodològiques d'aquesta investigació per tal de poder contrastar la metodologia proposada aplicant-la a un cas concret (capítol 6). En aquest darrer capítol s'exposen aquelles consideracions metodològiques de caràcter general, com són els criteris per a la selecció del cas, l'operativització del model proposat i les principals tècniques d'investigació social que utilitza aquesta recerca.

Tenint en compte que, tal com hem vist en el marc teòric, són molts els autors que coincideixen a afirmar que l'anàlisi i la mesura dels impactes intangibles es considera molt difícil d'abordar¹⁶⁴ i que no hi ha en aquests moments una metodologia consensuada per fer-ho, entenem que la proposta d'un nou model no és solament un requeriment metodològic de la investigació, sinó que constitueix una aportació substantiva d'aquest treball.

En aquesta part es presenten els aspectes més generals de la metodologia CIP i se separen curosament dels aspectes metodològics de l'aplicació al cas, que es tractaran més endavant. Aquesta opció respon a una voluntat d'aportar un model metodològic de caràcter genèric que té la possibilitat de ser aplicat en casos molt diferents.

¹⁶⁴ Vegeu l'apartat 2.3 - *El rol i els impactes dels esdeveniments*, del capítol 2, i també l'apartat 3.3. *Diferents anàlisis d'impactes d'esdeveniments*, del capítol 3, on autors de diferents estudis (Pasanen, Taskenen, Mikkonen, 2002; Fredile, Jogo, Deery 2002; Small, Edwards, Sheridan 2005, entre d'altres) coincideixen a assenyalar que els impactes socials i culturals són els que resulten més difícils d'analitzar pel seu caràcter intangible i difícilment quantificable.

Capítol 4. Disseny d'aquesta investigació

El capítol que aquí s'inicia té per objecte definir i establir les hipòtesis de treball que es planteja aquesta recerca, la metodologia que s'utilitzarà, la seva estructura, i les diferents fases en què es durà a terme. La pregunta inicial de la investigació es formula de la manera següent:

“Els impactes culturals d'esdeveniments culturals poden ser mesurats a partir d'un model metodològic específic que permeti identificar-los i quantificar-los? Si aquest model existeix, pot ser aplicat a altres processos d'anàlisi que requereixin identificar, mesurar i quantificar aquests tipus d'impactes?”

Aquesta recerca vol explorar els processos i els models d'anàlisi dels impactes intangibles, com ara els impactes culturals generats per esdeveniments. Es pretén aportar una nova metodologia que permeti analitzar i quantificar aquests tipus d'impactes. Així doncs, seguidament es presenta el disseny d'aquesta investigació a partir de les hipòtesis proposades, del model d'anàlisi i de l'estructura i les fases d'aquesta investigació.

4.1. Formulació de les hipòtesis

Tal com s'ha enunciat en el primer capítol d'aquesta investigació, es formulen tres hipòtesis prèvies, a partir de les quals es pretén donar respostes als múltiples aspectes de la pregunta inicial. Aquestes es formulen de la manera següent:

- H1. Si els esdeveniments culturals sustentats per polítiques públiques generen impactes culturals a la societat que allotja l'esdeveniment, que poden ser identificats pel CIP.
- H2. Si l'aplicació del CIP permet detectar com els graus de percepció dels impactes culturals d'esdeveniments culturals varien en funció del perfil dels informants, individus de la societat que allotja l'esdeveniment.
- H3. Si la mesura dels impactes culturals d'esdeveniments culturals a partir del *Cultural Impact Perception* és un element a considerar per a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

D'aquestes hipòtesis de partida se'n deriven diverses subhipòtesis que podrien formular-se de la manera següent:

- H1.1. Els impactes culturals generats per esdeveniments poden ser de diferents tipus¹⁶⁵.
- H1.2. Els impactes culturals generats per esdeveniments poden ser intencionats o no intencionats¹⁶⁶.
- H1.3. Els impactes culturals generats per esdeveniments poden afectar de manera negativa o positiva la societat que allotja l'esdeveniment¹⁶⁷.
- H2.1. Els graus de percepció de l'impacte varien depenent del perfil sociocultural dels informants.
- H2.2. Els graus de percepció de l'impacte varien segons la implicació dels informants en l'esdeveniment.
- H2.3. Els graus de percepció de l'impacte varien depenent del tipus de percepció, com ara l'existència, la valoració, la intensitat i la intencionalitat de l'impacte.
- H3.1. Els esdeveniments culturals sustentats per polítiques públiques poden ser considerats *outputs* d'aquestes polítiques.
- H3.2. La mesura de les percepcions dels impactes culturals a través del CIP pot ser considerada com un element metodològic per mesurar els impactes intangibles, com són els impactes culturals generats per un acte d'implementació.

4.2. Fases i estructura de la investigació

Aquesta recerca s'estructura en tres fases: la primera, en què es defineix i s'exposa la nova proposta metodològica¹⁶⁸ per a l'anàlisi dels impactes culturals d'esdeveniments; en una segona fase aquesta metodologia és aplicada en un cas concret, i finalment, en la tercera s'observa, a través d'una primera aproximació, si els resultats obtinguts poden ser utilitzats en el marc de l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública sectorial.

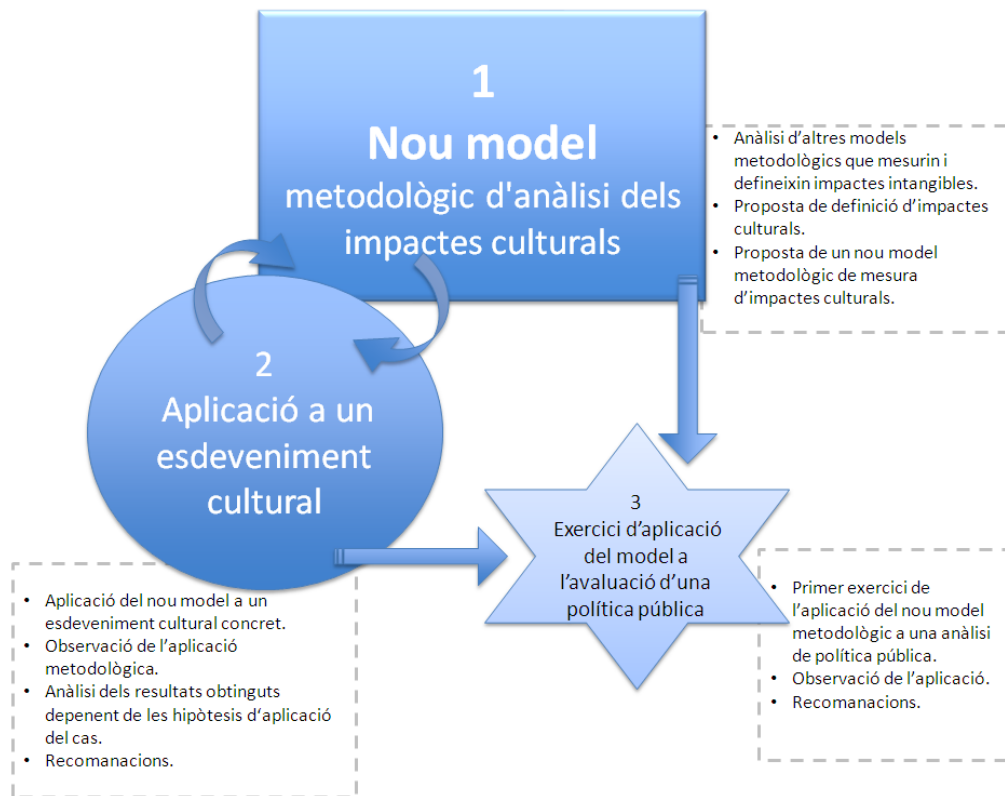
¹⁶⁵ D'acord amb Delamere 2001; Delamere, Wabkel, Hinch 2001; Getz 2007; Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008.

¹⁶⁶ D'acord amb Getz 2007; Yeoman, Robertson, Ali-Knight, Drummond, McMahon-Beattie 2007; Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008; Gonzales, Morales 2009.

¹⁶⁷ D'acord amb Getz 2007; Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008.

¹⁶⁸ En aquesta investigació entendrem que la el CIP és una nova proposta de model metodològic. Per tant no es diferenciarien els conceptes de model i proposta metodològica, sinó que s'utilitzaran com a sinònims.

Figura 4.1. Esquema i estructura d'aquesta investigació

Font: elaboració pròpia.

La primera fase: on es definirà la nova proposta metodològica proposada per a l'anàlisi d'impactes culturals. Per poder arribar a dissenyar aquesta proposta es portarà a terme un procés d'observació de diferents anàlisis i propostes existents sobre aquests temes. En primer lloc s'analitzarà l'estat de la qüestió sobre els diferents conceptes d'impactes socials i culturals, com també la seva mesura i les seves anàlisis. Seguidament, després d'haver observat el que s'ha proposat fins ara en aquest camp, es definirà la nova proposta metodològica que cal explorar, tant des del punt de vista de la delimitació i la definició dels impactes culturals com proposant un model d'anàlisi i mesura d'aquests impactes generats per esdeveniments culturals.

La segona fase: aquesta fase se centra bàsicament en l'aplicació del nou model en un cas concret. Per tant, en aquesta fase es farà la selecció i la contextualització del cas, el disseny i l'adequació del model metodològic, com també la recollida de dades i les posteriors anàlisis. En aquest punt cal destacar que l'anàlisi de les dades es duu a terme tant a partir de l'explotació de les dades obtingudes com a través de les anàlisis que permetin contrastar les hipòtesis

plantejades en aquesta recerca.

La tercera fase: finalment, en la tercera fase s'observarà el primer modest exercici sobre l'aplicació de la metodologia proposada per a l'anàlisi d'impactes culturals a un altre procés d'anàlisi més complex com és l'avaluació de les polítiques públiques.

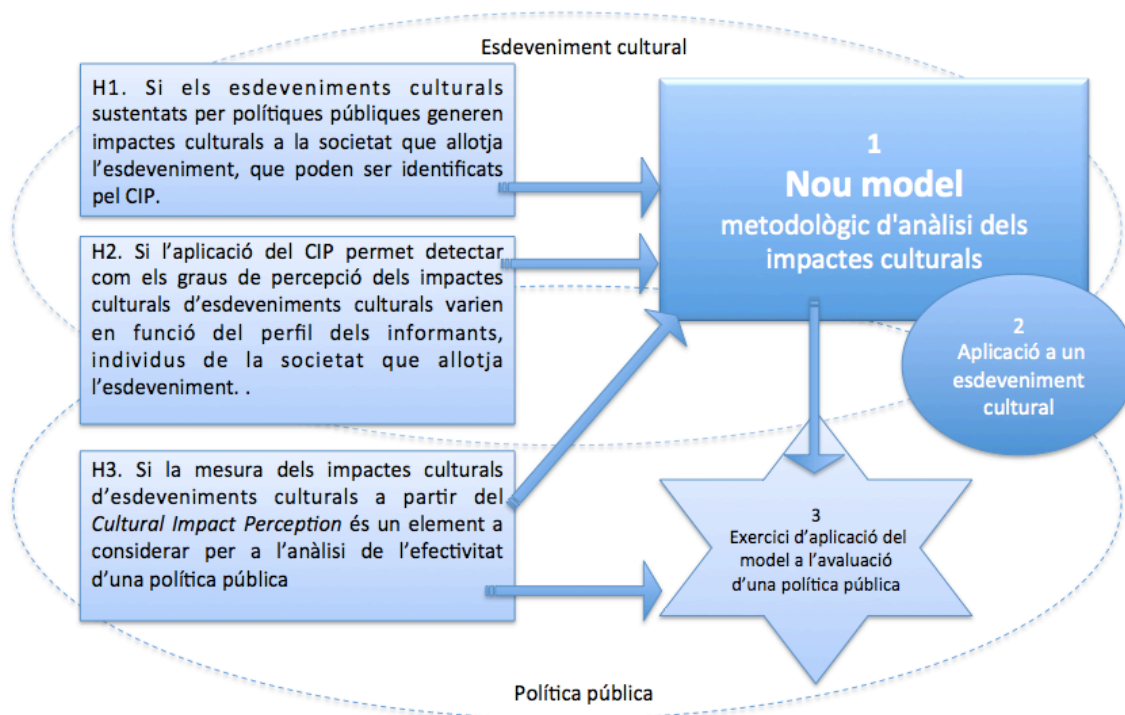
4.3. El model d'anàlisi proposat per aquesta investigació

Aquesta investigació es formula a través d'un model d'anàlisi que evidencia les relacions entre aquest model i les hipòtesis d'aquesta recerca. La construcció d'aquest model es planteja com el desenvolupament conceptual necessari per establir la relació entre les hipòtesis i les aplicacions metodològiques possibles, traduïbles a tècniques d'investigació que siguin capaces de generar informació rellevant.

El model d'anàlisi que es proposa per dur a terme aquesta investigació relaciona cada una de les hipòtesis principals proposades amb algunes de les diferents fases exposades a la figura 4.1.

Seguidament es presenta una altra figura que il·lustra el model d'anàlisi proposat.

Figura 4.2. Model d'anàlisi d'aquesta investigació

Font: elaboració pròpia.

Com es pot observar, cada una de les hipòtesis està relacionada amb la nova proposta metodològica o nou model. D'una banda, la hipòtesi 1 i la hipòtesi 2 es relacionen amb el nou model proposat, mentre que, la hipòtesi 3 tant es vincula amb l'aplicació del model com amb l'anàlisi de la política pública sectorial.

Aquest model d'anàlisi ajuda a estructurar la investigació, a la vegada que permet visualitzar d'una manera clara i coherent la relació d'ambdós plantejaments metodològics amb les hipòtesis. En aquest model d'anàlisi també s'hi observa la vinculació entre un esdeveniment i les polítiques públiques que el sustenten. Per això es proposa aplicar la combinació d'ambdós plantejaments a un cas que sigui sustentat per polítiques públiques concretes.

Capítol 5. Cultural Impact Perception: una nova proposta de model metodològic per a l'anàlisi dels impactes culturals

Tal com s'ha exposat en el marc teòric d'aquesta investigació,¹⁶⁹ en el camp de les ciències humanes i socials hi ha poques disciplines que s'hagin atrevit a definir, analitzar i mesurar els impactes generats per diverses accions, esdeveniments o fenòmens. En aquest sentit, les ciències econòmiques han analitzat els impactes econòmics; les ciències ambientals han analitzat els impactes generats per fenòmens meteorològics, geològics; els estudis de turisme han indagat en l'anàlisi dels impactes que genera el turisme en la societat, i els estudis centrats en l'anàlisi dels esdeveniments han analitzat els impactes que aquests actes generen.

Algunes investigacions han identificat diferents tipologies d'impactes, tant en recerques d'anàlisi d'impactes de fenòmens ambientals (Vanclay 2002a) com en l'anàlisi dels impactes d'esdeveniments (Delamere 2001; Delamere, Wankel, Hinch 2001; Small, Edwards, Sheridan 2005; Small 2007). Alguns d'aquests tipus són els impactes econòmics, urbanístics, socials i culturals.

Tant les investigacions sobre impactes de fenòmens ambientals com les investigacions d'esdeveniments han fet front a la complexitat de la definició i, també, a les dificultats d'anàlisi i mesura del que han anomenat *impactes culturals*. Aquests són definits i analitzats de manera diferent segons la disciplina i tenint en compte l'objecte d'estudi. Els analistes de les ciències ambientals, per exemple, consideren els impactes socials i culturals com aquells impactes negatius que poden ser generats per un fenomen ambiental en la societat que experimenta aquest fenomen. En canvi, per certs analistes del camp d'anàlisi d'esdeveniments, els impactes socials i culturals no solament són negatius, sinó que també poden generar beneficis a la societat que allotja l'esdeveniment.

Tanmateix, com s'ha exposat anteriorment,¹⁷⁰ hi ha una manca de consens entre disciplines que estudien els impactes, tant en la definició del que consideren

¹⁶⁹ Com es pot comprovar en el capítol 3. *Impactes i outcomes* d'aquesta investigació.

¹⁷⁰ Com es pot consultar en diferents apartats del capítol 3 d'aquesta investigació.

impactes com en la metodologia utilitzada per analitzar-los i mesurar-los. No tan sols entre diferents disciplines, sinó també en algunes disciplines podem veure aquesta manca de consens conceptual i metodològic. És per això que s'ha considerat interessant fer una anàlisi detallada de les diferents definicions d'impacte i de les diferents metodologies que han estat proposades per mesurar i avaluar aquests tipus d'impactes¹⁷¹.

El resultat d'aquest estudi exploratori ens porta a considerar l'interès de proposar un model metodològic innovador que permeti analitzar i mesurar els impactes culturals generats per esdeveniments culturals. Aquest model l'anomenarem Cultural Impact Perception (CIP). La principal aportació d'aquesta nova proposta metodològica és la combinació entre la definició dels impactes culturals i la nova proposta metodològica de com es mesuren i s'analitzen.

5.1. Els impactes socials, culturals i la seva mesura: estat de la qüestió

En aquest apartat es proposa fer un repàs de l'evolució del concepte d'*impacte cultural*, segons aquelles disciplines que s'han preocupat per intentar definir-lo de manera conceptual i metodològica.

Una de les característiques principals que es poden destacar és que en la majoria dels casos els impactes culturals han estat agrupats amb altres tipus d'impactes, com ara els impactes socials o educatius, entre d'altres. D'altra banda, cal apuntar que, si bé les metodologies d'anàlisi d'aquests impactes són diverses i no se'n troben models consolidats, sembla que hi ha una tendència creixent a estudiar-les.

5.1.1. Delimitació conceptual

A partir de la documentació analitzada en aquesta investigació es pot considerar que les propostes que tracten de manera més específica els impactes socials i culturals no provenen tant de les ciències socials o els estudis culturals com d'altres disciplines que s'han preocupat pel concepte d'*impacte* i de la seva anàlisi

¹⁷¹ Es pot consultar l'anàlisi sobre els conceptes i la metodologia de mesura dels impactes socials en els apartats 3.2. *Els impactes*, i 3.3. *Diferents anàlisis d'impactes i outcomes d'esdeveniments*, del capítol 3.

i mesura a partir de tècniques quantitatives. Estem parlant, per exemple, de les ciències ambientals o els *event studies*.

Les ciències ambientals han dedicat molts esforços a l'anàlisi dels impactes generats per fenòmens ambientals, meteorològics o geològics i també pels provocats per la humanitat, com ara la construcció de preses, la contaminació atmosfèrica i el canvi climàtic, entre d'altres. Aquestes sempre han considerat i analitzat aquests impactes sota la premissa de la sostenibilitat, entenent que el medi ambient és un dels tres pilars¹⁷², juntament amb l'econòmic i el sociopolític, que permeten la sostenibilitat.¹⁷³

Com s'ha dit en el marc teòric d'aquesta investigació,¹⁷⁴ els analistes d'aquesta disciplina han avaluat i mesurat els impactes a través de diferents protocols d'anàlisi, com ara l'*Environmental Impact Assessment* (EIA), la Declaració de l'Impacte Ambiental (DIA) i el *Social Impact Assessment* (SIA).¹⁷⁵

Segons Vanclay (1999a), el *Social Impact Assessment* (SIA) és el procés de valoració i gestió d'impactes de projectes, plans, programes o polítiques envers les persones. Alguns autors consideren el SIA com un procés d'identificació de les futures conseqüències d'una acció desenvolupada o dissenyada, relacionada amb

¹⁷² Més endavant Hawkes (2001) integrarà la cultura com a quart pilar de la sostenibilitat social.

¹⁷³ Des dels primers moments del seu desenvolupament, l'ambientalisme, com a moviment social i polític, i les ciències ambientals, com a forma de coneixement formalitzat, han tingut un gran interès a trobar indicadors per poder mesurar de manera equilibrada els tres pilars del desenvolupament sostenible: l'ecologia, l'economia i la societat. La declaració de la Conferència Intergovernamental sobre Educació Ambiental, organitzada per la UNESCO en cooperació amb el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA), que es va celebrar a la ciutat de Tbilisi (Geòrgia, 14-26 d'octubre de 1977), ja apuntava en aquesta direcció. Posteriorment, i a mesura que el terme *desenvolupament sostenible* ha anat consolidant-se, han aparegut nous documents que posen l'accent sobre la importància dels aspectes socials de la sostenibilitat i, dins d'aquests aspectes, dels aspectes culturals. En aquest sentit, cal considerar especialment la Declaració Universal sobre la Diversitat Cultural (UNESCO, 2001), que vincula encara més cultura amb medi ambient en afirmar que "[...] la diversitat cultural és tan necessària per a la humanitat com la diversitat biològica per als organismes vius". Per això es diu que la diversitat cultural esdevé una de les arrels principals per a un desenvolupament sostenible que inclogui "un balanç més satisfactori, intel·lectual, afectiu, moral i espiritual". Aquest posicionament és el que fonamenta que la diversitat cultural passi a ser considerada com el quart àmbit de la política de desenvolupament sostenible, fet que es concreta en la promoció de l'Agenda 21 de la cultura i en programes com els de la Capitalitat Europea de la Cultura, que han donat lloc a molts dels estudis que analitzarem. Més recentment, la iniciativa de la Carta de la Terra, que es prepara per ser aprovada a la Conferència de Rio 2012, torna a posar l'accent en els aspectes socials i culturals del desenvolupament i inclou en la seva missió promoure el respecte a la diversitat, l'economia justa, la democràcia i la cultura de pau.

¹⁷⁴ Els aspectes més teòrics i conceptuals d'aquestes propostes han estat tractats en l'apartat 3.2. *Els impactes*, del capítol 3.

¹⁷⁵ Per a més informació sobre aquests protocols es pot consultar l'apartat 3.3. *Diferents anàlisis d'impactes i outcomes d'impactes*, del capítol 3 d'aquesta investigació.

els individus, les organitzacions o els macrosistemes socials (Becker 1997:2 citat a Becker, Vanclay 2003). Es tracta d'una metodologia d'anàlisi anticipatòria, és a dir, s'identifiquen els impactes que poden ser generats abans que passin. Per tant, el SIA representa una anàlisi pràctica per a la comparació de diferents alternatives i propostes per desenvolupar, que permet escollir la millora per implementar a través de dades aparentment objectives.

Pel que fa a la definició dels impactes socials del SIA, Vanclay (2002a) exposa l'existència d'una certa controvèrsia en la delimitació del terme. Això ha estat degut a la creació de diferents llistes¹⁷⁶ de tipus d'impactes socials que, segons aquest autor, resulten incoherents i contradictòries Tanmateix, algunes vegades els analistes han transformat aquestes llistes en *checklists*, sense tenir en compte els complexos mecanismes causals que poden generar-se en la societat afectada pels impactes.

Vanclay (2002a), després d'haver fet una revisió de les diferents propostes de definició d'impactes proposades pel SIA, considera que hi ha una gran diferència entre els diferents impactes considerats com a socials i les categories i les agrupacions d'impactes que es proposen en cada una d'aquestes llistes. Per aquest autor, els impactes socials són aquells que són experimentats pels humans, tant físicament com cognitivament.

Encara que resulta pràcticament impossible identificar tots els processos de canvi social generats per impactes d'una acció, Vanclay en considera diferents grups:

- Els processos demogràfics (canvis en el nombre i la composició de les persones)
- Els processos econòmics (en relació amb la manera com les persones han de viure i fer l'activitat econòmica)
- Els processos geogràfics (canvis en el territori)
- Els processos legals i institucionals (relacionats amb l'efectivitat i l'eficiència dels recursos administratius)
- Els processos emancipadors i de poder (augment de la influència)
- Els processos socioculturals (que afecten la cultura i la societat)

Centrant la mirada en els processos socioculturals, el mateix autor considera que

¹⁷⁶ Aquestes es poden consultar a Vanclay 2002a.

tenen a veure amb:

- *La globalització social*: la incorporació d'allò que és global a allò que és local, canviant la naturalesa de la cultura local per mitjà de la incorporació d'elements i aspectes globals.
- *La segregació*: és a dir, la creació de diferenciació social entre els individus d'una comunitat.
- *La desintegració social*: té a veure amb la pèrdua del capital social i l'abandonament de les pràctiques culturals. Es dona quan, a causa d'algun canvi, es disgreguen les pràctiques culturals, de manera que la cultura no proveeix els beneficis que havia proveït anteriorment.
- *La diferenciació cultural*: l'augment de les diferències o de les percepcions de les diferències entre els membres de diferents grups d'una comunitat.

Vanclay considera que una llista d'impactes socials ha de donar la possibilitat de captar tant els impactes positius com els negatius, ja que ambdós formaran part del total dels impactes socials generats.

Tenint en compte els paràmetres exposats anteriorment, el mateix autor proposa una llista de diferents impactes agrupats de la manera següent: impactes relacionats amb la salut i el benestar social; impactes relacionats amb la qualitat del medi ambient; impactes relacionats amb l'economia i el benestar material; impactes relacionats amb la cultura; impactes relacionats amb la família i la comunitat, i finalment, impactes institucionals, legals o polítics.

En relació amb els impactes classificats pel SIA sota el grup d'impactes culturals, sorprèn que només s'allistin aquells que poden ser considerats com a negatius. Aquest fet pot explicar-se pel caràcter preventiu i anticipatori del SIA, vinculat amb la perspectiva de protecció a mitjà i a llarg termini que adopten molts estudis ambientals.

Taula 5.1. Impactes culturals segons SIA

1	Canvi en els valors culturals: creences, regles morals, rituals, vestit, llengua.
2	Violació de llocs sagrats, trencament de tabús o altres costums culturals.
3	Integració cultural: nivell en què és respectada i en què regeixen les tradicions de la cultura local.
4	Experiència de ser culturalment marginat: al·lusió cultural de segons quins grups per motiu de les seves característiques culturals, fet que crea la sensació de ser de segona classe.
5	Explotació comercial o modificació de l'herència cultural associada a la pèrdua de contingut.

6	Pèrdua de la llengua o el dialecte.
7	Pèrdua del patrimoni natural o cultural: destrucció del patrimoni cultural, històric, arqueològic i de recursos naturals, inclosos espais o llocs religiosos i valors culturals o estètics.

Font: adaptat de Vanclay 2002a: 205.

En definitiva, el SIA considera els impactes culturals de manera diferenciada de la resta d'impactes, encara que els emmarca sota el paraigua dels impactes socials.

Passem ara a considerar l'anàlisi dels impactes que s'ha fet des dels estudis de turisme. Des d'aquest camp s'analitzen els impactes que el turisme genera en la societat que l'allotja, no solament tenint en compte els beneficis que generen, sinó també aquelles complicacions inesperades que poden esdevenir costos. Originalment els impactes socials i culturals del turisme eren definits com:

“[...] the ways in which tourism is contributing to changes in the value systems, morals and their conduct, individual behaviour, family relationships, collective lifestyles, creative extrusions, traditional ceremonies and community organization”¹⁷⁷ (Mathieson, Wall 1982, citat a Teo 1994).

Alguns dels analistes provinents del camp de l'anàlisi dels impactes socials i culturals des de la perspectiva dels estudis de turisme s'han preocupat especialment per l'estudi dels esdeveniments i han creat els *event studies* com a nou àmbit de coneixement.¹⁷⁸ Aquests investigadors han definit els diferents tipus d'impactes que un esdeveniment genera en la societat que l'allotja, considerant impactes econòmics, urbanístics, ambientals, socials i culturals. Tanmateix, cal apuntar que en els dos últims tipus no hi ha hagut consens ni teòric, ni pel que fa a la metodologia usada.

El dilema de la definició dels impactes generats per esdeveniments es comença a plantejar quan Hall (1989, citat a Yeoman, Robertson, Ali-Knight, Drommund, McMahan-Beattie 2007 i a Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008) proposa una llista d'impactes agrupats per tipologies com ara: els impactes socials i culturals, els polítics, els físics o ambientals i els turístics i econòmics. Aquest autor agrupa els impactes socials amb els culturals, els físics amb els ambientals i els turístics

¹⁷⁷ “Les maneres com el turisme està contribuint als canvis en els sistemes de valors, la moral i la seva conducta, el comportament individual, les relacions familiars, els estils de vida col·lectiva, els perfils creatius, les cerimònies tradicionals i l'organització comunitària”.

¹⁷⁸ Com s'ha exposat en el capítol 2. *Els esdeveniments culturals com a fenòmens, outputs* d'aquesta investigació.

amb els econòmics, sense especificar les relacions entre impactes agrupats en diferents grups.

En l'obra citada, Hall proposa una separació entre els impactes que es consideren negatius i els que es consideren positius per a la societat que allotja l'esdeveniment. Pel que fa als impactes agrupats sota el concepte de socials i culturals, aquest autor proposa la llista següent:

Taula 5.2. Impactes socials i culturals segons Hall 1989¹⁷⁹

Impacts	Positive	Negative
Social and cultural	Shared experience Revitalization of traditions Building of community pride Validation of community groups Incised community participation Introduction of new challenges ideas Expansion of cultural perspectives	Community alienation Manipulation of county Negative community image Bad behaviour Substance abuse Social dislocation Loss of amenity

Font: Hall 1989, citat a Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008 i a Yeoman, Robertson, Ali-Knight, Drommund i McMahon-Beattie 2007.

Com es pot comprovar en aquesta taula, la delimitació de certs impactes pot resultar molt complexa. Per això Hall justifica la unificació dels impactes socials i culturals pel fet que aquests tipus d'impactes no només es relacionen entre si, sinó que també s'influencien.

També des de la perspectiva dels *events studies*, Getz (1991) segueix la mateixa línia de Hall, ja que considera que els impactes culturals estan relacionats amb els impactes socials i, per tant, també n'estableix una categoria conjunta.

¹⁷⁹ Es recorda que, tal hi com ja s'ha exposat anteriorment, es vol mantenir el significat original dels autors, de manera que no es traduiran les taules.

Taula 5.3. Impactes socials i culturals, mesures i mètodes segons Getz 1991

Data Types	Specific measures
Social and cultural	Resident attitudes Heritage loss Traditions altered or preserved Amenityloss or gain Public behaviour Change in aesthetics

Font: Getz 1991.

Encara que aquest autor diferencia entre impactes positius i negatius, entén que el que s'ha de definir són les mesures per determinar els impactes. Per tant, la llista no respon solament als tipus d'impactes, sinó també a les mesures per avaluar-los. És a dir, considera que la mesura dels impactes socials i culturals es pot fer a través de la mesura de les actituds dels residents, de la pèrdua del patrimoni, l'alteració o la preservació de les tradicions, etc.¹⁸⁰ Aquest plantejament resulta innovador, ja que aquest autor considera els ítems¹⁸¹ no pròpiament com a impactes, sinó com a mitjans de mesura dels impactes socials i culturals.

El mateix autor (Getz 2007), uns anys després, utilitza com a sinònims *impactes* i *outcomes*, i els classifica en diferents grups: impactes socials, culturals i polítics; impactes econòmics, i impactes ambientals. Resulta interessant observar que en aquest cas també els impactes culturals s'agrupen amb els socials, amb la novetat que també s'hi consideren els impactes polítics.

En aquest treball Getz relaciona els impactes amb les forces que generen i provoquen l'impacte en concret. Divideix aquestes forces en cinc grans blocs: 1) el finançament; 2) el turisme; 3) el desenvolupament, activitats i tràfic relacionat amb l'acte; 4) la participació i la relació de la comunitat en l'esdeveniment; i 5) la cobertura mediàtica.

¹⁸⁰ Encara que aquest autor és el primer a considerar que els impactes poden ser mesurats a partir de les percepcions, no serà l'únic, ja que en els estudis de turisme i, consegüentment, en els estudis dels esdeveniments serà una pràctica habitual.

¹⁸¹ Com es veurà a partir d'aquí, depenent de l'autor, els ítems són considerats de diferent manera. D'una banda, com en aquest cas, es tracta de mitjans de mesura dels impactes, mentre que per altres autors els mateixos impactes seran subfactores.

Taula 5.4. Impactes socials, culturals i impactes polítics segons Getz 2007

Stressors or casual force	Potential social, cultural and political <i>outcomes</i>	Possible responses
Expenditure / investment in events	Opportunity costs (Money diverted from or not available for other purposes) Stimulation of the economy: job creation	Exchange theory suggests that those who benefit will support events; others might feel marginalized or disadvantaged
Event tourism: host-guest interaction	Tourism influx results in many host-guest interaction Demonstration effect and acculturation Spread of disease Possible conflict over venue and resource use	Support for or opposition to event tourism or visitors Boundary maintenance (to keep tourism out of the community) Health and safety standards imposed on events
Event- related development, activities and traffic	Congestion, amenity loss, crime, and other disruption Unruly behaviour at or surrounding events Events as entertainment	Calls for control and change Higher or lower levels of events participation
Community involvement in events	Feeling of ownership and control, or of exclusion and “them versus us” Community pride and integration, or divisiveness Threat to authenticity or traditions Consumer surplus or psychic benefits derived from events in the community	Political action based on degree of perceived ownership and control Social responses based on integration or divisiveness (participation, withdrawal) Cultural transformation Promote social integration and civic pride Events become permanent institutions
Media coverage	Change in perceptions and attitudes resulting from media coverage (social representations formed)	Public pressure for political election in response to dominant views of events

Font: Getz (2007:64).

En aquesta taula es pot observar que els impactes culturals són molt difícils de diferenciar dels impactes socials i dels polítics, ja que la definició d'aquest autor no es basa tant en la tipologia dels impactes sinó en les forces causals que els generen. Per tant, es pot considerar que Getz (2007) segueix amb la proposta que ja feia el 1991 pel que fa a la definició dels impactes, no tant des del punt de vista teòric, sinó a partir d'allò que els genera o que permet mesurar-los.

Per altra banda Thomas Delamere, Leonard Wankel i Thomas Hinch (2001) publiquen un article a la revista *Event Management* en el qual identifiquen 47 ítems

possibles considerats com a beneficis o com a costos socials d'un festival. Aquests ítems van ser elaborats i identificats segons la llista d'ítems existents a la literatura acadèmica i posteriorment revisats i depurats a través d'un grup d'experts.

Aquests autors no consideren impactes negatius o positius, sinó que divideixen els ítems en beneficis i costos envers la societat que allotja l'esdeveniment. Durant el procés de depuració dels ítems, identifiquen diferents subfactors tant dels beneficis com dels costos.

Els subfactors dels beneficis es divideixen en "beneficis a la comunitat" i "beneficis culturals i educatius". Els "beneficis a la comunitat" són entesos com aquells beneficis compartits entre els membres de la comunitat, mentre que els "beneficis culturals i educatius" són entesos com aquells que estan relacionats amb els individus de la comunitat i la seva interacció amb el festival.

D'altra banda, els subfactors considerats costos es divideixen entre els que estan relacionats amb la "qualitat de vida" i els que estan relacionats amb els "recursos de la comunitat". Els primers mostren aquells aspectes que s'han desenvolupat a causa del festival i que afecten els serveis de la comunitat. Els "recursos de la comunitat" fan referència a la distribució dels recursos entre els membres de la comunitat.

Seguidament es mostra una llista dels ítems classificats com a subfactors dels beneficis culturals i educatius proposats per aquests autors:

Taula 5.5. Subfactors dels beneficis culturals i educatius

The festival provides opportunities for community residents to experience new activities
Local residents who participate in the festival have the opportunity to learn new things
The festival acts as a showcase for new ideas
The festival provides my community with an opportunity to discover and develop cultural skills and talents.
I am exposed to a variety of cultural experiences through the community festival
I enjoy meeting festival performers/workers
Friendships are strengthened through participation in the festival
The festival leaves an ongoing positive cultural impact in my community
Community groups work together to achieve common goals through the festival

Font: Delamere, Wankel i Hinch (2001).

Aquest estudi planteja impactes socials entesos com a *beneficis* i com a *no-beneficis*. Els autors consideren els costos del festival no tant com a aspectes econòmics sinó amb relació a la pèrdua de serveis o de recursos de la comunitat¹⁸². Cal destacar que els impactes culturals només apareixen en el subfactor de “beneficis culturals i educatius” relacionats específicament amb els individus. Així doncs, en aquesta proposta els impactes culturals s’agrupen amb els impactes educatius i no es consideren costos, sinó només beneficis.

D’altra banda, Delamere (2001) proposa el Festival Social Impact Attitude Scale (FSIAS), un model que utilitza els 47 ítems proposats per l’anterior estudi i els limita a 25 ítems. En aquest estudi els ítems també són considerats com a beneficis o com a costos, a la vegada que també especifiquen subfactors dins de cada un. Els beneficis se subdivideixen en els subfactors “beneficis a la comunitat” i “beneficis individuals”. Tanmateix, en aquest cas no es relacionen amb la cultura.

Seguidament s’exposa una llista dels ítems considerats beneficis, dividits en dos subfactors:

Taula 5.6. Dimensions dels beneficis socials

Subfactor 1- Community Benefits
Enhanced image of community
Community identity enhanced
Ongoing positive cultural impact in the community
Community is unique and special
Sense of community well-being
Community gains positive recognition
Celebration of community
Improved quality of life in the community
Subfactor 2- individual Benefits
Meeting festival performers/workers
Festival acts as a showcase for new ideas
Having the opportunity to learn new things

¹⁸² En aquest cas, aquests autors entenen tots aquells serveis que es perden o que depereixen a resultes de l’acte, acció o l’esdeveniment. Per exemple la pèrdua de la tranquil·litat en un municipi, la pèrdua d’accés a l’aigua potable a causa d’un acte meteorològic, etc.

Opportunity to experience new activities
Variety of cultural experiences
Personal sense of pride and recognition through participating in the festival
Personal health and well being
Opportunity to develop new cultural skills and talents

Font: Delamere 2001.

En aquesta taula es pot observar que els ítems classificats en el subfactor “beneficis individuals” són molt semblants a aquells ítems que a l’anterior estudi eren exposats com a “beneficis culturals i educatius”. Encara que en el segon article no s’especifiquen els ítems com a culturals, alguns dels ítems proposats com a beneficis, tant els de la comunitat com els individuals, es poden entendre com a culturals.

Liz Fredline, Leo Jago i Margaret Deery (2003) en el seu article titulat “The development of a genetic scale to measure the social impact of events” parteixen de les definicions d’impactes de Hall (1992) i de Ritchie (1984), de manera que adapten les classificacions d’aquests autors i identifiquen els impactes en sis grups sota els noms següents: impactes econòmics, impactes del turisme i comercials, impactes físics, impactes socioculturals, impactes psicològics i impactes polítics. Aquests impactes es divideixen entre positius i negatius.

Taula 5.7. Els impactes socials i culturals segons Fredline, Jago i Deery 2003

Positive	Negative
Entertainment and social opportunities for the residents	Dissatisfaction especially where the theme of the event does not fit the sociocultural milieu of the community
Increase in the level of local interest in the activity associated with the event	Commodification and commercialization of traditional local event
Opportunity for intercultural contact	Potential of intercultural misunderstanding
Voluntarism, improved local social support networks	May contribute to generate social problems such as crime, prostitution and changing moral values.
	Crowding can exacerbate rowdy behaviour, drinking, drugs use and violence.

Font: Fredline, Jago i Deery 2003.

Així doncs, aquests autors interpreten els impactes proposats per Hall (1992) i Ritchie (1984) per definir un marc conceptual i centren la seva investigació en 45

ítems de percepcions dels impactes per part de la comunitat que allotja l'acte. Aquests autors proposen mesurar els impactes per mitjà de les percepcions que els individus tenen sobre aquests impactes. En el camp de l'anàlisi del turisme, la mesura dels impactes a través de les percepcions és una pràctica habitual, sobretot en casos de mesura de l'impacte del turisme a la societat. Però en el camp de l'anàlisi dels impactes culturals, Fredline, Jago i Deery (2003) són els primers que adapten aquesta tècnica d'anàlisi per a la mesura dels impactes socials d'esdeveniments.

Aquesta investigació exposa una altra vegada la necessitat d'identificar els impactes com a negatius o positius i torna a agrupar els impactes culturals amb els socials. Seguint els plantejaments de Delamere, Wankel i Hinch (2001), aquest estudi exposa la necessitat d'identificar ítems de les percepcions per poder analitzar els impactes.

Katie Small, Deborah Edwards i Lynnaire Sheridan (2005), en el seu article sobre la mesura dels impactes socials d'esdeveniments, proposen el model d'anàlisi anomenat *Social Impact Evaluation* (SIE). Aquest model consta de diferents processos d'anàlisi, un dels quals és l'anomenat *Social Impact Perception* (SIP).¹⁸³

Per a l'aplicació del SIE i el SIP, els autors identifiquen ítems com a impactes socials per ser analitzats. Aquests impactes són agrupats en cinc tipus diferents: impactes a la comunitat, impactes en el lleure, impactes infraestructurals, impactes a la salut i seguretat i impactes culturals. Amb relació a aquests últims, exposen cinc ítems que es presenten a continuació.

Taula 5.8. Impactes culturals segons Small, Edwards i Sheridan

Impacts on local character of the community
Impacts on the region's cultural identity
Increased local interest in the region's culture history
Increased local awareness of the cultural activities available
Interaction with visitors offers an educational experience

Font: Small, Edwards i Sheridan 2005.

¹⁸³ Els diferents passos que els autors proposen seguir per dur a terme el SIE, entre els quals el SIP, s'exposen en el capítol 2 d'aquesta investigació, apartat 2.3.3. *Diferents anàlisis d'impactes i outcoms d'esdeveniments*.

Tot i que l'objectiu del seu article és la construcció d'un model d'anàlisi i no tant la definició conceptual dels impactes, és interessant observar que per a l'aplicació del model s'han considerat diferents tipologies d'impactes, entre les quals hi ha els impactes culturals, sense estar agrupats a cap altre tipus.

Després d'haver fet un repàs de les diferents definicions del concepte d'impacte cultural que ens ofereix la literatura científica, podem arribar a les conclusions següents:

- Els impactes culturals generalment estan considerats o agrupats en relació amb altres impactes, com són els impactes socials o els impactes educatius, entre d'altres.
- Per poder valorar diferents aspectes de cada un dels impactes, se subdivideixen en diferents ítems, que especifiquen la descripció dels mateixos impactes.
- Alguns autors consideren que els impactes són conseqüència d'unes forces causals i que els impactes poden generar reaccions en forma de resposta.
- Els impactes culturals, i també els impactes socials, es divideixen en impactes positius i impactes negatius.
- Els impactes culturals, com també els impactes socials, es consideren beneficis o costos per a la societat.

Així doncs, es pot considerar que l'estudi dels impactes culturals és un camp relativament nou que ha estat abordat per diferents disciplines amb interès creixent, però que encara no ha assolit un clar consens ni sobre la seva conceptualització, ni sobre les formes d'anàlisi i de mesura.

5.1.2. Metodologies d'anàlisi i de mesura: la percepció dels impactes

A continuació es proposa fer un repàs més detallat de les diferents propostes metodològiques que ofereix actualment la literatura científica per analitzar i mesurar els impactes culturals.

Com s'ha observat, els impactes culturals generalment no s'analitzen de manera aïllada, sinó conjuntament amb altres impactes com són els socials o els educatius. Per tant, es farà un repàs d'aquelles propostes metodològiques que analitzin els impactes culturals, encara que aquests estiguin agrupats amb altres

tipus d'impactes.

El *Social Impact Assessment*¹⁸⁴ (Fitzgerald 2003) considera diferents tècniques d'anàlisi sociològica per mesurar els impactes socials. L'autor recupera els conceptes de *fonts primàries* i *fonts secundàries*,¹⁸⁵ amb la qual cosa justifica la combinació de diferents tècniques d'anàlisi. Seguidament es mostra una taula on s'especifiquen els tipus de dades i les tècniques usades generalment en el *Social Impact Assessment* (SIA).

Taula 5.9. Exemples de fonts i tipologies de dades del SIA

	Dades quantitatives	Dades qualitatives
Fonts primàries	Enquestes, observacions	Entrevistes, discussions, focus, grups, seminaris, observació, participants, fotografies, vídeos, mapes
Fonts secundàries	Enquestes prèvies, cens, estadística oficial, estudis monitorats, mapes	Històries locals, estudis previs, altra literatura, premsa, fotografies, vídeos, mapes

Font: adaptació de Fitzgerald 2003:145.

En aquesta taula s'observa que el SIA proposa diferents tècniques d'investigació social per analitzar els impactes socials. Generalment, les dades secundàries ajuden a contrastar les dades obtingudes de la realitat, és a dir, a comparar o a ampliar dades, de manera que normalment els analistes del SIA se centren en les fonts primàries d'informació per obtenir dades i després les contrasten amb les dades obtingudes de les fonts secundàries.

Per la seva banda, Getz (1991) no tan sols es preocupa de definir els impactes des del punt de vista teòric, sinó que també entén que aquests impactes es poden definir tenint en compte les mesures o les forces que els generen. Així doncs, en el moment de definir els impactes socials i culturals també proposa la metodologia que s'ha de fer servir per avaluar i mesurar aquests tipus d'impactes.

¹⁸⁴ Aquest concepte metodològic s'ha exposat detalladament en l'apartat 3.3. *Diferents anàlisis d'impactes i outcomes d'esdeveniments*, del capítol 3.

¹⁸⁵ Les dades de les fonts primàries són aquelles que s'obtenen directament de la realitat per mitjà de diverses tècniques d'investigació i les de les fonts secundàries són les que s'obtenen a partir d'investigacions ja fetes, com, per exemple, un estudi de públics o un cens electoral.

Taula 5.10. Impactes socials i culturals, mesures i mètodes segons Getz 1991

Data Types	Specific measures	Methods
Social and cultural	Resident attitudes Heritageloss Traditions altered or preserved Amenityloss or gain Public behaviour Change in aesthetics	Resident surveys Public meeting Police records Fire records

Font: Getz 1991.

En aquesta proposta veiem que Getz (1991) considera diferents tècniques d'anàlisi social, tant quantitatives com qualitatives, com a elements metodològics de mesura dels impactes socials i culturals.

Avançant en aquesta proposta, diversos autors (Delamere 2001; Delamere, Wankel, Hinch 2001; Small, Edwards, Sheridan 2005; Small 2007), que s'han dedicat a l'anàlisi dels impactes socials i culturals d'esdeveniments, s'han trobat davant d'un objecte d'estudi difícil de mesurar. La seva proposta ha estat mesurar els impactes socials i els culturals a través de les percepcions sobre els impactes que tenen els individus de la societat que allotja l'esdeveniment (Fredline, Jago, Deey 2003).

En aquest sentit, és important subratllar que les percepcions identifiquen la idea que els individus tenen sobre l'impacte en qüestió. Així doncs, aquests autors entenen que aquestes percepcions són la millor manera de mesurar impactes intangibles i subjectes a les opinions de les persones. Per tant, s'ha de considerar que aquestes percepcions són subjectives i segurament variables depenent dels perfils dels individus.

Tal com s'ha indicat anteriorment,¹⁸⁶ l'article de Delamere, Wankel i Hinch (2001) proposa una llista de 47 ítems d'impactes socials, seleccionats per mitjà d'una triangulació metodològica entre el *Nominal Group Technique*, la tècnica Delphi¹⁸⁷ i un pretest. Aquest procediment metodològic combinat no tan sols permet

¹⁸⁶ Aquest estudi també es pot consultar en l'apartat 5.1.1. *Delimitació conceptual*, d'aquest capítol.

¹⁸⁷ La metodologia Delphi apareix als EUA durant els anys 60-70 del segle XIX. Reprèn els orígens de l'enquesta i es demana a un grup de persones que responguin a les preguntes com a experts o informants. Seguidament es procedeix a diferents ones d'enviaments de la mateixa enquesta als experts i informants a partir dels informes obtinguts de les respostes. Això es fa entre tres i quatre vegades per assegurar una convergència de respostes (Alvira Martin 2004).

seleccionar els ítems proposats, sinó també analitzar i depurar la proposta.

Els autors inicien el procés d'identificació dels ítems a través del que ells anomenen el *Nominal Group Technique* (NGT), que consta de tres parts: 1) un grup d'experts que especifiquen alguns impactes extrets de la literatura acadèmica; 2) una enquesta a estudiants com a pretest; i 3) una enquesta a la comunitat per redefinir l'escala dels ítems. Després del NGT, els autors proposen dos processos més per verificar i depurar la llista proposada: una anàlisi crítica realitzada per un grup d'experts utilitzant la tècnica Delphi; seguidament, la depuració a través de l'anàlisi de correlació Alfa de Crombach,¹⁸⁸ i finalment, un altre pretest més ampli.

Tal com s'ha exposat,¹⁸⁹ un altre article publicat per Delamere (2001) utilitza els 47 ítems proposats per Delamere, Wankel i Hinch (2001) per especificar el que serà el *Festival Social Impact Attitude Scale* (FSIAS). Una escala que ajuda a estudiar la percepció dels residents envers els impactes socials provocats per un festival.

El mètode utilitzat per desenvolupar aquesta escala és similar a l'utilitzat per Lankford i Howard (1994), el *Tourism Impact Attitude Scale*, o el proposat per Mayfield i Crompton (1995), entre d'altres. Es tracta de desenvolupar, en primer lloc, una llista d'ítems entre beneficis i costos de la societat, per verificar-ne després l'escala.

Els 47 ítems proposats són depurats, segons Delamere, Wankel i Hinch (2001), a la vegada que també són verificats a través d'una enquesta a la comunitat. D'aquests es mantenen 25 ítems, que són sotmesos a una anàlisi factorial exploratòria¹⁹⁰ per ajudar a una purificació addicional i, també, a deduir la

¹⁸⁸ Tal com s'ha exposat anteriorment, l'Alfa de Cronbach és un mètode de fiabilitat molt utilitzat en psicometria (disciplina que es dedica a la mesura de la psicologia). Es tracta d'un coeficient de correlació al quadrat que, a grans trets, mesura l'homogeneïtat de les preguntes mitjanes de totes les correlacions entre tots els ítems per veure que, efectivament, s'assemblen. La seva interpretació serà que, com més s'acosti l'índex a l'extrem 1, millor és la fiabilitat, considerant una fiabilitat acceptable a partir de 0,80.

¹⁸⁹ Aquest estudi també es pot consultar en l'apartat 5.1.1. *Delimitació conceptual*, d'aquest capítol.

¹⁹⁰ L'anàlisi factorial és una tècnica estadística que redueix les dades usades per explicar la variabilitat entre les variables observades. Aquestes es modelen com a combinacions lineals de factors més expressions d'error. L'anàlisi factorial exploratòria es fa servir per descobrir l'estructura interna d'un gran nombre n de variables. La hipòtesi de l'investigador és que hi pot haver una sèrie de factors associats a grups de variables. Les càrregues dels diferents factors serveixen per intuir la relació d'aquests factors amb les diverses variables.

direccionalitat de la resta d'ítems de l'escala.

Part del procés de delimitació i validació de l'escala es basa en l'exploració de la contribució dels criteris seleccionats com a variables, per tal de veure si serveixen per explicar l'actitud dels residents envers els impactes socials creats per un festival. Per poder desenvolupar-ho, Delamere planteja la necessitat de fer una anàlisi de regressió múltiple¹⁹¹ amb el mètode Enter. Aquest mètode permetrà no eliminar per complet unitats a les quals manqui algun valor, amb la qual cosa es procura una seguretat en la significació, ja que és molt difícil obtenir una significació estadística amb una quantitat petita d'unitats.

La proposta d'aquest autor no solament és interessant per la delimitació que fa dels impactes especificant-ne 25 ítems, sinó que també genera un model (FSIAS) que permet analitzar les relacions entre les variables i els efectes que aquestes variables poden tenir en les actituds dels residents.

D'altra banda, Fredline, Jago i Deery (2003) proposen un model d'anàlisi que apliquen a diferents esdeveniments d'una mateixa comunitat. Aquests autors proposen una enquesta a la comunitat local, dividida en tres blocs: el primer pregunta sobre impactes genèrics de l'esdeveniment, incloent-hi un espai per a comentaris oberts; en el segon es demana que es mesurin impactes concrets a través d'una escala, i finalment, en el tercer es tracta d'identificar informació sobre variables independents com ara la informació sociodemogràfica, entre d'altres.

En el segon bloc es proposen uns ítems que han de ser valorats pels informants. Aquests ítems sorgeixen de 45 ítems seleccionats de la literatura acadèmica disponible. Es pregunten diferents aspectes relacionats amb l'ítem concret. Per exemple, es qüestiona si l'informant creu que l'ítem ha canviat a causa de l'esdeveniment i es demana que s'especifiqui en quina direcció. També es demana que s'avalui, en una escala de -3 (molt negatiu) a +3 (molt positiu), de quina manera el canvi d'aquell ítem afecta la seva qualitat de vida i la de la comunitat.

¹⁹¹ L'anàlisi de regressió múltiple és una tècnica d'anàlisi multivariada en la qual s'estableix una relació funcional entre una variable dependent o explicativa i una sèrie de variables independents o explicatives, en les quals se suposen els coeficients de regressió que determinen l'efecte que les variacions de les variables independents tenen sobre el comportament de la variable dependent. El model més utilitzat és el model lineal, ja que és el que necessita estudiar un menor nombre de paràmetres (Bernal, citat a Martínez, Martín, Martínez, Sanz de la Tajada i Vacchiano, 2000:584).

És interessant subratllar que en aquest article també es proposa la mesura dels impactes per mitjà de la percepció que sobre aquests impactes tenen els membres de la comunitat que allotja l'esdeveniment. En aquest sentit, ens tornem a trobar l'anàlisi dels impactes a través d'una mesura subjectiva com poden ser les percepcions, tal com ja començava a indicar Hall (1992).

En aquest estudi, cal destacar que es proposa a la comunitat fer una enquesta que preguntí per diferents esdeveniments, cosa que permetrà comparar les percepcions dels mateixos impactes a la mateixa comunitat en casos diferents. Resulta interessant també el procediment que es proposa per a la recollida de dades, per mitjà d'una escala per mesurar el nivell de l'impacte envers l'individu i envers la comunitat. D'altra banda, s'introdueix la necessitat de recollir dades de variables independents que permetin identificar perfils i percepcions d'acord amb aquestes variables.

Una aportació metodològica d'especial rellevància per a la mesura dels impactes mitjançant la seva percepció és la que suposa l'article signat per Small, Edwards i Sheridan (2005), on es proposa el *Social Impact Evaluation* (SIE) i el *Social Impact Perception* (SIP). Com s'ha comentat anteriorment,¹⁹² el SIE es compon d'una anàlisi complexa en què s'inclouen diferents aspectes que cal analitzar en un seguit de fases, per a la realització d'algunes de les quals s'utilitza el SIP, que consisteix en una escala de percepció dels impactes per part dels residents.

El SIE estructura l'avaluació d'impactes socials d'esdeveniments en sis fases diferents: 1) *description*, on es descriuen de manera general totes les característiques de l'esdeveniment; 2) *profile*, on es desenvolupa una anàlisi del perfil de la comunitat que allotja l'esdeveniment; 3) *identify*, on s'identifiquen els impactes socials potencials de l'esdeveniment; 4) *project*, anàlisi de la projecció dels impactes potencials de manera anticipatòria; 5) *evaluate*, anàlisi dels impactes posteriors a l'esdeveniment; 6) *feedback*, fase en la qual les dades trobades es comuniquen als organitzadors perquè tinguin la possibilitat de desenvolupar estratègies futures a partir de les dades obtingudes.

El SIP és una metodologia que els autors proposen per adquirir informació per a la fase d'anàlisi 4 i 5 de la seva proposta. El SIP planteja una mesura dels impactes socials per mitjà d'una escala adaptada de Green, Hunter i Moore (1990), en la

¹⁹² Com es pot comprovar en l'apartat 5.1.1. *Delimitació conceptual*, d'aquest capítol.

qual aquests autors analitzaven els impactes mediambientals del turisme a través de tres fases: la primera se centra en l’afirmació dels enquestats sobre l’existència de l’impacte; en la segona se’ls pregunta si creuen que l’impacte és positiu o negatiu, i en la tercera es proposa una escala sobre el nivell al qual els enquestats creuen que s’ha generat l’impacte.

Tot i que la proposta metodològica de Small, Edwards, Sheridan (2005) segueix el mateix plantejament, resulta bastant més completa, pel fet que integra l’avaluació dels impactes en una avaluació global per mitjà del SIE i, també, per la seva concreció en la manera d’avaluar i mesurar els impactes mitjançant el SIP. Aquest últim proposa la mesura dels impactes per mitjà de la seva percepció, tant abans com després de la implementació de l’esdeveniment.

Per tal de desenvolupar aquest plantejament, els autors elaboren una enquesta que ajuda a recol·lectar dades suficients sobre la percepció dels impactes i que inclou l’anàlisi de diferents aspectes, com ara la comprensió de l’esdeveniment de manera completa i el perfil dels membres de la comunitat, entre d’altres.

Així doncs, l’estudi proposat per Small, Edwards i Sheridan resulta una aportació important, ja que proposa un model d’anàlisi dels impactes socials d’un esdeveniment que inclou el procediment de mesura dels impactes i que introdueix l’anàlisi del perfil de l’informant.

Després d’haver observat les diferents propostes metodològiques d’anàlisi i mesura dels impactes socials i culturals que fan diferents estudis, es proposa comparar-los mitjançant una taula.

Taula 5.11. Comparativa metodològica de les anàlisis d’impactes socials i culturals

Estudi	Metodologia	Aportació específica
SIA Fitzgerald 2003	Diferents tècniques metodològiques combinades segons fonts primàries i fonts secundàries	Es tracta d’una anàlisi complexa que anticipa i percep els impactes que poden esdevenir.
47 ítems Delamere, Wankel i Hinch 2001	47 ítems, contrastats i provats, dividits en dues categories: costos i beneficis NGT - Alfa Cronbach Delphi per contrastar i purificar Qüestionari als residents sobre els impactes	Es pregunta sobre l’existència de l’impacte i en quina mesura creuen que és important.

Festival Social Impact Attitude Scale (FSIAS) Delamere 2001	Purificació dels 47 ítems i identificació de 25 ítems Anàlisi factorial exploratòria Anàlisi de regressió múltiple	La purificació dels ítems i l'anàlisi de regressió múltiple permeten, d'una banda, fer una estimació segura i, de l'altra, identificar les relacions entre les variables, i també els efectes que aquestes variables tenen sobre les actituds dels residents.
45 ítems Fredline, Jagoi Deery 2003	45 ítems mitjançant una mesura de tres parts: els impactes generals de l'esdeveniment, els impactes específics de l'esdeveniment i les variables independents Qüestionaris als residents	Es pregunta als residents si creuen que l'ítem ha canviat a causa de l'esdeveniment, sobre la direcció del canvi i sobre com aquest canvi afecta la qualitat de vida personal i comunitària, en una escala de -3 a +3.
Social Impact Perception (SIP) Small, Edwards i Sheridan 2005	Es tracta d'una eina proposada com a part del SIE Qüestionari a la societat que allotja l'esdeveniment	Es tracta d'una mesura tant abans com després de l'esdeveniment. Observa si l'impacte ha succeït o no i si aquest impacte és entès com a positiu o com a negatiu.

Font: elaboració pròpia.

Pel que s'ha exposat fins aquí i amb l'ajut del que es pot observar a la taula 5.1.1., s'ha de considerar que hi ha hagut una clara evolució de l'anàlisi dels impactes socials i culturals.

Iniciant el debat a través de la delimitació dels ítems que identifiquin els impactes, s'inicia una prova mitjançant un qüestionari (Delamere, Wankel i Hinch 2001). Posteriorment es planteja una metodologia d'anàlisi per mitjà d'un qüestionari en el qual s'indica que l'informant ha d'aportar informació sobre cada un dels ítems amb relació a la percepció dels canvis i l'impacte (Fredline, Jago, Deery 2002c, 2003), i finalment es proposa una metodologia més complexa per avaluar els impactes socials d'esdeveniments de manera global per mitjà de la proposta del SIE i amb la concreció de l'anàlisi dels impactes a través del SIP (Small, Edwards, Sheridan 2005).

Després d'haver observat les diferents propostes metodològiques i tècniques

d'investigació social proposades pels diferents autors, es considera important tenir en compte els aspectes següents:

- La majoria d'analistes d'impactes socials i culturals d'esdeveniments adopten l'anàlisi mitjançant la percepció dels individus de la societat que allotja l'esdeveniment.
- En l'anàlisi dels impactes socials i culturals mitjançant la percepció es pregunta per:
 - l'existència de l'impacte,
 - si aquest és positiu o negatiu,
 - la percepció de l'afectació de l'impacte tant des del punt de vista individual com comunitari.
 - el nivell de l'afectació de l'impacte en una escala.

Així doncs, d'acord amb el que s'ha exposat fins aquí, es pot considerar que tant la delimitació com la metodologia d'anàlisi dels impactes culturals resulten ser ambigües, encara que cada autor, a través de la visió de diverses disciplines, proposi una definició i una metodologia concretes i diferents.

No hem de deixar de subratllar que els impactes culturals són, en part, impactes intangibles que resulten complexos de mesurar, ja que no són quantificables. Així doncs, la proposta de desenvolupar-ne la mesura per mitjà de les percepcions dels informants facilita l'obtenció de dades sobre aquests impactes i, per tant, en facilita la mesura. Tanmateix, s'ha de tenir molt en compte la subjectivitat de les respostes dels informants.

La mesura a partir de la percepció dels impactes es considera vàlida, atès que estem parlant, en la majoria de casos, d'impactes intangibles. D'aquesta posició es podria desprendre que implícitament es considera que per a aquests tipus d'impactes, especialment en el cas dels impactes culturals, la percepció de la seva existència és la millor manera de constatar-la.

Evidentment, aquesta metodologia es diferencia d'altres que utilitzen indicadors construïts sobre canvis de conducta observables i mesurables. Aquestes metodologies topen amb la dificultat d'atribuir causalitat. És per això que solen utilitzar-se en estudis que avaluin, de manera molt general, les polítiques que s'han donat sobre un territori (Subirats, Fina 2008).

5.2. El Cultural Impact Perception, una nova proposta metodològica

Un cop estudiades i descrites les diferents aportacions que s'han fet sobre els models d'anàlisi i mesura dels impactes culturals, es presenta una nova proposta que recull alguns aspectes de les anteriors, però que aspira a contribuir a la discussió científica d'aquest camp, a través d'un model que s'ajusti a les necessitats d'aquesta recerca i que sigui capaç de respondre als reptes següents:

- En el camp de l'anàlisi dels impactes d'esdeveniments no queda clara la definició del concepte d'*impacte cultural*, ja que la majoria de vegades es considera agrupat amb altres impactes. En la nova proposta, els impactes culturals es presenten de manera específica i diferenciada d'altres tipus d'impactes.
- Després d'haver valorat i considerat que la majoria d'estudis d'impactes socials d'esdeveniments els mesuren per mitjà de la percepció dels residents, es creu necessari comprovar si això també és possible en el cas dels impactes culturals.
- Es considera important que la societat que allotja l'esdeveniment pugui validar l'existència o no dels impactes culturals.
- Es valora que s'ha d'identificar si l'impacte cultural es percep com un impacte positiu o com un impacte negatiu.
- Es creu necessari desenvolupar una metodologia que permeti mesurar la intensitat dels impactes culturals.
- Amb relació a l'avaluació no solament dels impactes culturals, sinó també de l'efectivitat d'estratègies polítiques, es considera interessant observar la percepció vers la intencionalitat de l'impacte segons la societat que allotja l'esdeveniment.
- S'aposta per la inclusió del perfil de la població com a manera de definir grups socials que permetin definir graus de percepció diferent.

Tenint presents totes aquestes consideracions, es defineix una nova proposta metodològica, que anomenem Cultural Impact Perception (CIP d'ara endavant), que permeti mesurar i analitzar els impactes culturals d'un esdeveniment segons les percepcions de la societat que l'allotja.

Aquesta metodologia se centra en l'anàlisi i la mesura dels impactes culturals i es compon de dos elements: una proposta específica per a la definició dels impactes

culturals i un model d'anàlisi que consideri els diferents tipus d'impactes culturals com a variables dependents, la percepció d'aquests impactes, com també les dades del perfil dels informants i la seva implicació en l'esdeveniment, com a variables independents. Per a la recollida d'informació sobre aquestes variables, el CIP proposa una enquesta estructurada.

5.2.1. La definició dels impactes culturals del Cultural Impact Perception

Per poder definir una llista d'impactes i ítems del Cultural Impact Perception (CIP), es considera necessari fer una proposta per mitjà de la selecció dels impactes proposats pels estudis analitzats anteriorment. Amb aquesta finalitat es fa un repàs de les propostes dels diferents autors, exposades anteriorment, i se seleccionen i s'adapten aquells impactes culturals que el CIP consideri adequats.¹⁹³

- Es consideren tots els impactes culturals exposats pel SIA, encara que es fa una divisió entre aquells impactes que es consideren positius i els que es consideren negatius.
- Pel que fa a la proposta de Hall (1989, citat per Allen, O'Toole, Harris, McDonnell 2008; Yeoman, Robertson, Ali-Knight, Drommund, McMahon-Beattie 2007), es consideren la majoria dels impactes proposats, encara que se'n fa alguna adaptació. En aquest sentit, amb relació als impactes positius, es valora que el que ell anomena *incised community participation* no es pot considerar com a impacte cultural, ja que es tracta d'un impacte social. Així mateix, pel que fa als impactes negatius, no es consideren els que ell anomena *manipulation of county*, ni *bad behaviour*, ja que s'entenen com a resultes de canvis socials i no culturals. Pel que fa a la pèrdua de serveis, el que anomena *loss of amenity* es considera massa ampli, de manera que s'ha adaptat com "la pèrdua de serveis culturals".
- Amb relació al que proposa Getz (1991), es tenen en compte només algunes de les seves aportacions, deixa fora "l'actitud dels residents" i adapta "la pèrdua o l'adquisició de serveis" a "serveis culturals". Es fan aquestes adaptacions per poder concretar els impactes com a específicament culturals, encara que no tots els que aquest autor proposa són adaptables, de manera

¹⁹³ En realitat, aquesta definició correspon a la conceptualització de la variable dependent, impacte cultural, que després apareixerà en el model d'anàlisi proposat pel CIP.

que alguns s'han de descartar. Es consideren negatius tots aquells que significaven pèrdua o degradació. Pel que fa al “canvi estètic”, s'ha interpretat que pot ser considerat tant negatiu com positiu.

- Del que proposa el mateix autor Getz (2007) es tenen en compte només alguns dels impactes que ell classifica dins dels causats pel turisme i alguns de causats per la participació en l'esdeveniment. En aquesta selecció no es consideren impactes negatius, a excepció del que l'autor ha anomenat *community pride of divisiveness*.
- Amb relació als impactes culturals i educatius, que Delamere, Wankel i Hinch (2001) entenen com a beneficis per a la societat que allotja l'esdeveniment, es consideren aquells impactes que es valoren com a culturals, i se n'exclouen els que s'entenen únicament com a educatius, com, per exemple, l'impacte que ells anomenen *local residents who participate in the festival have the opportunity to learn new things*. També se n'exclouen aquells que són massa genèrics, com, per exemple, *the festival leaves an ongoing positive cultural impact in my community*, ja que no especifiquen l'impacte en si.
- Amb relació a la proposta feta per Delamere (2001), es fa una selecció d'aquells ítems classificats com a beneficis a la comunitat i beneficis individuals. Es consideren aquells que estan estretament i directament relacionats amb la cultura i deixen de banda la resta.
- Pel que fa al que proposen Fredline, Jago i Deery (2003), se seleccionen aquells impactes que es consideren culturals o relacionats amb la cultura i que no han estat ja considerats a través d'altres investigacions. En el cas dels impactes culturals proposats per Small, Edwards i Sheridan (2005), s'han considerat tots, ja que aquestes autores diferencien els impactes culturals de la resta d'impactes socials.

La taula 5.12 recull els impactes culturals resultants d'aquest procés de selecció dividits en beneficis i costos.

Taula 5.12. Impactes culturals d'esdeveniments

Impacts selected from	Benefits	Costs
SIA	Change of cultural values Cultural Integration	Cultural Offence The experience to be culturally margined Culture profanation Lost of the language
Hall (1989 citat per Allen et al., i Yeoman et all.)	Shared experience Revitalization of traditions Building of community pride Validation of community groups Introduction of new challenges ideas Expansion of cultural perspectives	Community alienation Negative community image Social dislocation Loss of cultural amenity
Getz 1991	Traditions preserved Gain Cultural Amenity Change in aesthetics	Traditions altered Loss Cultural Amenity Change in aesthetics Heritage loss
Getz 2007	Threat to authenticity or traditions Community pride and integration	Community pride of divisiveness Demonstration effect and acculturation
Delamere, Wankel i Hinch 2001	The festival provides opportunities for community residents to experience new activities. The festival acts as a showcase for new ideas. The festival provides my community with an opportunity to discover and develop cultural skills and talents. I am exposed to a variety of cultural experiences through the community festival. I enjoy meeting festival performers/workers Community groups work together to achieve common goals through the festival.	
Delamere 2001	Ongoing positive cultural impacts in the community Celebration of community Having the opportunity to learn new things Variety of cultural experiences Opportunity to develop new cultural skills and talents	
Fredline, Jago i Deery 2003	Opportunity for intercultural contact Increase in the level of local interest in the activity associated with the event	Dissatisfaction especially where the theme of the event dos not fit the sociocultural milieu of the community Potential of intercultural misunderstanding

Small, Edwards i Sheridan 2005	Impacts on local character of the community Impacts on the region's cultural identity Increased local interest in the region's culture and history Increased local awareness of the cultural activities available Interaction with visitors offers an educational experience

Font: elaboració pròpia.

Tal com es pot observar en aquesta taula, s'han seleccionat els impactes culturals i també s'han interpretat els que han proposat els altres autors, per arribar a una llista d'impactes culturals d'esdeveniments. Com que la majoria dels autors consideren la divisió entre beneficis i costos, o entre els impactes positius i negatius, en aquesta taula s'hi manté la divisió.

Seguidament es fa una depuració d'aquesta llista d'ítems, a partir d'una anàlisi segons el significat dels impactes, que permeti evitar reiteracions i agrupar els ítems en una llista més reduïda de tipus d'impactes. Aquest procés es realitza mantenint la diferenciació entre beneficis i costos.

El resultat final, recollit en la taula 5.13, representa la proposta genèrica dels impactes culturals que s'utilitzarà en el Cultural Impact Perception.

Taula 5.13. Els impactes culturals segons el Cultural Impact Perception¹⁹⁴

	Impacte	Descriptor	Ítems
Beneficis	Informació	<i>Cultural Impact</i> en relació amb la informació sobre la cultura o les cultures	I am exposed to a variety of cultural experiences through the community festival Shared experience
	Preservació de les tradicions	<i>Cultural Impact</i> relacionat amb la creació d'identitat per mitjà de les tradicions culturals	Revitalization of traditions Threat to authenticity or traditions Traditions preserved
	Construcció d'identitat cultural	<i>Cultural Impact</i> relacionat amb la creació d'identitat per mitjà de la construcció d'aquesta	Validation of community groups Impacts on the region's cultural identity Building of community pride Change in aesthetics Opportunity to develop new cultural skills and talents Celebration of community Impacts on local character of the community

¹⁹⁴ S'ha considerat deixar en anglès els ítems originals, en aquesta taula, per no generar confusió a través de la traducció.

			Increased local interest in the region's culture and history
	Integració	<i>Cultural Impact</i> relacionat amb la integració social i cultural	Community pride and integration Cultural Integration
	Cohesió social	<i>Cultural Impact</i> relacionat amb la creació de cohesió social a través de la cultura	Opportunity for intercultural contact Community groups work together to achieve common goals through the festival. Variety of cultural experiences
Costos	Desinformació	<i>Cultural Impact</i> en relació amb la desinformació o a la falsa informació sobre la cultura	Negative community image
	Pèrdua de tradicions	<i>Cultural Impact</i> relacionat amb la pèrdua de les tradicions culturals	Lost of the language Heritage loss Traditions altered
	Pèrdua d'identitat cultural	Impacte cultural relacionat amb la desconstrucció de la cultura existent, tant en pèrdua d'identitat com en la no-construcció d'identitat	Culture profanation Loss of cultural amenity
	Creació de guetos	<i>Cultural Impact</i> relacionat amb la marginació a causa de la cultura	The experience to be culturally margined Community alienation
	Exclusió social	<i>Cultural Impact</i> relacionat amb la divisió de la societat en grups i comunitats culturalment diferents	Cultural Offence Community pride of divisiveness Social dislocation Potential of intercultural misunderstanding

Font: elaboració pròpia.

Tal com es pot observar en aquesta taula, el CIP proposa quatre impactes culturals, considerats de dues maneres: com a cost i com a benefici.

El nom de cada un dels impactes ens indica amb què està relacionat, és a dir, l'impacte *informació* tracta de la transmissió d'informació cultural, i també del cost d'aquest impacte, la *desinformació*, tracta de la mala transmissió d'informació cultural. Aquests aspectes es poden observar tant en el descriptor de l'impacte com en els ítems que han considerat els diversos autors presentats fins aquí.

- **Informació / desinformació:** impacte de transmissió d'informació cultural, i la creació d'una mala imatge, estereotips o la transmissió de mala informació sobre la cultura.

- **Preservació de les tradicions / pèrdua de les tradicions:** en aquest cas es tracta de l'impacte que genera una recuperació de les tradicions culturals d'una comunitat o de la seva pèrdua.
- **Construcció d'identitat cultural / pèrdua de la identitat cultural:** en aquest sentit i relacionat amb l'impacte anterior, es tracta d'aquell impacte que ajuda a la construcció de la identitat a través de la cultura o, en el cas de cost, aquell impacte que genera una pèrdua de la identitat o la no-construcció.
- **Integració¹⁹⁵ / creació de guetos:** la integració seria la capacitat dels membres d'una comunitat minoritària d'adquirir els drets i els deures de la comunitat majoritària, mentre que la creació de guetos és l'impacte invers, aquell que ajuda a l'aïllament i la separació de les persones en comunitats tancades.
- **Cohesió social¹⁹⁶ / exclusió social:** es tracta d'aquell impacte que genera un treball en comú, en el qual participen diverses comunitats o persones de diferents procedències, que ajuda a la cohesió, mentre que l'exclusió social és el contrari d'aquest impacte. És a dir, es tracta d'un impacte que genera l'exclusió d'individus d'una comunitat o grup.¹⁹⁷

Considerem que tots aquests impactes són culturals, encara que els podem classificar en dos nivells. Els tres primers fan referència a impactes específicament vinculats a la cultura, mentre que en els dos darrers (integració i cohesió social), fem referència a l'aportació de la cultura a un impacte molt més general en el qual intervenen moltes altres dimensions socials, econòmiques i polítiques.

En aquest sentit, podríem parlar de l'impacte cultural sobre la integració o l'impacte cultural sobre la cohesió social. Aquests dos impactes culturals, vinculats a valors socials tan generals com és ara la integració i la cohesió social, s'acosten a un concepte no instrumental de la cultura en què la cultura s'entén com un element influent en el benestar general de la col·lectivitat.

¹⁹⁵ En aquesta investigació s'entén per *integració* que els grups minoritaris dins d'una societat arribin a accedir a les mateixes oportunitats, drets i serveis que la majoria. Per a més informació sobre la delimitació d'aquest concepte es pot consultar l'annex 7. *Definició de conceptes*.

¹⁹⁶ Aquest concepte és entès com la descripció de les diferents accions que generen una unió entre els diferents membres d'una societat, en particular en el context de la diversitat cultural. Per a més informació sobre la delimitació d'aquest concepte es pot consultar l'annex 7. *Definició de conceptes*.

¹⁹⁷ A partir d'ara aquests impactes seran anomenats *informació, tradicions, identitat, integració i cohesió social*.

Aquesta llista d'impactes és la que proposa el CIP com a llista genèrica que permet delimitar els impactes culturals que cal analitzar en cada cas en què es vulgui aplicar el CIP. Tanmateix, tal com exposa Vanclay (2002a), tota anàlisi d'impactes culturals haurà de considerar criteris locals per adaptar els impactes proposats tenint en compte el cas que s'analitzi.

5.2.2. L'anàlisi i la mesura dels impactes culturals: el model d'anàlisi del Cultural Impact Perception

El model d'anàlisi que proposa el CIP es planteja, en diferents parts, dissenyades a partir de l'adaptació de la proposta de Green, Hunter i Moore (1990) i es desenvolupa considerant com a variables dependents cadascun dels tipus d'impactes culturals.

Taula 5.14. Model d'anàlisi del Cultural Impact Perception

Variable dependent	Variables independents			
Impacte	Percepció		Perfil	
Descripció de l'impacte	Existència	És percebut o no	sociodemogràfic	Edat
	Valoració	Es considera positiu o negatiu		Gènere
	Intensitat	S'avalua la intensitat de l'impacte als individus i a la comunitat		Lloc de naixement
				Nivell d'estudis
	Intencionalitat	Es considera intencionat o no	sociocultural	Llengua materna
			Nacionalitat	
			implicació	Participació
				Lloc de residència

Font: elaboració pròpia.

Tal com es pot observar en la taula 5.14, el model d'anàlisi CIP s'ha dissenyat a través de tres grups de variables:

Les variables dependents, és a dir, els impactes proposats, que ja hem descrit en l'apartat anterior i que a partir d'aquí anomenarem de manera abreujada *informació, tradicions, identitat, integració i cohesió social*.

Les variables independents relatives als diferents tipus de percepció, que es concreten en l'*existència*, la *valoració* (és a dir, si es consideren positius o negatius), la *intensitat* i la *intencionalitat*.

Les variables independents relatives als perfils dels informants, que es divideixen entre el *perfil sociodemogràfic*, el *perfil sociocultural* i la *implicació*.

Pel que fa als perfils dels informants s'entén que:

- El **perfil sociodemogràfic** és aquell que indica les característiques de *gènere, edat, lloc on ha nascut i nivell d'estudis* de l'informant.
- El **perfil sociocultural** indica tant el bagatge cultural de l'individu, és a dir, l'herència que ha rebut com el patrimoni cultural que aquest ha anat adquirint al llarg de la seva trajectòria personal. Es construeix amb dos indicadors: la *llengua materna* i la *nacionalitat*, i renuncia a incloure el *nivell d'estudis* en aquests grups per tal d'evitar una desviació elitista.¹⁹⁸
- El **perfil d'implicació** és aquell que indica si l'individu ha estat involucrat d'alguna manera a l'acte. En aquest sentit, es consideren tant la participació voluntària com la involuntària, identificada aquesta última amb l'indicador del *lloc de residència*, ja que s'entén que els informants que viuen allí on es fa l'acte poden ser implicats involuntaris. La implicació voluntària es mesura a partir de la *participació*.

Considerem necessari justificar aquestes opcions emmarcant-les en una reflexió una mica més àmplia. La distribució de variables entre el perfil sociodemogràfic i el perfil sociocultural, o la mateixa opció de parlar de *perfil sociocultural* més que d'*identitat cultural* obeeixen a una concepció oberta, complexa i dinàmica dels individus i a la voluntat de fugir d'un model en el qual la cultura s'entengui de manera determinista.

En aquest sentit, ens remetem a l'Informe sobre el Desenvolupament Humà (2010), que ens recorda que la creença que els individus posseeixen una identitat

¹⁹⁸ En aquest sentit, no es vol generar una desviació elitista i classista que es basi en el nivell d'estudi i, per això, es deixa de banda.

única i rígida divideix i enfronta la humanitat. Així mateix, aquest document expressa que cada persona ha de tenir la llibertat d'escollir la manera de definir-se, ja que la màxima esperança per a l'establiment de l'harmonia és promoure l'expressió de les múltiples identitats.

En la mateixa línia, un autor com Amin Maalouf (1999) reivindica una identitat formada per múltiples pertinences argumentant que:

“[...] en la época de la mundialización, con ese proceso acelerado, vertiginoso, de amalgama, de mezcla, que nos envuelve a todos, es necesario —¡y urgente!— elaborar una nueva concepción de la identidad. No podemos limitarnos a obligar a miles de millones de personas desconcertadas a elegir entre afirmar a ultranza su identidad y perderla por completo, entre el integrismo y la desintegración. [...] Si a nuestros contemporáneos no se los incita a que asuman sus múltiples pertenencias, si no pueden conciliar su necesidad de tener una identidad con una actitud abierta, con franqueza y sin complejos, ante las demás culturas, si se sienten obligados a elegir entre negarse a sí mismos y negar a los otros, estaremos formando legiones de locos sanguinarios, legiones de seres extraviados” (Maalouf 1999:48-49).

També per Alain Touraine (1997) la identitat cultural és avui un concepte complex. Aquest sociòleg entén la globalització com un conjunt de tecnologies que permeten que els missatges ja no formin part d'una cultura particular sinó que estiguin presents a tot arreu, a la vegada que facilitin la separació entre cultura i activitat tècnica i econòmica. Aquest procés porta, d'una banda, a la formació de xarxes globals i, a la vegada, a agrupaments identitaris. Per ell, la deslocalització de la cultura de masses ens submergeix en la globalització, a la vegada que ens empeny a la defensa de la nostra identitat, i en aquest procés apareix el risc d'unes identitats culturals privades o comunitàries que es tanquin en si mateixes.

Així doncs, la concepció d'una identitat múltiple i oberta justifica l'opció per un perfil sociocultural que no es defineix solament tenint en compte la tradició i l'origen cultural que té cada individu, sinó també a partir de les seves pròpies decisions i trajectòries al llarg de la vida. Per il·lustrar aquesta idea el mateix Maalouf exposa:

“Lo que hace que yo sea yo, y no otro, es ese estar en las lindes de dos países, de dos o tres idiomas, de varias tradiciones culturales. Es eso

justamente lo que define mi identidad” (Maalouf 1999).

És per això que, renunciant a la variable *nivell d'estudis*, pel fet d'estar excessivament relacionada amb el nivell socioeconòmic, hem optat per incloure al perfil sociocultural la *llengua materna* com a expressió del bagatge cultural transmès com a patrimoni d'una generació a una altra i la variable *nacionalitat* com a expressió d'un patrimoni cultural que inclou trajectòries personals i dóna compte del fet migratori.

5.2.3. L'operativització del model d'anàlisi Cultural Impact Perception

És necessari operativitzar les variables proposades pel model CIP per poder dissenyar un instrument de mesura correcte que ens porti la informació rellevant.

Com s'ha pogut comprovar, el CIP proposa dos nivells diferents de variables independents: les relacionades amb els tipus de percepció i les relacionades amb els perfils dels informants. Considerem que les variables relacionades amb els tipus de percepció són genèriques sigui quin sigui els cas d'aplicació; en canvi, les variables dels perfils estan molt relacionades amb el cas que s'analitzí. Així doncs, en aquest capítol es proposa exposar l'operativització de les variables independents relacionades amb els tipus de percepció, ja que aquesta operativització pot formar part del model metodològic general. L'operativització de les variables dels perfils, per contra, es desenvoluparà posteriorment en el context del cas d'aplicació escollit.¹⁹⁹

¹⁹⁹ Per consultar l'operativització de les variables relacionades amb el perfil dels informants es pot consultar l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8.

Taula 5.15. L'operativització de la variable independent: tipus de percepció

	Variables	Dimensions	Categories	Indicadors
Variable independent	Percepció de l'impacte	Percepció de l'existència	No es percep	Persones que no entenen la pregunta, és a dir, que no saben què es vol dir amb <i>impacte cultural</i> .
				Persones que no creuen que hi hagi un impacte cultural.
			Es percep	Persones que consideren que hi ha un impacte cultural.
			Valoració	Es valora de manera positiva
		Es valora de manera negativa		Persones que consideren que l'impacte és negatiu per a la societat.
		Intensitat	Alta intensitat	Persones que consideren que l'impacte els afecta entre el <i>molt</i> i <i>bastant</i> .
			Baixa intensitat	Persones que consideren que l'impacte els afecta entre <i>una mica</i> o <i>gens</i> .
		Intencionalitat	Intencionats	Persones que creuen que els impactes són intencionats.
			No intencionats	Persones que creuen que els impactes no són intencionats.

Font: elaboració pròpia.

Com es pot comprovar en aquesta taula, les percepcions es mesuraran a partir de diferents tipus, considerant cada una de les característiques d'aquests tipus de percepció. És a dir, en el cas de l'existència es mesurarà si es percep o no l'existència de l'impacte analitzat; en el cas de la valoració s'observarà si l'impacte analitzat es valora de manera positiva o negativa; en el cas de la intensitat s'observarà si l'informant considera que l'impacte afecta la seva qualitat de vida, i finalment, es mesurarà si els informants consideren que els impactes han estat intencionats o no.

5.2.4. Els instruments de recerca del Cultural Impact Perception

Per abordar la construcció d'un instrument de mesura que permeti reunir informació significativa per a aquest model d'anàlisi, es proposa elaborar una enquesta que permeti als informants posicionar-se envers els diferents tipus de

percepcions, és a dir:²⁰⁰

- Identificar si consideren l'existència de l'impacte cultural proposat.
- Especificar si creuen que és positiu o negatiu.
- Indicar si consideren que l'impacte és intencionat o no.
- Avaluar la intensitat de l'impacte per mitjà d'una escala.

Aquests instruments seran detallats en el capítol 6 d'aquesta investigació.

5.3. Aplicació del model *Cultural Impact Perception* a l'anàlisi de l'efectivitat

Com ja s'ha exposat anteriorment, aquesta investigació no tan sols pretén comprovar la funcionalitat del CIP, sinó que també pretén valorar la possibilitat d'incorporar el CIP al marc del procés d'avaluació de les polítiques públiques a través de l'anàlisi de l'efectivitat. Es tracta de contrastar la quarta hipòtesi, on es planteja la utilitat del CIP en l'anàlisi de l'efectivitat.

L'avaluació de les polítiques públiques és un camp d'anàlisi que ha estat molt explorat i que ha evolucionat al llarg dels anys, tant en els seus models metodològics com descriptius.

Després d'haver observat els diferents models d'anàlisi i processos d'avaluació de polítiques públiques,²⁰¹ aquesta investigació opta per tenir en compte el plantejament que proposen Subirats, Knoefel, Larrue i Verone (2008), ja que es considera un dels models més complets i que, per la seva claredat analítica, permet la ubicació del CIP en el seu esquema general.

Aquests autors consideren que la investigació avaluativa distingeix tres tipus de criteris per valorar els efectes d'una política pública: 1) l'*efectivitat*, que analitza si els impactes es produeixen de manera prevista; 2) l'*eficàcia*, que relaciona els impactes observables amb els objectius plantejats; 3) l'*eficiència*, que compara l'assignació dels recursos i les intervencions amb els actes formals

²⁰⁰ Adaptat de Green, Hunter i Moore (1990) i a Small, Edwards i Sheridan (2005).

²⁰¹ Es pot observar més detalladament la discussió acadèmica actual sobre els processos i els models d'avaluació de polítiques públiques en el capítol 1. *Les polítiques públiques*, d'aquesta investigació.

d'implementació, és a dir, amb els *outputs*. Com ja s'ha exposat,²⁰² aquests tres criteris se centren en l'anàlisi dels efectes de la política pública, però també es pot fer l'anàlisi de la *pertinència*, que relaciona els objectius i el problema per resoldre, i a l'anàlisi de l'*eficiència productiva* dels processos administratius que porten als actes formals.

Com es pot comprovar en la figura 4.1,²⁰³ aquests autors plantegen tot el procés del cicle d'una política pública des de la identificació del problema, passant per la definició de la política, els programes i els acords politicoadministratius, les activitats de planificació dels plans d'acció, els actes d'implementació, els impactes sobre els grups objectiu i els *outcomes* o resultats sobre els beneficiaris finals. Podríem destacar que al final del procés avaluat d'una política pública hi ha tres aspectes importants per tenir en compte: els *actes d'implementació* (és a dir, els *outputs* o els productes administratius); els *impactes sobre els grups objectius*, que serveixen per avaluar l'efectivitat, i finalment, els *resultats dels beneficiaris finals*, per mitjà dels quals podem avaluar l'eficiència i l'eficàcia de l'assignació de recursos.

Subirats, Knoepel, Larrue, Varone (2008) consideren que l'anàlisi de l'efectivitat es basa en una comparació entre el que hauria de ser i el que és; per tant, entre el que s'ha planificat i el que ha succeït. Proposen desenvolupar una comparació a partir de l'anàlisi del que ha succeït a la realitat, feta a través de l'anàlisi quantitativa de dades empíriques, i l'anàlisi del que hauria d'haver estat, desenvolupada per mitjà de l'anàlisi textual, és a dir, del que s'ha dissenyat amb intencionalitat.

Aquest model implica que la mesura dels impactes produïts per un acte d'implementació d'una política pública és un element fonamental per avaluar la seva efectivitat. Des d'aquesta perspectiva podem intuir que el nou model per a l'anàlisi i la mesura dels impactes culturals d'esdeveniments que presenta aquesta investigació, el CIP, pot ser usat com a metodologia per analitzar i mesurar els impactes culturals produïts per un esdeveniment que es considera com un acte d'implementació d'una política pública. Això implica que el CIP podria formar part de l'anàlisi de l'efectivitat com a part del procés de l'avaluació d'una política

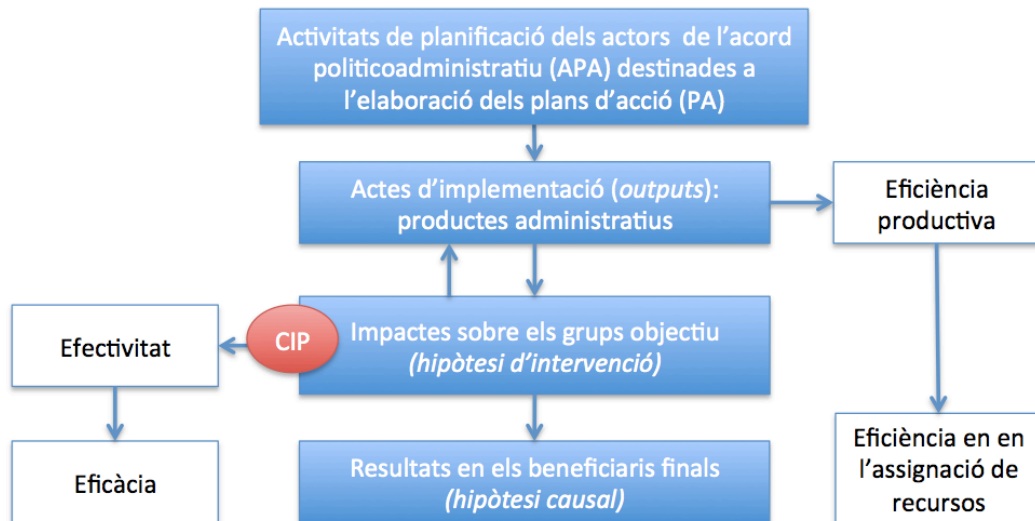
²⁰² Per a més detalls sobre aquests aspectes es pot consultar el capítol 1. *Les polítiques públiques*, d'aquesta investigació.

²⁰³ Aquesta es pot consultar en l'apartat 1.1.3. *Model d'anàlisi de polítiques públiques*, del capítol 1 d'aquesta investigació.

pública.

Seguidament es mostra una figura on es pot observar la implicació del CIP en el procés d'avaluació de la política pública proposat.

Figura 5.1. Adaptació del CIP a l'última fase dels objectius i els criteris de l'avaluació de la política pública

Font: elaboració pròpia a partir de Subirats, Knoepfel, Larrue i Varone 2008:226.

La implementació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública, des del nostre punt de vista, genera certs avantatges que altres procediments no tenen, com, per exemple:

- El CIP aporta informació detallada sobre la percepció d'impactes culturals d'un esdeveniment, dades que poden ser molt interessants amb relació a la percepció d'una estratègia política, tant social com cultural.
- El CIP aporta informació sobre la percepció de la intencionalitat dels impactes. En aquest sentit, es pot analitzar el que es percep com a intencionat i el que no. Serà interessant observar els impactes que no han estat intencionats, però que es perceben com a tals, i els que han estat intencionats i que no es perceben com a intencionats.
- El CIP aporta informació sociodemogràfica i sociocultural de les persones que responen a l'enquesta, fet que pot ajudar a la segmentació del públic amb relació a les seves percepcions. Per tant, pot ser de gran ajuda per veure l'eficiència d'algunes intervencions dirigides a grups objectiu. Per exemple, es podrà saber el que funciona per a segons quins grups o comunitats i el que no.

La proposta d'introduir el CIP en el procés d'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública s'ha de comprovar i avaluar. Per això es proposa aplicar aquesta proposta a un cas concret a través del procés que s'exposarà a continuació.

5.3.1. El procés d'aplicació

Com s'ha apuntat anteriorment, l'avaluació de l'efectivitat es basa en una comparació del que hauria de ser i del que és (Subirats, Knoepfel, Larrue, Varone 2008). El que es proposa en aquesta fase és l'anàlisi documental de textos que ajudin a recollir dades sobre la intencionalitat i els objectius de l'acció de l'esdeveniment, com també l'aplicació del CIP com a metodologia d'anàlisi de la realitat.

Aquesta fase té per objecte comprovar que el CIP és un instrument que pot permetre l'anàlisi de l'efectivitat, és a dir, la comparació entre allò que estava previst que passés i els resultats produïts per l'acte d'implementació de la política. Això permetrà poder contrastar la quarta hipòtesi d'aquesta investigació, ja que l'aplicació de l'anàlisi de l'efectivitat forma part, segons els mateixos autors, d'una de les últimes fases de l'avaluació de les polítiques públiques.

Així doncs, aquesta investigació planteja un procés per poder comprovar la utilitat de la incorporació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat. S'ha de tenir en compte que aquest procés és el resultat de la mateixa investigació aquí presentada i que, per tant, per aplicar-ho a altres casos s'hauria d'adaptar.

El procés que s'ha de dur a terme per comprovar la incorporació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat tracta de comparar els resultats obtinguts pel CIP amb els impactes previstos i volguts que planteja la política que es vol analitzar. Es proposa un procés metodològic estructurat en tres parts:

- En la primera s'han d'identificar tant la **política** que s'està avaluant, els programes d'acció politicoadministratius que se'n derivin com les accions concretes que s'han realitzat. En aquest apartat l'investigador ha d'assegurar que els objectius normatius de la política estan relacionats amb impactes culturals.
- La segona es basa en la identificació dels **impactes** específics proposats per

la política, és a dir, aquells plantejaments que es fan anteriorment des de l'administració.

- I finalment, es tracta de fer una **comparativa** entre el que s'ha obtingut des del CIP i els efectes previstos en els textos relacionats amb la política. Un aspecte important que cal destacar és que el CIP analitza i mesura la percepció sobre tots els impactes culturals considerats pel CIP i no solament els previstos per la política.

Per desenvolupar aquestes parts s'han de fer servir diferents fonts i tècniques d'investigació. Seguidament es proposa fer un repàs de cada una de les parts aquí exposades per identificar quines són les característiques i les especificitats de cada un dels moments d'anàlisi.

La política

Pel que fa a la primera part, es tracta de delimitar clarament quina és la política que es vol avaluar, concretant com defineix els seus programes d'acció i els consegüents actes d'implementació. En aquest sentit, s'ha d'aclarir que la dificultat del treball dependrà molt del fet que la política estigui ben delimitada i que hi estiguin identificats actes d'implementació concrets i resultats esperats.²⁰⁴

En aquesta part centrarem la investigació en l'anàlisi dels documents que la política ha generat, des de programes i acords politicoadministratius, activitats de planificació d'actors de l'acord politicoadministratiu, plans d'acció i actes d'implementació. Per tant, en aquesta fase el que cal és identificar els documents que permetin observar la definició de la política i els seus actes d'implementació, com també començar a identificar on es troben exposades les voluntats concretes de la política per mitjà dels actes, és a dir, els impactes previstos que es volen generar.

Cal tenir en compte que hi pot haver estudis en els quals aquest pas no sigui necessari, ja que la mateixa política d'intervenció sigui l'objecte d'estudi de la investigació i que, per tant, no calgui identificar-la. Tanmateix en aquests casos es recomana que es faci aquest primer pas com a exercici inicial per verificar que es tracta d'un acte d'implantació sustentat per la política que es vol analitzar, a la

²⁰⁴ Per a la investigació és molt important que tots els actes i objectius estiguin clars, com també la hipòtesi causal i la hipòtesi d'intervenció. Malauradament, no es pot afirmar que totes les estratègies polítiques es duguin a terme de la mateixa manera i que estiguin dissenyades per poder ser avaluades d'una manera clara i ordenada.

vegada que s'observi si hi ha altres polítiques o estratègies que estan implicades amb el mateix acte.

Els impactes

En aquesta segona part s'han d'identificar els impactes previstos que la política vol generar per mitjà dels seus actes d'implementació. Per poder dur a terme aquest procés, bàsicament s'ha de dur a terme una anàlisi documental que permeti destriar els impactes previstos que la política vol generar, segons el que s'ha exposat en els documents anteriorment identificats.

Aquest procés pot resultar molt complex, ja que l'investigador es pot trobar que els documents no especifiquin explícitament les voluntats concretes que esperen mitjançant la implementació de la política, sinó que són genèriques i poc concretes. Així doncs, es valora la possibilitat d'analitzar els documents que exposin de manera explícita les voluntats i els impactes previstos i també la possibilitat d'establir formes d'anàlisi textual que detectin les voluntats i els impactes previstos que s'exposen implícitament.

Aquesta informació serà decisiva per poder desenvolupar la part següent de l'anàlisi de l'efectivitat a partir del CIP, ja que a partir d'aquesta segona part s'establiran tota una sèrie d'impactes que seran els que es compararan amb la realitat en la tercera part.

La comparació

Aquesta part és la que ens ha de permetre comparar la realitat, en aquest cas definida a partir del CIP, amb allò que es pretenia generar, és a dir, amb els impactes previstos que es volien crear en el grup objectiu. Per poder desenvolupar aquesta comparació, d'una banda, es necessita la llista d'impactes previstos que s'han identificat, i, de l'altra, es necessiten dades de la realitat, és a dir, què és allò que realment s'ha generat.²⁰⁵

5.3.2. L'estudi dels impactes previstos: model d'anàlisi i operativització

Per poder desenvolupar l'estudi de les polítiques i dels impactes previstos que

²⁰⁵ En aquest cas es proposa una comparativa a partir de l'exploració *ex-ante*, en aquest cas a partir de l'anàlisi documental, amb l'anàlisi *ex-post* a partir de les dades que ens aporta el CIP.

s'ha definit com a primera i segona fase del procés, es proposa un model d'anàlisi construït a partir de tres variables; la identificació dels objectius de la política, la identificació de les accions i actes d'implementació, i la identificació dels impactes o els resultats que se n'espera.

Seguidament es mostra una taula on s'especifica el procés que es proposa per analitzar els documents.

Taula 5.16. Variables, dimensions, categories i indicadors de l'anàlisi documental

Variables	Dimensions	Categories	Indicadors
Objectius	Citació	No se cita	No se cita cap tipus d'objectius concrets en el document.
		Sí que se cita	Se citen tipus d'objectius concrets en el document.
	Forma de citació	Explícita	En el document la forma de citació ha estat explícita, és a dir, queda reflectida en el document explícitament.
		Implícita	La forma de citació dels objectius en el document ha estat de manera implícita, és a dir, es dóna entenent que hi ha la voluntat d'assolir objectius concrets, però no s'especifiquen explícitament.
Accions o actes d'implementació	Citació	No se cita	No se cita cap tipus d'acció o acte d'implementació en el document.
		Sí se cita	Se citen accions o actes d'implementació en el document.
	Forma de citació	Explícita	En el document la forma de citació ha estat explícita, és a dir, queda reflectida en el document explícitament.
		Implícita	La forma de citació en el document ha estat de manera implícita, és a dir, es dóna entenent que hi ha la voluntat de desenvolupar accions, però no s'especifiquen explícitament.
Impacte	Citació	No se cita	No se cita cap tipus d'impacte en el document.
		Sí se cita	Se cita en el document algun tipus d'impacte.
	Forma de citació	Explícita	En el document la forma de citació ha estat explícita, és a dir, queda reflectit en el document l'impacte en concret.
		Implícita	La forma de citació de l'impacte en el document ha estat de manera implícita, és a dir, es dóna entenent que hi ha la voluntat de generar l'impacte en concret sense especificar-ho.

Font: elaboració pròpia.

Després de la identificació dels objectius, els actes d'implementació i els impactes es podrà fer una llista de cada una de les variables aquí exposades.

Depenent de la claredat dels documents i especialment en el cas d'incloure impactes exposats de manera implícita, caldrà establir instruments de refinament i control de l'anàlisi per tal d'atribuir els significats objectivament. Així mateix es pot optar per establir categories entre els impactes llistats, tenint en compte la claredat de la citació.

Així doncs, per mitjà d'aquesta anàlisi documental es podran identificar els diferents impactes, siguin implícits o explícits en el text, com també els actes i les accions que es proposin des de la política.

5.4. Algunes consideracions i precaucions metodològiques respecte al Cultural Impact Perception

La construcció del CIP prové dels models utilitzats per la recerca anterior, especialment de la proposta de Green, Hunter i Moore (1990) i del Social Impact Perception, de Small, Edwards i Sheridan (2005). Aquest últim, tot i que formi part d'un pla analític més complex (el SIE), es considera la base metodològica que permet recopilar suficient informació per a la seva posterior anàlisi i, per tant, el nucli metodològic que permet abastar els reptes plantejats en aquesta investigació, de la manera més senzilla, eficient i metodològicament actualitzada.

Tanmateix, el Cultural Impact Perception es diferencia del Social Impact Perception (Small, Edwards i Sheridan 2005) principalment per tres qüestions.

- En primer lloc, el CIP varia la definició dels impactes per analitzar, ja que se centra únicament en impactes culturals, mentre que el SIP se centra en impactes socials.
- En segon lloc, el CIP afegeix un element dins de les qüestions plantejades per Green, Hunter i Moore (1990): la intencionalitat. Aquest element li dóna a aquesta proposta metodològica una nova perspectiva funcional relacionada amb l'avaluació de l'efectivitat d'estratègies polítiques.
- En tercer lloc, el CIP aporta la delimitació del perfil sociodemogràfic de les persones, fet que permetrà l'anàlisi empírica dels diferents perfils dels informants i així es podrà observar la diferència de les percepcions entre els diferents públics.

Malgrat l'interès de l'estudi sobre el retorn social de les polítiques culturals (Subirats, Fina 2008) arran del concepte que plantegen vinculat a una concepció no instrumental de la cultura, es pot considerar que el CIP es diferencia del retorn social de les polítiques culturals principalment per les qüestions següents:

- El CIP considera impactes culturals específics generats per una acció concreta, independentment de les voluntats o estratègies polítiques que hi hagi al darrere. Per tant, permet analitzar i mesurar els impactes culturals d'accions culturals independentment de la seva raó de ser. En canvi, la proposta d'aquests autors del retorn social, per la seva voluntat d'avaluació de les polítiques culturals, sempre estarà lligada a la voluntat politicoadministrativa.
- En el cas de l'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat, pot mesurar i analitzar els impactes culturals d'un acte d'implementació de qualsevol política pública; en canvi, la proposta del retorn social només considera que és aplicable a les polítiques públiques relacionades amb la cultura.
- El CIP analitza tant impactes culturals beneficis com els costos que les accions dels actes d'implementació poden generar a la societat, mentre que la proposta d'aquests autors només observa els beneficis finals generats a la societat.
- El CIP analitza els impactes culturals d'un acte d'implementació concret, mentre que el retorn cultural avalua l'efecte a mitjà termini del conjunt d'estratègies de les polítiques públiques.

Per tot això, els avantatges que genera el CIP vers els models d'anàlisi i de mesura d'impactes socials presentats anteriorment són els següents:

- Analitza impactes específics classificats com a culturals.
- Mesura els impactes culturals per mitjà de la percepció de la societat que allotja l'esdeveniment.
- Especifica l'existència, la valoració i la intensitat de cada un dels impactes proposats, segons les percepcions dels individus de la societat que allotja l'esdeveniment.
- Especifica si els membres de la comunitat que allotja l'esdeveniment entenen que els impactes presentats han estat intencionats o no.
- Considera, en el seu model d'anàlisi, diferents variables del perfil sociodemogràfic, sociocultural i d'implicació dels informants, de manera que la subjectivitat implícita en tota percepció es fa explícita, per la qual cosa s'identifiquen els grups socials més sensibles a la percepció de l'impacte.

Tal com s'ha exposat fins aquí, es pot considerar que el CIP és un nou plantejament metodològic per avaluar i mesurar els impactes culturals d'esdeveniments. Combina, d'una banda, la delimitació i la definició dels impactes culturals, mentre que, d'altra banda, genera una proposta metodològica que no solament permetrà mesurar els impactes culturals, sinó també analitzar-los tenint en compte els perfils dels informants.

Així, cal destacar que la concepció del CIP com a instrument vinculat a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública permet anar més enllà de la descripció dels impactes. Per això, en aquesta investigació es pretén valorar la possibilitat d'utilitzar les dades extretes pel CIP en el procés d'avaluació de les polítiques públiques mitjançant l'anàlisi de l'efectivitat.

Un dels límits d'aquesta proposta respon a la mateixa naturalesa del CIP com a instrument metodològic específic per a l'anàlisi i la mesura dels impactes culturals, la qual cosa farà que només sigui útil per a l'anàlisi de l'efectivitat d'aquelles polítiques que tenen per objecte generar aquests tipus d'impactes.

Tanmateix, en les polítiques públiques que tinguin entre els seus objectius generar impactes culturals en els seus públics objectiu, les dades proporcionades pel CIP serviran per detectar quins tipus d'impactes culturals s'han produït, en quina mesura i en quins perfils de població. Aquesta darrera informació pot ser de gran utilitat per definir els perfils de població en què la política ha estat més efectiva.

Capítol 6. Primeres aproximacions metodològiques

En aquest capítol es presenten els criteris generals per a la selecció del cas i també els criteris específics amb relació a l'aplicació del CIP i amb relació a l'anàlisi de l'efectivitat. Així mateix, es proposen els instruments metodològics més generals de la investigació.

6.1. La selecció del cas

El caràcter complex i intangible dels impactes culturals fa que la selecció del cas sigui molt important pels objectius que persegueix aquesta investigació. Per tal de seleccionar molt curosament un cas que compleixi aquestes expectatives s'han considerat els criteris de selecció següents:

- La tipologia de l'esdeveniment, depenent dels objectius que els organitzadors es plantegen.
- Les característiques del sector.
- Els actors organitzadors de l'esdeveniment i la implicació de l'Administració pública.
- L'experiència. Tenint en compte que sigui un esdeveniment amb certa experiència, és a dir, que faci uns quants anys que funciona i que als organitzadors, als participants i a l'audiència no els vingui de nou.
- La dimensió de l'esdeveniment. És important que l'esdeveniment que s'esculli estigui compost per diversos actes i activitats, i que el volum d'espectadors i participants no sigui gaire reduït.

Seguidament s'exposen els arguments per a la selecció de l'esdeveniment concret, referents a cadascun d'aquests criteris:

- La tipologia de l'esdeveniment. Amb relació a la tipologia, s'ha decidit escollir un esdeveniment o celebració cultural, ja que s'ha considerat que aquests potencialment són els que poden generar impactes culturals, encara que no

són els únics.²⁰⁶ Pel que fa als objectius que es planteja, s'ha considerat important que gestioni un conflicte social i cultural. En aquest sentit, s'ha considerat un esdeveniment cultural amb una forta implicació social i cultural en l'àmbit local, i també que per les seves característiques fos participatiu i obert envers la societat que l'allotja.

- Les característiques del sector. Les característiques del sector cultural poden ser molt variades segons la forma i el contingut que s'expressi i es mostri. En aquesta investigació s'ha volgut donar importància a aquells sectors que poden donar fe de la influència i la transmissió de valors culturals a través de diverses expressions artístiques, en contraposició a aquells sectors culturals que se sustenten pel rendiment econòmic i no tant pel valor artístic, patrimonial o tradicional. Així doncs, s'ha escollit un esdeveniment cultural que promou i mostra la cultura popular i tradicional procedent de diferents països establerts a la localitat on té lloc l'esdeveniment.
- Els actors i organitzadors de l'esdeveniment. S'ha considerat important que es tracti d'un esdeveniment en què l'organització sigui independent, encara que s'ha valorat molt positivament que l'esdeveniment tingui relació amb els actors polítics i l'administració. En aquest sentit s'ha seleccionat un cas que tingui aquest doble vessant: que estigui estretament vinculat a l'administració, però que part de l'organització sigui independent.
- L'experiència. És important que l'esdeveniment seleccionat formi part d'un pla estratègic a llarg termini i que tingui uns quants anys d'experiència.
- La dimensió. També és important que es tracti d'un esdeveniment amb una dimensió adequada, per no limitar l'observació empírica en un esdeveniment massa petit.

Així doncs, encara que hi ha diferents tipus d'esdeveniment²⁰⁷, seguidament s'exposen dos arguments que ens permeten seleccionar el tipus d'acte:

- Es considera un esdeveniment que tingui representacions de cultura

²⁰⁶ Com es pot observar en el capítol 2. *L'avaluació de les polítiques públiques* d'aquesta investigació, hi ha diferents tipus d'esdeveniments.

²⁰⁷ Per a més informació sobre les diferents tipologies que s'han exposat es pot consultar l'apartat 2.1. *Descripció i tipus d'esdeveniments*, del capítol 2 d'aquesta investigació.

tradicional i popular i també aproximacions contemporànies de la cultura.

- Es considera que la participació a l'esdeveniment per part de la societat és un aspecte important.

En aquest sentit, el Karneval der Kulturen (KdK d'ara endavant) resulta un esdeveniment que cal considerar, ja que respon a aquests criteris.

Taula 6.1. Els criteris de selecció del cas aplicats al KdK

Criteris	Consideracions del KdK
La tipologia de l'esdeveniment, d'acord amb els objectius que aquest es planteja des de la seva organització.	Es tracta d'un carnaval en el qual es fa una festa al carrer i una desfilada oberta de tothom.
Les característiques del sector en què es basa l'esdeveniment.	És un carnaval en el qual participen diverses persones procedents de diferents parts del món, que proposa una exposició de les diferents cultures que conviuen a la ciutat, com també de programes i iniciatives que sustenten la integració i la convivència.
Els actors organitzadors de l'esdeveniment i la implicació de l'administració pública.	Es tracta d'un esdeveniment organitzat tant per l'Administració com per agents no governamentals de la ciutat, com ara associacions i altres tipus de grups.
L'experiència. Tenint en compte que sigui un esdeveniment amb certa experiència, és a dir, que faci uns quants anys que funciona i que als organitzadors, als participants i a l'audiència no els vingui de nou.	És un carnaval amb més de quinze anys d'experiència.
La dimensió de l'esdeveniment. És important que l'esdeveniment que s'esculli estigui compost per diversos actes i activitats, i que el volum d'espectadors i participants no sigui gaire reduït.	Generalment hi participen més de 90 grups i una assistència d'1,3 milions de persones de mitjana, entre visitants i participants.

Font: elaboració pròpia.

Mitjançant aquests criteris de selecció es podria considerar un altre carnaval molt similar al KdK, el Notting Hill Carnival²⁰⁸ (NHC d'ara endavant). Aquest carnaval se

²⁰⁸ Dins de la tipologia de carnivals europeus, aquest es considera en el grup dels carnivals d'influència caribenya. Vegeu l'apartat 2.2.2. *El concepte de carnaval*. Per a més informació es pot consultar <http://www.nottinghill-carnival.co.uk/> o <http://www.thenottinghillcarnival.com/> (darrera consulta: juny del 2011).

celebra des del 1964 i es fa pels carrers de Notting Hill, Royal Borough of Kensington i Chelsea, de la ciutat de Londres. Generalment té lloc durant el mes d'agost i va ser iniciat per la comunitat de persones procedents de Trinidad, que vivien en aquests barris de la capital anglesa.

Avui dia, el carnaval de Notting Hill es veu com una celebració dinàmica i positiva sobre la diversitat multicultural de la ciutat, encara que pràcticament dominada per les cultures caribenyes i les millors tradicions carnavalesques de la ciutat de Rio de Janeiro.

Actualment està organitzat per una companyia privada anomenada Notting Hill Carnival Trust Ltd., i se celebra durant un cap de setmana llarg, ja que això ajuda a l'augment dels visitants. Segons un estudi encarregat per la London Development Agency (LDA d'ara endavant), el carnaval del 2002 va contribuir amb 93 milions de lliures a l'economia londinenca i a la del Regne Unit (VVAA 2002). Durant les últimes edicions hi ha diverses activitats, tant per a famílies com per a la resta de públics. La majoria de les activitats es concentren el dilluns, excepte les activitats per a famílies, que se solen fer el diumenge.

Segons les investigacions dutes a terme per la LDA, l'NHC és un dels carnivals més grans d'Europa i un dels més grans del món. L'última edició va superar els 1,4 milions de persones i hi van desfil·lar unes 10.000 persones. Un 65 % del públic són persones que viuen a Londres i un 25% són persones de la resta del Regne Unit, un 7 % són turistes europeus i un 3 % turistes d'altres procedències.²⁰⁹

Actualment, l'NHC és un carnaval que continua estant molt influenciat per les tradicions culturals i carnavalesques del Carib, però també exposa diferents propostes d'altres regions del món.

²⁰⁹ Aquestes dades s'han extret dels documents que es poden trobar a la pàgina web oficial del carnaval, dirigits als possibles *partners* i *sponsors* de l'esdeveniment. Aquests documents es poden trobar a <http://www.nottinghill-carnival.co.uk/adverts.htm> (darrera consulta: juny del 2011).

Taula 6.2. Síntesi comparativa dels criteris utilitzats per escollir el cas d'estudi

Criteris	NHC	KdK
Tipologia	Festiu i lúdic	Festiu i lúdic
2. Característiques del sector cultural que representa	Pràcticament dominada per cultures caribenyes i les millors tradicions carnavalesques de la ciutat de Rio de Janeiro	Persones procedents de diferents parts del món
3. Actors i organització	Companyia privada anomenada Notting Hill Carnival Trust Ltd.	Actors independents i Administració
4. Experiència i mides	47 anys d'experiència 1,4 milions de persones	15 anys d'experiència 1,3 milions de persones

Font: elaboració pròpia.

Tal com es pot observar en la taula 6.2, els dos carnivals tenen un caràcter lúdic i festiu, però es diferencien en les característiques de les cultures representades. Mentre que l'NHC se centra en la presentació de tradicions culturals bàsicament procedents del Carib, el KdK se centra a mostrar cultures procedents de diferents parts del món arrelades a la ciutat. Ambdós carnivals també divergeixen en la forma d'organització: l'NHC és un acte privat, mentre que el KdK es duu a terme gràcies a la col·laboració d'actors independents i de l'administració. D'altra banda, l'NHC és un acte amb més anys d'experiència i amb un nombre més elevat tant de participants com d'assistents.

Així doncs, considerant importants totes les variables que s'han citat fins aquí, aquella relacionada amb els continguts de les cultures i aquella relacionada amb la seva estructura organitzativa, ens fa decantar pel KdK com a possible cas per analitzar, ja que:

- És un carnaval que potencia molt la participació de la societat en els grups que desfilen.
- És un carnaval que presenta més varietat de cultures i, per tant, la diversitat que conviu a la ciutat.
- Està organitzat conjuntament entre les autoritats i els grups que en formen part.

Així doncs, escollim un cas que potencia la participació de la societat com també la representació de diverses cultures i que està organitzat des de l'administració conjuntament amb la societat. Aquests aspectes són essencials per a l'aplicació

del model al cas escollit per diferents raons que s'exposen a continuació.

6.1.1. Els criteris de selecció considerats en relació al Cultural Impact Perception

D'acord amb aquests criteris, s'ha seleccionat un esdeveniment, el KdK, que per la seva relació amb la ciutat genera tota una sèrie de vincles polítics i socials amb la societat d'acollida.

Aquest esdeveniment, organitzat pel Werkstatt der Kulturen²¹⁰, juntament amb diferents actors socials de la ciutat, té la voluntat d'incidir en problemes socials sorgits a la ciutat. Es tracta d'un carnaval en el qual es presenten expressions tradicionals i populars de diferents cultures i que se celebra amb la col·laboració dels diferents col·lectius i comunitats de la ciutat. Després de quinze anys d'existència, el KdK ha esdevingut no solament una rua pels carrers de Berlín, sinó també un gran festival amb diferents actes i activitats que es fan al llarg de tres dies.²¹¹

Per tant, el cas que es proposa analitzar és una celebració cultural en què diferents comunitats presenten les seves expressions culturals. El desenvolupament i l'organització d'aquest esdeveniment suposa un acte social sense precedents a la ciutat.

S'ha escollit aquest esdeveniment perquè engloba el vessant artístic propi dels esdeveniments culturals i a la vegada representa un acte social amb una gran influència a la ciutat, tant per la qualitat dels seus actes com pel nombre de participants. És per això que al llarg dels últims sis anys el Karneval der Kulturen de Berlín ha estat objecte de suport tant per part de les polítiques socials com de les culturals, de la ciutat de Berlín i també de l'Estat alemany.

En el període que va del 2004 al 2007, el Karneval der Kulturen va ser finançat directament pel *Hauptstadt Kultur Fonds*. Aquest és un fons econòmic del Bund (el Govern de la República Federal Alemanya) destinat a finançar propostes culturals a la capital alemanya. Des del 2008 fins avui, el finançament públic ha canviat i ha

²¹⁰ Per a més informació, www.werkstatt-der-kulturen.de (darrera consulta: octubre del 2011).

²¹¹ Per a més informació, www.karneval-berlin.de (darrera consulta: octubre del 2011).

passat del govern estatal al govern local, és a dir, al Senat de Berlín. Així mateix ha passat del Departament de Cultura a ser finançat pel departament anomenat *Senatserwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*,²¹² departament dedicat a temes d'integració, a temes socials i a temes relacionats amb el treball.

Aquesta trajectòria del finançament del KdK fa entendre que, d'una banda, l'Estat alemany l'ha considerat objecte i *output* de polítiques culturals, mentre que l'Ajuntament i el Land de Berlín el consideren un programa entès dins dels programes socials i d'integració. Aquesta dualitat ajudarà a valorar la potencialitat que té aquesta celebració cultural tant per assolir objectius culturals a través d'un acte social com per assolir objectius socials per mitjà de la cultura.

Tanmateix, també és important ressaltar que actualment les polítiques sectorials locals són generalment transversals, és a dir, que polítiques culturals poden estar desenvolupades des de departaments dedicats a afers socials o polítiques socials poden ser generades des de departaments dedicats a la cultura. Al llarg del procés de selecció d'aquest cas s'ha tingut en compte aquesta dualitat, entenent que l'especificitat de ser objecte tant de polítiques culturals com de polítiques socials podria fer entendre que s'hi pressuposen efectes en aquests dos àmbits. Per tant, s'ha considerat el Karneval der Kulturen de Berlín un cas excepcional per comprovar empíricament els plantejaments teòrics d'aquesta investigació i contrastar les hipòtesis proposades.

S'ha de tenir en compte que al cas escollit s'hi pugui aplicar el nou model exposat en aquesta recerca. Per tant, també ha de ser considerat a partir de certes característiques metodològiques que el faci possible candidat perquè s'hi apliqui el CIP.

- Per exemple, és important, com ja s'ha anotat anteriorment, que si el CIP analitza impactes culturals, l'esdeveniment que es triï estigui relacionat amb el sector cultural.
- Així mateix, també s'ha de considerar el cas tenint en compte la possibilitat tècnica que l'esdeveniment tingui perquè s'hi apliqui el model. És a dir, els membres de l'organització han de tenir l'interès i la voluntat de participar en el

²¹² Aquest departament és del *land* de Berlin i es dedica principalment a aspectes socials d'integració i del treball. Per a més informació es pot consultar www.berlin.de/sen/ias/ (darrera consulta: novembre del 2011). Aquest departament finança directament com un *output* de les seves polítiques socials i d'integració el que s'anomena el Werkstatt der Kulturen, institució que a la vegada allotja i organitza el Karneval der Kulturen, entre d'altres. Aquests detalls s'especificaran més en el capítol en què s'analitza el cas.

procés d'estudi.

- També és important que les condicions de l'esdeveniment siguin idònies per aplicar el cas. En aquest sentit, les característiques d'un esdeveniment tancat serien menys factibles que un esdeveniment obert, com també un esdeveniment desenvolupat a través d'Internet seria més complex que un esdeveniment presencial.

Per tant, segons aquests criteris, el cas seleccionat, el KdK, podria ser considerat per a l'aplicació del CIP, ja que es tracta d'un esdeveniment que mostra diferents cultures, i que, després d'haver-nos posat en contacte amb els membres de l'organització, aquests van considerar de gran interès la investigació i van mostrar-se disposats a col·laborar. I, finalment, es tracta d'un esdeveniment presencial en què tant l'audiència com els participants són als carrers de Berlín i són fàcilment accessibles.

6.1.2. Els criteris de selecció amb relació a l'anàlisi de l'efectivitat

Pel que fa a l'anàlisi de l'efectivitat, s'ha de considerar un cas que clarament estigui relacionat amb alguna estratègia politicoadministrativa, és a dir, que l'administració l'entengui com a pla d'acció per resoldre algun problema reconegut com a col·lectiu.

En aquest sentit, el KdK és entès com un acte propi del Senat de Berlín. Des dels seus inicis, el KdK gaudeix del suport de l'administració de la ciutat i del Land, amb l'objectiu de promoure l'expressió de les diferents cultures que conviuen a la ciutat i també contribuir a la integració i a la cohesió social.²¹³

Els projectes d'integració del Comissionat per a la Integració i la Migració (*Beauftragter für Integration und Migration*), que depèn del Departament per a la Integració, Treball i Afers Socials (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*) del Senat de Berlín, s'estructuren en dos objectius:

- Promoure el treball professional de les companyies interculturals o fusionades, com també les pròpies d'un grup ètnic que treballi o actuï per a la societat

Com es pot comprovar en la pàgina web del Comissionat per a la Integració i Migració (*Beauftragter für Integration und Migration*), que depèn del Departament per a la Integració, Treball i Afers Socials (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*) del Senat de Berlín. http://www.berlin.de/lb/intmig/themen/projekte/feld_1.html (darrera consulta: setembre del 2011).

majoritària.

- Ajudar als projectes multiètnics i a l'enfortiment de les xarxes.

En aquest sentit expressen la seva col·laboració amb el KdK de la manera següent:

“Für diesen Ansatz steht vor allem die Werkstatt der Kulturen, die ein gesamtstädtisches, interkulturelles Konzept vertritt und weitreichende Angebote für alle Bewohner/innen der Stadt unterbreitet (z.B. Karneval der Kulturen)”.²¹⁴

Així doncs, tal com s'ha exposat fins aquí, el KdK resulta un cas idoni per aplicar el CIP i comprovar la seva utilitat en l'anàlisi de l'efectivitat. Per tant, a partir de tots els criteris que s'han enumerat anteriorment, el considerem com a cas seleccionat per fer l'anàlisi d'aquesta investigació.

6.2. Tècniques d'anàlisi proposades per a aquesta investigació

Per dur a terme aquesta investigació es proposa utilitzar diferents tècniques d'investigació social que permetin desenvolupar aquesta recerca. La primera fase d'aquesta investigació, com s'ha comprovat, s'ha desenvolupat a través d'un estudi en profunditat sobre les propostes existents tant sobre les delimitacions dels impactes socials i culturals com sobre les diferents metodologies per analitzar-los, per la qual cosa el CIP arriba a plantejar una nova proposta metodològica.

La segona fase d'aquesta investigació s'inicia amb el desenvolupament d'entrevistes en profunditat com a primer pas exploratori per a l'adquisició d'informació tant sobre el cas escollit com sobre els possibles impactes culturals que aquest cas genera. Després d'aquesta anàlisi exploratòria s'aplica el CIP al cas escollit, utilitzant com a instrument de recerca una enquesta que permetrà recollir la informació desitjada dels informants per ser analitzada posteriorment.²¹⁵

²¹⁴ “Un clar exemple d'aquest enfocament és el Werkstatt der Kulturen, ja que representa un concepte intercultural i un conjunt d'oferta cultural entre els habitants de la ciutat (com, per exemple, és el Karneval der Kulturen).

²¹⁵ El disseny i l'aplicació de l'enquesta i també l'explotació de les dades es troben en el capítol 9. *Anàlisi i resultats.*

Finalment, per desenvolupar la tercera fase, que permetrà observar el primer exercici de l'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat, es duu a terme una comparativa realitzada a partir d'una anàlisi documental que permeti identificar els impactes que la política prevegi.

6.2.1. Les entrevistes en profunditat

L'entrevista en profunditat és una tècnica d'investigació molt usada per a la recollida de dades i és definida per Beatrice Webb (Vallès 2009) com el *tubo de ensayo del químico* o com el *microscopio del bacteriólogo*. Per tant, es podria entendre que es tracta d'una tècnica molt important per a l'investigador social.

En efecte, l'entrevista en profunditat aporta grans beneficis per explorar el problema de la investigació i la ubicació en el seu context històric, polític i social, ja que permet a l'investigador no tan sols adquirir informació verbal de l'entrevistat, sinó també tota aquella informació no verbal que l'investigador pot observar, que també s'ha de tenir en consideració com a dades potencials de ser analitzades.

En aquesta investigació s'han plantejat les entrevistes en profunditat com una tècnica que permetrà recollir dades suficients per construir un context tant social com polític i logístic del KdK. Aquestes dades ens aportaran les primeres aproximacions sobre quins són els impactes culturals que, segons els experts, genera el carnaval.

Seguidament es presenten els diferents criteris de selecció dels entrevistats, com també el disseny de l'estructura proposada.

6.2.1.1. La selecció dels entrevistats

Pel que fa als criteris per a la selecció de la quantitat i la tipologia dels entrevistats, seguidament es justifica cada un a través dels Criteris de Mostres del Mostreig Qualitatiu (CMMC), segons exposa Vallès (2009):²¹⁶

- CMMC1. S'han considerat actors que participen activament en el

²¹⁶ Aquests són: la competència narrativa atribuïda, el mostreig seqüencial conceptualment conduït, els criteris mostrals de naturalesa pràctica, el mostreig fora del control del disseny i la duració i la repetició de les entrevistes.

desenvolupament de l'esdeveniment.

- CMMC2. El mostreig ha estat en constant revisió, ja que la diversa informació que s'ha anat adquirint a través dels entrevistats ha portat a nous plantejaments i necessitats de mostreig.²¹⁷
- CMMC3. S'han tingut en compte persones que asseguraven estar disposades a informar l'investigador, valorant que oferissin una visió i una informació diversa entre ells, sobretot pel que fa als punts de vista del mateix cas vist des de diferents perspectives.
- CMMC4. Els entrevistats ajuden al desenvolupament del mostreig, ja que a través d'alguns entrevistats, sobretot dels relacionats directament amb l'oficina tècnica de l'esdeveniment, s'ha ampliat el mostreig. Per tant, es tracta d'un control del mostreig compartit.
- CMMC5. No es té en compte la possibilitat de repetir les entrevistes, ja que s'han plantejat de manera biogràfica i de percepcions personals. Pel que fa a la durada, ha variat molt depenent de l'entrevistat.

Per a la selecció de les persones per entrevistar, també s'han tingut en consideració aspectes com ara:

- Els actors han de tenir disponibilitat d'informar, han de poder dir alguna cosa sobre el que se'ls pregunta, de manera que han de tenir experiència amb la implementació de l'esdeveniment.
- Els actors han d'estar disposats a participar, és a dir, han de tenir ganes d'informar sobre allò que se'ls pregunta.
- Cal assegurar la diversitat d'actors que puguin donar diferents punts de vista.
- Cal seleccionar actors que ajudin al desenvolupament del mostreig, és a dir, que es pugui generar un control del mostreig compartit.

Sota aquests criteris s'han seleccionat un màxim de sis persones que puguin generar suficient informació sobre l'esdeveniment en si mateix i també que puguin donar una primera visió del que perceben com a impactes culturals.

D'una banda, s'han escollit membres de la mateixa organització, des del comitè de direcció, la secretaria tècnica, les empreses externes coordinadores d'aspectes logístics i tècnics, fins als comissaris o coordinadors externs encarregats de diferents aspectes i espais dins de l'esdeveniment. D'altra banda, també s'han

²¹⁷ Aquí s'entén per mostreig el procés d'exploració que es desenvolupa per seleccionar les persones més adients per ser entrevistades.

entrevistat participants, concretament aquells que formen part o que lideren grups que participen en el desenvolupament del carnaval. A la taula següent es poden observar els noms i els càrrecs de les persones que s'han entrevistat.²¹⁸

Taula 6.3. Llista dels entrevistats

	Nom	Institució	Ocupació/posició
1	Diego Siegelwachs	Comissari escenari llatí	LATINALE Responsable de l'escenari llatí
2	Ortwin Rau	Cofundador del grup YAAM	Coordinació del Yaam Responsable d'un grup africà i de les festes de la nit
3	Nubia Ramírez	Fundadora del grup Comparsa Chamanes	Coordinadora del grup colombià
4	Nadja Mau	Directora del carnaval, organització	Directora del KdK
5	Ursula Maria Berzborn	Comissària i organització	Comissària dels espectacles que es fan al parc
6	Jörg Hübner	Col·laborador Katering GmbH	Responsable de la gestió de les botiguetes i llocs de venda al carrer

Font: elaboració pròpia.

Les entrevistes en profunditat es duen a terme amb diferents persones que estan vinculades amb el cas de diferent manera; per tant, permetran observar diversos aspectes des de diferents punts de vista.

6.2.1.2. L'estructuració de l'entrevista

S'han plantejat les entrevistes com a semiestructurades per donar la possibilitat als informants de seguir l'entrevista d'acord amb el que es cregui més important en cada cas. Així, l'entrevistat té la possibilitat d'aprofundir en aspectes on ell creu que pot aportar més informació o afegir nous temes que poden ser rellevants per a la investigació. No es pretén tant fer una comparació entre les entrevistes com que es complementin per poder tenir una informació més completa sobre el cas.

Per poder obtenir suficient informació sobre aspectes com l'organització de l'esdeveniment, dels diferents agents que hi participen i de les seves impressions, l'entrevista s'ha estructurat en tres grans apartats: a) l'organització de

²¹⁸ Per a més informació sobre les entrevistes, tant les preguntes com les transcripcions en les llengües originals que han estat fetes, es poden consultar els annexos 1. *Entrevistes exploratòries* i l'annex 2. *Transcripció íntegra de les entrevistes*.

l'esdeveniment i el rol que hi adopta l'entrevistat; b) el perquè de l'existència de l'esdeveniment, voluntats, objectius i finalitats, socials o polítiques; c) la relació de l'esdeveniment amb la localitat, els seus efectes i els seus impactes.

En la taula següent s'exposen les preguntes temàtiques de les entrevistes,²¹⁹ en relació amb la voluntat d'adquirir informació genèrica i aproximada del cas i sobre la percepció dels impactes.²²⁰ Es proposen les preguntes temàtiques i també les preguntes dinàmiques de l'entrevista per poder tenir una idea de les relacions entre les unes i les altres:

Taula 6.4. Il·lustració de les preguntes de les entrevistes en profunditat ²²¹

Preguntes temàtiques de la investigació (PTI)	Preguntes dinàmiques de l'entrevista (PDE)
A) L'organització de l'esdeveniment i el rol que adopta l'entrevistat	
PTI1. Què és el KdK?	Què és per tu el KdK? Com el definiries?
	Té algunes especificitats que altres carnavals no tenen?
	Per què creus que sorgeix a la ciutat de Berlín? Per què s'hi manté?
PTI2. Com funciona l'organització del KdK?	Com a mànager, organitzador o participant, què fas exactament abans, durant i després del Karneval der Kulturen? Des de quan?
	Com es gestiona el festival, el grup o el teu departament? Persones que hi treballen, estructura, finançament o altres mitjans de suport?
	Els <i>partners</i> del Karneval der Kulturen quin interès tenen a participar-hi? Comercial, polític, social?
B) El perquè de l'esdeveniment, voluntats, objectius i finalitats, socials o polítiques	
PTI3. Per què sorgeix el carnaval?	Segons el teu punt de vista, per què sorgeix el Karneval der Kulturen? Qui en són els impulsors? Per què el van crear?
	Què passa actualment? Continuen essent els mateixos impulsors?
PIT4. Els objectius del carnaval	Segons el teu punt de vista, quins són ara els objectius del Karneval der Kulturen?
	Aquests objectius estan relacionats amb algunes estratègies politicosocials de la ciutat? Ho van estar en algun moment?

²¹⁹ Cal tenir en compte que aquestes són les preguntes de la investigació amb relació a la primera aproximació a l'objecte d'estudi, és a dir, a l'esdeveniment i als seus impactes culturals, però en cap cas s'han d'entendre com les preguntes principals de la investigació general.

²²⁰ Segons proposa Kavale (1996 citat per Vallès 2009).

²²¹ Per a informació més detallada es pot consultar l'annex 1. *Entrevistes exploratòries, guió i entrevistats*.

C) La relació de l'esdeveniment amb la localitat, els seus efectes i impactes	
PIT5. La relació del KdK amb la localitat	Segons el teu punt de vista, creus que el Karneval der Kulturen té una estreta connexió amb la localitat?
	Creus que actualment té una relació especial amb la localitat?
PTI6. Els impactes	Creus que el Karneval der Kulturen genera algun tipus d'impacte?
	Com definiries els tipus d'impactes que genera el Karneval der Kulturen? Impacte econòmic? Impacte urbanístic? Impacte ambiental? Impacte social? Impacte cultural?
	Creus que el KdK millora la imatge de la ciutat?
	Creus que el KdK ajuda els artistes joves o desconeguts a fer-se conèixer?
	Pel que fa als impactes culturals, quins creus que hi ha?
	Creus que el KdK té un rol educatiu envers els assistents i participants?
	Creus que el KdK ajuda a la integració i la coexistència de diferents grups culturals dins de la ciutat?
Creus que el KdK ajuda a transmetre coneixements i valors culturals d'altres cultures?	

Font: elaboració pròpia a partir de Kavale 1996:131, citat a Vallès 2009:62.

Juntament amb aquestes qüestions relacionades amb les preguntes de la investigació i que serveixen per fer la primera aproximació a l'objecte d'estudi, es fan també les preguntes relatives al perfil sociodemogràfic dels entrevistats.²²²

El guió és el punt inicial del que es parlarà al llarg de les entrevistes, seguint l'ordre de les qüestions plantejades, de manera oberta per no perdre la possibilitat d'introduir informacions i aspectes interessants que l'informant pot aportar.

6.2.2. Les enquestes

La tècnica principal utilitzada per a l'aplicació del CIP a un cas concret és l'enquesta. Es considera important incorporar l'enquesta com a tècnica de

²²² Per a més informació sobre l'esquema i el guió de les entrevistes es pot consultar l'annex 1. *Entrevistes exploratòries*, i també es poden llegir les transcripcions de totes les entrevistes, en les llengües originals en què es van fer, en l'annex 2. *Transcripció íntegra de les entrevistes*.

recollida de dades, ja que proporciona informació per mitjà d'un qüestionari estructurat com a instrument bàsic de captura d'informació. Per tant, permetrà encreuar les diferents variables per fer una anàlisi descriptiva i tipològica.

En el marc d'aquesta investigació, l'enquesta als participants s'entén com un instrument tancat de captació d'informació, que té per objecte aportar dades suficients per al desenvolupament del model d'anàlisi en una anàlisi empírica contrastada.

Tot seguit s'exposen els diferents aspectes que cal tenir en compte per a l'aplicació d'una enquesta en una investigació com aquesta.

Amb relació al disseny del qüestionari, es proposa un qüestionari tradicional en el qual el cos de les preguntes faci referència a les diferents variables que es presenten en el model d'anàlisi del CIP (els impactes culturals i la seva percepció, recollint dades també sobre els perfils de l'informant). Finalment, es deixa un espai per introduir observacions que pugui fer l'entrevistador.

La taula següent presenta l'estructura de l'enquesta dividida en les diferents parts segons els grups d'informació.

Taula 6.5. Estructura de l'enquesta²²³

Bloc informatiu		Qüestions que cal tractar		
Informació relativa al control de la mostra i identificació del qüestionari	Número de qüestionari		Nom de l'enquestador	Data de l'enquesta
Cos de les preguntes relatives al tema de l'estudi, és a dir, als impactes	Qüestions sobre el que està fent en aquell moment l'enquestat		Qüestions sobre els impactes	
Preguntes relatives a informació sociodemogràfica	Perfil, edat, gènere, etc.	Procedència, lloc de neixament, etc.	Llengua materna, Nacionalitat, etc.	Participació, lloc de residència
Preguntes relatives a observacions de l'enquestador	Observacions respecte a l'actitud de l'entrevistat		Observacions respecte a l'entorn de l'entrevistat	

Font: elaboració pròpia.

²²³ Per a informació detallada de l'enquesta es pot consultar l'enquesta sencera en l'apartat d'annexes d'aquesta investigació (annex 5. *Enquesta*). L'enquesta està feta en la llengua o les llengües que es va considerar necessari utilitzar per a la bona comprensió dels enquestadors i dels informants.

La selecció de la mostra es fa a través de quotes, ja que així permetrà obtenir una mostra el més semblant possible a les característiques de la societat que allotja l'esdeveniment. A tal efecte es prenen com a referent els ciutadans de Berlín, tenint en compte dues variables, gènere i edat, tal com proposa Alvira Martín (2004). Aquestes dades seran extretes del cens de la ciutat de Berlín del 2009.

El treball de camp es porta a terme durant el dia que es fa la rua del Karneval der Kulturen a la ciutat de Berlín el 2011, és a dir, el 12 de juny. Un grup d'enquestadors fan les enquestes en l'àmbit personal, de manera que es farà necessària la seva posterior codificació i depuració.

La recollida de dades es fa en dues parts:²²⁴ en primer lloc es fa l'enquesta als participants (s'entén com a participants els que participen en la rua en els grups, així com les persones que hi treballen). En segon lloc es fa l'enquesta a aquelles persones que assisteixen al KdK com a espectadors (s'entén com a espectadors aquelles persones que tant de manera voluntària com involuntària són físicament als carrers per on passa la rua, i aquells treballadors que també hi siguin). El recorregut d'aquest any comença a Hermannplatz, passa per Hasenheide i Gneisenaustraße i acaba a Yorckstraße.²²⁵

Després del treball de camp es fa la preparació de les dades. Es depuren i es codifiquen, es creen noves variables i també es té en compte el tractament de la no-resposta o les enquestes no aprofitables.

Finalment, es fa l'anàlisi de la informació, és a dir, l'anàlisi de les dades recollides. Es proposa fer una anàlisi que descrigui la percepció dels impactes culturals proposats pel CIP en contrast amb les variables independents exposades més amunt.

²²⁴ Per a informació més detallada sobre el procés de recollida de dades es pot consultar l'apartat 8.2. *El procés de recollida de dades*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

²²⁵ Per a més informació sobre la ruta del KdK d'aquest any es pot consultar l'apartat 7.2.4. *El Karneval der Kulturen del 2011*, del capítol 7, o es pot consultar l'annex 6. *Mapa del procés de recollida de dades*.

PART III - Aplicació del model al cas escollit

Com ja s'ha concretat en capítols anteriors, aquesta investigació proposa l'aplicació del model metodològic exposat a un cas concret i inclou l'aplicació del CIP i l'ús d'aquest en l'anàlisi de l'efectivitat. Aquesta aplicació del model s'ha concebut com a fase d'experimentació que acompanya l'anàlisi conceptual i que té per objectiu comprovar el funcionament del model proposat²²⁶.

Aquest procés ha de permetre identificar aspectes a millorar, així com elements a tenir en compte vers noves aplicacions del model. En aquest sentit, aquesta primera aplicació a un cas concret pretén ser únicament el primer exercici vers noves aplicacions.

Amb aquesta finalitat, aquest capítol està estructurat en dues parts. A la primera s'introdueix el lector al cas escollit on s'aplicarà el model, i a la segona s'exposa l'anàlisi de l'aplicació del CIP al cas, així com la seva adaptació per a l'anàlisi de l'efectivitat. És a dir, la primera part és explicativa del cas i la segona és l'anàlisi que s'ha dut a terme.

²²⁶ Vegeu l'apartat 1.3. *Fases i estructura de la investigació* de la Part II d'aquesta recerca.

Capítol 7. El cas: el Karneval der Kulturen de Berlín i el seu context

En aquest primer apartat es proposa fer una introducció al Karneval der Kulturen de Berlín. Es vol exposar el perquè de la selecció del cas, així com les característiques més importants d'aquest: l'organització, la història i el perquè de la seva existència.

7.1. La ciutat de bronze: el seu entorn

Després d'analitzar quin és el millor cas a seccionar per a aquesta investigació, es proposa fer un repàs d'aquest esdeveniment i la primera qüestió que es dibuixa és l'entorn en què va néixer i es desenvolupa, és a dir, la ciutat de Berlín.

Així doncs, per què sorgeix un esdeveniment com aquest KdK, en un lloc com és l'actual capital alemanya? Aquesta és una qüestió complexa i difícil de respondre, però ens proposem dedicar un espai, en aquest apartat, a recordar alguns dels aspectes més importants de la vida social i cultural de la ciutat de Berlín, que potser ens ajudin a entendre per què neix a l'actual capital alemanya aquest carnaval.

Al llarg de la seva història, Berlín ha experimentat grans canvis en la seva vida cultural i social, però sobretot en relació amb l'exterior, és a dir, amb la seva relació amb el món. Encara que segurament es poden trobar indicis d'aquesta situació molt més enrere en el temps, ens proposem iniciar aquesta mirada amb les paraules il·lustradores de la historiadora Alexandra Richie:

“Throughout her history Berlin has always been considered a cultural backwater by the rest of the world, and it has never reached the exalted status of Paris or Constantinople. There was no indication that this would change in the desperate years following the First World War. It was in this atmosphere that Berlin surprised both it selves and the rest of the world by becoming the centre of cultural explosion which dramatically changed its dismal image. Suddenly the city threw off the Prussian imperial mantel, becoming the capital of modernism and the undisputed centre of the Golden

Twenties." (Richie 1998:325)²²⁷

A les paraules de Richie s'hi identifiquen, els anys vint, com una època gloriosa en la qual la ciutat canvià la seva imatge internacional i passà a ser un dels centres d'atracció de la classe creativa europea i mundial.

Era l'època d'esplendor creativa i cultural que va suposar la República de Weimar²²⁸, els primers anys van ser marcats per *l'expressionisme tardà* tant en la pintura com en la literatura, la *nova objectivitat*²²⁹, el *dadaiisme alemany*, fins a arribar al *realisme* com a crítica social. Era l'època en què el cinema passaria a ser un medi de masses i es crearen obres mestres de la història del cinema com *El gabinet del Doctor Caligari* (Das Kabinet des Dr. Caligari), dirigida per Robert Wiene (1920), o *Metròpolis*, de Fritz Lang (1927). Altres artistes com Alfred Döblin²³⁰, Annita Berber²³¹, Bertolt Brecht²³² i Marlene Dietrich²³³ il·lustren aquesta etapa daurada de la ciutat en què el cabaret era la gran distracció del moment i la

²²⁷ "Al llarg de la seva història Berlin havia estat sempre considerada, per la resta del món, com una ciutat estancada culturalment i mai havia assolit l'estat exaltat de París o de Constantinoble. No hi havia indicis que això hagués de canviar en els anys després de la I Guerra Mundial. Va ser en aquest ambient que Berlin va sorprendre tant a la societat alemanya com a la resta del món en esdevenir el centre de l'explosió cultural que va canviar radicalment la seva imatge depriment. De sobte, la ciutat es va treure el mantell imperial prussià i es va convertir en la capital de la modernitat i el centre indiscutible dels daurats anys vint."

²²⁸ Instaurada el 1919 amb l'aprovació de la nova constitució, finalitzada a través de les reformes dutes a terme pels nacionalsocialistes i finalment eradicada el 1933 amb la II Guerra Mundial. El que aquest grup buscava era l'objectivitat amb la qual els artistes s'expressaven a les seves obres. Per exemple, en el camp de la pintura s'hi han identificat dos grups: d'una banda, els *veristes*, que expressaven de forma objectiva els fets contemporanis i, de l'altra, els del *realisme màgic*, que buscaven encarar l'objecte amb l'habilitat de les lleis externes de l'existència de l'esfera artrítica.

²²⁹ Anomenat *Neue Sachlichkeit*, es tracta d'un moviment artístic que rebutja l'expressionisme, moviment que va sorgir a Alemanya a principis dels anys vint, i va finalitzar amb la caiguda de la República de Weimar.

²³⁰ Alfred Döblin era metge, poeta i novel·lista. El 1929 va publicar la famosa novel·la Berlin *Alexanderplatz*, on explica la història d'un home que el 1920 surt de la presó i intenta refer la vida en el seu barri obrer als voltants de la cèntrica plaça de l'actual capital alemanya.

²³¹ Anita Berber va ser una cabaretera, molt famosa, identificada com a l'epítom del món de l'espectacle dels inicis de la República de Weimar. El 1928 va morir després d'un col·lapse en el Baghdad NightClub. D'ella se'n diu que representava ambdues coses: l'energia del Berlin de Weimar i la seva superficialitat (Richie 1998).

²³² Bertolt Brecht arribà a Berlin a mitjan anys vint provinent del sud d'Alemanya, i ja des de la seva arribada es començà a relacionar amb l'escena teatral i literària de la ciutat. A causa de la seva clara tendència política —el 1929 s'afilia al Partit Comunista— el 1937 s'exilià a Àustria i després a Suècia. No va poder tornar a la seva ciutat d'hegemonia creativa fins al 1949, quan va aconseguir entrar a la ciutat amb un passaport txec, a través de Praga, fins a arribar al Berlin de l'Est.

²³³ Encara que la coneguda actriu abandonés Alemanya el 1937, va ser una icona de la cultura del cabaret i de les primeres pel·lícules de la història del cinema sonor amb la coneguda pel·lícula *Der blaue Engel*, de 1930, dirigida per Josef Von Sternberg, o altres creacions com la seva faceta de cantant amb caçons com *Ich bin von Kopf bis Fuß auf Liebe eingestellt*, gravada el 1920, o *Lilli Marlene*, gravada a mitjan anys trenta.

lluïta per a la supervivència econòmica, després de la I Guerra Mundial, era amortida per una fabulosa i excepcional vida cultural sense precedents.

Des d'aquest moment en què Berlín és vista com a centre cultural, no deixarà d'atreure la classe creativa internacional. Al llarg de la seva història, aquest magnetisme ha permès a Berlín desenvolupar una gran oferta d'activitat creativa i l'augment de la demanda constant per part d'una audiència fidel, que anirà creixent al llarg del temps.

Tanmateix, aquest magnetisme cultural la diferencia i separa del seu entorn territorial. Berlín no és Alemanya i ja en els daurats anys 20 naixerà el mite de Berlín Babylon. Aquest nom, inspirat per la reconstrucció de la porta d'*Ishtar*²³⁴ de la ciutat de Babilònia al Museu de Pergam (reconstrucció que finalitza el 1930), servirà per expressar la forma com aquest dinamisme creatiu i transgressor era vist per la resta d'Alemanya: com l'expressió d'una cultura permissiva, depravada i decadent.

Amb l'ascensió del nacionalsocialisme la ciutat viu una llarga i controvertida època de cultura de la propaganda²³⁵. Aquesta etapa es considera com la fatal experiència d'una política de violació de la cultura, a través del seu ús per a llançar una sèrie de missatges que buscaven influir en el sistema de valors dels ciutadans i en la seva conducta. Era l'època de Leni Riefenstahl²³⁶, una noia nascuda a Berlín, que arribarà a ser directora del major nombre de pel·lícules de

²³⁴ La porta d'Ishtar va ser descoberta durant les campanyes arqueològiques alemanes que es van dur a terme a Babilònia entre 1902 i 1914. La majoria de les restes que es van trobar *in situ* es van traslladar a Berlín on, el 1930, es va reconstruir la porta completa a l'interior del museu de Pergam, a la famosa Illa dels Museus.

²³⁵ El pare de la propaganda nazi va ser Josef Goebbels, responsable del Ministeri de Educació Popular i Propaganda, creat per Adolf Hitler a l'arribar al poder. Goebbels va prohibir totes les publicacions i mitjans de comunicació que no estiguessin sota control del Ministeri, i va establir tota una sèrie de consignes que serien transmeses a través del cinema, la ràdio, el teatre, la literatura i la premsa.

²³⁶ Neix a Berlín el 1902 i mor a Baviera el 2003. Va iniciar la seva carrera com a actriu i ballarina fins que el 1932 va dirigir la pel·lícula *Das Blaue Licht*, que va triomfar al festival de Venècia i va adquirir fama internacional. A partir d'aquí va començar a col·laborar amb el partit nacionalsocialista rodant les pel·lícules propagandístiques més conegudes, com *der Sieg des Glaubens* (1933), *Triumph des Willens* (1934) i *Tag der Freiheit: Unsere Wehrmacht* (1935), que es coneixen com la *Trilogia de Nuremberg*. Entre altres coses, també va filmar els Jocs Olímpic de 1936 a Berlín. Totes les seves pel·lícules són una al·legoria del règim. Al final de la II Guerra Mundial els francesos van voler jutjar-la i ella va al·legar que la seva feina havia estat tan sols un treball professional contractat. Actualment aquests són temes de controvèrsia, ja que la seva vinculació als alts cercles nazis no ha pogut ser provada, però es diu que podia haver estat amant de Hitler i de Goebbels. Més tard va reiterar la seva posició en contra dels horrors comesos pels nazis. Per a més informació, es pot consultar www.leni-riefenstahl.de (darrera consulta: juny 2011)

propaganda del règim nazi que es coneixen.

Un dels projectes més ambiciosos de l'administració hitleriana fou la reforma urbanística que havia de transformar la ciutat en la capital del que en aquells moments s'anomenava *Germania*, a través d'una arquitectura grandiloqüent i monumental amb la qual s'havia de reconstruir el centre de la ciutat. Afortunadament aquest projecte no es va dur mai a terme.

D'altra banda, el règim va promoure el concepte d'*Art Degenerat* —*Entartete Kunst*—, que aplicava a tot l'art modern produït a les primeres dècades del segle XX i el contraposava a la nova idea d'*art heroic* propi del nacionalsocialisme. L'art degenerat i els seus autors, tant en les seves expressions plàstiques com musicals, va ser menyspreat, ridiculitzat i perseguit, mentre que es promovia un art tradicional que expressava la bellesa com a puresa racial.

Això va generar la fugida massiva d'intel·lectuals i artistes, tant nacionals com internacionals, que s'havien anat concentrant a Berlín. Aquest fet va provocar un gran canvi, la desolació creativa de la ciutat i va ajudar el partit dominant a controlar tota l'activitat creativa en funció dels seus interessos. Com explica l'historiador David Clay Large (2001):

“No other major city in modern times has suffered such a social and cultural bloodletting”²³⁷ (Clay 2001)

Un exemple il·lustrador d'aquests moviments és la situació que van viure els artistes de la *Preußische Akademie der Künste*²³⁸. Alguns d'ells, com Oskar Kokoschka, Otto Dix i Ernst Ludwig Kirchner, van haver d'exiliar-se; en canvi, Käthe Kollwitz²³⁹, que procedia de la mateixa escola, es va quedar a Berlín, encara que el 1936 el règim va prohibir qualsevol presentació pública de la seva obra.

²³⁷ “No hi ha cap altra ciutat que, en els temps moderns, hagi patit una sagnia social i cultural semblant.”

²³⁸ Acadèmia de les Arts Prussiana, creada el 1694/96, que es va tancar el 1955. Es tractava d'una acadèmia i residència dedicada a les arts i la cultura.

²³⁹ Neix el 1867 a Königsberg i mor el 1945 a la vora de Dresden. Viu durant molts anys a la ciutat de Berlín, en el barri treballador de Prenzlauer Berg. Es casa amb un metge que li dona el nom de Kollwitz i durant la II Guerra Mundial marxa de la ciutat. La seva casa de Berlín és bombardejada el 1943, fet que fa pensar que es perdessin moltes obres que ella hi guardava. És una de les artistes plàstiques alemanyes d'aquella època amb més reconeixement internacional. La majoria de la seva obra plasmà la situació social de les persones, el sofriment de la guerra, la fam i la malaltia. Bàsicament treballà amb escultura, gravats i litografies.

Acabada la II Guerra Mundial, per impedir la repetició d'una explotació de la cultura i l'art semblant a la que es va viure durant aquella època, la cultura i les arts van ser instaurades en el *Grundgesetz* del 1949 (Llei bàsica alemanya). Aquesta llei tendeix a impossibilitar una influència tan dràstica de l'estat en les polítiques culturals i promou l'explícita descentralització de la política cultural a través dels *Bundesländer*²⁴⁰.

D'altra banda, els bombardejos constants que va patir la ciutat durant la II Guerra Mundial van provocar una llarga i difícil reconstrucció que durà anys, fet que va comportar una també difícil i llarga reconstrucció de la vida cultural i creativa de la ciutat. La destrucció fou massiva i va fer desaparèixer molts edificis, així com alguns monuments com per exemple la *Kaiser-Wilhelm Gedächtniskirche*²⁴¹, el *Reichstag*²⁴² i *Stadtschloss*²⁴³, entre d'altres.

Després de la divisió de la ciutat de Berlín, la història de l'evolució cultural, tant de la seva classe creativa com del seu públic, es diferencien entre ambdues parts de la ciutat, com van diferenciar-se en molts altres aspectes. En un inici, però, la voluntat dels aliats era no només esborrar la influència del nacionalsocialisme en les arts i la cultura sinó defensar una cultura basada en les "humanitats" i la "democràcia".

En un inici els russos van importar la seva política cultural, afavorint i recuperant certs segments de la cultura popular alemanya i també promovent a la ciutat un moviment de propaganda dels artistes russos. Aquest fou el moment del retorn de Bertolt Brecht a Berlín i també el moment de la transformació dels estudis cinematogràfics UFA en els que es coneixerien com a DEFA, a Babelsberg. Amb tots aquests canvis es generava també un control ideològic de les expressions

²⁴⁰ Així es designa als diferents estats federats d'Alemanya.

²⁴¹ Aquesta s'ha mantingut com a monument a la destrucció i actualment encara se'n poden veure les ruïnes que van quedar després de la guerra.

²⁴² El parlament alemany va ser completament destruït durant la guerra i no va ser fins al 1990 que es va iniciar la seva reconstrucció sota la direcció de l'arquitecte Norman Foster.

²⁴³ Aquest era el Palau Reial a la ciutat, un dels edificis més importants de l'administració prussiana. Després de la guerra va quedar molt destruït i ubicat a l'est de la ciutat. Durant l'RDA (República Democràtica Alemanya) es va considerar que era un espai a reaprofitar i el van fer derruir completament fins que el 1950 no en quedava ni una pedra. En el seu lloc el 1976 Erich Honecker hi va inaugurar el Palau de la República, que es va transformar en parlament de l'RDA. El 2006 es va iniciar la destrucció del Palau de la República amb la controvertida i discutida voluntat de reconstrucció del Palau Reial, que suposadament ha d'estar acabat el 2019.

artístiques i culturals.

La resta d'aliats que controlaven Berlín van ser generalment menys considerats amb les tradicions i expressions culturals alemanyes. En aquest sentit, la majoria dels senadors de l'oest dedicats a la cultura consideraven les arts i la creativitat una manera de *reeducar* els berlinesos a través de la influència de la comunicació, la cultura, la creativitat i l'educació superior dels països de l'oest²⁴⁴. (Clay 2001)

A partir de la constitució el 1949 de la República Democràtica Alemanya (RDA), la influència soviètica en les arts i la cultura va ser cada vegada més forta, fins a arribar al control de la creació artística. Pel que fa als soviètics, una de les accions que es van dur a terme de manera més immediata va ser la massiva construcció de monuments commemoratius que encara són visibles pels carrers i per les places de la ciutat²⁴⁵.

La construcció del mur el 1961 va generar un augment del control i la ideologia expressades en les creacions artístiques, encara que hi havia certs intel·lectuals, que estaven en contra de les autoritats, que intentaven produir i exposar les seves creacions amb dificultats. Aquella era l'època de creadors dissidents de les autoritats com el cantant Wolf Biermann, a qui el 1976 no es va permetre que retornés a l'RDA. El mateix any la coneguda cantant Nina Hagen va exiliar-se per no estar d'acord amb el règim. Ambdós no varen poder tornar-hi fins a la reunificació, el 1989. Els que sí que s'hi van quedar varen ser els creadors comunistes convençuts, com els que juntament amb Bertolt Brecht crearen el *Berliner Ensemble*. El 1950 Benno Besson va estar al capdavant del *Deutsche Theater* i el 1960 de la *Volksbühne* on va treballar molt estretament amb Heiner Müller²⁴⁶.

²⁴⁴ El 1945 es va instaurar l'emissora de radio *Armed Force Radio Network* i va aparèixer un nou diari: *Der Tagespiegel*. El 1946, a causa de la negativa per part dels soviètics de compartir la *Berliner Rundfunk*, USA va decidir crear la *RIAS (Radio in the American Sector)*. També, en contraposició de la Universitat Humboldt, controlada pels soviètics, els americans van instaurar la *Freie Universität* a Dahlem el 1948. La indústria cinematogràfica americana no va dubtar a utilitzar la ciutat com a escenografia per a pel·lícules que expressen les tensions dels dos blocs i l'inici de la guerra freda, amb una increïble indiferència per la destrucció de la ciutat, com per exemple la pel·lícula *Berlin Express*, dirigida per Jaques Tourneur el 1948.

²⁴⁵ Alguns d'aquests monuments encara es poden veure a la ciutat, com és el Memorial construït al parc de Treptow en memòria dels soldats soviètics caiguts a Berlín, el monument d'Ernst Thälmann situat a Prenzlauer Berg o la molt coneguda estàtua monumental de Marx i Engels a l'Alexanderplatz.

²⁴⁶ Després de la caiguda del mur, diverses pel·lícules se centren en la vida social i cultural controvertida de la ciutat durant l'RDA. Alguns exemples són *Good Bye Lenin!*, de Wolfgang Becker,

Mentrestant, a l'altra banda de la ciutat, la resta d'aliats començaven a convertir Berlín en un aparador del sistema capitalista en què la cultura jugava un paper importat. Com, per exemple, els soldats²⁴⁷ que s'instal·laren als sectors dominats pels aliats, els quals influenciaren en la vida social i cultural de cada una de les parts. Un bon exemple d'això van ser els clubs que es van establir a la part americana de la ciutat on els soldats gaudien dels seus permisos, així com els instituts de cultura que cada aliat va establir al seu sector.

D'altra banda, la creació i importació d'artistes, bàsicament en dos blocs -els angloamericans i els francesos-, exerceix una gran influència en la vida social i cultural de la ciutat, usada com a propaganda del sistema econòmic i social d'aquests països.

Amb aquesta voluntat el 1951 es va crear l'*Internationale Filmfestspiele Berlin*, conegut com la Berlinale, un festival de cinema amb l'objectiu de ser mirall de les pel·lícules nord-americanes que mostraven l'esplendor del món capitalista. Durant els primers anys del festival van passar per les seves portes artistes i representants del cinema internacional com Alfred Hitchcock, Gary Cooper, Sophia Loren, Henry Fonda, Errol Flynn, Cary Grant, Jean-Paul Belmondo i Rita Hayworth, entre d'altres. Una altra iniciativa d'aquest estil va ser la creació de la *Deutschen Akademie der Künste in Berlin —West* (Acadèmia Alemanya de les Arts de l'Oest), com a seguiment del que havia estat la *Preußischen Akademie der Künste*. Aquesta nova acadèmia va allotjar creadors com Günter Grass, Werner Düttmann i Boris Blacher, entre d'altres.

Segurament, seguint aquesta estratègia de promocionar Berlín de l'Oest com a aparador de la cultura internacional, es programa el 1957 la *Internationale Bauausstellung* (exposició internacional d'arquitectura). Aquesta fou una exposició internacional d'arquitectura en què van participar 53 arquitectes procedents de 13 països diferents. A través d'aquesta exposició es va mostrar al món les tècniques més modernes d'arquitectura i construcció del moment, reconstruint el barri *Hansaviertels*, destruït durant al Segona Guerra Mundial.

del 2003; *Alles auf Zucker!* (Go for Zucker), de Dani Levi, del 2004, i *Das Leben der Anderen* (The Lives of Others), de Florian Henckel von Donnersmarck, del 2006.

²⁴⁷ Com van ser les brigades de soldats anomenades *Berlin Brigade*, de l'exèrcit nord-americà, la *Berlin Infantry Brigade*, de l'exèrcit britànic, i les *Forces Françaises à Berlin*, de l'exèrcit francès.

Durant els anys 60 la part oest de la ciutat va començar a rebre treballadors internacionals que es començaren a establir en petites comunitats dins de la ciutat. El 1975 la població *immigrant* era ja el 10 % de la població al Berlín de l'oest, i aquest percentatge va augmentar als anys vuitanta fins al 12%. Encara que aquesta és una situació que viu tota la Alemanya de l'oest, Berlín de l'oest es caracteritza per la concentració de treballadors estrangers en certs barris de la ciutat, cosa que provoca que alguns districtes, com Wedding, Neukölln i Kreuzberg, es converteixin en exòtics i multiculturals. La comunitat més nombrosa era i encara és la comunitat turca, fet que va provocar que als anys setanta l'oest de Berlín es transformés completament allotjant aquesta comunitat, que no parava de créixer.

A finals dels anys vuitanta fou l'època del Berlín de l'oest amb Wim Wenders i la seva coneguda pel·lícula *Der Himmel über Berlin* i els diversos concerts davant del Reichstag, com van ser els de David Bowie²⁴⁸ el 1987 i els de Pink Floyd²⁴⁹, i també el que va donar el 1988 Michel Jackson en la seva gira mundial *Bad*. Aquests concerts eren vistos per l'RDA com una provocació social en defensa del sistema social i econòmic que regnava a l'altra banda del mur. Concretament el concert de Michel Jackson va provocar molta incomoditat a la *Stasi*²⁵⁰ ja que preveien que una gran multitud de joves es concentrarien als voltants del mur per a poder sentir el concert²⁵¹. La RIAS (*Radio in the American Sector*) i la RIAS2 van oferir tots els concerts de manera que les persones que els van voler seguir des de l'est de la ciutat ho varen poder fer. Ningú no ho sabia, però faltava només un any per a la caiguda del mur.

La reunificació va ser definitivament firmada el 1990, fet que va provocar que a la ciutat hi hagués certs moviments socials sense precedents, com la fugida massiva

²⁴⁸ Aquest artista polifacètic, conegut principalment per la seva creativitat musical, s'instal·la a Berlín el 1976 i s'hi queda fins al 1979 i durant aquesta època crea el seu àlbum titulat *Berlin Trilogy*. (Sandford 1997)

²⁴⁹ Un bon exemple de la influència de la història de la ciutat és l'obra titulada *The Wall*, que va crear el 1979 el grup britànic de rock Pink Floyd.

²⁵⁰ Amb aquest nom era conegut el Ministeri de la Seguretat de l'Estat de la República Democràtica Alemanya (RDA); en gran part es tractava de la policia secreta de l'estat.

²⁵¹ Aquesta informació s'ha extret d'un article que Tagespiegel va publicar el 2009 a causa de la nova visita del rei del rock a la ciutat. Es pot consultar a <http://www.tagesspiegel.de/berlin/stadtleben/moonwalk-am-reichstag/1545766.html> (darrera consulta: juny del 2011).

de famílies i persones de certs districtes de la ciutat, com Mitte i Prenzlauer Berg. Aquesta va ser també l'època en què la Treuhand²⁵², l'empresa estatal que va unificar totes les empreses de l'RDA, es dedicava a reestructurar i a vendre la *Volkseigener Betrieb* (VEBs)²⁵³ de propietat estatal. En aquell moment, encara que la unificació estava en procés de transició i el mur ja havia caigut, la ciutat encara estava dividida i aquesta esquerda es podia apreciar en diferents aspectes de la vida social, cultural i política. A l'època de les primeres eleccions a l'ajuntament, el 1995, les persones es posicionaven políticament de manera diferent, fumaven marques de cigarrets diferents, llegien diaris diferents o escoltaven diferents emissores de radio, en funció del barri on vivien.

El 1996 la necessitat de més treballadors a la ciutat comença a atreure treballadors procedents de països de l'est d'Europa; per tant, la ciutat s'obre altra vegada al món i al cosmopolitisme. Paral·lelament, però, també és el moment en què alguns brots de xenofòbia i racisme esclaten, sobretot als barris perifèrics de Berlín i a Brandenburg.

En aquesta època el barri de Prenzlauer Berg, un dels barris de l'RDA més actius pel que fa a creació i cultura, es transforma en el barri de l'escena cultural de la ciutat. Els *punkies* i els *squatters*²⁵⁴ ocupen i s'apoderen de les cases buides i comencen a construir de nou un barri dominat per la classe creativa²⁵⁵. Alguns exemples d'aquest procés són les institucions com *Kunsthau Tacheles*²⁵⁶ o la

²⁵² Per a més informació sobre la Treuhand, es recomana consultar Jürgs 1997.

²⁵³ Aquesta era la institució que agrupava totes les indústries i els serveis de la República Democràtica Alemanya. Es va crear seguint els exemples de les macroempreses estatals de la Unió Soviètica.

²⁵⁴ Aquest és el nom que es dona a aquelles persones que ocupen, sense dret ni deure, un habitatge per a usar-lo com a lloc on viure o com a centre cultural. Generalment a Europa aquestes ocupacions se sustenten en una reivindicació crítica del sistema capitalista i en la defensa del dret a l'habitatge contra l'especulació, així com en la llibertat d'expressió. Aquest moviment neix a Europa a finals dels anys vuitanta. A la resta del món, com per exemple a l'Índia, aquesta ocupació no té tant un sentit reivindicatiu sinó de necessitats primàries.

²⁵⁵ Aquí ens centrem en el concepte que exposa Richard Florida (2010), que entén la classe creativa com aquella que té com a força de treball la creativitat.

²⁵⁶ Es tractava d'un edifici en ruïnes que el 1990 va ser ocupat amb la voluntat de convertir-lo en un gran centre de la creació i la cultura. El 1992 es va aconseguir que es pareessin els plans d'enderrocament i es va convertir en una institució artística que acollia més de 30 artistes, sales de concerts, bars, sales d'exposicions així com un cinema. Alguns artistes que han passat per aquesta institució són Sasha Waltz i Christoph Winkler. Actualment el futur d'aquest edifici encara no està clar, ja que ha de lluitar contra l'especulació immobiliària que cada vegada és més elevada en el barri de Mitte.

*Kulturbrauerei*²⁵⁷, que es transformen en centres culturals i de vida creativa.

Actualment el barri de Prenzlauer Berg ha viscut un procés de gentrificació²⁵⁸. Ara és un barri de classe mitjana alta, ple de famílies joves amb un bon nivell econòmic. Els moviments artístics i estudiantils es mouen també a Berlín com a altres ciutats del món buscant un cost de la vida baix a la vegada que una alta qualitat de vida. Actualment la classe creativa, a la qual s'han sumat estudiants, artistes i intel·lectuals internacionals, s'ha mogut cap als barris de Neukölln i Kreuzberg, on conviuen amb les comunitats de treballadors immigrants procedents de diferents parts del món.

Aquest recorregut, iniciàtic, per la història de la cultura i la creativitat que ha generat la ciutat ens dona una visió rica, complexa i plena de contradiccions. Com cap altra ciutat, en pocs anys del segle XX, Berlín passa per èpoques d'or, en les quals adquireix el reconeixement de ciutat creativa d'àmbit internacional, i també per moments tràgicament difícils, com l'arribada al poder del nacionalsocialisme, la posterior influència dels aliats i la divisió de la ciutat, fins a arribar a la posterior reunificació que genera una societat oberta i creativa: una societat que manté una necessitat de producció i consum cultural molt elevada.

Així mateix, Berlín ha estat des de fa dècades pol d'atracció de diferents comunitats internacionals, ja des dels anys vint, com ho recorda la pel·lícula *Berlin Alexanderplatz*, de 1931, dirigida per R.W. Fassbinder, o la història de *Cabaret*, filmada per Bob Fosse el 1972. Ambdues pel·lícules mostren una societat complexa on la diversitat entre classes socials i l'arribada d'immigrants i comunitats estrangeres inicien el canvi social que seguirà vivint la ciutat amb l'arribada massiva de treballadors immigrants a partir dels anys seixanta.

Berlín és doncs una ciutat on viu una societat que cada vegada ha hagut de ser més forta, superar influències i dificultats, i ser capaç d'adaptar-se a noves situacions i canvis constants. Una societat formada per diferents elements que,

²⁵⁷ Es tracta d'una antiga fàbrica de cervesa que, després de la reunificació d'Alemanya el 1991, es convertirà en un espai de cultura i creativitat. En aquest cas es tracta d'una institució reorganitzada per l'Estat i renovada amb la voluntat de crear-hi estudis d'artistes, oficines, restaurants, centres comercials així com cinemes i sales de concerts. Finalment és el que s'ha aconseguit i el que és ara. Es troba a Prenzlauer Berg i té una superfície total de 25.000 metres quadrats.

²⁵⁸ La *gentrificació* és el concepte que va concebre la sociòloga britànica Ruth Glass el 1964 per a definir l'afluència de gent de classe mitjana als barris més centrals de la ciutat, desplaçant els treballadors de classe baixa. L'exemple era Londres i els seus barris obrers, com Islington (Atkinson, Bridge 2005)

com el ferro i el coure, s'amalgamen per produir una mescla homogènia que es projecta cap al futur amb més força i capacitat d'innovació. Una societat aliatge en una ciutat de bronze.

7.1.1. Die Fremden: els estrangers, la cultura i les seves institucions

A l'anterior repàs històric de la cultura i la classe creativa de la ciutat de Berlín, s'ha tocat mínimament l'arribada de la immigració a la ciutat. S'ha de tenir en compte que, des de l'època prussiana amb l'arribada dels hugonots francesos al S. XVIII (Haxthausen, Suhr 1990), passant per la influència dels diferents grups socials que va suposar l'arribada dels aliats a la ciutat després de la II Guerra Mundial, fins a l'actual societat globalitzada que allotja la ciutat, Berlín ha estat sempre pol d'atracció de diferents grups i comunitats socials.

En aquest apartat ens proposem fer una mirada per la situació del que hem anomenant *Die Fremden* a, la actual capital alemanya. Aquesta paraula, traduïda literalment seria *els estrangers*, encara que el seu contingut semàntic pot referir-se tant a la condició d'estranger des d'una perspectiva classista, com a la idea pejorativa de estrany, és a dir, a aquella persona o grup de persones amb tradicions diferents a les autòctones que, generalment per desconeixement, creen una reacció de rebuig per part de la societat.

Seguidament es fa un repàs de la situació de la immigració i la seva representació cultural a la ciutat, iniciant el recorregut per la descripció de la situació actual per a passar a observar les diferents institucions de la ciutat que es dediquen a la representació i la producció de les diferents cultures que conviuen a la ciutat .

7.1.1.1. Immigració i cultura

El concepte de *Soziokultur* (Heinrichs 1997, Kosnick 2004) emfatitza la importància de les activitats creatives per al creixement personal i la cohesió social, buscant la radicalització de la democràcia cultural des de les arrels de les comunitats. Aquest concepte es desenvolupa a través d'institucions i actors, on els diferents districtes i governs locals inverteixen al servei de diferents propostes com la educació o la integració social.

Actualment viuen a la ciutat 472.500²⁵⁹ persones que no tenen un passaport alemany i que són considerades com a immigrants o amb arrels culturals procedents d'altres parts del món. En aquest sentit, moltes de les produccions i manifestacions culturals d'aquests grups es desenvolupen en el context de la *Soziokultur*. En el cas de les seves produccions i manifestacions culturals, s'ha de tenir en compte que un aspecte és la perseverança de la creació d'identitat del grup a nivell ètnic i l'altra és el suport a la creació i les manifestacions contemporànies. La diferència entre aquests dos aspectes és rellevant en el cas del suport a la cultura per part de les administracions, ja que la política pública pot ser molt diferent segons que es prioritzi un o altre aspecte.

Berlín, per la seva condició de ciutat però a la vegada de *Land* i de capital del país, té l'especificitat d'estar gestionada per tres diferents nivells de l'administració: la municipalitat, l'estat regional (*Land*) i el federal. Aquest estatus particular li suposa una complexa arquitectura administrativa que fa molt complexa la intervenció pública i dificulta la clara visió de les accions i els programes polítics.

L'Administració del Senat de Berlín per a la Ciència, la Recerca i la Cultura (*Senatsverwaltung für Wissenschaft, Forschung und Kultur*) finança i regula la denominació de la *Hochkultur*²⁶⁰. Altres administracions que també financen diversos aspectes culturals de la ciutat són: l'*Administració del Senat de Berlín de l'Educació, la Joventut i els Esports* i l'*Administració del Desenvolupament de la Ciutat*. Pel que fa a la relació entre cultura i immigració, s'encarrega al Comissionat per a la Integració i Migració (*Beauftragter für Integration und Migration*) que depèn del Departament per a la Integració, Treball i Afers Socials (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*) del Senat de Berlín.

L'estratègia de la política cultural de la ciutat se centra en dos vessants: d'una banda, conservar, mantenir i exposar el patrimoni, ja sigui tangible o intangible que posseeix la ciutat, i, d'altra banda, contribuir a la producció, exhibició i desenvolupament de la classe creativa que posseeix la ciutat. Aquest segon aspecte es desenvolupa a través d'institucions o actes diversos que donen a la ciutat una imatge d'innovació creativa que la diferencia de la resta de grans ciutats

²⁵⁹ Aquestes dades s'han extret del Departament d'Estadística de Berlin i Brandenburg, *Statistisches Landesamt Berlin*, www.statistik-berlin-brandenburg.de (darrera consulta: novembre del 2011)

²⁶⁰ Aquí s'entén com a *Hochkultur* aquells elements que alguns han anomenat l'*alta cultura* referint-se als museus, els teatres o les òperes, etc.

del país.

7.1.1.2. Les institucions culturals i la immigració

Actualment a la capital alemanya hi ha dos institucions culturals específiques que es dediquen a la representació de la cultura i a les tradicions procedents de països no occidentals. Aquestes dos són la *Haus der Kulturen der Welt*²⁶¹ (la casa de les cultures del món) i el *Werkstatt der Kulturen*²⁶² (el taller de les cultures).

La *Haus der Kulturen der Welt* (a partir d'ara HKW) té l'objectiu de presentar cultures procedents de fora d'Europa a través de les belles arts, el teatre, la música, la literatura, el cinema i les tecnologies de la informació i la comunicació²⁶³. Aquesta institució està finançada pel govern federal a través del que s'ha anomenat *Kulturveranstaltungen des Bundes in Berlin GmbH*²⁶⁴ (KBB), institució que gestionen diversos actors culturals de la ciutat. L'HKW va ser adquirida pel govern federal el 2001 juntament amb altres institucions, amb la voluntat d'establir la imatge de Berlín com a capital del país. En el marc de les polítiques culturals de la ciutat, l'HKW vol ser l'aparador de la vibració artística i creativa que té la ciutat a escala multicultural. Actualment l'HKW ha aconseguit ser una de les institucions de més prestigi a l'àmbit local, nacional i internacional pel que fa a la representació contemporània i tradicional de les cultures de fora del marc occidental-europeu.

En resum, l'HKW desenvolupa un ampli programa presentant respostes i models artístics que reflecteixen la condició internacional de la ciutat, i la significació que té per als individus viure i conviure junts en un món globalitzat. En aquest sentit, l'HKW tracta de forma prominent temes com les migracions, les xarxes internacionals i les noves condicions de convivència, sense voler mostrar les *cultures estrangeres* sinó entenent la transformació global que està vivint el món i

²⁶¹ Per a més informació, es pot consultar www.hkw.de (darrera consulta: juny del 2011)

²⁶² Per a més informació, es pot consultar www.werkstatt-der-kulturen.de (darrera consulta: juny del 2011)

²⁶³ Es pot trobar més informació sobre la missió de l'HkW a http://www.hkw.de/en/hkw/selbstdarstellung/Ueber_uns.php (darrera consulta: abril del 2011)

²⁶⁴ Per a més informació, es pot consultar www.kbb.eu (darrera consulta: abril del 2011) El KBB també és l'òrgan que gestiona administrativament el Festival de Cinema de Berlín (*Internationale Filmfestspiele Berlin*), així com tres grans institucions de la ciutat: el *Berliner Festspielen*, l'HKW i el Martin-Gropius-Bau. El KBB es defineix com la finestra cultural del Bund a través d'una institució cultural professional que dóna a la ciutat sinèrgies culturals, seguretat, estabilitat i desenvolupament econòmic. Darrere d'aquesta institució hi ha el *Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien* (ministre de Cultura de l'Estat alemany i, per tant, el seu ministeri).

posicionant la hibridació de la cultura com a punt central del discurs artístic que reflecteixen els seus programes i festivals²⁶⁵.

Tenint en compte que la immigració a Alemanya ha estat un element molt fort per al desenvolupament econòmic del país, l'HKW té l'objectiu de mostrar cultures de fora d'Europa però sense plantejar-se un públic objectiu vinculat a les comunitats d'immigrants presents a la ciutat. Segons el que exposa Kosnick (2004), s'ha demostrat que a l'audiència de l'HKW no hi ha immigrants o el que s'ha anomenat *postimmigrants*²⁶⁶, i que la institució no desenvolupa cap mena de programa específic per augmentar aquest tipus d'audiència. En la mateixa línia, l'HKW vol representar la cultura híbrida de la societat occidental contemporània mostrant les obres de diferents artistes internacionals de les diferents cultures del món, sense tenir en compte els artistes procedents de les diferents cultures que viuen i treballen a Berlín. Així doncs, segons el que exposa aquesta autora, l'HKW es podria considerar un aparador de la producció i creació internacional de diferents cultures del món, sense observar o fer partícips les diferents comunitats que conviuen a la ciutat.

En contraposició a aquesta manera de fer, la *Werkstatt der Kulturen*²⁶⁷ (a partir d'ara WdK) ha mantingut una constant relació amb les comunitats d'immigrants i postimmigrants que viuen a la ciutat. La seva ubicació a la ciutat també hi contribueix; mentre que l'HKW està ubicat en un dels centres neuràlgics de la ciutat, en el famós cèntric parc Tiergarten, el WdK es troba en un dels barris on es concentra un percentatge més elevat d'immigració, el barri de Neukölln.

El WdK va ser ideat el 1993 amb la voluntat de ser un espai per a la integració en el nou i reunificat Berlín. El WdK té l'objectiu de jugar un rol important a facilitar les trobades, els intercanvis i la innovació entre diferents grups religiosos, ètnics i culturals que conviuen a la ciutat. Va ser iniciat per l'*Ausländerbeauftragten des*

²⁶⁵ Alguns exemples de la seva programació poden ser el festival de músiques *TranSonic*, el festival teatral *In Transit* o el festival a l'aire lliure de música *PopEurope: Migration Sounds In and Out Europe*.

²⁶⁶ Així és com s'anomena els immigrants de segona o tercera generació, aquells que han nascut i crescut al país d'acollida però que conserven com a arrels culturals i familiars les del país d'origen. (Kosnick 2004)

²⁶⁷ En aquest text el nom d'aquesta institució s'ha traduït com a Fàbrica de les Cultures mentre que a altres textos acadèmics internacionals s'ha traduït com a *Workshop of Cultures*. Es posiciona aquest criteri en relació amb la funció que la mateixa institució té, podent ser entesa com a una fàbrica de creació.

*Berliner Senats*²⁶⁸, per a oferir un fòrum i un espai de diàleg entre els immigrants i les comunitats estrangeres que conviuen a la ciutat, que en aquell moment eren més de 500.000 ciutadans procedents de més de 180 nacions diferents.

Per veure com apareix la primera idea sobre el Karneval der Kulturen citarem aquestes paraules d'Annett Szabó de 1998²⁶⁹, llavors codirectora del KdK, en les quals defineix tant el WdK com l'aparició del carnaval:

“...(...) die in 1993 in Berlín/Neukölln eröffnete Werkstatt der Kulturen (...) ist ein Ort des Dialogs und der Begegnung zwischen Menschen unterschiedlicher Nationalität, Kultur und Religion. Die Werkstatt versteht sich als Zentrum des wechselseitigen Kulturtransfers, sie will das künstlerische Potential der in Berlín lebenden Immigranten fördern, sichtbar, hörbar und erlebbar machen. Hier entstand die Idee den Karneval der Kulturen ins Leben zu rufen.²⁷⁰“ (Frei 2003:27)

El director que va iniciar el WdK va ser Andreas Freudenberg, que des del 1994 va posar en marxa aquesta institució sense precedents a Alemanya. A ell és a qui es reconeix la concepció i creació de diversos projectes que sorgeixen de la voluntat i l'objectiu del WdK de posar en contacte les diferents comunitats de la ciutat.

Com ja hem dit, el WdK és una institució que promou l'intercanvi i la celebració de les diferents cultures i religions que conviuen a la ciutat de Berlín. Tal com es pot llegir a la seva pàgina web:

“Die Werkstatt der Kulturen ist die einzige Berliner Kultureinrichtung, die ihren Fokus auf Transkulturalität setzt und damit die Vielfalt migrantischer und minoritärer Kultur-, Kunst- und Aktionsformen abbildet. Neben unseren großen Festivals 'Karneval der Kulturen', dem bundesweiten Weltmusik-Wettbewerb 'creole' und dem Tanzfestival 'Bewegte Welten' präsentieren wir, in enger Zusammenarbeit mit KuratorInnen aus den unterschiedlichsten kulturellen und künstlerischen Milieus der Stadt regelmäßig Musik-, Tanz-,

²⁶⁸ Responsable d'affaires étrangers, actualment anomenant responsable d'immigració en el Senat de Berlín.

²⁶⁹ Aquí hem copiat un fragment de l'entrevista en profunditat que Kerstin Frei (2003) va fer aquell any a Annett Szabó, durant el seu procés d'investigació.

²⁷⁰ “El WdK, inaugurat el 1993, és un espai per al diàleg i per a l'intercanvi entre persones de diferent nacionalitat, cultura o religió. El WdK es defineix a si mateix com a centre de l'intercanvi cultural i vol ajudar el potencial artístic dels immigrants que viuen a Berlín, fent-lo més visible. Així va aparèixer la idea de la creació d'un carnaval de les cultures.”

Així doncs, el WdK es defineix com a l'única institució de la ciutat de Berlín que té com a objectiu principal treballar la col·laboració entre els diferents grups i comunitats, tant culturals com religioses, que conviuen a la ciutat. Per assolir aquest objectiu no només gestionen festivals de gran format sinó que també actuen a través del treball amb comissaris provinents de les diferents comunitats, que programen una gran varietat d'espectacles, concerts, exposicions i tallers al llarg de tot l'any.

En aquest sentit, el WdK no només treballa en la presentació de la diversitat cultural de la ciutat sinó també en la producció i la col·laboració entre membres de diferents comunitats, ja sigui amb el comissariat o amb la participació dels artistes i del públic. Així doncs, a diferència de l'HDW, el WdK treballa amb les comunitats i aconseguix que la seva audiència també formi part d'aquests grups socials generalment minoritaris.

Els tres grans projectes que desenvolupa el WdK són: el *Karneval der Kulturen*, el *Creole — Globale Musik aus Deutschland*²⁷² i el festival de dansa *Bewegte Welten*²⁷³.

El *Karneval der Kulturen*, al qual ja ens hem referit en diverses ocasions i que és el cas estudiat en aquesta investigació, és un carnaval anual en què diferents comunitats presenten la seva cultura i les seves tradicions, així com diferents projectes i iniciatives que treballen la interculturalitat i la multiculturalitat. Es tracta d'una gran rua que s'acompanya amb una festa al carrer amb un objectiu multiètnic i que té una durada de tres dies. Aquest carnaval és organitzat i produït pel WdK i s'organitza anualment des del 1996²⁷⁴.

²⁷¹ “El WdK és l'única institució cultural que té com a objectiu principal el transculturalisme i la diversitat de les cultures dels immigrants i les minories, les formes d'art i els mapes d'acció. A més de la nostra gran festa KdK, de la competició i premi nacional de músiques del món fetes a Alemanya 'creole' i del festival de dansa 'Moving Worlds', també es treballa en estreta col·laboració amb comissaris de l'entorn relacionats amb la diversitat cultural i artística de la ciutat. Es programen amb regularitat actes de música, dansa i cinema, entre d'altres.” Aquesta descripció ha estat extreta de la mateixa pàgina web del WdK http://www.werkstatt-der-kulturen.de/de/ueber_uns/ (darrera consulta: juny del 2011)

²⁷² Per a més informació, es pot consultar www.creole-weltmusik.de (darrera consulta: juny del 2011)

²⁷³ Per a més informació, es pot consultar www.werkstatt-der-kulturen.de/de/festivals/bewegte_welten/ (darrera consulta: juny del 2011)

²⁷⁴ Com s'ha comentat anteriorment, aquest és el cas que s'ha escollit per a ser analitzat en aquesta

El Creole — Globale Musik aus Deutschland és una competició nacional i un premi bianual de les diferents músiques del món creades a Alemanya. Es tracta, doncs, de la presentació i competició de diferents artistes que viuen i treballen a Alemanya i realitzen la seva aportació a la diversitat cultural i tradicional que actualment conviu a la societat alemanya. Primer és fa una competició en els diferents Länder i posteriorment els guanyadors d'aquestes competicions regionals presenten i competeixen en una gran festa duta a terme a la capital. Aquest premi es desenvolupa de forma bianual des de 2006, està produït per la xarxa "creole", organitzat per la WdK, i té el suport de la Comissió Alemanya de la UNESCO.

El Bewegte Welten és un festival de dansa de diferents tradicions i comunitats culturals i religioses. Actualment forma part de la iniciativa local *48 Stunden Neukölln*²⁷⁵ que té per objectiu la promoció del barri a través de la unió i presentació de diferents activitats artístiques, tant tradicionals com contemporànies, que es generen al mateix barri i que actualment és un focus d'atracció d'artistes, estudiants i comunitat creativa. El festival de dansa, organitzat i produït pel WdK, forma part d'aquesta iniciativa des de fa pocs anys, tot i que el festival en si existeix des del 1997. Es tracta d'un festival anual que al llarg de tres dies mou més de 300 artistes entre ballarins i músics.

Durant la resta de l'any, el WdK programa diverses iniciatives, disposa d'una sala d'actes i una sala de concerts, així com de diferents aules i espais que són a disposició de les comunitats. A més a més, com ja hem dit, produeix i promocióna diferents activitats programades per comissaris procedents de les diferents comunitats culturals i religioses. Algunes d'aquestes activitats són: la programació de cinema procedent de diferents parts del món, diferents concerts, presentacions de llibres o de CD així com exposicions i altres activitats culturals i creatives²⁷⁶.

El 2008, després de 14 anys com a director, Andreas Freudenberg deixà pas a

investigació: per tant, serà descrit més detalladament en els propers apartats.

²⁷⁵ Per a més informació, es pot consultar www.48-stunden-neukoelln.de (darrera consulta: juny del 2011)

²⁷⁶ Es pot trobar molta informació sobre aquestes activitats a la pàgina web del WdK www.werkstatt-der-kulturen.de (darrera consulta: juny del 2011)

Philippa Ebéné com a directora artística i gerent del projecte WdK²⁷⁷.

El WdK és una institució creada pel Senat de Berlín, entesa com un taller per a la integració social (*Interaktionswerkstatt*) i, per tant, rep la seva font d'ingressos principal del Comissionat dels Afers Estrangers (*Ausländerbeauftragte des Senats*). Aquest actualment s'anomena Comissionat per a la Integració i Migració (*Beauftragter für Integration und Migration*) i depèn del Departament per a la Integració, Treball i Afers Socials (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*). Actualment la senadora és la senyora Carola Bluhm, del partit Die Linke, la secretària del Departament per a la Integració és la senyora Kerstin Liebich, també de Die Linke, i el comissionat és el senyor Günter Piening, del partit Die Grünen²⁷⁸.

Així doncs, el que es pot observar, després d'aquest petit repàs, és que la ciutat de Berlín ha integrat, per una raó o per una altra, les cultures de les persones nouvingudes a la ciutat. I això ho ha fet des de diferents punts de vista: d'una banda, identificant aquells aspectes a ressaltar de la cultura i la creació contemporània de diferents cultures, posant-la en valor com per exemple a través de l'HKW; d'una altra banda, donant la possibilitat a les diferents comunitats culturals minoritàries de tenir un lloc i expressar les seves creacions i tradicions culturals, com ha estat a través del WdK.

Com s'ha observat, al llarg del S. XX aquesta voluntat d'integració de les cultures forànies a la ciutat es planteja com a construcció d'una ciutat del futur, és a dir, on totes les persones que conviuen a la ciutat tenen els mateixos drets d'expressar-se i desenvolupar les seves tradicions. Es tracta, doncs, de donar la volta a aquesta connotació negativa de *Die Fremden* —els estranys estrangers—, per a passar dels conflictes i de les dificultats que genera la convivència²⁷⁹ i l'adaptació, a entendre aquest concepte com a oportunitat d'obertura al món, no només a

²⁷⁷ Aquestes dades s'han extret de la comunicació de premsa publicada el 24 de gener del 2008 del portal oficial de la ciutat de Berlín, titulat *Werkstatt der Kulturen künftig mit Doppelspitze*. Es pot consultar a <http://www.berlin.de/lb/intmig/presse/archiv/20080124.1120.92659.html> (darrera consulta: juny del 2011)

²⁷⁸ Per a més informació sobre aquests partits, es pot consultar: Die Grünen www.gruene.de Die Linke <http://die-linke.de/> (darrera consulta: juny del 2011)

²⁷⁹ Encara que no està ubicada a la ciutat de Berlín, la pel·lícula *Gegen die Wand* (Contra la paret), del director alemany d'origen turc Fatih Akin, del 2004, mostra alguns dels conflictes que viuen els immigrants, en aquest cas turcs, de segona generació que viuen a Alemanya. Aquesta pel·lícula tracta de la necessitat de la llibertat sexual i de la repressió d'una noia d'origen turc que compra la seva llibertat casant-se amb un home alemany que no estima.

través del coneixement dels altres sinó a entendre'ls com a part de la societat en què vivim.

7.2. Un carnaval de tots i per a tots

Com s'ha comentat, el Karneval der Kulturen és un dels projectes més grans i importants que al llarg de l'any organitza el WdK. Aquesta iniciativa es va començar a plantejar tan bon punt el WdK va considerar que era necessari organitzar un esdeveniment que mostrés la gran varietat de cultures que conviuen a la ciutat. En aquell moment es va considerar que un carnaval com el Notting Hill Carnival de Londres podria ser un referent. Però, com s'ha comentat, aquest no fou el referent del KdK sinó que es va adaptar el format per construir un esdeveniment nou, amb un caràcter totalment diferent.

Seguidament s'exposen de forma breu les dades i els detalls de l'evolució del KdK així com de la seva organització, la forma de finançament, els aspectes logístics i la informació genèrica que n'envolta el desenvolupament. Així mateix, també es farà un petit repàs de les diferents investigacions acadèmiques que s'han trobat sobre el KdK.

7.2.1. L'aparició d'una necessitat latent

Després d'observar la situació de la immigració a la capital alemanya així com les seves voluntats polítiques, no és gens estrany que a mitjan S. XX aparegui a Berlín una institució com el WdK, amb capacitat de generar projectes com els que ha generat. Després de la caiguda del mur i de la reunificació, hi ha una gran voluntat política de reconstruir una ciutat en què la diversitat social que la componia es caracteritzés i s'entengués com a virtut. El KdK, doncs, no és una casualitat, sinó que respon a les pròpies característiques de la ciutat. Com comenta la coordinadora i el director del grup participant al KdK anomenat Comparsa Chamanes, Nubia Ramírez, durant l'entrevista en profunditat:

“Por lo cosmopolita que es Berlín me puedo imaginar que inicialmente el Carnaval de las Culturas lo organizaron unos grupos aquí brasileños. Ellos, por su amor propio y sus ganas de carnaval, hicieron aquí un desfile que daba la vuelta a la manzana y ahí nació el carnaval, de la necesidad de los

extranjeros de tener su espacio para expresarse [...]” (Nub1603:6).²⁸⁰

Segons ella es tractava de la necessitat d'aquests grups d'immigrants de representar les seves tradicions i actuacions folklòriques o religioses i la seva tradició carnavalesca i donar-la a conèixer al seu barri. Aquesta necessitat de certs grups va ser emmarcada en una voluntat politicoadministrativa de donar suport a aquesta necessitat i voler-la desenvolupar, donant aquesta possibilitat a diferents comunitats amb tradicions carnavalesques, com eren les comunitats procedents del Brasil o Trinidad.

En relació amb el que s'ha exposat fins aquí, Nadja Mau, directora actual del KdK, exposava que personalment creu que el KdK és el moment de la reafirmació identitària de diversos grups, així com de la reunificació i la cohesió entre els membres del mateix grup.

“Ich denke es hängt damit zusammen, dass Karneval für viele, nicht für alle, aber für viele dieser Gruppen ein Moment der Selbstvergewisserung, der Identitätsstiftung ist, den die anderen sich woanders herholen.”²⁸¹(Nad1704:28)

El 1995 Brigitte Walz va arribar al WdK i se li va encomanar l'organització d'aquest esdeveniment que havia d'integrar les diferents comunitats socials i culturals que convivia a la ciutat. Tres mesos després Annett Szabó va iniciar el projecte amb ella. Al cap de poc temps a ambdues organitzadores els va quedar clar que l'esdeveniment que se'ls havia encarregat no podia seguir els passos del carnaval de Notting Hill, ja que per a elles era important que el carnaval a Berlín tingués un caràcter específicament multiètnic.

“Wir verstehen unsere Veranstaltung tatsächlich als multiethnisch. Bei uns sollen möglichst unterschiedliche Kulturen mitmachen.”²⁸²

²⁸⁰ Les cites de les entrevistes en profunditat estan indicades a través del codi de l'entrevista i el número de la resposta. Les entrevistes en profunditat es poden consultar a l'annex 2. *Transcripció íntegra de les entrevistes*, on estan transcrites en la seva totalitat en l'idioma en què van ser realitzades.

²⁸¹ “Crec que per a molts grups, encara que no per a tots, (el KdK) és un moment de reafirmació en si mateix així com de redefinició de la seva identitat. Potser altres persones i grups buscaran aquesta reafirmació d'altres maneres.”

²⁸² “Nosaltres entenem el nostre esdeveniment com a multiètnic. En el nostre cas s'han de representar diferents cultures que han de participar activament en el carnaval” Cita extreta d'un article publicat el 10 de juny del 2000 en el Berliner Zeitung titulat *Eine Schwäbin bringt Farbe nach Berlin*. Es pot consultar a <http://www.berlinonline.de/berliner-zeitung/archiv/bin/dump.fcgi/2000/0610/seite1/0169/index.html> (darrera consulta: juny del 2011)

Per tant, el que es vol ja des dels inicis del KdK és convidar diferents comunitats a participar-hi de manera que tinguin la possibilitat de mostrar les seves tradicions culturals i socials, tal com explica Nadia Mau;

“[...] dass man diese sogenannte Fremdheitserfahrung zu Hause auch machen kann. Ja, natürlich. Und eben auch, was ich ganz wichtig finde, dass marginalisierte Gruppen auf dem Karneval plötzlich mit einem Selbstbewusstsein auftreten, dass das Verhältnis zu den Zuschauern völlig verändert.” (Nad1703:35).²⁸³

En aquest sentit, la directora actual del KdK no només identifica la importància que té el reconeixement dels grups minoritaris i la posada en comú de diferents grups al mateix nivell, sinó que remarca la influència que això provoca en la relació d'aquests grups minoritaris amb l'audiència del KdK, és a dir, amb la societat de Berlín.

Però aquesta voluntat d'aconseguir la participació de les diferents comunitats en un esdeveniment comú com un carnaval no va ser fàcil. La comunitat més gran d'immigrants a la ciutat, la turca, no coneixia cap mena de carnaval, així com tampoc les comunitats àrabs, africanes o del sud-est d'Europa i la comunitat llatinoamericana era molt diversa. De manera que el carnaval es va considerar com una gran festa al carrer en què les diferents comunitats es poguessin presentar amb les diferents característiques tradicionals i culturals; així mateix, es va promoure que es poguessin presentar grups mixtos i iniciatives que desenvolupessin els valors de la interculturalitat i la multiculturalitat.

Tal com comenta Ursula Maria Berzborn, no només es tracta de l'exposició de les diferents cultures que conviuen a la ciutat sinó que també es presenten les diferents iniciatives socials i de treball sociocultural que es desenvolupen a la ciutat:

"Und dass es eben ein Karneval der Kulturen ist, wo halt ganz speziell die unterschiedlichen kulturellen Gruppen, die in Berlin seit was weiß ich, Jahre,

²⁸³“(el KdK) ajuda que es pugui experimentar allò estrany i estranger a casa, i que grups marginals es puguin presentar en el KdK amb les seves tradicions i, de la mateixa manera que els altres, puguin mostrar certa seguretat i unitat de grup, aspecte que considero molt important ja que la relació amb l'audiència canvia completament.”

Jahrzehnten, dass die sich halt zeigen können und es geht ja auch nicht nur um unterschiedliche Kulturen in Berlin, sondern auch um soziale Initiativen und soziokulturelle Arbeit, die eben auch da ihren Ausdruck finden" (Urs1803:3).²⁸⁴

Així va ser com el 1996 va néixer el primer Karneval der Kulturen, en què van participar més de 2.200 ballarins i músics i van assistir 50.000 persones. Des de llavors el KdK ha anat evolucionant molt al llarg del temps, tant pel que fa a la seva organització, la seva programació o la seva mida, tal com ho demostren les dades de l'última edició. Aquesta va ser duta a terme del 10 al 13 de juny de 2011, hi van assistir més de 1,3 milions de persones al llarg dels tres dies, hi van desfilars més de 4.700 participants i hi van actuar 800 artistes²⁸⁵ en una clara demostració de la seva consolidació a la vida cultural de la ciutat²⁸⁶.

Seguidament es proposa fer una mirada per l'evolució del KdK al llarg dels seus anys d'existència, així com la descripció de les característiques actuals del KdK, tant quant a organització, gestió, i participació dels grups que hi desfilen com a logística.

7.2.2. Característiques i evolució del carnaval

Com s'ha comentat, el KdK es va iniciar bàsicament com una desfilada pels carrers d'un dels barris més emblemàtics de Berlín pel que fa a la immigració: el barri de Kreuzberg. Durant els seus inicis el centre principal de l'acció era aquesta desfilada d'un dia de durada, però, a poc a poc, es van començar a desenvolupar

²⁸⁴ "Es tracta d'un carnaval, KdK, específic per a la celebració dels diferents grups culturals que conviuen a la ciutat. Des que jo faig la programació, des de fa anys no només funciona per a aquests sinó també per a diferents iniciatives socials i socioculturals de treball que en el carnaval hi troben la seva manera de expressar-se." Per a més informació sobre aquesta entrevista, es pot consultar l'annex 2. *Transcripció íntegra de les entrevistes.*

²⁸⁵ Com es pot consultar a la seva pàgina web: <http://www.karneval-berlin.de/de/rueckblick.9.html> (darrera consulta: setembre del 2011)

²⁸⁶ Resulta curiós constatar que aquesta consolidació va més enllà de la del mateix Carnaval de Berlín, que ha estat analitzat com "una importació forçada i artificial" dels costums de Bonn a la capital federal" (Becker, F. 2005). En aquest article s'hi afirma que, per a algunes persones, el carnaval mai no serà propi de Berlín perquè prové d'una tradició catòlica, estranya a l'austera mentalitat prussiana, però també es recull la idea que Berlín és capaç d'incorporar el carnaval per la seva condició de ciutat oberta al món i tolerant amb les cultures estrangeres com es mostra en l'èxit d'una desfilada exòtica com és el KdK. Així, curiosament, a Berlín no seria la tradició carnavalesca la que sustenta el KdK, sinó al contrari: l'existència del KdK és un suport a la reimplantació del carnaval tradicional impulsat pels polítics procedents de Bonn.

diferents activitats i propostes paral·leles que tenien lloc al llarg de tres dies al voltant de les festes de *Pfingsten*²⁸⁷. Al llarg dels anys han anat apareixent diverses iniciatives paral·leles com una festa al carrer (*Straßenfest*) amb música, espectacle i paradetes, i una desfilada per a nens (*Kinderkarneval*) i també *after show parties* que es realitzen generalment després de la desfilada, les quals a vegades han estat incloses dins del programa oficial del KdK i a vegades no.

Actualment el KdK es compon de tres grans elements: (1) la rua, que es desenvolupa pels carrers de *Hasenheide*, *GneisenauStr*, *YorkStr*; (2) la festa al carrer, que està situada als voltants de la *Blücherplatz*, i (3) el *Kinderkarneval* (carnaval dels nens), que té lloc en el *Görlitzer Park*. Totes aquestes activitats es desenvolupen en el mateix barri de Kreuzberg.

Al llarg dels anys aquestes activitats han anat variant en funció de les necessitats, les possibilitats i les voluntats, tant administratives com socials. Com es pot veure a la taula següent, hi ha hagut una evolució de les diferents iniciatives al llarg de l'existència del carnaval, així com de les dates en què es desenvolupa i de la durada.

Taula 7.1.: Evolució de les diferents activitats del KdK al llarg del temps

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Straßenumzug</i>	x	x	x	23.5	11.6	19.5	3.6	8.6	30.5	15.5	4.6	27.5	11.5	31.5	23.5	12.6
<i>Straßenfest</i>	/	/	x	x	x	x	x	x	x	x	x	25.5-28.5	9.5-12.5	29.5-1.6	21.5-24.5	10.6-13.6
<i>Kinderkarneval</i>	/	/	x	22.5	x	11.5	26.5	31.5	22.5	14.5	3.6	28.5	10.5	30.5	22.5	11.6
<i>Partys</i>	/	/	Karneval party	Karneval party	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys	Diverse Partys

Font: elaboració pròpia a partir de les dades extretes de la pàgina web del KdK

Com es pot veure en aquesta taula, durant els primers dos anys del KdK només es programava la desfilada pels carrers (*Straßenumzug*) i també es van celebrar

²⁸⁷ Aquestes són les festes de Pentecosta, molt celebrades a Alemanya, que tenen lloc entre finals de maig i principis de juny.

diferents festes. En la segona edició es va organitzar una festa que es va anomenar *Lange Nacht der Soundsystems* (La llarga nit de la música) que serà produïda també durant el 1998 i que d'alguna manera pot ser entesa com a la precursora de la festa al carrer (*Straßenfest*) així com de les diferents festes que més endavant s'organitzaran i es celebraran a la ciutat vinculades al KdK.

El 2000 serà l'any en què es definiran els paràmetres establerts fins llavors, tant respecte a la mida com respecte a les localitzacions, i s'establiran les tres propostes que se seguiran fent fins a l'actualitat: la desfilada pels carrers (*Straßenumzug*), la festa al carrer (*Straßenfest*), el carnaval dels nens (*Kinderkarneval*) i les diferents festes que s'organitzen al voltant del KdK, com la *Caribbean Invasion Party*, entre d'altres.

Com també es pot observar a la taula 7.1., hi ha hagut una evolució de les dates en què se celebra el KdK. Aquestes han variat tant respecte a l'època de l'any en què es du a terme el KdK, com respecte a la quantitat de dies en què es fa. Tanmateix, com es pot comprovar, sempre s'ha mantingut la voluntat de mantenir-lo als voltants del cap de setmana de la festa de Pentecosta, sense que aquesta decisió es vinculi al contingut religiós que li dona el judaisme o el cristianisme en relació amb el calendari de la Pasqua, sinó pel fet de ser un cap de setmana llarg de primavera que facilita l'assistència massiva del públic.

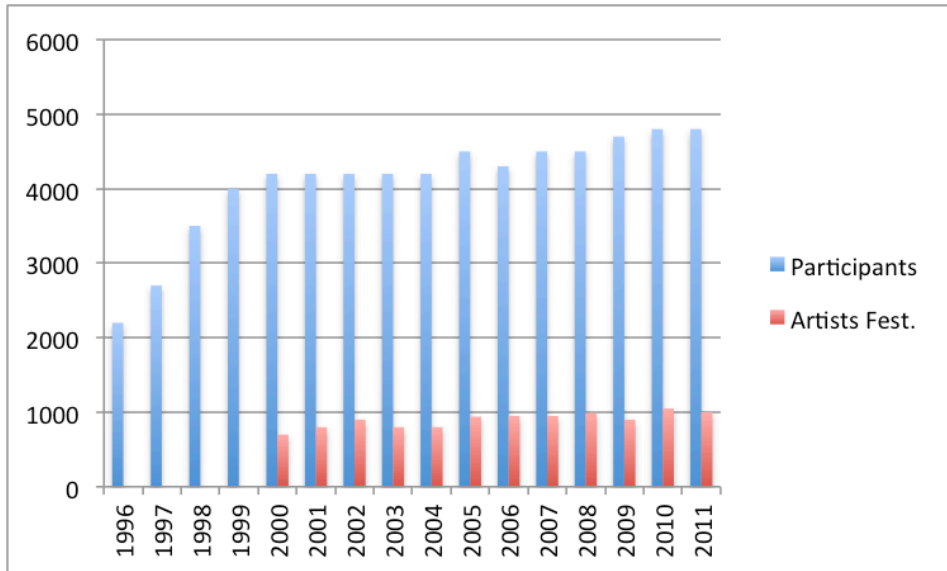
Donant per entès que no totes les activitats que actualment es relacionen amb el KdK estan relacionades amb l'oficina tècnica i que, per tant, no totes elles estan directament relacionades amb el WdK, en aquesta investigació es proposa només centrar l'anàlisi en aquelles activitats iniciades i produïdes pel WdK. Per tant, deixarem de banda aquelles activitats organitzades per institucions privades o sense ànim de lucre, com ara el *Kinderkarneval*, ja que és una activitat independent organitzada per la *Kreuzberger Musikalische Aktion*²⁸⁸, així com totes aquelles festes organitzades per actors independents i privats.

L'audiència del KdK també ha anat canviant amb el temps. En el gràfic següent es pot comprovar l'evolució del nombre dels participants del carnaval al llarg de les diferents edicions. En aquestes dades estan representats tant els participants en

²⁸⁸ Per a més informació sobre el carnaval dels nens, es pot consultar <http://www.karneval-berlin.de/de/kika.33.html>, i sobre els organitzadors, es pot consultar <http://kma-ev.de/index.php?id=9> (les dos adreces han estat consultades el juny del 2011).

els grups que formen part de la desfilada com els artistes que actuen a la festa del carrer.

Figura 7.1. Evolució dels participants i dels artistes del KdK en milers de persones

Font: elaboració pròpia a partir de les dades extretes de la pàgina web del KdK²⁸⁹

Com es pot comprovar en aquesta figura, els participants que formen part dels grups que desfilen durant la rua han anat augmentant considerablement al llarg dels anys, així com els artistes que són convidats a actuar a la festa del carrer. Això segurament ha estat degut a les possibilitats econòmiques i de logística que han tingut els organitzadors al llarg dels anys.

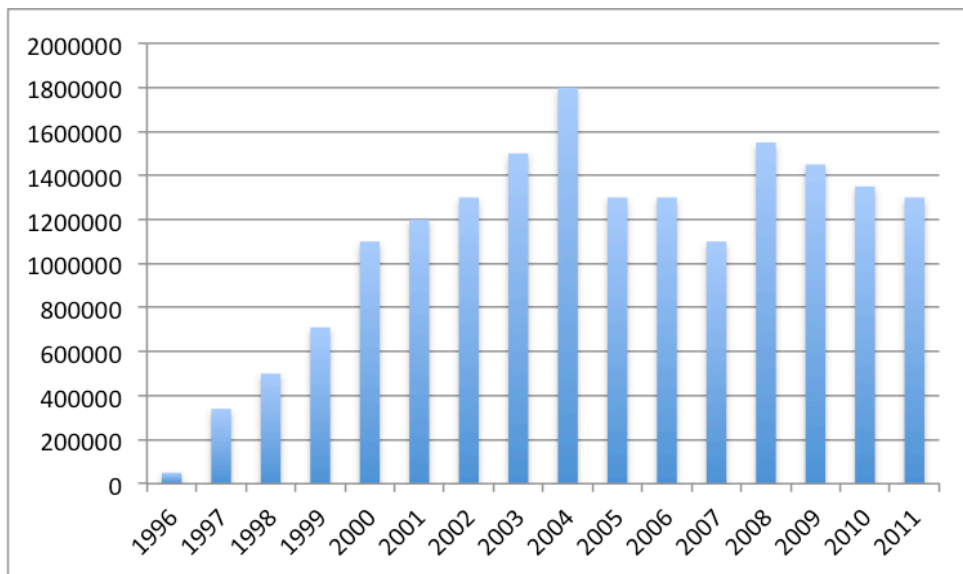
Cal tenir en compte que en aquestes dades estan representats tots els participants, tants els que participen a les carrosses i a la desfilada als carrers (*Straßenumzug*), com aquells artistes que actuen a la festa al carrer (*Straßenfest*). Resulta difícil diferenciar-los, ja que alguns dels artistes que participen a la festa al carrer també desfilen a la rua mentre que alguns dels participants de la desfilada també actuen a la festa al carrer. En aquesta figura, doncs, el que s'ha fet és una divisió dels artistes que estan contractats per actuar i els participants que actuen i desfilen per voluntat pròpia, independentment si ho fan a la festa al carrer o a la desfilada.

Pel que fa a l'audiència que acumulen els diferents esdeveniments i a la seva evolució al llarg dels anys, s'han pogut trobar les dades que s'exposen en la

²⁸⁹ <http://www.karneval-berlin.de/de/rueckblick.9.html> (darrera consulta: setembre del 2011)

figura següent:

Figura 7.2. Evolució de l'audiència del KdK en milers de persones

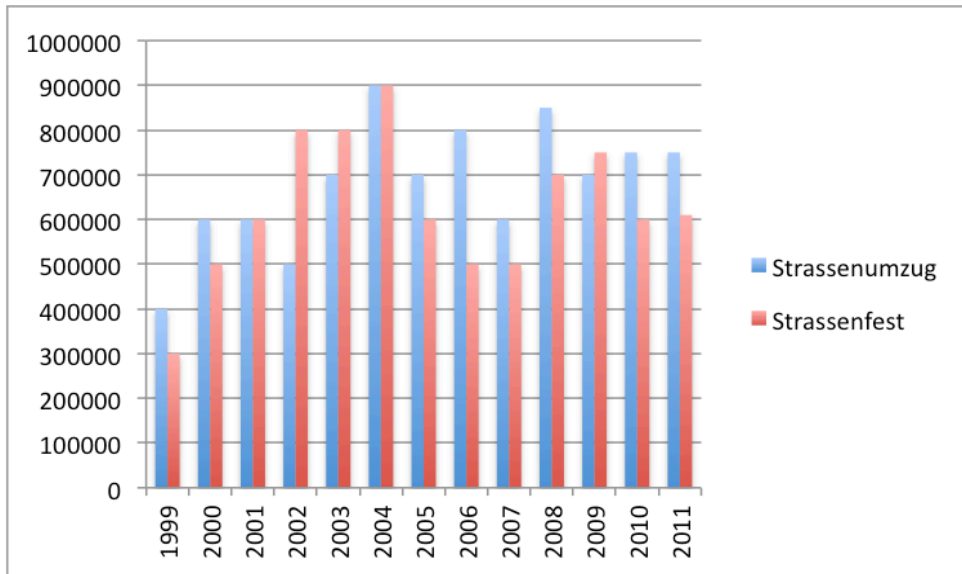

Font: elaboració pròpia a partir de les dades extretes de la pàgina web del KdK

En aquesta figura s'hi observa que l'audiència del KdK ha augmentat regularment fins a arribar al seu punt àlgid l'any 2004, amb 1.800.000 persones que van visitar el KdK al llarg dels tres dies que durà l'esdeveniment. És interessant observar que després d'aquell any l'assistència de públic va caure en picat, ja que van ser només 1.300.000 visitants els dos anys següents, fins a arribar a 1.100.000 persones el 2007. Es produeix un altre pic el 2008 i després torna a baixar.

Pel que fa a les dades de l'audiència en funció del lloc de la seva assistència, a la desfilada pels carrers (*Straßenumzug*) o a la festa al carrer (*Straßenfest*), les dades que hem trobat van des de 1999 fins a 2011.

Figura 7.3. Evolució de l'audiència del KdK en funció del lloc de la seva assistència, en milers de persones

Font: elaboració pròpia a partir de les dades extretes de la pàgina web del KdK

En aquesta figura s'hi pot comprovar que en la majoria de les edicions del KdK el nombre de visitants de la desfilada pels carrers (*Straßenumzug*) és gairebé sempre una mica més gran que el de la festa al carrer (*Straßenfest*). Aquest aspecte és interessant de subratllar, ja que s'ha de tenir en compte que la desfilada pels carrers només es du a terme al llarg d'un dia, mentre que la festa generalment dura tres dies. Això indica que l'aglomeració de gent durant la desfilada és molt més gran que la que hi ha a la festa al carrer.

Encara que aquesta sigui una tendència que es pot generalitzar durant els anys compresos entre el 1999 i el 2011, és interessant observar també varies excepcions, com les edicions dels anys 2001, 2002 2003, 2004 i 2009. La que resulta més sorprenent és l'edició del 2002 en què la diferencia entre l'audiència de l'*Straßenumzug* i la de l'*Straßenfest* és pràcticament de 300.000 persones que visiten la festa al carrer i no van a la desfilada. La contraposició d'aquesta edició és la del 2006 en què la diferencia és de 300.000 visitants a favor de la desfilada . No s'han trobat explicacions per a aquestes diferències, encara que es poden tenir en compte variables com les dates en què es fa l'esdeveniment, la comunicació que se n'ha fet o fins i tot la situació meteorològica en la qual es desenvolupa la desfilada. En algunes ocasions aquesta s'ha dut a terme sota condicions

meteorològiques força complicades, sobretot de pluja i fred²⁹⁰.

No s'han trobat dades de la quantitat de grups que formen part de la desfilada al llarg dels anys, però es pot deduir, a partir de les dades de participació que s'han exposat a la figura 7.1, que els participants són aquells que formen part dels grups.

Com ja s'ha exposat, a la darrera edició, que es va dur a terme entre el 10 i el 13 de juny de 2011, hi van participar 1,3 milions de persones²⁹¹.

7.2.3. L'organització del carnaval

Una de les característiques principals que identifica el KdK és la seva organització conjunta entre l'oficina tècnica del KdK en el WdK i els diferents grups que participen en la desfilada. Aquest aspecte és molt rellevant en el cas de la desfilada i no tant en la festa al carrer, que s'organitza i es desenvolupa, com a qualsevol altra festa de carrer, a través d'empreses que gestionen aspecte logístics i tècnics.

L'organigrama de l'organització també està bàsicament dividit en dues grans parts: d'una banda, l'organització de la festa al carrer i, de l'altra, la de la desfilada. El carnaval dels nens és organitzat i produït de forma independent de la resta d'accions, igual que les festes que s'organitzen al voltant del KdK. Per aquest motiu aquestes dues programacions no seran analitzades.

7.3.3.1. La festa al carrer o Straßenfest

Actualment la festa al carrer o *Straßenfestes* es desenvolupa als voltants de *Blücherplatz*, al barri de Kreuzberg, al costat de la zona on es fa la desfilada. Aquesta festa consta de quatre diferents escenaris on es presenten diversos espectacles musicals o d'arts creatives de diferents regions del món.

L'escenari *Latinauta* presenta espectacles de les cultures tradicionals i contemporànies de països llatinoamericans; l'escenari *Bazaár Berlin* presenta

²⁹⁰ A partir d'algunes fotos que s'han trobat, es pot considerar que el temps fou unes de les causes de la poca afluència de públic a la desfilada del 2002.

²⁹¹ Més endavant s'especificaran més detalls de l'edició del 2011.

actuacions musicals i artístiques del món oriental, amb una majoria procedent d'estils combinats amb les tradicions de Turquia; l'escenari *Farafina* és el que es dedica a la influència musical africana, i l'escenari *Euroasia* presenta música de diferents parts d'Europa i d'Àsia. També s'han de tenir en compte que es fa una programació anomenada *Rasen in Aktion* d'activitats i espectacles duts a terme a la zona de gespa i enjardinada del centre de la plaça.

Figura 7.4. Mapa de la festa al carrer del KdK 2011

Font: Imatge proporcionada per l'oficina tècnica del KdK.

En aquest mapa s'hi pot observar la ubicació de cada un dels escenaris, així com la de les accions que tenen lloc en el espai verd del centre de la plaça. S'ha de tenir en compte que, a més a més dels diferents escenaris, hi ha tota una sèrie de parades gastronòmiques, d'artesanía, de curiositats i iniciatives que envolten tota la plaça. Aquestes estan ordenades en funció de les tendències regionals dels productes que ofereixen o de les iniciatives que proposen. És a dir, les parades amb ofertes gastronòmiques procedents de llatinoamericà estaran al voltant de l'escenari *Latinauta* i així successivament²⁹².

L'organització principal d'aquesta activitat és responsabilitat del WdK, a través de l'oficina tècnica del KdK, i de l'administració del barri de Kreuzberg i Friedrichshain

²⁹² Com comenta Diego Siegelwachs a la seva entrevista (Sieg0803:34 i 46), en algun moment hi ha hagut conflictes per temes de soroll, tant amb els veïns com amb les persones que gestionen les parades, ja que la música de les parades s'acoplava a la música de l'escenari. Aquest aspecte fa veure que la gestió de la festa al carrer no és fàcil i que s'han de tenir en compte diversos aspectes, com els veïns així com els interessos de les diferents persones que participen a l'*Straßenfest*. Per a informació sobre l'entrevista, es pot consultar l'annex 2. *Transcripció íntegra de les entrevistes*.

(*Bezirksamt Friedrichshain-Kreuzberg*)²⁹³. Així mateix, la producció de l'esdeveniment és gestionada a partir de diverses empreses contractades per l'oficina tècnica del KdK, que es dediquen a diferents aspectes logístics. D'una banda, Mediapool²⁹⁴ es dedica a l'organització tècnica de l'esdeveniment i, d'altra banda, Katering GmbH²⁹⁵ es dedica a la gestió d'espais, el lloguer de les paradetes, l'organització logística de la seguretat, el muntatge i desmuntatge de les paradetes i a tots aquells aspectes que tenen a veure amb la logística de la festa al carrer. Altres empreses com PTB es dediquen al control de la venda il·legal de productes, la seguretat i l'acordonament de la zona, així com també hi ha empreses que es dediquen a la neteja posterior, les urgències mèdiques o els sistemes de possibles evacuacions, etc. Des de l'oficina tècnica del KdK es coordina l'acció de les empreses entre elles i amb l'administració del barri.

L'oficina tècnica del KdK assumeix també la direcció del contingut de la programació de les activitats, tant en els escenaris com en els altres espais i a la zona verda. Aquesta programació s'encarrega a cinc comissaris experts en els diferents àmbits, i se'ls responsabilitza d'un dels diferents espais escènics.

Com s'ha comentat, a diferència de la desfilada, la festa al carrer dura tres dies, de manera que l'organització logística, de coordinació i de control s'allarga durant tota la durada. També cal destacar l'existència d'una estreta col·laboració del KdK, pel que fa la festa al carrer, amb l'administració del barri en els aspectes financers, mentre que en el cas de la desfilada no és així.

7.1.2.1. La desfilada o *Straßenumzug*

La desfilada pels carrers o *Straßenumzug* és, l'activitat principal del carnaval, es desenvolupa al llarg de tot un dia pels carrers que fan de frontera entre el barri de Kreuzberg i el de Newkölln. Com comenta el comissari de l'escenari *Latinauta* Diego Siegelwachs:

“Creo que lo que nosotros estamos haciendo, lo están haciendo otros

²⁹³Per a més informació sobre l'administració del barri, es pot consultar <http://www.berlin.de/ba-friedrichshain-kreuzberg/> (darrera consulta: juny del 2011)

²⁹⁴Per a més informació, es pot consultar la seva pàgina web: www.mediapool-berlin.de (darrera consulta: setembre del 2011)

²⁹⁵Per a més informació, es pot consultar la seva pàgina web: www.katering.de (darrera consulta: setembre del 2011)

escenarios, y el desfile, es fuertísimo, es mucho más que los escenarios. El escenario..., bueno, hay otros festivales que, sean de pago o no, pero (...el desfile) es mucho más particular, sí, están ciento y pico de carrozas que desfilan, que un escenario con música.” (Sieg0803:69)²⁹⁶

Com s’ha pogut observar en els gràfics anteriors, aquesta és l’activitat que dóna sentit al carnaval i la que es desenvolupa des dels seus inicis. També és l’activitat que necessita més dedicació quant a organització.

“Der Umzug und die Gruppen, darin und letzten Endes jeder einzelne Teilnehmer, sind das Herzstück der Veranstaltung. Ohne den Umzug gäb ‘s den ganzen Karneval nicht, das Straßenfest nicht und es gäbe auch dieses Büro hier nicht und so weiter.” (Nad1703:39)²⁹⁷

Així doncs, sense la desfilada, com va comentar Nadja Mau, el KdK no tindria massa sentit, ja que és en la desfilada que els grups i cada un dels participants són el centre i el cor del KdK.

La desfilada està formada per diferents grups escollits prèviament per l’organització en funció de criteris específics. També hi participa un jurat que avalua i premia diferents aspectes dels grups, així com també s’hi troben espais gastronòmics, al llarg del recorregut, que formen part de l’organització.

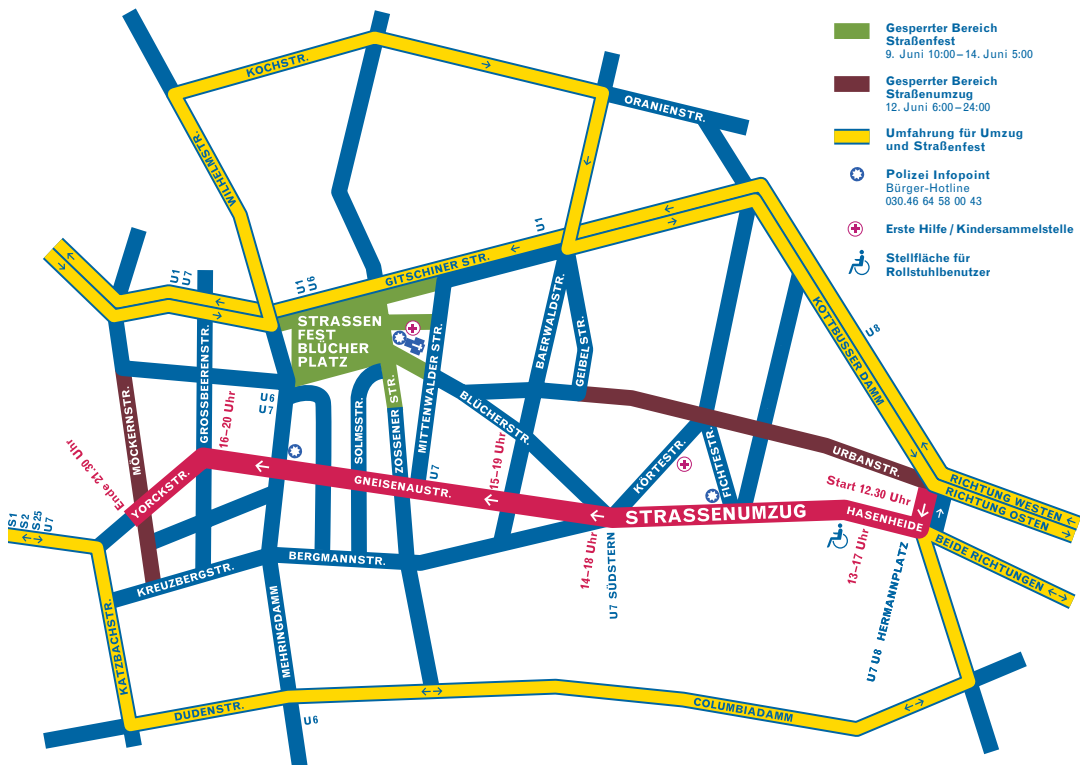
En el mapa següent (figura 7.5) s’hi pot observar, ressaltat en vermell, el recorregut de la desfilada de l’edició del 2011 al llarg dels carrers de *Hasenheide*, *Gneisenastr* i *Yorkstr*. També s’hi pot apreciar la *Urbanstrasse* i la *Möckernstr*, on els grups es concentren per enllestir les carrosses i la indumentària per a iniciar el recorregut (Urbanstrasse), així com per a concloure el recorregut i desmuntar-ne la presentació (Möckernstr). Al mateix mapa hi podem veure també les diferents zones d’avituallament i d’urgències sanitàries, els espais per a la persones en cadira de rodes, així com les posicions on hi ha la policia, les vies d’accés a la zona a partir del metro i les hores en què la desfilada comença i acaba a cada una de les parts del carrer. Marcat en groc hi ha les desviacions que s’han de fer amb

²⁹⁶ Es poden consultar les entrevistes transcrites en la seva totalitat en l’annex 2. *Transcripció íntegra de les entrevistes*. Es recorda que els codis que aquí apareixen fan referència a l’entrevista i al número que s’ha donat a la resposta de l’informant a qui fa referència aquesta cita.

²⁹⁷“ La desfilada i els grups, així com cada una de les persones que hi participen, són el centre i el cor de l’esdeveniment. Sense la desfilada no existiria el carnaval, ni la festa al carrer, ni aquesta oficina.”

el cotxe per a poder travessar la zona bloquejada durant aquests dies.

Figura 7.5. Mapa del recorregut de la desfilada del KdK 2011

Font: Imatge proporcionada per l'oficina tècnica del KdK.

Com s'ha comentat, des de 1999 un jurat tria les millors formacions. Des de l'any 2002 s'atorguen tres premis: al millor grup en general, a les millors carrosses i als millors grups infantils i juvenils, i actualment es donen tres premis als millors grups en general, dos premis a les millors carrosses i dos premis per als millors grups infantils o juvenils. Les categories que s'avaluen són la formació en conjunt, els actors individualment, la música, els vestits i les carrosses. Actualment els premis estan dotats amb 1.000 € per a cada un dels tres premis dels millors comparses en general, 750 € per als dos premis a les millors carrosses i 500 € per als dos premis a les millors formacions infantils i juvenils.

Generalment, el jurat que avalua els grups està format per nou persones procedents de diferents àrees professionals de la cultura, relacionades amb algunes comunitats d'immigrants per raons personals o professionals. Generalment hi ha un president del jurat i cada un dels membres és responsable d'una de les categories que s'han anomenat anteriorment. Els guanyadors es donen a conèixer el dilluns de Pentecosta i es fa una entrega de premis en un dels

escenaris de la festa del carrer.

Els diferents grups o comparses han de formalitzar la seva participació a través d'un procediment administratiu i logístic per assegurar el bon funcionament de l'acte. Així doncs, mesos abans, els grups han de comunicar a l'oficina tècnica quin serà el tema de la seva participació. Actualment hi ha grups que participen des de fa anys amb els mateixos temes, però sempre n'hi ha de nous que aporten innovació a l'esdeveniment. Amb aquesta finalitat, els grups presenten la seva voluntat de participar.

“Sie müssen alleine wollen, weil es einfach zu viel Arbeit ist und Geld. Und wenn das nicht von innen kommt, dann funktioniert das nicht.”²⁹⁸
(Nad1703:41)

Els grups formen les comparses que desfilaran pels carrers de la ciutat durant la rua i són essencials per al bon funcionament del KdK, segons comenta la seva directora. Sense aquesta voluntat no seria possible l'organització d'un esdeveniment d'aquestes característiques. Tanmateix, aquesta voluntat de participar és molt diversa i diferent entre cada un dels grups ja que hi ha gran diversitat de grups i comparses.

La tipologia dels grups

Tot i la seva diversitat, els grups i les comparses que desfilen en el KdK presenten algunes característiques comunes que ens permeten establir una tipologia. En funció de les primeres informacions obtingudes²⁹⁹ i després de fer un estudi en profunditat dels diferents grups que han participat durant l'edició de 2011, s'han considerat les diferents categories de grups que s'allisten a continuació³⁰⁰.

²⁹⁸ “Han de voler participar per ells mateixos ja que és massa feina i diners. Per tant, si no hi ha la voluntat per ells mateixos, no funciona.”

²⁹⁹ Segons Nadja Mau, els tipus que s'han identificat són: el que ella anomenava *Folklore*, és a dir, aquells grups que tenen l'objectiu de recuperar i mostrar les tradicions culturals d'una comunitat concreta; un següent que identificava com a *Jugendgruppen*, és a dir, integrat per formacions infantils i juvenils; i, finalment, hi ha els grups que desenvolupen un *tema polític*, aquells que fan música o els que ella anomena *Soundsystems* per identificar aquells grups que no només es posicionen per un tipus de música sinó també per un tipus de cultura urbana juvenil.

³⁰⁰ Per a més informació sobre els diferents grups, estratègies i descripcions que van participar a la desfilada del 2011, es pot consultar l'annex 9. *Grups i descriptors*.

Els *Kulturelle Verein*³⁰¹ o *Folklore*:

Entenem aquests grups com aquelles associacions culturals que es dediquen a congregar diverses persones procedents de la mateixa comunitat cultural o religiosa i a preservar les seves tradicions. Generalment en el carnaval aquestes comunitats expressen les especificitats culturals dels seus llocs de procedència. Alguns exemples d'aquest tipus de grups poden ser *Bengalisches Kulturforum*, *Tscherkessischer Kulturverein*, *Flor de Fuego Izalco*, *Gernika Deutsch-Baskischer Kulturverein e.V.*, *Dersim Kultur Gemeinde Berlin e.V.* o *Ghana – Our Culture, Our Pride*.³⁰²

Trommeln Gruppen³⁰³:

Es tracta de grups de percussió que generalment van acompanyant altres formacions encara que també poden desfilars sols. En general, en aquests grups es barregen components de diferents comunitats. Fins i tot es podria dir que estan formats bàsicament per alemanys, encara que també hi poden haver persones d'altres comunitats que toquen tambors seguint algun ritme brasiler o ritmes procedents d'Àfrica. Alguns exemples d'aquests tipus de grups poden ser *Marafixe Nação Nago*, *Furiosa Samba Band* o *Drum Kitchen Berlin*, entre d'altres.

Tanz Gruppen³⁰⁴:

Són grups presentats bàsicament per escoles de dansa que mostren les seves virtuts en recuperar danses procedents d'altres parts del món. Generalment estan compostos per persones diverses, tant procedents de les comunitats d'on són originals les danses, com per persones alemanyes que tenen una afinitat amb aquest tipus d'activitat. Alguns grups que representen aquesta tipologia són: *Tangará Brasil Tanzstudio*, *Lilia – Peru Llakta und Abenteuer Tanz und Bamba*, *Amazonia - Casa Latinoamericana in Berlin* o *Amistad Salsera*.

Projectes d'integració, projectes polítics o *Jugendgruppen*:

Aquests grups són aquells que, sota un lema d'integració o un posicionament polític com la defensa del planeta o el dret a l'aigua potable, es presenten en el carnaval, generalment a través d'accions teatralitzades, música o dansa. Poden

³⁰¹ Associació Cultural

³⁰² Com ja s'ha indicat, per a més informació sobre els grups que han participat en el KdK, es pot consultar l'annex 9. *Grups i descriptors*

³⁰³ Grups de percussió

³⁰⁴ Grups de dansa

ser grups formats per iniciatives escolars, juvenils, familiars o veïnals. Alguns exemples són: *Bando*, *Dégage – Revolution Made in Tunesia*, *Kidz 44 – Wir sind Neukölln!!!*, *Youth For Understanding*, *Raus aus den Schubladen*, *Viva con Agua* o *Schützt den Planeten!*.

Habilitats circenses i creatives:

En aquest apartat hi hem agrupat aquelles iniciatives que se centren en mostrar les habilitats dels participants del grup, ja siguin plàstiques, de circ, teatrals o artístiques, i que ho han pogut ser classificats en cap altra tipologia. Es tracta, doncs, de grups juvenils d'escoles de circ, grups artístics i creatius, portadors de grans marionetes, grups teatrals que interpreten alguna paròdia o grups que ensenyen les seves habilitats amb els *hulahoops*, *rollers* o *bouncers*. Els grups d'aquesta categoria són: *Echt Street Puppets*, *Via Sudetica Glinada*, *Juxirkus Schöneberg*, *United Bouncers Germany*, *Hoopla! Berlin* o *Zirkus Cabuwazi*, entre d'altres.

Soundsystems:

Es tracta d'aquells grups que es posicionen vers un tipus de música i un tipus de cultura que es genera al voltant d'aquesta música. Algun exemple d'aquest any podria ser la carrossa del Yaam, i de Tresor³⁰⁵, etc. Aquests bàsicament són carrosses construïdes a partir de camions com si fossin escenaris per al desenvolupament d'un concert. Generalment aquests són els que tenen la música més forta i els que porten més gent al darrere amb actitud de gresca i xerinola.

Hi ha un parell de grups que, per les seves característiques històriques, no han estat classificats en cap dels tipus anteriorment llistats, ja que es consideren únics i amb una identitat pròpia i definida al llarg dels anys de la seva participació. Són el grup que inaugura el KdK cada any, anomenat Afoxé Loni, el grup Comparsa Chamanes e.V. i el grup YAAM.

El grup *Afoxé Loni*³⁰⁶ forma part del KdK des de fa pràcticament 15 anys. Va ser iniciat, com a conseqüència de la creació del KdK, pels ballarins i coreògrafs Murah Soares i Krista Zeißi, amb la direcció musical de Dudu Tucci. A Bahia les

³⁰⁵ El Yaam és una institució cultural i el Tresor és una discoteca i segell discogràfic; ambdós tenen carrosses en el KdK i aquestes generalment són de les últimes que apareixen a la desfilada.

³⁰⁶ Per a més informació sobre aquest grup, es pot consultar www.afoxe-loni.de (darrera consulta: juny del 2011)

rues Afoxé estan molt relacionades amb la religió Candomblé. Aquestes rues simbolitzen la neteja dels carrers a través d'un ritual de danses i músiques que volen allunyar la violència dels barris. Aquest grup representa aquesta espiritualitat sense la religiositat que generalment l'acompanya, és a dir, personifica la purificació i la neteja dels carrers sense cap voluntat religiosa. Generalment és el primer grup que inicia la rua, de manera que és el que inaugurarà el carnaval amb un mar de persones ballant i cantant, tots vestits de groc i blanc, que són els colors simbòlics de la tradició Afoxé de Bahia.

Actualment aquest grup consta de unes 150 o 200 persones entre ballarins, músics i organitzadors. Aquest és un grup molt professionalitzat que ha participat en altres iniciatives a Anglaterra, Itàlia i a altres parts d'Alemanya. A Berlín organitzen la seva participació en el KdK com una activitat de diversos dies, on els components del grup participen a tallers de música i dansa. Aquests abonen una quantitat econòmica en qualitat d'inscripció per a totes les activitats que desenvoluparan, que finalitzaran amb la presentació de la feina feta als tallers a la rua del KdK. Els participants són persones procedents de diferents parts del món que s'interessen per la música i les danses de ritmes afrobrasileres. Encara que als seus inicis els components d'aquest grup fossin persones procedents de Bahia, actualment s'ha transformat en un grup mixt que manté, però, l'objectiu de la comparsa i els seus ritmes i tradicions.

La *Comparsa Chamanes e.V.*³⁰⁷: és un grup que està actiu en el carnaval des de fa pràcticament nou anys. Com diu la seva fundadora, es tracta d'un grup intercultural que presenta diferents temes cada any.

"Somos un grupo mezclado, es un grupo mezclado con personas de diferentes orígenes, sociales y culturales." (Nub1603:21)

Ha guanyat diversos premis concedits pel jurat durant diferents anys consecutius. Sota la creació, organització i direcció de l'artista colombiana Nubia Ramirez, és un grup interessat en la recerca d'espais d'expressió i difusió de les arts. Al llarg de l'any preparen la seva participació al carnaval a través de diferents tallers d'arts plàstiques i escèniques. Els últims temes que han desenvolupat han estat el Xamanisme, la Metamorfosis, l'Abolició de les Fronteres, la Cultura al sol,

³⁰⁷ Per a més informació, es pot consultar www.comparsa-chamanes-ev.org (darrera consulta: juny del 2011)

Babilònia com a símbol de la tolerància, i l'Aigua com a dret per a tots els éssers vius. Ells mateixos es defineixen de la manera següent:

“Estamos abiertos a apoyar proyectos que estén enfocados a la búsqueda de una mejor calidad de vida para todos, así mismo tratamos de ofrecer más alternativas para la comunidad, enfocadas al fortalecimiento de las artes como construcción de una cultura sin violencia con referentes culturales para el aprendizaje y el disfrute de la vida cotidiana con el arte, para a su vez mantener un mundo habitable en proyección de un largo y mejor futuro.”³⁰⁸

Tot i que la seva formació no està tan relacionada amb el carnaval, el YAAM³⁰⁹ és un grup que participa des de fa 15 anys en el carnaval. Yaam és un club juvenil i artístic, amb influències africanes, situat a la zona de l'Ostbahnhof de Berlín. Exactament ocupa un espai que queda entre la delimitació de l'*Stralauer Platz* i l'*Spree*³¹⁰, una zona que va estar desutilitzada durant molts anys. Aquest club se centra en la cultura *reggae* i desenvolupa diverses activitats com concerts, festes, tallers de música, de dansa o de competicions i exhibicions de *graffitis*. Ells s'identifiquen com;

“YAAM bringt Menschen zusammen: Aus der Karibik und Afrika, aus Brasilien und Ägypten - und auch den hippen Szenegänger aus Mitte und die türkischen Kids aus Kreuzberg.”³¹¹

Durant el carnaval presenten un escenari mòbil que bàsicament és un camió on es toquen músiques d'estil jamaicà. Generalment és un grup que porta molta gent al darrere del camió ballant i cantant com si fos una gran festa i se sol situar al darrere de la desfilada, és a dir, que és un dels últims grups. Podria ser classificat com a aquells que anteriorment hem anomenat *Soundsystems*, encara que per la seva especificitat va més enllà de ser un escenari amb rodes. Com hem dit, el Yaam és un club privat, sense ànim de lucre, en què la cultura africana urbana contemporània té un espai especial. El Yaam també és un dels grups que s'encarrega d'organitzar les festes que tenen lloc durant les nits del carnaval.

³⁰⁸ Extret de la mateixa descripció que especifiquen a la seva pàgina web, com s'ha anotat anteriorment.

³⁰⁹ Per a més informació, es pot consultar www.yaam.de (darrera consulta: juny del 2011)

³¹⁰ Riu que travessa la ciutat de Berlín i a partir del qual es deriven diversos canals.

³¹¹“Yaam uneix les persones: des del Carib i l'Àfrica, Brasil i Egipte —i el hip-grup de nens del centre i Kreuzberg turc.”

Alguns anys, aquestes festes han format part oficialment del programa del carnaval i altres anys, no.

Per tant, com s'ha pogut veure al llarg d'aquesta presentació dels grups, aquests són molt diversos i cada un té els seus objectiu i les seves especificitats. En el KdK hi participen tant grups grans com grups petits; grups més professionals i grups més amateurs; grups amb objectius molt clars i específics i altres sense una orientació tan marcada.

Com s'ha anotat, cada any els grups expressen la seva voluntat de participar al KdK així com el tema amb el qual volen aparèixer a la desfilada. Aquest tema és presentat a l'oficina tècnica i a l'organització del KdK, i aquests supervisen tant els temes com els grups i avaluen la possibilitat de participar que tenen les comparses. Així doncs, encara que els grups tenen plena llibertat d'escollir quin serà el tema de la seva participació a l'acte, hi ha un parell d'aspectes que l'organització té en compte a l'hora de considerar la participació d'un grup en el KdK.

“Es gibt zunächst mal die große Aufgabe, dass eigentlich jedes Thema, was die Gruppe wählen will, gewählt werden kann, aber es muss künstlerisch umgesetzt werden. Wir sind keine Demonstration. Es reicht nicht ein Plakat hochzuhalten und zu sagen „Wir sind gegen die Abschaffung der Eisbären“. Wenn du gegen die Abschaffung der Eisbären bist, denk dir was aus, wie du es künstlerisch umsetzt. Da gibt's Möglichkeiten. Dann schließen wir den Auftritt von politischen Parteien aus. Und wir sagen, „natürlich können religiöse Themen eine Rolle spielen beim Umzug“, aber keine religiöse Missionierung.“ (Nad1703:44)³¹²

És important que els grups puguin triar els temes que volen tocar cada any, tal com expressa Nadja Mau, encara que l'organització considera que hi ha aspectes que són importants per a la bona organització i funcionament del KdK. Per exemple, és important que els grups entenguin que no es tracta de cap

³¹² “En primer lloc, s'ha de decidir el tema que es vol dur a terme. Es tracta, però, de fer una presentació artística de manera que hi ha d'haver algun aspecte representacional treballat amb elements artístics i creatius. No som cap manifestació. Per tant, no s'hi val portar una pancarta i escriure-hi 'estem en contra de la desaparició dels óssos polars'. Si el que vols és representar com a tema la crítica a la desaparició dels óssos polars, has de plantejar-te com representar-ho de forma creativa. Hi ha diverses possibilitats. Tampoc no volem cap mena de representació política de propaganda de partits. I evidentment diem que hi poden participar grups amb aspectes religiosos, però el que no poden fer és convertir el KdK en una missió.”

manifestació i que, per tant, no es tracta de portar una pancarta amb el tema que es vol representar, sinó que han de trobar la manera de representar el tema que volen expressar a partir d'elements artístics i creatius. En aquest sentit, l'organització tampoc considera adequat ni accepta fer promoció de partits polítics i, pel que fa a les religions, poden estar representades en els grups però el que no poden fer és promoció de la religió i anar repartint propaganda de la seva església o creença. La quantitat de grups que participen cada any varia en funció de les demandes que hi ha, però en general sempre estan als votants dels 100 grups participants.

La relació entre els grups i l'oficina tècnica sempre ha estat una mica conflictiva³¹³. La raó de molts conflictes i malentesos ha estat relacionada amb aspectes del finançament de la desfilada.

Com a iniciador i creador del WdK, el Senat de Berlín hi participa de forma directa donant suport al desenvolupament del KdK. Alguns anys, als pressupostos que el Senat destina al KdK s'hi especifiquen les partides finalistes destinades al KdK. Per exemple, en els pressupostos del Departament per a la Integració, Treball i Afers Socials (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*) del Senat de Berlín en l'exercici 2008/2009 a l'apartat dedicat al Comissionat per a la Integració i Migració (*Beauftragter für Integration und Migration*) s'hi especifica el pressupost i pla econòmic del WdK i en ell una partida concreta destinada al KdK. (*Band 6 Epl. 09 Integration, Arbeit und Soziales 2008/2009*)³¹⁴.

En el mateix pressupost i en el subsegüent rendiment de comptes del WdK de l'exercici 2010/2011, aquesta partida finalista no s'hi especifica de manera tan concreta (*Band 6 Epl. 09 Integration, Arbeit und Soziales 2008/2009*). Pel que fa a anys anteriors (2006/2007), no existia el Departament per a la Integració, Treball i Afers Socials i el Comissionat per a la Integració i Migració depenia del Departament de Sanitat, Afers Socials i la Protecció del Consumidor. En aquest cas tampoc no s'especifica la partida directa del Senat al KdK. (*Band 6 Epl. 09 Gesundheit, Soziales und Verbraucherschutz 2006/2007*).

³¹³ Kerstin Frei també ho comenta a l'inici del seu llibre titulat *Wer sich maskiert, wird integriert*. Ella comenta alguns malentesos entre l'organització i alguns dels grups per raons de comunicació exterior. També comenta que alguns grups que havien iniciat el KdK amb el WdK no es sentien identificats amb la campanya de comunicació que havia iniciat el 1997 el WdK. (Frei 2003)

³¹⁴ En aquell moment la subvenció concreta del Senat per al KdK era de 170.000 euros.

Aquesta discussió sobre el finançament del KdK ha estat present durant molt temps i ha generat diferents opinions, com per exemple la de l'Ursula Maria Berzborn, directora de l'espai Rasen in Action, espai verd on hi ha actuacions de la zona de l'*Straßenfest* del KdK;

"Und ich glaube dass der Karneval der Kulturen auch schon ein kultureller Event in Berlin geworden ist, wobei ich finde, dass das finanziell noch viel mehr unterstützt werden müsste von der Hauptstadt.“ (Urs1803:25)³¹⁵

En aquest sentit, ella considera que, ja que la ciutat s'aprofita de la creació de l'esdeveniment cultural, ja sigui a escala econòmica, social o educativa, el KdK hauria de rebre més suport econòmic per part de l'administració nacional i local.

Generalment la inversió per part de l'administració s'utilitza per a tota l'organització logística i de coordinació, mentre que els grups no reben suport financer per a desenvolupar la seva activitat. Per tant, els grups s'autofinancen de finançament propi, a través de les quotes dels socis o a través de patrocinadors que ells mateixos han de buscar.

Com exposa Nubia Ramírez, fundadora del grup *Comparsa Chamenes*, sobre la financiació del seu grup:

"(...) eso es muy difícil. Tengo un marido que está..., y me ayuda normalmente, él no tiene mucho, pero 500 euros para el Carnaval me da, que eso es bastante, y luego un poquito allí, un poquito allá, es difícil, los participantes a veces tienen que dar 20 euros o algo. Mi tiempo, nada más mi tiempo es regalado, es amor al arte, pura pasión.“ (Nub1603:12)

Encara que, com s'ha comentat anteriorment, aquesta característica del cofinançament entre els grups i l'organització sigui una font de conflictes, caracteritza una coorganització i producció pròpia i específica d'aquest esdeveniment, fet que el fa únic i específic, des d'on les comunitats i els grups tenen tant la responsabilitat com la voluntat de participar i fer-se seu el KdK.

Ja des dels seus inicis, el KdK va suposar un exemple per a altres ciutats alemanyes i va generar una exportació del concepte del KdK arreu de la nació.

³¹⁵“Crec que el KdK s'ha convertit en un esdeveniment cultural a la ciutat de Berlin, i per això crec que hauria de estar més finançat pel Hauptstadt”. Es recorda que es poden consultar les transcripcions de les entrevistes en les llengües que es van desenvolupar a l'annex 2. *Transcripció íntegra de les entrevistes*.

Per exemple, el 1997 es va celebrar un carnaval de les cultures anomenat *Bielefeld der Carnival der Kulturen* a la ciutat de Bielefeld. Anys després es va iniciar a Essen l'anomenat *RuhrCarnival*, a Frankfurt am Main també els va interessar la idea i es va celebrar la *Parade der Kulturen* i a Hamburg també se celebrava una desfilada en el marc del *Festival der Kulturen Hamburg*. Algunes d'aquestes iniciatives s'han pogut mantenir al llarg dels anys i algunes altres no per qüestions socials o financeres.

“... wir haben einfach die Erfahrung gemacht von Versuchen, diese Veranstaltung woanders so nachzumachen. Und aus dieser Erfahrung heraus nehm ich die Sicherheit, dass das wirklich ´ne spezielle Berliner Geschichte ist, weil das nämlich, es hat nirgendwo funktioniert. Also weder in Frankfurt, noch in Bielefeld, noch in Hamburg. In Bielefeld haben wir immer noch ´ne kooperierte Veranstaltung, den „Carnival of Cultures“, aber das ist von der Anlage her ´ne ganz andere Geschichte und in Hamburg hat die Veranstaltung im letzten Jahr leider gar nicht mehr stattgefunden, weil sie sich nicht durchgesetzt hat”. (Nad1703:34)³¹⁶

D'altra banda, Jörg Hübner, de l'empresa *Ketering*, comentava durant la nostra entrevista que:

"In Hamburg war es sehr, sehr bunt, sehr, sehr schön, haben wir sehr schöne Sachen gefunden. Aber irgendwie ist das Hamburger Publikum nicht so, wie das Berliner.“ (Jör1803:1)³¹⁷

Els intents que s'han dut a terme per exportar el KdK a altres ciutat d'Alemanya no han acabat de funcionar, i segurament això està molt relacionat amb la mateixa societat de la ciutat, tant per qüestions de participació com per temes d'audiència. És a dir, com diu Jörg Hübner, les persones que participen i assisteixen el KdK no són iguals que les persones del carnaval d'Hamburg, i segurament això té alguna cosa a veure amb l'èxit dels carnavals a altres ciutats.

Així doncs, segons el que s'ha observat fins aquí, el KdK és un esdeveniment gran

³¹⁶ “... hem tingut l'experiència de voler 'exportar' aquest esdeveniment a altres llocs. Però, de l'experiència que hem viscut, crec que haig de dir que es tracta d'una especificitat de la ciutat de Berlin, ja que en cap dels llocs on hem intentat desenvolupar-lo ha funcionat. Ni a Frankfurt, ni a Bielefeld ni tampoc a Hamburg. A Bielefeld encara tenim una cooperació, el *carnaval of Cultures*, encara que és absolutament una altra cosa, i a Hamburg l'any passat ja no hi va haver cap carnaval més ja que no s'ha establert com a esdeveniment cultural a la ciutat.”

³¹⁷“A Hamburg va ser molt i molt bonic, hi vàrem trobar coses molt maques. Però d'alguna manera el públic d'Hamburg no és com el públic de Berlin.”

i complex en el qual tenen lloc diferents i diversos actes durant diferents dies. Cada un d'aquests actes té les seves peculiaritats, però, centrant la mirada en la desfilada (*Straßenumzug*), una de les seves característiques principals és la participació i coorganització de diferents grups i comparses que formen part de la rua. Aquests grups són diferents i participen a l'acte per diferents raons, però tots tenen la voluntat de fer-se seu el KdK, així com d'aportar un granet de sorra a través de la seva col·laboració a aquesta gran platja que és el KdK. Seguidament es proposa repassar el funcionament del KdK durant la seva edició del 2011.

7.2.4. El Karneval der Kulturen del 2011

Com ja s'ha exposat, l'edició del KdK del 2011 es va dur a terme entre el 10 i el 13 de juny a la ciutat de Berlín, a les localitzacions que s'han comentat on és habitual que es desenvolupi. Aquest any el temps va acompanyar molt, de manera que la quantitat de gent que va assistir tant a l'*Straßenfest* com a l'*Straßenumzug* va ser bastant elevada. Incloent totes les activitats, el KdK va rebre 1,3 milions de persones, de les quals 750.000 varen ser espectadors visitants de la desfilada que es va desenvolupar el 12 de juny, des de les 12:30 h del migdia fins a les 21:30 h del vespre.

A la desfilada hi van participar més de 4.800 persones organitzades en grups procedents o representants de més de 70 nacions. Durant nou hores van desfilat pels carrers de Berlín 95 grups amb 90 carrosses. A l'*Straßenfest* s'hi van col·locar 300 paradetes i hi van actuar uns 6.000 artistes internacionals entre músics, acróbates, actors i percussionistes. Durant els tres dies que va durar aquesta festa hi van arribar a passar més de 610.000 persones. Al carnaval dels nens hi van desfilat 4.000 persones amb el lema Balla amb el tigre, en què la majoria de nens i nenes anaven disfressats de tigres. Aquesta desfilada va començar a les 13:30 h i a les 15 h s'iniciava la festa al *Görlitzer Park*, amb actuacions musicals, jocs infantils i gastronomia³¹⁸.

Pel que fa a l'estructura financera, el 2011 el Senat de Berlín a través del WdK va finançar el KdK amb uns 270.000 €. El districte de Friedrichshain-Kreuzberg va

³¹⁸ Segons l'article publicat al Berliner Zeitung titulat *Karneval in Kreuzberg. Bis Montag dauert das größte Multikulti-Straßenfest der Stadt. Höhepunkt ist der Umzug am Sonntag*, publicat l'11 de juny del 2011. (Berliner Zeitung 2011)

renunciar a cobrar les taxes d'exploració comercial d'algunes zones i localitzacions valorades en 40.000 €, fet que va ajudar més de 160 empreses a participar de forma més rendible al KdK³¹⁹. Els grups no van rebre finançament per a produir i gestionar la seva participació.

En aquest sentit, l'edició del 2011 va estar marcada per la protesta que alguns dels grups van iniciar en contra de la gestió del finançament del KdK. El grup Afoxé Loni va exposar en un comunicat de premsa la seva disconformitat amb el finançament del KdK, on va declarar que l'estat s'aprofita de l'impacte econòmic que el KdK genera, però en canvi no subvenciona els grups que el fan possible. Segons aquest grup, tant l'administració regional com l'ajuntament de Berlín gestionen una *política cultural del menyspreu i de l'exploració*³²⁰ subvencionant amb molts milions d'euros l'anomenada *alta cultura* i no apostant per la cultura i el folklore tradicional dels immigrants. En el mateix comunicat, aquest grup amenaça de no poder ni voler participar en el carnaval del 2012 si no s'arreglen les relacions financeres entre els grups i el KdK. L'altre grup que també es considerava en una situació econòmica difícil va ser l'anomenat *Amazònia*, que en un cartell durant la desfilava exposaven "Balanz de Berlín = beneficis – costos = guanys milionaris / Balanz de Amazònia = 15 anys de costos."³²¹

Segons l'actual directora del KdK, Nadja Mau, els grups es financen ells mateixos a través de *sponsors* i col·laboradors, de manera que a la pàgina web del KdK s'han posat a disposició tots els contactes dels grups perquè la societat de Berlín pugui ajudar la seva financiació³²².

“Letzten Endes bleibt der Job wieder an ihnen hängen. Also die Möglichkeit, der Stadt zu geben als positiv und multikulturell wahrzunehmen, wird wieder auf den marginalisierten, wirtschaftlich impotenten Akteuren ausgetragen. Und das ist eine merkwürdige Schieflage, die auf die Dauer so nicht erhalten

³¹⁹ Extret de l'article publicat el Berliner Zeitung el 27 de maig de 2011 titulat *Die ganz große Trommel* (Berliner Zeitung 2011)

³²⁰ Extret de l'article publicat el Berliner Zeitung el 27 de maig de 2011, titulat *Boykott des Karnevals der Kulturen? Nur zu!* (Berliner Zeitung 2011). En el text original de la carta aquest grup expressava: "Wir sagen Nein zu dieser Kulturpolitik der Missachtung, Instrumentalisierung und Ausbeutung der kulturellen Vielfalt in dieser Stadt", és a dir, "Nosaltres diem no a la política cultural de l'exploració i la instrumentalització de la diversitat cultural d'aquesta ciutat."

³²¹ *Bilanz Berlin: Einnahmen- Kosten=Gewin Millionen - Bilanz Amasonia: 15 Jahre nur Kosten.* Extret de l'article publicat al Berliner Zeitung el 14.06.2011 titulat *Volksfest mit Caipirinha 750.000 Besucher kamen zum Karneval der Kulturen nach Kreuzberg. Einige Gruppen kritisieren das Finanzkonzept.* (Berliner Zeitung 2011).

³²² Extret d'un comentari per ràdio de la BLN, es pot consultar a <http://www.blm.fm/2011/06/karneval-zukunft-mehr-sponsoring-oder-weniger-party/> (darrera consulta: juny del 2011)

bleiben kann. Wir arbeiten daran, haben nicht besonders viel erreicht, aber ich würde mal sagen, die Anerkennung der Veranstaltung an sich durch diesen Haushaltstitel und dadurch, dass die Veranstalter immer auf jedem offiziellen Selbstdarstellungsflyer ist, das ist schon ein Schritt in die Richtung.” (Nad1703:55)³²³

En aquest sentit, Nadja considera que gran part del pes financer i d'organització recau en els grups, i comenta que aquesta no és una situació que pugui mantenir-se al llarg del temps, però que es tracta d'una situació complexa i difícil de resoldre. Estan treballant a avaluar les possibilitats de canvi, però considera que el fet d'estar inclosos dins dels pressupost del Senat ja és un gran pas endavant.

Nubia Ramirez, coordinadora de la *Comparsa Chamanes*, comentava que:

"(...) lo que yo veo es que (el KdK) puede caer en decadencia, porque todas las veces nos vamos a ir casi como..., no hay, no hay. Y bueno, otra vez digo: sin presunciones, yo soy creativa y puedo convertir basura en objetos, pero hay grupos que no, que necesitan sus lentejuelas y sus plumas, para poder expresar su arte, y eso no lo tienen. Y bueno, es ilusorio, yo estoy trabajando para el Carnaval tres meses y no para conseguirme un tiquete para irme a bailar en el carnaval en Colombia, por ejemplo, es un poquito irónico." (Nub1603:38)

D'altra banda, l'alcalde de la ciutat de Berlín, Klaus Wowereit, respon de la següent manera a una pregunta en relació amb aquest tema feta pel periodista Marco Seiffertdurant en la transmissió en directe del KdK que va oferir el canal de televisió RBB juntament amb la cadena de ràdio RadioEins:

“El carnaval és molt gran i hi ha molts aspectes a tenir en compte, la quantitat que s'inverteix des del Senat només és una tercera part dels costos totals, de manera que hi ha una gran feina per part de l'organització de buscar el finançament per cobrir la resta. Entenc la voluntat d'alguns grups de rebre subvencions, però cal valorar en quines condicions. Hi ha grups molt grans i grups més petits, grups que tenen problemes econòmics per

³²³ “Al final molts aspectes recauen en les seves mans. La responsabilitat de l'Estat de mostrar la diferència i diversitat cultural recau en les espatlles dels grups i actors marginals i econòmicament impotents. Es tracta, doncs, d'una situació complexa i difícil que no es podrà mantenir massa. Estem treballant en solucionar aquesta situació i que el Senat hagi reconegut l'esdeveniment i fins i tot l'hagi col·locat dins d'un capítol dels pressupostos generals, així com sempre apareix en els *Flyers* i en els cartells, es pot considerar un avenç cap a la correcta direcció per a solucionar aquest conflicte.”

existir i altres que no. Es un tema que s'hauria d'analitzar més detalladament." (Klaus Wowereit, RadioEins 2011)

Per tant, s'ha de concloure que el finançament del KdK és un aspecte que està en debat, sobretot en relació amb la distribució que fa el WdK i l'oficina tècnica del KdK de la subvenció del Senat.

Com s'ha pogut veure de forma més detallada, el KdK del 2011 ha estat una edició especial on la reivindicació de finançament per part dels grups ha qüestionat el model de gestió actual. Tanmateix, la quantitat de persones que hi van participar com a desfilant i com a públic ha estat considerable. Així mateix, és interessant valorar la possibilitat que aquests grups que desfilen amb tantes expressions culturals diferents, procedents de diversos països amb diverses tradicions, creïn un efecte a la societat que allotja l'esdeveniment.

En aquest sentit, ens imaginem que l'esdeveniment és com un meteorit que en un moment donat impacta contra la terra a gran velocitat i genera un efecte físic, generalment un gran cràter, i escampa la resta de matèria pels seus voltants. De la mateixa manera, el KdK esdevé un acte puntual que amb gran força es desenvolupa a la ciutat, on participen milers de persones. Igual que el meteorit, el KdK genera un efecte físic a la terra. En aquest cas poden ser aspectes com ordre, netedat, la contaminació acústica i fins i tot els impactes econòmics. Però, més enllà d'aquests impactes físics i econòmics, el KdK també ha de generar en els milers de persones que hi participen impactes immaterials i intangibles, com poden ser els impactes culturals. Abans, però, d'entrar de ple en aquesta qüestió, dedicarem un apartat a identificar els diferents estudis i les diferents anàlisis que s'han trobat del KdK.

7.2.5. Estudis sobre el carnaval

En aquest apartat ens interessa destacar les investigacions científiques que s'han pogut trobar sobre el KdK, considerant totes aquelles disciplines que es puguin haver apropiat al KdK des de diferents perspectives i tenint en compte els diferents formats i institucions, així com investigadors que hi hagi hagut al darrere.

La primera publicació d'un estudi científic del KdK del que es té constància està datat sorprenentment el 2002. Es tracta d'un article publicat a la revista científica *Ethnologia Europaea, Journal of European Ethnology*, que porta el títol *The Politics of Cultural Heritage. An Urban Approach*, dels autors Michi Knecht i Peter Niedermüller (Knecht, Niedermüller 2002). Els autors d'aquest article analitzen la representativitat de les tradicions culturals a través de la comparació entre el KdK i el Nottinh Hill Carnival i consideren que les tradicions culturals anomenades *étniques* tenen un component especial a escala social i política.

Seguidament es troben dues investigacions publicades des de *l'Institut der Europäischen Ethnologie der Humboldt- Universität zu Berlin*³²⁴.

El primer és el treball desenvolupat per Kerstin Frei, publicat com a llibre el 2003 amb el títol *Wer sich maskiert, wird integriert. Der Karneval der Kulturen in Berlin*³²⁵ (Frei 2003). En aquest llibre l'autora fa una aproximació etnogràfica de la identificació de l'immigrant i la seva representació cultural en el KdK. Analitza detalladament dos grups i exposa les seves reflexions sobre la utilització del KdK com a plataforma de representació simbòlica.

La segona investigació, publicada el 2005 pel mateix institut, és la dels autors i editors Michi Knecht i Levent Soysal titulada *Plausible Vielfalt. Wie der Karneval der Kulturen denkt, lernt und Kultur schafft*³²⁶. Aquest llibre és una recopilació de diferents articles que parlen de diferents aproximacions al KdK. S'inicia amb dos articles sobre l'organització i l'estructura del KdK, seguidament es passa a analitzar les diferents aspectes de la representativitat de les diferents cultures a través dels grups i les comparses, i després s'analitza des d'un punt de vista etnològic la relació entre la representativitat dels grups i l'audiència del KdK. El llibre acaba amb una anàlisi crítica dels problemes que el KdK té actualment, com són la massificació de persones i la imatge del KdK com un espectacle purament comercial.

També s'han trobat altres estudis desenvolupats per altres tipus d'institucions, com és el cas de l'estudi sobre l'impacte econòmic que va desenvolupar el

³²⁴ Per a més informació, es pot consultar <http://www.euroethno.hu-berlin.de/> (darrera consulta: juny del 2011)

³²⁵ "Qui es disfressa serà integrat. El Carnaval de les Cultures de Berlin"

³²⁶ "Diversitat plausible. Com el Carnaval de les Cultures, pensa, aprèn i crea cultura"

Investitionsbank en el qual es va aplicar un model de simulació per calcular els efectes econòmics que es generaven a partir del KdK³²⁷.

Després de veure les diferents, però escasses, investigacions acadèmiques que s'han trobat sobre el KdK, es destaquen dos aspectes:

- **L'anàlisi sobre la reflexió de les representacions simbòliques de les cultures.** És a dir, la majoria dels estudis acadèmics que s'han trobat se centren en l'anàlisi de les representacions de les tradicions culturals de les comunitats identificables en el KdK.
- **La inexistència de l'aproximació analítica** sobre el KdK en relació amb l'impacte que aquest genera a la ciutat, sigui del caràcter que sigui. No s'han trobat anàlisis desenvolupades des de l'acadèmia que parlin de desenvolupament econòmic o regional, anàlisis sobre l'impacte ambiental, econòmic, urbanístic, de màrqueting o de posicionament de la ciutat en el sector de cultures tradicionals i populars internacionals.

Si ho comparem amb el cas del Notting Hill Carnival, sorprèn veure la gran diferència en quantitat d'estudis que sobre aquest esdeveniment s'han produït. En el cas del festival londinenc trobem anàlisis sobre la gestió del carnaval, en temes de seguretat i viabilitat (VVAA 2004), anàlisi sobre l'impacte econòmic que aquest genera en el barri i la ciutat (VVAA 2002), ambdós estudis encarregats per l'administració de la ciutat, i també articles científics que analitzen diferents aspectes com la representació de certes comunitats (Alleyne-Dettmers 1998) o altres anàlisis socials i etnogràfiques (Tompsett 2005, Ferris 2005).

En resum, l'escassa producció d'informes i investigacions acadèmiques sobre el KdK esdevé una gran motivació per a centrar aquesta investigació en aquest cas. No tenint-lo com a objecte d'estudi principal sinó, com ja s'ha especificat anteriorment, entenent aquest cas com una peça més del procés conceptual i empíric que dibuixa aquesta investigació.

³²⁷ Per a més informació sobre aquest estudi, es pot consultar http://www.ibb.de/desktopdefault.aspx/tabid-62/216_read-5273/back-52/ (darrera consulta: setembre del 2011)

Capítol 8. L'aplicació del model al Karneval der Kulturen

Seleccionat el ³²⁸ (KdK), en aquest capítol s'exposa l'adaptació del Cultural Impact Perception (CIP) al cas escollit; s'indica com s'ha fet l'adaptació dels impactes, el disseny de l'enquesta i el procés d'aplicació que s'ha dut a terme.

8.1. Adaptació del CIP i altres aspectes metodològics

Tal com s'ha apuntat en la definició del CIP, aquest té un caràcter adaptatiu que comença per l'adaptació dels impactes proposats. A continuació es presenta el procés que s'ha dut a terme per adaptar els impactes proposats pel model d'anàlisi CIP al cas a analitzar, així com l'operativització de les variables del model que estan més vinculades al cas. Finalment passarem a descriure l'elaboració de l'enquesta utilitzada i la selecció de la mostra d'enquestats.

8.1.1. Els impactes adaptats al Karneval der Kulturen

Com s'ha comentat anteriorment³²⁹, els impactes proposats pel CIP estan dividits en beneficis i costos. Aquest model d'anàlisi es basa a identificar l'impacte benefici i cost d'una mateixa idea; per tant, cada un dels quatre impactes proposats pel CIP s'expressa com a benefici i també com a cost.

Els impactes considerats beneficis són: la "informació", les "tradicions", la "identitat", la "integració / cohesió social". Pel que fa als impactes considerats costos, el CIP proposa: la "desinformació", la "pèrdua de tradicions", la "pèrdua d'identitat", la "creació de guetos" i "l'exclusió social".

Cal també recordar que la proposta d'impactes que aporta el CIP és una proposta genèrica per guiar els investigadors i analistes en els seus treballs. Tanmateix, es

³²⁸ Com ja s'ha indicat, per a més informació sobre els grups que han participat en el KdK, es pot consultar l'annex 9. *Grups i descriptors*

³²⁹ Es pot consultar a l'apartat 5.2. *El Cultural Impact Perception, una nova proposta* del capítol 5 d'aquesta investigació.

recomana que aquests impactes siguin adaptats i interpretats en cada estudi, ja que s'entén que en cada cas hi haurà característiques i especificitats diferents que obligaran a adaptar aquests impactes (Vancaly 1999a). Per tant, és necessari adaptar els impactes que proposa el CIP a les característiques de l'esdeveniment que es volen analitzar.

Es proposa que aquest procés d'adaptació dels impactes es desenvolupi en tres fases: (A) una primera en la qual es fa una selecció dels impactes proposats pel CIP que es consideren adequats al cas a partir de les pròpies característiques del KdK; (B) en una segona es consideren aquells impactes que els experts del KdK han comentat a les entrevistes en profunditat; (C) i finalment en una tercera fase s'apliquen els impactes en una prova pilot a diverses persones uns dies abans de l'esdeveniment.

8.1.1.1. Procés d'adaptació dels impactes

A. L'adaptació segons les característiques del cas

En aquesta primera fase, i donades les característiques del KdK, es consideren importants aquells impactes que tenen a veure amb la transmissió de la informació sobre les cultures, els relacionats amb les tradicions culturals, els relacionats amb la integració i, finalment, els relacionats amb la cohesió social. És a dir, donades les característiques del KdK i de la ciutat que allotja l'esdeveniment, s'han considerat els impactes següents:

- La transmissió d'informació com a element bàsic
- La recuperació de les tradicions de diferents cultures
- La construcció d'una identitat tant individual com grupal
- La capacitat d'integració que pugui tenir l'esdeveniment
- La creació de guetos
- La marginació cultural
- La manipulació de les tradicions i la creació d'una mala imatge
- La possibilitat de generar malentesos
- La pèrdua de serveis

Aquests punts s'han considerat com a criteris locals a través dels quals s'han adaptat alguns impactes culturals genèrics proposats pel CIP, per arribar a delimitar una llista d'impactes culturals a analitzar en el KdK.

En el cas del KdK, aquests impactes es fan evidents per tractar-se d'un esdeveniment de caire multicultural en què diferents cultures i iniciatives treballen per a la cohesió social i la integració.

B. L'adaptació segons les aportacions dels entrevistats

Durant aquesta segona fase es van tenir en compte aquells impactes que els experts i coneixedors del KdK van exposar durant les entrevistes en profunditat.

A través d'entrevistes en profunditat³³⁰, que s'han dut a terme a sis professionals i experts del KdK, entre organització i participants, membres de grups i d'altres, s'identifiquen tant aspectes sobre el KdK com sobre els impactes mateixos. Aquestes aportacions han estat fonamentals per ajudar al procés d'adaptació dels impactes proposats pel CIP al KdK³³¹.

A la taula següent es poden observar els impactes que s'han considerat en funció del que els entrevistats comenten al llarg de les entrevistes.

Taula 8.1. Respostes dels entrevistats sobre els impactes socials i culturals³³²

Nom	Comentari	Relació d'impacte
Ortwin Rau Cofundador del grup YAAM	Parla d'un efecte d'atracció tant per a persones que viuen fora de la ciutat com per a la mateixa comunitat berlinesa. Es tracta d'un augment de l'interès per als grups i les seves comunitats. I genera inspiració vers el públic. També exposa efectes negatius, com poden ser la generació de deixalles o el soroll.	Atracció Augment de l'interès Rebuig per generació de deixalles i soroll

³³⁰ Es poden consultar les transcripcions de les entrevistes en les llengües originals en què s'han dut a terme a l'annex 2. *Transcripció íntegra de les entrevistes*. Per a més informació sobre el procés de selecció dels entrevistats així com el disseny i l'estructura de l'entrevista es pot consultar l'apartat 6.3.1. *Les entrevistes en profunditat* del capítol 6 d'aquesta investigació.

³³¹ Les entrevistes han estat fetes entre el 08.05.2011 i el 20.08.2011, tant a Espanya com a Alemanya i han estat conduïdes tant en castellà com en alemany. El buidat de les entrevistes ha estat desenvolupat en el capítol 7. *El cas: el Karneval der Kulturen de Berlin i el seu context*, d'aquesta investigació.

³³² Es poden consultar, a l'annex 4. *Impactes comentats pels entrevistats*, els comentaris que cada un dels entrevistats va fer en relació amb els impactes del KdK.

Nadja Mau Directora del carnaval, organització	Creu que el KdK ajuda a expressar i comunicar les diferències culturals de les persones que conviuen a la ciutat, de manera que els participants s'emporten a casa informació que no tenien. També considera que el KdK ajuda les diferents comunitats a no sentir-se aïllades, ja que participen en un acte generat per a diferents grups procedents de diferents comunitats. Així mateix opina que hi ha diferents tipus de efectes, socials, culturals i econòmics. Comenta també que genera i crea interès per allò que es representa a les persones que hi participen; i ajuda a recuperar i transmetre tradicions entre generacions.	Informació Cohesió social Diferents tipus d'efectes generats pel KdK. Crea interès Ajuda a recuperar tradicions
Ursula Maria Berzborn Comissària i organització	Comenta la voluntat política de la interculturalitat i l'intercanvi a través del KdK, a més de la transmissió d'informació i coneixement sobre les altres cultures. També considera que el KdK és important per a la integració, ja que ajuda a desenvolupar-la.	Interculturalitat Informació Integració
Jörg Hübner Col·laborador Katering GmbH	Considera que la transmissió de la informació de les cultures és un efecte important del KdK. Creu que hi ha un efecte de màrqueting per a la ciutat que genera més visites, turisme i desenvolupament. Encara que també valora l'impacte negatiu que pot tenir el KdK per als veïns.	Informació Econòmic, màrqueting Impacte negatiu per als veïns.
Diego Siegelwachs Comissari Latinale, escenari Ilatí	Opina que, pel que coneix, si hi ha una voluntat política més enllà del màrqueting i desenvolupament de la ciutat, ha de ser per a la integració. Considera la transmissió de les cultures a través de la festa i la bona imatge que es genera de la ciutat. I també creu que existeix un impacte de comunicació que fa que el KdK arribi a molta gent, tant als que hi participen com als que no. També considera que el KdK augmenta i desperta l'interès de les persones sobre les cultures que es representen.	Impacte econòmic de desenvolupament i màrqueting Integració Informació Comunicació Interès
Nubia Ramírez Fundadora del grup Comparsa Chamanes	Creu en l'intercanvi i la posada en comú de diferents cultures i comunitats, així com en la integració a través del KdK. Opina que hi ha transmissió i recuperació de les tradicions culturals de cada comunitat. Encara que també manifesta els efectes negatius, com la mala imatge de les persones que només es dediquen a veure alcohol, etc. També considera la cohesió social a través de la barreja dels grups entre nacionals i estrangers, la qual cosa desperta interès.	Intercanvi cultural Integració Informació Recuperació de les tradicions Mala imatge Cohesió social Desperta interès

Font: elaboració pròpia

Així doncs, es pot considerar que la majoria dels entrevistats opinen que el KdK genera impactes culturals i socials, encara que sembla que la mateixa noció d'*impacte cultural* resulta ambivalent per a alguns dels entrevistats. Els impactes que més es repeteixen d'aquestes aportacions són:

- Interès
- Informació
- Cohesió social
- Recuperació de les tradicions
- Integració
- Mala imatge
- Màrqueting de ciutat

En funció d'aquestes aportacions es van seleccionar els vuit impactes corresponents del CIP.

C. Aplicació de la prova pilot

A partir de les dades extretes d'aquestes dues fases es va dissenyar una enquesta pilot per tal de realitzar un test previ. Aquesta va ser passada a un grup de vianants en una de les places més cèntriques de la capital alemanya, Alexanderplatz³³³, per assegurar així la diversificació de persones a les quals s'aplicava l'enquesta³³⁴.

Aquest test es va demanar a deu persones que van respondre molt amablement a les cinc preguntes de cada un dels impactes que es van escollir. Així doncs, en relació amb cada un dels impactes, es va preguntar sobre l'existència, la valoració, la intencionalitat i la intensitat d'aquest impacte en la seva qualitat de vida i en la de la comunitat, tal com especifica el model CIP. Per tant, es tractava d'un total de quaranta preguntes relacionades amb els impactes, a les quals es van sumar sis preguntes més sobre el perfil sociodemogràfic i sociocultural dels informants³³⁵.

³³³ Aquest test es va dur a terme el dia 07.06.2011 a deu persones que passaven per la plaça.

³³⁴ Com que es preveia que les persones que assistirien al KdK eren procedents de diferents barris de la ciutat, es volia provar l'enquesta pilot a una tipologia de persones similars, triades de forma aleatòria. Per això una plaça cèntrica com Alexanderplatz va ser la millor opció, ja que és un centre neuràlgic de moviment de persones procedents de barris molt diferents de la ciutat.

³³⁵ Es recorda que l'enquesta pilot es pot consultar a l'annex 5. *Enquesta* d'aquesta investigació.

Després de la realització d'aquest test es van considerar diferents aspectes importants a tenir en compte per incorporar al disseny definitiu de l'enquesta.

- Un dels primers impediments que es van observar va ser l'extensió. Es tractava d'una enquesta que durava aproximadament uns 15 minuts i això complicava tant l'atenció i concentració de l'informant com la seva disponibilitat.
- Un altre aspecte observat va ser la difícil comprensió dels impactes considerats com a costos. En el disseny del prototip de l'enquesta es va plantejar un impacte entès com a cost i un com a benefici de cada un dels impactes que s'han llistat anteriorment. La majoria dels impactes considerats cost no van ser entesos per part dels informants³³⁶. Per contra, el cost relacionat amb la informació, és a dir, l'impacte que generava desinformació, o informació no correcta, o mala imatge de les cultures representades, va ser entès perfectament.

8.1.1.2. Els impactes culturals adaptats del CIP per al KdK

Després de desenvolupar les tres fases de l'adaptació dels impactes CIP al cas a analitzar, es fa una proposta de millores i es desenvolupa la proposta definitiva dels impactes culturals a analitzar.

Les millores que es proposen per a l'adaptació són:

- Per una banda, es va considerar important reduir el nombre d'impactes a la meitat, és a dir, es va reduir a quatre, deixant de banda aquells costos que no es comprenien. Es va creure, però, important mantenir un dels impactes considerat costos i es va seleccionar aquell que havia aportat menys problemes de comprensió; en aquest cas, el de *desinformació / mala imatge*. Per tant, ens vàrem veure obligats a descartar els altres tres impactes considerats costos relacionats amb la tradició, la integració i la cohesió social.
- Pel que fa a la intensitat, es va considerar important només preguntar sobre l'afectació de l'impacte a la qualitat de vida de l'informant, deixant de banda com aquest afecta la qualitat de vida de la comunitat. Aquesta decisió es va prendre perquè, durant la prova pilot, aquesta segona qüestió

³³⁶ Per exemple, alguns dels impactes considerats cost que no es comprenien van ser el que demanava sobre la isolació i la marginació que podia provocar el KdK, el que interrogava sobre la transformació negativa de les tradicions o el que preguntava sobre la confusió que podria crear el KdK.

no era entesa o no es contestava per manca de percepció sobre el que afectava la comunitat o sobre el mateix concepte de *comunitat*.

- Encara que des del punt de vista acadèmic la integració i la cohesió social s'entenen com a aspectes distints, no s'ha observat aquesta diferència per part dels experts ni dels informants als quals es va aplicar la prova pilot. Per tant, s'agrupen aquests dos impactes en un de sol, que anomenarem "integració / cohesió social" referint-nos a l'aportació de la cultura a la construcció d'aquestes dimensions socials. En aquest sentit, s'entén tant l'impacte que genera capacitat dels membres d'una comunitat minoritària per adquirir els drets i els deures de la comunitat majoritària com l'impacte que construeix un treball en comú en el qual participen diferents comunitats o persones de distintes procedències³³⁷.

Els impactes que finalment van ser seleccionats després de desenvolupar aquestes tres fases de selecció i depuració, es poden observar a la taula següent juntament amb la pregunta que es va plantejar a l'enquesta sobre aquest impacte.

Taula 8.2. Impactes CIP adaptats al KdK

Impacte	Traducció en l'enquesta
Informació	El KdK et dona més informació sobre les cultures dels grups que desfilen.
Tradicions	El KdK ajuda les persones a preservar la seva tradició.
Integració / Cohesió social	El KdK és un projecte de col·laboració entre persones de diferents orígens.
Desinformació	El KdK ofereix una mala imatge de les cultures representades.

Font: elaboració pròpia

Com es pot comprovar en aquesta taula, en l'adaptació dels impactes proposats pel CIP a l'estudi del KdK s'ha optat per reduir considerablement els impactes fent una selecció a través de les diferents fases que s'han exposat fins aquí.

Pel que fa a la traducció en l'enquesta dels impactes seleccionats, s'ha desenvolupat a partir de diferents criteris.

³³⁷ Recordem que, en la definició del CIP, (vegeu capítol 5. *Cultural Impact Perception: un nou model metodològic per a l'anàlisi dels impactes culturals*), ja es va detectar que aquests dos impactes tenen una connotació diferent dels altres, en el sentit que un impacte específicament cultural representa l'aportació de la cultura a un objectiu genèric de caire transversal.

- El primer ha estat la comprensió per part de l'informant, ja que també s'ha pogut observar que no tots eren compresos de la mateixa manera i que aquests havien de ser traduïts a una fórmula que fos entenedora per a tots aquells possibles informants.
- El segon criteri que s'ha fet servir ha estat la voluntat de redactar els impactes com a afirmacions directes, ja que això ajudava a la comprensió.
- El tercer criteri fa referència a la necessitat de presentar l'impacte que té un caràcter abstracte, contextualitzat en un aspecte concret que el faci més fàcilment comprensible.

Així doncs, aquests quatre impactes són els escollits per ser analitzats al KdK, tenint en compte que la traducció d'aquests en l'enquesta també és un element important a tenir en compte, sobretot per a la comprensió d'aquests per part de l'informant.

8.1.2. L'operativització del model d'anàlisi CIP

Com s'ha exposat anteriorment³³⁸, el CIP proposa un model d'anàlisi concret que ha de ser aplicat al cas a analitzar a través dels impactes proposats després de la seva adaptació.

Taula 8.3. Model d'anàlisi del Cultural Impact Perception

Variable dependent	Variables independents			
Impacte	Percepció		Perfil	
Descripció de l'impacte	Existència	És percebut o no.	Sociodemogràfic	Edat
	Valoració	Es considera positiu o negatiu.		Gènere
	Intensitat	S'avalua la intensitat de l'impacte en els individus i la comunitat.		Lloc de naixement
	Intencionalitat	Es considera intencionat o no.	Sociocultural	Nivell d'estudis
				Llengua materna

³³⁸ Com es pot consultar a l'apartat 5.2. *Cultural Impact Perception, una nova proposta* en el capítol 5 d'aquesta investigació.

				Nacionalitat
			Implicació	Participació
				Lloc de residència

Font: elaboració pròpia³³⁹.

Com hem vist anteriorment, el model d'anàlisi està construït a partir de tres grups de variables: per una banda, les variables dependents, és a dir, els impactes proposats; i per l'altra, dos grups de variables independents, un sobre els tipus de percepció i l'altre relacionat amb el perfil dels informants. Els diferents tipus de percepció que proposa el model CIP són l'existència, la valoració (és a dir, si es consideren positius o negatius), la intensitat i la intencionalitat; mentre que els perfils dels informants es divideixen entre el perfil sociodemogràfic, el perfil sociocultural i la implicació³⁴⁰.

L'operativització de les variables independents relacionades amb les tipologies de percepció és genèrica i pot servir per ser aplicada a diferents casos a analitzar³⁴¹; en canvi, l'operativització de les variables independents relacionades amb els perfils variarà en funció del cas en què s'apliqui el CIP.

Seguidament s'exposa l'operativització de les variables independents relatives als perfils dels informants, proposades per l'anàlisi CIP aplicat al KdK.

Taula 8.4. L'operativització de les variables independents dels perfils, dimensions, categories i indicadors

	Variables	Dimensions	Categories	Indicadors
Variables Independents	Perfil sociodemogràfic	Gènere	Masculí	Home
			Femení	Dona
		Edat ³⁴²	Infants i adolescents	De 0 a 17 anys
			Joves	De 18 a 30 anys

³³⁹ Per a més informació sobre aquest model es pot consultar el capítol 5. *Cultural Impact Perception: un nou model metodològic per a l'anàlisi dels impactes culturals*, d'aquesta investigació.

³⁴⁰ Per conèixer més detalls sobre aquests perfils o sobre el model d'anàlisi proposat pel CIP es pot consultar l'apartat 5.2.2. *L'anàlisi i la mesura dels impactes culturals: el model d'anàlisi del CIP* del capítol 5 d'aquesta investigació.

³⁴¹ Com es pot comprovar en el apartat 5.3.2. *L'operativització de l'aplicació* del capítol 5 d'aquesta investigació.

³⁴² Pel que fa a la selecció de les edats, es pot consultar l'annex 3. *Criteris de selecció dels indicadors*.

			Adults	De 31 a 64 anys		
			Gent gran	65 anys i més		
			Lloc de naixement	Nacional	Alemanya	
					Comunitari	País de la resta de la UE
					Resta del món	País de la resta del món
					Nivell d'estudis ³⁴³	Sense estudis
					Primària i Secundària	Educació primària fins als 14 anys Educació secundària fins als 16 anys
					Grau professional i Batxillerat	Grau professional entre 16 i 19 anys Batxillerat dels 16 als 19/20 anys – Accés a la universitat
					Educació superior	Titulació professional de primer grau (tres anys)
						Titulació universitària de segon grau (cinc anys) i tercer (màsters, postgraus i doctorats)
		Perfil sociocultural	Llengua materna	Alemany	Alemany (LLA)	
					Altres llengües majoritàries de Berlín (LLNoA)	Espanyol
Portuguès						
Turc						
Anglès						
Francès						
Rus						
Llengües minoritàries (LLM)	Nom de la llengua					
Nacionalitat	Nacional			Alemany (NA)		
	Comunitari			País de la resta de la UE (NUE)		
	Resta del món	País de la resta del món (NRM)				
Implicació	Lloc de residència ³⁴⁴	Kreuzberg ³⁴⁵ (PLP)	Sí			
			No			
		Primera línia de proximitat (PLP)	Mitte			
			Friedrichshain			
			Lichtenberg			
	Treptow					

³⁴³ Pel que fa als criteris de selecció dels indicadors del nivell d'estudis, es pot consultar l'annex 3. *Criteris de selecció dels indicadors*, on es trobarà el procés de valoració de diferents propostes i els criteris i els arguments de la selecció proposada.

³⁴⁴ S'ha procedit a la divisió entre els barris per corones de proximitat. El procés de selecció dels barris i l'argumentació de per què s'ha procedit a dividir la ciutat en aquestes corones de proximitat es pot consultar a l'annex 8. *Línies de proximitat a l'acte dels barris de la ciutat de Berlín*.

³⁴⁵ S'ha decidit diferenciar el barri de Kreuzberg amb la resta de la "primera corona de proximitat", ja que es considera que els que viuen al barri on es desenvolupa l'esdeveniment són més pròxims que els que viuen a la resta dels barris de la primera corona de proximitat.

				Neukölln	
				Tempelhof	
				Schöneberg	
				Tiergarten	
				Prenzlauer Berg	
			Segona línia de proximitat (SLP)	Steglitz	
				Zehlendorf	
				Wilmersdorf	
				Spandau	
				Charlottenburg	
		Participació	Participant	En un grup	Com a coordinador, treballador, comerciant
					Com a audiència, veí, passavolant
					No-participant
				Persones que no han assistit el KDK ja que no el coneixien.	

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar en aquesta taula, els diferents perfils han estat elaborats a partir del model d'anàlisi que proposa el CIP. Cal destacar, però, diferents aspectes que s'han considerat importants d'adaptar:

- En relació amb l'operativització de la dimensió nivell d'estudis, s'ha considerat important introduir unes categories i uns indicadors que fossin entesos per la majoria dels informants, independentment del seu origen o de la seva experiència educativa. Per això es va optar per fer servir els nivells d'estudis alemanys, ja que podrien servir com a referent per a persones procedents d'altres països amb altres models i experiències educatives.
- En relació amb el lloc de residència, s'ha optat per identificar tres nivells: s'han definit dues corones de proximitat i el propi barri on es desenvolupa

l'esdeveniment³⁴⁶.

Per agilitar el desenvolupament de l'anàlisi, es proposa que, en algunes categories, es facin servir abreviacions per facilitar-ne la lectura. Aquestes es proposen a continuació.

En relació amb la *nacionalitat*:

- Els informants que tinguin nacionalitat alemanya els anomenarem Nacionalitat Alemanya (NA)
- Els informants que tinguin una nacionalitat d'algun país comunitari que no sigui Alemanya els anomenarem Nacionalitat de la Unió Europea (NUE).
- Els informants que tinguin la nacionalitat d'algun país de fora de la Unió Europea, els anomenarem Nacionalitat de la Resta del Món (NRM)

En relació amb la llengua materna:

- Els informants que tinguin com a llengua materna l'alemany els anomenarem Llengua Materna Alemany (LLA).
- Els informants que tinguin com a llengua materna alguna altra llengua majoritària a Berlín que no és l'alemany els anomenarem Llengua Majoritària No Alemany (LLNoA).
- Els informants que tinguin com a llengua materna alguna llengua minoritària a la ciutat de Berlín, els anomenarem Llengua Minoritària (LLM).

En relació amb el lloc de residència:

- Els informants que visquin a la primera línia de proximitat els identificarem com a Primera Línia de Proximitat (PLP).
- Els informants que visquin a la segona línia de proximitat els identificarem com a Segona Línia de Proximitat (SLP).

La resta de categories seran anomenades tal com s'indica a la taula d'operativització de les variables que s'ha exposat anteriorment.

³⁴⁶ Per a més informació sobre el model d'anàlisi del CIP i les seves variables independents, tant els tipus de percepcions com els perfils, es pot consultar l'apartat 5.2.2. *L'anàlisi i la mesura dels impactes culturals: el model d'anàlisi del CIP* del capítol 5 d'aquesta invetsigació.

8.1.3. L'elaboració de l'enquesta

Seguint la proposta del model d'anàlisi del CIP i la seva operativització, l'enquesta s'estructura a partir dels impactes adaptats al KdK; és a dir, a partir dels impactes exposats a la taula 8.2, s'interroga els informants sobre els diferents tipus de percepció de cada un dels impactes. Per tant, en relació amb cada impacte es pregunta:

- Sobre l'existència, és a dir, si creuen o no que aquell impacte existeix.
- Sobre la valoració que els informants en fan, és a dir, si creuen que aquell impacte és positiu o negatiu.
- Sobre la intencionalitat, és a dir, si creuen que aquell impacte s'ha generat de forma intencionada.
- I finalment sobre la intensitat, a través d'una escala es pregunta als informants com creuen que aquell impacte afecta la seva qualitat de vida.

Aquests quatre aspectes són introduïts a l'enquesta a través de preguntes tancades³⁴⁷. En el cas de l'existència i de la intencionalitat, les respostes possibles són *sí* o *no*; en canvi, en el cas de la valoració, les respostes possibles són, *positiu* o *negatiu*; i finalment, en el cas de la intensitat, es proposa una escala de quatre valors entre *molt*, *bastant*, *una mica* i *gens*.

També seguint el model d'anàlisi proposat pel CIP, les preguntes relacionades amb el perfil de les persones es divideixen en tres apartats: el perfil sociodemogràfic, el perfil sociocultural i el de la implicació. Per adquirir informació sobre els perfils, es pregunten les categories a través dels indicadors exposats a la taula 8.3.

La traducció dels impactes culturals seleccionats i adaptats del CIP per a l'anàlisi dels cas del KdK es va incorporar a l'enquesta tal com s'ha indicat anteriorment³⁴⁸ donant importància a la comprensió i evitant tots aquells aspectes que poguessin generar malentesos.

³⁴⁷ No es va donar la possibilitat de contestar *no sap / no contesta*, ja que es volia un posicionament de l'informant vers una postura o l'altra. En totes les enquestes es va informar detalladament de què es tractava abans de iniciar-la. Així doncs, a aquelles persones que no veien clar algun aspecte o algun impacte no se'ls va fer l'enquesta.

³⁴⁸ Es pot comprovar a la taula 8.2 de l'apartat 8.1.1.2. *Els impactes culturals adaptats del CIP pel KdK* del capítol 8 d'aquesta investigació.

L'enquesta definitiva té una durada d'entre 5 i 10 minuts, depèn de les respostes de l'informant i de si és entesa en la seva totalitat. Per comprovar aquests aspectes, es va fer una segona prova a la mateixa plaça Alexanderplatz dos dies abans del KdK, el 09.06.2011, a deu passants. El resultat d'aquesta segona prova pilot va ser molt positiva i es va comprovar que la durada era la correcta i que les qüestions eren enteses en la seva totalitat³⁴⁹.

8.1.4. Selecció de la mostra

Després d'exposar com s'ha adaptat el CIP i el disseny de l'enquesta a utilitzar, és important justificar la selecció de la mostra.

Per a dur a terme l'aplicació del CIP al cas escollit s'ha considerat una mostra no probabilística per quotes, ja que aquesta permetrà aproximar les característiques de la població objecte d'estudi a una esca reduïda.

Tal com exposa Franciscos Alvira Martin, com més variables s'utilitzin per a la creació de les quotes, més similar serà la mostra seleccionada i, per tant, tindrem major capacitat de generalització. Així doncs, com també proposa el mateix autor, es formulen dues variables, l'edat i el gènere, per establir les quotes que delimitaran la nostra mostra (Alvira Martin 2004 p.34).

Així i a causa que al KdK hi participen persones residents a diferents barris de la ciutat, es prendran com a referent els ciutadans de Berlín, tenint en compte dues variables: gènere i edat. Les dades de distribució de la ciutat en relació amb aquestes dues variables han estat aportades pel cens³⁵⁰.

Pel que fa a la variable d'edat, s'estudien quatre grups: els *infants i adolescents* (de 0 a 17 anys); els *joves* (de 18 a 30 anys); els *adults* (de 31 a 64 anys) i la *gent gran* (65 anys i més).

³⁴⁹ Per a més informació sobre l'enquesta definitiva es pot consultar l'annex 5. *Enquesta* on es pot veure l'enquesta sencera tant en català com en la llengua original que es va desenvolupar, l'alemany.

³⁵⁰ Segons les dades de què es disposen d'Amt für Statistik Berlin-Brandenburg del 2009

Encara que entre els grups d'edat *infants i adolescents* i el de *gent gran* es troba un 61% de la població total de la ciutat, es considera que són grups que no assisteixen al KdK de forma regular. Per una banda, la majoria d'infants es concentra en l'anomenant Carnaval dels Nens; i els *adolescents* i la *gent gran*, segons Naja Mau³⁵¹, pràcticament no assisteixen al KdK. Per tant, aquests dos grups d'edat són dues categories que no es consideraran per fer la selecció de la mostra.

Així, la selecció es fa sobre la base de la variable gènere i la variable edat, i es prenen com a referència el grup de *joves* i el grup d'*adults*. Segons els cens de la ciutat de Berlín de l'any 2009, les dades són les que es mostren a la taula següent.

Taula 8.5. Dades de la població de Berlín 2009

	Total	Homes	Dones	Total
Infants i adolescents	495.088	254.209	240.879	495.088
0 a 17	14,18%	51,34%	48,66%	100,00%
Joves	825.935	411.762	414.173	825.935
18 a 35	24,51%	49,85%	50,15%	100,00%
Adults	1.285.042	655.551	629.491	1.285.042
36 a 60	37,21%	51,02%	48,98%	100,00%
Gent gran	836.610	364.734	471.876	836.610
61 i més	24,10%	44,23%	55,77%	100,00%
Total	3.442.675	1.686.256	1.756.419	3.442.675
Total %	100%	48,98%	51,01%	100%

Font: adaptació pròpia a partir de les dades extretes d'Amt für Statistik Berlin-Brandenburg³⁵²

Per poder mesurar les quotes d'ambdós grups es procedeix a fer un càlcul que ens aportí el percentatge total de *joves* i *adults* només comptabilitzant ambdós indicadors en el total de la mostra.

Tal com es pot comprovar a la taula 8.5, el total de ciutadans de Berlín és de 3.442.675 persones, dels quals un 24,51% són *joves* i un 37,21% són *adults*. La població total de *joves i adults* de la ciutat de Berlín és de 2.110.977. A partir d'aquesta xifra seguidament es procedeix a calcular el percentatge d'aquestes dues variables en funció del gènere dins del total de *joves i adults*.

³⁵¹ Segons el que la directora del KdK va informar al llarg de l'entrevista en profunditat.

³⁵² Departament d'Estadística de l'Ajuntament i del Land de Berlín <http://www.statistik-berlin-brandenburg.de> (darrera consulta: juny del 2011)

Taula 8.6. Dades i percentatges de la mostra

	Total	Homes	Dones	Total
Joves 18 a 30	825.935 39,13%	655.551 51,02%	629.491 48,98%	825.935 100%
Adults 31 a 64	1.285.042 60,87%	364.734 44,23%	471.876 55,77%	1.285.042 100%
Total	2.110.977	1.212.858	1.161.655	2.110.977
Total %	100,00%	50,99%	49,01%	100,00%

Font: adaptació pròpia a partir de les dades extretes d'Amt für Statistik Berlin-Brandenburg

La mostra que s'ha proposat, per a aquesta anàlisi, ha estat definida sobre quotes que identifiquen característiques bàsiques de la població que s'estudia, a partir de la variable edat i gènere.

Així doncs, la mostra per a aquesta anàlisi, tal com es pot observar a la taula 8.6, es caracteritza per tenir un 39,13% de *joves*, d'aquests un 51,02% són *homes* i un 48,98% són *dones*; mentre que els *adults* representen un 60,87% del total, un 44,23% dels quals són *homes* i un 55,77% són *dones*.

L'enquesta dissenyada per aplicar aquest model en el cas escollit es desenvolupa en dos llocs diferents, durant la desfilada del KdK pels carrers de la ciutat, i en el mateix moment en un punt neuràlgic de la ciutat, Alexanderplatz, escollit amb l'objectiu de poder accedir a la ciutadania de Berlín amb el màxim d'heterogeneïtat segons el barri de residència, per tal de no influir en les respostes obtingudes.

Per poder garantir les característiques de la mostra, es busquen aquells informants que ajudin a cobrir les quotes que s'han establert a partir del disseny d'aquesta. Així doncs, en funció del nombre d'enquestes que s'han aconseguit, seguidament s'exposa una taula que relaciona les dades necessàries per cobrir la mostra per quotes que s'ha proposat i les que s'han obtingut.

Taula 8.7. Dades de la mostra

Total		257						
	Total	Total obtingut	Homes	Homes obtingut	Dones	Dones obtingut	Total	Total Obtingut
Joves	100,56 39,13%	73 28,4%	51,30 51,02%	36 49,3%	49,26 48,98%	37 50,7%	100,56 100,00%	73 100%
Adults	156,44 60,87%	184 71,6%	69,19 44,23%	94 51,1%	87,25 55,77%	90 48,9%	156,44 100,00%	184 100%
Total	100,00%							

Font: adaptació pròpia a partir de les dades extretes d'Amt für Statistik Berlin-Brandenburg i de la mostra

Tal com es pot observar en aquesta taula, les dades obtingudes a partir de l'enquesta reflecteixen les característiques de la mostra per quotes que s'havia plantejat en un inici. Ja que encara que la quantitat de casos no és exactament el mateix, els percentatges de les quotes en relació a les dues variables és molt semblant en quasi be tots els casos. Per tant, es pot considerar que la mostra s'ha desenvolupat correctament i que aquesta ha estat adaptada al màxim a la realitat del grup de població que s'analitza en aquesta investigació.

8.2. El procés de recollida de dades

La recollida de dades es va dur a terme en dues fases en diferents moments del 2011. Les entrevistes en profunditat es van desenvolupar durant el més de març, i l'enquesta es va desenvolupar durant el més de juny del 2011. Com ja s'ha especificat, l'enquesta va ser feta durant la desfilada (*Straßenumzug*) i també a Alexanderplatz.

Les entrevistes. Les entrevistes van ser personalitzades y desenvolupades de forma semiestructurada. Es va donar la possibilitat als informants d'incloure aspectes importants a destacar a partir de l'experiència personal de cadascú. Tanmateix, com s'ha exposat anteriorment, l'estructura que es va seguir en totes estava organitzada a partir de quatre apartats:³⁵³ a) un primer dedicat a l'organització i funcionament de l'esdeveniment i el rol que té l'informant en l'acte; b) un segon basat en el perquè del KdK, les voluntats, els objectius, les finalitats, tant socials com polítiques; c) un tercer sobre la relació del KdK amb la localitat i els efectes i impactes; i d) finalment, un quart dedicat a les dades sociodemogràfiques i personals de l'informant, deixant també un espai obert per si aquest volia afegir alguna cosa més sobre el que s'havia anat preguntant.

L'enquesta. L'enquesta es va desenvolupar durant el dia del *Straßenfest* (la desfilada), el 12 de juny del 2011, pels carrers del barri de Kreuzberg. Aquesta es va fer comptant amb un grup de set investigadors³⁵⁴ que van estar enquestant els

³⁵³ Per a més informació sobre el guió de les entrevistes en profunditat es pot consultar l'annex 1. *Entrevistes en profunditat exploratòries.*

³⁵⁴ Aquests van ser ajudants procedents de l'Institut de Sociologia (Institut für Soziologie) de la Freie Universität Berlin (www.polsoz.fu-berlin.de/soziologie) i de l'Institut de les Ciències Socials (Institut für Sozialwissenschaften) de la Humboldt Universität zu Berlin (<http://www.social-science.hu-berlin.de/>) (darrera consulta: novembre del 2011).

informants des de les 10 del matí a les 7 del vespre, seguint la desfilada³⁵⁵. Durant el 12 de juny de 2011 es van recollir més de 232 enquestes de les quals es van poder fer servir 226 per analitzar-les³⁵⁶. A Alexanderplatz, als no-participants, es van recollir 38 enquestes de les quals es van poder fer servir 31. Això fa un total de 257 enquestes per ser analitzades.

Prèviament es va formar tots els enquestadors, per assegurar que les preguntes eren fetes de la mateixa manera, que els impactes eren entesos de forma correcta i que es feia servir la mateixa metodologia per calcular la mostra. En aquesta formació es van afegir uns documents guia, explicatius de com s'havia de fer l'enquesta i de com s'havia de comptabilitzar el nombre de respostes i respectar la mostra³⁵⁷.

³⁵⁵ Tal com es pot veure en l'annex 6. *Mapa del procés de recollida de dades*, els enquestadors van estar repartits per tot el recorregut de la desfilada a diferents hores del dia. Es va iniciar l'enquesta amb aquelles persones que formaven part d'algun grup i que al matí (10 h a 13 h) estaven preparant les carrosses; i més tard es van enquestar les persones que estaven observant el carnaval (13 h a 19 h) a diferents parts dels carrers per on passava la desfilada.

³⁵⁶ Es van depurar les enquestes en funció de les que no s'havien respost en la seva totalitat o aquelles en què l'enquestat no s'havia posicionat i l'enquestador havia escrit alguna nota al costat. També es van descartar les que no tenien el perfil de les persones que s'havia acordat, com, per exemple, les que no vivien a la ciutat de Berlín o eren d'un grup d'edat que no s'havia acotat a la mostra.

³⁵⁷ Es poden consultar aquests documents en l'annex 5. *Enquesta*.

Capítol 9. Anàlisi i resultats

Aquest capítol té per objectiu desenvolupar una primera explotació de les dades recollides en l'aplicació del Cultural Impact Perception (CIP) al Karneval der Kulturen de Berlín (KdK). Com s'ha exposat anteriorment³⁵⁸, per tal d'aplicar el CIP al KdK es va realitzar una enquesta, de la qual es va obtenir un total 257 respostes vàlides³⁵⁹.

A fi de poder fer una interpretació acurada de les dades, a continuació es porten a terme dues anàlisis diferents. Per una banda, una primera anàlisi exploratòria on s'observen i descriuen els impactes culturals en funció de diverses variables relacionades amb els perfils sociodemogràfic, sociocultural i d'implicació³⁶⁰. Per altra banda, es proposa una segona anàlisi de les dades en funció de la primera i la segona hipòtesis d'aquesta investigació.

9.1. Els resultats

En aquest apartat es procedeix a presentar una anàlisi descriptiva de les variables recollides, per tal d'explorar-les, elaborar una primera fotografia de les percepcions dels informants sobre els impactes i facilitar unes primeres conclusions. Així doncs, seguidament s'exposen els resultats que s'han obtingut a través de l'explotació de les dades extretes de l'aplicació del CIP al KdK.

Aquesta explotació de les dades ha estat feta a través d'anàlisis bivariades de cada impacte, on es combinen les variables relacionades amb la percepció dels impactes, com són l'existència, la valoració, la intencionalitat i la intensitat, amb aquelles variables independents dels perfils dels informants, tal com es proposa a

³⁵⁸ Consulteu l'apartat 8.2 . *El procés de recollida de dades*, en el capítol 8 d'aquesta investigació.

³⁵⁹ Les enquestes van ser depurades. Per a més informació es pot consultar l'apartat 8.2. *El procés de recollida de dades*, en el capítol 8 d'aquesta investigació.

³⁶⁰ Per a més informació sobre aquests perfils es pot consultar l'apartat 5.2.2. *L'anàlisi i la mesura dels impactes culturals: el model d'anàlisi del CIP*, en el capítol 5 d'aquesta investigació.

l'esquema del model d'anàlisi del CIP³⁶¹.

9.1.1. Informació

Aquesta recerca entén l'impacte "informació" com a impacte de transmissió d'informació cultural³⁶², que va ser traduït a l'enquesta com a *El KdK et dona més informació sobre les cultures dels grups que desfilen*³⁶³.

Seguidament es mostren les dades de cada tipus de percepció dels informants en relació amb l'impacte "informació". També es mostra l'anàlisi d'aquest impacte segons els tipus de percepció en relació amb les variables independents dels perfils dels informants, com són la llengua materna, el lloc de residència, la participació, la nacionalitat i el nivell educatiu³⁶⁴.

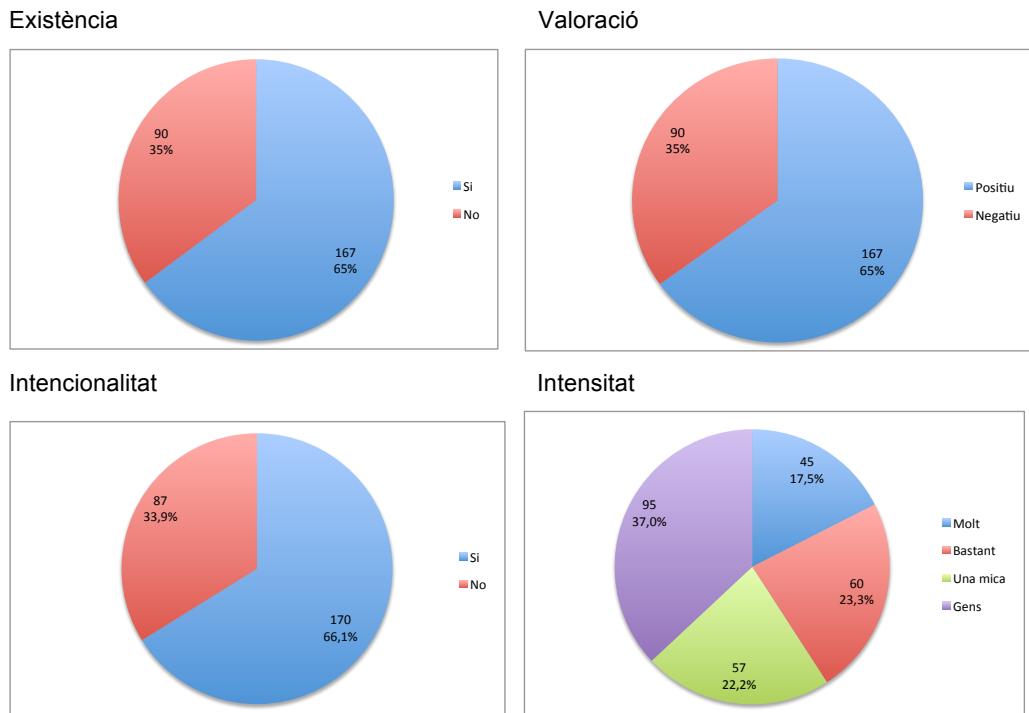
³⁶¹ Es pot observar a la taula 5.14 exposada a l'apartat 5.2.2. *L'anàlisi i la mesura dels impactes culturals: el model d'anàlisi del CIP*, del capítol 5 d'aquesta investigació.

³⁶² Consulteu l'apartat 5.2.1. *La definició dels impactes culturals del CIP*, del capítol 5 d'aquesta investigació.

³⁶³ Com es pot comprovar a la taula 8.2 de l'apartat 8.1.1.2. *Els impactes culturals adaptats del CIP per al KdK*, del capítol 8.

³⁶⁴ Es presenten les anàlisis que han resultat significatives, i es descarten aquelles anàlisis bivariants que no són significatives estadísticament.

Figura 9.1. Tipus de percepció de l'impacte "informació"

Font: elaboració pròpia

Tal com es pot comprovar en aquesta figura, un 35% dels informants considera que l'impacte "informació" no existeix, mentre que un 65% creu que sí. Un 35% dels informants considera que és negatiu, mentre que un 65% opina que és positiu. Un 33,9% considera que aquest impacte no ha estat intencionat i un 66,1% manifesta que sí. A l'últim gràfic s'observa que un 37% dels informants considera que l'impacte informació no afecta *gens* la seva qualitat de vida, un 22,2% creu que els afecta una *mica*, un 23,3%, *bastant* i un 17,5%, *molt*.

Pel que fa a l'existència d'aquest impacte és important destacar que, tal com es pot veure a la figura 9.1, un 65% de les persones enquestades considera que l'impacte *existeix*.

A continuació es mostra l'anàlisi de l'existència d'aquest impacte en relació amb la variable llengua materna.

Taula 9.1. Existència de l'impacte "informació" en relació amb la llengua materna dels informants³⁶⁵

Tabla de contingencia

			Language recoded			
			German	Other majority languages	Other languages	Total
Existence - Information	Yes	Recuento	119	24	24	167
		% de Existence - Information	71,3%	14,4%	14,4%	100,0%
		% de Language recoded	61,7%	85,7%	66,7%	65,0%
	No	Recuento	74	4	12	90
		% de Existence - Information	82,2%	4,4%	13,3%	100,0%
		% de Language recoded	38,3%	14,3%	33,3%	35,0%
Total		Recuento	193	28	36	257
		% de Existence - Information	75,1%	10,9%	14,0%	100,0%
		% de Language recoded	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,043

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar a la taula 9.1, un 85,7% dels informants que parla llengües *majoritàries diferents de l'alemany* (a partir d'ara LLNoA)³⁶⁶ considera que l'impacte "informació" *existeix*; i un 66,7% dels que parlen *llengües minoritàries* (a partir d'ara LLM) considera que aquest impacte *existeix*. Per altra banda, un 61,7% de les persones enquestades que tenen com a *llengua materna l'alemany* (a partir d'ara LLA) també considera que l'impacte "informació" *existeix*. Per tant, veiem que, si bé la majoria considera que existeix, aquest tant per cent és més elevat en el grup de persones LLNoA.

Pel que fa a la valoració d'aquest impacte, tal com es pot observar a la figura 9.1, un 65% del total dels informants considera que es tracta d'un impacte *positiu*, mentre que un 35% considera que és *negatiu*. Cal tenir en compte que, en aquest cas, les relacions de les variables independents dels perfils dels informants, amb la valoració d'aquest impacte, no han resultat estadísticament significatives, per la qual cosa no les tindrem en compte per a aquesta recerca.

Pel que fa a la percepció de la intencionalitat de l'impacte "informació", com mostra la figura 9.1, un 66,1% dels informants considera que aquest impacte ha

³⁶⁵ Com es pot comprovar en aquesta taula, la variable llengua materna s'ha recodificat en funció de les categories i els indicadors exposats a la taula 8.4 d'operativització de les variables, que es pot consultar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

³⁶⁶ Es proposa utilitzar diferents abreviacions en algunes categories com aquesta, per facilitar-ne la lectura. Això es desenvoluparà com s'ha indicat a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

estat *intencionat*, mentre que un 33,9% opina que no ho ha estat.

Taula 9.2. Intencionalitat de l'impacte "informació" en relació amb el lloc de residència³⁶⁷

Tabla de contingencia

			Residence recoded		
			First line of proximity	Second line of proximity	Total
Intentionality - Information	Yes	Recuento	100	70	170
		% de Intentionality - Information	58,8%	41,2%	100,0%
		% de Residence recoded	61,7%	73,7%	66,1%
	No	Recuento	62	25	87
		% de Intentionality - Information	71,3%	28,7%	100,0%
		% de Residence recoded	38,3%	26,3%	33,9%
	Total	Recuento	162	95	257
		% de Intentionality - Information	63,0%	37,0%	100,0%
		% de Residence recoded	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,051

Font: elaboració pròpia

En aquest supòsit, si fem referència a la proximitat a la qual viuen les persones enquestades, veiem que, si bé en ambdós casos són majoria els que consideren que aquest impacte ha estat *intencionat*, el percentatge és més elevat en el cas de les persones que viuen a la *segona línia de proximitat* (a partir d'ara SLP), amb un 73,7%.

A continuació ens ocupem de la intensitat d'aquest l'impacte. Recordem que es pregunta com aquest impacte afecta la qualitat de vida dels informants. Es dona la possibilitat de contestar a través d'una escala, entre *molt*, *bastant*, *una mica* i *gens*. Tal com mostra la figura 9.1, el 37% dels informants considera que aquest impacte no els afecta *gens*, un 23,3% considera que els afecta *bastant*, un 22,2%, *una mica* i un 17,5%, *molt*.

³⁶⁷ Com es pot comprovar en aquesta taula, la variable lloc de residència, s'ha recodificat considerant Kreuzberg dins de la primera línia de proximitat i s'han identificat els diferents barris en una o una altra línia de proximitat. Això s'ha dut a terme en funció del que s'ha exposat a la taula** sobre l'operativització de les variables, que es pot consultar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació. .

Taula 9.3. Intensitat de l'impacte "informació" en relació a la participació³⁶⁸

Tabla de contingencia

			Att. Recodificada		
			Non attendance	Attendance	Total
Intensity - Information	A lot	Recuento	3	42	45
		% de Intensity - Information	6,7%	93,3%	100,0%
		% de Att. Recodificada	9,7%	18,6%	17,5%
	Quite	Recuento	5	55	60
		% de Intensity - Information	8,3%	91,7%	100,0%
		% de Att. Recodificada	16,1%	24,3%	23,3%
	Few	Recuento	4	53	57
		% de Intensity - Information	7,0%	93,0%	100,0%
		% de Att. Recodificada	12,9%	23,5%	22,2%
	Not at all	Recuento	19	76	95
		% de Intensity - Information	20,0%	80,0%	100,0%
		% de Att. Recodificada	61,3%	33,6%	37,0%
	Total	Recuento	31	226	257
		% de Intensity - Information	12,1%	87,9%	100,0%
		% de Att. Recodificada	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,029

Font: elaboració pròpia

Tal com es pot observar a la taula 9.3, en ambdós grups, participants i no-participants, es considera majoritàriament que l'impacte "informació" no afecta *gens* la seva qualitat de vida. Tanmateix, cal observar que un 61,3% dels que *no participen* a l'acte considera que no els afecta *gens*, mentre que entre els que *hi participen*, aquest grup, representa un 33,6%.

També és interessant destacar que un 18,6% dels que *hi participen* considera que aquest impacte els afecta *molt*, mentre que, dels que *no van participar-hi* sols un 9,7% opina que aquest impacte els afecta *molt*.

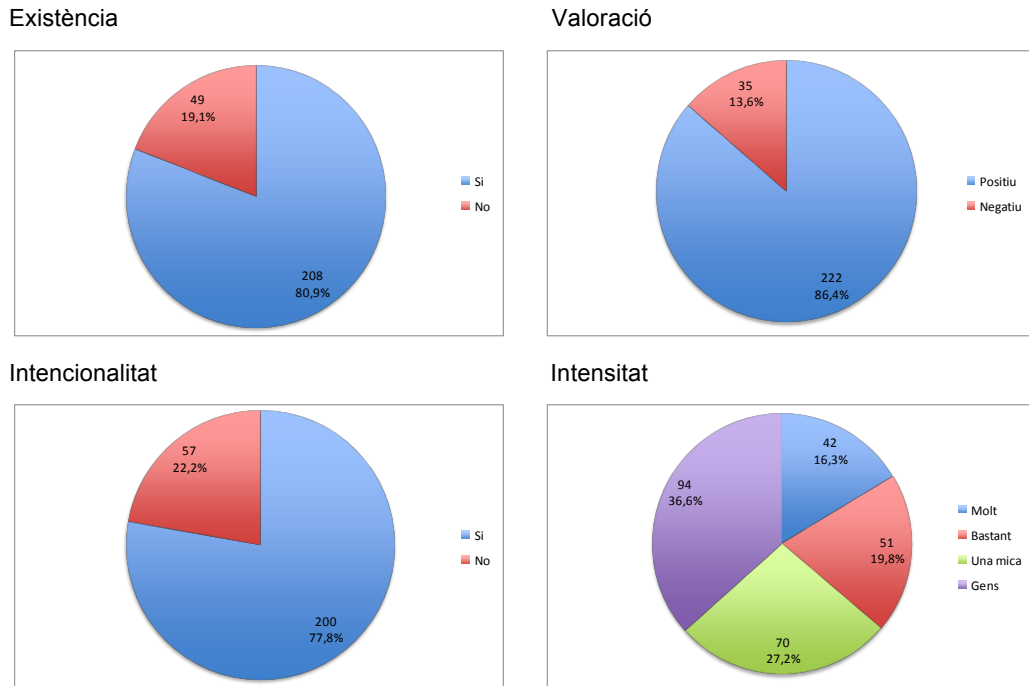
Per tant, es pot considerar que la participació influeix en la percepció de la intensitat de l'impacte "informació", en el sentit que, si bé la majoria d'informants considera que aquest impacte no els afecta *gens* la seva qualitat de vida, el tant per cent és més elevat entre els que *no hi participen* que entre els que *hi participen*, amb un 61,3% i un 33,6% respectivament.

³⁶⁸ En aquesta taula s'ha recodificat la participació en funció de les categories i els indicadors sobre la participació, exposats a la taula 8.4 d'operativització de les variables, que es pot consultar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

9.1.2 Tradicions

Ens ocupem a continuació de l'impacte anomenat "tradicions". Cal recordar que, com s'ha exposat anteriorment³⁶⁹, aquest impacte es basa en la recuperació de les tradicions culturals d'una comunitat.

Figura 9.2. Tipus de percepció de l'impacte "tradicions"

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar en aquesta figura un 19,1% dels informants considera que l'impacte "tradicions" *no existeix*, mentre que un 80,9% opina que sí. També s'observa que un 13,6% considera que aquest impacte és *negatiu*, mentre que un 86,4% creu que és *positiu*. I que un 22,2% considera que aquest impacte *no ha estat intencionat*, mentre que un 77,8% manifesta que sí. A l'última gràfica es pot observar que un 36,6% dels informants considera que aquest impacte no els afecta *gens* la seva qualitat de vida, un 27,2% creu que els afecta *una mica*, un 19,8%, *bastant* i un 16,3%, *molt*.

Pel que fa l'existència d'aquest impacte és important destacar, tal com es pot veure a la figura 9.2, que un 80,9% de les persones enquestades considera que aquest impacte *existeix*, mentre que un 19,1% considera que no. Cal tenir en

³⁶⁹ Per a més informació sobre aquest impacte, consulteu l'apartat 5.2.1. *La definició dels impactes culturals del CIP*, del capítol 5 d'aquesta investigació.

compte que, en aquest cas, les relacions de les variables independents dels perfils dels informants no han resultat estadísticament significatives.

Pel que fa a la valoració sobre l'impacte "tradicions", com es pot observar a la figura 9.2, cal destacar que un 86,4% del total dels informants considera que es tracta d'un impacte *positiu*, mentre que un 13,6% considera que és *negatiu*. Com succeeix en el cas de l'existència d'aquest impacte, tampoc no hem trobat significativitat estadística en la relació entre les variables independents dels perfils dels informants i la valoració de l'impacte "tradicions".

En relació amb la percepció de la intencionalitat de l'impacte "tradicions", com també es pot observar a la figura 9.2, un 77,8% dels informants opina que aquest impacte ha estat intencionat, mentre que un 22,2% opina que no ho ha estat. En aquest cas tampoc no s'han trobat relacions entre les variables independents dels perfils dels informants i aquesta percepció que siguin estadísticament significatives.

En relació amb la intensitat de l'impacte "tradicions", segons les dades que s'han obtingut, es pot afirmar que un 16,3% dels informants considera que l'impacte "tradicions" afecta *molt* la seva qualitat de vida, un 19,8% opina que els afecta *bastant*, un 27,2% considera que els afecta *una mica* i un 36,6% creu que no els afecta *gens*.

La taula 9.4 mostra la relació entre la intensitat de l'impacte "tradicions" i la nacionalitat de les persones que van contestar l'enquesta.

Taula 9.4. Intensitat de l'impacte "tradicions" en relació amb la nacionalitat³⁷⁰

Tabla de contingencia

			Nationality Recod			
			National	European Union	Rest of the world	Total
Intensity – Keep Traditions	A lot	Recuento	27	5	10	42
		% de Intensity – Keep Traditions	64,3%	11,9%	23,8%	100,0%
		% de Nationality Recod	13,1%	27,8%	30,3%	16,3%
	Quite	Recuento	44	1	6	51
		% de Intensity – Keep Traditions	86,3%	2,0%	11,8%	100,0%
		% de Nationality Recod	21,4%	5,6%	18,2%	19,8%
	Few	Recuento	54	8	8	70
		% de Intensity – Keep Traditions	77,1%	11,4%	11,4%	100,0%
		% de Nationality Recod	26,2%	44,4%	24,2%	27,2%
	Not at all	Recuento	81	4	9	94
		% de Intensity – Keep Traditions	86,2%	4,3%	9,6%	100,0%
		% de Nationality Recod	39,3%	22,2%	27,3%	36,6%
Total	Recuento	206	18	33	257	
	% de Intensity – Keep Traditions	80,2%	7,0%	12,8%	100,0%	
	% de Nationality Recod	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,040

Font: elaboració pròpia

Segons les dades que es mostren en aquesta taula, un 30,3% dels informants amb *nacionalitat de la resta del món* (a partir d'ara NRM)³⁷¹ considera que l'impacte els afecta *molt*, mentre que aquest valor és menor en els informants amb *nacionalitat de la Unió Europea* (a partir d'ara NUE), amb un 27,8%, i en els informants amb *nacionalitat alemanya* (a partir d'ara NA), amb un 13,1%.

Cal destacar que un 44,4% dels NUE considera que l'impacte "tradicions" afecta *una mica* la seva qualitat de vida, mentre que el 26,2% dels NA així ho consideren, i un 24,2% dels informants NRM. D'altra banda, és interessant destacar que un 39,3% dels informants NA considera que no els afecta *gens*, com també el 27,3% dels NRM i el 22,2% dels NUE.

També cal remarcar que els NRM es distribueixen entre els que creuen que aquest impacte els afecta *molt* (30,3%) i els que creuen que aquest impacte no els afecta *gens* (27,3%), si bé els primers són més que els segons. Per altra banda, és interessant observar també, entre els nacionals alemanys (NA), que aquest fet

³⁷⁰ La variable nacionalitat ha estat recodificada en funció de les categories i indicadors que s'exposen sobre la nacionalitat a la taula 8.4 d'operativització de les variables, que es pot consultar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP* del capítol 8 d'aquesta investigació.

³⁷¹ Es proposa utilitzar diferents abreviacions en algunes categories com aquesta, per facilitar-ne la lectura. Això es desenvoluparà tal com s'ha indicat a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

s'inverteix i trobem que són majoria els que consideren que no els afecta *gens*, un 39,3%; mentre que els que afirmen que els afecta *molt* representen tan sols un 13,1%.

Per tant es pot considerar que, encara que la majoria d'informants opinen que aquest impacte no els afecta *gens*, els informants NA són els que tenen un percentatge més elevat d'aquests, que així ho considera.

A continuació ens ocupem de la relació entre la intensitat de l'impacte "tradicions" i la llengua materna dels informants. Com es pot observar a la taula 9.5, entre informants LLA són majoria els que consideren que l'impacte "tradicions" no els afecta *gens*, amb un 38,9%, mentre que un 32,1% dels informants LLNoA³⁷² opina que els afecta *una mica* i un 36,1% dels LLM considera que aquest impacte els afecta *molt*.

Taula 9.5. Intensitat de l'impacte "tradicions" en relació amb la llengua materna

Tabla de contingencia

			Language recoded			
			German	Other majority languages	Other languages	Total
Intensity - Keep Traditions	A lot	Recuento	22	7	13	42
		% de Intensity - Keep Traditions	52,4%	16,7%	31,0%	100,0%
		% de Language recoded	11,4%	25,0%	36,1%	16,3%
	Quite	Recuento	42	4	5	51
		% de Intensity - Keep Traditions	82,4%	7,8%	9,8%	100,0%
		% de Language recoded	21,8%	14,3%	13,9%	19,8%
	Few	Recuento	54	9	7	70
		% de Intensity - Keep Traditions	77,1%	12,9%	10,0%	100,0%
		% de Language recoded	28,0%	32,1%	19,4%	27,2%
	Not at all	Recuento	75	8	11	94
		% de Intensity - Keep Traditions	79,8%	8,5%	11,7%	100,0%
		% de Language recoded	38,9%	28,6%	30,6%	36,6%
Total	Recuento	193	28	36	257	
	% de Intensity - Keep Traditions	75,1%	10,9%	14,0%	100,0%	
	% de Language recoded	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,012

Font: elaboració pròpia

Per tant, es pot considerar que la llengua materna influeix en la percepció de la intensitat de l'impacte "tradicions", en el sentit que, si bé la majoria d'informants considera que aquest impacte no els afecta *gens* la seva qualitat de vida, aquest

³⁷² Es recorda que es tracta de les persones que tenen com a llengua materna alguna de les altres llengües majoritàries de la ciutat que no és l'alemany, com es pot comprovar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

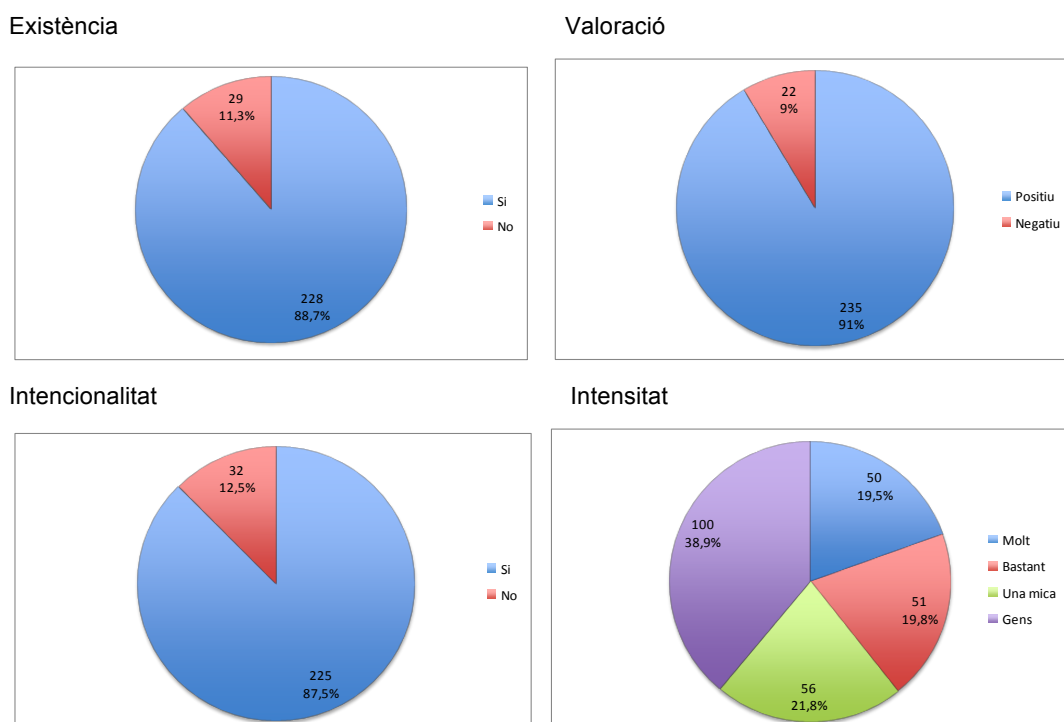
tant per cent és més elevat entre els LLA, amb un 38,9%. També és interessant destacar que els informants que parlen LLNoA tenen el seu percentatge més elevat que considera que l'impacte tradicions afecta *molt* la seva qualitat de vida, amb un 36,1%.

9.1.3. Integració / Cohesió social

Com s'ha exposat anteriorment³⁷³, aquest impacte és la unió de dos impactes: el que genera capacitats als membres d'una comunitat minoritària per adquirir els drets i els deures de la comunitat majoritària, la *integració*; i aquell que ajuda a construir un treball en comú en el qual participen diferents comunitats i persones de distintes procedències, la *cohesió social*.

La figura 9.3 mostra els informants que han considerat cada tipus de percepció en relació amb l'impacte "integració / cohesió social".

Figura 9.3. Tipus de percepció de l'impacte "integració / cohesió social"

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar en aquesta figura, un 11,3% dels informants considera que

³⁷³ Com es pot consultar a l'apartat 8.1.1. *Els impactes adaptats*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

l'impacte "integració / cohesió social" *no existeix*, mentre que un 88,7% creu que sí. Així mateix un 9% dels informants considera que es tracta d'un impacte *negatiu*, mentre que una gran majoria, 91%, opina que es tracta d'un impacte *positiu*. Per altra banda, també es pot observar que un 12,5% dels informants considera que no és un impacte *intencionat*, mentre que un 87,5% manifesta que sí. Un 38,9% de les persones que van contestar l'enquesta considera que l'impacte "integració / cohesió social" no els afecta *gens* la seva qualitat de vida, un 21,8% expressa que *una mica*, un 19,8%, *bastant* i un 19,5%, *molt*.

Seguidament passem a observar cada un dels tipus de percepció en funció d'aquest impacte. Pel que fa la existència d'aquest impacte és important destacar que un 88,7% de les persones enquestades considera que aquest *existeix* mentre que un 11,3% considera que no. En aquest cas, es pot observar que la diferència entre els que opinen que *existeix* i els que no és tan elevada que pràcticament es podria afirmar que la gran majoria considera la seva existència. En aquest supòsit, la relació entre les altres variables de l'anàlisi no ha resultat estadísticament significativa.

Pel que fa a la valoració sobre l'impacte "integració / cohesió social", com es pot veure a la figura 9.3, un 91% del total dels informants opina que es tracta d'un impacte *positiu* mentre que un 9% considera que és *negatiu*. En aquest sentit resulta interessant observar que una gran majoria dels informants considera que aquest impacte és *positiu*. En aquest cas, tampoc no s'han trobat relacions entre les variables independents dels perfils dels informants i aquesta percepció que siguin estadísticament significatives.

Pel que fa a la percepció de la intencionalitat de l'impacte "integració / cohesió social", les dades, que es poden consultar a la figura 9.3, mostren que un 87,5% dels informants considera que aquest impacte ha estat *intencionat*, mentre que un 12,5% opina que no ho ha estat.

Ens ocupem a continuació de la percepció d'intencionalitat d'aquest impacte en relació amb el nivell educatiu de les persones enquestades.

Taula 9.6. Intencionalitat de l'impacte "integració / cohesió social", relacionat amb els nivells d'educació dels informants³⁷⁴

Taula de contingència

			Education recoded				Total
			Less than high school	High school and other colleagues	Professional colleague and colleague with access to uni	University degree	
Intentionality - Shared Project	Yes	Recuento	2	36	91	96	225
		% de Intentionality - Shared Project	,9%	16,0%	40,4%	42,7%	100,0%
		% de Education recoded	100,0%	73,5%	90,1%	91,4%	87,5%
	No	Recuento	0	13	10	9	32
		% de Intentionality - Shared Project	,0%	40,6%	31,2%	28,1%	100,0%
		% de Education recoded	,0%	26,5%	9,9%	8,6%	12,5%
	Total	Recuento	2	49	101	105	257
		% de Intentionality - Shared Project	,8%	19,1%	39,3%	40,9%	100,0%
		% de Education recoded	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,010

Font: elaboració pròpia

Tal com es pot observar a la taula 9.6, majoritàriament els informants creuen que aquest impacte és *intencionat* (87,5%). Si ens fixem en la distribució per nivells d'estudi veiem que tant els informants amb estudis de *formació professional o batxillerat* com els que tenen una titulació *d'estudis superiors* consideren que es tracta d'un impacte *intencionat*, amb un 90,1% i un 91,4% respectivament. En aquest sentit es podria afirmar que, segons aquestes dades, aquells informants amb més nivell educatiu, més consideren que l'impacte "integració / cohesió social" ha estat intencionat.

Per altra banda, també cal destacar que, entre els que consideren que no és un impacte *intencionat*, predominen els que tenen un nivell educatiu de *primària o secundària*, els quals representen un 40,6%.

En relació amb la intensitat de l'impacte "integració / cohesió social", segons les dades que es poden consultar a la figura 9.3, un 19,5% dels informants considera que aquest impacte els afectava *molt* la seva qualitat de vida, un 19,8% opina que els afecta *bastant*, un 21,8% creu que els afecta *una mica* i un 38,9% manifesta que no els afecta *gens*.

³⁷⁴ En aquest cas, les variables han estat recodificades en funció del que es proposa a la taula 8.4 d'operativització de les variables, que es pot consultar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

A continuació ens ocupem de la *intensitat* de l'impacte "integració / cohesió social" en relació amb la llengua materna de l'informant.

Taula 9.7. Intensitat de l'impacte "integració / cohesió social" en relació amb la llengua materna dels informants³⁷⁵

Tabla de contingencia

			Language recoded			
			German	Other majority languages	Other languages	Total
Intensity - Shared Project	A lot	Recuento	29	6	15	50
		% de Intensity - Shared Project	58,0%	12,0%	30,0%	100,0%
		% de Language recoded	15,0%	21,4%	41,7%	19,5%
	Quite	Recuento	41	7	3	51
		% de Intensity - Shared Project	80,4%	13,7%	5,9%	100,0%
		% de Language recoded	21,2%	25,0%	8,3%	19,8%
	Few	Recuento	43	5	8	56
		% de Intensity - Shared Project	76,8%	8,9%	14,3%	100,0%
		% de Language recoded	22,3%	17,9%	22,2%	21,8%
	Not at all	Recuento	80	10	10	100
		% de Intensity - Shared Project	80,0%	10,0%	10,0%	100,0%
		% de Language recoded	41,5%	35,7%	27,8%	38,9%
	Total	Recuento	193	28	36	257
		% de Intensity - Shared Project	75,1%	10,9%	14,0%	100,0%
		% de Language recoded	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,015

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar a la taula 9.7, les persones amb LLA opinen majoritàriament (41,5%) que aquest impacte no els afecta *gens*, mentre que les persones amb LLM, creuen majoritàriament que aquest impacte els afecta *molt* (41,7%).

Una altra anàlisi interessant d'observar és la relació entre la participació i la intensitat de l'impacte "integració / cohesió social", de la qual s'ocupa la taula que es presenta a continuació.

³⁷⁵ La variable de la llengua materna ha estat recodificada en funció del que es proposa a la taula 8.4 d'operativització de les variables, que es pot consultar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

Taula 9.8. Intensitat de l'impacte "integració / cohesió social" en relació amb la participació³⁷⁶

Tabla de contingencia

			Att. Recodificada		
			Non attendance	Attendance	Total
Intensity – Shared Project	A lot	Recuento	2	48	50
		% de Intensity – Shared Project	4,0%	96,0%	100,0%
		% de Att. Recodificada	6,5%	21,2%	19,5%
	Quite	Recuento	6	45	51
		% de Intensity – Shared Project	11,8%	88,2%	100,0%
		% de Att. Recodificada	19,4%	19,9%	19,8%
	Few	Recuento	4	52	56
		% de Intensity – Shared Project	7,1%	92,9%	100,0%
		% de Att. Recodificada	12,9%	23,0%	21,8%
	Not at all	Recuento	19	81	100
		% de Intensity – Shared Project	19,0%	81,0%	100,0%
		% de Att. Recodificada	61,3%	35,8%	38,9%
Total	Recuento	31	226	257	
	% de Intensity – Shared Project	12,1%	87,9%	100,0%	
	% de Att. Recodificada	100,0%	100,0%	100,0%	

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,031

Font: elaboració pròpia

Tal com mostra la taula 9.8, els informants consideren majoritàriament que l'impacte "integració / cohesió social" no els afecta *gens* (38,9%). Tanmateix, és interessant subratllar que aquest percentatge és molt més elevat entre els que *no hi van participar* (61,3%), que entre els que *hi van participar* (35,8%).

En aquest sentit, veiem que els que *hi van participar* consideren que els afecta *molt* són un 21,2% dels *participants*, mentre que dels *no-participants* només un 6,5% considera que aquest impacte els afecta *molt*.

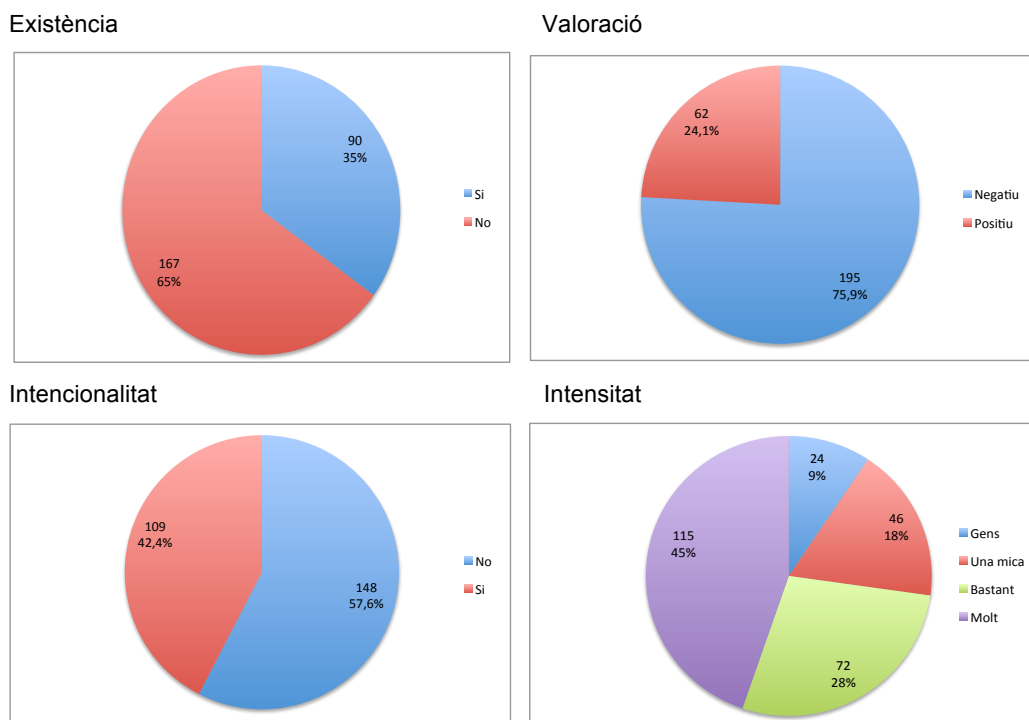
9.1.4. Mala imatge

A continuació es fa referència a l'impacte "mala imatge", que, com s'ha exposat

³⁷⁶ Com s'ha exposat anteriorment en aquesta anàlisi, la variable lloc de residència, s'ha recodificat: s'ha considerat Kreuzberg dins de la primera línia de proximitat i s'han identificat els diferents barris en una o en una altra línia de proximitat. Això s'ha dut a terme en funció del que s'ha exposat a la taula 8.4 sobre l'operativització de les variables, que es pot consultar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

anteriorment³⁷⁷, es considera un impacte cost en el sentit que s'entén que genera una mala imatge o una mala transmissió d'informació sobre la cultura representada. A la figura següent es mostra el que han considerat els informants sobre cada tipus de percepció.

Figura 9.4. Tipus de percepció de l'impacte "mala imatge"

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar en aquesta figura, un 65% dels informants considera que l'impacte "mala imatge" *no existeix*, mentre que un 35% opina que sí. Així mateix, un 24,1% considera que es tracta d'un impacte *positiu*, mentre que un 75,9% creu que és *negatiu*. També es pot observar, en aquesta figura, que un 42,4% dels informants considera que aquest impacte *ha estat intencionat*, mentre que un 57,6% manifesta que *no ha estat intencionat*. Finalment també es pot observar la intensitat dels informants vers aquest impacte, un 45% considera que aquest impacte els afecta *molt* la seva qualitat de vida, mentre que un 28% expressa que *bastant*, un 18%, *una mica* i un 9%, *gens*.

Seguidament s'analitzen aquestes dades en funció de les diferents percepcions. Pel que fa a l'existència d'aquest impacte, és important destacar que un 65% de les persones enquestades considera que aquest impacte *no existeix*, mentre que

³⁷⁷ Com es pot consultar a l'apartat 5.2.1. *La definició dels impactes culturals del CIP*, del capítol 5.

un 35% creu que sí. En aquest cas, la relació entre les altres variables de l'anàlisi no és estadísticament significativa; per tant, no s'han considerat per a aquesta recerca.

Pel que fa a la valoració sobre l'impacte "mala imatge", tal com es pot observar a la figura 9.4, un 75,9% del total dels informants considera que aquest impacte és *negatiu*, mentre que un 24,1% opina que és *positiu*.

Taula 9.9. Valoració de l'impacte "mala imatge" en relació amb la participació ³⁷⁸

			Att. Recodificada		
			Non attendance	Attendance	Total
Rating - Bad Image	Negative	Recuento	17	178	195
		% de Rating - Bad Image	8,7%	91,3%	100,0%
		% de Att. Recodificada	54,8%	78,8%	75,9%
	Positive	Recuento	14	48	62
		% de Rating - Bad Image	22,6%	77,4%	100,0%
		% de Att. Recodificada	45,2%	21,2%	24,1%
	Total	Recuento	31	226	257
		% de Rating - Bad Image	12,1%	87,9%	100,0%
		% de Att. Recodificada	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,004

Font: elaboració pròpia

Si ens ocupem de la relació entre el fet que participin i la valoració de l'impacte "mala imatge" veiem que, com es pot observar a la taula 9.9, la majoria dels informants considera que es tracta d'un impacte *negatiu* (75,9%), tot i que els *participants* són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres que així ho considera (78,8%); mentre que els *no-participants* ho consideren en un 54,8%.

També és interessant observar que, del grup dels *no-participants*, la distribució entre els que consideren que és *negatiu* (54,8%) i els que opinen que és *positiu* (45,2%) és força equilibrada. Mentre que, del grup dels *participants*, la diferència en la distribució és molt més elevada: els que consideren que és *negatiu* són un 78,8% i els que opinen que és *positiu*, un 21,2%.

Pel que fa a la percepció de la intencionalitat de l'impacte "mala imatge", tal com

³⁷⁸ En aquesta taula s'ha recodificat la participació, en funció de les categories i els indicadors sobre la participació exposats a la taula 8.4 d'operativització de les variables, que es pot consultar a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

es pot observar a la figura 9.4, un 57,6% dels informants considera que aquest impacte *no ha estat intencionat*, mentre que un 42,4% opina que *ha estat intencionat*.

Taula 9.10. Intencionalitat de l'impacte "mala imatge" relacionat amb la nacionalitat dels informants

			Nationality Recod			
			National	European Union	Rest of the world	Total
Intentionality - Bad Image	No	Recuento	126	10	12	148
		% de Intentionality - Bad Image	85,1%	6,8%	8,1%	100,0%
		% de Nationality Recod	61,2%	55,6%	36,4%	57,6%
	Yes	Recuento	80	8	21	109
		% de Intentionality - Bad Image	73,4%	7,3%	19,3%	100,0%
		% de Nationality Recod	38,8%	44,4%	63,6%	42,4%
	Total	Recuento	206	18	33	257
		% de Intentionality - Bad Image	80,2%	7,0%	12,8%	100,0%
		% de Nationality Recod	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,027

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar a la taula 9.10, s'identifiquen diferències en la percepció de l'informant en funció de la seva nacionalitat. És interessant observar que tant pel que fa als NA com als NUE, la majoria considera que aquest impacte *no ha estat intencionat*, amb un 61,2% i un 55,6% respectivament. Mentre que en el cas de la NRM, la majoria, opina que aquest impacte *ha estat intencionat*, amb un 63,6%.

Després d'observar la *intencionalitat* de l'impacte "mala imatge" en relació amb la nacionalitat, passem a observar la *intencionalitat* d'aquest impacte en relació amb el lloc de residència.

Taula 9.11. Intencionalitat de l'impacte "mala imatge" relacionat amb el lloc de residència dels informants

Tabla de contingencia

			Residence recoded		
			First line of proximity	Second line of proximity	Total
Intentionality - Bad Image	No	Recuento	83	65	148
		% de Intentionality - Bad Image	56,1%	43,9%	100,0%
		% de Residence recoded	51,2%	68,4%	57,6%
	Yes	Recuento	79	30	109
		% de Intentionality - Bad Image	72,5%	27,5%	100,0%
		% de Residence recoded	48,8%	31,6%	42,4%
Total	Recuento	162	95	257	
	% de Intentionality - Bad Image	63,0%	37,0%	100,0%	
	% de Residence recoded	100,0%	100,0%	100,0%	

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,007

Font: elaboració pròpia

Tal com es pot veure a la taula 9.11, pel que fa als informants PLP³⁷⁹, pràcticament no hi ha diferència entre els que consideren que l'impacte "mala imatge" *no ha estat intencionat* (51,2%) i els que manifesten que *ho ha estat* (48,8%); la diferència és tant sols de 2,4 punts percentuals més. Per altra banda, pel que fa als informants SLP³⁸⁰, trobem que són majoria (68,4%) els que creuen que es tracta d'un impacte *no intencionat*.

Per tant, es pot considerar que el lloc de residència i la nacionalitat dels informants influeix en la percepció que aquests tenen sobre l'impacte "mala imatge".

En relació amb la intensitat de l'impacte "mala imatge", segons les dades que s'han obtingut, tal com es pot consultar a la figura 9.4, s'observa que un 9% dels informants considera que aquest impacte afecta *gens* la seva qualitat de vida, un 18% considera que els afecta *una mica*, un 28% considera que els afecta *bastant* i un 45% considera que no els afecta *molt*.

³⁷⁹ Informants que viuen a la primera línia de proximitat, com s'ha indicat a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

³⁸⁰ Informants que viuen a la segona línia de proximitat tal com s'ha indicat a l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació

9.1.5. Algunes consideracions finals

Seguidament es presenta una taula on s'agrupen les afirmacions que s'han pogut extreure dels resultats de les anàlisis presentades fins aquí.

Taula 9.12. Resultats de l'anàlisi en funció dels impactes analitzats

Impacte	Consideracions
Informació	• La majoria dels informants considera que l'impacte "informació" <i>existeix</i> (65%), si bé les persones enquestades LLNoA³⁸¹ són les que tenen una majoria dels seus membres més elevada que percep l'impacte informació com a existent (85,7%).• Un 65% dels informants considera que aquest impacte és positiu.• La majoria dels informants opina que l'impacte "informació" ha estat <i>intencionat</i> (66,1%), tot i que els informants que viuen a SLP³⁸² són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres que així ho considera, amb un 73,7%; mentre que dels que viuen a PLP ho creu un 61,7%.• La majoria d'informants opina que l'impacte "informació" no els afecta <i>gens</i> la seva qualitat de vida (37%). Tanmateix, els que <i>no participen</i> són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada que així ho considera, amb un 61,3%. També és interessant apuntar que un 18,6% dels que <i>hi participen</i> considera que aquest impacte els afecta <i>molt</i>, mentre que dels que <i>no hi participen</i>, sols un 9,7% considera que aquest impacte els afecta <i>molt</i>.
Tradicions	• Els NRM³⁸³ es distribueixen entre els que creuen que els afecta <i>molt</i> (30,3%) i els que creuen que no els afecta <i>gens</i> (27,3%). Entre els NA, són majoria els que consideren que aquest impacte no els afecta <i>gens</i> (39,3%), mentre que els que afirmen que aquest impacte els afecta <i>molt</i> representen tan sols un 13%.• D'entre els que tenen LLA³⁸⁴, la majoria considera que l'impacte "tradicions" no els afecta <i>gens</i> (38,9%), mentre que, dels que parlen LLM, són majoria els que opinen que aquest impacte els afecta <i>molt</i> (36,1%).
Integració / Cohesió social	• Una gran majoria dels informants (88,7%) considera que aquest impacte <i>existeix</i>. I a més una gran majoria (91%) opina que es tracta d'un impacte positiu.• Encara que la majoria dels informants creu que l'impacte

³⁸¹ LLNoA fa referència a persones que tenen com a llengua materna alguna llengua majoritària de la ciutat de Berlin que no es l'alemany.

³⁸² Es recorda que SLP vol fer referència a la segona línia de proximitat i PLP, a la primera línia de proximitat.

³⁸³ Es recorda que tal com s'ha exposat anteriorment, NRM fa referència a les persones amb nacionalitat de la resta del món i NA, nacionalitat alemanya.

³⁸⁴ Es recorda que, tal com s'ha exposat anteriorment, LLA fa referència a les persones que tenen com a llengua materna l'alemany i LLM fa referència a llengües minoritàries.

	“integració / cohesió social” és <i>intencionat</i> (87,5%), els informants que tenen un nivell d’estudis de <i>formació professional o batxillerat</i> i els que tenen <i>estudis superiors</i> són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres que així ho consideren amb un 90,1% i un 91,4% respectivament. • Els LLA manifesten majoritàriament que l’impacte “integració / cohesió social” no afecta <i>gens</i> la seva qualitat de vida (41,5%), mentre que els LLM consideren majoritàriament que aquest impacte afecta <i>molt</i> la seva qualitat de vida (41,7%). • La majoria dels informants expressen que l’impacte “integració / cohesió social” no els afecta <i>gens</i> (38,9%), encara que els <i>no-participants</i> són els que tenen un percentatge més elevat dels seus membres que ho consideren així (61,3%). Un 21,2% dels <i>participants</i> creu que aquest impacte els afecta <i>molt</i>, mentre que un 6,5% dels <i>no-participants</i> opina que aquest impacte els afecta <i>molt</i>.
Mala imatge	• Un 65% de les persones enquestades considera que aquest impacte <i>no existeix</i>, mentre que un 35% opina que <i>existeix</i>. • La majoria dels informants manifesta que aquest impacte <i>no és intencionat</i> (57,6%). Les majories tant dels NA com dels NUE consideren que aquest impacte <i>no ha estat intencionat</i>, amb un 61,25% i un 55,6% respectivament, mentre que la majoria dels NRM considera que aquest impacte <i>ha estat intencionat</i>, amb un 63,6%. • La majoria dels informants opina que l’impacte “mala imatge” és un impacte <i>negatiu</i> (75,9%). Tanmateix, els <i>participants</i> són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada que opina així (78,8%), mentre que dels <i>no-participants</i> un 54,8% així ho considera. També cal destacar que la distribució dels casos, entre els que consideren que és positiu o negatiu, dels que <i>no participen</i>, és més equilibrada que aquesta mateixa distribució entre els que <i>participen</i>. • Els que viuen a SLP consideren majoritàriament que aquest impacte <i>no és intencionat</i>, (68,4%), mentre que dels PLP pràcticament no hi ha gaire diferència entre els que opinen que <i>no ha estat intencionat</i> i els que creuen que <i>ho ha estat</i>, 51,2% i 48,8% respectivament.

Font: elaboració pròpia

Arribats a aquest punt, segons els resultats obtinguts de les anàlisis que s’han exposat fins aquí, es pot afirmar que les percepcions dels informants varien en funció de certes variables independents relacionades amb perfils com la llengua materna, el lloc de residència, la participació, la nacionalitat i el nivell d’estudis.

9.2. L’anàlisi de les dades en funció de les hipòtesis

Després d’observar l’anàlisi exploratòria de les dades que s’han obtingut, es passa

a analitzar-les en funció de les dues primeres hipòtesis que s'han plantejat en aquesta investigació. Aquest apartat es proposa dibuixar els diferents tipus d'impacte cultural que pot generar un esdeveniment, com també identificar els diferents perfils dels informants i els graus de percepció que aquests tenen vers els impactes culturals³⁸⁵.

9.2.1. Els impactes culturals: en relació amb la primera hipòtesi

Com s'ha apuntat en el marc metodològic d'aquesta investigació³⁸⁶, la primera hipòtesi es formula de la manera següent:

H1. Si els esdeveniments culturals sustentats per polítiques públiques generen impactes culturals a la societat que allotja l'esdeveniment, que poden ser identificats pel CIP.

Per poder contrastar aquesta hipòtesi s'ha considerat important identificar quins són els diferents tipus d'impactes culturals que un esdeveniment pot generar; adoptem l'exemple del cas que s'analitza en aquesta investigació. Aquesta hipòtesi serà contrastada a partir de diferents subhipòtesis proposades.

La primera subhipòtesi planteja l'existència de diferents tipus d'impactes culturals generats per esdeveniments com és el cas del KdK. Recordem que es formula de la manera següent:

- H1.1. Els impactes culturals generats per esdeveniments poden ser de tipus diferent.

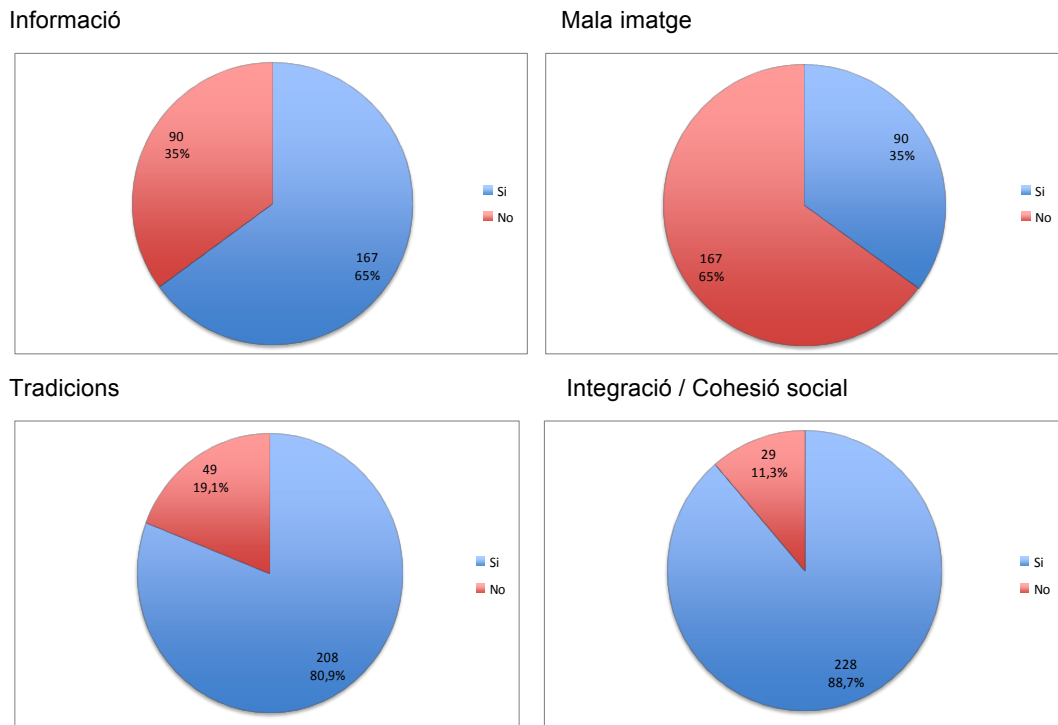
Per poder comprovar aquesta subhipòtesi s'observen les respostes dels informants en relació amb les existències dels impactes culturals proposats pel CIP i plantejats a l'enquesta. Els resultats són els que es presenten a continuació³⁸⁷.

³⁸⁵ Més informació sobre els perfils i els graus de percepció així com el procés de mesura que es proposa per a aquesta investigació serà exposada a l'apartat 9.2.2. *Els perfils i els graus: en relació amb la segona hipòtesi* del capítol 9 d'aquesta investigació.

³⁸⁶ Vegeu l'apartat 4.1. *Formulació de les hipòtesis*, del capítol 4 d'aquesta investigació.

³⁸⁷ Per a informació més detallada sobre les dades de l'existència dels diferents impactes es pot consultar l'annex 12. *Existència de cada un dels impactes*.

Figura 9.5. Existència de diferents impactes culturals

Font: elaboració pròpia

La figura 9.5 presenta la percepció de l'existència dels informants en relació amb els diferents tipus d'impactes culturals, de la qual es desprenen certs aspectes que són interessants de subratllar.

En primer lloc, s'observa que la majoria dels informants considera que els impactes existeixen en tots els casos, amb excepció de l'impacte "mala imatge". És interessant destacar que es percep una certa inversió de les respostes entre l'impacte "informació" i l'impacte "mala imatge", és a dir, el benefici com el cost, plantejats pel CIP³⁸⁸. Així la mateixa quantitat d'informants (65%) opina que l'impacte "informació" *existeix* i l'impacte "mala imatge" *no existeix* i, a la inversa, la mateixa quantitat (35%) considera que l'impacte "informació" *no existeix* i l'impacte "mala imatge" *existeix*.

Pel que fa a l'impacte "tradicions", un 80,9% de les persones enquestades considera que *existeix*. Pel que fa a l'impacte "integració / cohesió social" aquest també és reconegut com a *existent* en la majoria de casos, un 88,7% del total.

Per tant, segons les dades que s'han exposat fins aquí, es pot considerar que els

³⁸⁸ Com es pot comprovar en el apartat 5.2.1. La definició dels impactes culturals del CIP, en el capítol 5 d'aquesta investigació.

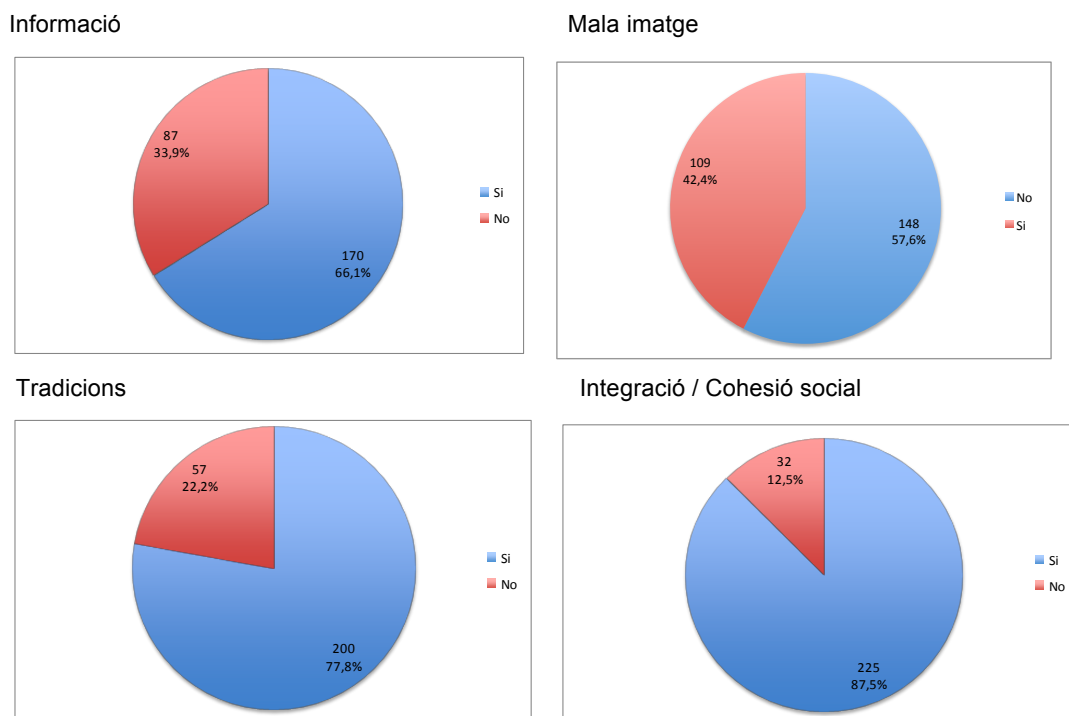
informants reconeixen l'*existència* de diferents tipus d'impactes culturals del KdK. Reconeixen l'*existència* de pràcticament tots els impactes proposats pel CIP, menys en el cas de l'impacte "mala imatge", que no és reconegut com a existent.

Passem ara a estudiar la segona subhipòtesi, que es formula de la manera següent:

- H1.2. Els impactes culturals generats per esdeveniments poden ser intencionats o no intencionats.

Per poder comprovar aquesta subhipòtesi es procedeix a l'observació més detallada de les respostes sobre la intencionalitat que s'han obtingut a través de les enquestes en relació amb cada un dels impactes proposats³⁸⁹.

Figura 9.6. Intencionalitat dels impactes

Font: elaboració pròpia en funció de les dades extretes de les enquestes

De forma general es pot considerar que, segons les respostes dels informants del KdK, aquests perceben majoritàriament que tots els impactes han estat intencionats.

Com s'observa a la figura 9.6, un 66,1% dels informants considera que l'impacte

³⁸⁹ Per a informació més detallada sobre les dades de la intencionalitat dels diferents impactes es pot consultar l'annex 13. *Intencionalitat de cada un dels impactes*.

“informació” ha estat *intencionat*, un 77,8% considera que l'impacte “tradicions” ha estat *intencionat* i un 87,5% considera que l'impacte “integració / cohesió social” ha estat *intencionat*.

Així doncs, segons el que s'ha observat fins aquí, es pot afirmar que les persones enquestades són més sensibles a certs impactes que a d'altres. Per exemple, es destaquen unes grans majories que opinen que l'impacte “tradicions” (77,8%) i l'impacte “integració / cohesió social” (87,5%) són *intencionats*. Per tant, es pot manifestar que els informants tenen més sensibilitat de percepció de la intencionalitat en aquests dos casos.

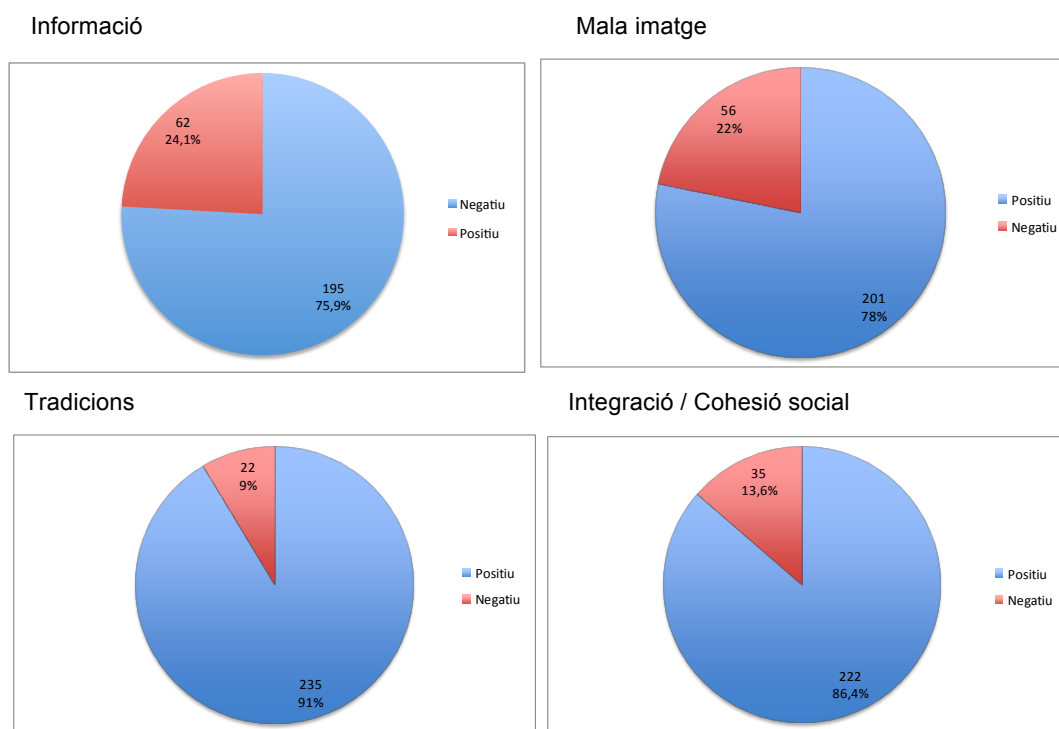
Pel que fa a l'impacte cost, “mala imatge”, tal com mostra la figura 9.6, s'observa que, la majoria les persones, consideren que aquest impacte no ha estat *intencionat* (57,6%), mentre que un 42,4% creu que si.

A continuació ens ocupem de la subhipòtesi sobre la valoració de l'impacte, que recordem que està relacionada amb la percepció dels impactes com a *positius* o *negatius*. Es formula de la manera següent:

- H1.3: Els impactes culturals generats per esdeveniments poden afectar de forma negativa o positiva la societat que allotja l'esdeveniment.

A la figura s'exposen les dades extretes de l'enquesta sobre la valoració de cada un dels impactes estudiats.

Figura 9.7. Valoració dels impactes proposats

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Com es pot comprovar en aquesta figura, els informants consideren els impactes analitzats majoritàriament de forma *positiva*. En aquest cas tornem a observar que, generalment, les persones enquestades són més sensibles a alguns impactes; demostren la seva percepció *positiva* a través de grans majories, com és el cas de l'impacte "tradicions", amb un 86,4% dels informants i el cas de l'impacte "integració / cohesió social", amb un 91%.

És interessant observar que, en el cas de l'impacte "informació" i l'impacte "mala imatge", els percentatges s'inverteixen, com passa en el cas de la percepció de la existència³⁹⁰, que, pel que fa a la seva valoració, succeeix el contrari, són molt semblants. Un 22% dels informants considera que l'impacte "informació" és *negatiu* i un 75,9%% ho considera de l'impacte "mala imatge", mentre que un 78% creu que l'impacte "informació" és *positiu* i un 24,1% que l'impacte "mala imatge" és *positiu*.

Així doncs, després d'observar el que s'ha exposat de la valoració dels impactes, es pot afirmar que la majoria d'impactes són considerats de forma *positiva*, amb

³⁹⁰ Com es pot veure a la figura 9.4 d'aquest capítol.

l'accepció de l'impacte cost.

Finalment, en relació amb la primera hipòtesi d'aquesta investigació i les seves subhipòtesis, es pot valorar que, en funció de les dades que s'han obtingut de l'aplicació del model CIP al KdK:

- Els impactes culturals generats per esdeveniments poden ser de tipus diferent.
- La majoria d'aquests impactes poden ser *intencionats* o no, com també poden ser *positius* o *negatius* per a la societat que allotja l'esdeveniment.

Així doncs, després del que s'ha exposat fins aquí i responent a la primera hipòtesi d'aquesta investigació, es pot afirmar que un esdeveniment pot generar impactes culturals a la societat que l'allotja.

9.2.2. Els perfils i els graus: en relació amb la segona hipòtesi

Seguidament es passa a analitzar les dades en funció de la segona hipòtesi plantejada en aquesta investigació. Es recorda que es formula de la manera següent:

H2. Si l'aplicació del CIP permet detectar com els graus de percepció dels impactes culturals d'esdeveniments culturals varien en funció del perfil dels informants, individus de la societat que allotja l'esdeveniment.

D'aquesta hipòtesi, també se'n deriven diferents subhipòtesis que hauran de ser contrastades. Es formulen de la manera següent:

- H2.1. Els graus de percepció de l'impacte varien en funció del perfil sociocultural dels informants.
- H2.2. Els graus de percepció de l'impacte varien en funció de la implicació dels informants en l'esdeveniment.

Per poder contrastar les subhipòtesis proposades s'ha procedit a precodificar les variables exposades fins aquí: s'han creat perfils i graus de percepció dels informants.

9.2.2.1. Els perfils dels informants

Com s'ha pogut observar amb les anàlisis realitzades fins aquí, algunes variables, com la nacionalitat, la participació, la llengua materna, el nivell d'estudis o el lloc de residència, influeixen en les percepcions de les persones enquestades vers els impactes estudiats³⁹¹. En aquest apartat es proposa la creació de perfils, a través d'algunes d'aquestes variables que ens permetin observar els diferents graus de percepció dels informants³⁹².

A tal efecte, seguidament, es presenten diferents passos que delimitaran aquests nous perfils: a partir de quatre variables, organitzats en dos nivells, per una banda, la participació i el lloc de residència i, per l'altra, la nacionalitat i la llengua materna. Aquestes quatre variables es consideren que poden ser de gran influència en les percepcions dels informants.

Participació en funció del lloc de residència: la implicació

En primer lloc, es fa referència a la participació; és a dir, si l'informant ha estat present al KdK, i també el seu lloc de residència, per entendre la implicació que aquest ha tingut amb l'esdeveniment. Aquestes dues variables il·lustren dues dimensions de la implicació, tant la voluntària, és a dir aquelles persones que han assistit a l'acte per voluntat pròpia (participació), com la involuntària, és a dir, aquelles persones que s'han trobat enmig de l'esdeveniment de forma no voluntària, com, per exemple, a causa que viuen al lloc on es desenvolupa l'esdeveniment (lloc de residència)³⁹³.

A través de la combinació d'aquestes dues variables, i tenint en compte la recodificació de la variable lloc de residència, s'identifiquen quatre tipus de perfils:

- *Participants* que viuen a la *primera línia de proximitat* (PLP)
- *No-participants* que viuen a la *primera línia de proximitat* (PLP)
- *Participants* que viuen a la *segona línia de proximitat* (SLP)
- *No-participants* que viuen a la *segona línia de proximitat* (SLP)

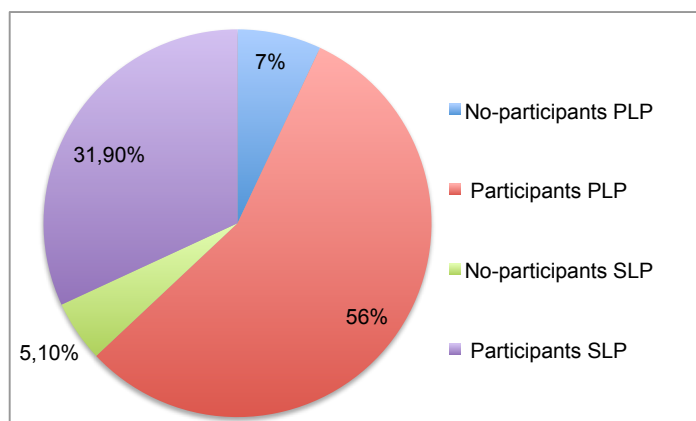
³⁹¹ Per a més informació sobre aquesta anàlisi es pot consultar l'apartat 9.1. *Els resultats*, d'aquest capítol.

³⁹² El grau de la percepció serà delimitat i especificat més endavant (apartat 9.2.2.2. *Els graus de percepció*).

³⁹³ La variable del "lloc de residència" s'ha recodificat en dos grans grups, s'hi han identificat línies de proximitat en relació amb els barris on viuen. Per a més informació sobre les dues línies de proximitat es pot consultar l'annex 8. *Línies de proximitat a l'acte dels barris de la ciutat de Berlín*.

La figura 9.8 mostra la distribució de les persones enquestades en funció d'aquestes variables³⁹⁴.

Figura 9.8. Participants i no-participants segons el lloc de residència

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar en aquesta figura, la majoria d'informants (56%) compleix el perfil de *participants* que viuen a la *primera línia de proximitat (PLP)*, aquests seran considerats *implicats*. Els *no-participants* que viuen a la *segona línia de proximitat (SLP)* són el 5,1% i no es consideraran *implicats*. Per altra banda, els *participants SLP*, es consideraran *implicats*, ja que el fet de ser *participants* indica la voluntat de les persones de participar en l'acte, mentre que els *no-participants PLP* es consideraran *no implicats*, ja que no es pot identificar la seva voluntat de ser participants de l'acte.

Taula 9.13. Implicats i no-implicats

Implicats	Participants primera línia de proximitat	56%
	Participants segona línia de proximitat	31,90%
No-implicats	No-participants primera línia de proximitat	7%
	No-participants segona línia de proximitat	5,10%

Font: elaboració pròpia

Així doncs, la taula 9.13 presenta els *implicats* i els *no-implicats* en funció de les variables que s'han exposat fins aquí.

Nacionalitat versus llengua materna: autòctons o forans

En segon lloc, s'estudia si l'informant és *autòcton* o *forà* a través de l'anàlisi i la

³⁹⁴ Es poden consultar detalls d'aquestes dades a l'annex 14. *Perfils i graus*

combinació de les variables nacionalitat i llengua materna³⁹⁵. Es consideren *autòctons* els que tenen com a llengua materna l'alemany (LLA) i tenen nacionalitat alemanya (NA), mentre que es consideren *forans* els que no tenen com a llengua materna l'alemany, els que tenen Llengua Majoritària No Alemany (LLNoA) i Llengua Minoritària (LLM,) i tenen una nacionalitat diferent de l'alemanya, Nacionalitat Unió Europea (NUE) i, Nacionalitat de la Resta del Món (NRM)³⁹⁶.

Tot i així, trobem dues altres combinacions: aquells que tenen nacionalitat alemanya (NA), però la llengua materna no és l'alemany (aquests seran identificats com a no LLA) i aquells que no tenen nacionalitat alemanya (NUE i NRM) però tenen com a llengua materna l'alemany (LLA).

Així doncs, es constitueixen quatre perfils:

- *Nacionals* que parlen com a *llengua materna l'alemany* (LLA)
- *No-nacionals* que parlen com a *llengua materna l'alemany* (LLA)
- *Nacionals* que *no* parlen com a *llengua materna l'alemany* (no LLA)
- *No-nacionals* que *no* parlen com a *llengua materna l'alemany* (no LLA)

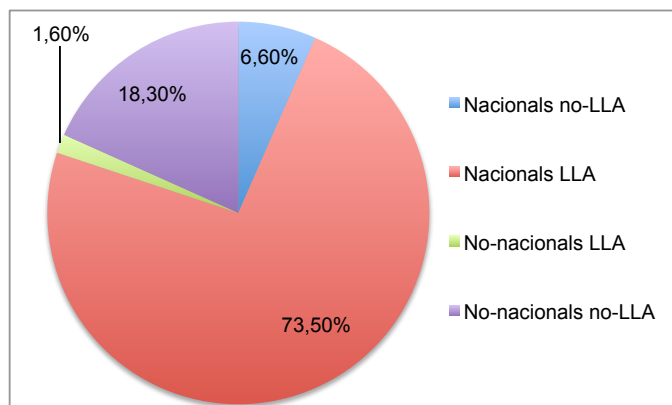
La figura que es mostra a continuació presenta la distribució de les persones que van respondre l'enquesta en funció d'aquestes variables³⁹⁷.

³⁹⁵ Es consideren aquestes dues variables, ja que exposen tant la influència cultural que els informants tenen a través de la *llengua materna*, com la pertinença actual que aquests tenen a través de la *nacionalitat*. Es descarta la variable *lloc de naixement* per determinar aquests perfils, perquè es considera que aquest pot ser ocasional mentre que la *nacionalitat* i la *llengua materna* no.

³⁹⁶ Per a més informació sobre aquestes categories i els seus acrònims es pot consultar l'apartat 8.1.2. *L'operativització del model d'anàlisi CIP*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

³⁹⁷ Es poden consultar detalls d'aquestes dades a l'annex 14. *Perfils i graus*.

Figura 9.9. Nacionals i no-nacionals segons la llengua materna

Font: elaboració pròpia

Aquesta figura mostra que la majoria dels informants constitueixen el perfil *nacionals amb llengua materna l'alemany* (LLA) amb un 73,5%, mentre que el grup més minoritari constitueix el perfil de *no-nacionals LLA* amb un 1,6%. Així doncs, els *nacionals LLA* es consideraran *autòctons*, mentre que els *no-nacionals no LLA* es consideraran *forans*. Pel que fa als *nacionals no LLA*, es consideraran *forans*, ja que el fet que la llengua materna sigui diferent de l'alemany ens indica que tenen orígens i influències d'altres cultures, mentre que els *no-nacionals LLA* es consideraran *autòctons*, ja que, si la seva llengua materna és l'alemany, això ens indica que la persona té orígens i influències de la cultura alemanya.

Taula 9.14. Autòctons i forans

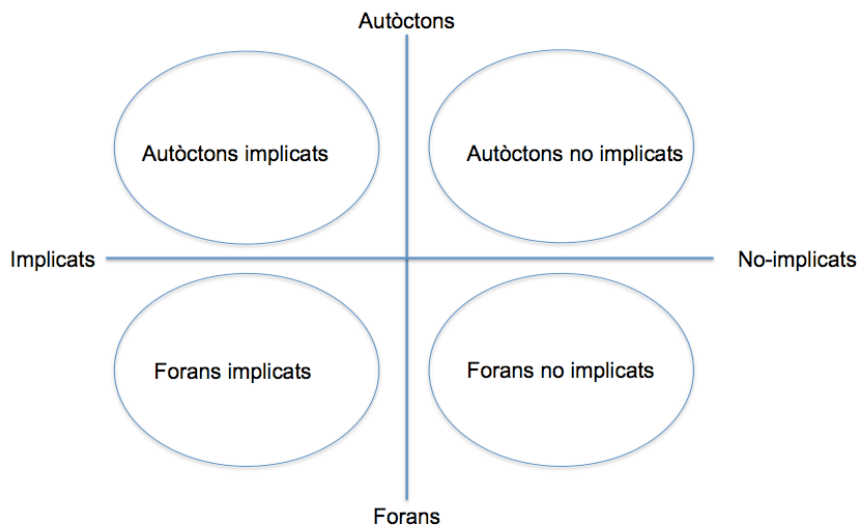
Autòctons	Nacionals llengua materna alemany	73,50%
	No-nacionals llengua materna alemany	1,60%
Forans	No-nacionals llengua materna no l'alemany	18,30%
	Nacionals llengua materna no l'alemany	6,60%

Font: elaboració pròpia

Per tant, en aquest cas, com es pot observar a la taula 9.14, tant els forans com els autòctons engloben també dos dels perfils identificats anteriorment.

Així doncs, els perfils que es proposen són delimitats a partir de la implicació i de si els informants són autòctons o forans respecte al lloc on es desenvolupa l'esdeveniment. Per consegüent, els perfils que es proposen, com es pot observar a la figura següent, són: els *autòctons implicats*, els *autòctons no implicats* i els *forans implicats* o els *forans no implicats*.

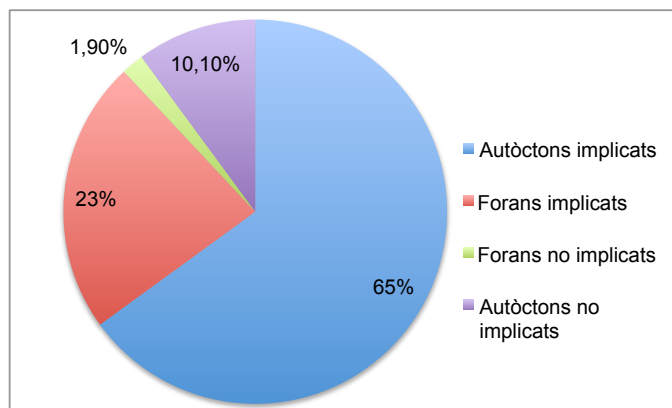
Figura 9.10. Perfils de les persones enquestades

Font: elaboració pròpia

Un cop delimitats els perfils, es procedeix a analitzar com es distribueixen les persones enquestades, fet que es presenta a la figura següent³⁹⁸.

Figura 9.11. Implicats i no-implicats en funció dels autòctons i forans

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Com es pot observar en aquesta figura, la majoria dels enquestats (un 65%) són *autòctons implicats*, mentre que la minoria (1,9%) són els *forans no-implicats*.

Tot i l'escassa representació d'alguns tipus, valorar aquests perfils ens permet identificar les persones enquestades en funció de la seva participació i relació amb l'esdeveniment així com les seves influències culturals més pròximes. Aquests dos aspectes es consideren essencials per a la variació de les percepcions dels

³⁹⁸ Es poden consultar detalls d'aquestes dades a l'annex 14. *Perfils i graus*.

impactes estudiats, la qual cosa permet identificar els perfils més sensibles a segons quins impactes.

9.2.2.2. Els graus de percepció

A continuació es presenta la construcció dels graus de percepció. Aquests s'identifiquen recodificant les percepcions expressades pels informants en una traducció numèrica, que ens ha de remetre a la intensitat d'aquesta percepció segons cada informant.

Aquesta recodificació identifica el nivell de percepció de cada un dels impactes per part dels informants, i permet identificar així els informants que no tenen gens de percepció d'un impacte concret, i aquells que en tenen molta i també els graus intermedis . Per poder recodificar les percepcions es proposa un índex numèric que permeti sumar aquestes percepcions. La taula següent presenta la numeració que es fa servir per a la recodificació.

Taula 9.15. Recodificació numèrica de les percepcions

Percepció (beneficis i costos) ³⁹⁹	Categoria	Valor
Existència	Sí	1
	No	0
Valoració	Positiu	1
	Negatiu	0
Intencionalitat	Sí	1
	No	0
Intensitat	Molt	3
	Bastant	2
	Una mica	1
	Gens	0

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar en aquesta taula, s'ha procedit a donar un valor més elevat a aquelles respostes que indiquen que l'informant reconeix i identifica l'impacte, i també a aquelles respostes positives o a aquelles que indiquen més grau d'intensitat. D'aquesta manera, s'ha atorgat la numeració més elevada a aquelles respostes que consideren que l'impacte *existeix*, que és un impacte *positiu*, i que expressen percepció de intencionalitat i de màxima *intensitat*.

³⁹⁹ Més endavant s'exposa el tractament de l'anàlisi dels graus de percepció en funció de si l'impacte analitzat és considerat cost o benefici.

Taula 9.16. Escala del grau de percepció de l'impacte cultural

Absència de percepció						Percepció molt elevada
0	1	2	3	4	5	6

Font: elaboració pròpia

Com s'observa a la taula 9.16, s'ha establert una escala del grau de percepció de l'impacte de 0 a 6, en què es poden identificar els diferents graus d'impacte dels informants, on 0 significa absència de percepció i 6 una percepció molt elevada.

9.2.2.3. Anàlisi dels graus de percepció dels impactes en funció dels perfils

Seguidament es procedeix a analitzar els diferents graus de percepció dels informants segons els perfils per a cada un dels impactes analitzats en el KdK.

Impacte informació

Seguidament es mostra una taula on es poden observar els diferents graus de percepció de l'impacte "informació", en funció dels perfils que s'han exposat anteriorment⁴⁰⁰.

⁴⁰⁰ Per a més informació dels resultats d'aquesta anàlisi, consulteu l'annex 15. *Grau de percepció per perfils*.

Taula 9.17. Grau de percepció de l'impacte "informació" en funció dels perfils dels informants

Tabla de contingencia

			Local Involved				Total
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	
Perception grade 0	Recuento	19	3	2	4	28	
	% de Perception grade	67,9%	10,7%	7,1%	14,3%	100,0%	
	% de Local Involved	11,4%	5,1%	40,0%	15,4%	10,9%	
1	Recuento	31	3	2	2	38	
	% de Perception grade	81,6%	7,9%	5,3%	5,3%	100,0%	
	% de Local Involved	18,6%	5,1%	40,0%	7,7%	14,8%	
2	Recuento	11	10	0	2	23	
	% de Perception grade	47,8%	43,5%	,0%	8,7%	100,0%	
	% de Local Involved	6,6%	16,9%	,0%	7,7%	8,9%	
3	Recuento	20	4	0	7	31	
	% de Perception grade	64,5%	12,9%	,0%	22,6%	100,0%	
	% de Local Involved	12,0%	6,8%	,0%	26,9%	12,1%	
4	Recuento	30	11	0	4	45	
	% de Perception grade	66,7%	24,4%	,0%	8,9%	100,0%	
	% de Local Involved	18,0%	18,6%	,0%	15,4%	17,5%	
5	Recuento	35	19	1	4	59	
	% de Perception grade	59,3%	32,2%	1,7%	6,8%	100,0%	
	% de Local Involved	21,0%	32,2%	20,0%	15,4%	23,0%	
6	Recuento	21	9	0	3	33	
	% de Perception grade	63,6%	27,3%	,0%	9,1%	100,0%	
	% de Local Involved	12,6%	15,3%	,0%	11,5%	12,8%	
Total	Recuento	167	59	5	26	257	
	% de Perception grade	65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%	
	% de Local Involved	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,021

Font: elaboració pròpia

Com es pot comprovar en aquesta taula, la majoria d'informants (un 23%) té un grau de percepció de 5, mentre que la minoria (un 8,9%) té un grau de percepció 2. En relació amb els perfils, s'observa que la majoria d'informants són *autòctons implicats*, (65%), mentre que la minoria són *forans no implicats* (1,9%).

Resulta interessant subratllar que els *forans no implicats* no tenen gaire percepció de l'impacte "informació", ja que el 80% del total d'aquests es reparteix entre el grau de percepció 0 i 1 (40% en el grau 1 i 40% en el grau 0).

Considerant que la majoria dels informants té un grau de percepció 5, tal com s'observa a la taula, els *forans implicats* són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada amb aquest grau de percepció (32,2%). És a dir, aquests són els que tenen una major quantitat dels seus membres que presenten un grau de percepció 5 d'aquest impacte.

Cal destacar, però, que els *autòctons implicats* també tenen la majoria amb un grau de percepció 5, amb un 21%. La resta dels *autòctons implicats* es divideix de

forma homogènia entre els que tenen un grau de percepció 1 i 4 (amb un 18,6% cada un) i els que tenen un grau de percepció 6 i 3 (amb un 12,6% i un 12% respectivament).

La major quantitat de casos dels *autòctons no implicats* tenen un grau de percepció d'aquest impacte de 3 (26,9%), mentre que la resta de casos es distribueix homogèniament entre els que tenen un grau de percepció 0, 4 i 5 (amb un 15,4% cada un).

Per tant, segons el que s'ha observat en aquesta taula, es pot considerar que els *implicats* (tant *forans* com *autòctons*) són els que tenen més grau de percepció de l'impacte "informació". Així doncs, es pot deduir que, en aquest cas, la *implicació* és un aspecte que influeix considerablement en els graus de percepció dels informants.

Impacte tradicions

En relació amb l'impacte "tradicions", a la taula següent s'observa la distribució dels graus de percepció en funció del perfil dels informants⁴⁰¹.

⁴⁰¹ Per a més informació dels resultats d'aquesta anàlisi es pot consular l'annex 15. *Grau de percepció per perfils*.

Taula 9.18. Grau de percepció de l'impacte "tradicions" en funció dels perfils dels informants

Tabla de contingencia

			Local Involved				Total
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	
PerceGradKeep 0	Recuento		10	4	0	3	17
	% de PerceGradKeep		58,8%	23,5%	,0%	17,6%	100,0%
	% de Local Involved		6,0%	6,8%	,0%	11,5%	6,6%
1	Recuento		11	1	2	1	15
	% de PerceGradKeep		73,3%	6,7%	13,3%	6,7%	100,0%
	% de Local Involved		6,6%	1,7%	40,0%	3,8%	5,8%
2	Recuento		15	4	0	2	21
	% de PerceGradKeep		71,4%	19,0%	,0%	9,5%	100,0%
	% de Local Involved		9,0%	6,8%	,0%	7,7%	8,2%
3	Recuento		40	12	1	7	60
	% de PerceGradKeep		66,7%	20,0%	1,7%	11,7%	100,0%
	% de Local Involved		24,0%	20,3%	20,0%	26,9%	23,3%
4	Recuento		44	12	0	6	62
	% de PerceGradKeep		71,0%	19,4%	,0%	9,7%	100,0%
	% de Local Involved		26,3%	20,3%	,0%	23,1%	24,1%
5	Recuento		31	12	0	6	49
	% de PerceGradKeep		63,3%	24,5%	,0%	12,2%	100,0%
	% de Local Involved		18,6%	20,3%	,0%	23,1%	19,1%
6	Recuento		16	14	2	1	33
	% de PerceGradKeep		48,5%	42,4%	6,1%	3,0%	100,0%
	% de Local Involved		9,6%	23,7%	40,0%	3,8%	12,8%
Total	Recuento		167	59	5	26	257
	% de PerceGradKeep		65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%
	% de Local Involved		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,048

Font: elaboració pròpia

Tal com es pot observar en aquesta taula, la major quantitat d'informants es distribueix entre el grau de percepció 4 (24,1%) i el grau de percepció 3 (23,3%). Es destaca que el major nombre d'*autòctons implicats* (26,3%) té aquest grau de percepció 4, mentre que el major nombre de *forans implicats* (23,7%) obté el grau de percepció 6, i els *autòctons no implicats* (26,9%) tenen un grau de percepció 3.

És interessant subratllar que la majoria dels *forans no implicats* es distribueixen entre els graus de percepció 1 (40%) i 6 (40%). Per consegüent, podem deduir que aquest tipus de persones enquestades té un grau de percepció extrem; és a dir, té el grau de percepció molt baix o molt alt. Tanmateix, cal tenir en compte que, en aquest cas, les persones que formen part d'aquest perfil són un nombre reduït i, per tant, les consideracions que aquí se'n puguin extreure han de ser considerades en funció d'aquesta característica.

Els *forans implicats* tenen un grau de percepció 5, 4 i 3 (20,3% en cada un d'aquests graus de percepció). Així, es pot considerar que un 60,9% dels *forans implicats* té un grau de percepció entre el 5 i el 3.

Un 26,9% dels *autòctons no implicats* té un grau de percepció 3, mentre que, d'aquests, un 23,1%, en ambdós casos, té un grau de percepció 4 i 5. Per tant, es pot considerar que els *autòctons no implicats* tenen un grau de percepció 3 en la seva majoria, tot i que cal destacar que un 46,2% d'aquest se situa entre els graus de percepció 5 i 4.

Així, segons el que s'ha pogut observar fins aquí, es pot considerar que els *autòctons implicats* són els que tenen un major nombre de informants amb un grau de percepció 4 de l'impacte "tradicions" (26,3%). Tanmateix, els *forans implicats* són els que tenen la seva majoria en un grau de percepció més elevada: un 23,7% té un grau de percepció 6. Es pot considerar, doncs, que els que tenen més percepció de l'impacte "tradicions" són els *forans implicats*.

Així, es pot considerar que, en aquest cas, la implicació també ha estat un element d'influència en els graus de percepció dels informants vers l'impacte "tradicions".

Impacte integració / cohesió social

Cal recordar que l'impacte "integració / cohesió social" s'estudia a partir de si els informants consideren que el KdK és un projecte comú de diferents comunitats que treballen juntament per crear l'esdeveniment. Els resultats del grau de percepció d'aquest en funció dels perfils s'han analitzat a través d'una recodificació de les variables per tal d'aconseguir significativitat estadística⁴⁰²: s'han transformat els sis graus en dos categories, que expressen percepció i no-percepció.

⁴⁰² Els graus es consideren en una nova codificació que permet veure si els informants perceben l'impacte o no el perceben. Aquesta recodificació suposa la unificació dels valors de l'escala de graus que es considera que expressen percepció (els tres més elevats: els valors 6, 5 i 4), mentre que els altres valors (0, 1, 2 i 3) es consideren com aquells que no perceben l'impacte. Per a informació més detallada de les dades de percepció en funció dels perfils de l'impacte "integració / cohesió social", consulteu l'annex 14. *Perfils i graus*.

Taula 9.19. Percepció de l'impacte "integració / cohesió social" en funció dels perfils de l'impacte

Tabla de contingencia q20_recodedR * Local Involved

			Local Involved				Total
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	
q20_recodedR	Percepció	Recuento	96	37	3	8	144
		% de q20_recodedR	66,7%	25,7%	2,1%	5,6%	100,0%
		% de Local Involved	57,5%	62,7%	60,0%	30,8%	56,0%
	No Percepció	Recuento	71	22	2	18	113
		% de q20_recodedR	62,8%	19,5%	1,8%	15,9%	100,0%
		% de Local Involved	42,5%	37,3%	40,0%	69,2%	44,0%
Total		Recuento	167	59	5	26	257
		% de q20_recodedR	65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%
		% de Local Involved	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,046

Font: elaboració pròpia

Com es pot observar en aquesta taula, un 56% dels informants percep l'impacte "integració / cohesió social", mentre que un 44% no el percep. Els *forans implicats* són els que presenten una majoria dels seus membres més elevada que té percepció de l'impacte "integració / cohesió social", amb un 62,7%; és a dir, amb 2,7 punts percentuals més que els *forans no implicats*, i amb 5,2 punts més que els *autòctons implicats*.

Per altra banda, també cal destacar que els *autòctons no implicats* majoritàriament no perceben l'impacte "integració / cohesió social" en un 69,2%.

Per tant, segons el que s'ha observat en aquesta taula, es pot afirmar que els que tenen una majoria dels seus membres més elevada que perceben l'impacte "integració / cohesió social" són els *forans implicats*.

Impacte mala imatge

Com ja s'ha comentat anteriorment, aquest impacte és l'únic cost aplicat al KdK dels que proposa el model CIP, així doncs, a causa de la peculiaritat de l'impacte cost, seguidament s'analitzen els graus de percepció en funció dels perfils dels informants a partir de les respostes que aquests han donat sobre l'existència de l'impacte "mala imatge". Per poder procedir a l'anàlisi tant dels perfils com dels graus de percepció, cal recordar que, com s'ha pogut observar anteriorment⁴⁰³, un 65% dels informants considera que aquest impacte no *existeix*, mentre que un 35% considera que sí *existeix*.

⁴⁰³ Per a més informació sobre l'impacte "mala imatge" consulteu l'apartat 9.2.1. *En relació amb la primera hipòtesi* d'aquest capítol.

Seguidament es presenten les anàlisis que s'han dut a terme, amb la qual cosa s'observa l'existència d'aquest impacte en funció dels perfils dels informants, i la seva existència en funció dels graus de percepció.

Taula 9.20. Perfils dels informants en funció de si creuen que existeix l'impacte o no

Tabla de contingencia

			Local Involved				Total
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	
Q4a recoded	No	Recuento	103	48	1	15	167
		% de Q4a recoded	61,7%	28,7%	,6%	9,0%	100,0%
		% de Local Involved	61,7%	81,4%	20,0%	57,7%	65,0%
	Si	Recuento	64	11	4	11	90
		% de Q4a recoded	71,1%	12,2%	4,4%	12,2%	100,0%
		% de Local Involved	38,3%	18,6%	80,0%	42,3%	35,0%
Total	Recuento	167	59	5	26	257	
	% de Q4a recoded	65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%	
	% de Local Involved	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,005

Font: elaboració pròpia

Pel que fa a l'anàlisi de l'existència d'aquest impacte en funció dels perfils dels informants, es pot observar que entre els *autòctons*, hi ha percentatges similars, ja que consideren que l'impacte "mala imatge" *no existeix*, tot i que entre els *autòctons implicats* el percentatge és una mica més elevat (61,7% i 57,7% respectivament).

Com s'observa a la taula, entre els *forans* hi ha una forta divisió en funció de la *implicació*, ja que la majoria dels *forans no implicats* (80%) considera que aquest impacte *existeix*, mentre que la majoria dels *forans implicats* (81,4%) considera que aquest impacte *no existeix*.

Per tant, es pot considerar que els *forans* varien la percepció de l'existència en funció de la seva *implicació* en l'acte; en canvi, pel que fa als *autòctons*, tant si hi estan *implicats* o no, consideren majoritàriament que aquest impacte *no existeix*.

Segons les dades que aquí s'han exposat, es pot considerar que els que més creuen que aquest impacte *no existeix* són els *forans implicats*, ja que la majoria dels seus membres (81,4%) considera aquest impacte com a no existent; mentre que els que més creuen que aquest impacte *existeix* són els *forans no implicats*, ja que aquests tenen la majoria més elevada dels seus membres (80%) que ho considera així. Per tant, deduïm que, en el cas dels *forans*, la implicació és decisiva per a la seva percepció vers l'existència de l'impacte "mala imatge".

Seguidament es passa a observar els graus de percepció dels informants en funció de si aquests han dit que l'impacte "mala imatge" existia o no.

Taula 9.21. Grau de percepció de l'impacte "mala imatge" en funció de si els informants creuen que existeix l'impacte o no

Tabla de contingencia Q4a recoded * Suma graus del bad

			Suma graus del bad						
			0	1	2	3	4	5	Total
Q4a recoded	No	Recuento	1	37	40	46	28	15	167
		% de Q4a recoded	,6%	22,2%	24,0%	27,5%	16,8%	9,0%	100,0%
		% de Suma graus del bad	4,8%	56,1%	60,6%	88,5%	80,0%	88,2%	65,0%
	Si	Recuento	20	29	26	6	7	2	90
		% de Q4a recoded	22,2%	32,2%	28,9%	6,7%	7,8%	2,2%	100,0%
		% de Suma graus del bad	95,2%	43,9%	39,4%	11,5%	20,0%	11,8%	35,0%
Total	Recuento	21	66	66	52	35	17	257	
		% de Q4a recoded	8,2%	25,7%	25,7%	20,2%	13,6%	6,6%	100,0%
		% de Suma graus del bad	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sig. asintòtica (bilateral) de X^2 de Pearson = 0,002

Font: elaboració pròpia

En primer lloc, és important destacar que el grau de percepció 6 no es té en compte en aquesta taula, ja que no es preveu la percepció de l'existència de l'impacte a l'escala dels graus, sinó com a variable dependent. Per tant, aquesta escala va del 0, que expressa la menor percepció, al 5, que expressa la major percepció.

Tal com es pot observar a la taula 9.21, encara que la majoria dels informants (65%) considera que aquest impacte *no existeix*, els que tenen una majoria dels seus membres més elevada que creu que l'impacte *no existeix* són els que tenen un grau de percepció 3 (88,5%), amb poca diferència dels que tenen un grau de percepció 5 (88,2%) i seguits pels que tenen un grau de percepció 4 (80%).

En el cas contrari, un 95,2% dels que tenen un grau de percepció 0⁴⁰⁴ considera que aquest impacte *existeix*, seguits pels que tenen el grau de percepció 1 (43,9%) i pels que tenen un grau de percepció 2 (39,4%).

Així doncs, segons el que s'ha observat fins aquí, es pot considerar que els informants que tenen major grau de percepció, opinen bàsicament que l'impacte "mala imatge" *no existeix*. En aquest sentit, aquest impacte, considerat cost, resulta

⁴⁰⁴ És a dir, no tenen pràcticament percepció.

el contrari que la resta d'impactes, ja que els informants que creuen que l'impacte *no existeix* tenen més percepció i aquells informants que consideren que l'impacte *existeix* tenen menys percepció. Aquesta situació pot venir donada per la especificitat d'aquest impacte.

9.2.3. Algunes consideracions finals

Seguidament es fa un resum de les anàlisis que s'han dut a terme fins aquí, així com també es proposa fer un contrast de les subhipòtesis en funció de les dades obtingudes. A la taula següent s'agrupen les afirmacions que s'han pogut extreure de les anàlisis presentades fins aquí, en relació amb la segona hipòtesi d'aquesta investigació.

Taula 9.22. Resultats de l'anàlisi dels graus i els perfils en funció dels diferents impactes analitzats

Impacte	Consideracions
Informació	• Els <i>forans implicats</i> són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres (32,2%), en un grau de percepció més elevat (5); mentre que els <i>forans no-implicats</i> són els que tenen menys percepció d'aquest impacte, es distribueix la major quantitat dels seus membres entre els graus de percepció 0 i 1 (amb un 40% en cada cas). • La majoria dels <i>autòctons implicats</i> té un grau de percepció 5 (21%), mentre que la resta d'aquests es divideix de forma homogènia entre els que tenen un grau de percepció 1, 4 (18,6% i 18% respectivament) i els que tenen un grau de percepció 6 i 3 (amb un 12,6% i un 12% respectivament). • Per tant, els <i>implicats (autòctons o forans)</i> són els que tenen més grau de percepció d'aquest impacte.
Tradicions	• Els <i>forans implicats</i> són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada (23,7%), amb un grau de percepció de l'impacte "tradicions" més elevat (6). • La majoria dels <i>forans no-implicats</i> es divideix entre els graus de percepció 1 i 6 (amb un 40% en ambdós casos). Així doncs, es tracta d'un perfil que, pel que fa a l'impacte "tradicions", té una percepció molt diversa. • Un 60,9% dels <i>forans implicats</i> té un grau de percepció entre 5 i 3, és a dir, es podria considerar un grau de percepció mitjà. • Els <i>autòctons no-implicats</i> tenen un grau de percepció 3 en la majoria dels casos; tanmateix, un 46,2% d'aquest se situa entre els graus de percepció 5 i 4.
Integració / Cohesió social	• Els <i>forans implicats</i> són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres que té percepció de l'impacte "integració / cohesió social" (62,7%).

	• Els <i>autòctons no-implicats</i> són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres que no percep aquest impacte (69,2%).
Mala imatge	• Els <i>forans implicats</i> són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada que considera que aquest impacte <i>no existeix</i> (81,4%). • Els <i>forans no-implicats</i> són els que tenen una majoria dels seus membres que considera que aquest impacte sí que <i>existeix</i> (80%). Els <i>forans</i> varien la seva percepció de l'existència en funció de la seva implicació en l'acte. • Els cas dels <i>autòctons</i>, tant si hi estan <i>implicats</i> com no, la majoria considera que aquest impacte <i>no existeix</i> (61,7% i 57,7% respectivament). • Els informants que tenen un grau de percepció 3 i 5 són els que tenen unes majories més elevades dels seus membres que consideren que aquest impacte <i>no existeix</i> (amb un 88,5% i un 88,2% respectivament). • Els que tenen un grau de percepció 0 tenen una gran majoria dels seus membres (95,2%) que considera que l'impacte "mala imatge" <i>existeix</i>.

Font: elaboració pròpia a través de les dades obtingudes d'aquesta anàlisi

9.2.3.1. Les subhipòtesis en relació amb les dades obtingudes

Després d'observar les dades que s'han extret en relació amb els graus de percepció dels informants i en funció dels perfils, es proposa contrastar les subhipòtesis de la segona hipòtesi d'aquesta investigació.

La primera subhipòtesi es planteja de la manera següent:

- *H2.1. Els graus de percepció de l'impacte varien en funció del perfil sociocultural dels informants.*

Segons el que s'ha pogut observar, es pot afirmar que els graus de percepció dels informants varien en funció de si aquests són *autòctons* o *forans*⁴⁰⁵. És a dir, el grau de percepció varia en funció de variables com la *nacionalitat* i la *llengua materna*; o sigui, en funció de perfil sociocultural dels informants⁴⁰⁶.

Per tant, segons el que s'ha analitzat fins aquí, es pot deduir que la percepció de

⁴⁰⁵ Per a més informació sobre què s'entén en aquesta investigació per *autòctons* i *forans*, es pot consultar l'apartat 9.2.2. *Els perfils i els graus: en relació amb la segona hipòtesi* d'aquest capítol.

⁴⁰⁶ Per a més informació sobre la delimitació del perfil sociocultural, consulteu l'apartat 5.2.2. L'anàlisi i la mesura dels impactes culturals: el model d'anàlisi del CIP, del capítol 5 d'aquesta investigació.

l'impacte cultural varia en funció del perfil sociocultural dels informants.

La segona subhipòtesi, que es formula de la manera següent:

- *H2.2. Els graus de percepció de l'impacte varien en funció de la implicació dels informants en l'esdeveniment.*

Com es pot observar a l'anàlisi que s'ha exposat anteriorment, els graus de la percepció varien en funció de la *implicació* o no en l'acte. En aquest sentit, es considera que varien en funció de la *participació* i del *lloc de residència* d'aquests. Per exemple, en el cas de l'impacte "informació", la percepció varia en funció de la *implicació* dels informants. Com s'ha pogut observar en aquest impacte, els *forans* tenen més percepció de l'impacte si hi han estat *implicats* (32,2%), amb un grau 5, mentre que un 80% dels *forans no implicats* es reparteix entre el grau de percepció 0 i 1.

Després d'analitzar les subhipòtesis, cal també destacar un parell d'aspectes que s'han observat a partir de les anàlisis dutes a terme fins aquí.

És important destacar, tal com s'ha pogut observar al llarg de l'anàlisi, que l'impacte "mala imatge" ha de ser analitzat de manera diferent que els altres impactes. Les seves característiques i la seva condició de cost fa que totes les anàlisis que es desenvolupin en relació amb aquest impacte hagin de ser realitzades en funció de les respostes dels informants sobre la seva existència. Per això, el procés d'anàlisi dels graus de percepció dels informants en relació amb l'impacte "mala imatge" es desenvolupa a partir de la divisió entre els que consideren que l'impacte *existeix* i aquells que consideren que *no existeix*.

Per consegüent, partint d'aquest exemple es pot manifestar que, en els casos d'impactes considerats costos, les percepcions variaran en funció de si els informants consideren que l'impacte *existeix* o que l'impacte *no existeix*.

Segons el que s'ha observat fins aquí, es pot afirmar que els graus de percepció varien en funció dels perfils dels informants. És a dir, els graus varien en funció de si els informants són *autòctons* o *forans*, com també varien en funció de si els informants hi estan *implicats* o *no* en l'acte.

Així doncs, a partir de l'anàlisi que s'ha desenvolupat en aquesta investigació, es

pot considerar que els informants *forans* tenen més percepció que els informants *autòctons*, i que els *implicats* tenen més percepció que aquells que *no estan implicats* en l'acte.

9.3. Algunes reflexions finals

Aquest apartat té l'objectiu d'identificar aquells aspectes que es consideren interessants, tant del procés d'adaptació dels impactes CIP i la seva aplicació al KdK com de les dades obtingudes de l'anàlisi exploratòria i de l'anàlisi en funció de les hipòtesis plantejades en aquesta investigació.

9.3.1. En relació amb l'aplicació del CIP

És important subratllar que l'adaptació dels impactes posposats pel CIP és un procés complex però necessari per tal de poder assegurar el bon desenvolupament de l'anàlisi.

Pel que s'ha pogut observar en aquesta investigació, s'ha de subratllar que les entrevistes no només han donat la possibilitat de conèixer en profunditat l'acte i els seus actors, sinó que també han donat la possibilitat d'identificar els impactes que aquest esdeveniment genera. Aquest és un aspecte important a tenir en compte, ja que, si els impactes que es decideixen analitzar són erronis o molt allunyats de la realitat, o bé només s'analitzen aquells impactes que segur que es desenvolupen, les dades poden generar desviacions errònies per a l'anàlisi.

Per tant, les impressions dels experts donen a l'investigador suficient informació per poder deduir quins són aquells impactes que l'esdeveniment genera i quin són els que no. És feina de l'investigador, però, seleccionar aquells impactes que proposa el CIP per ser analitzats en funció de les indicacions que hagin aportat els experts, i també en funció d'altres aspectes, com s'ha mostrat anteriorment⁴⁰⁷.

S'ha de destacar que resulta complex interpretar què han dit els experts. Per

⁴⁰⁷ La proposta metodològica de secció dels impactes que es fa en aquesta investigació ha estat molt útil, ja que es fa una llista dels impactes que poden ser interessants, seguidament es contrasten amb el que han dit els experts i els actors a les entrevistes en profunditat i finalment es proposa fer un test que aporta informació de comprensió d'aquests per part dels informants. Es pot consultar a l'apartat 8.1.1. *Els impactes adaptats*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

aquest motiu l'última fase d'aquest procés és essencial per identificar els impactes finals a analitzar. A través del test, automàticament s'identifiquen els impactes que no s'entenen o aquells que semblaven molt lògics per a l'acte però que no són prou clars per als informants. És a dir, s'acaben de perfilar els impactes a analitzar.

Així doncs, es recomana que el procés que s'ha desenvolupat per identificar i adaptar els impactes que proposa el CIP en l'acte que es vol analitzar sigui com s'ha dut a terme en aquesta investigació, ja que aquest permet identificar els impactes adients per ser analitzats.

Per altra banda, també cal destacar que, després d'adaptar els impactes proposats pel CIP al cas que volem analitzar, és essencial identificar els possibles errors i les millores necessàries per a l'enquesta a partir d'una primera prova pilot aplicada a informants reals. En aquesta investigació, la prova pilot ha estat de gran ajuda, ja que la identificació de millores abans del desenvolupament va assegurar que, durant la recollida de dades, no hi hagués problemes amb els conceptes ni el format proposat a l'enquesta.

Per tant, s'ha identificat que, en casos com el KdK, en què només es té un dia per a desenvolupar la recollida de dades, és essencial assegurar-se que no hi haurà problemes ni de comprensió ni de desenvolupament de l'enquesta durant el moment de recollida de les dades, ja que la repetició del procés de recollida de dades es fa molt difícil.

Aquest procés de recollida de dades durant el KdK a través de l'enquesta es va desenvolupar correctament. S'ha de destacar, però, que van ser de gran ajuda les guies de desenvolupament de l'enquesta per als enquestadors així com la petita formació que van fer. Això va permetre que l'enquesta es desenvolupés de la mateixa manera i que no hi hagués diferències en la manera de preguntar algunes de les qüestions que podrien ser conflictives, com el cas de l'impacte considerat cost o variables independents del perfil, com l'edat o el nivell d'estudis.

Un altre aspecte que també s'havia de tenir en compte va ser la distribució dels enquestadors durant el procés de recollida de dades. Aquests es van distribuir al llarg del recorregut de la desfilada i durant les diferents hores que va durar. Això va permetre no només obtenir informants de diferents tipus sinó en diferents moments de l'acte, des de persones que participaven en els grups fins a

espectadors i tant a l'inici de l'acte com durant l'esdeveniment i fins i tot en els últims moments de la desfilada.

Per consegüent, després de ressaltar els aspectes més importants de l'adaptació i de l'aplicació del CIP en el KdK, es fa un resum tenint en compte diverses consideracions essencials per a futures investigacions:

- L'adaptació del model CIP al cas a analitzar s'ha de fer a partir d'un procés metodològic que permeti assegurar tant l'objectivitat de l'adaptació com la correcta selecció dels impactes a analitzar.
- En casos en què es vol aplicar el CIP a actes únics que es desenvolupen una vegada i que no permeten repetir fàcilment la recollida de dades, és essencial assegurar-se que el disseny de l'enquesta és correcte i que no crea malentesos que portin a dades errònies. Per això es recomana que es desenvolupi una prova pilot amb informants reals del lloc on es desenvoluparà l'acte un dies abans.
- Es recomana també que, durant el procés de recollida de dades, per una banda, s'asseguri que tots els enquestadors facin l'enquesta de la mateixa manera i, per l'altra, que es cobreixin diferents franges horàries i diferents localitzacions al llarg de l'esdeveniment. Això assegurarà tenir varietat d'informants en diversos moments i ajudarà a obtenir dades variades.

9.3.2. En relació amb els resultats obtinguts

En aquest apartat ens proposem exposar aquells aspectes a tenir en compte en relació amb les dades obtingudes dels dos tipus d'anàlisi aquí exposats: de l'anàlisi exploratòria en funció de les variables del perfil sociodemogràfic, sociocultural i d'implicació; i de l'anàlisi desenvolupada per contrastar la primera i la segona hipòtesis d'aquesta investigació.

9.3.2.1. Sobre l'anàlisi exploratòria

En relació amb els resultats que s'han obtingut de l'anàlisi exploratòria, s'ha de ressaltar que s'ha generat una gran quantitat de dades, de les quals s'han descartat aquelles que no eren significatives estadísticament.

Tal com s'ha exposat anteriorment, en relació amb l'impacte "informació", s'han

identificat tres taules de contingència que ens aporten tres afirmacions significatives sobre aquest impacte. De l'impacte "tradicions" s'han identificat dues taules, que també ens aporten dues idees significatives; de l'impacte "integració / cohesió social" se n'han identificat tres, que han generat tres afirmacions significatives; i de l'impacte "mala imatge", cinc més, amb les seves cinc idees clau.

Seguidament s'exposen les tretze consideracions que es poden extreure de les dotze taules de contingència significatives estadísticament exposades anteriorment.

En relació amb l'impacte "informació":

- Es pot afirmar que els informants que tenen com a llengua materna alguna de les *llengües minoritàries* de la ciutat són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada que percep l'impacte "informació" com a *existent*, amb un 85,7% d'aquests. És a dir, es pot deduir que les minories, procedents d'altres països del món, són les que més perceben aquest impacte com a *existent*.
- Les persones enquestades que viuen a la *segona línia de proximitat* són les que tenen una majoria dels seus membres més elevada que considera l'impacte "informació" com a *intencionat*, amb un 73,7%. Per tant, es pot deduir que els que viuen més lluny del lloc on es desenvolupa l'acte són els que més consideren que l'impacte informació ha estat *intencionat*.
- Els que *no hi participen* són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada que considera que l'impacte "informació" no els afecta *gens* la seva qualitat de vida, amb un 61,3%. A partir de les dades que s'han aportat fins aquí, es pot afirmar que la participació influeix en la percepció dels informants sobre la intensitat de l'impacte "informació".

En relació amb l'impacte "tradicions":

- Els informants que tenen la *nacionalitat de la resta del món* consideren en la seva majoria que l'impacte "tradicions" els afecta *molt* (amb un 30,3%), mentre que els que tenen la *nacionalitat alemanya* consideren en la seva majoria que aquest impacte no els afecta *gens*, amb un 39,3%. Per tant, es podria afirmar que aquells que tenen la nacionalitat lluny d'Alemanya són els que tenen la majoria dels seus membres que consideren que l'impacte "tradicions" els afecta *molt* la seva qualitat de vida, mentre que els que tenen la nacionalitat

alemanya (NA) opinen en majoria que aquest impacte no els afecta *gens*.

- Els informants que tenen com a *llengua materna l'alemany* consideren en la seva majoria que l'impacte “tradicions” no els afecta *gens* (amb un 38,9%), mentre que els que tenen com a llengua materna alguna *llengua minoritària* de la ciutat consideren en la seva majoria que aquest impacte els afecta *molt* (amb un 36,1%). Per tant, es pot manifestar que els LLM són els que tenen la seva majoria que consideren que aquest impacte els afecta *molt*, mentre que els LLA creuen que aquest impacte no els afecta *gens*.

En relació amb l'impacte “integració / cohesió social”:

- Els informants amb un nivell d'estudis de *formació professional o batxillerat* tenen una majoria més elevada dels seus membres que considera que l'impacte “integració / cohesió social” ha estat intencionat (amb un 90% cada un). Així doncs, es pot deduir que aquells que tenen un nivell d'estudis més alt són els que més consideren que l'impacte “integració / cohesió social” és un impacte *intencionat*.
- Els informants que tenen com a *llengua materna l'alemany* consideren en la seva majoria que aquest impacte no els afecta *gens* (amb un 41,4%), mentre que la majoria dels que tenen com a llengua materna alguna *llengua minoritària* de la ciutat considera que aquest impacte els afecta *molt* (amb un 41,7%). Per tant, es pot concloure que aquells informants que tenen com a llengua materna una llengua minoritària consideraran que l'impacte “integració / cohesió social” els afecta la seva qualitat de vida, mentre que els LLA manifesten que aquest impacte no els afecta *gens*.
- Encara que la majoria dels participants considera que aquest impacte no els afecta *gens* la seva qualitat de vida, els *no-participants* són els que tenen un percentatge més elevat dels seus membres que així ho creuen (amb un 61,3%). Per tant, es pot deduir que aquells que s'impliquen en l'acte tenen més percepció que l'impacte “integració / cohesió social” els afecta la seva qualitat de vida.

En relació amb l'impacte “mala imatge”:

- Dels informants que consideren que l'impacte “mala imatge” *existeix* són un 35% de les persones enquestades, mentre que els que consideren que *no existeix* són un 65%.
- Els informants que van *participar* en l'acte són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres que considera que l'impacte “mala imatge” és un

impacte *negatiu* (amb un 78,8%). Per tant, es pot dir que la *participació* augmenta la percepció de considerar *negatiu* aquest impacte.

- Els informants que tenen un percentatge més elevat dels seus membres que considera que l'impacte "mala imatge" *no ha estat intencionat* són els que tenen la *nacionalitat alemanya* (amb un 61,2%), mentre que els que tenen la *nacionalitat de la resta del món* consideren que l'impacte "mala imatge" ha estat *intencionat* (amb un 63,6%). Així doncs, es pot considerar que, com més lluny d'Alemanya tinguin la *nacionalitat*, els informants consideren aquest impacte més *intencionat*.
- Els informants que viuen a la *segona línia de proximitat* són els que tenen un percentatge més elevat dels seus membres que considera que l'impacte "mala imatge" *no ha estat intencionat* (amb un 68,4%). Per tant, es pot afirmar que els que viuen més lluny del lloc on es desenvolupa l'acte consideren més que aquest impacte *no ha estat intencionat*.

Les idees i les afirmacions que s'han pogut apuntar fins aquí ens aporten informació rellevant sobre quines són les variables que afecten alguns aspectes de les percepcions dels informants vers els impactes. Tanmateix, no ens permeten observar les tendències que tenen els informants sobre certes variables de la percepció a través de tots els impactes.

És a dir, a causa de la no-significativitat estadística d'alguna anàlisi, no se'ns permet fer una comparativa significativa entre els resultats de l'existència, entre cada un dels impactes, ni de la valoració, la intensitat o la intencionalitat de forma transversal en tots i cada un dels impactes. Per tant, no podem observar els resultats de les variables de perfils segons tots els impactes, com, per exemple, el gènere en funció de totes les percepcions i els impactes.

Seguidament, doncs, s'exposen els aspectes que es creuen importants a destacar del procés d'exploració de les dades que s'ha dut a terme al llarg d'aquesta anàlisi:

- Les dades aporten informació rellevant i, per tant, permeten afirmar de forma significativa aspectes generals que sorgeixen de l'aplicació del CIP al KdK.
- El fet de no poder fer servir totes les dades, ja que s'han descartat diverses taules de contingència que no eren significatives, no permet desenvolupar certes anàlisis transversals que mostrarien tendències concretes de percepció per part dels informants.

9.3.2.2. Sobre l'anàlisi en funció de les hipòtesis

En relació amb l'anàlisi que s'ha desenvolupat per contrastar les dues primeres hipòtesis, hi ha dos aspectes principals que es consideren importants: el procés d'anàlisi i els resultats que se n'han obtingut.

El *procés d'anàlisi* per contrastar la segona hipòtesi ens ha portat a desenvolupar una codificació de variables per crear tant els perfils dels informants com una escala de graus per valorar la percepció dels informants.

Pel que fa a la creació dels perfils, cal subratllar que aquests s'han creat a partir de les variables que s'han considerat de gran influència vers les percepcions dels informants⁴⁰⁸. És a dir, els perfils que s'han creat no només identifiquen la *implicació* dels informants en l'esdeveniment, sinó també si aquests són *autòctons* o *forans* respecte a l'entorn on es desenvolupa l'acte.

Al llarg del procés que s'ha dut a terme per a la creació dels perfils, s'identifica que, encara que la recodificació de les variables no ha estat un problema, la interpretació ha estat més complexa. A partir del creuament de les variables es generen vuit perfils que han estat recodificats en quatre.

L'escala de graus de percepció s'ha dissenyat per poder observar els diferents nivells de percepcions en funció dels perfils dels informants. Pel que fa a l'índex numèric, s'ha atorgat puntuació numèrica més elevada a aquelles respostes positives i a aquelles respostes que expressen màxima intensitat.

Per tant, després d'observar el procés d'anàlisi que s'ha dut a terme, es destaquen els aspectes següents:

- La necessitat de creació tant de perfils com de graus de percepció per fer possible l'anàlisi que contrasti la segona hipòtesi d'aquesta investigació.
- La selecció de les variables per generar els perfils s'ha desenvolupat en funció de la selecció de les variables que es consideren de gran influència en les percepcions de les persones.
- Pel que fa al procés de creació dels perfils, és important subratllar la necessitat

⁴⁰⁸ Com s'ha exposat anteriorment, s'han seleccionat les variables de participació i residència, que es recodificaran amb les variables implicació / no-implicació; i, per altra banda, les variables de nacionalitat i llengua materna, que es recodificaran amb la variable autòctons/forans. Això ha permès generar perfils a través de la combinació d'aquestes dues noves variables. Es pot consultar aquest aspecte a l'apartat 9.2.2. *En relació amb la segona hipòtesi*, d'aquest capítol.

de la doble recodificació que faci possible la significació estadística de l'anàlisi posterior. És a dir, reconvertir els vuit perfils en quatre.

- Els graus de percepció es desenvolupen a través d'un índex numèric que permet veure els majors i els menors graus de percepció.
- Aquest índex numèric es desenvoluparà de la mateixa manera per a aquells impactes que són considerats beneficis i per a aquells impactes considerats costos.

En referència a les dades que s'han obtingut, seguidament s'exposen les idees principals que se'n poden extreure.

En relació amb l'impacte "informació":

- Els *forans implicats* són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres (32,2%) amb un grau de percepció de l'impacte "informació" més elevat (grau 5). Per tant, es pot considerar que els *forans implicats* són els informants més sensibles a aquest impacte. Per altra banda, els autòctons implicats tenen la seva majoria (21%) en el mateix grau de percepció 5.
- Els *implicats*, tant *autòctons* com *forans*, són els que tenen més grau de percepció d'aquest impacte. Per tant, es dedueix que la *implicació* influeix en la percepció dels informants sobre l'impacte "informació".

En relació amb l'impacte "tradicions":

- Els *forans implicats*, són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada (23,7%), amb un grau de percepció de l'impacte "tradicions" més elevat (grau 6). Per tant, podem considerar que els *forans implicats* són els informants més sensibles a l'impacte "tradicions".

En relació amb l'impacte "integració / cohesió social":

- Els *forans implicats* són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres (62,7%) amb una percepció de l'impacte "integració / cohesió social". Per tant, es pot considerar que aquests són els més sensibles vers l'impacte "integració / cohesió social".

En relació amb l'impacte "mala imatge":

- Els *forans implicats* són els que tenen una majoria dels seus membres més elevada (81,4%) que considera que aquest impacte *no existeix*. Mentre que els

informants que tenen un grau de percepció 3 i 5 són els que tenen unes majories més elevades dels seus membres que opinen que aquest impacte *no existeix* (amb un 88,5% i un 88,2% respectivament). Per tant, es pot deduir que els *forans implicats* són els que més consideren que aquest impacte *no existeix*, mentre que els graus de percepció 5 i 3 són els que corresponen a les majories més elevades que consideren que aquest impacte *no existeix*.

Segons el que s'ha exposat fins aquí, es pot deduir que els *implicats* són els informants més sensibles als impactes que s'han analitzat, ja que són els que més els perceben. Els *forans implicats* són els informants més sensibles als impactes "informació", "integració / cohesió social" i "mala imatge"; mentre que els *autòctons implicats* són els més sensibles a l'impacte "tradicions".

Els anàlisis s'han desenvolupat com s'ha dissenyat, a partir de cada un dels impactes en funció dels perfils dels informants i dels graus de percepció que aquests han tingut. Hem de fer notar que, en el cas de l'impacte "integració / cohesió social", per poder assegurar la significació estadísticament, aquesta anàlisi només ha estat possible a través de la recodificació dels graus de percepció, entre aquells que perceben i aquells que no perceben.

Fins aquí, doncs, s'han apuntat els diversos aspectes que es consideren importants: a) el procés d'aplicació del CIP, amb l'adaptació dels impactes al cas a analitzar, la importància del test previ i la bona coordinació del procés de recollida de dades; i b) el procés d'anàlisi per contrastar les hipòtesis que ens ha ocasionat la creació de perfils dels informants i graus de percepció.

Capítol 10. Incorporació del Cultural Impact Perception a l' anàlisi de l'efectivitat

Com s'ha comentat anteriorment⁴⁰⁹, aquesta investigació planteja observar la possibilitat d'incorporar el model CIP, a l'anàlisi de l'efectivitat, com a part de l'anàlisi de l'avaluació d'una política pública. Segons alguns autors (Subirats, Knoefel, Larrue, Verone 2008), l'anàlisi de l'efectivitat consisteix a observar si els impactes generats per un acte d'implementació d'una política es produeixen de la manera prevista. A tal efecte, els mateixos autors consideren que l'anàlisi de l'efectivitat tracta de comparar el que es volia aconseguir, és a dir, els resultats esperats, i el que s'ha generat, és a dir, els impactes que s'han creat a partir de l'acte d'implementació.

Per iniciar aquest apartat es vol recordar que la hipòtesi d'aquesta investigació planteja la relació entre l'anàlisi CIP i l'anàlisi de l'efectivitat. Aquesta es formula de la manera següent:

H3. Si la mesura dels impactes culturals d'esdeveniments culturals a partir del *Cultural Impact Perception* és un element a considerar per a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

Per contrastar aquesta hipòtesi es proposa observar el procés que s'hauria de desenvolupar per integrar el CIP a l'anàlisi de l'efectivitat i observar els possibles problemes que això comportaria. A tal efecte, en aquest apartat, ens proposem considerar el CIP com a element a utilitzar per a l'anàlisi de l'efectivitat.

Tanmateix, per poder donar resposta a la tercera hipòtesi d'aquesta investigació, cal considerar també les subhipòtesis que se'n deriven i que contribuiran a la seva contrastació. Aquestes es formulen de la manera següent:

- H3.1. Els esdeveniments culturals sustentats per polítiques públiques poden ser considerats *outputs* d'aquestes polítiques.

⁴⁰⁹ Vegeu l'apartat 5.3. *Aplicació del model CIP a l'anàlisi de l'efectivitat*, del capítol 5.

- H3.2. La mesura de les percepcions dels impactes culturals a través del CIP pot ser considerada com l'element metodològic per mesurar impactes intangibles, els impactes culturals per exemple, generats per un acte d'implementació.

Així doncs, en aquest capítol es proposa fer una primera mirada a la possible combinació del model CIP amb el procés d'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública. Per dur a terme aquest procés es proposa desenvolupar un primer exercici amb el Karneval der Kulturen (KdK). Per tant, aquest capítol té dos objectius: per una banda, es proposa identificar si el KdK pot ser entès com a acció o acte d'implementació d'una política pública; i per altra banda, pretén observar si, des del punt de vista metodològic, el CIP es pot aplicar al procés d'anàlisi de l'efectivitat.

10.1. Procés metodològic

Com s'ha comentat anteriorment⁴¹⁰, aquesta investigació entén que l'anàlisi de l'efectivitat és una anàlisi del complex procés d'avaluació d'una política pública. Ens basarem en la definició de Subirats, Knoepfel, Larrue i Varone (2008), que identifiquen l'efectivitat com aquella anàlisi que:

“[la efectividad] Mide el grado de adecuación entre los objetivos normativos de una política y el comportamiento real de los grupos-objetivo. El examen de la efectividad de una política exige una comparación sistemática entre “los efectos que deberían darse en los grupos-objeto” según los elementos operacionales de los PPA (programas de acción político-administrativos), los planes de acción y los actos formales de implementación y por otro lado las modificaciones de conducta realmente producidas en los grupos-objetivo.” (Subirats, Knoepfel, Larrue i Varone 2008:219)

És interessant considerar la diferència entre la “modificació de conducta realment produïda”, de la qual parlen els autors, i els impactes culturals. Efectivament, un impacte cultural pot estar en la base d'una modificació de conducta, però sempre tindrà un caràcter més obert, i deixarà un gran marge a la impredecibilitat. És per això que aquesta investigació, que s'ha centrat en els impactes culturals, ha desestimat l'anàlisi a partir d'indicadors quantitatius i ha optat per l'anàlisi i la

⁴¹⁰ Consulteu l'apartat 5.3. *Aplicació del model CIP a l'anàlisi de l'efectivitat*, del capítol 5.

mesura a través de les percepcions manifestades.

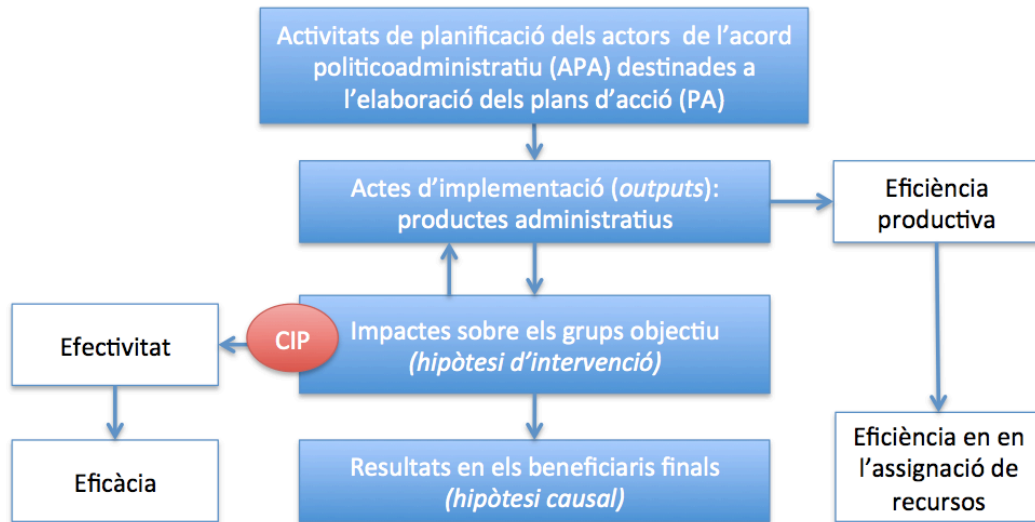
L'avaluació de l'efectivitat analitza els impactes que es produeixen de manera prevista pels programes d'acció politicoadministratius (PPA), els plans d'acció i els *outputs* o els productes administratius. Per tant, l'efectivitat estableix una comparació entre els impactes previstos i els impactes obtinguts, així es verifica la hipòtesi d'intervenció de la política pública.

En alguns casos, aquesta comparativa no resulta gaire complexa, ja que els resultats o impactes generats per l'acte d'implementació són comptables i, per tant, més senzills de mesurar. Ens referim, per exemple, als impactes econòmics d'una política social o dels resultats tangibles d'una política de salut. Per altra banda, però, hi ha casos en què els resultats generats per una política pública són intangibles o més complexos de mesurar. Per aquest motiu s'han fet servir altres processos d'anàlisi i avaluació i s'han utilitzat indicadors que permeten mesurar els resultats d'aquestes accions⁴¹¹, com l'augment del nombre d'entrades venudes o la producció d'espectacles de teatre en barris marginals. Aquest tipus d'anàlisi bàsicament quantitatiu acaba generant una gran complexitat d'indicadors i els fa derivar cap a un gran nombre de subindicadors, que difícilment poden analitzar objectius intangibles.

Així doncs, s'identifica una problemàtica metodològica existent a causa de la complexitat que suposa la mesura de certs impactes intangibles; per aquest motiu es proposa el CIP com a model d'anàlisi per mesurar els efectes i els impactes culturals generats en els grups-objectiu.

⁴¹¹ Com s'ha exposat a l'apartat 3.3. *Diferents anàlisis d'impactes i outcomes*, algunes d'aquestes propostes es poden trobar en els estudis i les anàlisis de l'avaluació de les polítiques culturals, com poden ser: en Gascó (2003), titulat *L'avaluació de polítiques públiques culturals: estudi empíric a l'administració local*; en A. Planas Lladó, 2009, titulat *L'avaluació de polítiques socioculturals municipals. Una proposta d'indicadors, 2009, de la Universitat de Girona*; en el que encara està en procés de desenvolupament iniciat el 2007 pel FEMP (Federación Española de Municipios y Provincias), titulat *Sistema de indicadores para la evaluación de las políticas culturales locales en el marco de la Agenda 21 de la Cultura*; o en Subirats, Fina, (2008) titulat *El retorn social de les polítiques culturals*, entre d'altres.

Figura 10.1. Adaptació del CIP a l'última fase dels objectius i els criteris d'avaluació de la política pública

Font: creació pròpia a partir de Subirats, Knoepfel, Larrue i Varone 2008:226

Aquesta figura mostra la proposta d'incorporació del CIP a l'anàlisi sobre els impactes als grups-objectiu⁴¹², per poder verificar la hipòtesi d'intervenció. Per tant, el CIP ajuda a mesurar els impactes culturals generats per la intervenció en els públics-objectiu.

Com s'ha exposat en el marc metodològic⁴¹³, es proposen tres fases per a l'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat: una primera on s'identificarà la política que s'avalua a través del cas que hem analitzat, una segona que identificarà els impactes previstos plantejats per part de l'administració i una tercera que compararà els impactes previstos amb les dades que aporta el CIP.

10.2. Un exemple: el CIP a l'anàlisi de l'efectivitat aplicat al KdK

Aquest apartat vol ser un petit exemple, a mode de primer tast, de la incorporació metodològica fins aquí proposada, on s'hi puguin identificar mancances, febleses i virtuts. Seguirem els diferents passos que s'han proposat anteriorment per il·lustrar i provar com seria una incorporació metodològica d'aquestes característiques.

⁴¹² Com es pot comprovar en l'apartat 5.3. *Aplicació del model CIP a l'anàlisi de l'efectivitat*, del capítol 5 d'aquesta investigació.

⁴¹³ Es pot consultar l'apartat 5.3. *Aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat*, del capítol 5 d'aquesta recerca, on s'especifiquen tots els passos que es proposen desenvolupar en aquesta investigació per aplicar el CIP a aquesta anàlisi més complexa.

10.2.1. La política: el KdK com a acte d'implementació

En aquesta primera part s'ha d'identificar la política que es vol analitzar i consegüentment els actes d'implementació. Ens proposem, per tant, identificar polítiques, programes d'acció i actes d'implementació que sustentin l'existència del KdK.

Com s'ha especificat en el capítol 5 d'aquesta investigació⁴¹⁴, aquest pas pot semblar poc necessari per a aquelles investigacions que tinguin com a objecte d'estudi una política concreta a analitzar; tanmateix, es recomana que es faci aquest primer pas com a exercici inicial. Aquest permetrà verificar i comprovar que l'acte que s'analitza és un acte d'implantació sustentat per la política en concret, a la vegada que s'observarà si hi ha altres polítiques o estratègies que estan implicades en el mateix acte.

En el nostre cas s'ha pogut constatar que la política d'integració de l'administració de Berlín és el context polític que té en compte el KdK i el WdK com a actes d'implementació.

La política d'integració de l'administració de Berlín és gestionada pel Comissionat per a la Integració i Migració (*Beauftragter für Integration und Migration*) que depèn del Departament per a la Integració, Treball i Afers Socials (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*) del Senat de Berlín. El 2005 aquest organisme va fixar el primer concepte d'integració de Berlín sota el lema de "promoure la diversitat - reforçar la cohesió". Actualment la política d'integració es planteja les següents àrees de treball.

⁴¹⁴ Com es pot consultar a l'apartat 5.3.1. El procés d'aplicació, del capítol 5.

Taula 10.1. Àrees d'acció de la política d'integració del Senat de Berlín

Seither arbeitet Berlin in acht Handlungsfeldern, die zum Erfolg der Integrationspolitik beitragen. Zusammengefasst lauten sie:

1. Die Anziehungskraft einer europäischen Metropole auf kreative Menschen aus aller Welt nutzen und erhalten.

2. Den Zugang zu Ausbildung, Arbeit und Erwerb für alle Berliner schaffen.

3. Die Verantwortung übernehmen, junge Talente zu erkennen und früh zu fördern.

4. Eine kundenorientierte Berliner Verwaltung und interkulturell offene, soziale Dienste schaffen.

5. Den Zusammenhalt der Bürger im Stadtraum, in Bezirken und Quartieren stärken.

6. Eine Zivilgesellschaft fördern, die gegen Diskriminierung arbeitet.

7. Menschenrechte und Perspektiven für Flüchtlinge auf die bundespolitische Agenda setzen.

8. Eine gute Zusammenarbeit zwischen Senat und Bezirken fördern, die Integration als ressortübergreifende Querschnittsaufgabe verstehen.

Berlín està treballant en vuit àrees d'acció que contribueixin a l'èxit de la política d'integració. Resumides de la manera següent:

1. L'atractiu de mantenir la ciutat com a metròpoli europea amb gent creativa de tot el món.

2. L'accés a l'educació i a l'ocupació per a tots.

3. La responsabilitat de reconèixer el talent dels joves i promoure'l.

4. La creació d'una administració de Berlín orientada als ciutadans, la interculturalitat i la creació de serveis socials.

5. Enfortir la cohesió social dels ciutadans tant en els barris com en els districtes.

6. Promoure una societat civil que treballi contra la discriminació.

7 Incloure els drets humans i les expectatives dels refugiats a l'agenda de la política federal alemanya.

8. La bona cooperació entre el Senat i els districtes, donant a entendre que la integració és una tasca interdepartamental.

Font: extret del document "Arbeit, Bildung, Chancengleichheit – das ABC der Berliner Integrationspolitik", 2009

El concepte de *promoció i suport de projectes d'integració* és la representació pràctica d'alguns dels principis d'una millor integració. Alguns d'aquest punts són:

- Integració a través de l'educació: que ha de promocionar i reconèixer el talent.
- Integració a través de l'enfortiment de la cohesió social i espacial.
- Integració a través de l'obertura intercultural.
- Integració a través de la participació i l'enfortiment de la societat civil⁴¹⁵.

En aquest sentit el concepte que es va definir el 2007⁴¹⁶ exposa que la integració és una responsabilitat de tota la societat, tant de les comunitats majoritàries com de les minoritàries i dels grups discriminats. El concepte d'*integració* variarà molt segons el punt de vista des del qual es miri, encara que, per desenvolupar-lo, es

⁴¹⁵ Aquests aspectes estan descrits més detalladament en el document explicatiu de la Política d'Integració del Senat de Berlín, que es pot consultar a *Integrationskonzept 2007 des Berliner Senats*: www.berlin.de/lb/intmig/publikationen/berichte/index.html (darrera consulta: octubre del 2011).

⁴¹⁶ Aquest concepte es pot trobar a la pàgina web que hem citat en la nota a peu de pàgina anterior.

compta amb tots els grups, els immigrants i les seves famílies, els grups marginats i els grups majoritaris, per així aconseguir promoure la integració i la diversitat.

La política d'integració es basa en diferents projectes i accions així com en el finançament de projectes ja existents que, per les seves característiques, es consideren dins dels camps d'acció especificats per la política. Hi ha bàsicament quatre camps d'acció⁴¹⁷:

- Camp d'acció 1: donar suport a l'estructura de projectes, associacions i federacions.
- Camp d'acció 2: promoure l'accés a l'educació i la formació professional per a joves desfavorits.
- Camp d'acció 3: promoure la igualtat d'oportunitats a través d'ofertes d'aprenentatge de la llengua de nivell elemental per a grups específics.
- Camp d'acció 4: promoure la infraestructura social, activitats socioculturals i d'integració de les activitats en el context urbà.

Seguidament ens centrarem en el camp d'acció 1, dedicat a determinar l'estructura dels projectes, associacions i federacions. Aquest camp té dos objectius principals:

- Promoure el treball professional de les companyies interculturals o fusionades, com també les pròpies d'un grup ètnic que treballen o actuen per a la societat majoritària.
- Ajudar als projectes multiètnics i l'enfortiment de les xarxes.

Per poder assolir aquests objectius, s'ajuda al desenvolupament de projectes, com el WdK⁴¹⁸, que no només generen treball professional entre diferents comunitats minoritàries, sinó que també ajuden aquestes comunitats minoritàries a organitzar-se i a tenir contacte amb les comunitats majoritàries.

Seguidament s'exposen els plans d'acció, els objectius i els actes d'implementació que sustenta el Senat amb la seva política d'integració, a través del camp d'acció 1.

⁴¹⁷ A l'annex 11. *Política d'integració de la ciutat de Berlín*, s'exposen més detalladament cada un dels quatre camps d'acció, tant objectius i voluntats que es desenvolupen com projectes que es financen i als quals es dona suport.

⁴¹⁸ Per a més informació sobre les característiques i els objectius del WdK es pot consultar l'apartat 7.2. *Un carnaval de tots i per a tots*, del capítol 7 d'aquesta investigació.

Taula 10.2. Objectius i actes d'implementació del camp d'acció 1

	Plans d'acció	Objectius	Actes d'implementació
Text original	<i>Handlungsfeld 1</i> <i>Strukturbestimmende</i> <i>Projekte,</i> <i>Zusammenschlüsse</i> <i>und Dachverbände</i> <i>durch.</i>	<i>Förderung von Zusammenschlüssen</i> <i>professionell arbeitender Träger, die u.a.</i> <i>auch über die eigene Ethnie hinaus aktiv</i> <i>werden und / oder in die</i> <i>Mehrheitsgesellschaft wirken.</i> <i>Stärkung multiethnischer Projekte und</i> <i>Ausbau von Netzwerken.</i>	• WdK /KdK. • Lateinamerika-Zentrum. • Migrationsrat Berlin & Brandenburg. • Polnischer Sozialrat e.V. • Süd-Ost Europa Kultur e.V. • Türkischer Bund in Berlin-Brandenburg .e.V.
Text traduït	Camp d'acció 1 Determinar l'estructura de projectes, associacions i federacions.	Promoure el treball professional de les companyies interculturals o fusionades, i les pròpies d'un grup ètnic que treballen o actuen per a la societat majoritària. Ajudar en els projectes multiètnics i l'enfortiment de les xarxes.	• Verband für interkulturelle Arbeit VIA.

Font: elaboració pròpia a través de les dades extretes de diferents documents

Com es pot comprovar en aquesta taula, el camp d'acció 1 se centra tant en el suport i desenvolupament del treball i la col·laboració entre diferents comunitats com en el treball dels professionals de les comunitats, i sustenta projectes propis de les comunitats per garantir el desenvolupament de xarxes.

Per desenvolupar aquests objectius, el Senat dóna suport a iniciatives promogudes per la pròpia administració i també a d'altres generades per agents socials. Alguns d'aquests projectes són els que s'han identificat a la taula anterior, com el WdK i el KdK, i també altres iniciatives com el *Lateinamerika-Zentrum*⁴¹⁹ (Centre llatinoamericà), *Migrationsrat Berlin & Brandenburg*⁴²⁰ (Consell d'immigració de les regions de Berlín i Brandemburg), *Polnischer Sozialrat e.V.*⁴²¹ (Consell social polonès), *Türkischer Bund in Berlin-Brandenburg. e.V.*⁴²² (Associació turca de la regió de Berlín i Brandenburg), *Süd-Ost Europa Kultur e.V.*⁴²³ (Associació cultural del sud-est d'Europa), *Verband für interkulturelle Arbeit*

⁴¹⁹ Per a més informació es pot consultar www.casalatinoamericana.de (darrera consulta: octubre del 2011).

⁴²⁰ Per a més informació es pot consultar www.mrbp.de (darrera consulta: octubre del 2011).

⁴²¹ Per a més informació es pot consultar www.polskarada.de (darrera consulta: octubre del 2011).

⁴²² Per a més informació es pot consultar www.tbb-berlin.de (darrera consulta: octubre del 2011).

⁴²³ Per a més informació es pot consultar www.suedost-ev.de (darrera consulta: octubre del 2011).

VIA⁴²⁴ (Associació per al treball intercultural).

Després d'observar com sustenta i suporta el Senat diferents projectes a partir del Comissionat per a la Integració i Migració (*Beauftragter für Integration und Migration*), es passa a analitzar el KdK com a acte d'implementació identificat anteriorment dins dels projectes del camp d'acció 1 de la política d'integració actual.

Com s'ha comentat anteriorment⁴²⁵, el KdK és una de les activitats més importants de la institució anomenada *Werkstatt der Kulturen (WdK)*. Aquesta institució, creada i iniciada per l'Ajuntament de Berlín a finals dels anys vuitanta⁴²⁶, desenvolupa diferents activitats i esdeveniments amb l'objectiu de ser un taller per a la integració social. Bàsicament està finançada pel Senat de Berlín, concretament pel Comissionat per a la Integració i Migració del Departament d'Integració, Treball i Afers Socials del Senat de Berlín.

Durant el 2004 el pressupost concedit pels fons del Senat va ser de 625.000 euros. Aquest pressupost garantia la subsistència de la institució, de manera que els projectes que sorgien al voltant del WdK havien de trobar formes alternatives de finançament, ja que no tot podia sortir de la mateixa bossa (Kosnick 2004). El 2011 el pressupost del Senat dedicat al WdK és una mica més d'1 milió d'euros, i el pressupost total, amb l'ajut d'altres fonts de finançament, és una mica més de 1,3 milions d'euros (Band 6 Epl. 0903 Integration, Arbeit und Soziales 2010-2011).

Seguidament es mostra una taula on es pot veure l'evolució tant de la quantitat destinada al WdK en els pressupostos anuals del Senat de Berlín, des del 2006 fins al 2011, com de l'aparició o no dels pressupostos del Senat dedicats al KdK dins dels pressupostos del WdK.

⁴²⁴ Per a més informació es pot consultar www.via-in-berlin.de (darrera consulta: octubre del 2011).

⁴²⁵ Com es pot comprovar a l'apartat 7.1.1.2. Les institucions culturals i la immigració, del capítol 7 d'aquesta investigació.

⁴²⁶ Amb la iniciativa del que aleshores era l'alcalde de la ciutat, Richard von Weizsäcker, del CDU (de 1981 a 1984, que va passar a ser el president de la República fins al 1994), i de la Comissionada d'Afers Estrangers, Barbara John, també del CDU (de 1981 a 2003).

Taula 10.3. Pressupostos totals i partides destinades al WdK i al KdK en milers d'euros

Pressupost de l'any fiscal	Pressupost total del WdK	Partida destinada al WdK des del Senat	Citació específica del KdK	Partida destinada al KdK	
2006-2007	2006	1.325.000	781.000	No, però	46.000
	2007	1.329.000	783.000	s'especifica finançament del projecte.	48.000
2008-2009	2008	1.128.350	906.900	Sí.	171.900
	2009	1.218.350	906.900		171.900
2010-2011	2010	1.376.670	1.040.950	No, però	35.950
	2011	1.376.670	1.040.950	s'especifica finançament del projecte.	35.950

Font: Haushaltsplan von Berlin für die Jahre von 2006 bis 2011 Band 6 Epl. 0903 Integration, Arbeit und Soziales⁴²⁷

A partir de les informacions exposades en aquesta taula es pot deduir que el WdK té altres fons d'ingressos a més de la del Senat. També s'observa que en els pressupostos del WdK no sempre consten de manera específica les partides destinades al KdK. El 2008-2009 és l'únic període en el qual el pressupost del WdK preveu una partida específica dels fons concedits pel Senat destinats al KdK.

Tanmateix, aquesta partida finalista de la inversió del Senat en el KdK en cap cas s'ha d'entendre com el seu pressupost total, ja que les grans partides, com personal i administració, es cobreixen directament des del WdK. Així doncs, com que no s'ha accedit al pressupost específic del KdK, es dedueix que gran part d'aquest s'inclou en el del WdK. També es dedueix que els costos que genera el carnaval mateix durant els dies en què es desenvolupa, com poden ser aspectes de producció i logística, es duen a terme amb un finançament addicional al del Senat.

Aquest pressupost dedicat exclusivament al KdK, pel que s'ha pogut saber⁴²⁸, no

⁴²⁷ Aquests documents es poden trobar a la pàgina web oficial de la ciutat de Berlin: <http://www.berlin.de/sen/finanzen/haushalt/download/> (darrera consulta: juliol del 2011).

⁴²⁸ No s'ha accedit al pressupost específic del KdK, de manera que informacions com aquesta han estat extretes de diversos mitjans de comunicació o d'alguna part d'entrevistes dutes a terme en profunditat, com la de la Nadja Mau (Nad1704:41).

només està cobert pel WdK mateix sinó pels districtes que també hi participen, així com pels propis grups que desfilen. Els districtes de Friedrichshain-Kreuzberg i el de Neukölln⁴²⁹ inverteixen sobre tot en la festa al carrer. Així doncs, podem considerar que les grans fonts de finançament del KdK són el WdK, que en part està finançat pel Senat de Berlín, els districtes que també reben ajuda del Senat i els mateixos grups participants.

Seguidament s'especifiquen alguns aspectes que ajuden a entendre el KdK com a acte d'implementació de la política d'integració de la ciutat de Berlín.

- Malgrat que té un important suport econòmic de diferents entitats privades, l'acte té una relació clara i directa amb l'administració. L'administració suporta i ajuda al desenvolupament d'aquest acte. En aquest cas, el KdK està finançat en gran part per Senat de Berlín, i també pels districtes de Friedrichshain-Kreuzberg i Neukölln.
- L'acte també està relacionat, a través de les seves característiques, amb les voluntats d'una estratègia política concreta. El KdK forma part dels plans d'acció (PA) i dels actes formals d'implementació (*outputs*); és a dir, forma part de les activitats i les decisions administratives.
- L'acte està relacionat amb la hipòtesi d'intervenció i la hipòtesi causal de les autoritats polítiques administratives que volen resoldre el problema identificat com a públic. En aquest cas, el KdK està relacionat amb la voluntat política i l'estratègia del camp d'acció 1, que pretén reforçar la interculturalitat apostant per donar suport als projectes de les federacions i les associacions culturals.

Amb tot això podem constatar que el KdK és un acte d'implementació de la política d'integració del Senat de Berlín, ja que té una estreta relació amb l'administració local, forma part dels projectes que sustenta la política d'integració de la ciutat i de les voluntats i estratègies polítiques d'aquesta administració.

10.2.2. Els impactes: el KdK com a generador d'impactes previstos

En aquest apartat, es presentaran les anàlisis documentals que s'han desenvolupat per identificar els impactes previstos per la política de referència. En

⁴²⁹ Per a més informació del funcionament dels districtes i de la seva estructura organitzativa es pot consultar l'annex 10. *Estructura política de la ciutat de Berlín*.

primer lloc, ens caldrà concretar els tipus de documents polítics a analitzar⁴³⁰, així com quins són els documents de què es disposa. Per poder identificar tots els nivells que la política especifica, és recomanable l'anàlisi de diferents nivells de documents: els documents més amplis i genèrics de delimitació de la política, els plans d'acció i les descripcions concretes de les accions o actes d'implementació.

A la taula següent (10.4) s'identifiquen els documents que s'han considerat adients per a l'anàlisi⁴³¹.

Taula 10.4. Documents polítics relacionats directament o indirecta amb el KdK

Codi	Nom del document	Descripció del contingut	Any de publicació	N. de pàgines
D1	<i>Koalitionsvereinbarungen zwischen SPD und Linkspartei (2006-2011).</i> Acords de coalició entre el SPD i el partit Die Linke.	Aquest acord politicoadministratiu descriu els punts d'acord i d'actuació que es van pactar entre els partits de la coalició que governa el Senat de Berlín des del 2006, SPD i Die Linke. Aquest és un acord politicoadministratiu.	2006	86
D2	<i>Das ABC der Berliner Integrationspolitik.</i> L'ABC de la política d'integració de Berlín.	Descripció de la política i dels plans d'acció d'integració de la ciutat de Berlín. Document polític que sorgeix del Comissionat per a la Integració i la Migració (<i>Beauftragten für Integration und Migration</i>).	2009	43
D3	<i>Nutzungs- und Vermietungsrichtlinien der WdK.</i> Polítiques d'ús i de lloguer dels espais del WdK.	Document administratiu del WdK en el qual s'identifiquen els objectius i les voluntats del WdK.	2007	5
D4	Zur Idee des KdK. Sobre la idea del KdK.	Es tracta d'un document en què es descriu el concepte actual del <i>KdK</i> .	2011	3

Font: elaboració pròpia a partir dels documents citats⁴³²

⁴³⁰La documentació d'interès per aquesta recerca pot ser molt variada: acords politicoadministratius, contractes de coalició entre partits o plans d'actuació, ja que cada tipus de document pot aportar diferents perspectives del que es vol aconseguir a través de la política planejada.

⁴³¹ Cal tenir en compte que aquests no són els únics documents possibles per a l'anàlisi, ja que se'n poden trobar d'altres. Tanmateix, aquests són els que s'han escollit a causa dels diferents nivells de documents que representen.

Com es pot veure a la taula 10.4, s'han identificat diferents nivells de documents, des dels més genèrics, com poden ser els documents D1 i D2, fins als més pròxims als cas, com el D3 i el D4.

Per a aquest primer exercici, es proposa escollir, per a l'anàlisi, dos dels quatre documents que s'han identificat, un document genèric i un altre de més pròxim, que permetin il·lustrar els dos extrems de relació dels documents amb el cas.

Com a document genèric, s'ha escollit analitzar el contracte de coalició entre el SPD i Die Linke *Koalitionsvereinbarungen zwischen SPD und Linkspartei (2006-2011)*⁴³³, que permet veure les voluntats de les línies d'actuació de l'administració actual. Aquest document s'analitzarà en relació amb els objectius, les actes d'implementació i els impactes que s'han definit a la taula 5.16⁴³⁴, tant si es troben implícits com explícits en el document.

En aquest cas, en tractar-se d'un document molt ampli i extens, que fa referència a molts sectors diferents d'intervenció política, es decideix centrar l'anàlisi en aquelles parts del document dedicades als afers socials i a la cultura. En aquest sentit es tindran en compte els apartats on s'especifiquin aspectes relacionats amb els afers socials com la integració i la migració i també a aquelles parts on es parla de la cultura.

Taula 10.5. Anàlisi documental de D1

Variables	Dimension, categories, indicadors	Text original	Text traduït	Línies d'actuació implícites
Objectius	Es citen diversos objectius en relació amb la cultura i altres afers socials.	<i>Die Koalition möchte dazu beitragen, dass die Vielfalt der Kulturen und Lebensformen im Sinne des Diversity-Ansatzes als Chance und Bereicherung erlebt wird, dass Ängste abgebaut, Modelle des friedlichen Zusammenlebens und des interkulturellen Lernens erprobt und realisiert</i>	La coalició vol contribuir a la diversitat de cultures i formes de vida, entenent la diversitat com una oportunitat. Es posaran a prova i en pràctica els models de convivència pacífica i d'aprenentatge intercultural (p. 4).	Promoure la diversitat entre els ciutadans.

⁴³² La majoria d'aquests documents són d'accés obert a partir de la pàgina web del Senat de Berlin: www.berlin.de (darrera consulta: juliol del 2011).

⁴³³ Es pot consultar aquest document a <http://www.berlin.de/rbmskzl/koalitionsvereinbarung/> (darrera consulta: octubre del 2011).

⁴³⁴ Aquesta taula es pot consultar a l'apartat 5.3.2. L'estudi dels impactes previstos: model d'anàlisi i operativització, del capítol 5 d'aquesta investigació.

		werden (p. 4).		
		<i>Der kulturelle Reichtum ist die Hauptstärke Berlins. Kulturelle Kompetenz und Vielfalt als Basis von Innovation und nachhaltiger Entwicklung, Kultur als ein Faktor sozialer Kohäsion sowie als wachsender Beschäftigungs- und Wirtschaftssektor, schließlich die Künste als unersetzliches Medium gesellschaftlicher Selbstverständigung – das sind die zentralen Argumente für eine engagierte Kulturpolitik in der einzigen wirklichen Metropole Deutschlands</i> (p. 34).	La riquesa cultural és la principal fortalesa de Berlín. Els objectius principals de la política cultural de la ciutat són: identificar la diversitat cultural com a base per a la innovació i el desenvolupament sostenible, entendre la cultura com a factor de cohesió social, així com l'augment d'ocupació del sector i de desenvolupament econòmic, incloent-hi les arts com un element indispensable (p. 34).	Promoure i contribuir a la diversitat a través de la cultura.
		<i>Auf dem Weg zu einer solidarischen Stadtgesellschaft betrachten wir die Bekämpfung der Armutsrisiken, die Verbesserung der Lebensqualität einer älter werdenden Gesellschaft und erfolgreiche Integrationsschritte als Schwerpunktaufgaben. Unter dem Leitgedanken der Sozialen Stadt wird die Koalition den sozialen Ungleichheiten in unserer Stadt entgegenwirken und Unterstützung vor allem da anbieten, wo die sozialen Probleme am größten sind</i> (p. 58).	En el camí cap a una societat urbana coherent, són prioritaris aspectes com: la lluita contra la pobresa, la millora de la qualitat de vida d'una societat que envelleix i els passos vers la integració. La coalició està en contra de les desigualtats socials i vol oferir assistència especialment allí on els problemes socials són més grans (p. 58).	Promoure les igualtats socials.
		<i>Die Ausländerbehörde wird den erfolgreich initiierten Prozess der interkulturellen Öffnung und Entwicklung hin zu einer Servicebehörde für Zuwandernde fortsetzen und intensivieren</i> (p. 74).	L'oficina d'immigració continuarà amb èxit el procés de desenvolupament intercultural i s'intensifica la voluntat d'obrir una agència de serveis per als immigrants (p. 74).	Desenvolupament intercultural.
Actes d'implementació	Se citen diversos actes d'implementació relacionats amb cultura i	<i>Künstlerinnen und Künstler aller Kunstsparten sollen als externe Expertinnen und Experten in den Schulen ergänzend zum herkömmlichen Kunstunterricht Angebote zur kulturellen Bildung machen. Insbesondere für Kinder, die in sozialen</i>	Es proposa que els diferents tipus d'artistes siguin experts externs a les escoles i així incorporar un aprenentatge artístic complementari a l'educació creativa ja existent. Es proposa oferir aquest tipus d'activitats creatives especialment a aquells nens que viuen en	Generar interès creatiu i artístic a través de la cultura en aquelles comunitats més necessitades.

	afers socials.	<i>Brennpunkten leben und aus Familien mit Migrationshintergrund kommen, bieten kreativ-künstlerische Tätigkeiten einen wichtigen Einstieg in das Bildungssystem (p. 36).</i>	els barris desfavorits i provenen de famílies amb antecedents de migració (p. 36).	
		<i>Für die Mittelvergabe im Bereich der Kunstförderung wird eine Neuorientierung dafür Sorge tragen, dass stärker auch Projekte der in Deutschland aufgewachsenen Generation in die Förderung aufgenommen werden und eine größere Flexibilität im Bereich interkultureller Projektförderung gewährleistet wird (p. 37).</i>	Per a l'assignació de recursos a projectes culturals, es veuran reforçats aquells projectes presentats per generacions que han crescut a Alemanya i que tenen una forta orientació en el camp de l'educació intercultural (p. 37).	Promoure l'educació intercultural de la societat alemanya, provingui de on provingui.
		<i>Die Koalition legt großen Wert darauf, vorhandene Kulturorte als Lernorte interkultureller Kompetenz zu stärken. Die öffentlich geförderten Kultureinrichtungen werden angehalten, kulturelle Vielfalt als ein Leitprinzip ihrer Arbeit zu betrachten.(p. 37).</i>	La coalició concedeix gran importància a enfortir els espais culturals com a llocs d'aprenentatge de la competència intercultural. Les institucions culturals finançades amb fons públics són animades a considerar la diversitat cultural com a línia principal del seu treball (p. 37).	Promocionar l'aprenentatge intercultural a través d'institucions i espais culturals. Afavorir la diversitat cultural com a línia de treball.
Impactes	No se citen efectes o impactes esperats dels actes d'implementació exposats.			

Font: elaboració pròpia

En aquesta taula es pot constatar que, en el document D1, s'exposen explícitament objectius relacionats amb la cultura i els afers socials i també els actes d'implementació que es volen dur a terme. Tanmateix, no se citen explícitament els impactes que es volen generar amb aquests actes d'implementació, tot i que es poden deduir tant dels objectius com de les pròpies línies d'actuació.

Seguidament es presenta una llista on es poden observar aquests impactes considerats implícits.

Taula 10.6. Impactes implícits previstos en el document D1

Línies d'actuació implícites	Impactes previstos

Promoure la diversitat entre els ciutadans	Augment de l'acceptació de la diversitat entre els ciutadans a través de la cultura
Promoure i contribuir a la diversitat a través de la cultura	
Promoure les igualtats socials	Generar igualtats socials
Desenvolupament intercultural	Augment del desenvolupament intercultural de la societat
Promoure l'educació intercultural de la societat alemanya, provingui de on provingui	
Generar interès creatiu i artístic a través de la cultura en aquelles comunitats més necessitades	Augment de l'interès intercultural de comunitats d'immigrants, així com d'aquelles comunitats més necessitades
Promocionar l'aprenentatge intercultural a través d'institucions i espais culturals. Afavorir la diversitat cultural com a línia de treball	

Font: elaboració pròpia a partir del D1

En aquesta taula es presenten els impactes previstos que es dedueixen de les línies d'actuació implícites extretes del document analitzat. Podem considerar que aquests són els impactes planejats per la política que sustenta aquest document. En aquest cas, els impactes previstos tenen a veure amb la diversitat cultural, les igualtats socials, el desenvolupament intercultural i l'augment de l'interès intercultural de les comunitats d'immigrants.

El segon document, entès aquest com un dels més pròxims al cas que analitzem, és el D4, *Zur Idee des KdK*. Aquest delimita i exposa les voluntats i les especificitats del KdK⁴³⁵; el caràcter proper d'aquest document a l'acte fa que les característiques de l'anàlisi variïn substancialment.

En primer lloc, i com és lògic, no trobarem al document cap referència a actes d'implementació, ja que el mateix KdK es considera com a tal. En segon lloc, hi haurà una major presència de referències d'efectes que es volen aconseguir, de manera que podrem identificar directament en el text els impactes que es consideraran com a previstos. Finalment, i al contrari que en el cas del D1, trobem que el document no està tan centrat en els objectius tot i que també els enumera.

⁴³⁵ Es pot consultar a <http://www.karneval-berlin.de/de/geschichte.7.html> (darrera consulta: octubre del 2011).

Taula 10.7. Anàlisi documental de D4

Variables	Dimensions, categories, indicadors	Text original	Text traduït	Impactes previstos
Objectius	Se citen alguns objectius del KdK.	<i>Integration jedoch kann nur gelingen, wenn kulturelle Vielfalt, gegenseitiger Respekt und Toleranz tatsächlich erlebbar und erfahrbar sind.</i>	La integració només pot tenir èxit si la diversitat cultural, el respecte mutu i la tolerància es poden experimentar en una vivència real.	
		<i>Die Werkstatt ist ein Ort des Dialogs und der Begegnung zwischen Menschen unterschiedlicher Nationalität, Kultur und Religion.</i>	El WdK és un lloc de diàleg i trobada entre persones de diferents nacionalitats, cultures i religions.	
		<i>Mit dem Karneval der Kulturen ist es gelungen, kulturelle Vielfalt bundesweit als einen bereichernden Charakterzug der Hauptstadt Berlin zu präsentieren.</i>	El KdK ha aconseguit presentar la diversitat cultural com un tret enriquidor en l'àmbit nacional de la capital, Berlín.	
Impactes	Se citen diferents impactes que volen ser generats a la societat immediata per part del KdK.	<i>Die Werkstatt versteht sich als Zentrum des wechselseitigen Kulturtransfers, sie will das künstlerische Potential der in Berlin lebenden Zuwanderer fördern, sichtbar, hörbar und erlebbar machen.</i>	El WdK és un centre de transferència cultural mutu; promou el potencial artístic dels immigrants que viuen a Berlín; el fa visible, audible i tangible.	Transferència i promoció de la producció cultural dels immigrants.
		<i>Der Karneval schafft einen integrierenden Handlungsrahmen für unterschiedliche kulturelle Initiativen.</i>	El carnaval ofereix un marc integrador de les diferents iniciatives culturals.	Integració.
		<i>Karneval fördert und stimuliert populäre Kunst und Kultur – und dies auf höchstem Niveau.</i>	El carnaval encoratja i estimula l'art i la cultura popular; això al més alt nivell.	Estimular l'art i la cultura popular.
		<i>Er ist die Plattform, auf der die Akteure selbstbewußt ihre eigene kulturelle Identität präsentieren. Die Einwanderer sehen den Karneval als eine Gelegenheit, Präsenz zu zeigen, Zugehörigkeit zu demonstrieren und Berlin seine Internationalität erleben zu lassen.</i>	El KdK és vist pels actors com a plataforma on poden presentar la seva pròpia identitat. Els immigrants veuen el carnaval com una oportunitat per mostrar la seva presència, per manifestar la seva pertinença i l'experiència internacional de Berlín.	Plataforma de presentació de la cultura dels immigrants.
		<i>Unterstützt wird dieser Integrationsprozeß durch das Engagement vieler Migrantenvereine und Berliner Jugend- und Kultureinrichtungen, die als</i>	Aquest procés d'integració es recolza en el compromís de moltes associacions de migrants i de les	Col·laboració amb diferents actors i comunitats d'immigrants així com institucions culturals diverses.

		<i>Multiplikatoren in ihrem jeweiligen Umfeld wirken.</i>	institucions juvenils i culturals, a Berlín, que actuen com a multiplicadors en el seu propi entorn.	
		<i>Die Offenheit des Karnevals konzepts bietet besonders Migranten die seltene Chance, sich unabhängig von ihrem sozialen Status aktiv einzubringen.</i>	L'ampli concepte que té el KdK ofereix als immigrants l'oportunitat única de contribuir activament al KdK independentment del seu estatus social.	Inclusió social.
		<i>Gerade Jugendliche in multiethnischen Projekten identifizieren sich stark mit der Idee des Karnevals.</i>	Els joves amb projectes multiètnics s'identifiquen especialment amb el concepte del KdK.	Cohesió social.
Actes d'implementació	<i>No se citen actes d'implementació, perquè s'entén que el KdK ja és l'acte d'implementació.</i>			

Font: elaboració pròpia a partir del D4

La taula 10.7 mostra els impactes que es consideraran previstos en funció del que exposa aquest document (D4); presenta un parell d'objectius del KdK així com també s'observa que no es fa referència a actes d'implementació específics, ja que el mateix KdK és entès com a tal. Per tant, els impactes previstos que s'identifiquen a partir d'aquest document són els que s'allisten a continuació.

Taula 10.8. Impactes previstos segons el D4

Impactes previstos
Transferència i promoció de la producció cultural dels immigrants
Integració
Estimular l'art i la cultura popular
Plataforma de presentació de la cultura dels immigrants
Col·laboració amb diferents actors i comunitats d'immigrants així com institucions culturals diverses
Inclusió social
Cohesió social

Font: elaboració pròpia a partir del D4

Tal com es pot observar en aquesta taula, els impactes identificats com a previstos extrets del D4 estan relacionats amb la integració, la cohesió social, la transferència i la promoció de les diferents cultures que conviuen actualment a la capital alemanya.

A part dels resultats que sustenten l'anàlisi documental d'ambdós documents, el procés de treball ha permès identificar criteris generals que es consideren importants d'apuntar.

En primer lloc, cal destacar la importància de la tria dels documents a analitzar de forma coherent i argumentada⁴³⁶. En el cas que aquí s'analitza, s'ha considerat que, en tractar-se d'un exercici exploratori limitat a l'anàlisi de dos documents, un de més genèric i un de més proper, aquesta era la combinació adient.

En segon lloc, a través d'aquesta primera aproximació als documents, s'ha observat que, en rares ocasions, els impactes que es volen generar a través dels actes d'implementació estan expressats als documents de forma explícita. Això ens pot fer deduir que hi ha una manca de cultura de l'avaluació, ja que es parla de les finalitats generals a les quals es vol arribar sense centrar-se en què i com es vol aconseguir.

També s'ha observat que hi ha una gran diferència entre el llenguatge polític, el tècnic i l'acadèmic per definir conceptes, fet que identifica una manca de vocabulari ampli amb consens⁴³⁷.

Filament també cal destacar que no s'han identificat impactes que es puguin considerar "cost" en els documents, amb la qual cosa s'ha fet invisible el cost que la implementació de l'acte pot tenir per a la societat que allotja l'esdeveniment.

10.2.3. La comparativa: el KdK i l'anàlisi de l'efectivitat

Seguidament es proposa la comparació dels impactes previstos, identificats en els documents analitzats, amb els resultats que s'han obtingut a través del CIP.

Per poder desenvolupar aquesta anàlisi, s'utilitza la primera variable independent referida al tipus de percepció, és a dir, l'*existència* de l'impacte, i es deixa de

⁴³⁶ S'entén que la selecció dels documents estarà molt lligada a cada anàlisi i s'estructurarà en funció dels objectius i les necessitats que en cada cas es trobin els investigadors.

⁴³⁷ Aquesta situació ha provocat la necessitat d'unir en aquesta anàlisi dos conceptes d'impactes proposats pel CIP: la "integració" i la "cohesió social". Consulteu 8.1.1.2. *Els impactes culturals adaptats del CIP per al KdK*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

banda l'exploració dels resultats de l' anàlisi de les variables *valoració, intensitat i intencionalitat*, per no allargar excessivament el treball⁴³⁸.

Seguidament es procedeix a desenvolupar aquesta comparativa identificant quins són els impactes previstos i els impactes considerats existents per part dels informants del KdK.

Iniciarem aquesta mirada a partir de la comparació entre els impactes previstos i aquells que han estat considerats com a existents. Després analitzarem quins són els perfils dels informants més sensibles a segons quins impactes, és a dir, els públics- diana de la política en concret que estem investigant.

Figura 10.2. Comparativa dels impactes previstos i dels impactes considerats existents

Nº	Impactes previstos	Impactes considerats existents	Percepció	
1	Augment de l'acceptació de la diversitat entre els ciutadans a través de la cultura	Informació	El KdK et dona més informació sobre les cultures dels grups que desfilen	65%
2	Generar igualtats socials			
3	Augment del desenvolupament intercultural de la societat	Tradicions	El KdK ajuda les persones a presentar la seva tradició	80,9%
4	Augment de l'interès intercultural de comunitats d'immigrants, així com d'aquelles comunitats més necessitades.			
5	Transferència i promoció de la producció cultural dels immigrants.	Integració / Cohesió social	El KdK és un projecte de col·laboració entre persones de diferents orígens	88,7%
6	Integració			
7	Estimula l'art i la cultura popular.	Mala imatge	El KdK ofereix una mala imatge de les cultures representades	35%
8	Plataforma de presentació de la cultura dels immigrants.			
9	Col·laboració amb diferents actors i comunitats d'immigrants així com institucions culturals diverses.			
10	Inclusió social			
11	Cohesió social			

Font: elaboració pròpia través de les dades extretes de l'enquesta i de l'anàlisi documental

Tal com es pot observar a la figura anterior, s'ha realitzat una associació entre els impactes previstos i els impactes analitzats pel CIP. Hi ha impactes previstos que coincideixen amb els impactes que han estat considerats com a existents per part dels informants del KdK. Per tant, aquesta associació presenta una geometria irregular que seguidament passem a analitzar.

⁴³⁸ Aquesta és una anàlisi que es pot tenir en compte per a properes investigacions i pot ser molt interessant per a futures aplicacions del CIP a l'estudi de l'efectivitat.

10.2.3.1. L'existència dels impactes

Per poder desenvolupar una anàlisi comparativa dels impactes considerats previstos i dels impactes existents, és important exposar que s'han identificat més impactes previstos que els que s'han analitzat a través del CIP al KdK. Tanmateix, s'observa que hi ha efectes previstos que estan relacionats amb els impactes considerats existents. Seguidament s'exposen aquestes relacions.

En relació amb l'impacte "informació", els impactes previstos que s'hi han relacionat són:

- Augment del desenvolupament intercultural de la societat (3)
- Augment de l'interès intercultural de comunitats d'immigrants, així com d'aquelles comunitats més necessitades (4)
- Transferència i promoció de la producció cultural dels immigrants (5)
- Plataforma de presentació de la cultura dels immigrants (8).

Els impactes previstos 3 i 4 plantegen l'interès per al desenvolupament de la interculturalitat, tant de forma genèrica com específica, en les comunitats d'immigrants. Aquest impacte s'associa a l'impacte "informació", ja que el coneixement de les cultures està en la base de la seva acceptació i interacció.

De la mateixa manera, els impactes previstos 5 i 8 exposen la voluntat que el KdK esdevingui plataforma de presentació, transferència i promoció de diferents cultures de les comunitats d'immigrants de la ciutat. Per tant, entenem que es té la voluntat de transmetre informació sobre aquestes cultures a través del KdK.

Segons les dades que ens ha aportat l'anàlisi CIP aplicat al KdK, es pot dir que aquest impacte ha estat considerat com a existent pel 65 % del informants.

En relació amb l'impacte "tradicions", l'impacte previst amb el qual s'ha relacionat és:

- Estimula l'art i la cultura popular (7).

En aquest cas hi ha una clara relació entre l'impacte "tradicions", entès com aquell que genera la recuperació de les tradicions culturals de les diferents comunitats, i l'impacte previst que vol estimular l'art i la cultura popular. Aquest ha estat considerat existent per una àmplia majoria dels informants (80,9%) de l'anàlisi CIP aplicat al KdK.

En relació amb l'impacte "integració / cohesió social", aquest és l'impacte considerat existent amb el qual es relacionen més impactes entesos com a previstos. Aquests són:

- Augment de l'acceptació de la diversitat entre els ciutadans a través de la cultura (1)
- Generar igualtats socials (2)
- Integració (6)
- Col·laboració amb diferents actors i comunitats d'immigrants així com institucions culturals diverses (9)
- Inclusió social (10)
- Cohesió social (11)

Com s'ha exposat anteriorment, la "integració / cohesió social" s'entén com a diferents accions que generen una unió entre els membres d'una societat, en particular en el context de la diversitat cultural. És a dir, es consideren actes o accions, a través dels quals els membres de diferents comunitats participen de forma conjunta, cosa que ajuda a disminuir les desigualtats i a esborrar les fronteres entre els grups. Aquest impacte existent està plenament relacionat amb l'acceptació de la diversitat, la igualtat social, la integració, la col·laboració entre diferents comunitats, així com també la inclusió i la cohesió social. En el procés d'anàlisi de l'aplicació del CIP al KdK, aquest impacte ha estat considerat existent per un 88,7% dels enquestats. És important subratllar que aquest és el valor més alt; és a dir, és l'impacte del qual més quantitat d'informants consideren la seva existència.

En relació amb l'impacte "mala imatge", s'ha de considerar que no es pot relacionar amb cap impacte previst, ja que els documents analitzats no consideren cap mena de "cost" que la implementació pugui generar en la societat que allotja l'acte. Tanmateix, l'existència d'aquest impacte ha estat reconeguda per part dels informants del KdK en un 35%.

Per tant, segons el que s'ha exposat fins aquí, es pot afirmar que alguns dels impactes que es consideren previstos estan estretament relacionats amb els impactes analitzats pel CIP al KdK i considerats pels informants com a existents. En aquest cas, es pot valorar la possibilitat d'entendre aquells impactes previstos que es relacionen amb els considerats existents com a impactes que es desenvolupen a partir de l'acte d'implementació.

10.2.3.2. Els públics-diana

Parlarem de públics-diana en el sentit de detectar aquells grups-objectiu que han estat més sensibles al reconeixement dels impactes, és a dir, aquells grups-objectiu per als quals l'acte ha estat més efectiu en relació amb la política. Evidentment aquests seran els grups definits per les variables dels perfils sociodemogràfic, sociocultural o de implicació que més hagin reconegut els impactes com a existents.

A partir de les dades significatives que s'han mostrat en l'apartat anterior⁴³⁹, podem observar els perfils de persones que consideren que els impactes analitzats pel CIP són existents.

Taula 10.9. Impactes i perfils

Impacte	% d' existència	Perfils
Informació	65%	Els que més consideren l'existència de l'impacte "informació" són els que tenen com a llengua materna alguna de les llengües majoritàries a la ciutat diferents de l'alemany, és a dir, els grups d'immigrants més grans. En aquest grup, el percentatge d'informants que reconeix l'existència d'aquest impacte s'eleva al 85,7% , és a dir, 20,7 punts percentuals per sobre de la mitjana.
Tradicions	80,9%	En aquests casos no s'han trobat resultats significatius que ens mostrin la tipologia de les persones que consideren aquest impacte com a existent.
Cohesió social	88,6%	
Mala imatge	35%	

Font: elaboració pròpia

Tal com mostra la taula 10.9, es pot afirmar, de forma significativa, que les persones que tenen com a llengua materna alguna de les *llengües majoritàries a Berlín* diferents de l'alemany són les més sensibles a considerar l'existència de l'impacte "informació". És a dir, consideren l'existència dels impactes previstos: augment del desenvolupament intercultural de la societat (3); augment de l'interès intercultural de comunitats d'immigrants i també d'aquelles comunitats més necessitades (4); transferència i promoció de la producció cultural dels immigrants (5); i plataforma de presentació de la cultura dels immigrants (8).

Malgrat que, en aquest cas, no es puguin fer altres afirmacions per manca de

⁴³⁹ Tal com es pot consultar a l'apartat 9.1. *Els resultats*, del capítol 9 d'aquesta investigació.

significativitat estadística, s'ha de valorar que en futures investigacions aquesta anàlisi pot permetre observar quin són els grups o públics-diana, per a cada un dels impactes previstos.

10.2.3.3. L'efectivitat del KdK

Com a conclusió d'aquesta comparació podríem afirmar que el KdK presenta una efectivitat molt elevada com a acte d'implementació de la política d'integració de la ciutat de Berlín, especialment amb els impactes relacionats amb la integració i la cohesió social, que són reconeguts pel 88,7% dels informants, i com a reconeixement de tradicions i cultura popular, impacte que és reconegut pel 80,9% dels informants.

Així mateix cal destacar que un 35% dels informants identifica com a existent un impacte considerat cost relatiu a la representació d'una mala imatge de les cultures, sense que aquest cost hagi estat previst i, per tant, hagi pogut ser contrastat.

Finalment, es pot afirmar que, en el cas de l'impacte "informació" relacionat amb la interculturalitat i el coneixement i promoció de les cultures dels immigrants, el públic-diana és el dels informants que tenen com a llengua materna una llengua majoritària que no és l'alemany. Recordem que aquests són el grup de persones que tenen com a llengua materna l'espanyol, el francès, l'anglès, el portuguès i el turc⁴⁴⁰. Aquest grup ha reconegut l'existència de l'impacte "informació" amb 20,7 punts per sobre de la mitjana (85,7% sobre 65%), i s'ha reafirmat com a públic-objectiu en el qual el KdK ha estat més efectiu respecte als impactes previstos 3, 4, 5 i 8.

La valoració crítica d'aquest fet es basaria en certa contradicció amb la voluntat expressada en el document explicatiu de la Política d'Integració del Senat de Berlín, que es pot consultar a *Integrationskonzept 2007 des Berliner Senats*⁴⁴¹, on es té en compte que la integració sigui una responsabilitat compartida per tota la societat, tant per les comunitats majoritàries com per les minoritàries.

⁴⁴⁰ Com es pot consultar a la taula 8.4. *L'operativització de les variables independents dels perfils, dimensions, categories i indicadors*, del capítol 8 d'aquesta investigació.

⁴⁴¹ Consulteu a la pàgina web següent:
www.berlin.de/lb/intmig/publikationen/berichte/index.html (darrera consulta: octubre del 2011).

Així, d'aquesta consideració, se'n podria despendre la recomanació d'introduir modificacions en la línia d'impactar més, per una banda, els ciutadans que tenen com a llengua materna l'alemany i, per l'altra, els ciutadans que tenen per llengua materna alguna altra llengua minoritària de la ciutat.

10.3. Algunes consideracions finals

L'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat s'ha plantejat, en aquesta investigació, com una primera aproximació a través de la qual es vol observar el procés que suposaria aquesta incorporació metodològica, i s'ha renunciat explícitament a una explotació exhaustiva de totes les dades, tant les aportades pel CIP com l'anàlisi de tots els documents, ja que excedirien els límits d'aquest treball.

10.3.1. En relació amb la tercera hipòtesi plantejada en aquesta investigació

Després d'observar el procés que es desenvolupa per adaptar el CIP a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública, es proposa contrastar la tercera hipòtesi d'aquesta investigació. Es recorda que aquesta es formulava de la manera següent.

H3. Si la mesura dels impactes culturals d'esdeveniments culturals a partir del Cultural Impact Perception és un element a considerar per a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

Tal com s'ha comprovat, es pot considerar que, efectivament, el CIP és un element metodològic a tenir en compte per a la mesura dels impactes intangibles d'actes d'implementació i, per tant, pot ser considerat com a element per a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

Aquesta hipòtesi presenta dues subhipòtesis que ja han trobat resposta al llarg de l'aplicació metodològica que aquí s'ha exposat; tanmateix, es volen recordar. La primera subhipòtesi es formula de la manera següent:

- H3.1. Els esdeveniments culturals sustentats per polítiques públiques poden ser considerats outputs d'aquestes polítiques.

Segons el que s'ha pogut observar en la primera fase del procés d'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat, l'exemple del KdK ens ha mostrat que, efectivament, un esdeveniment cultural com aquest està sustentat per polítiques públiques que l'utilitzen per implementar una estratègia política que, en primer terme, pretén resoldre un problema identificat com a col·lectiu. En aquest cas, segons el que s'ha pogut observar amb l'anàlisi documental, l'estratègia política té a veure amb la diversitat cultural i la cohesió social, ja que la política que sustenta el KdK és la política d'integració de la ciutat.

La segona subhipòtesi planteja un aspecte que també ha anat sorgint al llarg del procés d'aplicació del CIP en l'anàlisi de l'efectivitat. Es tracta de la mesura dels impactes a través de les percepcions de les persones. Aquesta subhipòtesi es formula de la manera següent:

- H3.2. La mesura de les percepcions dels impactes culturals a través del CIP pot ser considerada com a element metodològic per mesurar impactes intangibles complexos d'avaluar, com són els impactes culturals.

Com s'ha exposat en el marc teòric d'aquesta investigació⁴⁴², certes disciplines acadèmiques com la dels estudis de turisme i els *Events Studies* identifiquen les percepcions com un element fiable per mesurar impactes no tangibles (Small 2007; Small, Edwards, Sheridan 2005), i es considera aquesta metodologia com una proposta per mesurar els impactes inquantificables. El plantejament que fa el CIP segueix la línia de les propostes fetes per aquestes disciplines. A través de l'aplicació del CIP al KdK, la investigació ha constatat una vegada més aquesta possibilitat.

Tanmateix, s'ha de tenir em compte que, com s'ha pogut comprovar, les percepcions varien en funció dels perfils dels informants. Per això el CIP no només proposa l'anàlisi dels impactes culturals a través de les percepcions, sinó que els considera variables suficients per poder comparar els perfils dels informants, i identificar així els grups més sensibles a certs impactes o els públics-diana sobre els quals la política és més efectiva.

Per tant, després de considerar aquests aspectes, es pot afirmar que la segona subhipòtesi és contrastada de forma positiva, ja que, a partir del que s'ha exposat

⁴⁴² Com es pot consultar a l'apartat 3.3. *Diferents anàlisis d'impactes i outcomes d'esdeveniments*, del capítol 3 d'aquesta investigació.

fins aquí, podem afirmar que la mesura de les percepcions dels impactes culturals a través del CIP pot ser considerada com a element metodològic per mesurar els impactes culturals considerats intangibles.

10.3.2. Precaucions i recomanacions

Així, doncs, a partir d'aquesta primera aportació, que hauria d'estar contrastada amb altres futures aplicacions del CIP al procés d'anàlisi de l'efectivitat, s'han de ressaltar certs aspectes que s'allisten a continuació.

De forma general, es considera que la utilització del CIP com a element d'anàlisi i mesura d'impactes culturals creats a partir d'un acte d'implementació és adaptable a la metodologia de l'anàlisi de l'efectivitat. Tanmateix, en primer lloc, és important destacar que, tal com s'ha comprovat al llarg de l'aplicació, la selecció dels impactes proposats pel CIP com també la seva adaptació és un procés que afectarà el posterior anàlisi de l'efectivitat. Així, s'ha de desenvolupar aquesta selecció de forma curosa i adequada per assegurar el posterior anàlisi de l'efectivitat de forma correcta.

En segon lloc, la selecció dels documents és un altre procés que s'ha de desenvolupar en funció de les necessitats de l'anàlisi que es vulgui fer. En l'exemple que s'ha estudiat aquí, s'ha considerat suficient identificar només uns quants documents, dels quals s'han analitzat dos, encara que en altres investigacions pot ser necessari avaluar tots els que s'identifiquin. En aquest sentit, la principal dificultat amb què ens hem trobat ha estat la manca de precisió o, si es vol, l'amplitud del contingut semàntic atorgat a termes com *integració* o *cohesió social* en els textos polítics.

Per tant, després de presentar aquest primer exercici de l'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat, es pot considerar que aquesta combinació metodològica és possible, encara que hauria d'estar contrastada en futures investigacions més àmplies i extenses per poder assegurar-ne la fiabilitat i el funcionament.

PART IV - Conclusions

Capítol 11. Conclusions

Tenint en compte el conjunt d'afirmacions i consideracions que es desprenen d'una lectura interpretativa de les dades de la recerca que aquí conclou, assagem en aquest capítol l'elaboració d'una síntesi de les idees més rellevants que puguin servir de conclusions. Cal tenir present que, en una recerca com la que aquí finalitza, les conclusions s'han d'entendre lligades al context de la investigació i, per tant, han de ser enteses com a orientatives, provisionals, i obertes a posteriors contrastacions i a altres estudis acadèmics.

Tanmateix, tenint en compte aquesta situació, podem dir que aquesta recerca ens permet fer un seguit d'afirmacions, observacions i recomanacions, tant sobre els impactes intangibles i els seus sistemes d'anàlisi, el *Cultural Impact Perception (CIP)* i la seva aplicació, com sobre la incorporació metodològica del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

En primer lloc, s'intenta donar resposta a la pregunta inicial d'aquesta recerca a partir de les tres hipòtesis principals d'aquesta investigació, que seran contrastades a través de les dades que s'han obtingut; en segon lloc, s'identifiquen precaucions i es plantegen algunes recomanacions i, finalment, en tercer lloc, s'exposen les futures vies d'anàlisi i posteriors contrastacions que es dedueixen a partir d'aquesta recerca, que aspira a poder deixar la porta oberta a futures investigacions.

11.1. Resposta a la pregunta inicial

Com s'ha pogut observar al llarg d'aquesta investigació, els plantejaments teòrics que emmarquen aquest treball estan a cavall entre les definicions epistemològiques dels conceptes analitzats i els plantejaments metodològics específics per poder-los analitzar.

Com s'ha exposat, els tres camps d'anàlisi que emmarquen aquesta investigació (les polítiques públiques, els esdeveniments i els impactes) actualment es troben

en diferents estadis d'investigació. Aquesta situació ens ha portat a identificar les diferents propostes d'anàlisis d'impactes intangibles, així com la dificultat de l'avaluació de les polítiques públiques *ex-post*, i específicament aquella avaluació que ha de tenir en compte impactes intangibles generats per actes d'implementació d'una política.

Davant d'aquesta situació i després de fer un repàs de la bibliografia i dels estudis publicats recentment, aquesta recerca aporta una nova proposta metodològica per posar a disposició de la discussió acadèmica en aquest camp, el *Cultural Impact Perception* (CIP). Al llarg d'aquesta investigació aquest instrument és aplicat a un cas concret, al *Karneval der Kulturen* (KdK), que permet analitzar el procés d'aplicació i les dades que s'extreuen. D'altra banda, s'observa si aquest instrument pot ser incorporat a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública, per identificar la utilitat d'aquest model en altres processos d'anàlisi.

Tenint en compte aquests dos plantejaments, la pregunta inicial d'aquesta investigació es formula de la manera següent:

Els impactes culturals d'esdeveniments culturals poden ser mesurats a partir d'un model metodològic específic que permeti identificar-los i quantificar-los? Si aquest model existeix, pot ser aplicat a altres processos d'anàlisi que necessitin identificar, mesurar i quantificar aquests tipus d'impacte?

En aquesta pregunta s'hi pot observar la dualitat de la qüestió que sustenta aquesta recerca: d'una banda, la identificació d'un nou model per a l'anàlisi dels impactes culturals d'esdeveniments culturals i, de l'altra banda, l'observació del funcionament del model en el marc de l'anàlisi de l'efectivitat de les polítiques públiques. Per tant, per comprovar i contrastar la pregunta inicial, a partir de les dades i els anàlisis que s'han dut a terme, es proposa respectar aquesta dualitat. Seguidament es passa a donar resposta a cada una d'aquestes qüestions per separat, incloent a cada una les hipòtesis que hi estan relacionades de la manera següent:

Amb la primera qüestió, que se centra bàsicament en el model metodològic, s'hi relacionen les dues primeres hipòtesis d'aquesta investigació.

- H1: Si els esdeveniments culturals sustentats per polítiques públiques generen impactes culturals a la societat que allotja l'esdeveniment, que poden ser

identificats pel CIP.

- H2: Si l'aplicació del CIP permet detectar com els graus de percepció dels impactes culturals d'esdeveniments culturals varien en funció del perfil dels informants, individus de la societat que allotja l'esdeveniment..

Amb la segona qüestió de la pregunta inicial, que se centra amb l'anàlisi de l'efectivitat, s'hi relaciona la tercera hipòtesis d'aquesta recerca.

- H3: Si la mesura dels impactes culturals d'esdeveniments culturals a partir del *Cultural Impact Perception* és un element a considerar per a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

11.1.1. La primera qüestió: el model metodològic

Com s'ha demostrat al llarg d'aquesta investigació, els impactes culturals d'esdeveniments culturals poden ser identificats, analitzats i quantificats a través del *Cultural Impact Perception*. Aquesta proposta de model metodològic no només identifica i defineix els impactes culturals sinó que els mesura a través de les percepcions de les persones, aportant informació sobre els tipus i graus de percepció en relació amb els perfils dels informants.

Aquest model aporta diferents aspectes respecte d'altres models ja existents⁴⁴³. Per exemple, el CIP aporta una definició concreta dels impactes culturals, així com també afegeix la intencionalitat com a nou element a analitzar⁴⁴⁴. Aquest últim li dona una nova perspectiva funcional al model, ja que a través d'aquest es pot identificar la percepció que tenen els informants sobre la voluntat explícita dels organitzadors o promotors de l'acte. Finalment, el CIP també aporta informació sobre les persones informants, fet que permetrà l'anàlisi relacional entre els graus i els tipus de percepció en funció de les característiques específiques dels informants, per tant també permet identificar les percepcions sobre els impactes del grup-objectiu o els beneficiaris finals d'una política pública.

⁴⁴³ Per a més informació sobre altres models de mesura d'impactes intangibles, com el *Social Impact Perception*, es pot consultar l'apartat 5.1.2 *Metodologies d'anàlisi i de mesura: la percepció dels impactes*, del capítol 5 d'aquesta investigació.

⁴⁴⁴ Com per exemple les que exposen Green, Hunter i Moore (1990), descrites i analitzades també en el capítol 5. *Cultural Impact Perception: un nou model metodològic per a l'anàlisi dels impactes culturals*, d'aquesta investigació.

Per tant, el CIP és un model metodològic que permet identificar i mesurar els impactes culturals i recull suficient informació per identificar i analitzar dades sobre els graus de percepció i els perfils dels informants.

Podem afirmar que les principals aportacions del CIP són les següents:

- El CIP identifica i delimita impactes culturals.
- El CIP aporta informació detallada sobre la percepció dels impactes culturals d'un esdeveniment.
- El CIP aporta informació sobre la percepció de l'existència, la valoració, la intensitat i la intencionalitat dels impactes.
- El CIP aporta informació sociodemogràfica, sociocultural i en relació amb la implicació de les persones que responen l'enquesta.

L'aplicació del CIP al KdK ens ha permès observar detalladament aquest procés i contestar la primera qüestió de la pregunta inicial d'aquesta investigació, a través d'algunes idees conclusives respecte a la primera i la segona hipòtesi d'aquesta recerca.

La primera hipòtesi planteja l'existència dels impactes culturals generats per esdeveniments culturals. Recordem que es formulava de la manera següent:

H1: Si els esdeveniments culturals sustentats per polítiques públiques generen impactes culturals a la societat que allotja l'esdeveniment, que poden ser identificats pel CIP.

Les dades que s'han extret de l'aplicació del CIP al KdK demostren que pràcticament tots els impactes analitzats han estat considerats existents per part dels informants. Pel que fa a l'impacte "informació", un 65 % dels informants consideren que *existeix*; pel que fa a l'impacte "tradicions", un 80,9 % dels informants considera que *existeix*; l'impacte "integració / cohesió social" és reconegut com a *existent* per un 88,7 %, i pel que fa a l'impacte "mala imatge", un 35 % considera que *existeix*.

D'acord amb aquestes dades, es pot deduir que els informants consideren que els impactes culturals existeixen i que poden ser de diferent tipus; els més reconeguts són l'impacte "tradicions" i l'impacte "integració / cohesió social". Encara que

aquesta especificitat de les dades que s'han obtingut pot estar relacionada amb les mateixes característiques del cas analitzat, es pot considerar que els informants tenen consciència de l'existència de diferents tipus d'impactes culturals.

El CIP, però, no només permet observar l'existència dels impactes culturals sinó que també dóna informació sobre els diferents tipus de percepció que els informants poden tenir sobre els impactes analitzats, com poden ser la *intencionalitat*, la *intensitat* i la *valoració* de cada un dels impactes⁴⁴⁵.

L'aplicació del CIP al KdK permet observar que els informants consideren generalment que els impactes analitzats són impactes *intencionats*. Un 66,1 % dels informants així ho consideren respecte a l'impacte "informació"; un 77,8 % en el cas de l'impacte "tradicions"; un 87,5 % en el cas de l'impacte "integració / cohesió social", i un 42,4 % en el cas de l'impacte "mala imatge"⁴⁴⁶.

D'aquests resultats se'n podria deduir que els impactes considerats beneficis⁴⁴⁷ són entesos per part de la majoria dels informants com a voluntats estratègiques pròpies dels organitzadors o governants, mentre que l'impacte considerat cost és considerat per la majoria com ha no intencionat (57,6%). Aquesta informació pot ser de gran interès per a posteriors anàlisis sobre les avaluacions de les polítiques públiques.

La *intensitat* es qüestionava en relació amb com l'impacte afectava la qualitat de vida dels informants i es responia a través d'una escala entre *gens* i *molt*. Les dades ens mostren que la majoria dels informants consideren que els impactes beneficis analitzats no afecten *gens* la seva qualitat de vida. Amb un 37 % en el cas de l'impacte "informació", amb un 36,6 % en el cas de l'impacte "tradicions" i amb un 38,9 % en el cas de l'impacte "integració / cohesió social". Pel que fa a l'impacte considerat cost la major quantitat dels informants consideren que aquest impacte els afecta *molt* (amb un 45 %).

⁴⁴⁵ Per a més informació sobre les diferents percepcions es recomana consultar la taula 5.14 *El model d'anàlisi del Cultural Impact Perception* del capítol 5 d'aquesta investigació.

⁴⁴⁶ En aquest cas, la majoria dels informants, un 57,6 %, considera que aquest impacte no ha estat intencionat.

⁴⁴⁷ Per a més informació sobre els impactes considerats beneficis o costos es recomana consultar la taula 5.13 *Els impactes culturals segons Cultural Impact Perception* del capítol 5 d'aquesta investigació.

En relació amb la *valoració* dels impactes proposats pel CIP al KdK, s'ha observat que els informants consideren majoritàriament que tots els impactes beneficis són *positius*. Un 78 % dels informants ho consideren així respecte l'impacte "informació", un 86,4 %, de l'impacte "tradicions", un 91 % de l'impacte "integració / cohesió social". Pel que fa a l'impacte "mala imatge" 75,9 % consideren que es tracte d'un impacte *negatiu*. Amb referència a aquesta percepció, també s'observa que els informants són més sensibles a alguns impactes com "tradicions" i "integració / cohesió social". Aquest fet podria interpretar-se en relació amb les mateixes característiques del cas analitzat.

Així doncs, es pot considerar que hi ha una major tendència dels informants a considerar *existent, positiu i intencionat* tots els impactes beneficis analitzats. Destaca, però, que els impactes "tradicions" i "integració / cohesió social" són considerats *existents, positius i intencionats* per una major quantitat d'informants que la resta d'impactes, fet que ens fa identificar aquests dos impactes com els més percebuts i aquells als que els informants són més sensibles.

Pel que fa a l'impacte considerat cost, la tendència és a l'inrevés, és considerat majoritàriament *inexistent (65%), negatiu (75,9%), no intencionat (57,6%)*, així com la majoria dels informants consideren que es tracte d'un impacte que els afecta *molt (45%)*.

Resumint, hem de considerar que les dades que aporta aquesta aplicació del CIP al KdK ens donen informació rellevant per considerar que⁴⁴⁸:

- Els esdeveniments culturals generen diferents tipus d'impactes culturals a la societat que allotja l'esdeveniment.
- Els impactes culturals poden ser considerats *intencionats o no intencionats*.
- Els impactes culturals poden ser tant beneficis com costos per a la societat que allotja l'esdeveniment, ja que poden ser considerats *positius o negatius*⁴⁴⁹.
- Els impactes culturals poden afectar en diferents intensitats a la qualitat de vida dels informants.

Per tant, en relació amb aquesta primera hipòtesi, es pot afirmar que, segons les

⁴⁴⁸ Per a informació més detallada sobre els anàlisis desenvolupats per a poder contrastar la primera hipòtesi, es pot consultar el capítol 9. *Descripció dels resultats*, d'aquesta investigació.

⁴⁴⁹ Per a més informació d'aquesta especificitat de l'impacte considerat cost, es pot consultar l'apartat 9.1.4. *Mala imatge*, del capítol 9 d'aquesta investigació.

dades que ha aportat el CIP del KdK, existeixen diferents tipus d'impactes culturals generats per un esdeveniment cultural, i que la majoria d'aquests són considerats impactes *intencionats* i *positius*. Així mateix, es considera que aquests impactes són de baixa intensitat ja que no hi ha massa percepció que aquests afectin la qualitat de vida dels informants.

La segona hipòtesi d'aquesta investigació és la que planteja si les percepcions sobre els impactes culturals poden variar segons les característiques de les persones informants. Aquesta es formula de la manera següent:

H2: Si l'aplicació del CIP permet detectar com els graus de percepció dels impactes culturals d'esdeveniments culturals varien en funció del perfil dels informants, individus de la societat que allotja l'esdeveniment.

A partir de les dades extretes de l'aplicació del CIP al KdK, s'identifica que els informants tenen diferents graus de percepcions en funció de certes variables⁴⁵⁰. D'acord amb les relacions significatives entre les variables es pot afirmar: 1) que la llengua materna, el lloc de residència i la participació influeixen en la percepció dels informants en relació amb l'impacte "informació"; 2) que la nacionalitat i la llengua materna influeixen les percepcions dels informants en relació amb l'impacte "tradicions"; 3) que el nivell d'estudis, la llengua materna i la participació a l'acte influeixen la percepció dels informants en relació amb l'impacte "integració / cohesió social"; i 4) que la participació, la nacionalitat i el lloc de residència influeixen les percepcions dels informants en relació amb l'impacte "mala imatge".

En l'exercici d'aplicació del CIP al KdK s'han pogut crear graus de percepció de les persones, així com perfils dels informants a partir de les dades que el CIP ha generat. Aquesta possibilitat ha permès identificar els grups socials que són més sensibles als impactes culturals analitzats així com aquells que no tenen pràcticament percepció⁴⁵¹.

Els informants que han estat identificats com els més sensibles als impactes que

⁴⁵⁰ Per a més informació sobre l'explotació de les dades i els resultats significatius que s'han obtingut, es pot consultar l'apartat 9.1. *Els resultats*, del capítol 9 d'aquesta investigació.

⁴⁵¹ Per a més informació sobre aquestes dades, es pot consultar l'apartat 9.2.2. *En relació a la segona hipòtesi*, del capítol 9 d'aquesta investigació.

s'han analitzat són els *forans implicats*. En aquest grup s'hi han identificat els informants que tenen com a llengua materna una altra llengua que no sigui l'alemany, tinguin la nacionalitat alemanya o no, i aquells informants que participen en el KdK, independentment del barri on visquin⁴⁵².

Amb significació estadística es pot afirmar que els *forans implicats* són molt sensibles als impactes analitzats. Aquests tenen la major quantitat dels seus membres en un grau de percepció més elevat en relació amb l'impacte "informació" (32,2 % dels informants en el grau 5); també és el grup que presenta un percentatge més elevat en un grau de percepció més elevat de l'impacte "tradicions" (un 23,7 % en un grau 6), són els que tenen un percentatge més elevat del seu grup que perceben l'impacte "integració / cohesió social" (62,7%), i són els que tenen una majoria més elevada dels seus membres (81,4 %) que considera que l'impacte "mala imatge" *no existeix*. Per tant, els *forans implicats* són els informants més sensibles als impactes culturals analitzats del CIP al KdK.

Aquestes dades es poden interpretar en el sentit que els *forans implicats* són els que més percepció tenen sobre els impactes culturals, ja que són els que tenen més interès en l'acte analitzat i en les cultures que s'hi presenten. L'explicació que es pot donar a aquest situació està relacionada amb la participació i la seva condició de *forans*, que fa a aquests informants més pròxims al KdK. D'una banda, a causa que tenen un vincle directe amb l'esdeveniment, per la qual cosa s'impliquen en el seu desenvolupament, i per altra banda, a causa del seu vincle amb alguna altra cultura que no sigui l'alemanya, com a mínim a través de la seva llengua materna.

Per tant, en relació amb la segona hipòtesi, es pot afirmar que l'anàlisi del CIP ha permès identificar que els graus de percepció dels informants varien en funció dels perfils sociodemogràfics, socioculturals i de la implicació dels informants a l'acte⁴⁵³.

Recapitulant tota aquesta informació per resoldre la primera qüestió de la pregunta inicial d'aquesta investigació⁴⁵⁴, podem considerar que, a partir de les

⁴⁵² Per a més informació sobre els perfils, es pot consultar l'apartat 9.2.2.1. *Els perfils dels informants*, del capítol 9 d'aquesta investigació.

⁴⁵³ Per a informació més detallada sobre els anàlisis desenvolupats per a poder contrastar la segona hipòtesi, es pot consultar l'apartat 9.2. *L'anàlisi de les dades en funció de les hipòtesis*, del capítol 9 d'aquesta investigació.

⁴⁵⁴ Es recorda que la primera qüestió plantejava si els impactes d'esdeveniments culturals podien ser

dades extretes de l'aplicació del CIP al KdK, es pot contrastar la primera qüestió a través de les afirmacions següents:

- Els informants tenen percepcions de diferents tipologies d'impactes culturals generats pel KdK. És a dir, consideren l'*existència*, la *intencionalitat* i *valoren*, si són positius o negatius, els impactes culturals relacionats amb la imatge de les cultures representades, els relacionats amb les tradicions i amb la integració i la cohesió social.
- Una gran quantitat dels informants consideren els impactes de forma *positiva*⁴⁵⁵.
- Una gran quantitat consideren que els impactes són *intencionats*⁴⁵⁶.
- Una gran quantitat dels informants consideren que els impactes no afecten *gens* la seva qualitat de vida.
- Els graus de percepció dels informants varien en funció dels perfils socioculturals, de la seva implicació a l'acte i també en funció del tipus de percepció⁴⁵⁷.
- Els *forans implicats* són els informants que tenen més percepció dels impactes analitzats pel CIP al KdK. Per tant, es consideren els informants més sensibles als impactes culturals analitzats.

A través de les dades que ens ha aportat l'aplicació del CIP al KdK es pot contestar la primera qüestió de la pregunta inicial considerant: 1) que el CIP és una metodologia que permet identificar els impactes culturals d'un esdeveniment cultural; 2) que aquest model no només identifica l'*existència* dels impactes sinó la *intencionalitat*, la *intensitat* i dóna informació sobre si els informants consideren els impactes *positius* o *negatius*; i 3) que el CIP aporta informació rellevant sobre els perfils de les persones informants, aspecte interessant per identificar els públics més sensibles als impactes analitzats.

Per tant, es pot considerar que el CIP és un model metodològic que permet

mesurats a partir d'un model específic que permetés identificar-los i quantificar-los.

⁴⁵⁵ En aquest sentit, s'ha de tenir en compte l'especificitat de l'impacte considerat cost, ja que, com s'ha comentat anteriorment, en aquest cas la majoria dels informants l'han valorat de forma negativa.

⁴⁵⁶ En aquest cas ens trobem amb la mateixa situació que en el punt anterior on l'impacte considerat cost, és a dir ha estat considerat *no intencionat* per la majoria dels informants.

⁴⁵⁷ Per a més informació sobre aquestes dades, es pot consultar l'apartat 9.2.2.4. *Les subhipòtesis en relació amb les dades obtingudes*, del capítol 9 d'aquesta investigació.

mesurar i analitzar els impactes culturals d'esdeveniments culturals, identificar-los i quantificar-los.

11.1.2. La segona qüestió: l'anàlisi de l'efectivitat

La segona qüestió de la pregunta inicial d'aquesta investigació planteja la possibilitat que el CIP pugui ser un element metodològic per a l'anàlisi d'impactes culturals aplicat a altres processos metodològics. S'arriba a aquesta deducció a partir de l'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat⁴⁵⁸ de la política pública que sustenta el KdK. Aquesta aplicació, però, s'ha d'entendre com un exercici inicial i, per tant, les conclusions que se'n treguin han de ser enteses com a provisionals i orientatives.

Per a contrastar aquesta qüestió s'ha intentat donar resposta a la tercera hipòtesi d'aquesta recerca, que es formula de la manera següent.

H3: Si la mesura dels impactes culturals d'esdeveniments culturals a partir del *Cultural Impact Perception* és un element a considerar per a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

Seguidament es passa a analitzar els resultats extrets de l'anàlisi de l'efectivitat de la política d'integració de Berlín a través de la incorporació del CIP aplicat al KdK. Per a la realització d'aquest anàlisi s'han utilitzat únicament les dades referents a l'existència dels diferents tipus d'impacte cultural analitzats pel CIP al KdK. Aquesta anàlisi es presenta a partir de dues parts: a la primera s'hi observa el procés desenvolupat per a la incorporació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat i la segona analitza les dades obtingudes a partir d'aquesta combinació metodològica.

La combinació metodològica del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat s'ha dut a terme a través de la identificació dels impactes considerats previstos comparant-los amb els impactes considerats existents aportats pel CIP⁴⁵⁹.

⁴⁵⁸ Subirats Knoefel, Larrue i Verone (2008) consideren que l'efectivitat analitza si els impactes, generats per un acte d'implementació d'una política pública, es produeixen de manera intencionada. Per tant, segons aquests autors l'anàlisi de l'efectivitat tracta de comparar el que es volia aconseguir, és a dir, els resultats esperats, i el que ha esdevingut en la realitat, els efectes que s'han generat a partir de l'acte d'implementació.

⁴⁵⁹ Per a més informació sobre el procés que s'ha dut a terme es recomana consultar l'apartat 5.3.

La identificació dels impactes considerats previstos s'ha dut a terme a través de l'anàlisi documental de diferents textos generats en diferents estadis i nivells del cicle de la vida de la política d'integració de la ciutat de Berlín, ja que és aquesta la que sustenta el KdK. La identificació dels impactes considerats existents s'ha dut a terme a través de les dades aportades pel CIP sobre la percepció de l'existència dels impactes culturals analitzats en el KdK.

L'anàlisi que ha permès la combinació dels impactes previstos i els impactes considerats reals s'ha dut a terme a través dels conceptes relacionats amb els impactes. És a dir, s'ha observat si a nivell conceptual coincidien els impactes previstos i els impactes considerats existents.

El procés d'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat es considera un element metodològic a tenir en compte per contrastar aquells impactes previstos i aquells impactes considerats existents generats a través d'un acte d'implementació d'una política pública.

Tanmateix es considera important observar alguns aspectes del procés d'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat.

- Per tenir una visió més àmplia de l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública a través del CIP, caldria tenir en compte diferents documents que emmarquessin els diferents estadis i nivells de la política.
- També s'ha de tenir en compte que la selecció i l'adaptació dels impactes del CIP al cas que s'analitzi, suposa un filtre previ a l'anàlisi dels documents.
- És important tenir en compte, sobretot en el procés d'interpretació de les dades, que els impactes considerats existents són els que es valoren com a aquells generats a la societat immediata per part de l'acte d'implementació de la política.
- També és important subratllar que, de les dades que genera el CIP, només aquelles relacionades amb l'existència dels impactes són les que s'han incorporat a l'anàlisi de l'efectivitat. Tanmateix, no vol dir que no existeixi la possibilitat d'incloure altres dades en el procés d'anàlisi, com les que aporta el CIP en relació amb la *intencionalitat*, la *intensitat* i la *valoració* dels impactes i

en relació amb els perfils dels informants.

Els resultats obtinguts d'aquesta combinació metodològica mostren que⁴⁶⁰ l'impacte "informació" ha estat un impacte previst per part de la política que sustenta el KdK. Aquest impacte ha estat considerat com a existent per un 65 % dels informants. Per tant, en aquest cas es tractaria d'un impacte previst i realitzat. L'impacte "tradicions" també és un impacte previst i realitzat, així com l'impacte "integració / cohesió social". En canvi, l'impacte "mala imatge" no es pot considerar un impacte previst; així doncs, es tractaria d'un impacte no previst, però considerat existent pel 35% dels informants.

Aquestes dades mostren que tots els impactes considerats beneficis han estat previstos i realitzats; en canvi, l'impacte considerat cost no havia estat previst però s'ha considerat existent per una minoria significativa dels informants.

A partir d'aquest exercici preliminar es pot deduir que:

- Un esdeveniment cultural pot ser entès com a acte d'implementació d'una política pública concreta.
- La informació sobre l'existència dels impactes que aporta el CIP és molt valuosa per comparar els impactes previstos amb els considerats existents per part dels informants.
- Per a una bona incorporació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat, s'han de tenir en compte diferents aspectes, com per exemple els diferents nivells de documents a analitzar; els impactes adaptats al cas estudiat; i que inicialment es proposa utilitzar únicament les dades sobre l'existència dels impactes que aporta el CIP.
- Les dades del cas analitzat en aquesta recerca mostren que els impactes benefici són impactes tant previstos com realitzats, mentre que els impactes cost no s'identifiquen com a previstos i els informants que els consideren existents són relativament pocs.

A partir de les dades i les observacions que s'han aportat fins aquí, la segona qüestió de la pregunta inicial es pot respondre considerant: 1) que el CIP és un instrument metodològic a tenir en compte per a l'anàlisi de l'efectivitat de

⁴⁶⁰ Per a informació més detallada sobre les dades que s'han extret d'aquesta aplicació, es pot consultar l'apartat 10.2. *Un exemple: el CIP a l'anàlisi de l'efectivitat aplicat al KdK*, del capítol 10 d'aquesta investigació.

polítiques públiques que necessitin analitzar impactes culturals, i 2) que, per tant, aquest nou model pot ser aplicat a altres processos d'anàlisi que necessitin identificar, mesurar i quantificar els impactes culturals.

Per tant, com s'ha vist a través de l'aplicació del CIP al KdK i la seva posterior incorporació a l'anàlisi de l'efectivitat, podem afirmar: 1) que els esdeveniments culturals poden generar diferents tipus d'impactes culturals; 2) que els graus de percepció dels impactes varien en funció dels perfils dels informants, i 3) que la mesura dels impactes culturals a través del CIP pot ser un element a considerar en els processos d'avaluació de les polítiques públiques.

Recapitulant tota la informació que es desprèn d'aquestes anàlisis, es pot afirmar també que el CIP és un nou model metodològic que permet mesurar, identificar i analitzar impactes culturals d'esdeveniments culturals. També es pot afirmar que certs esdeveniments culturals formen part d'estratègies polítiques i que, per tant, poden ser considerats com a actes d'implementació. Així doncs, també podem considerar que el CIP pot ser un element interessant a tenir en compte per ser aplicat a l'anàlisi de l'efectivitat d'una política pública.

Així mateix, cal tenir en compte que aquestes conclusions s'han d'entendre lligades al context de la recerca que aquí conclou i que, per tant, són orientatives, provisionals i obertes a posteriors contrastacions.

11.2. Precaucions metodològiques

Les aportacions d'aquesta recerca i la interpretació de les conclusions han de ser enteses en relació amb les dades que s'han analitzat, tenint en compte certes precaucions metodològiques. Així, es vol dedicar un dels últims apartats d'aquest treball a abordar les limitacions metodològiques que té un estudi com el que aquí conclou.

Les precaucions que aquí ens ocupen tenen el seu origen principalment en certes limitacions relacionades amb les dades obtingudes, és a dir, les dades obtingudes a partir de l'aplicació del model CIP al cas.

Així doncs, aquesta recerca s'ha topat amb reptes com la dificultat de no tenir dades completes en relació amb les variables independents, sobretot les

relacionades amb el perfil dels informants, donada la no recollida sistemàtica d'informació sobre els participants o no participants a l'acte i la no homogeneïtat i temporalitat d'algunes dades obtingudes. Per tant, s'ha admès el possible biaix de la mostra segons la disponibilitat de les dades en relació amb les variables independents relacionades amb el perfil de l'audiència del KdK.

A causa de l'exhaustiva quantitat de dades a recollir durant l'esdeveniment, han quedat fora de l'anàlisi, d'aplicació del CIP al KdK, alguns impactes culturals que aquest proposa per analitzar. Així ha calgut renunciar a gran part dels impactes considerats cost, que s'han reduït de quatre a un. Tot i això l'exercici d'anàlisi d'un impacte considerat cost ha permès observar les característiques i diferències d'aquest tipus d'impacte en relació amb els altres impactes analitzats.

També cal esmentar el caràcter preliminar de l'aplicació del CIP a l'anàlisi de l'efectivitat de la política d'integració de Berlín a través del KdK. Tanmateix, aquest primer exercici ha permès observar diferents tendències i especificitats d'aquesta combinació metodològica.

Les limitacions exposades fins aquí estan presents en les dades obtingudes de l'aplicació del CIP al KdK. Tot i això, es vol destacar que el fet d'haver pogut aplicar el nou model metodològic a un cas concret és per si mateix un resultat d'èxit d'aquesta recerca. No només ens ha aportat informació rellevant a través de les dades obtingudes sinó que ens ha permès observar el procés d'aplicació del nou model a un cas real. En aquesta línia cal apuntar que algunes de les mancances aquí exposades, com per exemple la manca de dades concretes, afecten, molts estudis quantitius però aquest fet no ens ha d'impedir enfrontar-nos amb estudis d'aquestes característiques.

Tanmateix, cal que l'investigador sigui conscient dels biaixos i problemes que poden provocar aquestes limitacions, fet que ens ha portat a extreure les precaucions a l'hora de interpretar els impactes a analitzar en el KdK, així com a l'hora de definir i delimitar la mostra utilitzant informació obtinguda a través de les entrevistes en profunditat als experts del KdK.

Per tant, l'autora és molt conscient de les limitacions i les conseqüències que aquestes han pogut tenir als resultats de l'anàlisi desenvolupada; per això fa una crida a la necessitat de recollida de dades sistemàtica sobre els esdeveniments culturals i la seva relació amb la societat. Tot i això, els principals resultats i les

principals conclusions són força coherents i permeten plantejar un primer escenari de partida des d'on explorar noves línies d'investigació.

11.3. Recomanacions

A partir de les conclusions presentades per aquesta recerca, es desprenen algunes informacions que ens permeten aportar algunes recomanacions i reflexions finals. Aquestes estan relacionades bàsicament amb les dues qüestions que han construït aquesta investigació: l'anàlisi dels impactes intangibles d'esdeveniments i la seva aplicació a altres anàlisis que necessiten mesurar aquests impactes.

Pel que fa a l'anàlisi dels impactes culturals generats per esdeveniments culturals a través del CIP, es recomana:

- Tenir en consideració els impactes proposats pel CIP en relació amb el cas a analitzar. Com s'ha comentat anteriorment, és important que els impactes proposats pel CIP siguin adaptats a les característiques i especificitats del cas a analitzar, ja que, si no, es podria generar un biaix en l'anàlisi. Com s'ha fet en aquesta investigació, es proposa adaptar els impactes a través de dades obtingudes per altres processos d'investigació, com a partir d'entrevistes en profunditat a experts relacionats amb el cas.
- Fomentar la recollida sistemàtica de dades sobre l'audiència i la implicació dels ciutadans als esdeveniments culturals. Es considera que aquestes dades són rellevants per als analistes dels esdeveniments, per a aquells que analitzen les polítiques públiques i per a aquells investigadors que se centrin en altres aspectes del sector cultural com el consum cultural d'una ciutat o regió.

De cara a l'estudi de l'aplicació del CIP en altres anàlisis que necessitin observar els impactes culturals, es recomana:

- Identificar els estudis i les anàlisis que poden necessitar la mesura i la identificació d'impactes culturals. Això ens permetria observar de forma més ampla quins són els camps i les metodologies on el CIP es podria tenir en compte.
- Pel que fa a l'avaluació de les polítiques públiques, cal promoure i conscienciar la classe política de concretar els seus programes i plantejaments polítics en la

mesura que sigui possible. És a dir, promoure que en el procés de disseny de les polítiques es procuri concretar el màxim possible els impactes que s'espera generar través dels actes d'implementació.

Així doncs, a partir d'aquesta investigació i dels diferents aspectes que s'han exposat en aquest capítol, sorgeixen línies d'investigació que farien possible la contrastació d'aquesta tesi amb futures recerques.

11.4. Futures vies d'anàlisi

A través del model metodològic proposat i el procés que s'ha dut a terme, s'han trobat constatacions força interessants en relació amb la mesura i anàlisi dels impactes no quantificables i intangibles, com són els impactes culturals. Fruit del mateix procés de recerca, emergeixen noves preguntes i nous interrogants que constitueixen punts de partida cap a futures recerques o vies d'anàlisi.

A continuació es presenten possibles línies d'investigació que podrien orientar el desenvolupament de futures investigacions i seguir la recerca que aquí conclou,:

- Aplicar el CIP a altres investigacions. Es podria estudiar l'aplicació del model CIP per analitzar els impactes culturals generats per altres accions o actes d'implementació que no siguin esdeveniments que no tinguin res a veure amb la cultura. Aquest estudi permetria observar i identificar impactes culturals no esperats o no previstos.
- Relacionat amb l'anterior, es podria plantejar l'anàlisi d'impactes culturals a través del CIP d'esdeveniments que no fossin culturals, com per exemple esdeveniments esportius, polítics o comercials.
- Estudiar l'evolució dels impactes culturals d'un esdeveniment cultural a través del CIP al llarg del temps. És a dir, aplicar la mateixa anàlisi al mateix esdeveniment en períodes diferents en el temps, per tal d'observar si els impactes culturals canvien.
- Estudiar la possible combinació del CIP i l'anàlisi de l'efectivitat per poder fer processos d'avaluació de diferents polítiques públiques sectorials. És a dir, per a l'avaluació de polítiques socials, polítiques culturals, polítiques de sanitat,

etc. En aquest cas el CIP serviria per analitzar impactes culturals com a elements transversals de polítiques sectorials diverses.

- Analitzar si la combinació del CIP i l'anàlisi de l'efectivitat es podria considerar com un dels punts claus per a la posterior anàlisi global de tot el procés de la política. És a dir, com a primer punt d'avaluació dels impactes als grups-objectiu de cada un dels actes d'implementació (si és que n'hi ha més d'un) per a després desenvolupar l'anàlisi dels *outcomes*, és a dir, els efectes als beneficiaris finals.
- Estudiar la relació que hi podria haver entre el CIP i l'anàlisi de l'eficàcia i la eficiència. Observar si es podria fer servir també per desenvolupar aquestes dues altres anàlisis.
- Com s'ha comentat anteriorment, incorporar altres validables de percepció del CIP com la *valoració*, la *intensitat* i la *intencionalitat* a l'anàlisi de l'efectivitat de la política, fet que permetria comprovar de forma més detallada la percepció dels impactes previstos i no previstos per part de la política a través dels diferents perfils de la població. Així com la percepció de com aquests impactes afecten la qualitat de vida de les persones, i si aquests són percebuts com a impactes positius o com a impactes negatius.
- Investigar si el CIP podria ser utilitzat o adaptat per a analitzar els impactes culturals d'un acte d'implementació de manera preventiva. És a dir, que a través del CIP es poguessin identificar els impactes culturals que desenvoluparà l'acte d'implementació abans que aquest estigui implementat.
- També es podria estudiar l'aplicació de la mesura dels impactes a través de les percepcions per a l'anàlisi d'altres tipus d'impactes que no fossin culturals, per exemple impactes econòmics, impactes ambientals o urbanístics. Aquest exercici permetria observar la realitat a través dels models existents de mesura d'aquests impactes i comparar-la amb la percepció que té la societat que allotja l'esdeveniment. Relacionats amb el ja existent SIP (Social Impact Perception) es podria comprovar si es podien formular altres models com l'Economic Impact Perception (EIP) o l'Environmental Impact Perception (EnIP) i l'Urban Impact Perception (UIP), entre d'altres.

11.5. Nota de clausura

A partir d'aquest informe d'investigació s'han volgut plasmar les inquietuds que l'autora ha tingut al llarg del procés de recerca, plantejant qüestions que es consideraven importants per al desenvolupament de certs anàlisis, i s'ha volgut aportar un granet de sorra al discurs i l'anàlisi acadèmica dels impactes culturals.

Amb aquestes línies es vol concloure, textualment, un treball extens desenvolupat al llarg de diversos anys. El gaudi i l'aprenentatge que aquesta recerca ha suposat per a qui escriu aquestes línies ha estat molt gratificant i, a pesar de l'esforç i la intensitat que aquest treball ha suposat, ha estat una gran experiència professional que ha permès posar els pilars per a una creixent inquietud investigadora.

Per tant, es vol posicionar aquest document que teniu a les mans a l'inici d'un llarg camí acadèmic que no ha fet més que començar a dibuixar-se. Camí que es pretén desenvolupar amb tota la consideració a l'acadèmia i a les seves institucions, sense perdre la coherència del respecte al treball, subratllant la virtut de la visió crítica vers els processos contemporanis, alimentant la inquietud de l'aprenentatge, analitzant aquelles qüestions que puguin arribar a tenir una utilitat social i, sobretot, camí que es pretén construir a base de la delectança en la feina ben feta.

Només em queda agrair de nou a aquells que ja han estat citats en els agraïments, però aquí em vull dedicar especialment a aquells que saben que, sense la seva incondicional ajuda i suport, no hauria estat possible un treball d'aquestes característiques, aquells que sense la seva existència res d'això hauria tingut sentit, a aquells als qui dec molt més del que mai els podré donar. Moltes gràcies i bona sort.

Referències bibliogràfiques

- ANDRÉU ABELA, J., GARCIA NIETO, A., PÉREZ CORBACHO A. (2007) *Evolución de la teoría fundamentada como técnica de análisis cualitativo*, 208p. Cuadernos Metodológicos. Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS), Madrid.
- AGUILAR, M.J., ANDER-EGG, E. (1992) *Evaluación de los servicios y programas sociales*, 21p. Siglo XXI Editores, Madrid.
- ALFIAN, G.C.C., SCHRAMM, W. (1991) *Social Impact of Satellite Television in Rural Indonesia*, 272p. Asian Mass Communication Research and Information Center (AMIC). Singapore.
- ALLEN, J., O'TOOLE, W., HARRIS, R., McDONNELL, I., (2008) *Festival and Special Event Management*, 637p. John Wiley and Sons. Milton, Australia.
- ALLEYNE-DETTMERS, P. (1998) Ancestral Voices. Trevini – A Case Study of Meta Masking in the Notting Hill Carnival. *Journal of Material Culture* 3(2): 201–221.
- ALVIRA MARTIN, F. (2002). *Metodología de la evaluación de programas*, 94p. Cuadernos Metodológicos. Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS),. Madrid.
- ALVIRA MARTIN, F. (2004) *La encuesta: una perspectiva general metodológica*, 101p. Cuadernos Metodológicos. Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS), Madrid.
- AMADES, J. (1982) *Costumari Català. El curs de l'any*. Vol. 2. El carnestoltes, 2ª edició en facsimil. Salvat Editores i Edicions 62. Barcelona.
- ANDREU ABELA, J., GARCÍA-NIETO, A., PÉREZ CORBACHO, A.M. (2007) *Evolución de la teoría Fundamentada como técnica de análisis cuantitativo*, 205p. Cuadernos Metodológicos, 40. Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS), Madrid.
- ATKINSTON, R., BRIDGE, G. (Eds.). (2005) *Gentrification in a Global Context. The new urban colonialism*, 302p. Routledge. Abingdon, Oxon.
- BALLART, X. (1992) *¿Cómo evaluar programas y servicios públicos? Aproximación sistemática y estudios de caso*, 284p. Ministerio para las Administraciones Públicas, Madrid.
- BAMFORD, A. (2006) *The Wow Factor: Global research compendium on the impact of the arts in education*, 178p. Waxmann Verlag. Berlin.
- BAMFORD, A. (2008) *Measuring the Impact: Research into Arts and Education*. En: VVAA, *Evaluating the Impact of Arts and Cultural Education. An European and International Research Symposium*, 494p. La Documentation française, Centre Pompidou, Paris.
- BARROW, C.J. (2000) *Social impact assessment: an introduction*, 230p. Arnold Publishers, London.
- BAUMAN, Z., TESTER, K. (2002) *La ambivalencia de la modernidad y otras conversaciones*, 219p. Ediciones Paidós Ibérica, Barcelona.
- BAUMAN, Z., TESTER, K. (2006) *La vida líquida*, 206p. Ediciones Paidós Ibérica.

Barcelona.

- BAUMAN, Z. (2001) *En busca de la política*, 218p. Fondo de Cultura Económica. Buenos Aires.
- BAUMAN, Z. (2002) *La cultura como praxis*, 374p. Ediciones Paidós Ibérica, Barcelona.
- BAUMAN, Z. (2003) *Modernidad Líquida*, 232p. Fondo de Cultura Económica, México.
- BAUMAN, Z. (2004) *La sociedad sitiada*, 299p. Fondo de Cultura Económica, Argentina.
- BAUMAN, Z. (2007) *Arte ¿líquido?*, 113p. Ediciones Sequitur, Madrid.
- BECKER, H.A., VANCLAY, F. (Eds.). (2003) *The International Handbook of Social Impact Assessment*, 348p. Edward Elgar Publishing. Chetelham, UK.
- BECKER, F., Le rétablissement du carnaval à Berlin : performance publique et politique dans la nouvelle capitale allemande, *Sociologie et sociétés*, Volumen 37, número 1, Primavera 2005, p. 35-54, <http://id.erudit.org/iderudit/012275ar> [darrera consulta: juny 2011]
- BELFIORE, E. (2002) Art as a means towards alleviating social exclusion: does it really work?. A critique of instrumental cultural policies and social impact. *International Journal of Cultural Policy*, 8(1): 91-106.
- BELFIORE, E. (2004) Auditing culture. *International Journal of Cultural Policy*, 10(2): 183-202.
- BELFIORE, E. (2006) The social impacts of the arts - myth or reality?. En: MIRZA, M. (Ed.). *Culture Vultures: Is UK arts policy damaging the arts?* Policy Exchange, London.
- BELFIORE, E., BENETT, O. (2007) Determinants of Impact: Towards a Better Understanding of Encounters with the Arts. *Cultural Trends*, 16(3): 225-275.
- BELFIORE, E., BENETT, O. (2007) Rethinking the social impacts of the arts. *International Journal of Cultural Policy*, 13(2): 135-151.
- BELFIORE, E., BENETT, O. (2008) *The Social Impact of the Arts: An Intellectual History*, 240p. Palgrave/Macmillan, Basingstoke, UK.
- BELFIORE, E., BENETT, O. (2009) Researching the social impact of the arts: literature, fiction and the novel. *International Journal of Cultural Policy*, 15(1): 17-33.
- BELFIORE, E., BENNETT, O. (2010) Beyond the "Toolkit Approach". Arts Impact Evaluation Research and the Realities of Cultural Policy Making. *Journal for Cultural Research*. 14(2): 121-142.
- BERG, B. L. (2007) *Qualitative research methods for the social sciences*, 384p. Pearson Education. Boston.
- BIANCHINI, F (1993) European cultural policy in the context of area-based arts administration. *First conference of the Network of European Area based Arts Administrators*. Kilkenny, Ireland.
- BLOOMFIELD, J.(2003) Made in Berlin: Multicultural Conceptual Confusion and

- Intercultural Reality. *International Journal of Cultural Policy*, 9(2):167-183.
- BONNEMAISON, S., MACY, C. (Eds.), (2008) *Festival Architecture*, 318p. Routledge. New York.
- BOURDIEU, P. (2006) *La distinción. Criterios y bases sociales del gusto*. 597p. Madrid: Taurus. Santillana Ediciones
- BOWDIN, G., ALLEN, J., O'TOOLE, W., HARRIS, R., McDONNELL, I. (2011) *Events Management*, 510p. Elsevier Butterworth-Heinemann, Oxford UK.
- BRANCHADELL, A. (2011) Assessing language policy. The treatment of russian in Estonia and spanish in Catalonia. *Revista de Llengua i Dret*, 55:123-150.
- BUSSMANN, W., KLÖTI, U., KNOEPFEL, P. (Eds.). (1997) *Einführung in die Politikevaluation. Helbing und Liechtenhahn*. Basel und Frankfurt am Main. http://elib.tu_darmstadt.de/tocs/5380984X.pdf [darrera consulta: novembre 2011]
- CAMPBELL, D., STANLEY, J. (1988) *Diseños experimentales y casi-experimentales en la investigación social*, 158p. Amorrortu Editores. Buenos Aires.
- CAPPAUL, M. (1988) El impacto económico del Festival Internacional de Cine de San Sebastián. *Estudios Empresariales*, 67: 47-54. Bilbao.
- CAPDEVILA, J., GARCIA, A. (1997) *La festa a Catalunya*. Publicacions de la Abadia de Montserrat, Barcelona.
- CAPMANY, A. (1981) *Calendari de llegendes, costums i festes tradicionals catalanes*. Editorial Laia, Barcelona.
- CARLSEN, J., ALI-KNIGHT, J., ROBERTSON, M. (2007) Access – A Research Agenda for Edinburgh Festivals. *Event Management*, 11: 3-11.
- CARBÓ, G. (Ed.); (2007) *La cultura, estrategia de cooperación al desarrollo*. Documenta Universitaria, Girona.
- CARO BAROJA, J. (1979) *El carnaval*, Tauros Ed., Madrid.
- CARRASCO, S. (1999) *Los Sistemas Culturales Locales en la Comunidad Valenciana: Una Aplicación desde el Análisis de Componentes Principales*. Tesis Doctoral. Departamento de Economía Aplicada. Universitat de València.
- CASSIRER, E. (1972) *Las ciencias de la cultura*. 192p. Fondo de Cultura Económica, México DF.
- CIRERA, M., COLOMBO, A., LÓPEZ, T., TRESSERRAS, M. (2010) Conclusiones finales, 147-155. En: MARTINELL, A., CARBÓ, G. (Eds.) *Cultura. Empresa y desarrollo*. Documenta Universitaria. Girona.
- CLARK, G. (2008) *Local Development Benefits from Staging Global Events*. OECD Publications, 180p. Paris.
- CLAY, D. (2001) *Berlin a Modern History*, 706p. Allen Lane The Penguin Press, UK.

- COHEN, A. (1980) The social and cultural development of Notting Hill Carnival. Social Science Research Council.
- COHEN, A.(1993) Masquerade Politics. Explorations in the Structure of Urban Cultural Movements, 166p. Oxford/ Providence.
- COHEN, L., MANION, L., MORRISON, K. (2007) *Research methods in education*, 638p. Routledge, New York.
- COLLER, X. (2000) *Estudio de casos*,139p. Cuadernos Metodológicos, 30. Centro de Investigaciones Sociológicas, CIS, Madrid.
- COLOMBO, A. (2006). Economia de la Cultura: L'impacte econòmic del sector cultural des d'una perspectiva europea. *Digithum. Les humanitats en l'era digital*, 8: 3- 9.
- COLOMBO A. (2008a) Fira Tàrrrega (Teatre al Carrer). En: COLOMBO, A., ROSSELLÓ, D. (Eds.). *Gestió Cultural: Estudis de Caso*, 95-113. Ariel, Barcelona.
- COLOMBO, A. (2008b). "The social and cultural impacts of film festivals". Presnetació a la conferència Arts, Culture and the Public Sphere. Expressive and Instrumental Values In Economic and Sociological Perspectives. Venice, November 2008.
- COLOMBO, A. (2009) Expansive Waves of Festivals: Approaches in economic impact studies of arts festivals. *La revista d'economia della cultura*.Il Molino. Bologna3/2009: 351-359.
- COLOMBO, A. (2010) Impacto social en la audiencia de un festival. En CUADRADO, M. (Ed.) *Mercados Culturales. Doce estudios de marketing*, 59-75. Editorial UOC. Barcelona.
- COLOMBO, A., ROSSELLÓ, D. (Eds.). (2008) *Gestió Cultural: Estudis de Caso*, 301p. Ariel. Barcelona.
- COUDOUEL, A., DANI, A.A., PATERNOSTRO S. (2006) Poverty and Social Impact Analysis of Reforms. Lessons and Examples from Implementation, 550p.The World Bank, Washington.
- CRESWELL, J.W. (2003) *Research design: qualitative, quantitative, and mixed method approaches*, 266p.Sage Publications Thousand Oaks, California.
- CROMPTON, J.L., McKAY, S.L (1994). Measuring the economic impact of festivals and events: some myths, misapplications and ethical dilemmas. *Festival Management and Event Tourism*, 2: 33-43.
- CURET, F. I ANGLADA, L. (1983) *Visions barcelonines. Costums, festes i solemnitats*. Altafulla, Barcelona
- DE SOUZA MINAYO, M.C., GONÇALVES, S., RAMOS, E. (2005) *Evaluación por triangulación de métodos: abordaje de programas sociales*, 246p. Lugar Editorial, Buenos Aires.
- DELAMERE, T. (2001) Development of a scale to measure resident attitudes toward the social impact of community festivals: Part II: Verification of the scale. *Festival Management and Event tourism*, 7: 25–38.

- DELAMERE, T., ROLLINS, R. (2007) Measuring the Social Impact of Festivals. *Annals of Tourism Research*. 34(3), 805 – 808.
- DELAMERE, T., WANKEL, L. M., HINCH, T. D. (2001) Measuring resident attitudes toward the social impacts of community festivals. Pretesting and purification of the measure. *Festival Management and Event tourism* 7: 11–24.
- DERLIEN, H. (1998) Una comparación internacional en la evaluación de las políticas públicas. *Gestión y Análisis de las Políticas Públicas*, 11-12: 13-22.
- DERRETT, R. (2005) Why do Regional Community Cultural Festivals Survive? The impact of events. *Event management research conference proceedings. Australian Center of Events Management*. University of Technology Sydney. UTS Printing Services, 443-463.
- DEVESA, M. (2006) El Impacto económico de los festivales culturales: el caso de la semana internacional de cine de Valladolid, 469p. Fundación Autor, Madrid.
- DOUGLAS, N., DERRETT, R. (2001) Special interest tourism: context and case. Brisbane: John Wiley and Sons.
- DURANN, A. (2006) Flash mobs: Social influence in the 21st century. *Social influence* 1: 4, 301-315.
- DURKHEIM, E. ([1912] 1995) *The Elementary Form of the Religious Life*. 464p. Glencoe: Free Press.
- DYE, T.R. (2005) *Understanding Public Policy*, 356p. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, New Jersey.
- DWYER, L., FORSYTH, P., SPURR, R. (2005). Estimating the impacts of special events on an economy. *Journal of Travel Research*, 43(4): 351-359.
- DWYER, L., FORSYTH, P., SPURR, R. (2006) Assessing the economic impacts of events: A computable general equilibrium approach. *Journal of Travel Research*, 45(1): 59-66.
- EASTON, D. (1979) *A Systems Analysis of Political Life*, 507p. University of Chicago Press, Chicago USA.
- EHRlich, P.R., HOLDREN, J.P. (1971) Impact of Population Growth. *Science*, 171 (3977):1212 -1217.
- ERREJON, J.A. (Coord.). (2009) *Evaluación del Plan Estratégico de Seguridad Vial 2005-2006*. Agencia de evaluación y calidad. Ministerio de la Presidencia, Madrid, <http://www.aeval.es/comun/pdf/evaluaciones/E16-2009.pdf> [darrera consulta: octubre 2011]
- EURO CULT 21, (2005) *Integrated Report*. En: ROBINSON, J. (Ed.). Helsinki, City of Helsinki Cultural Office, www.eurocult21.org/books/IntegratedReport3-116screen.pdf [darrera consulta: octubre 2011]
- EVANS, G. (2001) *Cultural Planning: An Urban Renaissance?*, 336p. Routledge, London.
- EVANS, G. (2003) Hard Branding the Cultural City: From Prado to Prada, *International*

Journal of Urban and Regional Research, 27(2): 417-440.

- FALASSI, A. (Ed.). (1987) *Time out of time. Essays on the festival*, 311p. University of New Mexico Press. Albuquerque.
- FEHERVARY, H., STEPHAN, A. (2007) Kulturpolitik und Politik der Kultur : Festschrift für Alexander Stephan/Cultural Politics and the Politics of Culture, 489p. Festschrift für Alexander Stephan Peter Lang Publishing.
- FERRIS, L. (2005) On the streets of Notting Hill: Carnival as/is theatre source. *Theatre History Studies*, 25: 61-76.
- FERNANDEZ, E. (1991). La Política cultural. Qué es y para qué sirve, 26p. Gijón: Trea.
- FITZZGERALD, G. (2003) Computer-based quantitative data methods. En: BECKER, H.A., VANCLAY, F. (Eds.) *The International Handbook of Social Impact Assessment*, 143-160..Edward Elgar Publishing, Glos UK.
- FLORIDA, R. (2010) La clase creativa. La transformación de la cultura del trabajo y el ocio en el siglo XXI. Paidós Empresa. Madrid.
- FORMICA, S. (1998) The development of festivals and special events studies. *Festival Management and Event Tourism*, 5:131-137.
- FREDLINE, E., FAULKNER, B. (2000) Host community reactions: a cluster analysis. *Annals of Tourism Research*, 27(3): 763-784.
- FREDLINE, E., FAULKNER, B. (2002a) Residents' reactions to the staging of a major motorsports event within their communities: a cluster analysis. *Event Management*, 7(2):103-114.
- FREDLINE, E., FAULKNER, B. (2002b) Variations in Residents' Reactions to Major Motorsport Events: Why Residents Perceive the Impacts of Event Differently. *Event Management*, 7(2):115-126.
- FREDLINE, L., JAGO, L., DEERY, M. (2002) Assessing the social impacts of events: Scale development. En: JAGO, L., DEERY, M., HARRIS, R., HEDE, A.M., ALLEN, J. (Eds.). *Events and Placemaking. Proceedings of International Event Research Conference*, 760-787. Sydney. <http://epress.lib.uts.edu.au/dspace/bitstream/2100/431/1/Proceedings%202002%20Conference.pdf> [darrera consulta: desembre 2010]
- FREDLINE, E., JAGO, L., DEERY, M. (2003) The development of generic scale to measure the social impacts of events. *Event Management*, 8(1): 23-37.
- FREDLINE, E., RAYBOULD, M., JAGO, L., DEERY, M. (2005) Triple bottom line event evaluation: A proposed framework for holistic event evaluation. En: J. ALLEN (Ed.). *The Impacts of Events. Proceedings of International Event Research Conference*, 2-13. Sydney. http://www.business.uts.edu.au/acem/pdfs/conference_proceedings05.pdf [darrera consulta: desembre 2010]
- FREI, K. (2003). Wer sich maskiert, wird integriert: der Karneval der Kulturen in Berlin, 246p. Verlag Hans Schiler. Berlin

- GARCIA, B., MELVILLE, R., COX, T. (2010) *Creating an Impact: Liverpool's Experience as European Capital of Culture*. 64p. http://www.liv.ac.uk/impacts08/Papers/Creating_an_Impact_-_web.pdf [darrera consulta: març 2011]
- GASCÓ, M. (2003) *L'avaluació de les polítiques públiques culturals: estudi empíric a l'administració local*, 457p. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- GETZ, D. (1991) *Festivals, special events and tourism*, 374p. Van Nostrand Reinhold, New York.
- GETZ, D. (2007) *Event Studies. Theory, research and policy for planned events*, 442p. Event Management Series. Elsevier, Oxford.
- GIBSON, L., STEVENSON, D. (2004) Urban space and the uses of culture. *International Journal of Cultural Policy*. 10(1): 1-4.
- GINSBURGH, V.A., THROSBY, D. (Eds.). (2006) *Handbook of the economics of art and culture*, 1318p. North-Holland, Elsevier, Amsterdam.
- GIORGI, L., SASSATELLI, M., DELANTY, G. (Eds.). (2011) *Festivals and the Cultural Public Sphere*, 208p. Routledge Advances in Sociology. Routledge. Abingdon, Oxon.
- GÓMEZ, M. (2004) *Evaluación de los servicios sociales*, 284p. Gedisa Editorial, Barcelona.
- GONZÁLEZ, F., MORALES, S. (2009) Ciudades Efímeras. Transformando el turismo urbano a través de la producción de eventos, 188p. Acción Cultura, 4. Editorial UOC. Barcelona.
- GRAY, C. (2002) Local Government and the Arts. *Local Government Studies*, 28(1): 77–90.
- GRAY, C. (2007) Commodification and instrumentality in cultural policy. *International Journal of Cultural Policy*, 13(2): 203 - 215.
- GREEN, H., HUNTER, C., MOORE, B. (1990) Assessing the environmental impact of tourism development: use of the Delphi technique. *Tourism Management*, June:111-120.
- GUTIÉRREZ BRITO, J. (2008) *Dinámica del grupo de discusión*, 142p. Cuadernos Metodológicos 41. Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS) Madrid.
- HALL, C.M. (1992) *Hallmark Tourist Events: Impacts, Management and Planning*. Belhaven Press, London.
- HANNIGAN, J. (2003) Symposium on Branding, the Entertainment Economy and Urban Place Building: Introduction. *International Journal of Urban and Regional Research*, 27(2): 352-360.
- HAWKES, J. (2001) The Fourth Pillar of Sustainability. Culture's essential role in public planning, 69p. Cultural Development Network. Victoria, Australia.

- HAXTHAUSEN, C.W., SUHR, H. (Eds.). (1990) *Berlin Culture and Metropolis*, 265p. University of Minnesota Press, Minnesota.
- HEERS, J. (1983) *Carnavales y fiestas de locos*. Editorial 62. Barcelona.
- HEINRICHS, W.,(1997) *Kulturpolitik und Kulturförderung*, 267p. Beck Verlag, München.
- HERRERO, L.C. (2004) *Impacto económico de los macrofestivales culturales: reflexiones y resultados*, 18p. Boletín del Portal Iberoamericano de Gestión Cultural, Barcelona. <http://www.gestioncultural.org/boletin/pdf/MacroEventos/LHerreo.pdf> [darrera consulta: març 2011]
- HOLDEN, J. (2004) *Capturing cultural value*, 65p. Demos, London. <http://www.demos.co.uk/files/CapturingCulturalValue.pdf> [darrera consulta: agost 2010]
- JOHNSON, C. (1999) *Social impact assessment of gay hallmark events: the Sydney Gay and Lesbian Mardi Gras*, 89p. 19th International Association for Impact Assessment Conference, University of Strathclyde. Glasgow.
- JAGO, L., DWYER, L. (2006) *Economic Evaluation of Special Events: A Practitioners Guide*, 53p. . Common Ground Publishing Pty. Ltd., Altona, Australia.
- JONES, R., PILGRIM, A., THOMPSON, G., MACGREGOR, C. (2008) Examination of nine special events in Western Australia with particular reference to the approval process and identification of potential environmental impacts, 59p. Cooperative Research Centre for Sustainable Tourism.
- JÜRGS, M. (1997) *Die Treuhändler. Wie Helden und Halunken die DDR verkauften*. List Verlag, München.
- KARLSEN, S. (2007) *The music festival as an arena for learning: Festspel i Pite Älvdal and matters of identity*, 244p. PhD Thesis. Lulea University of Technology, Department of music and media. Lulea. Sweden. <http://epubl.ltu.se/1402-1544/2007/60/LTU-DT-0760-SE.pdf> [darrera consulta: agost 2011]
- KINGSLEY, G.T. (Ed.). (1999) *Building and operating neighborhood indicator systems. A guidebook. National Neighborhood Indicators Partnership*, 109p. The Urban Institute. <http://www.urban.org/UploadedPDF/409297-Building-and-Operating-Neighborhood-Indicator-Systems-Guidebook.pdf> [darrera consulta: març 2011]
- KLEIN, A. (2005) *Kulturpolitik*, 260p. Vs Verlag für Sozialwissenschaften. Berlín.
- KNECHT, M., NIDERMÜLLER, P. (2002) The Politics of Cultural Heritage: An Urban Approach. *Ethnologia Europaea, Journal of European Ethnology* 32(2): 89–104.
- KNECHT, M., SOYSAL, L. (Eds.). (2005) *Plausible Vielfalt. Wie der Karneval der Kulturen denkt, lernt und Kultur schafft*, 284p. Panama Verlag. Berlín.
- KNOEPFEL, P., LARRUE, C., VARONE, F. (2001) *Analyse et pilotage des politiques publiques*, 387p. Helbing & Lichtenhahn (série Analyse des politiques publiques / Politikanalyse no 2), Bâle.

- KNOEPFEL, P., LARRUE, C., VARONE, F., HILL, M. (2011) *Públic policy analysis*, , 343p. Policy Press, Bristol.
- KOSNICK, K. (2004) *The Gap between culture and Cultures: Cultural policy in Berlin and its implications for Immigrant Cultural Produccions*, 18p. EUI Working Paper RSCAS n° 2004/41. European University Institute. Robert Schuman Center for Advanced Studies. Badia Fiesolana San Domenico di Fiesole. Italy.
- LADD, B. (1997) *The Ghosts of Berlin. Confronting the German History in the Urban Landscape*, 282p. University of Chicago Press. Chicago. USA.
- LANKFORD, S.V., HOWARD, D.R. (1994). Developing a tourism impact scale. *Annals of Tourism Research*, 77(4), 121-139.
- LANZ, S. (2007) *Berlin aufgemischt: abendländisch, multikulturell, kosmopolitisch?. Die politische Konstruktion einer Einwanderungsstadt*, 434p. Urban Studies, Transcript. Bielefeld, Germany.
- LEMIEUX, V. (1995) *L'étude des politiques publiques. Les acteurs et leur pouvoir*, 184p. Presses de l'Université Laval. Sainte-Foy, France.
- LEPENIES, W. (2006) *The Seduction of Culture in German History*, 270p. Princeton University Press, Princeton.
- MAALOUF, A. (1999) *Las identidades asesinas*. 197p. Madrid : Alianza Editorial.
- MAKEMBA, B. (2009) *Organisation und selbstdarstellung von afrikanern in Berlin*, 116p. GRIN Verlag, Munich.
- MARCÉ, X.; MARTINELL, A. (1995). *Perfil y formación de gestores culturales en España*. Madrid: Ministerio de Cultura.
- MARTINELL, A. (2001) *Jornadas sobre políticas culturales y educación: hacia una agenda común*. Documento 2, Universidad de Girona.
- MARTINELL, A. (2007) *Cultura es desarrollo*. En: IGLESIA CARUNCHO, M. (Ed.). *Avances y retos de la cooperación española: reflexiones para una década*, 185-196. Fundación Carolina. Siglo XXI de España Editores. Madrid.
- MARTINELL, A. (2010) *Apuntes para nuevas agendas en los estudios sobre gestión y políticas culturales*. 9-16p. En MARTINELL, A., CARBÓ, G . (Eds.). *Cultura, Empleo y desarrollo*, 156p. Documenta Universitaria. Girona.
- MARTINELL, A. (Ed.). (2011) *Cultura y desarrollo. Compromiso para libertad y bienestar*, 324p. Siglo XXI de España. Fundacion Carolina. Madrid.
- MARTINELL, A., CARBÓ, G . (Eds.). (2010) *Cultura, Empleo y desarrollo*, 156p. Documenta Universitaria. Girona.
- MARTINELL, A., LÓPEZ, T. (2008) *Políticas culturales y gestión cultural: Organum sobre los conceptos clave de la práctica profesional*, 115p. Documenta Universitaria. Girona.
- MARTINELL, A., BELDA, E., VILÀ, T. (2004) *Seminario Internacional: La formación en gestión y políticas culturales para la diversidad cultural y el desarrollo*, 373p.

Documenta Universitaria Ediciones.Girona.

- MARTINEZ, J., MARTIN, F., MARTINEZ, E., SANZ DE LA TAJADA, L., VACCHINO, C. (2000) *La investigación en marketing*. Vols I i II. AEDEMO, Barcelona.
- MAUGHAN, C., BIANCHINI, F. (2004) *The economic and social impact of cultural festivals in the East Midlands of England*. Final report, 174p. <http://www.artscouncil.org.uk/regions/index.php> [darrera consulta: agost 2011]
- MAYFIELD, T.R., CROMPTON, J.L. (1995) Development of an instrument for identifying community reasons for staging a festival. *Journal of Travel Research*, 37-44.
- MENTORE, G. (1999) Notting hill in carnival. *Visual anthropology review*, 15.1: 45-69.
- MÉNY, Y., THOENIG, J.C. (1992) *Las políticas públicas*, 271p. Ariel, Barcelona.
- NATIONAL ENDOWMENT FOR THE ARTS (1977) *Economic impacts of the Arts and Cultural Institutions: A Model Assessment and Case Study in Baltimore*, 110p. NEA Research Division, Report 6. Washington. <http://www.eric.ed.gov:80/PDFS/ED298070.pdf> [darrera consulta: agost 2011]
- NORMAN, K.D., YVONNA, S.L. (Eds.).(2011) *The Sage handbook of qualitative research*, 784p. Sage Publications Thousand Oaks, California.
- NURSE, K. (1999) Globalization and Trinidad Carnival: Diaspora, Hybridity and Identity in Global Culture. *Cultural Studies*, 13: 661–690.
- OBREGON, I. et alt., (2009) *Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2000-2010*. Informe final d'avaluació. Ivalua. Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques. <http://www.ivalua.cat/generic/static.aspx?id=785->. [darrera consulta: agost 2011]
- OPPERMANN, M. (2000) Triangulation - A Methodological discussion. *International Journal of Tourism Research*, 2(2): 141-146.
- PALACIOS, E. (Coord.). (2010) *Avaluació de la formació professional reglada a Catalunya 2001-2008*. Resum executiu. Conclusions i recomanacions. Informes d'Avaluació 17. Consell Superior d'avaluació del Sistema Educatiu. Generalitat de Catalunya.
- PARSONS, T. (1970) *Social System*. 594p. Routledge & Kegan Paul PLC, Londres.
- PASANEN, K., TASKINEN, H., MIKKONEN, J. (2009) Impacts of cultural events in eastern Finland – Development of a Finnish Event Evaluation Tool. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 9 (2-3): 112-129.
- PATTON, M.Q. (2002) *Qualitative research and evaluation methods*, 3, 598p. Sage Publications Thousand Oaks, California.
- PAUL, M. (2009) Supporting Diversity – Strengthening Cohesion- Multiculturalism in Germany, 16p. Seminar Paper.GRIN Verlag. Munich.
- PAWSON, R. TILLY, N. (1997) *Realistic evaluation*, 239p. Sage Publications. Londres.
- PELAEZ, C. (2008) Evaluating to Understand. Evaluating to Improve: An evaluation model for the MES-E Program. En: VVAA, *Evaluating the Impact of Arts and*

- Cultural Education. An European and International Research Symposium*, 57-67. La Documentation française, Centre Pompidou. Paris.
- PHILLIPS, D., PRITCHARD, D. (Eds.). (2003) *Sport and Festival in the Ancient Greek World*, 416p. The Classical Press of Wales, Swansea.
- PLANAS LLADO, A. (2009) tL'avaluació de polítiques socioculturals municipals. Una proposta d'indicadors. Tesi doctoral. Universitat de Girona.
- POOL, I.S. (Ed.) (1977) *The Social Impact of the Telephone*, 512p. MIT Murray Printing Company, Massachusetts.
- QUINN, B. (2000) Whose festival? Whose place? An insight into the production of cultural meanings in arts festivals turned festivals attraction. En: ROBINSON, M., EVANS, N., CHALLAGHAN, P. (Eds.) *Expressions of Culture, Identity and Meaning in Tourism*, 437p. Centre for Travel and Tourism Research/Business Education Publishers Ltd. Sunderland, UK.
- QUINN, B. (2005) Arts festivals and the city. *Urban Studies*, 42(5/6): 927-943.
- QUINN, B. (2006) Problematizing "festival tourism": arts festivals and sustainable development in Ireland. *Journal of Sustainable Tourism*. 14(3): 288-306.
- RAMOS, A., ZAPICO, E. (1996) Evaluation in Sapping. *European Evaluation Society Newsletter*, 96(2): 1-2.
- RAUSELL, P. (Ed.). (2007) *Cultura. Estrategia para el desarrollo local*, 286p. Agencia Española de Cooperación Internacional. Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación. Dirección General de Relaciones Culturales y Científicas-(AECI), Madrid.
- REIXACH, M. (1989) *Calendari de festes de Catalunya, Andorra i La Franja*. Fundació Serveis de Cultura Popular. Ed. Altafulla. Barcelona.
- RICHARDS, G. (1996) European Cultural Tourism: Trends and Future Prospects. En: RICHARDS, G. (Ed.). *Cultural Tourism in Europe*, 311-333. CAB International. Oxon, UK.
- RICHARDS, G. (Ed.). (2007) *Cultural Tourism: Global and Local Perspectives*, 347p. Haworth, New York.
- RICHARDS, G., WILSON, J. (2004) The impact of cultural events on city image: Rotterdam. Cultural Capital of Europe 2001. *Urban Studies*, 41 (10): 1931-1951.
- RICHIE, A. (1998) *Faust's Metropolis, a history of Berlin*, 1186p. Harper Collins Publishers. London.
- RITCHIE, J. (1984) Assessing the Impact of Hallmark Events: Conceptual and Research Issues. *Journal of Travel Research*, 22(1): 2-11.
- RODRIGUEZ MORATÓ, A. (2001) Política cultural i dinamisme artístic a la societat actual. *ÀMBITS de Política i Societat, Polítiques Culturals: equilibri impossible?*, N° especial, 19-20: 40-45.
- RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2005) La reinvençió de la política cultural a escala local:

- el caso de Barcelona. *Sociedade e Estado*, 20(2): 351-376.
- RODRÍGUEZ RUIZ, O. (2005) *La Triangulación como Estrategia de Investigación en Ciencias Sociales*, 31p. Revista de Investigación en Gestión de la Innovación y Tecnología. La I+D que tenemos. Tribuna de debate. <http://www.madrimasd.org/revista/revista31/tribuna/tribuna2.asp> [darrera consulta: agost 2011]
- ROGERS, M., RYAN, R. (2001) The triple bottom line for sustainable community development. *Local Environment*, 6 (3): 279-289.
- RUIZ OLABUÉNAGA, J.I. (2003) Técnicas de triangulación y control de calidad en la investigación socioeducativa. Horreum Fundazioa, Bilbao.
- SANCO, D.G. (2010) *Evaluation of the EU Policy on Animal Welfare and Possible Policy Options for the Future. Final Report*, <http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/3%20Final%20Report%20-%20EUPAW%20Evaluation.pdf> [darrera consulta: agost 2011]
- SANDFORD, C. (1997) *Bowie: Loving the Alien*, 381p. Time Warner. Da Capo Press. Cambridge, UK.
- SANZ, J. et alt. (2011) *Avaluació dels plans educatius d'entorn 2005-2009*. Informe final. Ivalua. Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques. <http://www.ivalua.cat/generic/Static.aspx?id=177> [darrera consulta: octubre 2011]
- SARDAR, Z. (2005) *Cultural Studies*. 176p. Totem Cambridge Icon, New York.
- SASSATELLI, M [Ed.] ; (2007) European Public Culture and Aesthetic Cosmopolitanism. D1.1 Report EURO-FESTIVAL project. http://www.euro-festival.org/docs/Euro-Festival_D1_MainReport.pdf [darrera consulta: setembre 2009]
- SCHLENKER, K., FOLEY, C., GETZ, D. (2010) *ENCORE festival and event evaluation kit: review and redevelopment*, 49p. Griffith University, CRC for Sustainable Tourism. Queensland, AU. <http://www.crctourism.com.au> [darrera consulta: agost 2011]
- SCHUSTER, J. M. (2001) Ephemera, temporary urbanism and imaging. En: VALE, J.L, BASSWARNER, S. (Eds). *Imaging the City—Continuing Struggles and New Directions*, 361–396. CUPR Books. New Brunswick.
- SCHUSTER, L., SOLOMOS, J. (Eds.). (2001) New Perspectives on Multiculturalism and Citizenship. *Patterns of Prejudice Special Issue*: 1-35.
- SCHUSTER, L., SOLOMOS, J. (2001) Asylum, Refuge and Public Policy: Current Trends and Future Dilemmas, *Sociological Research Online*. 6:1 <http://www.socresonline.org.uk/6/1/schuster.html> [darrera consulta: agost 2011]
- SCHWANITZ, D. (2003) *La cultura: todo lo que hay que saber*. 704p. Taurus Ediciones, Madrid.
- SCOTT, C. (2006) Museums: Impact and Value. *Cultural Trends*, 15 (1): 45-75.
- SEAMAN, B. (2003) Economic impact of the arts. En: TOWSE, R. (Ed.). *A Handbook of Cultural Economics*, 224-231. Edward Elgar Publishing Limited. Glos, UK.

- SIEBENHAAR, K. (2005) *Kulturhandbuch Berlin: Geschichte und Gegenwart von A – Z*, 576p. Bostelmann and Siebenhaar. Leipzig, Deutschland.
- SIMONIN, D. (2010) *Strategy for animal welfare: problems, impacts and policy options to be assessed*, Unit D5 Animal Welfare, Directorate General Health and Consumers - European Commission, <http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/4%20Presentation%20Strategy%20for%20AW.pdf> [darrera consulta: octubre 2011]
- SLOOTWEG, R., VANCLAY, F., SCHOOTEN, M., (2001) Function evaluation as a framework for integrating social and environmental impacts assessment. *Impact Assessment and Project Appraisal*, 19: 19-28.
- SMALL, K., (2007) Social dimensions of community festivals: An application of factor analysis in the Development of the Social Impact Perception (SIP) Scale, *Event Management*, 11(1): 45–55.
- SMALL, K., EDWARDS, D., SHERIDAN, L. (2005) A flexible framework for evaluating the socio-cultural impacts of a (small) festival. *International Journal of Event Management Research*, 1(1): 66–77.
- SNOWBALL, J. , ANTROBUS, G. (2001) *Consumer Research: A survey of visitors at the 2001 National Arts Festival, Grahamstown*. Department of Economics, Rhodes University: Grahamstown. Commissioned by the Grahamstown Foundation. South Africa.
- SNOWBALL, J. , ANTROBUS, G. (2002) *Valuing the arts: Pitfalls in economic impact studies of arts festivals*, 21p. International Jubilee Conference, Johannesburg, Economic Society South Africa www.essa.org.za/download/papers/002.pdf [darrera consulta: agost 2011]
- SNOWBALL, J. (2008) *Measuring the value of culture: methods and examples in cultural economics*, 230p. Springer Verlag. Leipzig.
- SOLER, J. (Coord.). (2006) *Enciclopedia de la cultura popular de Catalunya. Tradicionari*. Ed. Enciclopedia Catalana, Barcelona.
- STAKE, R.E. (1998) *La investigación con estudios de casos*, 159p. Ediciones Morata. Madrid.
- SUBIRATS, J. (1989) *Eficacia de políticas públicas y eficiencia de la administración*. Instituto Nacional de Administración Pública.
- SUBIRATS, J. (1995) Los instrumentos de las políticas, el debate público y el proceso de evaluación. *Gestión y Política Pública*, 4(1): 5-23.
- SUBIRATS, J., KNOEPFEL, P., LARRUE, C., VARONE, F. (2008) *Análisis y gestión de políticas públicas*, 285p. Ariel Ciencia Política. Barcelona.
- SUBIRATS, J., FINA, X. (Dirs.) (2008) *El retorn social de les polítiques culturals*, 100p. Institut de Govern i polítiques Públiques (IGOP, UAB). Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, Barcelona.
- SUREDA, J. (2004) *Indicators for the Evaluation of Environmental Education*,

- Interpretation and Information in Protected Areas, Taylor & Francis – Informaworld.
- SUREDA-NEGRE, J., CATALÁN-FERNÁNDEZ, A., LOMAS-FORGAS, R., FAGAN, G., LLABRÉS-BERNAT, A. (2011) Perception of Pine Trees Among Citizens of the Balearic Islands: Analysis and Description of Some Mistaken Ideas. *Applied Environmental Education*, 10: 31-42.
- SWAIN, D., HOLLAR, D. (2003) Measuring progress: community indicators and the quality of life. *International Journal of Public Administration* 26 (7): 789-814.
- TEIXEIRA COELHO (2000) *Diccionario crítico de política cultural: cultura e imaginario*, 365p. Instituto tecnológico y de los estudios superiores de occidente (ITESO), Mexico.
- TEO, P. (1994) Assessing socio-cultural impacts: the case of Singapore. *Tourism Management*. 15 (2) 126-136.
- THOENIG, J.C. (1985) L'analyse des politiques publiques. En: GRAWITZ, M., LECA, J. (Eds.). *Traité de Science Politique*, 1-160. Presses Universitaires de France (PUF). Paris, France.
- THROSBY, D. (2001) *Economics and Culture*, 208p. Cambridge University Press, Cambridge.
- TOMPSETT, A.R. (2005) London is the place for me: performance and identity in Notting Hill Carnival. *Theatre History Studies*, 25: 1-43(18) <http://www.highbeam.com/doc/1G1-133976360.html> [darrera consulta: agost 2011]
- TOURAINÉ, A. (1997) *¿Podremos vivir juntos? Iguales y diferentes*, 445p. Ed. PPC: Madrid.
- TURNER, V. (1979) *Process, Performance and Pilgrimage*, 164p. Concept Publishing Company. New Delhi.
- TURNER, V. (1982) *From Ritual to Theatre: the Human Seriousness of Play*, 127p. Performing Arts Journal Publications. New York, USA.
- TURNER, V. (1983) Carnival in Rio: Dionysian drama in industrializing society. En: MANNING, F.E. (Ed.). *The Celebration of Society. Perspectives on Contemporary Cultural Performance*, 103-124. Bowling Green University Popular Press. Ohio.
- TYLER, R. (1942) General statement on evaluation. *Journal of Education Research*, 35(7): 492-501.
- TYLER MILLER, G. (2002) *Ciencia ambiental: preservemos la tierra*, 456p. Cengage Learning Editores. Thomson, Mexico.
- VALLÈS, M. (2009) *Entrevistas cualitativas*, 195p. Cuadernos Metodológicos 32. Centro de Investigaciones Sociológicas. Madrid, España.
- VAN DER PLOEG, F. (2006) The making of cultural policy: an european perspective. En: GINSBURGH, V.A., THROSBY, D. (Eds.). *Handbook of the economics of art and culture*, 1183-1200. North-Holland, Elsevier, Amsterdam.
- VAN GENNEP, A. (1960). *The Rites of Passage*, 199p. Routledge and Kegan Paul.

London, UK.

- VANCLAY, F. (1999a) Social impact assessment. En: PETTS, J. (Ed). *International Handbook of Environmental Impact Assessment*,1: 301-326. Blackwell Science. Oxford, UK.
- VANCLAY, F. (1999b) *Summary of workshop on International Guidelines and Principles for Social Impact Assessment*. Report to the closing session of the meeting of the International Association of Impact Assessment. (IAIA) Glasgow, UK.
- VANCLAY, F. (2002a) Social Impact Assessment. En: TOLBA, M. (Ed.) *Responding to Global Environmental Change. Encyclopedia of Global Environmental Change*, 4: 387-393. Wiley, Chichester, UK.
- VANCLAY, F. (2002b) Conceptualising social impacts. *Environmental Impact Assessment Review*. 22(3): 183-211.
- VEDUNG, E. (1996) *Evaluación de políticas públicas y programas*, 409p. Instituto Nacional de Servicios Sociales, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Madrid.
- WAITT, G. (1999) Playing games with Sydney: marketing Sydney for the 2000 Olympics. *Urban Studies*, 36(7):1005–1077.
- WAITT, G. (2003) Social impacts of the Sydney Olympics. *Annals of Tourism Research*, 30(1):194–215.
- WHOLEY, J.S. (1994) Assessing feasibility and likely usefulness of evaluation. En: HOLEY, J.S., HATRY, H.P., NEWCOMER, K.E. (Eds.) *Handbook of practical program evaluation*, 752p. Jossey-Bass Publishers. San Francisco, USA.
- WILDAVSKY, A. (1979) *Speaking the Truth to Power: The Art and Craft of Policy Analysis*, 431p. Little Brown. Boston, USA.
- YEOMAN, I., ROBERTSON, M., ALI-KNIGHT, J., DRUMMOND, S., McMAHON-BEATTIE, U. (2007) *Festival and Events Management. An internacional arts and culture perpective*, 418p. Elsevier, B.H. Oxford, UK
- YIN, R. K. (2009) *Case study research: design and methods*, 219p. Sage Publications, Thousand Oaks, California.
- YÚDICE, G. (2002) *El recurso de la cultura. Usos de la cultura en la era global*, 475p. Editorial Gadisa, Barcelona.
- ZUKIN, S. (1995) *The Cultures of Cities*, 322p. Oxford, Blackwell.
- VVAA (1910) *Encyclopedia Britannica. A dictionary of arts, sciences, literature and general information*. 11 th edition. Vol. X. Cambridge University Press
- VVAA (1924) *Enciclopedia Universal Ilustrada. Europeo-Americana*. Espasa Calpe S.A., Madrid-Barcelona.
- VVAA (1999) *The Economic and Social Impact of Electronic Commerce*, 168p. OECD, Paris.
- VVAA (2002) *The economic impact of Notting Hill carnival*, 65p. London development.

Agency. www.tfconsultancy.co.uk/reports/nottinghillcarnival.pdf [darrera consulta: juny 2011]

VVAA (2004) *Notting Hill Carnival. A Strategic Review*, 187p. Greater London Authority. London http://legacy.london.gov.uk/mayor/carnival/docs/review_exec_summ.rtf [darrera consulta: juny 2011]

VVAA (2008) *Evaluating the Impact of Arts and Cultural Education. An European and International Research Symposium*, 494p. La Documentation française, Centre Pompidou. Paris, France.

Documents

- Band 6 Epl. 09 Integration, Arbeit und Soziales 2010/2011
 - Band 6 Epl. 09 Integration, Arbeit und Soziales 2009/2010
 - Band 6 Epl. 09 Integration, Arbeit und Soziales 2006/2007
 - Band 6 Epl. 09 Gesundheit, Soziales und Verbraucherschutz 2006/2007).
- Tots aquests documents es poden consultar a:
http://www.berlin.de/imperia/md/content/senatsverwaltungen/finanzen/haushalt/2010_2011_band06_epl_09.pdf?download.html [darrera consulta: agost 2011]
- 2009 Arbeit, Bildung, Chancengleichheit – das ABC der Berliner Integrationspolitik"
<http://www.berlin.de/lb/intmig/publikationen/berichte/index.html> [darrera consulta: agost 2011]

Articles de premsa

Berliner Morgen Post (2011)

- "Kultur-Karawane So wird der Karneval der Kulturen 2011 in Berlin" (12.06.2011)
- "Samba und Monster beim Karneval der Kulturen" (13.06.2011)
- Berliner Zeitung (2011)
- "Die ganz große Trommel" (27.05.2011)
- "Nur Peanuts für den Karneval der Kulturen" (31.05.2011)
- "Boykott des Karnevals der Kulturen? Nur zu!" (27.05.2011)
- "Samba gegen Geld Gruppen des Karnevals der Kulturen beklagen mangelnde finanzielle Hilfe" (27.05.2011)
- "Karneval in Kreuzberg. Bis Montag dauert das größte Multikulti-Straßenfest der Stat. Höhepunkt ist der Umzug am Sonntag" (11.06.2011)
- „Volksfest mit Caipirinha 750000 Besucher kamen zum Karneval der Kulturen nach Kreuzberg. Einige Gruppen kritisieren das Finanzkonzept“ (14.06.2011)

Märkische Allgemeine (2011)

- "Berlin erlebte den 16. Karneval der Kulturen / Teilnehmer klagen über mangelhafte finanzielle Unterstützung" (14.06.2011)

Berliner Zeitung (2011)

- "Volksfest mit Caipirinha 750.000 Besucher kamen zum Karneval der Kulturen nach Kreuzberg. Einige Gruppen kritisieren das Finanzkonzept". (14.06.2011)
- "Karneval in Kreuzberg. Bis Montag dauert das größte Multikulti-Straßenfest der Stadt. Höhepunkt ist der Umzug am Sonntag" (11.06.2011)
- "Die ganz große Trommel" (27.05.2011)

Altres documents d'interès

- Declaració Universal sobre la Diversitat Cultural
http://portal.unesco.org/es/ev.php-URL_ID=13179&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html [darrera consulta: novembre 2011]
- Agenda21 de la Cultura <http://www.agenda21culture.net>
- Capital Europea de la Cultura
http://europa.eu/legislation_summaries/culture/l29014_es.htm [darrera consulta: novembre 2011]
- Carta de la Terra <http://www.earthcharterinaction.org/content> [darrera consulta:

novembre 2011]

Webgrafia

Webs d'esdeveniments consultats al llarg d'aquesta investigació⁴⁶¹

- Brighton & Hove Festival of Shopping (<http://brightonfestivalofshopping.com>)
- Carnival Cities (www.carnivalcities.com)
- Carnavale Venezia (www.carnavale.venezia.it)
- Fira Tàrrrega (www.firatarrega.cat)
- I Love It Tours (www.ilovetour.co.uk)
- Karneval der Kulturen (www.karneval-berlin.de)
- L'aquellarre de Cervera (www.aquellarre.cat)
- La Patum de Berga (www.lapatum.cat)
- Midsuma Celebrating Queer Culture (www.midsumma.org.au)
- Notting Hill Carnival (www.nottinghill-carnival.co.uk) o (www.thenottinghillcarnival.com)
- Werkstatt der Kulturen (www.werkstatt-der-kulturen.de)

Webs d'entitats i institucions consultats al llarg d'aquesta investigació

- American Evaluation Association (www.eval.org)
- Comissionat per a la Integració i Migració (*Beauftragten für Integration und Migration*) que depèn del Departament per a la Integració, Treball i Afers Socials (*Senatsverwaltung für Integration, Arbeit und Soziales*) del Senat de Berlín. http://www.berlin.de/lb/intmig/themen/projekte/feld_1.html
- Esat Site Store-Impacts of Events in Eastern Finland (<http://mot.joensuu.fi/sivut/in-english/research/east-side-story-project.php>)
- European Foundation for Quality Management (www.efqm.org)
- Event Impacts (www.eventimpacts.com)
- Fédération Européen Carnival Cities (www.carnivalcities.com)
- FEMP - Federación Española de Municipios y Provincias (www.femp.es)
- Roberto Delpiano, Italian International photographer (www.delpiano.com)

⁴⁶¹ Ordenades alfabèticament, totes les webs han estat consultades entre el 2010 i el 2012

Annexes

Annex 1. Entrevistes exploratòries, guió i entrevistats

Aquestes entrevistes exploratòries es centraran en l'aproximació de la investigació vers el cas on s'aplicarà el model d'anàlisi proposat per a lavaluació de polítiques culturals a través de l'anàlisi dels resultats d'actes programats per a la política. És a dir de l'anàlisi dels impactes culturals d'un esdeveniment cultural.

Les entrevistes exploratòries es proposen fer a persones vinculades a l'esdeveniment, des del punt de vista organitzatiu, participatiu o comercial. Per tant s'han escollit diferents persones que representin els diferents agents que participen en el desenvolupament d'un esdeveniment d'aquestes característiques.

Per una banda s'han escollit membres de la pròpia organització, des del comitè de direcció, la secretaria tècnica, empreses externes coordinadores d'aspectes logístics i tècnics, fins a comissaris o coordinadors externs encarregats de diferents aspectes i espais dins del esdeveniment. Per altre banda també s'han entrevistat a participants, concretament a aquells que formen part dels grups que participen al desenvolupament del carnaval.

Per a poder obtenir suficient informació sobre aspectes com l'organització de l'esdeveniment, dels diferents agents que hi participen i les seves impressions, l'entrevista s'ha estructurat en tres grans apartats: (A) l'organització de l'esdeveniment i el rol que adopta l'entrevistat en aquest; (B) l'existència de l'esdeveniment, voluntats, objectius i finalitats, socials o polítiques; i finalment el (C) la relació de l'esdeveniment amb la localitat, els seus efectes i impactes.

Les preguntes

(A) L'organització de l'esdeveniment i el rol que adopta l'entrevistat .

- Des del teu punt de vista, què és per tu el KdK? Com el definiries?
- Té algunes especificitats que altres carnavals no tenen?
- Perquè creus que sorgeix a la ciutat de Berlín? Perquè s'hi manté?
- Com a (màner, organitzador, participant) què fas exactament abans, durant i després del KdK? Des de quan?
- Com es gestiona el festival, el grup o el teu departament? Persones que hi treballen, estructura, finançament o altres medis de suport.
- Els "partners" del KdK quin interès tenen en participar-hi? Comercials, polítics, socials?

(B) L'existència de l'esdeveniment, voluntats, objectius i finalitats, socials o polítiques.

- Segons el teu punt de vista, perquè sorgeix el KdK? Quin són els impulsors? Perquè el van desenvolupar?
- Què passa actualment? Segueixen els mateixos impulsors?
- Segons el teu punt de vista quins són ara els objectius el KdK?
- Estan aquests objectius relacionats amb algunes estratègies polític-socials de la ciutat? Ho van estar en algun moment?

(C) La relació de l'esdeveniment amb la localitat, els seus efectes i impactes.

- Segons el teu punt de vista, creus que el KdK té una estreta connexió amb la localitat?
- Creus que actualment té una relació especial amb la localitat?

- Creus que el KdK genera algun tipus d'impacte?
- Com definiries els tipus d'impactes que genera el Karneval? Impacte Econòmic? Impacte Urbanístic? Impacte ambiental? Impacte Social? Impacte cultural? (si es dona el cas)
 - Creus que el KdK millora la imatge de la ciutat?
 - Creus que el KdK ajuda a artistes joves o desconeguts a donar-se a conèixer?
 - Pel que fa als impactes culturals quins creus que hi ha?
 - El KdK millora la imatge de les cultures que hi participen?
 - El KdK ajuda a entendre les cultures que hi participen?
 - El KdK ajuda a augmentar la comprensió per part dels participants vers les cultures representades?
 - El KdK ajuda a augmentar l'interès per part dels participants vers les cultures representades?
 - El KdK provoca un canvi d'actituds dels assistents vers les cultures representades? Acceptació, rebuig, respecte?
 - Creus que el KdK té un rol educatiu vers els assistents i participants?
 - Creus que el KdK ajuda a la integració i la coexistència de diferents grups culturals dins de la ciutat?
 - Creus que el KdK ajuda a transmetre coneixements i valors culturals d'altres cultures?

(D) Fi de la entrevista

- Vols afegir alguna cosa en especial?
- Necessitaríem saber alguna informació teva personal -si encara no l'ha especificat, edat, professió..etc
- Petita descripció professional:
- Informació de la entrevista: data de la entrevista, lloc i duració.

Codi	Nom	Institució	Edat gènere	Posició, formació	Data i lloc de la entrevista	Duració	Llengua
1 (Sieg0803)	Diego Siegelwachs	Comissari Latinale, escenari llatí	Home aprox. 35	Manager cultural, especialitzat en música llatina	St. Cugat/ Barcelona 08.03.2011 16:00	01:04:24	Castellà
2 (Ort1503)	Ortwin Rau	Cofundador del grup YAAM	Home 56	Pedagog social, coordinador del Yaam	Berlín 15.03.2011 9:00-10:00	46:54	Alemany
3 (Nub1603)	Nubia Ramirez	Fundadora del grup Comparsa Chamanes	Dona aprox. 52	Coordinador a de la Comparsa Chamanes	Berlín 16.03.2011 12:00-14:00	39:02	Castellà
4 (Nad1703)	Nadja Mau	Directora del carnaval, organització	Dona 45	KdK, directora del Carnaval, periodista	Berlín 17.03.11 11:00-12:30	01:15:16	Alemany
5 (Urs1803)	Ursula Maria Berzborn	Comissària i organització	Dona aprox. 45	KdK, artista, escenògrafa coordinadora d'espais	Berlín 18.03.2011 10:00-11:30	33:11	Alemany
6 (Jör1803)	Jörg Hübner	Col-laborador Ketering GmbH	Home aprox. 50	KdK actor logístic	Berlín 18.03.2011	26:41	Alemany

Taula A1. Llista d'experts entrevistats

Annex 2. Transcripció íntegra de les entrevistes

1. Transcripció de la entrevista amb el Ortwin Rau

Entrevistat: Ortwin Rau
Entrevistadora: Alba Colombo
Lloc i data de la entrevista: Berlín, 15.03.2011
Codi de la entrevista: Ort1503

—Das nehmen wir schon mal an, dann hier auf...okay. gut, dann die erste Frage ist es, ähm, von eure Respektive, ne. Was ist für Euch das Karneval der Kultur und wie würdet ihr das definieren?

1 —Also für uns ist es immer eine Standortbestimmung. Ähm, Karneval ist mittlerweile so sicher wie das Amen in der Kirche seit 17 Jahren und ist immer dann, wenn das Wetter gut wird. Und wir die Saison eröffnen. Und wir haben die Möglichkeit uns zu präsentieren mit, mit allem was das Jahr ausmacht. Also mit der Vielfältigkeit. Mit dem multikulturellen Hintergrund und mit, mit der Kombination aus Sport, Musik, Dekoration, Graffiti, Kunst und ähm die Vorbereitungen zum Karneval sind immer ein Highlight in der Saison, weil es auch gepaart ist mit guter Stimmung, mit Vorfreude, in Erwartung eines Events der große Resonanz hat im in ursprünglich erst in der Kreuzberger Bevölkerung. Mittlerweile international. Das ist ja stetig gewachsen, ja. Es war früher im Kreuzberg ein ureigenes Kreuzberger Fest, so fing das an. Und auch mit viel Lebensfreude verbunden ist und auch mit viel Befriedigung der eigenen Leistung, die wir mitbringen und ähm, auch mit viel Stress verbunden. Aber doch am Ende 99% zufrieden sind und das immer toll fanden, das Fest. Also die Möglichkeit sich selber auszudrücken und ähm, auch zu sehen, dass es gut angenommen wird.

—___ hast Du was zu sagen?

2 —Also ich ähm, im Prinzip nochmal ganz kurz zur Erklärung. Also ich ähm find's jetzt Quatsch wenn ihr, er das Wort neben der Frage beantwortet und ich dieselbe Frage nochmal beantworte. Das macht mich ___ sauer.

—Ähm, tja. Denkst Du es gibt eine bestimmten Spezifitäten. Ich meine Sachen die der Karneval der Kultur in Berlin hat? Das sehr speziell ist für Karneval der Kulturen und nicht andere Karneval sind?

3 —Ja also in jedem Fall was uns, äh, angeht, haben wir die Möglichkeit bei diesem Karneval, äh, laut Musik zu machen. Das heißt wir können die, ähm, die äh, DJ's von uns, die Künstler und Sänger zum Teil auf eine Bühne hieven, die im normalen Fall draußen selten möglich ist, ja. Und ähm, es gibt bei diesem Karneval, hat sich eine Soundsystemkultur entwickelt, die am Ende des Karnevals zieht und ähm, wo die Ausgelassenheit des Karnevals, so eigentlich ihren Höhepunkt hat, ja. Dann sind wir mittlerweile über 100 Wagen, die mitfahren und 100 Formationen, die ähm, natürlich sehr vielfältig sind und äh, aus aller Herrenländer kommen, und sehr künstlerisch, ähm, hochwertig und ähm auch die Spezifität des Landes vertreten und die Kultur. Äh, wir am Ende des Zuges haben

die Möglichkeit richtig auf die Kacke zu hauen, also richtig Party zu machen und ähm, das merkt man sowohl bei den Artists, bei den Gestaltern und als auch bei dem Publikum. Das ist eigentlich die Spezifität des Karnevals. Soundsystems, die auf der Straße richtig, ja, feiern.

—Wieso denkst du, dass der Karneval der Kulturen mit alle diese Spezifitäten in Berlin einfach wächst? Also wieso passiert das und wieso bleibt in Berlin? Wieso nicht ___ irgendwo anders passieren hätte könnte?

4 —Ja, Berlin ist ja eigentlich Deutschland die Metropole die am vielfältigsten ist was Kultur angeht, was das Nachtleben angeht, was Extreme angeht, ist Berlin stellvertretend für, für äh, Freiheit, Ausgelassenheit, so seh´ ich das, ja. Ähm, es gibt natürlich was Karneval angeht in Köln oder im Rheinland, natürlich gibt es da auch Hochburgen, äh, aber das ist so die konservative Art des Karnevals, die Deutsche Art, die mögen wir hier nicht, die wird in Berlin sich auch nie etablieren. Berlin ist einfach auch ein Schmelztiegel von vielen Kulturen und und von der Vielfältigkeit und das findet im Karneval seinen Ausdruck.

—Du warst seit Anfang an dabei, ne?

5 —Ja.

—Und wieso, äh, entsteht so der Karneval der Kulturen?

6 —Ja, aus dem Bedürfnis heraus, ähm, sich zu produzieren, aus dem Bedürfnis heraus, zu feiern und ähm, nicht die Kultur im stillen Kämmerlein zu präsentieren, sondern für alle zugänglich zu machen und das ist die Lebensfreude die von den Künstlern und Initiatoren auf die Straße getragen wird.

—Und als ähm, nehm ich mal an, Manager oder Organisator von YAAM, ne. Was macht ihr vortreffende das Festival wegen und nach Karneval ____ . Was macht ihr da? Was sind die Aufgaben?

7 —Aufgaben sind erstmal einen fahrbaren Untersatz zu haben, einen Wagen, der auch gleichzeitig Bühne ist. Einen LKW zu organisieren. Einen Generator, der die Energieversorgung macht. Drumherum auch ne kleine Bar und dann die Dekoration des Wagens, heißt Materialbeschaffung. Wir brauchen also Verkleidung und Sprühdosen und Farben und ähm, für die Sicherheit des Wagens sorgen. Das ist sehr aufwendig, kostet viel Geld. Es gibt auch keine Gelder, die wir irgendwie bekommen, das heißt wir müssen die selber erwirtschaften und machen das zum Teil auch durch Partys drum herum um den Karneval, die wir veranstalten oder in Kooperation mit dem Karnevalsbüro, ähm, dass wir auch irgendwo ´nen Rückfluss haben für die Gestaltung von so einem Wagen ein bisschen, so ein paar tausend Euro. das kostet einfach, das Material. Die Security, ähm, der LKW und so weiter. Das ist ein großer Aufwand. Und wir versammeln dann hier ähm, beziehungsweise kommen schon viele die den Wagen gestalten. Also es gibt meistens ein Motto, so oder wir haben einen künstlerischen Leiter, der sagt, o.k., die und die Farbtöne, das und das Thema. Also letztes Mal war es Piratenschiff und und äh, davor war es Karibik und ähm, da gibt es immer so verschieden Motive. Der YAAM- Wagen ist einfach immer doch sehr speziell, auch weil er schon viele Jahre dabei ist und wir freuen uns dann, wenn man sogar mal ´nen Preis bekommt. Das ist also auch schon passiert. Das wir sogar mal ´ne Prämie bekommen haben als „Schönster Wagen“. Gut, dass ist dann nochmal `ne tolle Anerkennung. Ansonsten gibt es ja auch nochmal ne Vorbereitung, ein sogenanntes Maß-camp, wo verschiedene Initiatoren, die jetzt auch mit Karneval

zu tun haben, sich vorbereiten, Kostüme schneiden hier und die dann am Karneval tragen. Das ist auch noch ne andere Initiative die hier stattfindet. Es sind sehr vielfältige Vorbereitungen und ähm, mittlerweile sind wir ähm, ist es also schon für uns auch Routine. Ähm, früher war das wochenlange Vorbereitung und mittlerweile ist es so, dass wir in drei, vier Tagen den Wagen fertig kriegen und zackzackzack. Und da haben wir jetzt schon, also viele Profis, Karnevalprofis, die wissen worauf zu achten ist und dass es auch relativ zügig geht.

—Also das versteht, dass es gibt innerhalb eure Organisation so ein Team, die einfach was zu tun hat mit die Karneval. Für das Straßenfest von der Straßenumzug. Und es gibt andere Teams die andere Sachen organisieren, drum herum das Festival, ne?

8 —Ja.

—Okay. Und ähm, wie organisiert ihr das, Du hast erzählt von der Organisierung. Kommt nicht von dem Karneval selber, sondern Selbstorganisation. Habt ihr Partner oder habt ihr Sponsoren?

9 —Also, die Frage ist immer wieder, können wir von irgendwoher was bekommen. Die Refinanzierung findet über Veranstaltungen statt, ja. Wir machen ein Karnevalsfestival. das geht Freitag, Samstag, Sonntag. Wir machen die offizielle Aftershow mit der *Werkstatt der Kulturen*, mit den Organisatoren des Karnevalsumzuges und ähm, versuchen da viel Kooperation zu machen, viel Promotion zu machen, um die Leute hierherzulocken, was die Veranstaltung angeht. Es ist eigentlich ein fester Bestandteil unseres Budgets, ist für Karnevalsumzug, muss einfach zur Verfügung stehen. Unabhängig ob vielleicht ein Getränkesponsor vielleicht mal 500Euro spendet oder so, ähm. In der Regel müssen wir das selber erwirtschaften, das Geld. Es gibt keine Sponsoren, die jetzt regelmäßig den Karneval unterstützen, also nicht hier im YAAM. Also wenn Sponsoren, dann findet dass eher beim Karnevalsbüro statt, um ähm, die ganze Logistik und Durchführung da ähm Realisation durchzuführen. Hier sind wir weites gehend auf unsere Einnahmen angewiesen, um unsere Wagen zu finanzieren.

—Zurück zu die Ziele, warum das Karneval, ne. Ihr macht so ein Wagen und macht ihr dieses Wagen mit dem Motto. Hat dieses Motto oder im Moment der Entscheidung des Motto, ist rein ästhetisch und künstlerisch oder ist dahinter irgendwie etwas soziales oder Ziel das irgendwie was zu tun hat mit, ähh... wie kann man das erzählen? Mit äh...

10 —Politischen Forderungen.

—...Politischen Forderungen oder sozialer Forderung oder irgendwie solche Sachen?

11 —Natürlich sind wir auch immer wieder bedacht, politische Forderungen zu stellen, die jetzt für eine multikulturelle Gesellschaft werben, z.B. wir hatten einmal das Motto, in diesem Zusammenhang, es gab „No go areas“ für Schwarze, wo wir uns dafür eingesetzt haben dass das YAAM eine „Go area“ ist und der Karneval eine Go area, d.h. wo natürlich alle Schwarze willkommen sind und es gab in Deutschland verschiedene Gegenden wo empfohlen wurde, dass da keine Schwarze hingehen, weil die da gefährlich leben, so, solche, in diese Richtung. Hätten wir jetzt den Karneval, würden wir natürlich jetzt das Thema aufgreifen gegen Atomkraft z.B., ja. Letztlich geht es immer darum, auch für die Musik sich stark zu machen. Bei uns ist es natürlich auch viel Reaggae- Musik. Oder aber

auch Musik von Gruppen die sonst nicht unbedingt sich präsentieren können. Wir hatten auch im Laufe der Jahre viele Nachwuchsgruppen auf dem Wagen, die dann mal das Mikro in die Hand nehmen können und sich präsentieren können. Vor vielen Jahren war das z.B. „Seed“ hat da gespielt. Seed ist jetzt ´ne große Nummer. „Culture Candela“, die „Ohrboten“ die haben alle mal bei uns auf dem Wagen gerappt oder live gespielt und in erster Linie ist es natürlich die Musik und die Party die wir promoten, ja. aber wir sind sicher auch, greifen das ein oder andere Thema auch gerne auf.

—Insgesamt für den Karneval. wenn ihr als Teilnehmer zuguckt, die anderen Wagen und so. Was denkst du sind generell die Ziele, die Goals von dem Karneval sind.

12 —Ob oder wie...?

—Deine Goals, in Englisch sind dass Ziele. Richtig in Deutsch? Ich denke es ist Ziele. Oder, oder, ja. Was sind die von dem Karneval?

13 —Also natürlich geht´s auch immer um das eigene Überleben, ähm. Um die Berechtigung des YAAMs in einer Metropole, wo wir immer bedroht sind, auch weil wir keine Gelder bekommen, weil wir Vagabunden sind in der Kulturszene. Wir haben schon fünf Plätze hinter uns, müssen uns immer wieder behaupten, müssen immer wieder kämpfen, um, äh, da sein zu dürfen, ja, wir haben keine Unterstützung von Senats-, äh oder anderen Geldern. Punktuell haben wir natürlich Unterstützung, dass auch Politiker uns gut finden aber wir in der Öffentlichkeit fordern natürlich immer wieder „YAAM must survive in Berlin-city!“. Wir brauchen Freiräume hier, im Zentrum von Berlin. Wir wollen keine Betonhochburgen, sondern, wir brauchen das für unsere Freiheit, für unsere äh, Kultur, unsere Menschen die hier leben oder die herkommen und hier ihre Heimat haben. Als da sind viele Afrikaner und Leute aus der Karibik, viele Jugendliche die sich hier ihr zu Hause kreiern haben und das YAAM brauchen. Und wenn wir hier O2-Area haben oder Bürohochburgen oder ... dann stirbt Berlin, dann stirbt die Kultur und das ist immer auch unser Postulat: „Wir brauchen YAAM! Berlin braucht YAAM!“, ja, so. Berlin braucht Kultur, Berlin brauch Freiflächen, Berlin brauch Kreativität und wir sind ein Ohr davon. Und wenn wir nicht mehr die Möglichkeit haben, ja, dann ähm ist es auch mit der Kultur- und Kunst- äh, -szene und der Kreativwirtschaft mit äh, zu Ende.

—Ist der Karneval ein Plattform wo ihr jetzt weitermachen kann?

14 —Ja.

—Was zeigen kann?

15 —Ja. Natürlich, also. Ganz klar, also wir. Besonders durch Graffitis oder ähm, können wir natürlich immer wieder in der breiten Öffentlichkeit uns dann darstellen. Das ist natürlich ein tolles Forum, Medium, um am Karneval sich hunderttausenden von Menschen zu zeigen und sagen: „hier, wir sind es, YAAM!“ Wir sind für die Förderung der multikulturellen Gesellschaft, wir sind für die Förderung der Kultur und der Jugendarbeit, der Integration, u.s.w.

—Was wären, resümieren, der Ziel des Karneval für dich? Was sind die, die Ziele? Euch zu präsentieren oder...?

16 —Ja, also das ist ein Ziel, wie vorhin auch schon gesagt. Der Erhalt der ähm,

der Lebensfreude, ja. Die Bestätigung, dass wir auf dem richtigen Weg sind, die Resonanz des Publikums, die ähm, Verwirklichung der, der, der Gestalter. Auch die, ist ja oft ´ne Kombination mit Sport. Wir haben ja auch immer, traditionell einen Basketballkorb am Wagen. das ist einfach so unser Markenzeichen auch, wo auch die Sportler sich freuen an einer großen Öffentlichkeit teil zu haben und, ja, das ist die Kombination aus allem.

—Dieser, diese Ziele, die für euch wichtig sind, denkst Du dass die anderen Teams und Gruppen, die das mit teilen in dem Karneval auch sie das selber sind?

17 —Also als ein gemeinsamer Nenner, ja. Wobei jetzt so dieser Hintergrund nicht der selbe ist wie bei uns. Also wir sind mittlerweile schon ein etabliertes Projekt in Berlin, dass immer wieder seine Daseinsberechtigung kund tun muss und auch manchmal die Klappe aufreißen muss und Forderungen stellen: „Wir möchten überleben! Wir brauchen ein Gelände! Wir machen Kulturarbeit und Familienarbeit und Sport und Integration u.s.w. für die Gesellschaft, ja. Wir sind ohne Unterstützung, wir brauchen aber die, Eure Unterstützung. Publikum, hallo, wir brauchen Euch und Politik. Wir brachen Verantwortliche in der Stadt, die uns im Erhalt des YAAMS unterstützen. Die anderen Projekte, die aus anderen Ländern kommen, das ist ja auch sehr exotisch und zeigt immer wieder neue, die Vielfalt auch, die es im Bereich von Kultur geben kann. Die sind natürlich dann eine Bereicherung, aber die haben nicht das Problem, das die jetzt nicht mehr als Samba-Formation weiterspielen können oder, oder als Theater- oder whatever. Wir sind einfach ähm, in unserer Existenz immer wieder bedroht und das ist ein wesentliches, eine wesentliche Motivation, um in der Öffentlichkeit immer wieder dann auch Flanke zu zeigen.

—Okay. Ähm, im Zusammenhang, du hast jetzt gerade erklärt Politik, ne. Im Zusammenhang von die Unterstützung von Stadt Berlin...

18 —Aha.

—...ähm, versteh das jetzt nicht so einfach, weißt du. Die Existenz, ne. Weiterzustellen, Forderungsbereichen, etc. Aber in Ziele von das Karneval der Kulturen, ne. Also denkst du, dass es gibt so eine... es gibt eine Unterstützung von der Stadt Berlin, dass der Karneval der Kulturen existiert. Denkst du das da steckt so auch eine sozialpolitische Ziel der Stadt berlin, diesen Karneval zu unterstützen?

19 —Ähja, ja, also, es gibt da so ein paar Highlights, ähm, die ähm, ich denke auch an die LoveParade, die für Berlin, natürlich auch wirtschaftlich ein wichtiger Faktor sind. Wenn ein paar Millionen Leute nach Berlin kommen, dann hat dass eine Strahlkraft über Berlin hinaus, auch international. Berlin is a place to go. Und dass merkt man ja auch in den letzten Jahren, dass immer mehr Touristen auch kommen und Berlin braucht diese Highlights, ja. Karneval der Kulturen ist, spricht natürlich ein anderes Klientel an als jetzt das Pokalfinale im DFB-Pokal. Fußball oder die Grüne Woche oder was es so an verschiedenen Highlights gibt. In dem kulturellen Bereich ist das ein Highlight, wie auch die LoveParade war. Und, und, es ist von politischer Seite natürlich gewollt, ja. Es ist ja auch, es ist eine Bereicherung für die Vielfalt in Berlin. Ganz klar. Es ist natürlich auch gut kontrolliert. Es findet an einem Wochenende statt, an Pfingsten, traditionell mittlerweile und da wird niemand sein, der gegen den Karneval irgendwo, irgendwelche Argumente vorbringen kann. Also, es wird ja auch die Zukunft zeigen, es wächst ja auch immer mehr, in wie weit so eine Veranstaltung weiter aufrecht

erhalten werden kann. Es ist ja auch immer mehr mit Sicherheit. Das Konzept muss ja auch überzeugend sein, dass nichts passiert und dann denke ich, wenn es so läuft wie bisher, dass es dann auch lange überlebt, der Karneval, hoff ich.

—Hast du gesagt es gibt eine Wirkung an der Stadt, hast Du geredet über Wirtschaft, wegen Events...

20 —Ja.

—...kulturelle Events. Und jetzt konkret wegen des Karneval. Denkst du es gibt auch diese Wirtschaftseffekt? Oder denkst du es gibt auch anderen?

21 —Effekte?

—Ja.

22 —Also negative Effekte oder...? Natürlich gibt es die Attraktivität für viele die nicht in Berlin leben oder auch im Ausland leben. Für Künstler ist es eine Attraktion am Karnevalsumzug teilzunehmen und vielleicht auflegen zu dürfen, ja oder auch an Veranstaltungen im Umfeld des Karnevalsumzugs und da geht es ja von Donnerstag Abend bis Montag Abend, wo es sehr vielfältige Veranstaltungen gibt und ähm. Da gibt es natürlich auch die Resonanz, es gibt auch viele Anfragen: „Können wir da teilnehmen, habt ihr für mich ´ne Möglichkeit dran teil zu haben?“. das ist einmal die Strahlkraft innerhalb des künstlerischen Bereichs und dem Kreativraum. Dass Berlin da ein Anzugpunkt ist. Also Publikum auf der einen Seite, Künstler und Gestalter die da von überall herkommen wollen und teilnehmen wollen. das ist ein Aushängschild in mehreren Bereichen, also die Wirtschaftskraft. Dass ist das, was die Politiker wollen und sehen, sind viele involviert die da ein bisschen Geld verdienen. ob das jetzt im gastronomischen Bereich ist oder im Hotelbereich. da gibt es bestimmt viele, die da partizipieren, also, in so einem Highlight.

—Okay, jaja.

23 —Naja, vielleicht_____.

—Naja, von deiner Perspektive, ähm. Die Karneval hat eine Beziehung zur Lokalität, mit der lokale Gesellschaft und wieso denkst du, dass es so ist? In welchem Sinne? Und denkst du, dass heutzutage ist anders als früher? Also die Beziehung mit der Lokalgesellschaft.

24 —Hmm. Hab ich jetzt nicht richtig verstanden, also Du meinst es war früher anders mit der Lokalgesellschaft, also jetzt die...

—...die lokalen Gruppen, das Publikum, die Beziehung, das der Karneval direkt hatte mit die Idee ist anders als früher? Ist gleich? Weil es ist klar, dass eine Beziehung haben muss. Erstmal die Gruppen, dass sie überhaupt teilnehmen und das Publikum selber.

25 —Naja, es ist bestimmt jetzt im Lauf der Jahre, Jahrzehnte kann man ja schon sagen, internationaler geworden. Sowohl was die Teilnehmer angeht, als auch das Publikum angeht. Früher war es im SO36. SO36 ist der Teil in Kreuzberg, der ursprünglichere Teil in Kreuzberg. Mittlerweile ist es auch nach ´61, wo die Straßen größer sind, mehr Publikum und mehr Künstler durchgeschleust

werden können. Es ist alles größer geworden. Also am Anfang war es viel lokaler und mehr Kiezfest und dass ist jetzt, wächst jetzt in jedem Jahr und wird immer bombastischer und auch immer mehr mit internationaler Resonanz, sowohl im Bereich der Teilnehmer, als auch im Bereich des Publikums. Ja. Mehr fällt mir da nicht ein.

—Gut. Ähm, da sie gerade geredet, das war erstmal in eine Areal in Kreuzberg, jetzt ist es in eine anderes Areal in Kreuzberg gegangen. Man kann schon mal einen Effekt nennen, es hat sich expandiert. Außer diesen und den wirtschaftlichen Effekt, wie Du auch erzählt hast. Denkst du es kann auch ein anderer werden, andere Effekte, die dieses Festival hat?

26 —Man muss natürlich aufpassen, dass der Kern erhalten bleibt und das nicht ausartet in ein Mainstream-Event, wo auch von den Teilnehmern her, vielleicht weniger das Künstlerische im Fokus steht, sondern das Spektakel und so wie es vielleicht auch bei der LoveParade war. Also zum Beispiel, es könnte, die Gefahr, dass Techno teilnimmt, als eine Gefahr als Soundsystem oder als Wagen, der jetzt nicht nur mimisch was darstellt, sondern auch laut Musik macht. Da gibt's eine Tendenz, die vielleicht auch in Richtung Loveparade geht, wo wir auch entgegen wirken, auch in Zusammenarbeit mit dem Werkstattbüro, die dass als Befürchtung auch sehen und das geht ja auch in viele Bereiche, also wenn wir da noch ein Karnevalswagen aus Köln haben, der dann Bonbons schmeißt und „Hellau“ schreit, wenn dass in solche Bereiche geht, dann würde das verbessern oder dann würde das nicht mehr die Zugkraft würde dann abnehmen oder es würde ein Volksfest, wo auf allen Ebenen vielleicht nur noch Kommerz gemacht wird und die Feinheiten des Karnevals jeder einzelnen Formation, die sind dann nicht mehr so im Vordergrund. Das wäre 'ne Befürchtung, wo das hingehen kann.

—Okay. Deswegen du denkst, wie so in der Art das Karneval sein soll und wie nicht.

27 —Ja.

—Und deswegen es gibt wahrscheinlich ein, so wie das Karneval zu sehen sein soll von draußen und wie nicht, ne. Nicht Bonbons oder kommerziell zu sein.

28 —Ja, es ist die Aufgabe des Büros darauf zu achten und ich glaube spätestens wenn wir keine Lust mehr haben, dass kann schon ein Zeichen sein, dass es nicht mehr den Nerv der Zeit trifft, sondern dass es in einen Bereich geht, wo wir nicht mehr mitmachen wollen, weil wir uns da nicht mehr zu hause fühlen, ja. Soweit ist es noch nicht, aber die Gefahr muss man glaub ich sehen und immer 'ne wichtige Aufgabe der Auswahl der Teilnehmer so zu treffen und achten, dass da nicht Leute teilnehmen, die nur die Bewegung, wie soll ich sagen, also auf 'nen Zug aufspringen und aber nicht wirklich der Idee des Karneval wirklich förderlich sind.

—Okay. Deswegen will man was kommunizieren und was nicht.

29 —Ja. Ja. Ja, also.

—Deswegen denkst du dass es gibt...das zu kommunizieren es gibt ein Effekt beim Publikum, die jetzt so ist und es gibt ein Effekt, dass du nicht oder wir als Gruppe nicht gerne machen wird.

30 —Ja, also wir wollen nicht auf ´nen Wagen stehen und das Gefühl haben, wir können uns, unsere Message kommt nicht an, ja. Da ist nur noch eine lallende Masse da kann kommen wer will, so. Sondern wir wollen natürlich, dass unser Publikum das YAAM erkennt, liebt, mitmacht, mitfeiert, weil, wegen unserem Programm und nicht weil da irgendeine Soße aus den Boxen kommt und es ist so ´n, alles ist ein Brei, ja. Ist das verständlich?

—Ja. Denkst du dann, dass dieser Message kriert ein Impakt an der Audience?

31 —Ja, also bisher ist es so, dass wir das Gefühl haben, die Leute interessieren sich für uns, die Leute kommen mit, ja, machen Bilder, machen Interviews, interessieren sich für unsere Geschichte, interessieren sich für unsere Zukunft oder für unsere Struktur und unsere Message, die auch nicht immer genau so ist, sondern die ist manchmal auch nur, „wer sind wir“. Wir präsentieren uns und ja, „wir haben euch was zu sagen“ oder auch nicht, aber wir haben schon ein Profil und das muss auch erkennbar sein, ja. Und das gilt eigentlich für jede Formation und das Publikum kann auch differenzieren oder soll differenzieren und sehen, „ach ja, dass ist jetzt ´ne tolle Sache, die sind neu, die waren noch nie hier, die kommen aus dem letzten Busch, in Anführungszeichen und haben´s geschafft hierher zu kommen und bringen ihre Kultur, Künstler hierher“. Dass sind tolle Sachen, die den Geist ausmachen vom Karneval und das ist wichtig, dass es erhalten bleibt, ja. Und, nun gut. Was ist jetzt Kultur und was nicht? Ich will mir dass auch nicht anmaßen. Aber wenn ich jetzt ´ne Trachtengruppe aus Bayern hier hab, dann sag ich: „macht das mal in Bayern“. Das brauchen wir hier nicht, ja. Dass ist vielleicht auch ein bisschen überheblich, aber dafür sehe ich nicht die Heimat des Karnevals, also in Berlin.

—Okay, dann denkst du dass der Karneval der Kulturen dabei hilft die neuen und nicht bekannten Künstlern und Musikern dabei hilft, sich anerkennen zu lassen, ähh, bekannt zu machen?

32 —Ja, also ich sehe dass als ein Aufgabe, nicht dass man populär wird, aber es gibt ja auch Gruppen die zum 5.Mal den Preis gewonnen haben für ´ne Formation, okay. Dann denk ich, find ich ja gut. Die haben den bestimmt verdient. Ich find ja eigentlich besser wenn man sagt, „ihr habt jetzt drei Mal gewonnen, jetzt kriegt ihr mal nix.“. Ähm, um auch anderen die Chance zu geben. Aber dass sind jetzt kleinere Probleme, ich glaub wichtig ist immer, also dass die Kreativität fließt, ja. Und nicht dass so starre Strukturen entstehen, dass es lebendig bleibt. Und da ist die Auswahl bisher immer wieder ausgewogen und neu und ja, hoffe dass das bleibt.

—Denkst du dass der Karneval hilft, die Bilder einer Kultur anerkennen zu lassen oder zu verstehen?

33 —Die Bilder der Kultur besser zu verstehen, wo?

—Also wenn zum Beispiel, ihr habt gesagt ihr bringt Leute aus Afrikanischen Ländern und aus Karibischen Ländern. Ihr zeigt deren Musik oder die Gruppen die gerade sich bilden mit Musik mit Einflüssen von dort. Wenn ihr dass macht, präsentiert die Kultur von denen, hilft diese Kultur zu zeigen diese Kultur, der Karneval der Kulturen, und wenn dass so ist, hilft dieser Kultur weiter zu kommunizieren?

34 —Also die Musik, das ist ja mit, nicht nur die Kultur. Dass ist ja auch

Bestandteil der Kultur hier, ja. Der Partykultur, des Musikgeschäftes zum Teil. Also Reaggae zum Teil ist ja ´ne Nische, aber ist ´ne sehr wichtige Nische, wo natürlich viele Afrikaner, Jamaikaner, Brasilianer sich damit identifizieren und deswegen bei uns auf ´m Wagen mitfeiern, ja. So. Und jeder der dann mal die Möglichkeit hat, dass Mikro in die Hand zu nehmen, dass Publikum animiert mitzufeiern, der fühlt sich in dem Moment toll und kann seine Kultur leben und andere Leute mit dafür begeistern. Das Ziel kann natürlich sein, dass das hier weitergeht und wir mehr Leute hierher locken, um letztlich auch zu überleben. Wir brachen die Leute, dass die Bier trinken, ihren Eintritt bezahlen und die Kultur am Leben erhalten, ja. Wenn wir dass nicht haben, ist natürlich die Gefahr, dass wir hier irgendwann auch nicht mehr das ökonomisch betreiben können. Die Gefahr ist groß, ja. Dass sich die Szene zersplittert und jeder feiert bei sich zu Hause oder was weiß ich wo. Die Partykultur ist natürlich die treibende Kraft. Der Karneval und die Kunst sind die, ja, Indikatoren, um praktisch das Ganze erhalten zu können. War das die Frage so ungefähr?

—Ähja. Nee, aber ich geh mal wieder an die ____ Also meine Frage gehen mehr in die Richtung ob du denkst dass der Karneval der Kulturen hat kulturelle Effekte, wegen die Kulturen, die sich da präsentieren an die Audience, so an das Publikum. Und die Fragen gehen mehr um, ob der Karneval hilft diese Kulturen zu präsentieren? Oder die Karneval hilft die Kulturen besser zu verstehen an die Gesellschaft, die dann das Publikum auftaucht? Oder hilft der Karneval auch eine große Interesse zu produzieren? That´s it.

35 —Also klar ist, der Karneval inspiriert, das Publikum auch. Das Publikum kommt zum Teil selber und ist offener und kreativer als wenn sie irgendwo anders hinfahren. Das ist schon ein sichtbarer Punkt, dass das die Freizügigkeit die der Karneval mitbringt, die Menschen inspiriert, die Stimmung, auch im Aussehen, im ganzen Benehmen, dass es einfach der Funke überschwappt, ja. Das ist ein sichtbares Zeichen. Dass da also schon direkte Auswirkung des Karnevals auf das Publikum sind. Das Ganze, das Publikum macht mit zum Teil, ob die jetzt tanzen oder johlen oder so, mit einem Wagen mit schwappen. Die machen die Stimmung praktisch mit. Da sieht man, die sind nicht nur unbedingt Konsumenten, sondern haben die Möglichkeit mitzuspielen, mitzulaufen und mitzufeiern, mitzusingen. Das ist eine Bewegung, wo man merkt, das kommt an.

—Deswegen der Karneval hat ein Wirkung an die Audience.

36 —Auf jeden Fall. Und ich glaube, dass es auch ein gutes Ventil ist für die Bevölkerung. Ähm, also sich gehen zu lassen, auch freizügig zu sein und auch visuell und auch audio- also hörbar, ähm zu merken, es ist anders, das Leben, als im tristen Alltag und ähm, das ganze auf ´nem Niveau, wo viel Kreativität mit drin ist, natürlich auch viel Alkohol, aber es hat für mich ´ne andere Wirkung auf das Niveau auf alle Akteure oder auch auf das Publikum, als jetzt Loveparade oder vergleichbar ein Fest, wo nur konsumiert wird.

—Deswegen wenn wir über Impacts reden, dass die Karneval der Kultur hat an die Bevölkerung ____ Denkst Du es gibt Auswirkungen?

37 —Auswirkungen, meinst du negative?

—Oder positive?

38 —Da fällt mir jetzt, ja bestimmt. Ja, es gibt viel Müll, es gibt viel

Beschwerden über Lärm und so weiter, das sind so die negativen Auswirkungen. Oft viel Schulden hinterher, weil einer sein Geld nicht einnimmt. Es ist auch schwer das zu finanzieren. Es ist viel Erschöpfung nach ´m Karneval, weil man sich verausgabt hat.

—Auch wenn wir denken über die Audience, also das Publikum?

39 —Ich denk jetzt an die Akteure, also beim Publikum, also ja, ich weiß, also ich bin eigentlich nie Publikum, also nicht der Konsument der das alles an sich vorbeiziehen lässt und ich bin eigentlich mehr der Akteur der auf ´m Wagen ist und guckt, dass alles funktioniert, so und also. Da musst du das Publikum fragen. Kann ich jetzt gerade einfach nichts zu sagen, weiß ich nicht.

—Ich überleg mir jetzt, gibt es gibt anderen ___ oder Effekte, dass Karneval an die Audience hat und ein paar ___ aber wie gesagt, sind eher kulturellen oder sozialen Effekten die auch durch die Gruppen, die unterschiedlichen Kulturen präsentieren, einfach an der Publikum, die Transmission die Kulturen einfach weiterstellt. Also in eurem Fall die Fusion der Gesellschaften, die hier jetzt Musik machen, aber mit die Influenzen der Kulturen aus Afrika oder Karibik, etc. So, dass würde die letzte Frage gewesen sein. Ich weiß nicht, ob Du noch etwas dazu sagen willst?

40 —Nee, ich hab genug gesagt. Machen wir ruhig mal Schluss.

—Ich hab einfach noch eine Frage. Ich würde noch kurz zwei Sachen fragen. Kann ich dich fragen wie alt bist Du?

41 —Ich bin jetzt 56.

—Okay. Und als Beruf würdest du sagen, Du bist Manager von YAAM, oder?

42 —Ähm, ich hab ´n Beruf. Ich arbeite im Ghetto Neukölln als Jugendbetreuer und mache das hier als Koordinator.

—Hast du, bitte, du als Schluss hast, so als ähm..?

43 —Ich bin Sozialpädagoge.

—Gut, dann das war´s. Vielen, vielen Dank, ja.

44 - Ja.

2. Transcripció de la entrevista amb la directora del Karneval der Kulturen, Nadja Mau

Entrevistat: Nadja Mau

Entrevistadora: Alba Colombo

Lloc i data de la entrevista: Berlin, 17.04.2011

Codi de la entrevista: Nad1704

—Hmm.

1 —Gibt eben viele Leute in Japan die sagen, die Verwestlichung der japanischen Kultur führt dazu, dass diese Eigenheiten, die eben den Japanern eigentlich die Möglichkeit gäbe mit solchen Katastrophen in ihrer Art vernünftig umzugehen, ähm, diese Möglichkeit wird ihnen durch die Verwestlichung genommen. So, und diese Verwestlichung kommt durch Vermischung.

—**Hmm.**

2 —So, dass ist einfach ´ne kritische Sicht auf so ´ne Art von, eine kulturkritische... nee, dass ist doppelt kritisch. Eine Globalisierungskritik in Bezug auf die Kultur.

—**Mhh, ja dass ist gut gestellt. Ja, find ich.**

3 —Ja, dass ist tatsächlich auch ´ne Frage hier. Wir haben natürlich ´ne andere, wie soll man sagen. Die Bewertung bei uns ist anders. Wir haben da, glaub ich ´ne sehr positive Sicht auf diese Art von Vermischung, weil man sie gleich setzt hierzu lande oder vielleicht auch nur in Berlin mit der Integration.

—**Okay.**

4 —Wenn da jetzt hier die Koreanerin, da ist eine...

5 —*Ach so, ja.*

6 —...wenn die zusammen was macht mit den Peruanern da oben, denn ist das für uns ´ne Maßnahme die zum Commitment zu dieser Stadt beiträgt und am Ende ist es ´ne integrierte Persönlichkeit innerhalb dieser Gesellschaft. Mitten in der Mitte der Gesellschaft. Und aus ´ner anderen Sichtweise kannst du mit der gleichen Berechtigung sagen, sie verliert ihre Eigenheit.

—**Klar.**

7 —So.

—**Aber was ist der Eigenheit für ____.**

8 —Eben, ich will ja nur ... ich wollt ja auch nur sagen, es gibt verschiedene Sichtweisen.

—**Klar.**

9 —Aber unsere Haltung ist ´ne andere, weil wir müssen ja ´ne Position haben, sonst können wir dass nicht machen. Unsere Position ist, macht was miteinander, damit ihr euch versteht.

—**Klar.**

10 —So. Und dass dabei Spitzen abgebrochen werden, ist völlig klar. Samurais haben wir hier dann eben doch nicht mehr und keine Kamikaze-Flieger.

—**Nein. Nubia meinte gestern, dass der Team von ihr so ziemlich gemixt ist.**

11 —Bei ihr ist dass ganz...aber sie ist auch wirklich. Es ist eine

herausgehobene Gruppe, weil sie an dieser Person Nubia hängt...

—Jaja.

12 —Also hast Du ja gemerkt, sie ist wirklich ´ne Einzelkämpferin, die sich zusammensucht, was sie braucht und da ist auch wieder auf ´ne andere Weise klar, warum die denn so gemixt sind...

—Hmm, ja.

13 —...weil sie sich dann eben sucht, was sie braucht.

—Ja. Ja.

14 —Und es gibt eben Gruppen, die eben aus ´ner ganz starken Homogenität heraus agieren, weil sie wollen, dass sie alle das gleiche Kostüm, den gleichen Tanz, was auch immer und die jeden anderen dann gar nicht haben wollen.

—Ja. Die meinte die Uruguayer, die holen sich Uruguayer von irgendwo anderen Ländern hierherkommen, dass find ich auch lustig.

15 —Sind ja auch viele, die Südamerikaner machen dass viel. Die Bolivianer haben ´ne ganz große, international funktionierende Praxis in Auftritten auf verschiedenen großen Veranstaltungen, in der Regel Straßenkarnevals. Und die haben Tanzgruppen in, ich weiß nicht, in Berlin sind es zwei, in Spanien, in den Niederlanden, in Dänemark und überall. Und für große Veranstaltungen treffen die sich, kommen die zusammen. Und die haben so ´ne Kulturabteilung, die international agiert und die legen fest, welcher Tanz von diesen verschiedenen Tanzgruppen überall auf der Welt geübt wird. Das ist ein traditioneller Bolivianischer Tanz. Dann üben die den überall und dann treffen die sich in Berlin und in Rotterdam und hmm und treten damit zusammen auf. Und sind sich aber untereinander teilweise spinnefeind, weil diese Gruppe xy hat eben für dieses Jahr den Hut auf und muss es dann organisieren. Dann sagen die, „wir können dass viel besser, wir tanzen besser und unsere Kostüme sind besser“. Aber trotzdem, am Ende machen alle mit

—Wahnsinn.

16 —Irre, ne?

—Unglaublich.

17 —Das ist irre, das find ich auch.

—Hätte das Goethe-Institut oder das Britisch Council sowas versuchen an bestimmten Sachen, es würde nur Chaos geben. Niemand würde das machen wollen.

18 —Das ist total kompliziert und es ist mit ganz viel Verwerfungen, weil Leute sich nicht irgendwie...

—Ja, hab ich gemerkt. ich kam hier, ne. Erstmal kolumbianische Gruppe und so und danach wollte ich nicht mehr mit denen machen. Dann hab ich gemerkt, dass es viele kolumbianische Gruppen gibt. Jetzt sind wir zu zweit, aber die anderen sind ganz neu, ganz neu. Dann habe ich vierte

Gruppe und dachte „wow“, dass ist äh...

19 —Das ist total, also es ist nicht Friede-Freude-Eierkuchen, ne. Aber es funktioniert immer noch, glaub ich über das Anliegen. Die Leute haben ein Anliegen, was sie auf die Straße bringen wollen. Und das reicht offenbar auch aus, damit sie diesen Riesenaufwand auf sich nehmen. Es ist mir ein Rätsel warum. Also wenn wir da unten nur vage merken, dass wir so arrogant werden, weil wir denken, „jetzt krieg’s doch mal hin, wir wollen doch von dir nur ein Text für’s Programm hören“, dann kommen immer so diese Brecher, dass wir uns vorstellen in unserem Angstland, dass hat ja so jeder, wir gehen hie mal irgendwohin, bei mir ist es immer Ecuador. Ich stell mir dann immer vor, ich bin in Quito und suche mir in Quito ein Karnevalsbüro und gehe dahin und sage „ich mache jetzt hier mal ´ne deutsche Karnevalsgruppe“. Ich kann nicht richtig Spanisch und all dieses Theater, was dazu gehört. Und dass die das machen, ist mir nach wie vor ein Rätsel, ich kann mir das nicht erklären.

—Weil es sehr schwierig ist, ne?

20 —Wirklich, es ist richtig viel Arbeit, es ist richtig viel Geld. Und das Phänomen dabei ist, du kennst ja Berlin...

—Ja.

21 —...denn in Berlin, hast du so die besseren Stadtbezirke und die anderen. Und es gibt einfach nach wie vor keine Karnevalsgruppe, die aus Prenzlauer Berg kommt. Oder aus Pankow. Oder aus Charlottenburg. Ja? Es ist für mich ein Phänomen, dass die Leute, die ohnehin nicht viel haben, sich das auch noch immer ans Bein binden, das zu tun und natürlich ist es so, dass die Leute häufig mehr Zeit haben, weil sie in der Woche nicht irgendwo 60 Stunden fest angestellt irgendwo arbeiten müssen. Und die meisten können eben tagsüber hier ins Büro kommen. Aber trotzdem heißt es ja noch lange nicht, wenn ich keiner sogenannten „regelmäßigen Beschäftigung“ nachgehe, dass ich nichts zu tun habe. Und trotzdem machen sie es.

—Das ist die gleiche Geschichte, die wir auch gucken konnten zwischen den Ländern. Ist wahrscheinlich unterschiedlich, wenn du als Bolivianer oder Ecuadorianer nach Deutschland kommst oder als Deutsche nach Ecuador gehst.

22 —Das ist ein Unterschied. Gut, da hast du völlig recht, find ich aber nicht so spannend. Viel spannender find ich noch, dass wir natürlich hier haben, ganz viele Lateinamerikaner, viele Afrikaner, je nachdem, ob du Brasilien zu Lateinamerika zählen möchtest oder nicht, eben auch viele Brasilianer. Aber keine Engländer, keine Franzosen. Jetzt mal Festlandspanier, aber ist eher selten.

—Ebenfalls Italiener, ne?

23 —Italiener haben wir einen, das ist aber, das ist ´ne Einzelperson. Das ist nicht so, dass klassischerweise Italiener im Umzug sind. Dabei haben die Italiener ´ne sehr lebendige Karnevalskultur. Die haben selber Umzüge und so, ne. Und das find ich schon spannend. Das ist eben das marginalisierte...und

—ich nehm´ dich auf, ja?

24 —...jaja. Hast du ja gesagt. Das es eben marginalisierte Bevölkerungsanteile

gibt hier in Berlin, die zu einhundert Prozent diese Veranstaltung tragen, ja. Und eben nicht die gut verdienenden Nordamerikaner. Wir hatten niemals ´nen Beitrag aus den USA auf dem Straßenumzug. Und dass liegt nicht daran, dass die sich das finanziell nicht leisten könnten. Gab auch noch nie ´nen Kanadischen.

—Die brauchen das vielleicht auch nicht.

25 —Eben. Das ist bitteschön dein Job. Du kannst ja mal darüber nachdenken warum es für marginalisierte Gruppen von Bedeutung ist, sich auf der Straße zu zeigen mit ihrem Anliegen. Und das ist für uns immer noch der Grund es zu machen. Wir schaffen für die die Plattform um zu sagen „wir sind da“.

—Vielleicht es hängt wieder zusammen mit der Konzept, wer ist Immigrant und wer nicht, weil eigentlich alle sind Immigranten.

26 —Alle sind Immigranten. Jeder. Immer.

—Jeder aus USA würde in Deutschland sich als Immigrant sich bezeichnen können und jeder aus Kolumbien auch, aber die Schwierigkeiten vielleicht, was mit diese Konzept Immigration zusammenhängt würde mehr eine Person aus Amerika haben, als eine Person aus USA...

27 —Ja, natürlich.

—...weil das zusammenhängt.

28 —Ich denke es hängt damit zusammen, dass Karneval für viele, nicht für alle, aber für viele dieser Gruppen ein Moment der Selbstvergewisserung, der Identitätsstiftung ist, den die anderen sich woanders herholen. Weißt du, ihre auch tatsächlich Anerkennung. Es ist ja viel die Rede von der sogenannten Anerkennungskultur. Ein Nordamerikaner hat damit kein Problem, so.

—Die haben die Filmindustrie.

29 —Ja, wir können ja über sie denken, was wir wollen, aber trotzdem hat der, der irgendwo hinget, der schämt sich nicht, dass er kein Deutsch spricht, er spricht völlig selbstverständlich Englisch.

Telefon klingelt.

30 —Sorry. Und wenn den keiner versteht, dann ist der selber Schuld. Wenn nicht hier unten, dann.... wo waren wir?

—ich weiß nicht mehr. Waren wir bei...

31 —Bei Identitätsstiftung.

—Genau. Genau. Genau.

32 —Und der hat einfach ´ne völlig andere Möglichkeit der Selbstvergewisserung zu helfen. Und alleine eben Sprachprobleme, die immer noch da sind, führen dazu, dass Leute so ´ne Art, es hat was von Minderwertigkeit, wenn du dich nicht ausdrücken kannst, ne natürlich. Und wir versuchen es den Leuten immer zu nehmen, aber es ist ja nicht die normale Erfahrung, die sie machen. Und wenn sich dass dann noch so ansammelt, wenn du in einem

fremden Land bist, dann brauchst du irgendwann das Gefühl, dass das was du bist, was Wert ist, eben Anerkennungskultur. Es ist zwar ein merkwürdiges Wort, aber ich glaub, es fasst es schon. Das man irgendwo ´nen Ort braucht, wo man Leuten die Möglichkeit gibt mit dem, was ihre Identität ausmacht, was Wert zu sein, dass andere Leute schätzen.

—Ist das das Karneval?

33 —Der Karneval. Davon bin ich überzeugt, dass viele Leute, ich guck immer da hin, dass viele Leute, von den Akteuren, den Karneval für sich so empfinden, dass sie dort für das was sie mitbringen geschätzt werden und was normalerweise ja keiner wahrnimmt, wenn du in ´nem Mehrfamilienhaus, in ´nem Mietshaus in, keine Ahnung, Kreuzberg, Tür an Tür mit Frau Herrmann wohnst, dann weißt du doch nicht, dass die so schön tanzen kann. Nimmst du nur wahr als jemand der nicht richtig deutsch spricht und die vielleicht dich freundlich begrüßt, aber so weißt du doch nichts von ihr.

—Es ist auch besonders dass in Berlin der Karneval stattfindet und gegründet war, weil so viel, vielleicht weil unterschiedlich die Gesellschaft ist? Das man gebraucht?

34 —Also ich glaube schon, man braucht so ´ne Art kritische Masse und in Berlin ist die gegeben auf Grund der Anzahl von verschiedenen Nationen, die hier zusammen leben und auf Grund der Anzahl von Einwohner, die sich dafür interessieren. Es gibt, also wir haben einfach die Erfahrung gemacht von Versuchen, diese Veranstaltung woanders so nachzumachen, sag ich mal. Und aus dieser Erfahrung heraus nehm ich die Sicherheit, dass das wirklich ´ne spezielle Berliner Geschichte ist, weil das nämlich, es hat nirgendwo funktioniert. Also weder in Frankfurt, noch in Bielefeld, noch in Hamburg. In Bielefeld haben wir immer noch ´ne kooperierte Veranstaltung, den „Carnival of Cultures“, aber das ist von der Anlage her ´ne ganz andere Geschichte und in Hamburg hat die Veranstaltung im letzten Jahr leider gar nicht mehr stattgefunden, weil sie sich nicht durchgesetzt hat. Weil in Hamburg lag es daran, die hatten wenig Unterstützung das aus der Stadt, aber sie hatten auch wenig Interesse bei den Besuchern, einfach ganz andere Besucherzahlen als in Berlin. Und ich denke in Berlin kommt dass zum Teil daher, dass viele Leute die sich überhaupt vorstellen können, in dieser Situation zu sein, dass die ein Interesse daran haben, wie die Leute das auf der Straße umsetzen, was sie sein wollen. Ich war neulich auf ´ner Diskussionsrunde in der Friedrich-Ebert-Stiftung, da ging es genau um dieses Thema und alle haben versucht darüber zu reden, wie es dazu kommen könnte, dass ´ne gerechte Anerkennungskultur zu Stande käme. Da ging es um Berlin und um Deutschland. Und was für mich dort fehlte, bei den Versuchen sowas auf die Beine zu stellen, war der ernsthafte Versuch von Seiten des Bildungswesens allen jungen Leuten die Möglichkeit zu geben für eine relevante Zeit im Ausland zu sein. Allen! Um diese Erfahrung zu machen. Weil wenn ich selber diese Erfahrung machen, benehme ich mich gegenüber denen, die selber gerade diese Erfahrung machen völlig anders. Und ich bin überzeugt davon, dass man viele Dinge nur über individuelle Lernprozesse umsetzen kann, ja. Aber es ist natürlich ein hohes Ziel. Es ist finanziell ´ne Herausforderung für ganz, ganz viele. Trotzdem wäre es gut.

—Naja. Vielleicht sowas wie die Karneval der Kulturen auch mal bringen kann. Also an diejenigen, die nicht die Möglichkeit haben, diese Erfahrung zu machen.

35 —Genau, ja. Das stimmt. Dass man diese sogenannte Fremdheitserfahrung zu Hause auch machen kann. Ja, natürlich. Und eben auch, was ich ganz wichtig finde, dass marginalisierte Gruppen auf dem Karneval plötzlich mit einem Selbstbewusstsein auftreten, dass das Verhältnis zu den Zuschauern völlig verändert. Es ist ein Unterschied, ob jemand im Laden neben dir steht und seine zwei Schrippen in nicht ganz einwandfreiem deutsch bestellt oder vor der Straße dir was vormacht und du schaust zu. Das sind unterschiedliche Erfahrungen. Und dafür ist es gut.

—Aber das ist auch nicht ganz einfach zu organisieren, ne. So ein Event, wie der Karneval der Kulturen, wie kommt das zusammen? Wie machen? Es muss auch Interessenten geben von der Gesellschaft hier in Berlin, dass die sich interessiert, das zusammenstellen und sagen, so machen wir das.

36 —Also du zielst ab darauf, wie die Akteure in den Umzug kommen, ja?

Telefon klingelt.

—Nicht nur. Sondern auch die Organisation selber, die Akteure, die Organisation selber von eure Büro. Wie das zusammenkommt. Äh, es muss auch Interessenten von der deutsche Gesellschaft, die sagt, dass wollen wir, dass organisieren wir. Ähm, wie kommt dass zusammen? Oder warum? Dass ist die andere interessante Frage.

37 —Aber stell die Frage nochmal präzise, sonst...

—Ja. Wie organisiert sich man das

38 —Hmm.

—Die andere Frage wäre, wie koordiniert man das? Die ganzen, weil es geht nicht nur um die Kolumbianer, die Koreaner, es gibt auch... wie macht man das?

39 —Ich fang mal mit dem Umzug an. Der Umzug und die Gruppen darin und letzten Endes jeder einzelne Teilnehmer sind das Herzstück der Veranstaltung. Ohne den Umzug gäb ´s den ganzen Karneval nicht, das Straßenfest nicht und es gäbe auch dieses Büro hier nicht und so weiter.

—Hmm.

40 —Ähm.

—So ursprünglich.

41 —Das ist der, das ist der Kern. Um im aktuellen Bild zu bleiben, das ist der nukleare Kern dabei, der die Energie herstellt dafür. Du musst Leute haben, die ein Anliegen haben, dass sie auf die Straße bringen wollen und diese Leute müssen dass von alleine wollen. Du kannst niemanden dazu überreden oder motivieren oder sonst irgendwas. Du kannst sie demotivieren und du kannst und du kannst auch sagen „ach, lass lieber“. Aber machen, wenn sie eine Gruppe im Straßenumzug sein wollen, müssen sie dass alleine. Sie müssen alleine wollen, weil es einfach zu viel Arbeit ist und Geld. Und wenn das nicht von innen kommt, dann funktioniert das nicht. Und wir haben unterschiedliche Motivationen bei den

Gruppen. Manche funktionieren als, wenn man so will, Gruppe, die sich bestimmten kulturellen Traditionen verpflichtet fühlt, die meistens durch ihre Herkunft, ihre Herkunftskultur definiert sind. Und der fühlen sie sich verbunden, und die wollen sie zeigen. Dass sind Gruppen, die nennt man denn von außen „Folklore“. Aber Folklore im besten Sinne. Das hat was mit Verwurzelung zu tun, mit Selbstbestimmung und Selbstverortung und ist für die Identität für die Menschen hier, in dieser Stadt enorm wichtig. Denn gibt es Jugendgruppen die sagen, „wir möchten als Jugendliche gemeinsam irgendein Projekt zusammen machen, was in den Karneval münden soll“. Dass wird häufig unterstützt und begleitet durch so Jugendfreizeiteinrichtungen. Es ist auch ganz wichtig, weil da ganz verschiedene Jugendliche miteinander arbeiten und häufig zum ersten Mal erleben, dass man langfristig auf ein Ziel hinarbeitet und dieses Ziel dann ´ne außerordentlich Bekräftigung gibt. Denn nirgendwo findet man für so ´n Projekt so ´ne Bühne, wie auf ´nem Straßenumzug. Und da sind dann Jugendliche, die das erste Mal im Leben die Erfahrung machen, dass jemand sich ansieht, was sie gemacht haben. Und das ist enorm wichtig, gerade wenn sie mit neuen Mitarbeitern arbeiten, also wenn es nicht nur eine Klasse ist, die sich sowieso schon kennt, auch dass ist großartig. Aber manchmal gibt es Projekte, die sich andere Kooperationspartner suchen. Und sowas versuchen wir, wenn wir es irgendwie können, zu unterstützen. Dann gibt es Gruppen die sich finden, weil sie ein gemeinsames politisches Thema haben oder wenn man das unterscheiden möchte, ein ökologisches Thema. Die das Anliegen haben, dieses Thema über ´s Jahr sowieso immer wieder zu bearbeiten und dass dann eben auch auf dem Karneval machen möchten. Denn gibt’s, die kennt jeder, Gruppen die einfach zusammen Musik machen, davon ganz viele _____. Die muss man dann auch nochmal unterscheiden. Da gibt’s welche, die betten das ein in noch ´nen weiteren Zusammenhang, z.B. die Uruguayers, von denen du vorhin gesprochen hast. Das Candomblé ist ja nicht nur ein Rhythmus auf ´ner bestimmten Trommel, sondern es ist ja ´ne Kultur. Das wollen sie zeigen. Oder dann gibt es ´ne Samba-Schule, die nicht nur, in Führungsstrichen Samba spielt, sondern die das auch verbindet mit ´nem Thema. Also zum Beispiel ´ne Samba-Gruppe die letztes Jahr was gemacht hat zu _____. Und dann gibt es Gruppen, die auch im Bereich der Jugendkultur arbeiten und im Grunde eine Arte Jugendfreizeiteinrichtung betreiben und dann im Rahmen der Jugendfreizeiteinrichtung den Karneval begleiten und dann auf dem Karneval selber, mit noch viel mehr Leuten das Ganze zu feiern. Dass sind dann die Soundsystems, die dann im hinteren Bereich des Umzugs fahren, die inzwischen natürlich auch ein wichtiger Teil des Umzugs sind. Und dort unter den Gruppen gibt es ganz viele, die die Frage ihrer Herkunft, also wenn du so willst die Herkunft ihrer Eltern, ihrer Großeltern einfach nicht mehr relevant ist. Es gibt so ein Beispiel dafür. Wir fragen immer in sogenannten Bewerbungsbögen ab, die Herkunftskultur. So, und die erste und die zweite, naja, die erste haben wir nicht mehr, aber die zweite Generation schreibt meistens noch ziemlich selbstverständlich hin, keine Ahnung, „Kolumbianisch“, so. In der nächsten Generation wird diese Frage häufig nicht mehr wirklich verstanden. Dann sitzen das fünf Jugendliche und sagen: „Sag mal, der Vater vom Benni, wo ist denn der her?“. Es spielt einfach keine Rolle mehr. und dass hören wir uns dann begeistert an und stellen fest, aha, dass ist auch ´ne Art damit umzugehen. Das interessiert einfach keinen, so. Aber die haben, wenn man von draußen raufguckt sagt man: „Das ist aber eine multikulturelle Gruppe“, weil man es einfach sieht. Aber für sie selber gibt es den Zusammenhang über die Musik. Ja, ich denke, dass sind so die Motivationslagen innerhalb des Umzugs. Und all diese Gruppen arbeiten so ungefähr ein halbes Jahr an ihrem Auftritt. Das ist immer so, dass wir im Oktober anfangen mit den Gruppen zu sprechen und bis Pfingsten ist es immer so ein halbes Jahr. Und in aller Regel sind die Präsentationen im Straßenumzug jedes Jahr neu. Uns bedeutet für eine Gruppe erstmal, sie muss sich finden, als Gruppe

finden. Sie müssen eine Kommunikationsstruktur entwickeln. Sie müssen 'ne Möglichkeit haben sich zu treffen, das heißt, die reine Infrastruktur muss da sein, das ist sehr, sehr schwierig in Berlin. Sie müssen sich auf ein Thema einigen, alle zusammen auch eine sehr, sehr komplizierte Sache. Dann die Kommunikation mit uns. Ähm, wir brauchen eine sehr stringente Kommunikation. Das heißt wir brauchen jemanden, der das gewährleisten kann. Das ist auch eine Herausforderung. Wir verlangen einen Haufen administrativer Dinge. Wir haben Teilnahmebedingungen, Bewerbungsbögen, wir haben Treffen, wir haben Mails auf die wir Antworten haben wollen. Das muss man leisten können und wollen. Man muss auch in der Lage sein, diese Teilnahmebedingungen, die wir aufstellen, zu erfüllen und zu verstehen. Das sind 12 Seiten technischer Text, der für viele den Eindruck macht, geht nach Hause, der aber aus Sicherheitsgründen zwingend nötig ist. Das müssen sie können, und dann kommt die eigentliche Arbeit. Dann haben sie ein Thema, dann ist klar, sie sind dabei, und dann muss eine Choreographie entwickelt werden, wenn die Gruppe tanzt, es müssen Kostüme entwickelt werden, wenn die Gruppe Kostüme hat. Es muss ein Wagen geschmückt werden, wenn einer da ist. Es müssen möglicherweise Musiker besorgt werden, wenn es keine gibt, es muss geübt werden. Und dann kommt noch das ganze Technische: Generatoranlage, Auto, Autofahrer. Die Räder müssen gesichert werden. Und so weiter und sofort. Also es ist ein ziemlich großer Aufwand und dann kommen sie am Pfingstsonntag früh am Morgen in den Ausstellungsbereich, dann hast du den Umzug, den Kern. Und wir haben bis dahin 'ne ganze Reihe logistischer Aufgaben gemacht. Wir haben viel Kommunikatives mit der Stadt gemacht und wir haben die Öffentlichkeitsarbeit gemacht und noch vorher haben wir das Geld besorgt für Alles. Was denn, ich versuch es mal zeitlich: Im Herbst fangen wir an das Geld zu besorgen. Gegenwärtig ist es so, dass die Stadt Berlin einen Haushaltstitel für das Jahre 2010 und 2011 vergeben hat in Höhe von 270.000 Euro, der aber nur ungefähr ein Drittel des Etats ist, den wir brauchen. So, den Rest müssen wir einladen, durch Sponsorengelder und durch die Standmiete auf dem Straßenfest oder auf dem Straßenumzug. Das heißt, der viel gescholtene Kommerz Rahmen des Umzugs, der sichtbar wird durch Stände, ist zwingend notwendig. Und es ist viel Arbeit, die Sponsoren zu gewinnen, ja, es dauert eine Weile. So, wenn wir damit fertig sind, kommt das ganze Administrative, ähm, Anträge stellen, über Lärm, über Sondernutzung. Das die Feuerwehr uns erlaubt, die Taxi-Innung uns erlaubt, dass das Krankenhaus uns erlaubt, so. Ähm, dann gibt es das große Thema Sicherheit. Das mit allen beteiligten Organen gesprochen werden muss. Dann gibt es die ganzen Dinge, die logistisch im Rahmen des Umzugs zu machen sind. Man muss also sämtliche, sämtliche Anlieger klären, „was machen die da“. Da gibt's hier unten an der Hasenheide 'nen Veranstaltungsort, die machen zeitgleiche zum Karneval 'nen Bowlingturnier. Die können aber da eigentlich nicht hin, weil, so. Dann musst du irgendwie eine Vereinbarung treffen. Davon gibt's im Verlaufe der Strecke eben ganz viele. Dann muss man sehen, dass man von allen Gewerken die wir brauchen, Angebote kriegt und muss die verhandeln, also. Ähm, Verkehrszeichen, Straßensperrung, Toiletten, Tribünen, Ordner, Unfallhilfe, Lärmpegelmessung, u. s. w. Mit denen muss man allen einmal sprechen, muss den Auftrag besprechen. Und dann müssen wir die Öffentlichkeitsarbeit machen. Für die ganze Veranstaltung, d.h. wir müssen uns überlegen, was kommunizieren wir über die Veranstaltung, was ist wichtig und wie viel Geld haben wir dafür und mit A und B müssen wir überlegen, wie setzen wir es um. In diesem Jahr machen wir Programmhefte und kleine Postkarten. Und haben ansonsten eine sehr gut besuchte Website. Dann müssen wir die ganzen Texte schreiben. Dann müssen wir anfangen Pressemitteilungen zu verschicken. Dann kommt eine sehr intensive Pressearbeit. Einfach ganz viele Gespräche mit Journalisten u.s.w. Dann machen wir eine Pressekonferenz an die sich dann auch nochmal einige Gespräche

anschließen. Und dann arbeiten wir mit verschiedenen Medienpartnern in Print und Fernsehen und Radio. Die müssen auch alle Informationen kriegen, die sie haben wollen, und die nützlich sind und ja. Hmm, gang, ganz wichtig ist für die Veranstaltung in beiden Teilen, also für das Straßenfest und für den Umzug sind die technischen Leitungen. Weil die im Grunde die ganzen Details mit den Gewerken abwickeln. Das heißt wir erteilen hier zwar die Aufträge, machen die GrobAbstimmung, aber die Feinabstimmung wann ein Müllauto an welcher Stelle welche Tonnen abstellt, das macht die technische Leitung. Oder die technische Leitung legt fest bei dem Funksystem, was wir hier brauchen, welche Gruppen von Bündeln von Gruppen zusammengefasst werden. So, das heißt, wir müssen nicht jedes Detail selber machen, können wir auch gar nicht, aber eben die großen Linien. Dass ist das eine wichtige, die technische Leitung, die sehr viel übernimmt, und das andere wichtige ist die Marktleitung, das ist die Firma ____ . Die eben übernimmt das gesamte große Thema Standvermietung und Händlerbetreuung. Und da wir eben kein 0-8-15 Straßenfest haben wollen mit den Ständen, die überall in Berlin sind, heißt das, dass wir halt besondere kleine feine Stände haben, die eben die einen sehr großen Kommunikationsaufwand haben, schon weil sie eben nicht deutsch sprechen oder nicht gewohnt sind, das ganze Jahr über auf 's Straßenfest zu gehen und mehr Fragen haben, weil die Routine fehlt. Aber wir wollen sie eben haben, so. Das war die Logistik, glaub ich.

—Gibt's auch von eure Seite eine zurück zu Gruppen, ne, hmm, Thema?

42 —Nein.

—Generell Thema, jedes Jahr.

43 —Nee. Das machen wir eben grundsätzlich nicht, weil wir eben sagen, die Gruppen müssen die Freiheit haben, dass auszudrücken, was ihnen wichtig ist

—Gibt's Grenzen?

44 —Ja. Es gibt drei Bedingungen, die wir stellen. Es gibt zunächst mal die große Aufgabe, dass eigentlich jedes Thema, was die Gruppe wählen will, gewählt werden kann, aber es muss künstlerisch umgesetzt werden. Wir sind keine Demonstration. Es reicht nicht ein Plakat hochzuhalten und zu sagen „Wir sind gegen die Abschaffung der Eisbären.“. Wenn du gegen die Abschaffung der Eisbären bist, denk dir was aus, wie du es künstlerisch umsetzt. Da gibt's Möglichkeiten. Dann schließen wir den Auftritt von politischen Parteien aus. Und wir sagen, „natürlich können religiöse Themen eine Rolle spielen beim Umzug“, aber keine religiöse Missionierung.

—Und ____?

45 —Ohne Religion funktioniert der ganze Umzug nicht, also es gibt unendliche viele Details, die in diesem Umzug sind, die direkt eine Religionspraktik sind, wenn man so will. Die Gruppe Afoxé Loni, die den Umzug eröffnet, die aus dem Afoxé kommen und das ist eine Religion. Ganz viele davon, ne. Das kannst du machen, aber was du bitte nicht machen sollst, ist Zettel zu verteilen in denen drinnen steht: „Komm in meine Kirche!“. Egal in welche. Ja? Das sind die drei Bedingungen. Und ich hab vorhin bei dem Abriss der Teile etwas Wichtiges nicht gesagt. Also wir haben auf der einen Seite den großen Komplex, die Gruppen. Dann haben wir den ganz großen Komplex, Logistik, Pressearbeit, Geld und dann haben wir natürlich noch den großen Komplex Programm auf dem Straßenfest, denn dass besteht ja

nicht nur aus Ständen, sondern eben auch aus vier Bühnen und dem Programm vom Rasen. Und dann versuchen wir auch jedes Jahr eine bestimmte Stringenz in unsere Überlegung zu bringen. Und die große Überschrift vom Straßenfest ist, dass wir zeigen wollen, welche kulturelle Vielfalt in Berlin vorhanden ist. Das sollen die Bühnen zeigen und das soll auch das Programm auf dem Rasen zeigen. Das heißt der Schwerpunkt liegt in Berlin. Und es gibt immer auch Gäste aus dem In- und Ausland, aber das meiste, was hier gezeigt wird, entsteht hier in der Stadt.

—Wieso?

46 —Weil wir, weil es uns darum geht, die Augen zu öffnen, dafür was hier in der Stadt an Vielfalt da ist.

—Es würde dann zusammenhängen mit der Ziel insgesamt.

47 —Mit der Anerkennungskultur.

—Okay. Dann würde er so ein Ziel sein, der Karneval der Kulturen?

48 —Ja. Natürlich. Das sagen wir auch so, ja.

—Und gibt's anderen?

49 —Darüber hinaus? Also ich glaube, es ist ein sehr großes Ziel.

—Ja, das ist klar. Aber ich weiß nicht ob im Hintergrund gibt irgendwie anderen Ziel, die da auch zusammenhängen können mit dem.

50 —Also man kann das glaub ich noch auf fächern, aber als große Überschrift ist dass die wichtigste. Es geht darum zu zeigen, was es in Berlin an kultureller Vielfalt gibt. Punkt. Auf dem Umzug und auf dem Straßenfest. Und dafür die Augen zu öffnen und... du kennst die Veranstaltung?

—...

51 —Und ich, also sag mir dass es anders ist, aber ich glaube immer noch, dass wenn man am Abend vom Straßenumzug nach Hause geht, dass man sich für ein paar Tage sich anders fühlt in der Stadt. Das ist meine Motivation.

—Jaja.

Trinken.

—Sind auch so. Könnte man auch sagen, dass die sind auf dem _____. Alle Partizipanten, alle Akteure, alle Organisatoren. Sowas zu machen, eine Impuls, zu verfolgen diese Ziele? In deiner Perspektive, also es ist ____.

52 —Ob dass, was von den Gruppen kommt für mich Motivation ist?

—Nee. Wir haben geredet das Ziel des Karnevals ist, was du gesagt hast, ne. Die Impuls um den Karneval zu organisieren, für dich persönlich. Ich nehme an diese Ziel zu erreichen ist ziemlich groß. Denkst du dass die Impuls von die anderen ist auch so? Die Impuls von die anderen Organisatoren?

53 —Ähm, von meinen Kollegen?

—Von die Gruppe, von den Kollegen?

54 —Also von den Kollegen, glaub ich, auf jeden Fall und auch, also auch für die Bühnenverantwortlichen und, na mit ___ zu sprechen, ich glaub das ist eine, das ist schon auch bei ihr ein wichtiger Teil. Und für die Gruppen wie gesagt, ich glaube das ist mehr, das ist mehr eben das Bedürfnis nach dieser Plattform für sich selber ist dieses sich zeigen. Das man dabei Teil eines großen Ganzen ist, das wird spürbar, wenn man zum Beispiel am Umzugswagen im Aufstellungsbereich ist. Das ist dann wirklich schon eine große Community, weil auch jeder im gleichen Bewusstsein da ist, die anderen haben genau den gleichen Stress mitgemacht, wie ich seit Monaten und man sieht einfach die Diversität, die wird ja sichtbar. Und trotzdem hat man eben ein gemeinsames verbindendes Element. Und das ist spürbar und ich glaube das ist auch für die Selbstwahrnehmung der Akteure in der Stadt extrem wichtig ist.

—Ist die Impuls von den Finanziers auch das?

Lachen.

—Nicht verstanden.

55 —Ähm, also, dass ist sehr verschieden gewesen in den letzten Jahren. Die Veranstaltung hatte ja von Anfang an eine öffentliche Förderung, aber immer über unterschiedliche Töpfe. Es gab Stiftungen und die Tatsache, dass das jetzt in diesem und im letzten Jahr in der Haushaltsposition im Haushalt dieser Stadt, also des Landes Berlin, das war schon ein deutliches Signal zur Wertschätzung dieser Veranstaltung. Nun muss man mal dazu sagen, dass Berlin in den letzten drei oder vier Jahren ganz verstärkt auf seine Kulturwirtschaft gesetzt hat, in Bezug auf die wirtschaftliche, ja die wirtschaftliche Entwicklung. Und dann irgendwann entdeckt hat, „wer sind denn die Akteure dieser Kulturwirtschaft?“ die ja wirklich teilweise in prekären Verhältnissen produziert und denn haben sie entdeckt, ganz viele von diesen sogenannten soften Standortfaktoren, warum Unternehmen, die dann wieder wirtschaftlich, sehr potente Unternehmen, die diesen Standort suchen, unter anderem eben in den soften Standortfaktoren Kultur liegt. Und denn wurde entdeckt, es ist auch die Multikultur, die kam so stückweise, ne. Und jetzt nimmt sich die Stadt, immer wieder vom Stadtmarketing forciert zunehmend selbst wahr, als multikulturelle Gemeinde. Und dafür ist dann solch eine Veranstaltung wie der Karneval der Kulturen sehr nützlich, weil man dann sagen kann, „oh, wir haben das hier schon seit 16 Jahren, prima, dann wollen wir das mal schön weiter fördern.“. So ist es, denke ich entstanden. Das kommt bei den Gruppen ganz unterschiedlich an, weil die machen den Job schon seit 16 Jahren und wenn jetzt jemand plötzlich von außen sagt „oh, das ist aber toll“, dann wäre für die Gruppen toll, wenn da auch noch ein bisschen Geld mit verbunden wäre. Ist aber nicht, weil letzten Endes bleibt der Job wieder an ihnen hängen. Also die Möglichkeit, der Stadt die Möglichkeit zu geben als positiv und multikulturell wahrzunehmen, wird wieder auf den marginalisierten, wirtschaftlich impotenten Akteuren ausgetragen. Und das ist eine merkwürdige Schiefelage, die auf die Dauer so nicht erhalten bleiben kann. Wir arbeiten daran, haben nicht besonders viel erreicht, aber ich würd mal sagen, die Anerkennung der Veranstaltung an sich durch diesen Haushaltstitel und dadurch, dass die Veranstalter immer auf jedem offiziellen Selbstdarstellungsflyer ist, das ist schon ein Schritt in die Richtung. Es ist halt ein dickes Brett, was wir da bohren.

—Du redest immer über die finanzielle, über die wirtschaftliche Interesse

56 —Hm.

—Ne? Über diese Kulturakteure der Stadt Berlin.

57 —Ja.

—So Marketing für die Stadt Berlin, etc. Gibt's auch andere Interessen? Die nicht nur wirtschaftlich sind? Die nicht Kultur nutzen für Wirtschaft? Sondern anderen, die du dich vorstellen könntest? Die auch in den Hintergedanken stecken? In...ja.

58 —Eben dieses soften Standortfaktoren, natürlich ist es wichtig, dass ich das Image habe, dass ich eine weltoffene Metropole bin. Das ist eine Imagefrage, die ist wichtig für solche eine Stadt wie Berlin. Und dafür brauche ich Bilder. Immer, für Kommunikation braucht man immer Bilder. Und wir hatten neulich ein Interview mit einem Thailänder, der uns aufgefordert hat, uns vorzustellen, wie die Stadt ohne Ausländer wäre. Und ich hab festgestellt, dass es, ich kann's nicht mal denken. Du kannst ja in Deutschland, oder selbst in Berlin Orte finden, wo das durchaus noch so ist. Und dann stellst du fest, also ich stell dann fest, dann ich mich da doch ein bisschen fremd fühle. Aber in Berlin ist das wirklich Teil der Selbstwahrnehmung geworden.

—Könnte dann für die staatliche Akteure interessant sein, nicht nur diese Bilder, sondern auch anderen sozialen oder Integrationsprojekten durchzumachen, durch die Kultur? Durch die Karneval der Kulturen?

59 —Ich glaube damit sind sie hoffnungslos überfordert. Könnte interessant sein, aber es ist auf der Prioritätenliste nicht unter den ersten zehn.

—Okay? Okay. Im Zusammenhang mit das, ne. Hat der Karneval der Kulturen , wir haben am Anfang schon mal darüber geredet. Vielleicht ganz kurz...an die Personen, dass sie teilnehmen. Du hast gesagt, es ist sehr anders wenn du nach Hause gehst.

60 —Ja.

—Nach der erste Tag ___ Straße hoch.

61 —Ja. Es hat Konsequenzen, das hat auf jeden Fall Konsequenzen. Es hat für die Besucher die Konsequenz, dass du mal wahrgenommen, dass die Perspektive sich umgedreht hat, ne. Deshalb übrigens find ich immer so schön, dass wir immer noch einen Karneval machen, obwohl wir manchmal gefragt werden, „was ist denn eigentlich Karneval?“. Ein Karneval in der mittelalterlichen Tradition stellt die gewohnten Verhältnisse auf den Kopf. und das machen wir, also machen die Gruppen. Fängt damit an, dass wir auf der Straße unterwegs sind, wo man sonst nicht unterwegs sein kann und es dreht die Verhältnisse um. Und es ist total wichtig auch wenn sich nicht wirklich viele Besucher bewusst machen, ist es in der Wahrnehmung überhaupt nicht zu verhindern, weil du als Biodeutscher stehst am Straßenrand und guckst zu und du weißt genau wie schwierig es ist Teil dessen zu werden, was da an dir vorbeizieht oder es sogar zu machen. Das nimmst du einfach wahr und das nimmst du mit nach Hause. Und es hält ein paar Tage, hoffe ich.

—Es geht auch um die Kulturen, die sich da präsentieren. Nimmst du es auch mit, ne?

62 —Ich glaube ja. Ja. Zumindest als Wahrnehmung, das gibt es. Meinst du nicht?

—Doch doch. Natürlich.

63 —Gut, also ich glaube das. Und für die Gruppen ist das so, ich denke, wenn du, es geht viel über Arbeit, über Tun. Wenn du diese Arbeit der Vorbereitung gemacht hast und du ziehst durch diese Kreuzberger Straße. Und du gehst hier drei mal in dieses Haus und hast Gruppentreffen, nochmal so ein Vorbereitungsstreffen und du hörst von anderen Gruppen und du hörst von uns über die gesamte Finanzierung und über Verankerung in der Stadt und der Verwaltung u. s. w., dann ist dein Commitment für diese Stadt eine anderen, als wenn du isoliert in deinem Satelliten in deiner Zweiraumwohnung irgendwo, way-off, alleine bist und dein Erfahrungshorizont ist dein täglicher Einkauf, wenn du Glück hast, deine tägliche Arbeit und dann wieder zu hause. So, dass kannst du überall auf der Welt machen. Aber mit anderen zusammen etwas zu schaffen und dass ist das, was in dieser Stadt relevant ist, das ist wichtig. Es ist von großer gesellschaftlicher Relevanz. Niemand in dieser Stadt kommt an Pfingsten an dieser Veranstaltung vorbei. Und das ist total wichtig, dann ist es für dich und deinem Selbstgefühl in der Gesellschaft zu leben natürlich von Bedeutung. Hab ich das klar gemacht?

—Total. Von deiner Perspektive können wir auch über diese Konzepte von denen du erzählt hast, über Effekte reden. Karneval der Kulturen bring das durch oder an die Zuschauer. Sogenannten Effekten, Kultureffekten, in denen es auch, verstehen, besser verstehen andere Kulturen. Die da leben und sind die Kulturen, was machen die?

64 —Klar. In der Terminologie bin ich nicht, bin ich nicht sicher, weil es ist nicht mein Forschungsfeld, aber wenn du gerne diesen Begriff hast, „Effekt“, dann, klar. Es hat einen sozialen Effekt, es hat einen kulturellen Effekt, es hat viele finanzielle Effekte. Viele der Gruppe können nämlich hinterher nicht in den Urlaub fahren.

—Du hast zum Beispiel die Koreanerin genannt. So, wenn ich eine koreanische Nachbar habe, japanisch, es ist Karneval der Kulturen. Ich sehe sie tanzen. Sie erzählt meine Kultur. Seine Kultur, Entschuldigung. Dann geh ich nach Hause. Nächste Morgen, wenn ich sie wieder auf Treppe sehe, sieht sie anders.

65 —Hmm. Ist glaub ich ein sozialer und kultureller Effekt, oder?

—Ja. Von meiner Perspektive, ja. Aber deswegen frage ich, ist es?

66 —Ja, auf jeden Fall. das ist das was ich mir immer wünsche, dass dabei rauskommen möge. Und deshalb ist es ja auch sinnvoll wenn wir diesen Effekt auf dem Straßenfest nochmal verstärken. Ich glaube an die Kraft des sinnlichen dabei. Und deswegen gibt es beim Straßenfest auch soviel Essen. Essen, Gekochtes, aus den unterschiedlichen Regionen. Wir machen auf dem Straßenfest sogenannte Stimmungsinselfest.

—Hmm.

67 —Oh, du bist voll doll erkältet.

—Ja. Das Wetter macht mich total fertig. Ist schrecklich diese Angewohnheit ___ Sonne.

68 —Guck, mal.

—Ja, genau, dass kenn ich. Das Gras hier.

69 —Das Rote ist das grüne Gras. Hier ist also Lateinamerika, heißt hier gibt es auch ganz viel Essen und Trinken und Lateinamerika. Hier ist mehr orientalisch, hier ist Afrikanisch und hier ist asiatisch, europäische, so. Und da kriegst du dann eben das Kunsthandwerk, Essen, Trinken und gehst dann hinterher noch oder vorher zur Bühne, die die Musik gespielt hat und du tauchst so ein Stück ein. Und nimmst es mit. Und ich glaub auch immer, wieder dieser Gedanke mit dem Austauschschüler. Der Austauschschüler ist in, keine Ahnung, Akkra und lernt Ernährungsgewohnheiten kennen. Das wird der in seinem Leben nicht mehr vergessen. Und natürlich ist ein einmaliger Besuch auf dem Straßenfest damit nicht zu vergleichen, aber ich finde es ist ein großer Wert, wenn du mal in der Hand hattest und gesehen hast, was ist ein typisches, traditionelles ghanaisches Gericht. Es öffnet dir einfach die Augen. und sowas versuchen wir. Es ist ein, ein kulinarischer Effekt nennt sich das.

—Also kulinarisch mit der Musik zusammen, mit der Bilder, die du da siehst. Die Menschen, die da bekleidet sind in sogenannten Arten und traditionellen Kleidern, traditionellen Tänzen. Es ist... wie hast du es genannt?

70 —Stimmungsecken. Stimmunginseln.

—Stimmungsecken. Stimmunginseln. Denkst du damit, du hast es schon mal gesagt, endet die Bild der Stadt ein bisschen, aber persönlich, an die Menschen die dran teilnehmen oder zuschauen. Hilft denen, diese Kultur besser zu verstehen? Kulturen nicht, wie kann man das sagen, die kulturellen... Ecken oder Gruppen.

71 —Ja, also ich glaube, offensichtlich ist es ja so, dass den Menschen sowas wie Homophobie angeboren ist. Oder vielleicht ist es eine Frage der hiesigen Kultur, dass kann ich nicht einschätzen, dass ist auch nicht mein Feld. Das darfst wieder du machen! Aber es zumindest in meinem Erfahrungshorizont, sind die Menschen nicht per se offen und tolerant, sonder es ist immer ein Stück Arbeit, es ist Leistung, die derjenige erbringen muss wenn er sich etwas fremden gegenübergestellt sieht. Hinzu kommt eben all diesen Theater von wegen wirtschaftlicher Schwäche und diese Missgunst, „warum kann der jetzt hier, ich weiß nicht, aus Ex-Jugoslawien herkommen, kriegt hier Arbeit die eben ich als Biodeutscher“, keine Ahnung, dieses Theater kommt noch dazu. Das heißt, du hast eine Komponente, die tiefer, also psychologisch noch viel tiefer liegt, als diese wirtschaftliche Missgunst, die wahrscheinlich höher liegt, weil man als Deutscher gleich arbeiten, blabla... Und dann nimmst du, wenn du hier die Hasenheide langgehst, sind da lauter Schwarze, für dich interessier ich mich nicht, die machen da irgendwas Komisches, was ich nicht weiß und sie sind mir suspekt und eigentlich will ich nicht, dass sie da sind. Und dann geh ich auf ´s Straßenfest und da sind Leute, die ein Leben haben. Die haben eine Identität und die kann ich da sehen und ich kann auch ohne das ich mich dafür, ich muss dafür nicht viel tun,

dass ich da dran teilhaben kann. ich muss nicht in der Hasenheide auf den zugehen und sagen, wollen wir uns vielleicht mal unterhalten, sondern, die sind sowieso da, die äußern sich, in dem sie Musik machen, oder kochen oder was auch immer. Ich kann das erleben. Und ich denke, dass das eine Möglichkeit ist von Integrationsarbeit, umgedreht, in dem Falle. Es sind nicht die, die da aufgefordert sind, sondern ich bin es, mich mal zu öffnen.

—Redest du über die Straßenfest.

72 —Jetzt gerade? Jetzt gerade, ja.

—Ja. Man könnte auch, es aber auch das Pendant geben zu Straßenumzug. Oder denkst du, es ist anders?

Pause.

73 —Nee, ich glaube. Es ist nicht das gleiche, aber es ist schon ähnlich. Es ist die Umkehrung der Verhältnisse wieder. Und ich, also ich als Mehrheitskulturträger bin Besucher und gucke mir das an. und das ist bei beidem eigentlich das Gleiche, obwohl die Mittel andere sind. bei dem einen ist es eben eher was Performatives und bei dem anderen ist es nochmal anders, wobei es bei den Ständen auch Essen und Trinken ist, kann das nicht genau definieren, aber es ist schon nochmal was anderes.

—Hmm. Würden wir dann verstehen, dass in dem Sinne, das Integration umgekehrt läuft, etc. das der Karneval würde uns als Zuschauer helfen? Wie gesagt, die Kulturen, die sich da präsentieren, die sind besser zu verstehen? Ein bisschen näher zu gehen an dem oder er wächst mehr Interessen an uns, also zu sehen, was machen die, was singen die? Find ich wieder interessant, würdest du das so sehen?

—....

—Interessen wachsen?

74 —Wachsen.

—Wachsen.

75 —Oder erwecken.

—Oder erwecken. Das war mein Fehler.

76 —Also ich glaube, wenn du, wenn du überhaupt kein Zugang hast zu anderen Kulturen, dann. Ahh, es ist echt schwierig. Ich wollte sagen, dann ist es schwierig dafür Interesse zu bringen. Wie erklär ich das

—Es ist eine Plattitüde.

77 —Hmm, wie erklär ich das? Kannst du dir vorstellen, dass jemand gerne um die Ecke zu seinem Thailänder essen geht, dass dadurch bei ihm Interesse für die thailändische Kultur entsteht? Und für den Thailänder da hinter dem Tresen steht? Oder ist es egal?

—Naja, die erste Eindruck von mir wäre, es kommt darauf an, ob es

mich interessiert, das Essen. Ist das ein Restaurant?

78 —Gerne, er geht gerne essen.

—Er geht gerne Essen und wenn ich gerne essen würde, weil mich Sachen gerne interessieren, Sachen wie Kochen, zu sehen wie kocht man das. Ab diesem Punkt, wenn mir das Essen gefällt, würde ich sagen, es würde mich interessieren wie die Sachen gekocht wird und dann wird das schon funktionieren.

79 —Und dass, dass meine ich, kann beim Karneval passieren. Du guckst dir an und sagst, das ist ein tolles Kostüm. Wie macht die das, ist da ein Unterrock drunter? Warum ist denn der Gürtel so hoch, ja, so. Und es interessiert mich, weil es mir gefällt. Und das war dein Punkt. Es muss so sein, dass es mich persönlich irgendwo anspricht und mir sympathisch ist, dann ist die Veranstaltung durchaus in der Lage bei dir Interesse für fremde Kulturen zu wecken. Und dass kann der Karneval, weil er ist einfach eine sympathische Veranstaltung. Da sind Leute die einfach nette Sachen machen. Vor allem lachen sie mal. Da gibt's Leute, die gehen über diese Veranstaltung und sagen, „die sind alle so fröhlich“. Und du denkst immer es ist eine blöde, ein blödes Stereotyp, aber es ist wirklich so. Die meisten Leute lächeln und es ist sympathisch Und wenn ich Sympathie habe, dann bin ich auch bereit mich zu interessieren und wenn das Essen noch schmeckt, könnte es vielleicht sein, ich interessier mich wirklich mal für Ghana, zum Beispiel.

—Vielleicht könntest du auch kooperieren in deine kulinarische Tradition. Ne, gib ihm Stückchen von da, was du da gelernt hast. Von der kulinarische Küche, ne. Denkst du es gibt noch anderen Effekten, die wir jetzt beredet haben. So, in diesem Sinne.

80 —Also was ich für wichtig halte, ist der Effekt, weiß jetzt nicht wie man ihn nennt, der... Was bedeutet es, dass Leute Kulturpraktiken ausüben und teilweise erst erlernen, die, auf verschiedenen Ebenen. Also erstmal hat man Leute die traditionelle Kulturpraktiken einstudieren und sich für sich erstmal zur Kenntnis nehmen, für sich haben. Die haben das dann erst, die kommen ja damit nicht auf die Welt. Und ein Kroatier der hier in der dritten Generation geboren ist, der hat kein Kontakt mehr zu traditionellen kroatischen Kostümen und Tänzen. Der lernt das in dieser ___gruppe und ist ein Stück mehr er selbst, wenn er dass so will. Das ist ja so. Das find ich, ist wichtig. Finde ein Wort dafür!

—Nee, es gibt, es gibt, dass ist sehr interessant. Es gibt Konzepten dafür von Leuten die das recherchiert hat, dass sie folkloristischer...große Konzept, ne___ Das ist ja Kultur. Die sich außerhalb des Landes sich präsentiert, ist originaler als die Kultur die zu Hause sowieso wächst oder sich verändert.

81 —Aber das ist ja klar, dass hast du ja auch mit Sprache. In Sprachenklaven und so. Das ist klar. Und trotzdem ist es, glaub ich für die Identität der Leute erstmal Wurst, weil die habe die Einflüsse in der Originalkultur, ja. Ungarischer Volkstanz in Ungarn. das da immer was neues dazu kommt, dass haben die ja hier auch. Da kommt nur was anderes Neues dazu und irgendwann ist die Entwicklung dann, geht auseinander. Das ist das eine und das andere ist, ich lerne als Karnevalist natürlich auch Kulturtechniken ohne, dass ich mich dadurch, ich muss mich nicht zwangsläufig was Traditionelles machen. Aber ich lerne, ich lerne Auftreten vor Menschenmassen. Ich lerne mich organisieren. Ich lerne Agieren

und Kommunizieren in einer Gruppe. Ich, ähm, hab ich schon gesagt, ich lerne mich organisieren?

—Ja.

82 —Ähm, nebenbei lerne ich vielleicht noch ein Tanz oder Kostümschneidern oder ein LKW verkleiden, so.

—Und ich binde mich als Gruppe.

83 —Genau.

—Ja, sehr interessant. Das sind zwei Effekten, die eigentlich an die Teilnehmer oder Organisatoren, Gruppen sind.

84 —Ja.Ja.

—Ja, also nicht nur an die...

85 —Nicht, das ist jetzt intern.

—Das ist jetzt intern. Jaja, es ist sehr interessant, ja.

86 —Extern glaube ich ist es, ich weiß nicht, ob es ein Effekt ist, diese Erfahrung, die glaube ich jeder hat:“Boah, wo kommt das her? Wieso sind die da jetzt auf der Straße? Wo haben die das geübt? Wo kommt dieser LKW her“ Weißt du? Dieses, das kommt ja, wie so aus der Kiste, wie der Clown. Und jeder von diesen Zuschauern fragt sich das:“Wo kommt denn das her? Wo entsteht das?“ Und jeder weiß erstmal, also 99%. Ich kann mir nicht vorstellen, dabei zu sein, weil ich nicht weiß, wie es geht. Es ist wieder so eine Differenzerfahrung, „die haben mir was voraus“. Mach was draus!

—Denkst du, es ist klar, dass die Zuschauer, ne die dieses Fragen stellen, für die ist klar, die ganze Arbeit die dahinter steckt?

87 —Nee, überhaupt nicht. Ganz viele denken, dass ist ein großes Problem, dass die denken, es wird bezahlt von der Stadt. „Wie, die kriegen keine Unterstützung“ Und überhaupt nicht, nein, dass glaub ich nicht. Dass kann sich keiner vorstellen. Dass kann sich ja auch keiner vorstellen, dass wir hier das ganze Jahr arbeiten. „Nein! Ihr macht dass das ganze Jahr?“ So, nö, kann sich keiner vorstellen. Aber ich meine, wenn du wenn du in einem Konzert bist, in einem philharmonischen Orchester, dann kannst du dir auch nur schwer vorstellen, dass die für die Vorführung von „...“, ich weiß nicht, 7 Monate zusammenspielen üben. So, dass ist einfach Expertenwissen, glaub ich. Muss man nicht teilen.

—Deswegen diese zweite Effekt, die du erzählt hast vorhin, ne. Diese ___ beziehung. Woher kommt hier? Wie stand ihr die ganze Zeit? ___ an einige Zuschauer so ist, aber an anderen Zuschauern so ist „ach komm, die haben sich schön gemacht, die haben sich angemalt“ und so. Vielleicht stecken die sich nicht die anderen ___

88 —Ja, dass kann sein.

—Also, keine Ahnung, ich frag dich nur.

89 —Wir wissen ja leider über das Publikum so wenig. Es ist ja wirklich so eine große Tragödie. Aber ich guck mir immer, ich guck mir die Leute immer an. Ich guck immer wie sie, es ist total unterschiedlich. Ich hab dir mein Lieblingsbild da unten im Büro schon gezeigt, ne?

—Nee.

90 —Zeig ich dir noch. So ein Bild, wo der Typus Zuschauer ist, da unten abgebildet. Sind halt so drei verschiedene Leute und für mich sind sie das. Wie man eben die Veranstaltung wahrnimmt.

—Ich denke wir haben über alles geredet, was ich reden wollte.

91 —Cool.

—Ähja, jetzt sind wir bei einer Stunde. Aber willst du noch was dazu sagen, fällt dir noch, was du denkst dich, interessant wäre in diesem Zusammenhang zu sagen?

92 —Naja, wir haben über die, über Berlin geredet, ich glaube, dass ist wirklich wichtig, dass alles wirklich hier passiert, weil sich hier soviel bündelt. Und soviele, ein sehr pathetischer Vergleich, es ist so ein bisschen wie die Entstehung der Erde, wo soviele einmalige Komponenten zusammenkommen, die gibt es hier und wir sind deshalb auch immer sehr, sehr vorsichtig, „ach, geht doch mal woanders hin, es muss nicht immer in Kreuzberg sein“ und, hmm. Es hat hier eine ganz spezielle Verankerung. Es ist immer noch Kreuzberg. Mit diesen speziellen Leuten, die hier wohnen. Und die können das tragen, die können die Wupperthaler und die keine Ahnung, Schweizer, die hier zu Besuch kommen, tragen und aufnehmen. Und ich bin nicht sicher, ob dass an irgendeinem anderen Ort in der Stadt funktionieren würde und in einer anderen Stadt gar nicht. Das ist schon.

—Wo wir über Kreuzberg reden, gibt's für mich eine Frage. Gibt's da eine Türkische Gruppe?

93 —Es wird jetzt eine geben. Aber es ist nicht selbstverständlich und das fragen ganz viele und die Frage ist natürlich völlig berechtigt. Aber es ist nicht so, dass keine Türken im Umzug sind, aber eben nicht als die türkische Gruppe. und um ehrlich zu sein, also die Standard- /Presseöffentliche- Antwort lautet, es gibt keine türkische Gruppe per se, aber es gibt ganz, ganz viele Türken in allen möglichen Gruppen. Und dass ist ja auch gut so, weil sie sind eben integriert, so. Die nicht presseöffentliche Überlegung ist aber die, du kannst dich schon fragen warum eine türkische Tanzgruppe, die es gibt, warum die es nicht auf die Reihe kriegt als türkische Tanzgruppe in diesen Umzug zu kommen. Dass darfst du dir alleine beantworten. Es gibt eben ganz viele logistische Anforderungen an so eine Gruppe. Die müssen erfüllt werden, sonst können sie nicht mitmachen. Es ist glaub ich wirklich eine Frage der kulturellen Praxis, des Engagements für etwas, was ich einstudiert hab, was ich gelernt habe, über Generationen. Und wir wissen ganz genau, wie eben die Zusammensetzung der sogenannten Türkischen Community zu Stande gekommen ist. Das ist eben so. Das sind eben andere Leute, als, keine Ahnung, die Vietnamesen. Und es spielt eine Rolle. Dass heißt ja nicht, dass es in alle Ewigkeit so sein muss, aber im Moment ist es eben so. Und es ist unsinnig darüber irgendwelchen Unsinn zu erzählen.

—Ja, ist eine interessante Argument.

94 —Ja. Fragen ja auch viele. Weil du kannst da natürlich... man kann da viel falsch machen, wenn man das falsch darstellt. Und man auch dafür sorgen, dass die überhaupt niemals kommen werden.

—Ja, okay. Darf ich noch zwei persönliche Fragen stellen?

95 —Bitte. Ich muss sie ja nicht beantworten, hehe.

—Nee. Was hast du studiert?

96 —Psychologie.

—Und du würdest dich verstehen als was vor die Karneval? Koordinator? Leiterin?

97 —Offiziell bin ich die Leitung.

—Leitung, alles klar.

98 —Hmm.

—Wie alt bist du?

99 —Ähm, 68 bin ich geboren. 42 oder 43. Ich zähl das nicht. Nee, 42.

—42.

100 —42.

—Das interessiert mich auch.

101 —Interesse ja, aber das ist eine Zahl, nicht mehr.

—Jaja, dass sehe ich alles so wie du. Ähm, wie kamst du an die Karneval der Kulturen?

102 —Ähm, ich hab Öffentlichkeitsarbeit gemacht beim Radio Multikulti. Und hab damals, die hatten keine Öffentlichkeitsarbeit und haben jetzt diese Abteilung aufgebaut und haben das ein paar Jahre gemacht und hatte immer mit dem Karneval zu tun und die haben mich irgendwann gefragt, ob ich es machen will.

—Schön.

103 —Ja, fand ich auch. Hab ich auch nicht sehr lang überlegt.

—Nicht. Okay. Es gibt auch dieses Haus. Die Werkstatt der Kulturen. Was ist die Zusammenhang mit die Karneval?

104 —Ähm, die Werkstatt ist der Träger des Karnevals. Also wir sind, im Grunde sind wir eine Abteilung hier im Haus. Und es ist einfach so, dass die Veranstaltung so groß ist, dass diese Abteilung relativ selbstständig ist. Also ziemlich selbstständig ist. Aber wir gehören einfach zu Werkstatt und sind ein Teil der Werkstatt der Kulturen. Und die Werkstatt macht Veranstaltungen hier im Haus und mach auch noch eine andere wichtige Veranstaltung, ist die Kreole, das ist ein Weltmusikfestival. Und macht noch die bewegten Welten auf dem Richardplatz,

dass ist ein Tanzfestival. Und dass sind so die drei Außenveranstaltungen mit dem Karneval zusammen. Karneval ist aber die größte Veranstaltung, die das Haus macht und ansonsten gibt es Konzerte und Kino und auch Wortveranstaltungen hier im Haus.

—Und ist es eine öffentliche Institution?

105 —Ja, es ist eine öffentliche Institution, die getragen wird vom, äh, also letzten Endes Senatsverwaltung für Soziales und dort zugeordnet ist dem integrationsbeauftragten.

—Okay. Für mich das wäre es.

106 —Cool.

—Vielen Dank.

107 —Gern.

—Wirklich. Vielen, vielen Dank.

3. Transcripció de la entrevista amb Ursula Maria Berzborn

Entrevistat: Ursula Maria Berzborn
Entrevistadora: Alba Colombo
Lloc i data de la entrevista: Berlin, 18.03.2011
Codi de la entrevista: Urs1803

—Genau , ___ meinte ein Mann, und ich, nein, nein, eine Frau. Ursula, aber Urs... ist Männer

1 —Das war irgendwann mal ein Scherz von meinen Freunden, „wir nennen dich jetzt Urs, weil Ulli, Ulla, dass hat mit alles nicht gefallen.

—Okay.

2 —Und ähm, dann hat ich plötzlich den Namen.

—Hmm. Nicht schlecht. So, okay. Meine erste Frage ist: Was ist der Karneval der Kulturen für Dich?

3 —Ich war neu in Berlin, das ist vor 29 Jahren gewesen. Hab ich zum ersten Mal den Karneval der Kulturen gesehen und ähm, dass war für mich eine ganz moderne, zeitgenössische Interpretation vom Karneval. Also ich komme aus dem Ruhrgebiet, aus dem Rheinland ursprünglich auch und bin halt so mit dem Kölner Karneval und so aufgewachsen und fand das in Berlin eine ganz tolle Idee erstmal den Karneval irgendwie auf Pfingsten zu legen, wo es ein bisschen wärmer ist, dass ist wie Karneval wie in südamerikanischen Ländern. Und dass es eben ein Karneval der Kulturen ist, wo halt ganz speziell die unterschiedlichen kulturellen Gruppen, die in Berlin seit was weiß ich, Jahre, Jahrzehnten, dass die sich halt zeigen können und es geht ja auch nicht nur um unterschiedliche Kulturen in Berlin, sondern auch um soziale Initiativen und soziokulturelle Arbeit, die eben auch da ihren Ausdruck findet. Und für mich war das auch ganz toll und war für mich auch

ein repräsentatives Bild von multiethnischen oder interkulturellen Gesellschaft in Berlin.

—Deswegen wolltest du auch mit machen wollen.

4 —Also wir haben auch mit meiner Theatergruppe ___ an dem Umzug teilgenommen, auf Stelzen auch, ich glaube insgesamt drei Mal und auch mit anderen Leuten zusammen oder auch nur wir als Gruppe. Und dadurch ist auch die Beziehung entstanden und dann wurde ich irgendwann gefragt, ob ich dieses Rasenprogramm mit organisieren möchte.

—Dass heißt, du bist schon mal, von Anfang an des Karnevals dabei?

5 —Nee, nee, nee, nee. Jetzt vor 23 Jahren, da hab ich das gesehen als Zuschauerin.

—Ahh. Okay.

6 —Da war ich noch nicht in der Organisation. Also das wir das erste Mal mit ___ mitgemacht haben beim Karneval, ich glaube dass war 2001, vor zehn Jahren.

—Erstmal als Gruppe, so. Wieso denkst du dass der Karneval der Kulturen hier wächst in Berlin?

7 —Na, ich denke dass es erstmals die persönliche Initiative von ein paar Leuten gewesen ist, die das gestartet haben und das heute noch weitertreiben, so. Und dann denk ich natürlich schon, dass es aus einem ganz speziellen Bewusstsein entstanden ist. Aus Westberlin, was halt aus Westberlin gewachsen ist, wo halt noch die Mauer stand und ich denke das es halt ein Resultat ist von einer starken, subkulturellen, alternativen Bewegung in Kreuzberg aus den 80'er Jahren.

—Und denkst du dass es in andere Stadt auch so eine alternativen oder was denkst du?

8 —Also denk ich schon, ich meine es kommt immer auf das Engagement der Leute an, aber vom Potential her auf jeden Fall, ne. Es gibt ja viele Großstädte in Deutschland, wie Köln oder Frankfurt am Main oder ja, auch München. Eigentlich jede größere Stadt in Deutschland hat ja kulturelle Gruppen, die da leben.

—Und jetzt zu deine Aufgaben, ne. Ich hab jetzt erfahren, dass du 2 Sachen, unterschiedlich gemacht hast. Erstmal als Gruppe und dann als Kuratorin der Rasenprogramm. Vielleicht kannst du mir erstmal erzählen, was du als Gruppe gemacht hast? Die ganze Prozedur, wie du gemacht hast, wie funktioniert? Und dann können wir in dem Rasenprogramm eingehen. Wie, wie, wie ist es wenn du dran teilnimmst, als Gruppe? Was musst du vorher machen? Sachen, die wichtig sind und solche ganzen?

9 —Also als Gruppe muss man sich ja vorher bewerben, sozusagen. Dass ist aber ein relativ informeller Prozess, so. Und dann bekommt man halt eine Nummer zugewiesen und plant den Umzug und äh. Es gibt dann halt diverse Sicherheitsvorschriften, wie man dann noch mit einem Wagen kommt. Das ist alles gut organisiert, so. Man muss halt mitteilen, was man machen will und wie viel Leute und so weiter. Ja dann muss man halt vor allen Dingen bereit sein ein paar Stunden da mitzulaufen. Dass ist natürlich auch relativ anstrengend. Also wir

haben das auch auf Stelzen gemacht und ähm. Haben dann wirklich, also ich selber bin auch zwei mal mitgelaufen, haben dann halt mal fünf Stunden auf Stelzen und das ist dann schon relativ körperlich auch anstrengend. Für alle, ob man jetzt auf Stelzen ist oder nicht.

—Fünf Stunden. Ist viel, ne?

10 —Ja, aber es ist halt ein ganz tolles Erlebnis, so. Und äh, in Brasilien tanzen sie ja drei Tage durch, ne. Irgendwann hat man dann so einen Adrenalinspiegel im Körper, dass es einfach ja, irgendwie vom Feiern, die ganze Atmosphäre

—Wie ist die Vorbereitung, also vorher? Ähm, man muss sich ein Thema suchen. Muss hier die ganzen Sachen produzieren, was ihr bringen wollt in der Umzug. Wie läuft das?

11 —Also ich glaube, dass ist individuell, macht jede Gruppe. Macht jede Gruppe das anders. Manche Gruppen bauen ja richtig Wagen, dass haben wir ja jetzt persönlich nie gemacht. Aber einmal, eine Nummer von uns war, dass wir mit dem Radio Eins-Wagen zusammen gearbeitet haben. und wir haben ja meistens als Straßentheatergruppe ein Thema gehabt. Halt mit dem Radio Eins-Wagen, dann haben wir eine eigene Sache gemacht mit ___ Einmal, nee sogar zwei Mal war es eine Zusammenarbeit mit Studenten der Kunsthochschule in Braunschweig und der ___ -Gruppe, das ist eine Nigerianische Musikerguppe ist, die aber auch so Maskentänze mach und die hatten halt die ___ getanzt, dass ist halt eine nigerianische Figur. Großpuppe, Großmaskenfigur, die bestimmte rituelle Bedeutung hat, da auch. Und dann haben wir halt mit den Studenten zusammen ein europäisches Pendant gebaut und diese beiden Figuren haben dann miteinander getanzt, auch. Also es war schon jedes mal, vier Mal waren wir insgesamt dabei, war es natürlich im Vorfeld war es eine Vorbereitung. Und die Idee ist natürlich auch, niemand verdient Geld, im Gegenteil, man muss da sogar noch Geld reinstecken. Und dass ist halt kein kommerzieller Event, ne.

—Was ist jetzt mit deine neue Aufgabe? So, neue ist es nicht, ist nicht mehr so neu, ne, wie die andere Aufgabe.

12 —Ist erstmals, ist eine sehr schöne Aufgabe und natürlich ist das Budget, dass wir da haben, ganz klein. ist halt auch, alle Gruppen die wir da anfragen, ob sie da spielen möchten, die machen dass für ganz wenig Geld. Eben auch aus einem Idealismus heraus. Das es für eine gute Sache ist, insgesamt und halt zwischen, dann für die Integration von verschiedenen Kulturen halt in Berlin, dazu beiträgt. Und unsere Aufgabe ist denn halt, in diesem Rasen, der sich da aufhält, wo sich viele Stände befinden, halt ein Programm zu entwickeln, dass halt irgendwie für Kinder, für Erwachsene, für Jugendliche, für alle Leute zugänglich ist. Und da versuchen wir halt eine Kombination zu finden aus Theatersachen, die auch, die halt teilweise zum Mitmachen sind, teilweise mobil. Dann haben wir Leute, die teilweise Kreativarbeiten, also, Kostüme werden gebaut aus Recycling-Material, Instrumente, also, halt Dinge, wo Leute halt selber aktiv werden können. Jetzt nicht nur konsumieren, quasi. Stelzenworkshop haben wir auch schon mal gegeben. Also es gibt halt immer so einen Ansatz, dass Theater gezeigt wird, dass da interaktive Theateraktionen gezeigt werden und aber auch Sachen, wo die Leute halt mitmachen können. Und natürlich gibt's halt viele, außer dem Theaterprogramm organisieren und kuratieren, gibt's halt viele Gruppen, die halt den Umzug mitlaufen, die offiziell für den Umzug in Berlin sind. Die nicht aus Berlin kommen und die dann halt als große Samba-Formation oder was weiß ich, dabei

ist. Halt auf dem Rasenprogramm auch noch auftreten wollen.

—Die fragen euch, ob sie das machen dürfen?

13 —Genau. Also wir haben insgesamt eigentlich drei Dinge, die wir da organisieren. Einmal ist es das Theaterprogramm, dann die Musikgruppen, Die Anfragen und dann ist es halt die Arbeit vor Ort, in dem Moment, weil halt auch viele Leute einfach spontan kommen...

—Und da was machen wollen.

14 —...darum gehen mit unserem Walki-Talki und haben halt diesen Job vor Ort, dass zu koordinieren oder bzw. auch den einen zu sagen, „jetzt seid mal ein bisschen ruhig hier, weil eigentlich ist jetzt das Programm eigentlich Theater und nicht irgendwie Jam-Session“ und dann dauert das nochmal eine halbe Stunde und dann ja.

—Und ja, weil ich nehme an, weil das so ein bisschen Gras ist, eine Art von Minipark, dann die Leute denken, „oh, das ist ganz spontan gemacht“, singen, ne, das ist nicht eine feste Bühne, ne, das ist offen und interaktiv mit dem Publikum. Deswegen kann so sein, dass sie spontan kommen.

15 —Ja. So ist das ja auch gedacht. So sind halt auch ganz tolle Sachen entstanden in den letzten Jahren, wo halt Leute auch spontan kommen und sammeln wir halt ein bisschen Geld. Und dann Breakdancer kommen da immer und ein Diabolo, ein Puppenspieler, so unterschiedlichste Sachen auch, die wir nicht organisiert haben, die dann einfach kommen und das natürlich noch bereichert.

—Wie macht ihr das? Habt ihr so ein Plan, so viele ___ gibt eben im Tag. Wie viele sind die eben im Tag? Habt ihr zwei Tage, habt ihr eine Woche?

16 —Nee, dass ist immer am Freitag Nachmittag los. Pfingsten, das ganze Pfingstwochenende und dann Samstag und Sonntag den ganzen Tag und Montag wieder morgens bis abends um sieben. Eigentlich vier Tage.

—Vier Tage. Und wie viele __ am Tag sind?

17 —Hab ich gar nicht gezählt.

—Sind 50, sind 3?

18 —Nee. Ungefähr so zwölf am Tag. Oder zehn die wir organisieren, aber dann kommen eben noch die spontanen dazu.

—Müsst ihr noch mitrechnen, die spontanen.

19 —Also das ist so im Vorfeld, die Katharina Husemann und ich, wir sind damit ein paar Monate beschäftigt, ne. Also dann kommen halt die Anfragen vom Karneval. Melden sich halt ein paar Leute bei denen, dann fangen die an zu suchen. Letzte Woche hatten wir Redaktionsschluss, schon. Also es gibt ja nur ein kleines Programmheft für die Sachen, die da auch drin stehen und das ist halt auch das, was wir den Leuten anbieten für 150Euro Gage, was relativ klein ist,

aber sie können eben auch ihr Logo und ihren Namen in diesem kleinen Programmheft, äh...

—Das heißt, die können auch eine Suche von Partnern, davon gibt's, also jetzt, wo ihr es gemacht habt, vor der Programmschluss gibt's auch eine Suche von Partnern und Kollaborationsfirmen, die auch mitmachen wollen? Oder sind eher die Logos von die...

20 —Es sind die Logos von den Gruppen.

—Von den Gruppen. Okay.

21 —Also die Suche nach den Partnern und Geldgebern, sozusagen, dass machen andere, dass machen nicht Katharina und ich, aber dass gibt's halt schon, die fragen direkt nach dem Karneval für 's nächste Jahr, wann wir anfangen zu arbeiten. Also für den großen Umzug gibt's ganz viele Sachen zu bedenken. Aber das fragst du lieber die anderen.

—Nee, wegen dieser Logosache, die du mir jetzt gerade erzählt hast...

22 —Das sind die Gruppen.

—Das sind die Gruppen. Okay.

23 —Das ist sozusagen, was wir den Leuten anbieten, du kriegst nicht viel Honorar, aber du kannst halt in dem Programmheft sein, was in Berlin spielt. Das ist halt für die Gruppen interessant, also oft sind so junge Gruppen, die sich ausprobieren wollen und für die das auch so ein erstes probieren ist.

—Wir haben geredet, was es für dich ist und so. Wieso denkst du, es kreierte sich hier in Berlin. Welche Impulse produzieren, dass der Karneval hier in Berlin stattfindet? Welche denkst du, sind die Ideen, wieso es sich in Städte, der Karneval der Kulturen?

24 —Ich denke, der erste Grund ist Berlin erstmals eine internationale Schiene hat und das viele Menschen in den letzten Jahrzehnten oder schon fast traditionell, Berlin war ja schon in den 20'er Jahren eine sehr internationale Stadt und dann Westberlin war halt mal, sag ich jetzt mal in den 70'er, 80'er Jahren ein Magnet für viele Leute die irgendwie eine Art von Alternatives Leben gesucht haben und halt auch eine Magnet für viele internationale Menschen. Gerade weil es halt eine alternative Szene war, wo halt auch nicht so viel Rassismus war, wo sagen wir mal zu der Zeit, die Mieten billig waren und halt viele alternative Sachen möglich waren. Es orientiert sich ja gerade in Berlin, aber ich denke dadurch ist so eine Art Nährboden entstanden. Das halt solche Ideen auch gewachsen sind.

—Okay. Und ähm, wie denkst du, dass sind die gleichen Ideen, die da hinter gestellt haben, die jetzt gerade bewegen das Karneval?

25 —Ich glaube schon, also es sind ja auch noch einige Leute, ich glaube, ich weiß gar nicht mehr, ob Nadja von Anfang an dabei ist, aber einige Leute eben die eben schon sehr, sehr lange dabei sind, die das auch wirklich aus einem großen Idealismus heraus machen, so. Und ich glaube dass der Karneval der Kulturen auch schon ein kultureller Event in Berlin geworden ist, wobei ich finde, dass das finanziell noch viel mehr unterstützt werden müsste von der Hauptstadt. Von Kulturforen oder irgendwelchen offiziellen Geldgebern, die bisher ja nicht soviel

dafür gemacht haben. Und ich denke jetzt, wie sich Berlin auch entwickelt, es gibt immer mehr Tourismus in Berlin und Berlin hat halt Kultur auch wirklich als Aushängeschild, daher denke ich, dass das immer noch ein ganz wichtiges Element ist, der Karneval der Kulturen. Und das Berlin das noch viel mehr unterstützen müsste, weil es auch eine touristische Attraktion sein kann. Also das war nicht die Idee gewesen vorher, aber ich hab da auch nichts dagegen. Und je mehr Leute kommen, desto besser.

—Besser, ja. Wie würdest du beschreiben, die Ziele der Karneval der Kulturen? Jetzt, also was siehst du für Gründe, Ziele wieso, jetzt?

26 —Ich denke das die Ziele die gleichen geblieben sind. Das sich eben halt, dass es eine Plattform ist für die unterschiedlichsten Initiativen, sich darzustellen und dass man als Zuschauer irgendwie sieht, „wow, das gibt es alles in Berlin“. Also es sind ja alles auch viele Leute, die sonst im Verborgenen arbeiten, also jetzt nicht nur unterschiedliche Kulturen, sondern es gab es gab einmal einen riesigen Wagen von Prostituierten in Berlin, es gab von verschiedenen Jugendprojekten halt Wägen, von Projekten mit Behinderten. Also so eben ganz unterschiedliche, auch soziokulturelle Projekte, die, die sich da präsentieren können mit Wagen, also einer Bandbreite an Aktivitäten in Berlin. Es ist ein toller Austausch auch.

—Denkst du das diese Ziele gehen zusammen mit soziale oder politische Ziele auch?

27 —Jaja, natürlich steckt im Kern eine politische Idee dahinter. Und das ist einfach ein Plädoyer gegen Rassismus und für mehr Toleranz unter den Kulturen und nicht nur multikulturell, sondern wirklich interkulturell, das die Kulturen sich austauschen, sich gegenseitig beeinflussen und vielleicht neue Dinge entstehen. Solche Wägen und Gruppen hat es auch gegeben, die jetzt nicht nur, „hier präsentiert sich die chinesische Kultur in Berlin, die peruanische Kultur in Berlin“, sondern es gibt halt auch manchmal eine Initiative, wo sich verschiedene ethnische Gruppen halt mischen und zusammenarbeiten, dass ist natürlich auch sehr interessant.

—Hast du das Gefühl, dass sie diese politische Ebene in Berlin, also die Politik in gewissem Grad da unterstützen? Gibt es da einige Parteien, die da gerne unterstützen wollen würden oder machen?

28 —Also das weiß ich ehrlich gesagt nicht genau, wie das ist, so politisch, aber ich denke schon, dass es auf jeden Fall von Parteien mehr unterstützt werden sollte.

—Jetzt nochmal zum Karneval selber. Du hast eine sehr nahe Beziehung zu der Lokal, soziale Struktur, ne? Denkst du dass da, wer sind diese Beziehungen? Es gibt soweit ich weiß, es gibt Gruppen, die teilnehmen, sich initiieren, etc. und da teil zu nehmen. Wie ist es zum Beispiel mit den Zuschauern? Wie ist es mit den Leuten, die in den Gruppen teilnehmen, aber nur in dem Tag dahin gehen. Welche ist die Beziehung, die da, die Karneval der Kulturen mit denen haben? Also machen die das, weil sie mitteilen wollen, weil sie sind Superevent, die Leute gehen dahin, weil sie gehört haben, dass es interessant ist, da mit zumachen oder mit zu gucken? Was denkst du, was ist die...?

29 —Also die Zuschauer ist es bestimmt so, dass die denken, „wow, dass ist interessant“, wie die Leute überall zum Karneval gehen. Das ist natürlich auch eine

Motivation und das die Lust haben zu tanzen, Musik zu hören, keine Ahnung, sich schöne Sachen an zu gucken. Und man muss natürlich auch so ein Mensch sein, der Lust hat, sich in so eine Massenveranstaltung zu schmeißen. Vielen Leuten macht es ja auch Spaß in einer großen Veranstaltung zu sein und zu sagen, positive, einen Groove zu haben, mit... Und viele Leute gehen natürlich auch wegen des Inhalts. Dass es eine große Veranstaltung ist, bei der man tanzen kann, wo es aber auch inhaltlich ein gutes Ziel hat, wo man Lust hat dabei zu sein und natürlich auch der Aspekt, dass man coole Sachen sieht, tolle Kostüme, tolle Initiativen, die sich irgendwie darstellen. Und dann natürlich am Straßenfest selber am Lychener Platz, wo unser Rasenprogramm dran Teil ist. Denk ich schon, dass die Leute Lust haben raus zu gehen, sich unters Volk zu mischen. Und das ist einfach ein kultureller Event, das ist eine soziale Institution, eigentlich schon. Wo man halt hingehet, wie halt jeden Volksfest. Eine Identität einer Stadt, auch, trifft man sich. und für die Leute, die dann beim Karneval mitmachen ist es halt, da gibt's wahrscheinlich auch viele unterschiedliche Motivationen, aber ich denke halt dass es viele Initiativen gibt, die auch Bock haben sich zu zeigen, einfach Lust haben, Spaß, auch als Gruppe aufzutreten und auch sich zu veräußern, sich aufzustellen

—So, ähm. Wie ist es jetzt mit der, wir haben geredet die Partizipanten, die so dahin gehen. Was passiert wenn die nach Hause gehen? Nach die teilgenommen haben? Als Zuschauer oder als Mitmacher, als Partizipanten? Es ist was da geblieben?

30 —Also ich kann da jetzt nur, von mir aus sprechen...

—Ja. Klar.

31 —...was da irgendwie bei mir passiert ist. Natürlich hat man da einen anderen Blick auf die Stadt. Also man einen anderen Blick auf die Bevölkerung der Stadt, auch wer lebt eigentlich in unserer Stadt? Was ist die Identität von Berlin? Und ich hab mich danach auch immer gefreut, wie viel unterschiedliche Dinge ich nicht kannte und so. Ich denke, dass Hilft auch für eine Toleranz in der Stadt, für eine bestimmte Lebenskultur auch. Und ist auf jeden Fall ein sehr horzonterweiterndes Event, wo man eben Menschen kennenlernt, die eben sonst. Die man eben sonst in seinem Alltag gar nicht treffen würde.

—Deswegen für deine Seite her verändert sich die Bild von die Stadt.

32 —Ja, auf jeden Fall.

—Sehr gut. Denkst du auch hilft zum Beispiel auch die Persönlichkeit in diesem Fall, als Zuschauer? Würde dich helfen andere kulturelle oder traditionelle Kulturausdrücke zu verstehen?

33 —Ja, ja, auf jeden Fall. Also ich denke es ist die Toleranz gegenüber anderen Kulturen und auch das Verständnis gegenüber anderen Kulturen. Weil man auch Sachen gesehen hat, die man einfach nicht weiß, oder die man auf einem Foto gesehen hat und plötzlich sieht man die wirklich. Und das ist auch was anderes wenn man die Sachen life sieht, als wenn man sie durch irgendwelche anderen Medien mitkriegt.

—Klar, also es hilft das zu verstehen?

34 —Ja und es hilft auch gegen Vorurteile. Also auf jeden Fall.

—Will der auch der interest erwachsen?

35 —Wachsen? Das Interesse wachsen?

—Wachsen. Ja. Auch das Interesse wachsen? Das du dich mehr interessierst auf eine Kulturausdruck oder Projekt oder...?

36 —Ja, auf jeden Fall. Ja.

—Ja?

37 —Ja.

—Würdest du auch sagen, dass die auch sagen, dass eine dieser Ausdrücke dieser Kultur, die du hast, von den Projekten, die du da gesehen hast. Endet deine Beziehung mit denen im Sinne von deine ___ du würdest, nehmen wir mal an, du hast einen Nachbar, der aus Ghana kommt. Du kennst das ghanaische kulturelle Fest nicht. Du siehst auf dem Karneval der Kulturen eine Gruppe, die damit zusammenhängt. Denkst du es würde auch anders, deine Beziehung zu deinem Nachbarn anders sein wegen, weil du das gesehen hast auf dem Karneval der Kulturen?

38 —Auf jeden Fall. Also ich denke, es ist eine allgemeine Frage, was ist eigentlich Kultur? Und ich denke, dass das sich Kultur ausdrückt in bestimmten, künstlerischen Formen, in Musik, in Tanz, in Masken, in Kostümen, in Darbietungen verschiedenster Formen, in Poesie, in ... und natürlich transportieren künstlerische Formen bestimmte kulturelle Inhalte und ich denke dass der Karneval der Kulturen ein ganz toller Raum ist, um diese Inhalte halt zu zeigen. und natürlich öffnet das halt ein Blick für andere Kulturen und eben deren Inhalte und dann natürlich langfristig ein Interesse. Das man einfach mehr Dinge gesehen hat, mehr Dinge kennt und wenn man in der Zukunft, „oh, das ist ein Konzert von ghanaischen Musiker“, dass ich vielmehr weiß, was das ist, was das bedeutet. Dass ich auch zu solchen Veranstaltungen hingehere, was außerhalb des Karnevals der Kulturen gezeigt wird.

—Denkst du, das die das nennen können als ein Effekt, was der Karneval der Kulturen macht?

39 —Jaja. Auf jeden Fall.

—Wie eine Impact?

40 —Jaja. Ich denke, dass der Karneval der Kulturen ein großes Impact hat. Für die Entwicklung in Berlin, aber auch über Berlin hinaus. Auf jeden Fall.

—Und ähm, bei der letzten schon mal. Willst du auch eine neue kulturellen Elementen mitmachen in dein Leben? So du siehst etwas da, was dir gefällt, so ist, tolles Kleid, das würde ich, das würde ich gerade so nehmen. Ah, da wird etwas gegossen, Tina kommt und das interessiert mich da, wie die das gekocht haben. Die Frage ist es so ___ . Würdest du auch Sachen ___ die von dort siehst?

41 —Jaja. Auf jeden Fall. Ich meine ein ganz konkretes Beispiel ist, wir haben mal mit dieser nigerianischen Gruppe zusammengearbeitet und wir hatten danach mit unserer Theatergruppe und einem studentischen Projekt eine Einladung nach

Goslar, also noch nicht einmal in Berlin und dann haben wir die nigerianische Gruppe dazu eingeladen. Die Sache mit denen wir den Umzug gemacht haben, fortgesetzt und mit denen dann auch weiter gearbeitet und die dann auch hier zu uns zum essen eingeladen und daraus ist eigentlich eine Zusammenarbeit entstanden, dann auch. Natürlich verändert das auch den Alltag, was man davon aufnimmt oder wie man kommuniziert zwischen Menschen.

—Klar. Muss man auch lernen, ne. Das hab ich alles schon einmal gefragt, aber es ist alles super. Ich weiß nicht, was du noch dazu sagen willst? Das die sich auffällt?

42 —Also ich denke, dass der Karneval der Kulturen unbedingt erhalten werden muss in Berlin. Und auch mehr unterstützt werden muss und das es ein Modell sein kann, dass man auf andere Städte übertragen könnte, dass wäre wunderbar. Ich meine, von manchen Menschen wird es halt nicht wirklich geschätzt als kulturelle Veranstaltung und das sehe ich ganz anders. Ich glaube, dass es ein ganz wichtiger Aspekt ist von Kultur. Ich meine, ich mache ja Theatergruppe, Straßentheater und ich denke sich den öffentlichen Raum auf der Straße anzueignen, etwas zu machen, was einen ganz großen Effekt hat. Also kulturellen Effekt und Bevölkerungsgruppen anspricht, die sonst nicht ins Theater kommen würden, nicht ins Konzert gehen würden. Und man damit irgendwie die Möglichkeit hat diese Inhalte zu Menschen zu bringen, die halt einfach aus einem Spaßfaktor vielleicht kommen oder aus Zufall auf der Straße sind und die man dann auch mit diesen kulturellen Themen und einer kulturellen Sprache erreichen kann. Ich denke dass es besonders wichtig ist, besonders für eine Weiterentwicklung der Integration in Berlin, dass eben im Stadtraum Dinge passieren, die für alle zugänglich sind ohne dass man Eintritt bezahlen muss und da find ich den Karneval der Kulturen genau so wichtig wie eine Opernaufführung. Also es hat für mich, ist für mich als kultureller Wert auf einer anderen Ebene toll, es ist einfach ein anderes Mittel. Aber vom Wert her ist es für mich gleich gestellt.

—Sehr gut. Und ich wollte Dich noch ein paar persönliche Fragen stellen wenn es okay ist? Wie kamst du an den Karneval der Kulturen? Durch die Gruppe, ne? Welche Gruppe hast du dich beworben?

43 —Naja, ich leb ja hier im Kunsthau KuLe in Berlin Mitte und wir haben halt dieses Haus vor 20 Jahren mit einer Gruppe Kunst- und Theaterstudenten besetzt und es war eigentlich immer mein Konzept im Leben, also KuLe heißt „Kunst & Leben“, diese beiden Aspekte zu vereinbaren, auch in meinem Alltag und der Daniel Reuther hat halt bei uns im Haus gewohnt und der war ein, mit im Organisationsteam über einige Jahre. Auch als Theaterpädagoge und durch den kam so der erste Anschlag, aber wir haben uns schon 1996 beworben da mit zu laufen. Ich sag mal durch persönliche Kontakte, aber auch weil ich das gesehen hatte damals nach Berlin bin und es ist einfach sehr ansprechend.

—Professionell bist du, hast du Theater studiert?

44 —Also ich bin Kostüm- und Bühnenbildnerin von der Ausbildung her hab ich an der ADK studiert, also der Kunsthochschule Berlin und dann habe ich mich aber weiterentwickelt als Performerin und Regisseurin und jetzt bin ich eben künstlerische Leiterin der Theatergruppe.

—Hier in dem Haus?

45 —In dem Haus ist die Basis, aber wir reisen halt viel rum und äh, ___ macht

eben Straßentheater und ortsspezifische Projekte, die sich halt immer auf einen Stadtraum beziehen oder auf ländlichen Raum, je nach dem, wo wir halt eingeladen werden oder was wir halt vorfinden.

—Okay, dass war es erstmal. Vielen, vielen Dank für die Zeit für mich, weil ich weiß, dass du bald woanders sein sollt.

4. Transcripció de la entrevista amb Jörg Hübner

Entrevistat: Jörg Hübner
Entrevistadora: Alba Colombo
Lloc i data de la entrevista: Berlin, 18.03.2011
Codi de la entrevista: Jör1803

—Ähm ja, du hast geredet über diese vielfältige Art von Menschen, die hier in Berlin leben. Also das ist ein Karneval das nur hier in die Stadt anstanden werden könnte. Oder auch woanders?

1 —Tja, das Vorbild war ja, glaub ich, London, nein, das gibt es schon sicherlich an anderen Städten, die möglicherweise eine ähnliche Einwohnerstruktur haben wie Berlin. Ob das dort entstehen kann, ob das dort entstehen dar, also, wir gucken natürlich auch immer nach Brasilien, wie das dort aussieht. Und das ist sehr einseitig. Also das ist, man sieht kaum, also bei dem was man sieht, sieht man kaum auch andere Gruppen, auch andere ethnische Gruppen und das ist hier die Besonderheit in Berlin, find ich. Wir haben es ja auch in Hamburg versucht, auch einen Karneval der Kulturen in Hamburg. 7 Jahre lang, weil auch dort mit dem Tor zur Welt, sozusagen, die auch eine ganz historische Bindung an viele Zuwanderer hatten. Aber dort ist es irgendwie, dort haben wir 6 Jahre lang gekämpft und es war ein sehr, sehr schönes fest, es war auch sehr beachtet, auch, aber es hat nicht diese Aufmerksamkeit bekommen, wie es hätte bekommen müssen. Also auch in Hamburg war es sehr, sehr bunt, sehr, sehr schön, haben wir sehr schöne Sachen gefunden. Aber irgendwie ist das Hamburger Publikum nicht so, wie das Berliner.

—Es geht viel um das Publikum, ja?

2 —Ja.

—Wie würdest du denken und auch sagen, was sind die Ziele den Karneval der Kulturen zu machen?

3 —Naja, also ähm, das Ziel ist einfach weiterhin um Toleranz zu werben. Also es geht eigentlich nur darum, dass für Berlin, das eine große Chance ist, was wir da haben und diese Chance muss man einfach nutzen, indem man Vorurteile abbaut.

Handy klingeln.

4 —Kleinen Moment mal.

—Ja.Ja.

5 —Das geht also am allerbesten, in dem man die eigene Kultur zeigt und andere dazu einlädt, dran teil zu haben und dass geht, glaube ich nur um Toleranz. Und natürlich geht es auch um ein Geschäft, das man dort tätigen kann, was man woanders nicht tätigen kann, wenn man hier lebt. Wie gesagt, wenn man in einer anderen, dass erleben wir immer wieder, wenn man in einer anderen Kultur großgeworden ist, hier her kommt durch Arbeit, durch Familie. Dann nochmal die Freunde aus dem eigenen, beengten Kulturkreis, den wir ja doch wieder haben, man sucht sich ja Gleichgesinnte, hier nochmal auszubrechen und zu sagen, „hier bin ich, guck mal, was ich kann, was ich mache“. Das ist eine große Chance und das ist und das zeigt ja auch, wie friedlich das abläuft und...die ganze Zeit. Und ich glaube, dass lieben die Leute. Ich glaube es ist kein von außen hereingetragener, ich nenn es jetzt mal böse, Tierpark. Wo, wie auf Messen irgendwie so ein komischer Touch entsteht, sondern es kommt aus Berlin heraus. Fordert insgesamt von allen Besuchern die Toleranz. Da und darum geht's eigentlich.

—Das heißt, hier geht wieder Impuls auf in die Gruppen. Das zu zeigen, was sie da...

6 —Ja, neue Ideen. Sie werden ja auch mit dem was sie tun, vieles ist ja nicht Massen kompatibel. Und dort haben sie aber die Chance es zu präsentieren und es entsteht daraus vielleicht auch was Größeres um zu sagen, Reagenzglas für so Versuche. Das die Menschen, die den Versuch in die Selbstständigkeit wagen mit ihrem Produkt irgendetwas tun, wovon sie nicht geglaubt hätten, und sie versuchen es dort aus. Die größtmögliche Chance vor der Menge der Menschen. Im Interesse damit auch.

—Ihr seid ziemlich lange dabei, ne? Hat sich das verändert?

7 —Ja, das hat sich verändert. A, hat sich das Fest verändert, es ist gewachsen, dass es jetzt an dieser Stelle ist, wo wir auch gar nicht weiterkommen. Es heißt, es stagniert, die Menge der Plätze stagniert so seit zwei, drei Jahren. und das heißt, es muss sich verändern. Aus zweierlei Gründen: A, weil wir am Anfang möglicherweise auch noch Sachen genommen haben, die dann nicht so erfolgreich waren auf dem Fest, weil es nicht ganz konform ging, also ich rede da über die hygienischen Bedingungen beim Herstellen vom Essen, zum Beispiel, da ist Deutschland sehr, sehr streng. Dass heißt dass wir am Anfang Sachen genommen haben, die wir jetzt nicht mehr nehmen können. Wir wissen, dass Menschen nicht dazu in der Lage sind, für diese kurze Zeit, für diese vier Tage soviel Geld zu auszugeben, damit es richtig funktioniert. Dass heißt es ist also insgesamt professioneller geworden. Das Fest, was auch im Umkehrschluss bedeutet, dass sicherlich einige, die vielleicht am Anfang dabei waren auch sagen, dass es kommerzieller geworden ist. Sie verwechseln möglicherweise manchmal berechtigt, professionell mit kommerziell. Also Kommerziell war es schon immer. Man hatte nur nicht das Gefühl, weil die Restriktionen, die man so hat bei einem Fest immer etwas lockerer waren, aber im Laufe der Zeit sind sie sozusagen, die Bedingungen, ob Lärmschutz, ob Umweltschutz, ob Hygiene, viel, viel extremer geworden. So dass man ganz genau, bei dem Preis den man auch bezahlen muss darauf vorbereiten muss, und dass können, konnten dann viele nicht mehr. Also diesen Schritt konnten dann viele nicht mehr gehen, weil es eben doch nur Hobby war. Und dann wollen wir natürlich, wir jetzt für uns auch, dass sich das Fest für uns auch immer verändert. Das wir sozusagen immer aufmerksam bleiben. Das es nicht so eingefahrene Wege immer laufen und gehen und deswegen verändern immer relativ häufig mit der Werkstatt der Kulturen zusammen. Das Fest, das immer Unruhe bringt, aber die ist eigentlich ganz positiv, weil wir dann schaffen

von alten Sachen, die sich so eingefahren haben, zu lösen und dann etwas Neuere zu transferieren, was auch gut ist. Also ich, das Fest muss ja auch für die Besucher erlebbar bleiben. Also wenn man immer weiß, same, same, but different, das hilft ja nicht wirklich. Also man muss immer wieder überrascht werden vom Umzug. Und das machen wir natürlich mit den Händlern, mit den Kunsthandwerkern, Gastronomen.

—Gibt's bestimmt irgendwie anderen Ziel in diese Karneval der Kulturen, wie sozialen oder politischen. Denkst du, dass da gibt einige, die dich auffällt. Wo du sagst, Karneval der Kulturen hat auch irgendwie sozialen Ziel?

8 —Also das ist ja, also eine politischen, ganz unbewusst, dass fällt ja nur nicht so auf. Wenn wir jetzt eine Afrikanerin haben, die sich jetzt im normalen Leben gegen Beschneidungen von Frauen kümmert und dort vor Ort kocht, dann das Kochen als Vehikel nimmt und zu informieren. Das ist immer politisch, aber es ist halt nicht so plakativ politisch. Also weder der Umzug ist sozusagen eine politische Demonstration im eigentlichen Sinne in dem Parolen skandiert werden, sondern es geht immer über den Umweg der Kultur. Es wird sozusagen immer auf Missstände, positive Sachen hingewiesen, die es gibt, die es auch in dieser Stadt gibt noch jetzt und dafür gibt es ja auch den Karneval der Kulturen. Aber es gibt nicht so plakative, es geht immer einen Umweg. Es ist nicht so direkt, direkt sind die Themen der Wagen manchmal, wobei ich das nicht so empfinde wie bei einem andern, einem deutschen Karneval, zu der Zeit, die wir Jetzt hatten in Köln oder Mainz oder Düsseldorf, wo es um eindeutige politische Botschaften geht, sondern hier geht es als erstes darum, ich bin hier angekommen, ich bin, ich fühl mich hier wohl, aber es ist nicht alles richtig was hier ist. Es ist nochmal eine andere Dimension, sozusagen, finde ich. Und auf dem Fest kann ich das jetzt gar nicht so sagen, auf dem Straßenfest, ob das eine vordergründig soziale Funktion hat, all die Initiativen, die dort sind, auch die Produkte, die sie verkaufen etc. die erfüllen natürlich diesen sozialen Zweck, weil es ohne Umwege über Zwischenhändler von den einzelnen Kontinenten direkt hierher kommt, hier vermarktet wird und dann fließen die Gelder wieder zurück in die Projekte. Das hat jetzt natürlich weniger was mit dieser Stadt zu tun. Natürlich gibt es auch in dieser Stadt einzelne Institutionen, wo es dann zurück fließt, aber es geht hauptsächlich um die Waren, weil die aus aller Welt kommen und wo es eine Geschichte dazu gibt, „wer hat die hergestellt, welche Familien arbeiten daran, was tun die und wie partizipieren die an dem Umsatz, der letztendlich hier gemacht wird“. ____ soziale Komponente.

—Wird das auch unterstützt von Stadt Berlin oder von...?

9 —Ich kann gar nicht sagen welcher Teil, also bei uns ist es mit der Politik immer so eine Sache, welcher Teil bei der Unterstützung von Berlin überwiegt. Also ich weiß es einfach nicht, weil als aller erstes überwiegt natürlich der Marketing-Effekt für Berlin. Und dann sind natürlich die, dass was der Karneval für die Menschen hier in Berlin tut, ist natürlich mehrmalig schon gewürdigt worden, also in der Stelle, wo es eigentlich auch hin gehört. Dass es nicht nur zur Integration beiträgt, sondern vor alle Dingen zur Entfaltung beiträgt. Aber das weiß ich nicht so, das kann ich nicht genau sagen, was Berlin sich tatsächlich dabei denkt, weil ich nicht weiß, wie ehrlich das ist. Also das ist Vehikel, was sie gerne benutzen, um auf dem Auge oder Ohr, auf dem sie taub oder blind sind mehr Zuspruch zu bekommen. Was ist ehrlich daran? Dass ist ein allgemeines Verständnis von Politik, da kann ich nicht genug dazu sagen, da kenn ich auch zu wenige, da ist die Werkstatt der Kulturen hier, dass hat ja mit uns weniger zu tun. Die Werkstatt der Kulturen, diejenigen auch, die unmittelbaren Vibrationen spüren,

wo ist es ehrlich, wo nicht. Weil beim technisch, logistischen kann ich mal sagen, dass erscheint uns oft genug nicht so, dass Berlin weiß, was sie an der Veranstaltung hat, weil die Zusammenarbeit mit der Polizei ist sehr gut, aber die Zusammenarbeit mit den Ämtern ist letztendlich auch gut, aber wenn es um Entscheidungen geht, die unbequem sind, die dieser Veranstaltung dienen, da wird sich ganz schnell so ein bisschen wieder zurückgezogen auf den Paragraphen wo es da, um was, das fehlt mir so ein bisschen Weitblick. Aber natürlich ist es politisch wichtig, so oder so. Egal wie die Politik selbst unehrlich ist.

—Du hast geredet wo die Marketing-Effekt der Stadt, denkst du es gibt auch anderen Effekten, das der Karneval in die Stadt bringt?

10 —Naja, der Effekt nach innen heraus. Der Effekt, dass das einzige Fest ist, was weit über einen Kiezcharakter hinausgeht. Also der Effekt für all die Initiativen und Gruppen, die da dabei sind, der kann größer nicht sein. Mehr geht nicht, Am Ende ist es auch wieder ein Marketing-Effekt für die Gruppen und dann hat es sich natürlich und dass ist schönste für eine Stadt...also es ist auch so Berlin, dass es sich zu Pfingsten, also einem kirchlichen Feiertag zum Karneval trifft. Also Berlin und Pfingsten bedeutet immer Karneval und dass ist natürlich ein toller Effekt, auch für die Menschen die hier wohnen. Also unabhängig vom Stadtmarketing, ob da jetzt viele Besucher aus dem Ausland sich das angucken, bedeutet es dass man vor Pfingsten zum ersten Mal das Gefühl hat, dass Sommer ist. Und dass man sich auf die Straße setzen kann, dass man reden kann, dass man im Freien sein kann, dass man sich frei fühlt und in Gedanken schwelgen kann. Das hat so diesen Wohlfühl-Effekt für Berliner. Denke ich doch für den Großteil der Berliner, außer für die Anwohner. Also nein, dass weiß ich natürlich nicht genau, aber für einige Anwohner ist es natürlich eine stressige Zeit, die vier Tage dort.

—Wir haben auch zum Beispiel Effekten der Kultur, die sich da vorstellt. Die Berliner oder die Anwohner der Stadt. Denkst du es gibt da auch irgendwie eine Art von Effekt zu Transmission von Kulturen oder andere Sachen?

11 —Also das glaub ich eher nicht. Berlin ist natürlich auf Grund, dass es sich in den letzten Jahren so entwickelt hat, ähm, was den kulturellen Bereich betrifft, jetzt ist es ja hauptsächlich Musik und Tanz. Ähm natürlich, da ist man völlig reizüberflutet als Berliner. Wenn man, es gibt zwei dicke Zeitschriften, wenn man die jeden Tag gucken kann, jede Menge Veranstaltungen. Von der kleinsten bis zur größten. Da kann man jeden Tag alles erleben. In sofern ist der wirkliche, also dass dort hinkommen und eine ganz bestimmte Gruppe einmal live erleben nicht so wie man dass sonst in der Musik und Tanz, im Tanz ganz speziell, sondern da zählt der Gesamteindruck. Dass heißt es werden ja auch immer Künstler genommen, die nicht so bekannt sind, es gibt Lokalgrößen, aber man geht hier nicht zum Konzert, sondern man geht hier in eine dieser Stimmunginseln, orientalisches, lateinamerikanisches, weil man es so geballt dann nicht wieder bekommen kann, in der Stadt. Aber das es ein Highlight im Sinne von musikalischem Festival ist, dass man so nicht bekommt, dass ist es glaub ich nicht. Sondern es geht um das Gesamtpaket, was da... das man sich da in der Umgebung mit Menschen findet, mit essen, Getränken, Sprache. Sozusagen alles stimmt. Es ist anders wenn ich zu einer lateinamerikanischen oder Gruppe gehe, nur um diese eine Gruppe zu hören. Also es geht eher um das Gesamtgefühl.

—Nee, ich würde dann fragen, das... Hast du viel geredet über das Straßenfest. Was ist mit dem Straßenumzug? Vielleicht ein bisschen anders?

12 —Naja, bei dem Straßenumzug sind wir ja jetzt nicht so die richtigen, dass ist sozusagen...Dort versorgen wir nur die Gäste, also wir kümmern uns um die Versorgung der Gäste. Dass das funktioniert, dort gibt es auch lange nicht die Versorgungsvielfalt, die es auf dem Straßenfest gibt. Der Weg ist ja nicht weit. Und dadurch dass wir das Straßenfest produzieren und ähm...bin ich immer der einzige, der auf dem Umzug ist und das ist am Sonntag, sozusagen ein Moment wo man selbst einfach mal durchatmen kann, denn ab einem Zeitpunkt X kann man nix mehr tun, sondern hoffen, dass es gut über die Bühne geht und kaum noch eingreifen, auch wenn rein durchführungstechnisch überall Teams sind, die eingreifen können und somit hab ich dann nur die Zeit hinzuschauen und ich geb jetzt mal ehrlich zu, dass ich an dem Tag nicht viel denken kann mehr. Dass heißt also ich guck mir die Wagen an und es berührt mich und es berührt mich nicht, was da jetzt passiert. Ich mach mir immer persönlich immer einen Klos im Hals, wenn es beginnt. Also weil ich mir jedes Mal wieder denke, „wow, das ist unglaublich“. Aber ich mache mir nicht mehr so viele Gedanken darüber, was auf dem Umzug ist. Und wenn der vorbei ist, wechsele ich persönlich auch wieder zum Straßenfest zurück. Dort sind wir alle wieder gemeinsam zusammen und äh, dort ist es auch gleich wieder soviel Stress, dass man kaum Zeit hat, dass irgendwie mal zu reflektieren. Es gab früher immer noch die Nachtübertragung des RBB, also das Fernsehen hat dort übertragen. Das gibt es jetzt nicht mehr, da gab es einmal den Punkt, wo man wieder denken konnte wieder. So manchmal nachts von drei bis fünf haben wir uns dass dann trotzdem noch angeguckt, wie das so gewirkt hat auf die Menschen. Und dort sieht man, ist das unglaublichste für uns, diese Kraft, die diese Gruppen ausstrahlen. Das alles passiert hier unter der Decke, irgendwo arbeiten die das ganze Jahr an dieser Stelle und das ist was ganz besonderes und es unterscheidet sich schon nochmal von anderen Sachen, aber ist jetzt nichts, was ich kulturell irgendwo einordnen möchte, wenn es um Effekte geht, für irgendetwas. Außer das es andere animiert mitzutun. Also das auch mal zu probieren.

—Das wird schon einer.

13 —Das ist schon einer.

—Ja, nee. **Meine Überlegung ist immer so. Auf den Straßenumzug aber auch auf dem Fest wahrscheinlich, wenn man etwas sieht, die normalerweise nicht gewöhnen dass zu sehen, weil zum Beispiel ich mache lateinamerikanische Musik, ich kann an der Straßenfest gehen, aber kann ich auch, wie du gesagt hast, den Rest des Jahres woanders hingehen und hören, aber plötzlich während ich auf eine Gruppe warte, gucke ich mal bei den Asiaten und so und dann find ich da was ganz besonders, ne. Also dass ist dieser...**

14 —Der entsteht natürlich automatisch. Aber sag ich jetzt nochmal für Berlin. Für Berlin ist man da möglicherweise nicht so überrascht, wie in Hannover, wenn man das plötzlich so hätte, wenn man das so plötzlich sehen würde. Deswegen wir sind schon als Berliner in der glücklichen Lage relativ viel zu sehen und dort wird es natürlich noch mal auf die Spitze getrieben. Und dass ich mich inspirieren lasse, liegt an der Mentalität der eigenen ethnischen Gruppen, damit haben wir ja immer zu tun, dass natürlich immer die Scouts und die Leute über das Fest laufen, etwas toll finden und im nächsten Jahr haben wir sie dann hier. Und sagen, sie möchten das auch tun. Dann sind sie immer enttäuscht, wenn wir sagen, „naja, aber das gibt es ja jetzt dort schon, jetzt müssen wir das ja nicht nochmal machen“. Also es ist schon für sie inspirierend.

—Okay. So diese Contentfrage wäre ich schon mal fertig. Nur eine ganz kurze Sache mit der Inspiration. Denkst du es geht auch um etwas zu sich nach Hause nehmen und dann wieder probieren?

15 —Ja, was die Händler betrifft auf jeden Fall. Was die Umzugsgruppen betrifft, wir sind ja, die Berliner sind ja sozusagen verkleidungsmüde. Da sind sie irgendwie zu reserviert, passt nicht in ihre Mentalität. Also keiner rennt hier zum Karneval, zum normalen deutschen Karneval, gibt es natürlich auch, aber da sind wir jetzt nicht so wie die Rheinländer oder wie andere. Und in sofern kann ich das für das Straßenfest auf jeden Fall sagen. Wir haben jetzt auch gerade eine Afrikanische _____. Die verteilen Rezepte, dass man das nachkochen kann zu Hause. Da wird ganz viel mitgenommen, dass denke ich, da bin ich mir sicher, dass da ganz viel Inspiration mitgenommen wird, egal ob es Getränke sind oder die Peruaner brauen mittlerweile ihre eigene schwarze Brause, die sie haben auch auf dem Fest und geben dafür auch Rezepte, wie man das zu Hause machen kann. Was dass bei den Gruppen betrifft, kann ich jetzt nicht so sagen, weil da geht es nur um tolle Effekte, tolle Choreografien, also nur, natürlich in Anführungsstrichen, es geht um Effekte und Choreografien und das Herüberbringen in einer Botschaft. Vielleicht macht das Mut einfach anderen auch zu sagen, „hier bin ich, das will ich“. Vielleicht ist es so.

—Gut, jetzt will ich dich ganz kurz ein paar persönliche Frage stellen, wenn das möglich ist. Wie seid ihr als Firma rangekommen an das Projekt?

16 —Wir sind von der Werkstatt der Kulturen angefragt worden. Also wir haben, hier im Haus ist auch die Fête de la Musique...

—Achso, okay.

17 —...die gibt es hier auch und dass heißt über die Macherin der Fête de la Musique sind wir angesprochen, also nein. Die Werkstatt der Kulturen hat die Macherin angesprochen, der Fête de la Musique, ob sie sich das vorstellen kann, dass wir als Assistenten die Umzugsstrecke machen können, da hat das Straßenfest noch jemand anderes gemacht. Ein Jahr lang hat das jemand anderes gemacht. Und nachdem wir das gemacht haben zum ersten Mal, mit viel Pannen, sind wir gefragt worden, ob wir auch das Straßenfest versuchen würden und das war 's für uns ganz neu. Wir haben uns damals auch gerade verändert, wir kommen eigentlich alle aus der Gastronomie und hatten, hier gibt's die Kulturbrauerei in Berlin und hatten dort eben Anfang der 90'er Jahre begonnen die Kulturbrauerei mit aufzubauen und hatten uns dort gerade ein bisschen verändert und uns verabschiedet nach acht Jahren und deswegen kam das ganz gut. Also quasi dieser Übergang und seit dem machen wir das und natürlich, dadurch, dass wir das Potential haben an all diesen Händlern, die wir jetzt kennen, sind wir in der Lage jede Veranstaltung die etwas größer ist, in dieser Stadt zu prägen. Also wir waren bei den Asien-Pazifik-Wochen dabei, weil wir viele Asiaten kennen____ Dazu sind wir, soviele Händler wir hier betreuen und unter Vertrag haben, dass hat glaub ich niemand. Soviele verschiedene. Das ist schon beeindruckend. Auf der einen Seite beschneidet es uns, in dem was wir tun, weil natürlich klar ist, „ach hier, dass ist die Multikulti-Truppe“ und auf der anderen Seite ist es natürlich auch eine große Chance.

—Macht ihr dann auch die Fête de la Musique?

18 —Naja, wir machen auch die Fête de la Musique, da machen wir aber nur den Mauerpark, sozusagen. Betreuen wir dort, dort machen wir gar nichts anderes

außer Musik. Das ist sowieso relativ selten. Wir machen eigentlich alles, die gesamte technische Leitung, wie auch beim CSD, aber dann auch oft nur die Versorgung. Also wir kümmern uns um alles, außer die Kultur. Wir sind jetzt nicht, weil jetzt hier auch noch eine Agentur drin war, für spezielle israelische Musik, aber die war.... Mit Künstlern haben wir hier eigentlich nichts zu tun, Wir sind eher so die technische, logistische und Händlerseite.

—Okay, ahh hast du schon mal gesagt, dann kommt ihr von der Gastronomie-Seite aus der Firma.

19 —Ja.

—Ja. Gut. würde ich sagen, vielen, vielen Dank. Ich weiß nicht, ob du noch etwas dazu sagen willst, über was besonderes, dass du in dem findest, dass du gerne, was du irgendwie über das Karneval sagen würdest?

20 —Ja, also manch ein Musiker oder Künstler sagt einfach, dass er sein Hobby zu Beruf gemacht hat, ja? Und bei uns ist es einfach so großartig, weil man fünf Monate im Jahr an einer Fragestellung arbeitet, die einfach Spaß macht. Das ist einfach das Schöne.

—Das ist gut. Das würde ich auch denken. Und dann drück ich jetzt „Stop“ und mache das wichtigste, nämlich abzuspeichern....Okay, dass ist schon mal gespeichert.

21 —Wo kam denn das gute Deutsch her, von wo kam denn das?

—Ahh, ich hab 10 Jahre hier gewohnt, aber ja, hab ich auch hier gearbeitet, daher kam auch schon mal die Idee, Partner des Karneval_____

26:51

5. Transcripció de la entrevista amb Diego Siegelwachs

Entrevistat: Diego Siegelwachs

Entrevistadora: Alba Colombo

Lloc i data de la entrevista: St. Cugat del Vallès, 08.03.2011

Codi de la entrevista: Sieg0803

1 - A nivel un poco la trascendencia de lo que vengo haciendo en Berlín desde que llegué que es trabajar un poco con la comunidad latinoamericana de la ciudad y encontrar, no sé, puntos en común entre la sociedad local y los berlineses, porque Berlín es todo menos berlineses, bueno berlineses también hay, y también la sociedad berlinesa es muy diferenciada es muy diferenciada y dentro de la sociedad berlinesa está la comunidad latina que no es muy grande, porque hay otras comunidades como más importantes, pero bueno, que igual existe, de alguna manera por mi origen, que como vengo de Argentina, también el tiempo que a mí me tocó estar viviendo en Berlín de repente descubrí mi latinoamericanidad, encontré puntos en común y no sé, alguna simpatía quizás, para no ser tan teórico, me sentía que encontraba no sé, des incómodo, cómodo, ya _____ la lengua, la cultura y yo también digamos en su momento he estudiado sociología, vengo también un poco del espectro político, políticas de emigración, etcétera, y nunca me sentí muy cómodo del todo en la fase digamos

como más racional, que ya era antes la política y me pareció como que era mi lugar a hacer política a través de la gestión cultural.

Entonces en el 99 empezamos con el proyecto del drama de la Regla, junto con el colega alemán, y de alguna manera después empezamos también conciertos, esos conciertos con bandas de Latinoamérica o de Alemania o de Europa, que de alguna manera representan lo que es el rock latino, _____ que el rock llevaba en sí un poco con el mensaje no debe ser revolución, porque suena muy mal en estas épocas, pero bueno, un poco de la crítica como la protesta, como expresión de amor de lo que no se quiere hablar y bueno, quizás así un poco por las nubes pero...

— No, pero sobre todo para ti que el Carnaval de las Culturas significa hacer eso, ¿no?

2 -Sí, significa que era en parte hacer eso y un reconocimiento, después de muchos años sí me gustó que me hallan llamado y muchos años estar trabajando más bien a cierto nivel no institución, que una institución me llame y me invite, y ver hasta qué punto es un desafío, hasta qué punto también es posible dentro de una institución con todos los compromisos que tiene y las estructuras propias de una institución es posible cambiar cosas.

— ¿Desde tu punto de vista el Carnaval de las Culturas de Berlín qué especificidad tiene?, o sea, en comparación con otros carnavales que puedes entender, el carnaval de..., por ejemplo, en Barcelona hay uno de varios días, hay uno..., un carnaval. ¿Cuál especificidad definirías tú del Carnaval de las Culturas de Berlín?

3 -Yo creo que es muy berlinés, o sea, no..., quizás no lo..., no me animaría a compararlo con otros carnavales que conozco por encima, no los conozco tanto como el de Berlín. Creo que la sensación básica que tengo, es hablar desde el estómago, es que es muy berlinés, o sea, todo lo que uno ve, y lo que percibe, lo que siente es muy de una particularidad que tiene Berlín, que es diferente a otras ciudades, y que me parece que está muy ligada digamos a una sociedad que viene de un estado de bienestar muy particularmente alemán, donde hay desocupación por el simple hecho de existir para todos, los que están legalmente, pero bueno es ya por lo menos un paso grande. Me parece que eso marca muchísimo la sociedad berlinesa, el tema de que no hay una presión constante a nivel digamos real, de tener que ganarse la vida sea como sea, eso marca mucho la sociedad berlinesa. Y el otro tema es que me parece que también a nivel digamos un poco como de lo que es el estatus, no hay tampoco esa presión, o sea, en Berlín hay bastante libertad, no hay tanto el “qué dirán”, no es tan generalizado quizás como en otras sociedades que yo he notado que está mucho más presente, qué te vestís, qué te pones, qué representas, o sea, la sociedad berlinesa es una ciudad bastante libre, libertaria, y creo que eso se refleja en el carnaval de alguna manera. Sabes cosas que..., a veces te preguntas si esta gente, no sé, qué hace en su vida cotidiana, de qué vive, cómo sobrevive y, sin embargo, están ahí felices, ¿no?

— ¿Cómo definirías tú los objetivos, o las ideas del Carnaval de las Culturas de Berlín? ¿Cuáles son sus objetivos generales?

3 -Bueno, yo hace poco que estoy, o sea, hace cuatro años que empecé, lo conozco desde siempre, desde que estoy en Berlín, o sea, desde el 95. Los objetivos que yo creo es exactamente eso, es dar un espacio a lo que son digamos las subculturas berlinesas, más que nada las que tienen origen étnico,

quizás, como emigrantes. Creo que eso, digamos, sería como el objetivo principal, o sea, darles un espacio por lo menos una vez al año, un espacio ponderante en una ciudad así como que sea en Reyes.

— **¿Pero con un objetivo concreto el espacio?**

4 - Yo creo que estas preguntas sería mejor que te las contesten las personas que lo fundaron, o sea, yo hoy por hoy te diría que me parece que no lo noto tan presente, digamos, el trabajo político-cultural, o sea, no entiendo muy bien dónde va esta gestión. Creo que está implícito. Creo que igual después de quince años creo que lleva el carnaval, ya no se habla al respecto tanto, porque además es un error, porque me parece que hay que estar todos los años redefiniéndose y ya lo he planteado, y aparentemente no hay capacidades en cuanto a men power, o sea, no hay personal, no hay recursos como para ocuparse de este tema y se limitan a llevar adelante la gestión, y bueno, es algo que surge muy como implícito de la Dirección.

No me parece muy claro cuál es..., cómo está organizada la Dirección, hay como una especie de gremio que se junta para debatir, quizás acuse demasiada atención en ir y presentarme a ese gremio, lo quise hacer pero, bueno, ahí quedó en el aire. O sea, en su momento colega Daniel expresamos el interés en participar los que están por encima digamos de lo que es la oficina que luego coordina todo el carnaval, pero bueno, quedó en el aire, o sea, creo que eso es un déficit actualmente que tiene y no lo digo simplemente por _____, sino porque yo creo que la sociedad berlinesa desde que se fundó el carnaval hasta ahora ha ido cambiando, creo que ahí ha habido cambios generacionales. Ya en un momento ya saqué el tema del conflicto generacional, que existe mi hijo con nosotros, porque somos una nueva generación de los que lo fundaron. Enfrentamientos que hemos tenido y yo los considero igual positivo que se hayan digamos manifestado y creo que en el fondo, digamos luego cómo de los enojos y eso tuvo consecuencias positivas, pero creo que habría que darme muchísima más atención, justamente para que no se pierda la idea del carnaval, porque creo que tiene que acompañar a los tiempos, y eso de por sí solo no se da, o sea, hace falta reflexión, discusión, debate e incluir muchísima gente.

— **¿Entenderías entonces que, por ejemplo, el carnaval podría ser una herramienta para estrategias sociales, estrategias políticas, estrategias económicas? ¿Lo podrías entender así? O sea, esta idea que comentabas del carnaval al principio, los objetivos que tenía al principio. ¿Crees que actualmente podría ser usado como una herramienta?**

5 - Pues yo creo que siempre fue como una herramienta, pero quizás en sí la herramienta suena como a pensar en una idea muy utilitaria. Yo creo que es como más consciente, creo que todos los alemanes, la sociedad alemana lleva de una manera el tema este del holocausto y la culpa. Y que bueno, por eso siempre se han esforzado en quizá ser como más buenos y más bondadosos con todo lo que no es la sociedad alemana pura que otros países, o sea, a mí siempre me llama mucho la atención lo generosos para con otras culturas que son los alemanes, y creo que esto es parte de eso, sin distinciones casi políticas, por ahí de repente la izquierda por una cuestión de..., no sé, de principios es como más..., o centro-izquierda está como más abierta a trabajar el tema de la inmigración y los alemanes más conservadores menos o desde otra perspectiva pero creo que todos lo comparten eso, o sea, nadie se cuestiona o va a decirle "la inmigración es mala", se lo va a decir abiertamente, salvo la extrema derecha.

— **Pero tanto el carnaval para ti es un elemento de...**

6 - Yo diría, a ver, diría que por ahí para la gente más de izquierdas, por ahí sí hay un interés legítimo, más legítimo de integración de un encuentro y pienso que de repente para la gente más de la derecha es un poquito como trabajar la culpa, saltarse..., no cumplirla como la..., ¿cómo se dice?, la caridad, con la caridad _____ dejar más pesos en la iglesia.

— **Bueno. Yo había observado todos unos elementos que yo hubiera clasificado como el carnaval entendido como herramienta para distintas cosas y me gustaría comentártelas a ver tú por esto, en términos de objetivos culturales, yo había entendido el carnaval como para introducir a diferentes audiencias de una serie de culturas. Esto supongo que es el elemento que tú comentabas de la versión más izquierdista de la versión del carnaval, ¿no?**

7 - Sí, bueno, herramienta ¿para quién? O sea, ¿para el Gobierno o para...?

— **Sí, claro, esa herramienta política de Gobierno para hacer toda una serie de objetivos en distintas líneas, objetivos culturales, objetivos sociales, objetivos económicos.**

8 - Sí.

— **Los objetivos culturales lo que entendía yo era la muestra, llevar a cabo toda una serie de presentaciones, que puede ser el pasacalles, la fiesta en la calle del carnaval.**

9 - Sí.

— **Cómo muestra distintas culturas existentes en la ciudad hacia la sociedad general de la misma ciudad.**

10 - Yo creo que es más marketing político que una herramienta, es publicidad. La publicidad de hoy en día que no es la misma que de antes, es decir, más venderse como gente como muy abierta a la inmigración y somos todos amigos y estamos todos felices. Genera una válvula de escape, que los carnavales tienen siempre esa función. Y después no llegaría siquiera a pensar demasiado. Yo no considero tan inteligentes a los políticos como para estar llegando a pensar de que te sirve de algo más que para marketing, así como que no les viene mal, tienen el pacto como decir: “esto no sirve electoralmente”, para captar cierto público y ahí se queda, no me los imagino yendo más allá. Por lo menos hay los de la socialdemocracia, los del CDU, los demócratas. Quizá si los verdes, la izquierda pudiera llegar a tener otras ideas, que puede compartir o no, pero al funcionario, o sea, yo veo al político como un funcionario, un burócrata. O sea, que entonces lo de la herramienta, no lo sé, por ahí hay gente que está trabajando y yo no lo sé, pero bueno, lamento mucho que no me haya llegado a mí que soy actor de la gestión cultural, nadie me haya contactado, no hayan querido generar un debate más público por parte del Gobierno, entonces yo del Gobierno no conozco nada, y eso puede ser un dato que yo lo interpreto así.

— **En sus inicios, por ejemplo, el carnaval en sus inicios comentabas que habían unos objetivos concretos, ¿no?, en los inicios del carnaval.**

11 - Sí.

— **Comentabas de ahora tener que recuperarlos y tener que establecer discusión para interpretarlos nuevamente. ¿Crees que en esos inicios del carnaval los objetivos que se crearon eran unos objetivos sociales apoyados desde el punto de vista político o no?**

12 - Yo creo que debe haber ido otra cultura política en su momento, estoy ubicándome quizá en los 90, en esa época surgió una radio nada multiculti, la cerraron hace muy poquito, y creo que era la época, yo recién llegaba a Alemania, pero creo que era la época en que habían surgido como muchos brotes xenófobos, entonces Alemania tenía que marcar un poquito como... el Gobierno alemán tenía que marcarse, distanciarse de lo de la xenofobia, del neo nazismo, entonces invirtió, dijo: "acá hay que invertir". Y bueno, y creo que igual al sociedad civil reaccionó, entonces como que vino junto. Creo que sí, fue un momento político que propició que surgiese esto, tanto la sociedad civil como los políticos había la necesidad.

— **Vale, volviendo al carnaval, ¿qué haces tú en el carnaval exactamente? He entendido que haces lo que has llamado el director o coordinador de uno de los escenarios.**

13 - Sí.

— **Y haces conjuntamente con Daniel...**

14 - Sí, con Daniel.

— **... el latino, ¿no?**

15 - Sí.

— **¿Y qué es exactamente esto? ¿En qué consiste vuestro trabajo, antes, durante y después del carnaval?**

16 - Bueno, yo lo separaría en preparación y después la implementación. En la preparación tenemos que tener un programa, hay un montón de cosas que van alrededor, que son organizativas pero para no marcarte, tenemos que encontrar las bandas para que toquen, seleccionarlas, tocarlas y darles una cierta dirección y después los días del carnaval que son cuatro tenemos que estar coordinando el escenario para que las bandas que indicamos también suban, toquen y se vayan felices y el público también las pueda disfrutar, o sea, eso es en principio lo que hacemos. Y alrededor digamos de esas dos instancias hay un montón de otras cuestiones que tenemos que coordinar, que es eso, la parte de alojamiento, invitaciones, también tenemos que explicar las que no sean acordes, y también discutimos bastante con la Dirección, discutir tiene una connotación positiva en alemán y yo la estoy traduciendo directamente. Lo debatimos, debatimos igual, debatimos y se van pensando cuestiones que tienen que ver con todo el proyecto, pero a nivel de los escenarios, más de eso no vamos.

— **¿Seleccionáis vosotros a artistas o grupos que ya conocéis o ellos se presentan y entonces hacéis una selección de los que...?**

17 - Cuando empezamos el primer año queríamos romper con lo que era el hasta el momento, hacer un quiebre y los seleccionamos nosotros. Y a medida que fue pasando el tiempo fuimos impulsando más que las bandas se presenten y no que las busquemos. Y este último año, que ahora es el cuarto año, ya casi

directamente no invitamos nosotros mismos las bandas, salvo cuatro o cinco que sabemos que están de gira, que sería muy interesante que se presenten, las invitamos, pero ahora su gran mayoría hemos logrado que a través del formulario online se presenten y bueno, o sea, ya no..., creo que hemos dado el impulso para romper con un concepto antiguo y ya funciona solo.

— **¿Hacéis una evaluación después o no, sólo son dos procesos, la preparación y la implementación? ¿Hay un tercero?**

20 - Sí, se hace una evaluación.

— **¿La evaluación o el cierre o algo? Sí.**

21 - Hacemos una evaluación, de todas maneras Daniel y yo con el equipo de trabajo, nosotros somos los que lo estamos eligiendo pero tenemos un equipo de trabajo también, con una presentadora, con una persona que se ocupa de la fase técnica, que es un poco el enlace entre los técnicos alemanes y los artistas de habla hispana. Entonces como observamos nosotros de que había muchos conflictos que surgían porque simplemente hablaban idiomas bastante diferentes y formas de ser muy diferentes, exigimos o pedimos este puesto y nos lo dieron. Y después tenemos una persona que se encarga del backstage y muchos amigos que colaboran del ambiente de los DJs para venir a poner música y una vez que termina lo primero que hacemos es emborracharnos juntos y comer algo y ahí se pueden hablar las cosas muy distendidamente, después damos una reunión evaluativa con Daniel, donde recogemos todas estas impresiones, y después todavía tenemos otra reunión también con la Dirección del proyecto.

— **Sí, has comentado que os dieron este puesto, ¿económicamente dependéis entiendo del carnaval en sí y tenéis un presupuesto independiente de los otros, o cómo funciona..., buscáis vuestros sponsors, tenéis...?**

22 - No, no, hay eso, un presupuesto que nos lo dan para contratar las bandas y con eso contratamos las bandas, y después nosotros tenemos un presupuesto en principio para lo que es el equipo de trabajo y de acuerdo a ese año a quién quiere asumir más o menos qué responsabilidades lo repartimos, tenemos ciertas garantías pero van por responsabilidades. Bueno, eso es.

— **Pero el carnaval no os da puerta abierta para que vosotros os busquéis vuestros sponsors para poder traer a una banda más cara o facilitar la invitación de gente que está más lejos o...**

23 - No quieren, lo entendemos pero también un poco nos frustra, porque nos gustaría poder movernos. Lo que pasa que ellos quieren manejar el tema de lo sponsors de forma centralizada, que la entendemos, pero por otro lado yo creo que no van abasto a lo que serían nuestras necesidades. Nos hubiese gustado mucho que eso con alguna compañía aérea, ofrecerles, pero bueno, parece que es como demasiado complejo, que es creo que en general el problema que hay con el carnaval, o sea, que no dan abasto a hacer, hay buenas ideas, nos surgen ideas que nos parecen interesantes, que nos deberían cambiar el carnaval, darle otro perfil y bueno, ahí está nuestra duda, no sabemos si es que no tienen capacidad o no tienen ganas. Creo que ahí hay una cierta resistencia que ya nos han dicho a que sea demasiado profesional, a que se profesionalice demasiado. Yo entiendo igual lo que eso significa.

— ¿Qué significa?

24 - Significa acercarse muchísimo más a una cuestión comercial. O sea, quieren que mantenga el ímpetu este digamos también de hacer algo amateur, no, y...

— ¿Con fines sociales y no tan fines económicos?

25 - Si es que igual no lo tiene, pero bueno, en un principio desconfiaban de nosotros pensando que queríamos hacer como utilizar esto para de alguna manera llegarnos a nivel así de hacer carrera en conciertos y que después al tener nosotros lugar. Después entendieron que no, o sea, que lo nuestro, que si queremos digamos traer bandas de afuera, tiene que haber con diferentes motivos que no son hacer carrera profesional, ¿no?

Pero sí, ahí hay un tema, no sé, quizás tendrás que averiguarlo por ahí, pero yo creo que sí, creo que es una mezcla de no tener capacidades como para realmente dedicarse sponsors o no querer. Cosa que en mis otros proyectos nunca trabajé con sponsors porque nunca quise, no necesitamos y esos proyectos existieron hasta el día de hoy, no hace falta, ¿no?

— **¿Las bandas que dices que invitáis, tenéis los criterios establecidos estéticos, musicales...? ¿Cómo entendéis que una banda es latina, no es latina...? ¿Son bandas que están en Berlín, son bandas que están fuera de Berlín, de Alemania, vienen directamente de Latinoamérica?**

26 - Sí, tratamos de encontrar una especie de equilibrio que todos los años hay que negociarlos nuevamente, y van cambiando un poquito, o sea, es como que... Te comentaba que al principio el primer año rompimos con todo lo que había antes, el escenario era netamente salsa, merengue. Y bueno, para nosotros representaba una imagen de latino que no coincidía de repente con nuestra generación, era gente un poco mayor que llevaba como diez o quince años y nosotros somos todos de una generación que llegó escuchó rock, electrónica, reggae, no sé, otra cosa, quizás más... ¿cómo lo podría decir?, yo creo que no sé, más de extracto más intelectual, artístico también, y mezclado con lo popular, no sé, una cosa así y bueno, no nos sentíamos identificados, con la salsoteca, o sea, con el merengue, o sea, lo veo como muy plástico todo eso, y muy lejos de nosotros.

Entonces queríamos primero hacer un corte con eso y el primer año nuestro parámetro casi fue no tener salsa, lo cual nos generó dos manifestaciones, y bueno, y traer todas muchas cosas, el concepto que nosotros tratamos desde hace mucho tiempo que tiene que ver con la cultura híbrida, entender la cultura como algo híbrido e ir buscando diferentes elementos de lo que es la hibridación, que pueden tener elementos latinos, porque sea gente que viene de Latinoamérica entonces no puede latino, no sé, una banda que llegue de Latinoamérica es el rock y por ahí no tiene ningún..., Bongó, pero es latinoamericano, y latinoamericano también es un alemán que está tocando en Berlín música latinoamericano que podría ser una bosanova, para ser muy obvio. Y todas esas cosas para nosotros eran latinas, o sea, no..., teníamos un concierto como muy amplio en donde quizás lo que era el hilo conductor es la hibridación, en alemán que se fusila, que es latina, es híbrido.

Y bueno, y un latino hace la música latina en Berlín también, o sea, pero vamos a generar un espacio para todo esto y tratamos de dejar la salsa fuera. Y a medida que pasaron los años fuimos abriéndonos porque ya no hacía falta marcar esta distancia. Y siempre tratamos de tener una banda cada día de afuera, una o dos, porque nos interesa digamos que el escenario no sea una cosa endogámica,

que siempre Berlín para sí misma, siempre el ombligo y las cosas no salgan de ahí, o sea, un intercambio con otras ciudades que pueden ser europeas o de Latinoamérica, para que no se quede todo muy encerrado en sí mismo, al margen que opinamos que en Berlín es interesante la movida que hay pero que cualitativamente a veces deja mucho que desear. Entonces creemos que es necesario también traer cosas de calidad.

— **¿Vosotros tenéis unas actuaciones de fuera y unas actuaciones locales?**

27 - Exacto.

— **¿Cuántas actuaciones podéis programar?**

28 - Rol -35, detrás de 35 sólo.

— **¿Y de estas mínima una al día la hacéis?**

29 - Digamos que dos son de afuera, quizás una es de fuera de Berlín, o sea, de otra ciudad de Alemania, otra ciudad europea y siempre tenemos que tener una banda que viene directamente de Latinoamérica.

— **¿Cuántos días están, dos?**

30 - Cuatro.

— **Pasando al segundo bloque que es el de la transición, contabas que había digamos una secretaria técnica que es la que están trabajando y después hay un comité encima que incide y debajo de la Secretaría Técnica hay los, los escenarios, el pasacalles.**

31 - Exacto.

— **¿Cómo están organizados entre ellos? ¿Cómo hablan? ¿Las ideas que vienen del comité de arriba cómo se transmiten hacia tu escenario, por ejemplo? ¿Cuáles son?**

32 - No, casi no llegan, tenemos una reunión anterior en la cual se nos transmite un poquito los temas candentes, pero son más organizativos, o sea, prácticamente no nos llegan alineamientos...

— **no.**

33 - No, nos llegan un poquito después, o sea, creo que en estos cuatro años nos fuimos conociendo y más o menos nos fuimos entendiendo. E igual cambian, año a año cambian un poquito las cosas, pero a nosotros no nos queda claro si los alineamientos vienen de más arriba o si son de la Secretaría Técnica, así que... Pero de todas maneras no sé, quizás es un poco la forma de comunicarnos, a veces tenemos encontronazos, pero después notamos que tanto ella como nosotros cedemos y entendemos al otro, y así es la forma de hacerse, sí.

— **¿Hay algunas limitaciones, por ejemplo, hay limitaciones en términos de..., queréis llevar a un grupo que es muy famoso, sabéis que por ejemplo en eso...?**

34 - Sí, hay limitaciones, por ejemplo, y lo entendemos los grupos muy famosos, según nos han dicho las limitaciones que colapsaría el escenario. Y yo sé que lo que han dicho igual me parece que tiene razón, o sea, no hace falta tener grupos muy famosos. Entonces nosotros un poquito entendemos el Carnaval como un espacio para quizás traer grupos emergentes, o sea, que no llegan a ser superfamosos pero que están ahí, que el día de mañana van a ser famosos y nos gusta la idea esta, o sea, que no traer un Manu Chau, y vendría, él es muy buena onda y todo, y vendría, o traer a alguien de la movida esta de Barcelona bastarda que todavía no se ha conseguido.

Entonces en eso nos llegamos a entender. Lo que sí pasa es que hay limitaciones después a otro nivel, que tienen que ver con que bueno, los alojamientos que tenemos son simples, es un hostel, la comida que hay no es un gran buffet, si bien igual es comida la que come cualquiera en el festival en el carnaval. Bueno, son cosas así como que no podemos ofrecer lo mismo que ofrece un promotor de conciertos que lo hace por motivos comerciales. Así que después del caché que tenemos igual han servido bastante, entonces no había esas diferencias de que ayer y ahora sí, disponemos de más dinero para las bandas que vienen de afuera, o sea, repartimos diferente y no llega a ser la limitación última. Y quizás la limitación más grande que tenemos es el sonido, que el sonido hay un problema con los vecinos que el sonido no puede sobrepasar ciertos decibelios, entonces los escenarios están armados de tal manera que tienen sonido directo al público, lo que significa que los primeros 20 metros se escuchan bien y a partir de ahí para atrás es como que el sonido rebota y no es muy satisfactorio para una banda tocar, aunque igual se llena y no sé si la gente no sé si andará, creo que demasiado borracha y le gusta igual, pero no sé yo que soy bastante exigente con el sonido, no trabajar de esto, y todo el equipo de nosotros tampoco nos avergüenza, nos avergüenza traer bandas que deberían estar reventando la ciudad, y que... El equipo ese que nos ponen es un equipazo y se trabaja el 10-15% del equipo de capacidad. Sí, esas son ciertas limitaciones que tenemos.

— ¿Hay algunas limitaciones también económicas, estrictamente económicas que quieras resaltar?

35 - No, yo diría que no, diría que no, yo creo que nosotros logramos demostrar que con el mismo presupuesto que antes no se traían cosas pues demasiado importantes, o sea, que llegue de afuera se puede trabajar y traer grupos de afuera, o sea, hay que saber negociar con ellos, que eso es lo que nosotros sabemos, saber qué ofrecerles, lo que significa, transmitirles que significa tocar en culturas. Y bueno, hay muchas bandas que tocan, pasan, están de gira, necesitan una noche tener un lugar donde pernoctar y tocar y no les cuesta nada a ellos y lo hacen, eso hay que saber cómo encararlo.

— ¿Crees que hay una influencia local para la programación? O sea, ¿os influencia de alguna manera la escena de música latinoamericana de Berlín en vuestra programación o no, lo hacéis totalmente independiente?

36 - Sí, no, nosotros tenemos que tener en cuenta qué es lo que está pasando en la ciudad, es otro parámetro. O sea, hay de repente bandas o cosas que están sonando en la ciudad, que por ahí a mí personalmente no me gusta, el reggaetón lo aborrezco, el hip-hop que se está haciendo no me gusta mucho, muchas cosas me parecen más de lo mismo, igual hay que reconocer que hay muchos seguidores en la ciudad y hay que darles un espacio.

— **¿Pero entonces te influiría un poco, vosotros tenéis un apartado especial que decís: vamos a mirar lo que pasa en...?**

37 - No, tenemos que poner el acento en la ciudad.

— **Ok.**

38 - O sea, nos han dicho que si el festival este de Berlín para Berlín, lo que pasa que bueno, nosotros nos tomamos muchas libertades y nos las toleran.

— **Bueno, vale, no, te preguntaría otra cosa después.**

39 - Sí.

— **¿Hay algunas...? Por lo que tengo entendido el Carnaval está básicamente financiado por la administración, ¿no? ¿Hay algunos subsidios, por ejemplo, europeos, sabes si hay algún subsidio europeo constituido a nivel de...?, yo entiendo que es ministerial, ¿pero hay algún subsidio europeo, de la Comisión Europea?**

40 - Yo no conozco nada.

— **¿No sabes nada?**

41 - No.

— **Vale. De la industria privada, de los sponsors, ¿tampoco los conoces quién participa?**

42 - Yo sé que se financia bastante el carnaval de los stands que se alquilan y que eso ha generado algunas veces conflictos, porque ellos ponen muy cerca de nuestro escenario unos equipos súper potentes que...

— **¿De música?**

43 - De música, o sea, hacer un conflicto. Entonces los primeros años tuvimos grande conflicto con ellos, entonces el tema era "a ver, ellos son los que están pagando y si no sacan el stand", y bueno, surgieron problemas hasta que se nos ocurrió de que les podemos quitar los equipos de sonido y poner nuestra propia música, pero toda siempre desde..., o sea, como repetidora de lo que está pasando en el escenario.

— **¿Por qué ponen de música ellos como reclamo o como atracción para los stands?**

44 - Claro, para diferenciarse que la gente venga a consumir con ellos, pero eso no dejaba escuchar bien el sonido del escenario. O sea, no era muy solidario, digámoslo.

— **¿Y ha aceptado hacer eso, los repetidores?**

45 - ¿Ellos?

— **Sí.**

46 - Bueno, tuvieron que aceptar en el fondo, porque llevó a muchos conflictos hasta que al principio se cansó. La Secretaría Técnica realmente ahí entendió nuestra preocupación, la hizo propia y bueno, creo que fue una solución salomónica, sino un buen compromiso. Pero para eso tuvimos que vivir en situaciones agradables, porque nosotros nos acercábamos y esta gente de los stands digamos que estaban borrachos y se ponían muy agresivos. Y bueno, ellos mismos tuvieron que ver lo que significaba como para decir: “no, esto no lo vamos a tolerar”.

— **¿Pero crees que hay alguna estrategia política europea o alemana donde el Carnaval tenga un espacio? ¿Crees que el Carnaval puede ser entendido como algo en ese sentido?**

47 - A ver, yo no tengo ningún elemento como para decirte “los políticos no son tan listos. Yo creo que quizás no le deben dar la prioridad que vosotros estás pensando, creo que deben pensar así muy por encima que les sirve de algo tenerlo y si hay una..., yo no conozco realmente, salvo de los verdes, pero porque estoy cercano al partido de los verdes. Después aparte igual de todas maneras yo creo que la política para mí está muy ligada al tema de este mecanismo de ser reelecto de los políticos. Entonces yo no creo que profundicen demasiado, salvo que tuve la sensación, salvo lo que yo conozco que es con los verdes, pero...

— **¿habría algún interés en el momento de promoción de su programa político de decir “vamos a defender y apoyar más al Carnaval porque está...”? ¿O no, o tú crees que esto no les puede interesar para nada?**

48 - Ah, yo creo que sí, pero no creo que sea digamos solamente por motivos electorales, sino creo que es como más legítimo el interés, porque por lo menos la gente que yo conozco viene también, también es de origen como turco, o sea, trabajan temas, son temas que sí que les interesan por una cuestión digamos también de biografía personal y bueno, porque también el electorado que tienen de alguna manera es gente proclive a tener un interés más legítimo por la inmigración, o sea, yo realmente te digo que mi experiencia en Alemania, que a veces me digo: “qué paciencia que le tienen también un poco como a...”. O sea, a mí a veces me parece exagerado la paciencia que tienen los alemanes con ciertas actitudes por ahí de repente de gente que decís bueno, es de..., son inmigrantes, o descendientes de inmigrantes y son, a veces pasan, hay situaciones de repente donde decís, donde yo como inmigrante digo, patada en el culo por lo menos, una buena paliza, tener situaciones pesadas, ¿no?, de repente de machismo, de ciertos gustos sexual en la calle, con chicas, pandillitas que..., bueno, las culturas que vienen de otra racionalidad diferente que no es la occidental, medida así como de alzar la voz, de gritar, de ser más agresivos, o sea, cosas que habían salido, bueno elegantes que son. Entonces yo digo: “sí, es legítimo”.

Y eso especialmente lo veo mucho en la gente más de izquierda, de Alemania, de Berlín, yo digo que son demasiado tolerantes.

— **O sea, el Carnaval podría ser una demostración de esto, de esta tolerancia de la sociedad alemana.**

49 - Sí, sí, para mí la muestra de tolerancia de los alemanes y yo creo que son demasiado generosos a veces, y por eso entonces creo que..., lo que yo un poco lamento es que eso va en detrimento de la calidad de la música, o sea, de la música y la representación cultural. Entonces a veces te va a salir cualquier boludo por venir a decir que soy artista o músico, utilicé a propósito la palabra boludo, eh.

— **Pero porque eres argentino.**

50 - No, porque soy argentino, pero quería resaltar digamos esa palabra de cualquier, a veces hay gente como que te deja la sensación que quiere aprovecharse o que hace cualquier cosa y le tenemos que tener paciencia. Y eso no queremos nosotros, nos parece fantástico, entendemos que hay mucha gente que bueno, por una cuestión de capital cultural no ha podido organizar, presentarse con..., no ha alcanzado la profesionalidad y para ellos también hay un espacio. Pero algún tipo de esfuerzo tienes que demostrar y de voluntad y de buena honda y de algo, algo, o sea, es un dar y recibir. Y eso de venir y..., a veces vienen como exigiendo, diciendo: “yo pobrecito que soy emigrante y no hay..., atiéndanme, denme un lugar”. Esa actitud ya no nos gusta. Entonces eso ya en principio, los primeros les dimos..., ojo...

— **Esto tiene algún tipo de relación con la relación que tiene el Carnaval con la localidad, ¿no?**

51 - Sí, yo creo que es así, o sea, yo personalmente tengo un análisis que no es personal, por decirte, pero yo creo que se encuentran como dos cosas, son momentos diferentes. Yo siempre tuve la impresión, digamos, de que los alemanes son un poco ingenuos en su aproximación hacia otro tipo de culturas, que tener una lectura como muy ingenua, en su momento fue..., hablo de la izquierda porque soy de izquierdas. Pero bueno sí, lo que fue el movimiento político, no sé, con Nicaragua, con el zapatismo, entonces creo que bueno, que a veces nos representa un poco como la idea esta como el poético revolucionario de izquierda, como muy poético les parece y bueno, hay muchas cosas que se les pasa, que no llegan a entender, así como un tejido como mucho más fino lo que significa muchas cosas.

Entonces claro, creo que de repente también legítimamente creo que el inmigrante latino muchas veces lo ha aprovechado eso. Y hay una complicidad.

— **Siempre hablas de los alemanes cuando hablo de la localidad. Berlín es más complejo, sólo Alemania y la calidad alemana.**

52 - Sí.

— **No sé cómo ves tú la relación, tiene sentido el Carnaval con la localidad entendido, no sólo como la cultura alemana sino como todas estas culturas que también viven en la ciudad.**

53 - Bueno, quizás lo digo porque el poder lo siguen teniendo los alemanes por más que sean generosos, a mí siempre me ha costado mucho, y eso que estudié en un colegio alemán, hablo alemán perfecto. Estudié después en Alemania, igual me cuesta, y no solamente por una cuestión de idiomas, sino que es como un poco más sutil, profundo. O sea, no...

— **¿Es cultural?**

54 - Sí, es cultural, empieza con cosas como la puntualidad, pondera la puntualidad así de una forma excesiva y los procesos de trabajo y bueno, y los objetivos y la calidad y el vínculo personal y todo eso, para mí relegado. Es difícil entrar, es difícil y si tú después te fijas, no sé, yo creo que por ahí yo no conozco el gremio este y todo, pero para mí tendría que ser todo como mucho más mezclado.

— Ya. **¿Hay alguna conexión del Carnaval con la localidad entendida como lo estamos hablando ahora más mezclado?**

55 - ¿Cómo es la pregunta?

— **La conexión con la localidad, o sea, el Carnaval con la sociedad local de la ciudad entendida no sólo como alemanes, que aunque sean los organizadores, los que tengan el poder y tal. ¿Hay alguna relación con esta sociedad desde el Carnaval, que actualmente sea importante?**

56 - Yo creo que es súper importante que exista el Carnaval, tenemos muchas críticas pero son críticas que yo las entiendo que no sé, como más que uno tiene que situarse desde fuera y poder ser autocrítico. No estoy criticando, estoy siendo autocrítico. O sea, mis críticas van apuntadas hacia las necesidades que este proyecto siga vigente, se mantenga, porque me parece que son los últimos proyectos de esta índole que hay en Berlín, de los espacios públicos. Creo que se ha ido perdiendo, Berlín se ha puesto más cara la ciudad, hay mucho turismo, un montón de desarrollos que tenía, y creo que esto es uno de los espacios que todavía se conservan, parece excelente que exista y me parece que sí es un refugio y a su vez es una forma digamos que tenga esta magnitud, es una forma también como de plantar bandera y decir: “acá estamos”. Y me parece que representa la sociedad, y creo que toda la gente que yo conozco se alegra de que exista, no sé, para mi gusto se alegra demasiado, no entiendo mucho esto, pero qué bueno, o sea, es como que “buaah, el Carnaval, el Carnaval de las Culturas”. Y bueno. Pero sí y no, o sea, a mí me interesa por otros motivos, no sé, si no te gusta mucho salir de fiesta, chupar y comer...

— **¿Crees que el Carnaval es una plataforma para como comentábamos... comunicar los valores culturales y tradicionales de toda esa cultura que convive en la ciudad o esto es una cosa que se hacía antes y ahora ya no es así?**

57 - Una plataforma, yo creo que es una plataforma. O sea, es eso. Sí, por eso nos interesó tanto, digamos, el momento que nos llamaron a ver si queremos hacerlo. Sí, marcha de alguna manera cierta imagen en lo que... Sí, marcha una imagen totalmente de lo que es..., nuestro escenario de lo que es Latinoamérica o la inmigración latinoamericana, también es eso, una forma de presentarse y también un poco de presentar Berlín, como viene mucha gente de afuera de Berlín y a esa gente también le puedes mostrar un poco lo que está pasando en Berlín y de alguna manera harán reflexionar a más de uno.

— **¿Tu escenario, representa entonces la situación latinoamericana a Berlín y de Berlín a la gente que viene de fuera?**

58 - Sí, yo creo que funciona a través de un mecanismo que la gente viene a divertirse, es gratis, aquí la gente se pone contenta porque no tiene que pagar por cultura. Entonces se puede gastar la plata en alcohol, se emborrachan, se ponen contentos, la pasan bien con las bandas y después qué bueno que en Berlín se puede hacer esto todavía, entonces qué buena ciudad, qué interesante y alguno que otro pensará: “bueno, qué interesante estos grupos y todas estas cosas y que las podamos vivir y que sean de Berlín y sí”. Creo que es un poco como muy simplificado como yo pienso que..., como que una gente o mucha gente le..., o lo que yo sé porque charlo menos.

— **¿Entonces de qué sois partidarios vosotros?**

59 - Sí, nosotros somos partidarios, digamos, de construir algo como juntos, o sea, que no sea justamente un gueto al lado del otro, un minigueto al lado del otro, sino que sea, no sé, que esto genere un surgimiento de nuevas formas.

— **Por lo tanto, ¿crees que tu escenario dentro de lo que es el Carnaval puede ayudar a construir esto?**

60 - Es nuestra intención, ¿no?, o sea, desde que empezamos fue nuestra intención eso.

— **¿Y funciona? ¿Has visto índice de conseguir esto o no, por ahora es demasiado temprano?**

61 - No, yo tengo la esperanza de que sí funciona, me parece que ya en el momento en que le das un espacio en el escenario no significa lo que van a cobrar de plata sino que tiene que ver bastante con que estás dando el reconocimiento a un proyecto, y como nosotros hemos acentuado bastante esto creo que de alguna manera está funcionando, porque ya para esta gente que está trabajando y viéndolo, eso sin intenciones quizá tan políticas, sino que lo está viviendo, se siente como reconocidos y luego hemos observado que hay, es un escenario que funciona muy bien, si bien claro, obviamente tenemos ventaja porque el latino siempre ya tiene una connotación como muy de fiesta y pasarla bien, ya viene mucha gente a nuestro escenario, igual la gente sigue viniendo. Y creo que entonces en ese sentido funciona, ahora no hemos hecho nunca realmente un análisis más profundo con los actores digamos, público, con... Y eso nos gustaría que se pudiese hacer, pero claro, todos nosotros tenemos que trabajar para vivir y no hay capacidad, o sea, si a mí me dicen: “hacemos un estudio en este área”, o si dicen: “bueno, vamos a delegar ese presupuesto para investigar esto”, me encantaría, sería buenísimo.

— **A lo mejor lo conseguimos algún día.**

62 - Ojalá.

— **¿Crees que lo que representáis en tu escenario crea un impacto? ¿Estáis creando un impacto hacia vuestra audiencia?**

63 - Sí, claro, al principio fue un poco violento quizás, porque no solamente digamos no nos opusimos a eso, sino que trajimos un par de artistas más experimentales y que destruían la música. O sea, personajes. Hubo gente que nos reíamos nosotros, claro, nosotros observamos todo el tiempo y veíamos las caras de la gente, ¿no? Y la gente que no lo podía creer, muy cercana dijo: “no puedo creer que este artista se esté presentado”, demasiado electro experimental así como sicodélica, una cosa, sí, que puede llegar a ser también provocativa, y unas cosas más.

O sea, y todos los años tenemos algunas que otras bandas que desentonan a propósito.

— **Pero todo esto crea un impacto directo a vuestra audiencia. ¿Cómo lo ves?**

64 - Yo creo que sí, sí, bueno, creo que un poquito lo que ha pasado es que el ambiente de la salsa y el merengue, y etcétera, se ha trasladado más a los

puestos de este tipo de música, aunque volvemos a traer salsa, el escenario..., ya el año pasado hubo todos los días por lo menos una banda de salsa, este año hasta debería haber más, porque el foco de este año es el folclore contemporáneo ya directamente, o sea, no eran formas de interpretar ritmos folclóricos, cuál es salsa. Nosotros lo que no vamos a presentar los típicos grupos que tocan en los cover de las canciones conocidas, sino que son gente que está experimentando en el género, o que viene de afuera y toca de una manera diferente y funciona, pero bueno sí, yo creo que es más a nivel estético y de valores que hay ciertos grupos que ya no nos perdonó lo que hicimos, pero de todas maneras esa es la gente que tiene todos los fines de semana en Berlín salsotecas, es un ambiente que está muy presente, y comercialmente está muy presente. Entonces no nos preocupa tanto, no nos parece que ellos no tienen su espacio en la ciudad, nos parece más importante darle espacio a los que por ahí no tienen tantas salidas en la ciudad, porque la salsa es algo que funciona, mucha gente que paga bastante por ir a ver un grupo de salsa o ir a bailarlo, etcétera, y bueno, después nosotros acabamos de presentar los grupos que son más experimentales, son algo nuevo y tocan por ahí en un sótano, en donde no hay entrada o tocan por un euro que pone cada persona que viene a escucharlos, y que necesitan este espacio, este reconocimiento.

— **Por tanto este reconocimiento es importante el impacto en sus carreras profesionales, ¿puede ser?**

65 - Sí...s bueno, a nosotros nos interesaría que esto también, y tratamos también de transmitirlo, de que las mismas bandas que hoy en día dejamos un espacio, que reflexionen lo que esto significa para las bandas que vienen luego detrás de ellos, tratamos un poquito de sensibilizarlos un poco, esto que estamos haciendo no se, les pase a ellos y no a una banda consagrada, en cuanto a cierta soledad cultural, y tratamos de que no sean tan egoístas el día de mañana. Igual lo tienes y no pueden hacer nada, pero más de uno igual se pensará: “ok, yo ya estuve acá”. No se repiten las bandas en nuestro escenario, de un año al otro las repetimos.

— **No son las mismas, no puede haber una que repita.**

66 - No, no, no.

— **Pero al cabo de los años sí.**

67 - Sí, pero tratamos de rotarlas lo más posible, o sea, de que si una banda ya estuvo y aunque el año siguiente no se repitió el segundo año sí surge una del mismo estilo similar que se presente primero la que no tuvo.

— **Ok. Y aparte de tu escenario, ¿hay otros escenarios?**

68 - Sí.

— **¿Tú crees que la representación de las distintas culturas, desde un punto de vista más contemporáneo, o más folklórico lleva a esta sociedad berlinesa, una muestra de la tradicionalidad de las distintas culturas conviviendo en la ciudad?**

69 - Yo creo que sí, creo que lo que quizá tal vez de mi escenario creo que está sucediendo en los otros escenarios, no sé, viene de una..., tiene ideas diferentes, lo que estamos llevando a los escenarios. Por ello lamento un poco que tengamos

muy poco diálogo entre nosotros y que no se disfruta más, pero a nivel..., bueno sí, a nivel más evaluativo de contenidos, de lo que significa, estar presentado tal o cual banda y qué significa para la ciudad y para el proyecto. Escucharlas como más técnico, logísticas, administrativas las que tenemos. Lamento un poco eso pero la sensación que yo tengo de también..., yo salgo a pasear en el Carnaval y veo los otros escenarios, qué es lo que está pasando, a pesar que no puedo dedicarle mucho tiempo, veo las bandas, a veces las escucho en Internet, a ver quién las está presentando, a veces no, quizás demasiado poco, me gustaría ponerle más atención. Pero creo que sí, creo que lo que nosotros estamos haciendo ,lo están haciendo otros escenarios, y el desfile, el desfile es fuertísimo lo que significa, ese desfile yo sólo diría que es mucho más que los escenarios, El escenario..., bueno, hay otros festivales que también sean pagos o no, es mucho más particular, sí, están ciento y pico de carrozas que desfilan, que un escenario con música.

— **¿Crees que podríamos hablar de un impacto cultural en eso, tu escenario con el desfile con sus representaciones latinas?, ¿Puede generar un impacto, que podemos hablar, no que sea un impacto cultural?**

70 - Claro, yo creo que muestras mucho la idea del impacto, como, el impacto que genera un concierto, escenario..., lo contrario del impacto sería como que pasa desapercibido, ¿no?

— **Exacto, sí.**

71 - Y yo creo que sí tiene su rol, tiene su impacto de alguna manera, creo que para muchos igual debe pasar desapercibido, que son los que no vienen o los que no están muy ligados a esto, pero creo que sí, que tiene un impacto que es bastante grande, porque de todas maneras los medios lo toman y llegan, o sea, todo el mundo sabe que existe el Carnaval de las Culturas, que es en Berlín, aunque no vayan a participar saben que existe, yo es que creo que ya son impactos, o sea, que algo generan.

Lo que yo lamento un poquito es que hay mucha gente, bueno, se ha convertido en un lugar que viene mucha gente a beber y quizás sobre el final de cada día de recitales hay como..., hay grescas, hay como muchas peleas y de pandillas así, y tiene que intervenir la policía, o sea, que eso antes no era y ahora se han puesto como un poco pesaditos, entonces claro, nosotros sabemos que la Dirección del proyecto está preocupada con esto, qué significa, cómo hay que manejarlo para que tenga que intervenir lo menos posible la policía, porque está digamos..., la idea es que sea un espacio pacífico. Y eso no sé, no sabemos si esto de repente significa que el único impacto es que es un espacio para que de repente venga gente y como los estadios de fútbol .

— **Como audiencia, alguna vez habrás ido antes de participar en el Carnaval o en algún escenario.**

72 - Sí, sí, claro.

— **Si tú vas al escenario donde ponen la música más africana, por ejemplo, o miras los grupos africanos. ¿recibes algún tipo de transmisión o de información que si no lo hubieras visto...?**

73 - Ah, sí, claro, pero muchísimo. O sea, te llega países empiezas a escuchar y te preguntas si esto te gusta, no te gusta, qué significa, qué vida tendrá esta gente, de dónde vendrá. Sí te pasa, este ritmo que paralelo hay entre ritmo y

paralelismo entre este ritmo y de donde yo vengo.

— **¿Alguna vez te ha pasado de recordar lo que tú has visto en el Carnaval cuando te has encontrado, has conocido a alguna persona de ese continente?.**

74 - Me acerca de una manera a esa persona haber percibido algo con su cultura sí me acerca, me sensibiliza, te acerca de una manera, tengo un elemento. Quizás a veces ni siquiera tanto por lo que vea ahí sino porque eso alimenta mi curiosidad y por ahí de repente buscaré algo en Internet para bajarme gratis o iré a buscar un concierto de ese estilo de música que se haga después posteriormente en la ciudad. Sí, tienen mucho impacto.

— **¿Esto lo podrías considerar como impacto cultural? ¿Lo entenderías como impacto cultural o cómo lo entenderías?**

75 - Sociocultural porque bueno, creo que es el impacto que sucede a nivel individual, o sea, psíquico, social porque ves ya muchas personas en conjunto y cultural porque sucede a través de una esfera cultural.

— **Bueno, terminamos aquí. Muchas gracias**

76 - Hace frío...

— **Voy a cerrar esto.**

6. Transcripció de la entrevista amb Nubia Ramírez

Entrevistat: Nubia Ramírez
Entrevistadora: Alba Colombo
Lloc i data de la entrevista: Berlín, 16.03.2011
Codi de la entrevista: Nub1603

- **Desde tu punto de vista, ¿qué es el Carnaval de las Culturas para ti?**

0 -Eso personal, qué es para mí.

— **Sí.**

1 - Es un ritual, con mis raíces, con mis emociones. Mira, me emociono, es un ritual y me sale, ahora me lo pienso, que es un ritual, siempre he dicho es una fiesta, la alegría del..., pero para mí personalmente son más que eso, es un ritual, me enamoro del proyecto, busco un tema, tengo..., muchas veces cuando ya estoy trabajando este tema digo: “ese es el tema, es el próximo”, que eso me parece muy chistoso y siempre me viene con imágenes, qué me gustaría haber pintado en la calle, esto también para mí es una pintura ambulante, una pintura tridimensional.

— **¿Qué especificidades ves, por ejemplo, en el Carnaval de las Culturas de Berlín que sea distinto de otro tipo de carnavales?**

2 - Los otros son religiosos.

— **¿Y este no?**

3- No, es de culturas.

— **¿Y qué significa un carnaval de culturas para ti?**

4 - El encuentro de diferentes, de gente de diferentes orígenes, eso. Independiente de sus creencias religiosas, independiente de sus políticas, independiente de sus cosas, es un encuentro de...

— **¿Y que decías que los otros son religiosos, en qué sentido?**

5 - Sí, el carnaval es..., el carnaval del mundo, como le digo yo a ese, es antes de la Cuaresma o antes del Miércoles de Ceniza, eso tiene que ver con el cristianismo, ¿no?

— **¿por qué crees que se crea un Carnaval de las Culturas, este sentido que no sea religioso y de exponer culturas en Berlín?**

6 - Por lo cosmopolita que es Berlín me puedo imaginar, que inicialmente el Carnaval de las Culturas lo organizaron unos grupos aquí brasileños, ellos por su amor propio y sus ganas de carnaval, hicieron aquí en un desfile que daba la vuelta a la manzana y ahí nació el carnaval, de la necesidad de los extranjeros de tener su espacio para expresarse, pienso yo, ahí no estaba hecho todavía, ahora tiene que ir en el carnaval, es hoy.

— **¿Cuándo empezaste?**

7 - En el 2000. Y en el 2001 no participé, no tenía grupo, me llamaron, mi maestro de pintura que estaba viviendo aquí casualmente me llamó para que hiciera taller a la Comparsa Colombia, ganamos y de allí al próximo año no me llamó porque crearon, es diferente en ese sentido, claro, yo ya había crecido. Entonces no me llamó, estuvo un poco antipático, de manera que dije: "me armo mi grupo". Y al 2002 empecé con la Comparsa Chamanes.

— **¿Qué significa, que hay otro grupo colombiano o participando o no?**

8 - Ahorita mismo no, no, miento, ahorita mismo sí, ahorita, ay no sé cómo se llama, es que no sé si se llama así, 200 años de Independencia de Colombia. Creo que no se llama así, el año pasado participaron por primera vez. pero cuando yo entré habíamos tres grupos colombianos, todos en este mismo escenario, eso fue muy bonito. Eso fue curioso, un grupo del Caribe, yo soy del Sur, entonces también tenemos distintas maneras de ver el carnaval. Ellos apuntan, ellos tienen..., un día empieza el Carnaval a las cinco de la mañana o no sé qué con una alborada, y con disparos y con tal, pero luego hay un día en que las mujeres le cortan la..., es que no me lo sé, pero no sé cuál es el día, pero hay un día que las mujeres le pueden cortar la corbata a los hombres, entonces ellos se ponen corbatas para que ellas les corten.

— **Para que les corten.**

9 - Sí. No sé qué más significado, tiene un significado, está lleno de

significados.

— **¿Qué haces durante antes y después del Carnaval?**

10 - Normalmente decido el tema, escribo sobre él, escribo menos en qué sentido lo quiero llevar, igualmente para el Carnaval hay que presentar un texto. Qué se hace. Yo creo que lo llevo bastante concreto. Corto y limpio te daré una copia esta vez.

— **Y proponiendo el tema.**

11 - Sí, mira, allí ya hay un poquito dictadora. Yo he sido el tema sola. Al comienzo intenté que las personas lo hiciéramos, pero es muy difícil porque quiero presentar una idea concreta y clara entonces luego no. Lo que sí permito es que después de que he decidido color y tema, qué colores vamos a usar, ahí sí le digo: “haga lo que quiera con esa idea”, porque todo va a entrar en el conjunto. Aunque no me pego mucho a una línea uniforme, no hago uniformes.

Luego hay muchas cosas para los trajes y para los tocados y esto que sale ya en el camino: “uy, mira qué experimento y mira qué bonito me ha salido”, pues vamos a investigar por ahí. Investigación de materiales es para mí una goma, siempre ando curioseando cómo funciona, cómo funciona barato, eso sí, tiene que ser barato y colorido impactante.

— **. ¿Cómo financiáis el grupo?**

12 - Bonita pregunta, eso es muy difícil. Tengo un marido que está..., y me ayuda normalmente, él no tiene mucho, pero 500 euros para el Carnaval me da, que eso es bastante, y luego un poquito allí, un poquito allá, es difícil, los participantes a veces tienen que dar 20 euros o algo. Mi tiempo, nada mi tiempo es regalado, es amor al arte, pura pasión.

— **¿No hay forma de organizar, por ejemplo, otros sponsors como tu marido u otros, gente que pueda dar dinero o...?**

13 - Difícil, bueno, ahora tenemos otro chico que nos da un poquito, 100 o..., y dos años tuvimos una empresa que nos daba, pero no sé, es muy difícil, sabes que los alemanes tienen fama de tacaños, pues las firmas son iguales. es muy difícil y es una pena que no sé, yo siempre digo: “ay, será esta vez la última”, peor es que ya estoy dentro y no puedo salirme así por así, es que no hay plata, yo un año en el 2005, creo que fue, no teníamos dinero para telas ni nada. Salimos casi desnudos. Tenía el maquillaje del año que me había quedado del año anterior. Calculé y les dije: “chicas, el maquillaje alcanza”, y lo que había por ahí para hacernos cosas en al cabeza.

— **Ya.**

14 - Pintarse..., que no lo vuelvo a hacer.

— **Ya, frío también.**

15 - Ahora ya, ese año no se hizo sólo, pero no miento, fue en el 2003, yo estaba prácticamente recién llegada, ahora ya soy de aquí, ¿no? Ya me conocen.

— **¿Cuánta gente sois en el grupo?**

16 - Hay un grupo que hemos trabajado, que comenzamos Los Dos Tambores, los, ellos son entre 15, 20, 25, hay años con suerte porque a veces están fuera estudiando. Estos chicos formaron su grupo paralelo a la comparsa y nos hemos hecho juntos. Luego tengo un grupo de amigos que somos más o menos 35, vienen también, y luego el amigo del amigo, el que encuentre. Que muchas me he encontrado a gente española para hacer carnaval, porque era el intercambio que hay aquí, porque saben que es carnaval.

También es muy gracioso, yo he hecho todo lo posible porque participen berlineses, otros amigos, conozco mucha más gente aquí, que siempre me dicen: "sí, el próximo año", pero son alemanes. Luego me dicen: "es que yo no sé bailar". Ellos son duros, del, ellos son difíciles.

— Y entonces los grupos, por ejemplo, antes hablábamos que el grupo, la Comparsa Chamanes es una comparsa básicamente colombiana, claro.

17 - Mezclada.

— Claro, entonces ahora es lo que estaba viendo, que si participan amigos de amigos o esos chicos Tromel que...

18 - La mía es mezclada, sí.

— Claro, pero ¿hay otras personas de Colombia que también participan en el grupo?

18 - Ah, sí, sí, hay tres, cuatro personas más.

— ¿Y en los otros grupos también?

19 - Otros años ha habido de pronto unos dos o tres más, pero no, yo sé que hay grupos que dicen: "sólo los tapa nabos". Esto yo no puedo nunca, no, no.

— ¿Porque no crees que sea la filosofía de tu grupo o por qué?

20 - Porque estoy viviendo en Berlín. No, sí, eso mejor, no en la filosofía de mi grupo. Yo, a mí no me gustan las fronteras, eso ha sido una cosa de nunca, a mí las fronteras me parecen muy terribles, y no puedo ponerle: "estamos en Berlín y estamos viviendo multiculti...", como dicen, estamos viviendo con gente de todas partes.

Otra cosa es que yo nunca toco solamente temas colombianos, también, entonces por ahí tampoco por ahí se me iría por otro camino mis ideas, yo no quiero encerrar, eso soy casi... Y otra cosa es que yo no soy folclorista, me gusta, lo veo y todo, peor yo no soy folclorista. Entonces eso me ataría las alas.

— ¿Entonces cómo defines el grupo de Chamanes tú, la Comparsa Chamanes?

21 - Mira, la semana pasada me tocó hacer un pequeño texto para nuestra web site, somos un grupo mezclado, es un grupo mezclado con personas de diferentes orígenes, sociales y culturales, que buscamos cómo la vida sea más bonita, cómo decorar los días.

— Qué bonito.

22 - E integración, por supuesto esa ha sido... Aunque no lo creas, al comienzo tuve muchísimos amigos y luego tengo como que..., y dije: “nada, yo voy a vivir aquí”, entonces tengo que acercarme a esta gente, ¿no?, que de alguna manera es tan diferente. Eso es una incógnita.

— **¿Y crees que para ti el Carnaval ayudó a hacer eso?**

23 - Sí, en el tiempo del taller, ese es un tiempo bellissimo para mí. Ahora estoy todavía sola, esta vez no hemos tardado un poco por los sponsors y porque esta vez dice: “hemos organizado por fin un trailer”.

— **Entonces se hace el tema, después se hace la producción de todo, que es estas obras del taller, y después qué hay que hacer más.**

24 - Ahorita vamos a hacer producción, ahorita vengo, estoy yo primero y luego viene la gente sábados y domingos, cuando quieran, cuando pueden hacemos ensayos de coreografía.

— **¿Cuántas eran las personas que participan en la Comparsa?**

25 - Eran 25 y el año pasado vinieron 30 de Polonia, hace dos años que se invitaron entre ellas para que vinieran, entonces éramos 115, algo así.

— **Era mucha gente, eh.**

26 - Sí, casi me muero.

— **Para hacer los trajes y todo. Mucho trabajo.**

27 - Sí, y ellas venían a ensayar, a probarse los trajes, entonces dije: “no más, así...”.

— **Se hace toda la producción manual.**

28 - Los ensayos, las manualidades, ensayos.

— **¿Qué vínculos hay con la organización del Festival, del Carnaval?**

29 - Hay un plan de termines, nos encontramos ¿cuántas veces en el año, cinco veces? Ahorita pasó uno al martes. Sí.

— **¿Y cómo se hace, por ejemplo, la coordinación de la...?, como comentabas antes, del coche, de la música.**

30 - Nosotras esto, ahora está mi esposo, mi Clemens, él se encarga de esta cosa. Hay que alquilar un auto por este tiempo, se tiene que ir avisando para reservarlo, este año no hemos reservado, yo creo que no vamos a hacer autos grandes porque no hay dinero, se me han ido los sponsors entonces...

Ah, esta cosa también, hago la idea completa, más o menos que se pueda fragmentar, que si en un momento dado no hay plata entonces quitamos esto. Vamos a salir, vamos a salir, vamos a salir, eso lo tenemos claro todos.

— **Pero en función de cómo y qué cantidad y esto...**

31 - Esto no, luego sé que trajes y esto va, reciclamos, tengo telas recicladas,

tengo materias, esa es otra cosa. Clemens hace escenografías para fotografía y tal y de allí me queda..., el material que se pueda rescatar, porque sabes una cosa, que hay muchas cosas bellísimas y muy buenas de todos estos y hay que votarlas porque se usaron para ese comercial, para esta firma y entonces hay que votarla, con el dolor del alma, yo me muero, yo me retuerzo, yo decidí que ya no miro más eso, porque yo viendo que llevan a la basura unas cantidades, figúrate de, y yo diciéndole: "mire, yo cojo la motosierra y las dejo por otra vez para podérmelas llevar". "No, no, no, se va para la basura". Entonces lo que podemos reciclar es cosas que no tienen personalidad todavía.

— **Claro, bueno...**

32 - La esta de cultura bueno, tengo el taller, que esa es una cosa que yo soy de las que menos puedo protestar. Pero lo que yo sí sé es que la ciudad se beneficia con el Carnaval de las Culturas.

— **¿En qué sentido?**

33 - Turístico, ellos especulan con eso, no sé si en verdad, la verdad es que en el desfile sale mucha gente, pero Berlín es una ciudad de 3 millones de habitantes, o sea, que salgan 800.000 no me extraña tanto, no pienso que todos sean turismo, pero sí es que hay turismo con esto.

— **¿Crees que la imagen de la ciudad cambia a través del Carnaval?**

34 - Sí, la hace más amable. Yo creo, ¿no?

— **Para los turistas, pero ¿y para la gente que vive del...?**

35 - De aquí también claro. Y por fin tienen a los extranjeros una carita buena que presentar, ¿no?

— **¿Entonces para ti personalmente qué serían los objetivos del Carnaval?**

36 - No sé, mira. Yo siempre he creído que es una expresión cultural de una ciudad, independiente ahorita mismo de que seamos extranjeros o no pertenecemos a esta sociedad y lo que producimos lo estamos produciendo aquí, o sea, que es una respuesta de un ambiente de..., son regalos para Berlín, ¿cierto o no?

Pero hay una cosa, yo no sé si es que se me ha pegado el pesimismo alemán, pero yo creo que el carnaval no va a tener buen fin aquí, si sigue así como va.

— **¿Por qué?**

37 - Porque no hay apoyo a los artistas. Yo conozco muchos que ya no hacen al Carnaval. La gente que conocí cuando entré la única que sobrevivo soy yo, pero se fueron.

— **¿Por qué?**

38 - Porque no puedes trabajar sin ni un peso, ¿no?, ni uno, es que ni siquiera sin materiales. Entonces eso, lo que yo veo es que puede caer en decadencia, porque todas las veces nos vamos a ir casi como..., no hay, no hay. Y bueno, otra

vez digo: sin presunciones, yo soy creativa y puedo convertir basura en objetos, pero hay grupos que no, que necesitan sus lentejuelas y sus plumas, para poder expresar su arte, y eso no lo tienen. Y bueno, es ilusorio, yo estoy trabajando para el Carnaval tres meses y no para conseguirme un tiquete para irme a bailar en el carnaval en Colombia, por ejemplo, es un poquito irónico.

— **Ya. ¿Entonces para ti cuáles serían los impulsos que tiene el Carnaval o los impulsos que te hacen participar en él?**

39 - Para mí es personal, netamente personal, es mi pasión.

— **¿Crees que el Carnaval tiene algún impulso, alguna estrategia social o política, tiene algún...?**

40 - Ahora que lo dices, porque he estado preguntándome cómo y por qué lado me meto con las mujeres de la esta de cultura para decirles lo que yo veo. Yo no he encontrado el agua no para que no se sientan criticadas, pero tengo que encontrarlo, porque a mí me da mucho pesar que no vaya a acabar, que se vuelva feo.

— **¿Fecho porque no haya...?**

41 - Sí, porque no hay más interés de los artistas para mostrar cosas, que se vuelva simplemente una fiesta. Yo estuve en un carnaval en Suiza de los extranjeros, como dicen ellos, qué fiesta más fea, perdóname, todos los latinos borrachos. ¿Tú conoces ese fenómeno? Yo salí asustada de la fiesta, entonces pensé mucho en el Carnaval porque era más o menos pensada así. Pues mira, que ese carnaval se acabó y el de Hamburgo se acabó.

— **Por eso te preguntaba. ¿Tú crees que hay alguna estrategia social detrás del Carnaval?, o sea el hecho de crear un carnaval de las culturas.**

42 - No, ahora pienso que me voy a averiguar por qué fue. Lo que yo sé es que al comienzo lo hicieron los brasileños y unos africanos creo, y luego llegaron a organizarlo y a volverlo oficial. Pero la verdad al comienzo estaba muy bravo. Yo cuando entré a hacer carnaval estaban muy bravos, unos hombres que no recuerdo quiénes son, que me dijeron que les habían robado el carnaval, que les habían quitado su idea, porque claro, se volvió una institución alemana. Yo nunca más, yo no quise ahondar en la cosa, yo conocí el carnaval ya así organizado pero sí. Y una cosa que yo pienso es que el Carnaval necesita dirigentes carnavaleros, no oficinistas. Yo, bueno, de pronto un buen carnavalero puede ser también oficinista dirigente, pero que tenga más la visión de lo que es el espectáculo, ¿no?

— **Exacto, ¿lo hacen por algún objetivo?**

43 - Mira, lo que yo te diga de verdad cuál fue el objetivo no. Lo único que me ocurre así de chiste es para poner orden, que me puedo imaginar que es que hasta me río, porque me puedo imaginar que fue eso, “uy, se nos va a desordenar la casa con estos desordenados extranjeros”, me puedo imaginar. Voy a averiguarlo.

— **¿Tú crees que el Carnaval de las Culturas tiene un impacto sobre esta localidad, sobre estos grupos de...?**

44 - Yo creo que sí, negativo también. Pero yo pienso que positivo ha habido, ha hecho de que muchos digan: “ahí están los extranjeros”, hagan algo. Y la verdad es que hay un grupo de gente que sale a ver Carnaval, pero hay un grupo grande de alemanes que no quieren ni oír de eso, les parece muy poca. Los pseudo intelectuales eso les parece muy poca cultura.

— **¿Y qué tipo de impactos son estos?, que dices que existen.**

45 - A ver, una cosa positiva es que de alguna manera se sepa que en un país remoto esta gente también se puede expresar artísticamente, porque hay cosas también muy lindas, hay cosas bellísimas. Esto positivo, y la otra negativo es que no vean borrachos en el Carnaval embarrándola la fiesta .

— **Claro.**

46 - Mira, una cosa que a mí me parece muy bonita y esto también es otra vez del grupo es que..., mi esposo se volvió carnavalero, él es carpintero entonces te imaginas el Wagen que yo tengo siempre, que esa es otra cosa. Y me inventé un vestido donde los escondo debajo del vestido.

Eso me ha parecido muy bonito, que ha habido una cercanía, una cosa es que con los alemanes las relaciones son lentas, uno no es el mejor amigo de un alemán después de una fiesta. Entonces es lento, lento, y volverle a contar, y volver a cogerlo con tiempo. Pero de todos modos yo creo que en diez años que llevamos he logrado hacer un grupo de alemanes que ahora entre ellos mismos.

— **Por lo tanto uno de los impactos que podría ser en relación a tu experiencia con el Carnaval, esta relación social que has creado al lado de la Comparsa Chamanes.**

47 - Sí, sí, y veo grupos que tienen también sus integrantes. Aun, los peruanos, por ejemplo, esa es otra cosa, yo no puedo decir que mi grupo, como ellos, que dicen que sean sólo los peruanos, uno de ellos está casado con una alemana. ¿Cómo le decimos a ella?, “tú disfrázate de peruana”. No, ¿no? Y eso es casi todos, casi todas las personas que participan, los extranjeros estamos enredados con un nacional. entonces claro, aumentaron, mejorar esas relaciones, ¿no?

— **Integrar desde los extranjeros hacia la cultura local, pero entender la cultura extranjera, que lleva el extranjero en su mochila, ¿no?, para la sociedad local, ¿sí?**

48 - Sí, más o menos así. Esto también es gracioso cuando, aunque los alemanes son muy respetuosos, ¿no?, pero de todos modos cuando llegas con una idea a veces súper loca, esa no tiene nacionalidad, ellos la aceptan y se ríen porque ellos creen..., “ah, es colombiana”. Esto me da mucha risa, porque a veces es una idea absurda, nada más. “Ella es así”. Claro, yo me vine muy vieja acá ya, yo me vine muy hecha ya, ¿no? Yo llegué aquí con 38 años, entonces sí. Pero mis hijos están aquí, ya llegaron grandes también, y sí, mi hijo es increíblemente nativo. Casi le tengo que dar con el palito para que baje.

— **¿Tú crees que comentaste que el Carnaval mejora la imagen de la ciudad.**

49 - Yo creo que sí, es más amable como...

— **¿Tú crees que ayuda a entender también a las culturas participantes, o sea, a los grupos que demuestran estas...?**

50 - A conocer un poco sí, o a conocer símbolos o a...

— **¿A aumentar el interés?**

51 - Sí, a mí personalmente los mongoles en carnaval me encantan. Son unos hombres salidos de una revista de estas de..., con unos músculos, con unos... o los violetas. Bueno, yo nunca había visto tanta gente de tantos colores en mi vida, ¿no? Los de Sri Lanka o de por allá, qué bonitos, qué raro.

— **¿Y tú crees que también puede haber este intercambio cultural, no?**

52 - Yo pienso que sí, claro, como les hacen simpatía ya no hay frontera, como que hay una frontera que se va porque estamos haciendo como un carnaval, entonces eso allí. Y cuando estamos en el desfile o algo que ves a alguien, que pasa algo, eso es como si fueras de tu grupo. Allí sí, sí, como que todo se hace en un mismo bando.

— **¿Y tú crees que a lo mejor hay alguna cosa, algún símbolo, alguna práctica tradicional o cultural que expresan alguno de estos grupos que dice “ah, esto me interesa, voy a ver si lo puedo arreglar”?**

53 El chamán de..., hay un chamán africano que es la hora que todavía no sé, porque siempre digo que el próximo año sí hablo con él. Él sale siempre igualito, él es un chamán africano y de verdad es un chamán. Y por él me fui yo a averiguar también de los chamanes africanos, porque mi tema, nos llamamos chamanes, pero la idea era el primer grupo, la primera vez, el chamanismo que era el tema y luego nos quedamos con el nombre, pero sí, claro. Y hay cosas que uno decía. “¿de dónde vienen?, ¿qué es eso?”. Sí, interés, despierta interés.

— **Vale, más preguntas no tengo, yo no sé si tú quieres añadir alguna cosa.**

54 - Charlemos y lo que te sirva lo...

— **Claro, tu profesión. ¿Y estudiaste artes plásticas?**

55 - Sí.

— **¿En Colombia?**

56 - Sí.

— **¿Y te puedo preguntar cuántos años tienes?**

57 - Sí, muchos, 51.

— **ok. Pues muchas gracias.**

Annex 3. Criteris de selecció dels indicadors

Els criteris de selecció de les variables independents s'ha fet a través de l'anàlisi de les terminologies i agrupacions de dades que proposen els organismes estadístics tant locals, nacionals com internacionals. En aquest sentit s'han consultat les bases de dades estadístiques i les codificacions que proposen organismes com l'IDESCAT⁴⁶², el INE⁴⁶³, DESTATIS⁴⁶⁴, STATISTIK⁴⁶⁵, la UNESCO⁴⁶⁶, la OECD⁴⁶⁷ i EUROSTAT⁴⁶⁸.

S'han considerat organismes tant locals com nacionals, d'Espanya com d'Alemanya, pera poder accedir a una comparativa del que proposen a cada nivell. També s'ha volgut observar quin són els paràmetres exposats a nivell internacional per organismes macro estatals per així identificar què és el que es proposa a nivell europeu.

Seguidament s'observa quines són les propostes d'alguns d'aquests organismes pel que fa a variables independents com l'edat i l'educació entre d'altres.

Edat

L'IDESCAT agrupa les edats de la població, a les estadístiques sobre l'estructura de la població, de la següent manera. Primer proposen una descripció de la població en funció de l'edat i el gènere, on es pot observar que els grups d'edat van des del 0 als 95 anys i més, i es divideixen entre grups a través d'un interval de 4 anys. Pel que a l'anàlisi d'altres variables relacionades amb l'edat dins de les gràfiques d'anàlisi de la població, trobem que plantegen el que ells anomenen "grans grups d'edat". Es tracte de tres grups d'edat amb un interval molt més ampli (0-14 anys, 15-64 anys i 65 anys i més). Però els grups d'edat estandarditzats que es faran servir a la resta de gràfiques són cinc grups d'edat que estableixen diferents intervals, 0-15 anys, 16-24 anys, 25-44 anys, 45-64 anys i 65 anys i més.

Per altre banda, el mateix organisme, en el seu plantejament d'anàlisi dels salaris proposa una taula de contingència entre el gènere i els grups d'edat. Aquests els divideix en cinc grups a través d'un interval de 9 anys, el primer es menys de 25 anys i l'últim 55 anys i més. Mentre que pel que fa a les estadístiques sobre el consum cultural, concretament l'assistència al cinema segons grups d'edat, es proposen quatre grups; 15-29 anys, 30-44 anys, 45-64 anys i 65 anys i més.

STATISTIK fa una altra proposta i identifica els grups d'edat, a les estadístiques descriptives de la població de Berlín, en 9 grups d'edat dividint-los en 0-6, 12-18,

⁴⁶² IDESCAT és l'Institut d'Estadística de Catalunya, per més informació es pot consultar: www.idescat.cat (darrera consulta: maig 2011)

⁴⁶³ INE, és el Instituto Nacional de Estadística, per més informació es pot consultar: www.ine.es (darrera consulta: maig 2011)

⁴⁶⁴ DESTATIS és el Statistisches Bundesamt Deutschland, (el departament d'estadística de l'estat alemany), per a més informació es pot consultar a www.destatis.de (darrera consulta: maig 2011)

⁴⁶⁵ STATISTIK, és el departament d'estadística de Berlín i Brandenburg - Amt für Statistik Berlin Brandenburg- per a més informació es pot consultar www.statistik-berlin-brandenburg.de (darrera consulta: maig 2011)

⁴⁶⁶ UNESCO, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, per a més informació es pot consultar www.unesco.org (darrera consulta: maig 2011)

⁴⁶⁷ OECD és la Organization for Economic Co-Operation and Development, per a més informació es pot consultar www.oecd.org (darrera consulta: maig 2011)

⁴⁶⁸ EUROSTAT, és la oficina d'estadística de la Comissió Europea, per a més informació es pot consultar <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> (darrera consulta: maig 2011)

18-25, 25-35, 35-45, 45-55, 55-65, i 65 i més. En aquest cas sorprèn veure que hi ha edats que es repeteixen i algunes edats que no hi apareixen (com els de 7 a 11), per tant no queda clar a quins grups es classifiquen certes edats.

La classificació dels grups d'edat segons DESTATIS en el seu plantejament de mostreig de la població actual alemanya, especifica sis grups d'edat; 0-6, 6-15, 15-25, 25-45, 45-65, i 65 i més. També ens trobem amb el problema de la repetició d'algunes edats en diferents grups.

EUROSTAT a les seves dades estadístiques sobre la població en funció de la edat, també crea sis grups d'edat dividits de la següent manera; 0-14, 15-24, 25-49, 50-64, 65-79, i 80 anys i més. En aquesta divisió és interessant observar que es donen més importància als grups d'edat formats a partir dels 65 anys que en altres organismes, ja que la majoria d'organismes l'últim grup d'edat és a partir dels 65 anys i aquí es crea encara algun grup més, el dels 65-79 i el dels 80 i més.

Després d'observar que la dimensió edat és un aspecte que cada organisme o institució interpreta segons les seves necessitats, ens proposem fer una delimitació en funció dels grups d'edat proposats i en relació a la taula de correlació que està més relacionada amb l'objecte d'estudi d'aquesta tesi. Es a dir en relació a la taula de correlació proposada per l'IDESCAT en relació al consum cultural en funció de la edat.

Nivell d'estudis

L'IDESCAT, tenint en compte que la educació infantil és aquella compresa entre els 0 i el 5 anys i l'ensenyament universitari s'hi inclouen tots els nivells de primer i segon cicle, divideix els nivells l'ensenyament de la següent manera.

Taula A2. Nivells educatius segons IDESCAT

Nº	Nivell
1	educació infantil
2	educació primària
3	educació especial
4	educació secundària
5	ensenyament universitari

Font: pàgina web de l'IDESCAT

STATISTIK planteja una delimitació de diferents nivells d'estudis a les gràfiques estadístiques que planteja en funció de l'anàlisi de la població. Divideix les gràfiques en les *Schulern* (escoles) *Berufbildung* (ensenyament professionalitzador) *Hochschulen* (universitats i escoles superiors tècniques) i també proposa l'ensenyament no reglat.

El 1997 la UNESCO 1997 es va crear el *International Standard Classification of Education- ISCED97*⁴⁶⁹ ja que va aparèixer la necessitat de una classificació estàndard dels sistemes educatius internacionals. Aquesta es la classificació que fa servir l'EUROSTAT així com la OECD, com es pot observar a la seva enquesta sobre la educació en el *Programme for International Student Assessment (PISA)*⁴⁷⁰.

⁴⁶⁹ Per a més informació sobre el ISCED97 de la UNESCO es pot consultar http://www.uis.unesco.org/ev_en.php?ID=3813_201&ID2=DO_TOPIC (darrera consulta: maig 2011)

⁴⁷⁰ Es pot trobar més informació sobre el PISA a www.oecd.org (darrera consulta: maig 2011)

Aquesta classificació proposa sis nivells diferents del procés educatiu. Seguidament s'exposa una taula on es poden veure els nivells proposats i les seves característiques.

Taula A3. Nivells d'estudis proposats pel International Standard Classification of Education- ISCED97

Nivell	Estudis	Edat compresa	Característiques
0	Educació pre-primària	3-5	Pre-escolar - entesa com la fase inicial de l'educació organitzada
1	Educació primària / Primer cicle d'educació bàsica	5-7	Primària – destinats a donar als alumnes una sòlida educació bàsica en lectura, escriptura i aritmètica, juntament amb coneixements elementals d'altres assignatures
2	Primer cicle d'educació secundària / Segon cicle d'educació bàsica	7-14/15	Els continguts d'aquests cicles estan destinats a complementar l'educació bàsica iniciada al nivell 1. En molts països encara que no en tots, l'objectiu principal d'aquest nivell es donen les bases d'una educació continua i un desenvolupament humà, que permetin oferir sistemàticament més oportunitats d'educació.
3	Segon cicle d'educació secundària	S'inicien als 15/16 i tenen una durada màxima de 2 anys	En els països que tenen una educació obligatòria aquest nivell s'iniciaria després de la educació obligatòria. En molts països aquest nivell és més especialitzat que el nivell 2 així com més professional.
4	Educació post secundària no terciària	Aquests programes són entre 2 i 4 anys	Aquest nivell compren generalment aquells programes que des d'un punt de vista internacional uneixen els estudis d'educació secundària a l'educació post secundària. Aquests però no es poden considerar programes a nivell terciari. Alguns exemples serien aquells programes per a alumnes que han acabat el nivell 3 però que volen ingressar al nivell 5.
5	Primer cicle d'educació terciària (no condueix directament una classificació d'estudis avançats)	Aquests programes van de 2 a 6 o més.	Aquest nivell consta de programes terciaris de contingut educatiu més avançat que els dels nivells 3 i 4. Per ingressar es sol exigir haver superat els nivell 3. Els títols dependran dels tipus de programes segons cada nació.
6	Segon cicle d'educació terciària (conduïx a una classificació avançada)	Dependrà de cada estudiant	Aquests programes són d'educació terciària que condueixen a la classificació d'investigació avançada. Aquests programes es basen en investigació i no es besen únicament en cursos.

Font: elaboració pròpia a partir del CINE1997 - UNESCO

Com que la classificació del nivell d'estudis pot ser un aspecte bastant diferent entre els països de procedència dels informants, s'ha considerat que la proposta feta per la UNESCO es la que s'ha d'aplicar a aquesta investigació. Degut a que la procedència dels informants pot ser molt diversa, s'ha plantejant la necessitat de proposar uns indicadors que puguin servir a nivell internacional, per a diferents programes educatius dels diversos països que poden estar representats a l'enquesta.

Com que es considera que la proposta de sis nivells pot generar certa confusió entre els informants s'ha adaptat la proposta de la UNESCO i s'han agrupat alguns nivells. També és considera la possibilitat que hi hagi algú que no tingui estudis, així s'ha afegit la categoria anomenada "sense estudis". Seguidament s'exposa una taula on es proposen els diferents nivells per aquest estudi en relació a les categories i als indicadors dels nivell d'estudis.

Taula A4. Categories i indicadors de nivell d'estudis

Categoria	Indicadors
Sense estudis	No sap llegir o escriure
	Sense estudis
Primaris	Educació primària fins als 14 anys
Secundària	De 14 a 18 anys de grau professionalitzador
Educació secundària post	Programes pon per a poder ingressar a la educació superior
Educació superior	Titulació professional de grau superior
	Titulació universitària primer grau (3anys)
	Titulació universitària segon grau (5anys)
	Titulació universitària tercer grau (doctorats, màsters)

Font: elaboració pròpia

Tanmateix s'ha de tenir en compte que com que l'enquesta es farà en alemany la traducció de la terminologia serà molt important ja que pot portar a mals entesos. Especialment en el cas del nivell d'estudis ja que en llengua alemanya les paraules relacionades amb els estudis són molt específics i s'haurà de trobar terminologia adequada per a no crear confusions.

Annex 4. Impactes comentats pels entrevistats

En aquest annex es pot observar els comentaris que van fer els entrevistats durant les entrevistes en profunditat que han ajudat a concretar i especificar els impactes culturals proposats per a l'anàlisi.

Taula A5. Respostes dels entrevistats sobre els impactes socials i culturals

Nom	Comentari
Ortwin Rau (Director del Yaam, grup participant a la desfilada del KdK)	—Natürlich gibt es die Attraktivität für viele die nicht in Berlin leben oder auch im Ausland leben. Für Künstler ist es eine Attraktion am Karnevalsumzug teilzunehmen und vielleicht auflegen zu dürfen, ja oder auch an Veranstaltungen im Umfeld des Karnevalsumzugs und da geht es ja von Donnerstag Abend bis Montag Abend, wo es sehr vielfältige Veranstaltungen gibt und ähm. Da gibt es natürlich auch die Resonanz, es gibt auch viele Anfragen: „Können wir da teilnehmen, habt ihr für mich 'ne Möglichkeit dran teil zu haben?“. das ist einmal die Strahlkraft innerhalb des künstlerischen Bereichs und dem Kreativraum. Dass Berlin da ein Anzugpunkt ist. Also Publikum auf der einen Seite, Künstler und Gestalter die da von überall herkommen wollen und teilnehmen wollen. das ist ein Aushängschild in mehreren Bereichen, also die Wirtschaftskraft. Dass ist das, was die Politiker wollen und sehen, sind viele involviert die da ein bisschen Geld verdienen. ob das jetzt im gastronomischen Bereich ist oder im Hotelbereich. da gibt es bestimmt viele, die da partizipieren, also, in so einem Highlight. (Ort1503:22) - Ja, also bisher ist es so, dass wir das Gefühl haben, die Leute interessieren sich für uns, die Leute kommen mit, ja, machen Bilder, machen Interviews, interessieren sich für unsere Geschichte, interessieren sich für unsere Zukunft oder für unsere Struktur und unsere Message, die auch nicht immer genau so ist, sondern die ist manchmal auch nur, „wer sind wir“. Wir präsentieren uns und ja, „wir haben euch was zu sagen“ oder auch nicht, aber wir haben schon ein Profil und das muss auch erkennbar sein, ja. Und das gilt eigentlich für jede Formation und das Publikum kann auch differenzieren oder soll differenzieren und sehen, „ach ja, dass ist jetzt 'ne tolle Sache, die sind neu, die waren noch nie hier, die kommen aus dem letzten Busch, in Anführungszeichen und haben's geschafft hierher zu kommen und bringen ihre Kultur, Künstler hierher“. (Ort1503:31) —Also klar ist, der Karneval inspiriert, das Publikum auch. Das Publikum kommt zum Teil selber und ist offener und kreativer als wenn sie irgendwo anders

	hinfahren“.(Ort1503:35) —Auswirkungen, meinst du negative? —Da fällt mir jetzt, ja bestimmt. Ja, es gibt viel Müll, es gibt viel Beschwerden über Lärm und so weiter, das sind so die negativen Auswirkungen. Oft viel Schulden hinterher, weil einer sein Geld nicht einnimmt. Es ist auch schwer das zu finanzieren. Es ist viel Erschöpfung nach den Karneval, weil man sich verausgabt hat. “. (Ort1503:37-38)
Nadja Mau (Actual del directora del KdK)	—Der Karneval. Davon bin ich überzeugt, dass viele Leute, ich guck immer da hin, dass viele Leute, von den Akteuren, den Karneval für sich so empfinden, dass sie dort für das was sie mitbringen geschätzt werden und was normalerweise ja keiner wahrnimmt, wenn du in ´nem Mehrfamilienhaus, in ´nem Mietshaus in, keine Ahnung, Kreuzberg, Tür an Tür mit Frau Herrmann wohnst, dann weißt du doch nicht, dass die so schön tanzen kann. Nimmst du nur wahr als jemand der nicht richtig deutsch spricht und die vielleicht dich freundlich begrüßt, aber so weißt du doch nichts von ihr. (Nad1704:33) —Und ich, also sag mir dass es anders ist, aber ich glaube immer noch, dass wenn man am Abend vom Straßenumzug nach Hause geht, dass man sich für ein paar Tage sich anders fühlt in der Stadt. Das ist meine Motivation (Nad1704:51) Wenn du diese Arbeit der Vorbereitung gemacht hast und du ziehst durch diese Kreuzberger Straße. Und du gehst hier drei mal in dieses Haus und hast Gruppentreffen, nochmal so ein Vorbeireitungstreffen und du hörst von anderen Gruppen und du hörst von uns über die gesamte Finanzierung und über Verankerung in der Stadt und der Verwaltung u. s. w., dann ist dein Commitment für diese Stadt eine anderen, als wenn du isoliert in deinem Satelliten in deiner Zweiraumwohnung irgendwo, way-off, alleine bist und dein Erfahrungshorizont ist dein täglicher Einkauf, wenn du Glück hast, deine tägliche Arbeit und dann wieder zu hause. So, dass kannst du überall auf der Welt machen. Aber mit anderen zusammen etwas zu schaffen und dass ist das, was in dieser Stadt relevant ist, das ist wichtig. (Nad1704:63) - „Effekt“, dann, klar. Es hat einen sozialen Effekt, es hat einen kulturellen Effekt, es hat viele finanzielle Effekte. Viele der Gruppe können nämlich hinterher nicht in den Urlaub fahren. (Nad1704:64) — (..) deshalb ist es ja auch sinnvoll wenn wir diesen Effekt auf dem Straßenfest nochmal verstärken. Ich glaube an die Kraft des sinnlichen dabei. Und deswegen gibt es beim Straßenfest auch soviel Essen. Essen, Gekochtes, aus den unterschiedlichen Regionen. Wir machen auf dem Straßenfest sogenannte Stimmunginseln. (Nad1704:66) - Du guckst dir an und sagst, das ist ein tolles Kostüm. Wie macht die das, ist da ein Unterrock drunter? Warum ist denn der Gürtel so hoch, ja, so. Und es interessiert mich, weil es mir gefällt. (..) Es muss so sein, dass es mich persönlich irgendwo anspricht und mir sympathisch ist, dann ist die Veranstaltung durchaus in der Lage bei dir Interesse für fremde Kulturen zu wecken. Und dass kann der Karneval, weil er ist einfach eine sympathische Veranstaltung. Da sind Leute die einfach nette Sachen machen. Vor allem lachen sie mal. Da gibt’s Leute, die gehen über diese Veranstaltung und sagen, „die sind alle so fröhlich“. Und du denkst immer es ist eine blöde, ein blödes Stereotyp, (Nad1704:79) —Also was ich für wichtig halte, ist der Effekt, weiß jetzt nicht wie man ihn nennt, der... Was bedeutet es, dass Leute Kulturpraktiken ausüben und teilweise erst erlernen, die, auf verschiedenen Ebenen. Also erstmals hat man Leute die traditionelle Kulturpraktiken einstudieren und sich für sich erstmals zur Kenntnis nehmen, für sich haben. Die haben das dann erst, die kommen ja damit nicht auf die Welt. Und ein Kroatie der hier in der dritten Generation geboren ist, der hat kein Kontakt mehr zu traditionellen kroatischen Kostümen und Tänzen. (Nad1704:80) - Und trotzdem ist es, glaub ich für die Identität der Leute erstmals Wurst, weil die habe die Einflüsse in der Originalkultur, ja. Ungarischer Volkstanz in Ungarn. das da immer was neues dazu kommt, dass haben die ja hier auch. Da kommt nur was anderes Neues dazu und irgendwann ist die Entwicklung dann, geht auseinander. Das ist das eine und das andere ist, ich lerne als Karnevalist natürlich auch Kulturtechniken ohne, dass ich mich dadurch, ich muss mich nicht zwangsläufig

	was Traditionelles machen. (Nad1704:81) —Ähm, nebenbei lerne ich vielleicht noch ein Tanz oder Kostümschneidern oder ein LKW verkleiden, so. (Nad1704:82) —Extern glaube ich ist es, ich weiß nicht, ob es ein Effekt ist, diese Erfahrung, die glaube ich jeder hat:“Boah, wo kommt das her? Wieso sind die da jetzt auf der Straße? Wo haben die das geübt? Wo kommt dieser LKW her“ Weißt du? Dieses, das kommt ja, wie so aus der Kiste, wie der Clown. Und jeder von diesen Zuschauern fragt sich das:“Wo kommt denn das her? Wo entsteht das?“ Und jeder weiß erstmal, also 99%. Ich kann mir nicht vorstellen, dabei zu sein, weil ich nicht weiß, wie es geht. Es ist wieder so eine Differenz Erfahrung, „die haben mir was voraus“. Mach was draus! (Nad1704:86)
Ursula Maria Berzborn	—Jaja, natürlich steckt im Kern eine politische Idee dahinter. Und das ist einfach ein Plädoyer gegen Rassismus und für mehr Toleranz unter den Kulturen und nicht nur multikulturell, sondern wirklich interkulturell, das die Kulturen sich austauschen, sich gegenseitig beeinflussen und vielleicht neue Dinge entstehen.(Urs1803:27) —Ja, ja, auf jeden Fall. Also ich denke es ist die Toleranz gegenüber anderen Kulturen und auch das Verständnis gegenüber anderen Kulturen. Weil man auch Sachen gesehen hat, die man einfach nicht weiß, oder die man auf einem Foto gesehen hat und plötzlich sieht man die wirklich. Und das ist auch was anderes wenn man die Sachen live sieht, als wenn man sie durch irgendwelche anderen Medien mitkriegt.(Urs1803:33) —Jaja. Ich denke, dass der Karneval der Kulturen ein großes Impact hat. Für die Entwicklung in Berlin, aber auch über Berlin hinaus. Auf jeden Fall. (Urs1803:40) —Jaja. Auf jeden Fall. Ich meine ein ganz konkretes Beispiel ist, wir haben mal mit dieser nigerianischen Gruppe zusammengearbeitet und wir hatten danach mit unserer Theatergruppe und einem studentischen Projekt eine Einladung nach Goslar, also noch nicht einmal in Berlin und dann haben wir die nigerianische Gruppe dazu eingeladen. Die Sache mit denen wir den Umzug gemacht haben, fortgesetzt und mit denen dann auch weiter gearbeitet und die dann auch hier zu uns zum essen eingeladen und daraus ist eigentlich eine Zusammenarbeit entstanden, dann auch. Natürlich verändert das auch den Alltag, was man davon aufnimmt oder wie man kommuniziert zwischen Menschen.(Urs1803:41) - Ich denke dass es besonders wichtig ist, besonders für eine Weiterentwicklung der Integration in Berlin, dass eben im Stadtraum Dinge passieren, die für alle zugänglich sind ohne dass man Eintritt bezahlen muss und da find ich den Karneval der Kulturen genau so wichtig wie eine Operaufführung. Also es hat für mich, ist für mich als kultureller Wert auf einer anderen Ebene toll, es ist einfach ein anderes Mittel. Aber vom Wert her ist es für mich gleich gestellt. (Urs1803:42)
Jörg Hübner	- Dann nochmal die Freunde aus dem eigenen, beengten Kulturkreis, den wir ja doch wieder haben, man sucht sich ja Gleichgesinnte, hier nochmal auszubrechen und zu sagen, „hier bin ich, guck mal, was ich kann, was ich mache“. Das ist eine große Chance und das ist und das zeigt ja auch, wie friedlich das abläuft und...die ganze Zeit. Und ich glaube, dass lieben die Leute. (Jör1803:5) - Also ich weiß es einfach nicht, weil als aller erstes überwiegt natürlich der Marketing-Effekt für Berlin. (Jör1803:9) - Der Effekt, dass das einzige Fest ist, was weit über einen Kiezcharakter hinausgeht. Also der Effekt für all die Initiativen und Gruppen, die da dabei sind, der kann größer nicht sein. Mehr geht nicht, Am Ende ist es auch wieder ein Marketing-Effekt für die Gruppen und dann hat es sich natürlich und dass ist schönste für eine Stadt. (...) Also Berlin und Pfingsten bedeutet immer Karneval und dass ist natürlich ein toller Effekt, auch für die Menschen die hier wohnen. (...) Also nein, dass weiß ich natürlich nicht genau, aber für einige Anwohner ist es natürlich eine stressige Zeit, die vier Tage dort (Jör1803:10). - Da wird ganz viel mitgenommen, dass denke ich, da bin ich mir sicher, dass da ganz viel Inspiration mitgenommen wird, egal ob es Getränke sind oder die Peruaner brauen mittlerweile ihre eigene schwarze Brause, die sie haben auch auf dem Fest und geben dafür auch Rezepte, wie man das zu Hause machen kann.

	Was dass bei den Gruppen betrifft, kann ich jetzt nicht so sagen, weil da geht es nur um tolle Effekte, tolle Choreografien, also nur, natürlich in Anführungsstrichen, es geht um Effekte und Choreografien und das Herüberbringen in einer Botschaft. Vielleicht macht das Mut einfach anderen auch zu sagen, „hier bin ich, das will ich“. Vielleicht ist es so. (Jör1803:15)
Diego Siegelwachs	- Yo no considero tan inteligentes a los políticos como para estar llegando a pensar de que te sirve de algo más que para marketing, así como que no les viene mal, tienen el pacto como decir: “esto no sirve electoralmente”, para captar cierto público y ahí se queda, no me los imagino yendo más allá. (...) O sea, que entonces lo de la herramienta, no lo sé, por ahí hay gente que está trabajando y yo no lo sé, pero bueno, lamento mucho que no me haya llegado a mí que soy actor de la gestión cultural, nadie me haya contactado, no hayan querido generar un debate más público por parte del Gobierno, entonces yo del Gobierno no conozco nada, y eso puede ser un dato que yo lo interpreto así. (Sieg0803:10) - Yo creo que debe haber ido otra cultura política en su momento, estoy ubicándome quizá en los 90, en esa época surgió una radio „multiculti“, (...) y creo que era la época, yo recién llegaba a Alemania, pero creo que era la época en que habían surgido como muchos brotes xenófobos, entonces Alemania tenía que marcar un poquito como... el Gobierno alemán tenía que marcarse, distanciarse de lo de la xenofobia, del neonazismo, entonces invirtió, dijo: “acá hay que invertir”. Y bueno, y creo que igual al sociedad civil reaccionó, entonces como que vino junto. Creo que sí, fue un momento político que propició que surgiese esto, tanto la sociedad civil como los políticos había la necesidad. (Sieg0803:12) - Entonces se puede gastar la plata en alcohol, se emborrachan, se ponen contentos, la pasan bien con las bandas y después qué bueno que en Berlín se puede hacer esto todavía, entonces qué buena ciudad, qué interesante y alguno que otro pensará: “bueno, qué interesante estos grupos y todas estas cosas y que las podamos vivir y que sean de Berlín y sí”. (Sieg0803:58) - Y yo creo que sí tiene su rol, tiene su impacto de alguna manera, creo que para muchos igual debe pasar desapercibido, que son los que no vienen o los que no están muy ligados a esto, pero creo que sí, que tiene un impacto que es bastante grande, porque de todas maneras los medios lo toman y llegan, o sea, todo el mundo sabe que existe el Carnaval de las Culturas, que es en Berlín, aunque no vayan a participar saben que existe, yo es que creo que ya son impactos, o sea, que algo generan.(Sieg0803:71) - Ah, sí, claro, pero muchísimo. O sea, te llega países empiezas a escuchar y te preguntas si esto te gusta, no te gusta, qué significa, qué vida tendrá esta gente, de dónde vendrá. Sí te pasa, este ritmo que paralelo hay entre ritmo y paralelismo entre este ritmo y de donde yo vengo.(Sieg0803:73) - Me acerca de una manera a esa persona haber percibido algo con su cultura sí me acerca, me sensibiliza, te acerca de una manera, tengo un elemento. Quizás a veces ni siquiera tanto por lo que vea ahí sino porque eso alimenta mi curiosidad y por ahí de repente buscaré algo en Internet para bajarme gratis o iré a buscar un concierto de ese estilo de música que se haga después posteriormente en la ciudad. Sí, tienen mucho impacto.(Sieg0803:74) - Sociocultural porque bueno, creo que es el impacto que sucede a nivel individual, o sea, psíquico, social porque ves ya muchas personas en conjunto y cultural porque sucede a través de una esfera cultural.(Sieg0803:75)
Nubia Ramirez	- El encuentro de diferentes, de gente de diferentes orígenes, eso. Independiente de sus creencias religiosas, independiente de sus políticas, independiente de sus cosas, es un encuentro de...(Nub1603:4) - E integración, por supuesto esa ha sido... Aunque no lo creas, al comienzo tuve muchísimos amigos y luego tengo como que..., y dije: “nada, yo voy a vivir aquí”, entonces tengo que acercarme a esta gente, ¿no?, que de alguna manera es tan diferente. Eso es una incógnita.(Nub1603:22) - De aquí también claro. Y por fin tienen a los extranjeros una carita buena que

presentar, ¿no?(Nub1603:35)   - (...) Pero yo pienso que positivo ha habido, ha hecho de que muchos digan: “ahí están los extranjeros”, hagan algo. Y la verdad es que hay un grupo de gente que sale a ver Carnaval, pero hay un grupo grande de alemanes que no quieren ni oír de eso, les parece muy poca. Los seudo intelectuales eso les parece muy poca cultura. (Nub1603:44)   - A ver, una cosa positiva es que de alguna manera se sepa que en un país remoto esta gente también se puede expresar artísticamente, porque hay cosas también muy lindas, hay cosas bellísimas. Esto positivo, y la otra negativo es que no vean borrachos en el Carnaval embarrándola la fiesta .(Nub1603:45)   - Eso me ha parecido muy bonito, que ha habido una cercanía, una cosa es que con los alemanes las relaciones son lentas, uno no es el mejor amigo de un alemán después de una fiesta. Entonces es lento, lento, y volverle a contar, y volver a cogerlo con tiempo. Pero de todos modos yo creo que en diez años que llevamos he logrado hacer un grupo de alemanes que ahora entre ellos mismos.(Nub1603:46)   - Sí, sí, y veo grupos que tienen también sus integrantes. Aun, los peruanos, por ejemplo, esa es otra cosa, yo no puedo decir que mi grupo, como ellos, que dicen que sean sólo los peruanos, uno de ellos está casado con una alemana. ¿Cómo le decimos a ella?, “tú disfrázate de peruana”. No, ¿no? Y eso es casi todos, casi todas las personas que participan, los extranjeros estamos enredados con un nacional. entonces claro, aumentaron, mejorar esas relaciones, ¿no?(Nub1603:47)   - Yo pienso que sí, claro, como les hacen simpatía ya no hay frontera, como que hay una frontera que se va porque estamos haciendo como un carnaval, entonces eso allí. Y cuando estamos en el desfile o algo que ves a alguien, que pasa algo, eso es como si fueras de tu grupo. Allí sí, sí, como que todo se hace en un mismo bando.(Nub1603:52)   Y hay cosas que uno decía. “¿de dónde vienen?, ¿qué es eso?”. Sí, interés, despierta interés.(Nub1603:53)

Font: elaboració pròpia

És important especificar que a través de l’ajuda d’aquests comentaris es farà la proposta definitiva dels impactes exposats pel nou model metodològic, és a dir, aquesta taula ens permetrà més informació per a depurar i adaptar els impactes proposats pel CIP.

Annex 5. Enquesta

Name des Fragenden			Zeit	Ort	Num mer
Wohnort	Kreuzberg	Neukölln	Andere Stadtbezirke:		
Effekt	Vorhande n A1	Bewertung A2	Absicht A3	Intensität A4	
P 1	Der KdK gibt dir mehr Information	JA	Positiv	JA	Wie beeinflusst dies Deine Sehr Ziemlich

Generell Fragen	
Einstellung/Verhalten des Befragten	Umfragesituation
Umfragekontrolle	
Können sie mir ihre Telefonnummer geben (der Fragende ermöglicht der Universität ggf zu prüfen, ob die Umfragen tatsächlich gemacht wurden)	Ich habe keine Telefonnummer Ich habe eine Telefonnummer, will sie aber nicht sagen. Ja, ich habe eine Nummer.....

Documents guia per als enquestadors

D1- Briefing für die Umfrage

Einführung in die Umfrage

- Worum geht es? Es geht um eine Umfrage im Rahmen einer Doktorarbeit für die Universität Girona (Spanien) und die Universität von Sussex (UK). Was wir untersuchen sind Einfluss, Effekt oder Wirkung, den Festivals auf Teilnehmer und Nicht-Beteiligte haben. Doktorandin ist Alba Colombo vom Fachbereich Soziologie unter Prof. Dr. Alfons Martinell.
- In welchem Kontext? Diese Umfragen findet im Rahmen einer Europäischen Doktorarbeit statt. Weder steht eine private Firma hinter dieser Doktorarbeit noch ist die Zielrichtung in irgendeiner Weise kommerziell.
- Was geschieht mit den Daten? Da es sich um eine Doktorarbeit handelt sind selbstverständlich verschiedene Publikationen in Englisch vorgesehen, sowie in Spanisch, etwa Artikel wissenschaftlicher Publikationen oder Zeitschriften. Jedenfalls bleiben die persönlichen Daten der Befragten anonym, werden vertraulich behandelt. Die Fragebögen werden nach der Auswertung vernichtet.
- Wie geht man bei der Umfrage vor?
- Erste Frage: wir müssen wissen, ob die Befragten aus Berlin sind. Nur Bewohner Berlins können bei der Umfrage berücksichtigt werden. (ausgeschlossen sind Touristen)
- Repräsentative Quoten Umfrage: Damit diese Umfrage repräsentative ist muss sie bestimmte "Quoten" erfüllen, die die besonderen Charakteristika der Bevölkerung der Stadt des Untersuchungsobjektes widerspielen. In den Dokumenten die ihr bekommt werdet ihr die Quoten sehen, um die es geht und die erfüllt werden sollten. Dokument 3 gibt euch eine Möglichkeit, die Quoten zu kontrollieren.
- Aspekte, die vor Beginn der Umfrage berücksichtigt werden müssen: da es sich um eine repräsentative Umfrage handelt müssen die entsprechenden Quoten in % berücksichtigt werden. Darum würde ich empfehlen zunächst einfach diejenigen zu befragen, zu denen ihr den besten und schnellsten Zugang habt, um später noch mal gezielt diejenigen zu suchen die ihr benötigt, um die Quote zu erfüllen.
- Dauer und Erklärung: Wie wir das getestet haben ist es notwendig eine Erklärung bezüglich der Fragen zu geben. Generell sollte dies bei der ersten Fragen geschehen. Alle weiteren Fragen folgen demselben Schema
- Verlauf: Derjenige, der die Umfrage macht, sollte lediglich ein Kreuz machen und keine weiteren Kommentare hinzufügen. Weitere Kommentare führen zu

- Verwirrung und Unklarheit und machen den Fragebogen ungültig. Ausgenommen sind die zwei offenen Fragen ganz am Ende des Fragebogens.
- Komplette Umfrage: Wir müssen sicher sein, dass der Befragte den gesamten (!) Fragebogen beantwortet. Die nicht komplett ausgefüllte Umfrage ist ungültig.
 - Fragen bezüglich Wirkung und Einfluss:
 - Selbst wenn wir eine NEIN in Teil Eins (A1) und/oder ein "NEGATIV" in Teil Zwei (A2) bekommen, werden wir mit den weiteren Fragen fortfahren.
 - In Teil A3 wollen die Befragte in der Regel wissen, was genau wir meinen. Darum weist in diesem Fall zB auf die Organisatoren hin, die Stadtverwaltung, Politik oder Teilnehmer also diejenigen, die eine bestimmte Absicht verfolgen.
 - Soziodemografische Fragen:
 - Bildungsabschluss: sollte es deswegen Fragen geben weist auf den "höchsten Bildungsabschluss" hin. Das ist es, was wir wissen wollen. Falls ihr eine Antwort bekommt, mit der wir nicht gerechnet haben und für die es keine Kategorie gibt, versucht eine angemessene Interpretation zu finden und die Antwort doch in unser Schema einzufügen.
 - Teilnahme (P14): bei allen Umfragen während des Karnevals gehen wir davon aus, dass es sich um "Teilnehmer" handelt. Derjenige, der die Umfrage macht, soll hier für die entsprechenden Kategorien nur ein Kreuz machen. Das müssen wir wahrscheinlich nicht fragen sondern können die schlicht beobachten und mutmaßen.
 - Allgemeine Beobachtungen: In diesem Teil gibt es zwei offene Fragen und es gibt die Möglichkeit von dem der fragt Informationen zu schreiben bezgl genereller Einschätzungen, z.B. Verhalten/Einstellung (interessiert, indifferent etc); Fragesituation (Ruhe, abseits, mitten auf dem Karneval, in einer Gruppe etc...) Wir wollen hier nur eine kurze Beschreibung der Situation haben.
 - Check List
 - Frage bezgl Wohnsitz Berlin und Alter
 - Erklärung bezgl des Rechercheprojektes
 - Erklärung der Umfrage
 - Durchführung der Umfrage
 - Erklärung bezgl des Verhaltens des Befragte und der Umfragesituation
 - Bemerkung bezgl Profil und Quote des Befragten in Dokumente D 3

D2- Beispiel, wie die Umfrage durchgeführt werden soll

ERESTE FRAGE

Hallo Guten Tag, bist Du/sind Sie aus Berlin? (Nur in dem Moment, in dem wir versuchen die entsprechenden Quoten zu erfüllen, können wir hier schon direkt nach dem Alter fragen)

ZUR EINFÜHRUNG

Durch die Universität von Girona (Spanien) in Kooperation mit der University of Sussex (UK) führen wir eine Umfrage über den Auswirkung/den Einfluss des Karnevals der Kulturen in Berlin durch. Aus diesem Grund bitten wir um eure Mitwirkung und bedanken uns schon im Voraus für eure Zeit. Wir haben euch/Sie nach dem Zufallsprinzip ausgewählt und garantieren, dass Ihre Antworten in der schriftlichen Analyse und Auswertung der Universität anonym und vertraulich behandelt werden und ohne jegliche politische oder ökonomische Verwertung und Zielsetzungen. Sobald die Daten in die entsprechenden Datenbanken eingegeben wurden, werden die Fragebögen vernichtet.

FRAGENKATALOG BEZÜGLICH DER WIRKUNG/DES EINFLUSSES DES KARNEVALS DER KULTUREN

Zu Beginn der Umfrage finden Sie ein paar Fragen zu einer Reihe von Auswirkungen/Einflüssen, denen diese Untersuchung nachgeht und vielleicht können Sie sagen, wie Sie diesen Auswirkungen/Einflüsse sehen: Ob Sie glauben, diese Auswirkung gibt es oder eben nicht; ob Sie glauben, diese sind positiv oder negativ; ob man diese beabsichtigt hat oder nicht; ob sie glaubten, diese beeinflussen ihr eigenes und/oder das gesellschaftliche Leben.

P1/A1 Glauben Sie, der KdK vermittelt über die Gruppen, die am Karneval teilnehmen, mehr Informationen und Wissen über die jeweiligen Kulturen?

P1/A2 Sehen Sie dies positiv oder negativ? (Wir müssen immer logisch Fragen anhand dessen, was der Befragte in A1 geantwortet hat. Falls er in A1 mit JA geantwortet hat werden wir in P1/A2 fragen: "Denkst Du dass der KdK Dir mehr Informationen gibt über die Kulturen, die durch die Gruppen auf dem Karneval repräsentiert werden, ist dies positiv oder negativ?" Oder falls er die A1 mit Nein beantwortet hat werden wir in der P1/A2 fragen: "Denkst Du dass der KdK Dir NICHT mehr Informationen gibt über die Kulturen, die durch die Gruppen auf dem Karneval repräsentiert werden, ist dies positiv oder negativ?")

P1/A3 Glaubst Du, dass die Tatsache, dass der KdK Informationen und Wissen über die jeweiligen Kulturen vermittelt, ein beabsichtigter Effekt ist? (Wenn dies verneint wird dreht man die Frage um: "Glauben Sie, dass die Tatsache, der KdK bietet keine weitergehenden Informationen über die jeweiligen Kulturen, die die Gruppen repräsentieren, ist beabsichtigt?")

P1/A4.1 Inwieweit hat das Einfluss auf Ihr Leben/Ihre Lebensqualität, dass der KdK weitere Informationen über die Kulturen vermittelt, die die Gruppen hier repräsentieren? Wie stark ist dieser Einfluss; sehr, ziemlich, wenig oder garnicht? (Und falls der Einfluss nicht vorhanden ist sollte die Folgefrage lauten: "Inwieweit hat dies Auswirkung auf Dein Leben/Deine Lebensqualität, dass der KdK eben keine weiteren Informationen über die Kulturen zur Verfügung stellt, die die Gruppen repräsentieren, sehr, ziemlich, wenig oder garnicht?")

P1/A4.2 Inwieweit beeinflusst es die Qualität des Lebens der Gesellschaft, dass der KdK weitergehende Informationen über die Kulturen anbieten, die die Gruppen hier repräsentiere, it dieser Einfluss sehr, ziemlich, wenig oder garnicht vorhanden? (Und falls der Einfluss nicht vorhanden ist sollte die Folgefrage lauten: "Inwieweit hat dies Auswirkung auf das Leben der Gesellschaft, dass der KdK eben keine weiteren Informationen über die Kulturen zur Verfügung stellt, die die Gruppen repräsentieren, sehr ziemlich, wenig oder garnicht?")

Taula A6. Beispiel Zusammenfassung der Fragen

Frage	Wenn A1 mit JA beantwortet wurde	Wenn A1 mit NEIN beantwortet wurde
P1/A2	Glauben Sie, dass die Tatsache, dass der KdK mehr Informationen über die Kulturen, die von den Gruppen hier repräsentiert werden, bietet, positiv oder negativ ist?	Glauben Sie, dass die Tatsache, dass der KdK NICHT mehr Informationen über die Kulturen, die von den Gruppen hier repräsentiert werden, bietet, positiv oder negativ ist?
P1/A3	Glauben Sie, dass die Tatsache, dass der KdK mehr Informationen über die Kulturen, die von den Gruppen hier repräsentiert werden, beabsichtigt ist?	Glauben Sie, dass die Tatsache, dass der KdK NICHT mehr Informationen über die Kulturen, die von den Gruppen hier repräsentiert werden, beabsichtigt ist?
P1/A4.1	Inwieweit hat das Einfluss auf Ihr Leben/Ihre	Inwieweit hat dies Auswirkung auf Dein

	Lebensqualität, dass der KdK weitere Informationen über die Kulturen vermittelt, die die Gruppen hier repräsentieren? Wie stark ist dieser Einfluss sehr, ziemlich, wenig oder garnicht?	Leben/Deine Lebensqualität, dass der KdK eben KEINE weiteren Informationen über die Kulturen zur Verfügung stellt, die die Gruppen repräsentieren? sehr, ziemlich, wenig oder garnicht?
P1/A4.2	Inwieweit beeinflusst es die Qualität des Lebens der Gesellschaft, dass der KdK weitergehende Informationen über die Kulturen anbieten, die die Gruppen hier repräsentieren? Wie stark ist dieser Einfluss sehr, ziemlich, wenig oder garnicht?	Inwieweit hat dies Auswirkung auf das Leben der Gesellschaft, dass der KdK eben keine weiteren Informationen über die Kulturen zur Verfügung stellt, die die Gruppen repräsentieren? sehr, ziemlich, wenig oder garnicht?

Diesen Beispiele entsprechend solltet ihr jeden einzelnen Aspekt von Wirkung/Einfluss des KdK abfragen und ggf anpassen.

Die soziodemographischen Fragen

P9 (das Geschlecht sollte man ja normalerweise identifizieren) Könnten Sie mir bitte sagen, wie alt sie sind?

P10 Welchen Bildungsabschluss haben Sie? (Wenn weder Bildungsabschluss vorliegt hier heisst es dann "ohne Abschluss") Wenn ja, welcher ist der höchste Bildungsabschluss, den Sie haben? Wenn es sich um einen Uniabschluss handelt, haben Sie einen Master, sind Sie Doktor ? Falls ihr eine Antwort bekommt, mit der wir nicht gerechnet haben und für die es keine Kategorie gibt, versucht eine angemessene Interpretation zu finden und die Antwort doch in unser Schema einzufügen.

P11 Können Sie mir sagen, welcher Nationalität Sie sind?

P12 Können Sie mir sagen, in welchem Land Sie geboren wurden?

P13 Können Sie mir sagen, welche ihre Muttersprache ist? (Fall es sich um eine Sprache handelt, die ihr nicht kennt, lasst euch bitte sagen, in welchem Land diese Sprache gesprochen wird.)

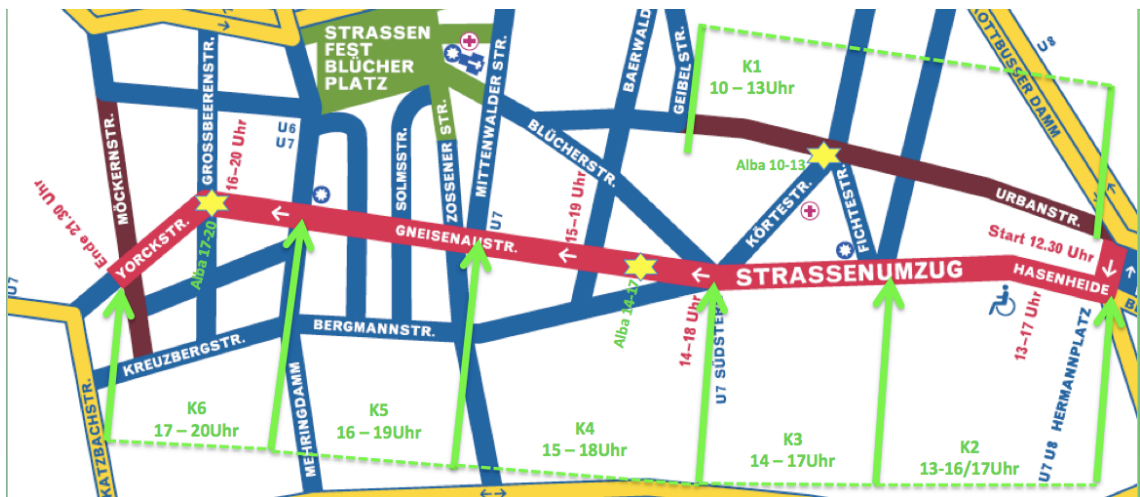
P14: Bei allen Umfragen während des Karnevals gehen wir davon aus, dass es sich um "Teilnehmer" handelt. Derjenige, der die Umfrage macht, soll hier für die entsprechenden Kategorien nur EIN Kreuz machen. Wenn ihr das nicht klar identifizieren könnt, dann fragt, aus welchem Grund und in welcher Funktion der Befragte auf dem Karneval ist)

D3- Kontrolle der Quoten

Wie ihr in Dokument D1 gesehen habt will diese Umfrage repräsentativ sein. Entsprechend müssen wir mit bestimmten Quoten bist zu einem gewissen Grad die Charakteristika der Bewohnerstruktur Berlins widerspiegeln. Die Variablen, die ausgewählt wurden, sind Alter und Geschlecht. Im Folgenden werden wir kurz beschreiben, welche die Quoten sind, die erfüllt werden müssen. Es folgt eine Tabelle, die ermöglicht, dies zu kontrollieren.

Wenn ihr alle notwendigen Umfragen gemacht habt und noch Lust habt weiter zu machen, dann aber bitte auch hier nur entsprechend der vorgegebenen Quoten. D.h. immer in Gruppen von 6, also 1 Junger Mann/1 Erwachsener Mann/1 Junge Frau/1 Erwachsene Frau.

Annex 6. Mapa del procés de recollida de dades

Font: elaboració pròpia

Annex 7. Definició de conceptes

Integració social: terme usat per les ciències socials, com a moviment dels grups minoritaris, grups ètnics, refugiats o sectors aïllats i sense privilegis de la societat, vers la majoria de la societat. És a dir membres d'un grup aïllat que arribin a accedir a les mateixes oportunitats, drets i serveis que la majoria. En aquest sentit no només es tracte de considerar la possibilitat d'obrir les oportunitats, drets i serveis a les persones marginades sinó també de qüestionar el gaudi d'aquestes privilegis per part de la majoria.

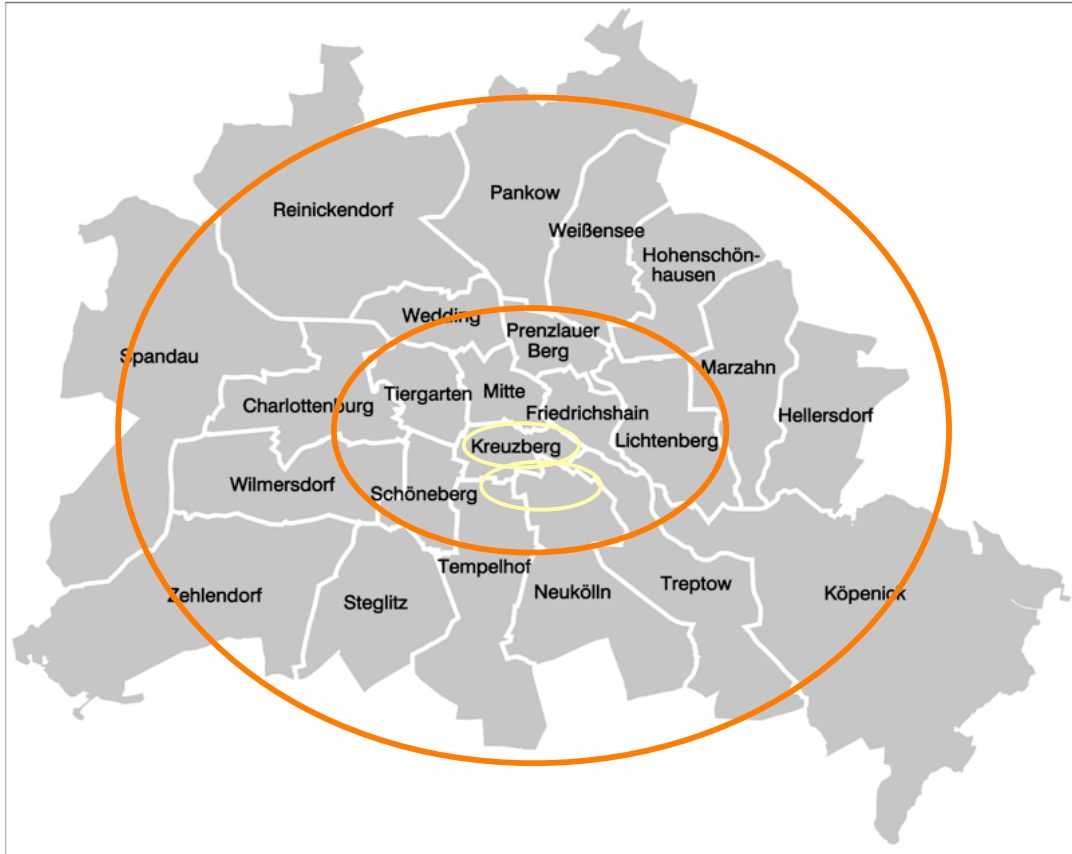
Cohesió social: terme usat en la política social, la sociologia i les ciències polítiques. Es tracte de la descripció de les diferents accions que generen una unió entre els diferents membres d'una societat, en particular en el context de la diversitat cultural. Es tracte però d'un concepte que ha cobert molts fenòmens socials diferents. A vegades es usat per part de les administracions com a sinònim de relacions racials i associats a les teories del funcionalisme estructural social o el conservadorisme polític. Segons l'informe del govern de UK del *State of the English Cities*⁴⁷¹ han considerat diferents dimensions de la cohesió social: les condicions materials, les relacions passives, les relacions actives, inclusió i igualtat.

- Les condicions materials tenen a veure amb el treball, els salaris, la educació, el sistema sanitari i l'habitatge.
- Pel que fa a les relacions passives es tracte de temes com la tolerància, el respecte amb pau i seguretat.
- Les relacions actives tenen a veure amb la interacció entre les diferents comunitats, amb suport mutu, informació i confiança.
- La inclusió social o la integració de persones marginades a gaudir dels privilegis de la majoria. També te a veure amb el sentiment de pertinença de les persones a través de l'experiència compartida d'identitats i valors procedents de diferents orígens.

⁴⁷¹ Es pot trobar més informació respecte aquest informe a la següent web:
<http://www.communities.gov.uk/publications/regeneration/state4> (darrera consulta: juny 2012)

- La igualtat social es refereix al nivell de equitat o desigualtat en l'accés d'oportunitats o circumstàncies materials com els ingressos, el sistema sanitari, la qualitat de vida o les possibilitats futures.

Annex 8. Línies de proximitat a l'acte dels barris de la ciutat de Berlín.

Font: elaboració pròpia

Annex 9. Grups i descriptors

Taula A7. Notes de la investigadora sobre els grups que van desfilars el 2011

Nom del grup	Descriptor
Afoxé Loni	Grup que fa la obertura del carnaval. A les 12:30 aixequen globus blancs i grocs com a símbol de la obertura del carnaval des de fa 15 anys. El grup basilià desenvolupa un programa de denses rituals que ells anomenen de neteja i iniciació dels carrers de Berlín per on passarà el carnaval. Afoxé Loni és el grup que volia boicotejar el carnaval per falta de finançament i que per això, han anunciat que inauguren el carnaval per última vegada. Aquest no es presenten a la competició. Afrobrasilianich, cota 7.000.
Bengalisches Kulturforum	Grup que ha perdut el cotxe. Però igualment ho presenten i ballen la festa tradicional del Monzón, la festa del temps de la pluja. Es tracte d'una dansa que demana als deus que ploqui per a regar els cultius però no per a destruir els terrenys ni els poblats. Nois i noies vestits de forma tradicional de Bangladesh que porten uns tatamis per a cobrir-se de la pluja. Els falta la música però segueixen fent el ritual. Aquest fòrum està obert tant als musulmans com als hindús que viuen al oest del país. Es tracte de un grup de tradició hindú.

Deutsch-Kamerunischer Grassland e.V. Berlin	Representen la dansa del Juju del Grassland Cameroon amb un xilòfon bastant gran. Tots vestits de forma tradicional.
Tallercito – 12 VOLT	Tema polític – la visita del Papa el 2 setembre 2011– es tracte de la prova general del Papa mòbil a la ciutat. El Papa és representat juntament amb monges, dimonis i una banda de roc. Es tracte del grup Tallercito (que ha comentat que no ho podrà fer més per temes econòmics) i el 12 Volt que és un grup que es posiciona per a la defensa del mediambiental. Provocació total, les monges són homes i el papa és una dona. Per tant són dos grups junts.
Marafuxe Nação Nago	Un grup nou – de percussió de Brasil - que presenten ritmes del nord est del país. En aquest grup hi ha persones sordes que poden sentir el ritme de la percussió a través de les vibracions. No s'identifica quines són les persones que no hi senten ja que tots ballen. "Taub aber mit rithmus" el seu moto. Van vestits de groc i vermell.
Viva con Agua	Tema "Aigua". Aquest grup porten una representació de l'aigua com a font de vida. Es tracte d'una organització que defensa el dret de l'aigua potable a tot el món, i que organitza diversos projectes. Fan una representació sobre la necessitat de l'aigua.
Ríos Profundos	Perú – José Maria Agueras – ho dediquen a ell "Berlin bleib Berlin und alles sind Agueres". Es tracte d'un autor i pensador Peruà que defensava la diferència cultural i la riquesa popular que això suposa. És una mica desorganitzada però ballen una dansa tradicional al so de flautes.
Furiosa Samba Band	Zankos amb Papagais- vestits amb ales molt espectaculars. Es tracte d'un "Tanz Studios" un dels més antics. Escoles de dansa del Brasil. El tema és l'Amazones, com a pulmons de la terra, representen la varietat de la natura així com la seva defensa per part dels indis que hi viuen.
Tangará Brasil Tanzstudio	Presenten la dansa de la lluita del Brasil, la capoeira.
Odjadike & Ballet Zebola	Es tracte d'un grup que balla de una dansa ritual del Congo. Presenten l'arbre de l'home vodoo. Fan una barreja de danses tradicionals amb modernes.
Echt Street Puppets	Aquest grup fa temps que participa al KdK, venen de Txecoslovàquia i presenten diferents titelles. Les titelles són molt grans, representen cavallers i algunes altres més petits escenifiquen una lluita. El finançament d'aquest grup és autogestionat i després de la rua han de marxar cap al seu país en cotxe.
Maracatu-Treffen Berlin	Grup que representen deses africanes originalment fetes pels esclaus africans. Aquest grup es can trobant duran tot l'any per a practicar per el carnaval de l'any següent.
Körschtaler Höllenwächter e.V.	Schwabenland – Hollenwächter – monstres amb unes mascare molt espectaculars de tradició alemanya - Festnacht
Oferdinger Dämonen und Donnerhexen	Aquest grup van disfressats amb caputxes verdes, camisa blava i amb faldilles. Figures del carnaval alemany. - Festnacht
Tscherkessischer Kulturverein	<i>Tscherkeses</i> 1864 van ser expulsats del seu territori en el nord del Cáucaso i actualment viuen dispersats per tots els continents. Aquest grup porten vestits tradicionals molt bonics, una mica medievals a les noies i els nois tenen unes samarretes blaves. Fan una dansa tradicional. Defensen que la dona té un paper important a la seva cultura.
Bateria de Máscaras	Grup que desenvolupa la seva presència centrada amb les màscares que porten. No s'identifica si es tracta d'un país en concret que representa les seves màscares o és una apologia a la igualtat per a la diferència.
Dersim Kultur Gemeinde Berlin e.V.	Província a la Anatòlia de l'est. Tradicional danses en bodes o per a rebre algunes rebudes de persones especials. Aquest grup és nou.
Schützt den Planeten!	Grup nou que porten el tema de la defensa del planeta. Es tracte d'un projecte del barri de F-Shain. Fan un teatre amb percussió que figuren la lluita de la terra contra de les centrals nuclears.
Via Sudetica Glinada	Es tracte del grup polonès de la ciutat de la ceràmica Bunzlau, estan totes les persones pintades amb fang blanc i tenen una acció de pantomima. No és la primera vegada de que participen. No fan cap presentació en el jurat.
Zulumbe	Malmö, grup de uruguaians de Suècia, fan la dansa del Candombe, un ritme

Candombe Malmö	afro-uruguaià, són un grup que tenen membres a tot el món. Estan una mica desorganitzats però presenten la seva música i dansa davant del jurat. Aquesta música la van portar els esclaus africans a Uruguai.
Lilia – Perú Llakta und Abenteuer Tanz und Bamba	Amb la direcció de la mestre de dansa Lilia Gómez (en alguna ocasió l'han hagut de recollir amb ambulància per estar massa esgotada) presenta el seu projecte pedagògic a través de la dansa del folklore llatinoamericà. Nens de diferents projectes de dansa a Berlín, de diferents danses de Llatinoamèrica són representades en aquest grup. Sobretot, presenten cultura de la costa nord del Perú.
Ratha Yatra	Festa que es celebra – festa hinduista –per amor al deu. L'home de l'univers, el deu és transportat de la seva residència de l'hivern a l'estiu. Normalment aquesta cerebració dura 3 dies però aquí la representen en unes hores. (sembla que sigui una festa Hare Krishna). Porten una carrossa plena de flors totes les persones van vestides de Hare Krishna. La carrossa porta una corda i aquesta corda transmet aspectes espirituals a la Índia tots s'agafen a la corda. A USA es tant gran aquesta festa que oficialment en alguns Estats és un dia de festa.
Bloco Explosão	El tema és contra la energia nuclear. Bayern, Hamburg und Brazil. Berliner Afro Samba. Porten algunes persones que ballen però el grup més gran és el de percussió.
Gehörlosenverb and Berlin e.V. & jubel3 e.V.	Joves que presenten diferents danses.
25 Jahre Kreuzberg – San Rafael del Sur	Festa entre Kreuzberg i San Rafael del Paraguai, tenen una representació dels bus i el metro.
Juxirkus Schöneberg	La segona vegada que estan en el Carnaval i mostren alguns números del seu show. Circ dels nens.
Drum Kitchen Berlin	Es tracte de dos grups de percussió que tenen el tema dels ocells del paradís que busquen un lloc per viure ja que han perdut el seu paradís. Fan fotos a tot arreu amb una melodia extravagant. El grup de percussió és molt gran.
United Bouncers Germany	Els saltadors del mur. Es tracte d'un grup que porten uns estris per saltar. Ho han pensat molt ja que hi va haver un accident fa poc en una competició d'una persona que es va quedar penjada en un cotxe. Presenten el mur com a un símbol a través d'un llençol pintant i salten per sobre.
Wunderland Kreuzberg	La primera vedada que es presenten i prenent la història de Alicia i els 25 prínceps en el seu viatge a la felicitat. Ballen desorganitzats.
Raus aus den Schubladen	Grup que es posicionen – la primera vegada - contra la intolerància i el no voler estar posionat en una categoria concreta. Defensa de la diversitat i la tolerància.
Locomotiva do Frevo e.V. & Baque Forte Berlin	Un homenatge en el carnaval de Pernambuco on es barregen elements profans i religiosos. Noies amb arcs i un grup de samba. Originals del Brasil.
Flor de Fuego Izalco	Presenten el carnaval de San Miguel (sempre es celebra el novembre). Proposen ballar defensat que la vida és una felicitat - el Salvador. Un projecte familiar. Porten una carrossa molt maca plena de flors. Van vestits de forma tradicional generalment dones.
Youth For Understanding	Un intercanvi internacional d'escoles, consideren que aquest intercanvi aporta coneixements d'altres cultures. Samarretes totes pintades amb els noms dels lloc on van. Es pinten durant el carnaval. Estudiants d'intercanvi que han passat tot l'any a Berlín i que ara tornen a casa durant l'estiu.
AntiVirus, Tara Luna & Friends	Dones que ballen de forma de la dansa del ventre. Barreja de musiques i cultures.
Aloha – Perlen der Südsee	Noies vestides de Aloha, dansa de Tamure es presenta la bellesa del Tahiti.
Boi Da Caipora Doida	Petit grup de Brasil, intenta portar el carnaval de Brasil cap a Berlín. Porten un animal bastant gros com si fós un cavall negre.
Amazonia - Casa Latinoamericana in Berlin	Diuen que és una de les primers escoles de samba de Berlín. Les disfresses les fan a Rio de Janeiro i les porten cap a Berlín. Aquest és un grup que també porta una pancarta en relació als costos que tenen. Es presenten des de fa 15 anys. Tenen un grup que balla capoeira. Porten una bandera unida entre la alemana i la del Brasil.
Piñatas	Piñatas que es presenten plenes caramels, les van trencant al llarg de la rua.

Curioses	Normalment és una tradició que presenta el trencament d'allò dolent vers allò bo que es pot trobar a dintre. Es bàsicament una tradició procedent de Mèxic.
Koma Dîlan im Kurdistan Kultur- und Hilfsverein	Grup de dansa del Kurdistan- lluiten pels drets del Kurdistan. Es com si fos una dansa tradicional d'una boda. Hi ha una noia que canta la muísica es en directe. Noies que van vestides de tradicionals, molts guapes.
Mano River Multi Cultural Band	Grup de música en la que barregen la participació al grup de diferents persones de diferents parts del món.
Hoopla! Berlin	Grup que porten un Hoopla, grup intercultural que treballen el mateix a través de la música del <i>bit i electrònica</i> ballen el Hoopla.
Grupo Perú	Aquest grup presenta el món del Amazonas com a la selva més gran del món on hi viuen animals i plantes diferents. Lluita dels indígenes per a la defensa de l' Amazonas, representació de la tala dels arbres i de la varietat animal i cultural que te l'Amazones. Dansa amb flautes.
Ghana – Our Culture, Our Pride	Presentació de la cultura a Ghana ja que consideren que volen presentar-la per a integrar a les persones. Ballen el Highlife un estil de música i dansa que apareix ens els anys 20 a Ghana, hi ha elements dels jazz i amb guitarra. Porten una carrossa molt gran i molta gent al darrera que ballen. Van vestits tradicionals amb algunes robes tots iguals però no tots. Molta gent de color.
Kidz 44 – Wir sind Neukölln!!!	Es tracte d'un projecte d'integració entre joves, a través d'una escola de música de Neukölln. Es tracte d'una cooperació entre diferents institucions, on la política també hi participa, el camió és de la policia urbana. Estan tots sobre del camió i canten rap, una mica caòtic però el camió està molt ben decorat amb fusta. El tema de la música és contra les drogues i l'alcohol.
Zirkus Cabuwazi	Circ de ens que presenten diferents espectacles - Pallassos...
Ayahuma	Equador – La Fiesta de la Mama Negra. És una festa que ballen per a la defensa de la fecunditat de la terra. La Mama Negra, és tradicionalment un home que va vestit de dona i pintat de negre. Un dels festes folklòriques de l'Equador. Porten al darrera un pallasso amb una mascara.
Anclas e.V.	Grup llatinoamericà amb orígens <i>Mayes i Aztecas</i> de la selva. Aquest any porten la imatge de Mèxic. Molts d'ells ballen desclosos per a identificar el contacte amb la terra. Vestits molt macos amb plomes molt llargues.
Comparsa Chamanes e.V.	Aquest formació ha guanyat varies vegades. Guanyadora d'aquesta any. Porten el tema del aigua. Un gran vaixell amb animals del mar a dins, com si fos un pirata. Tots porten robes amb una onada japonesa. Porten un grup de tambors i un grup de ballarines amb mascarees de l'aigua algunes representen sirenes. Però quan no hi ha aigua es presenten personatges estranys com els que porten com a gegants.
Sambaschule Anaconda	Escola de samba Anaconda que a vegades es presenten en alguns dels carnivals del Brasil. Grup molt tradicional de carnaval amb noies amb plomes.
Tarantella in Berlin und Basilicata - Berlin e.V.	Grup Italià, ballen Tarantella un ball del sud d'Itàlia, van vestits de reciclatge encara que ballen danses tradicionals d'Itàlia.
Percussions Time	Grup de percussionistes de tot arreu però bàsicament persones d'origen Alemany.
Sapucaiu no Samba	250 persones que ballen al ritme de la samba, porten noies amb plomes, xanques molt estil del Brasil, també porten figures molt grans, es tracte d'una granota que ballen al ritme de la samba brasilera. A la carrossa porten un grup de música i després un grup de percussió.
Thai Smile	Grup de Tailàndia amb el tema de les inundacions que identifiquen la necessitat de la solidaritat entre els pobles a través del vaixell de la solidaritat. Vestits tradicionals de Tailàndia amb corones molt maques d'or, al darrera porten les noies vestides de blau com a identificació de l'aigua. Fan una dansa en el jurat molt sensible i tranquil-la només dones. Porten una carrossa amb una noia que balla a dins. Al darrera van vestides de tradicionals amb vermell i or. La bandera. Al final van els músics vestits amb camises de colors diferents.
Bando	Un projecte d'una escola. El tema es la tolerància entre cultures.
Amistad Salsera	Salsa galàctica- com si fossin robots que ballen salsa. Representen robots que acaben d'aterrar a Cuba i s'integren a través de la dansa. Sembla que sigui una escola de dansa.

Gernika Deutsch-Baskischer Kulturverein e.V	Es tracte d'una associació cultural del País Basc – la primera vegada que participen. Ballen davant del jurat danses tradicionals del País Basc.
CAARNE e.V. Centro Argentino Región Nord Este	Grup d'argentina – aquí presenten la festa de la carn. Argentins d'altres parts d'Alemanya, Frankfurt... etc. Ballen un dansa tradicional del <i>xatos</i> . Al final també es barreja amb les altres cultures afroamericanes i per això presenten els pallassos al final.
Wara e.V. – Folklore aus Bolivien	Bolívia – aquest grup fa un temps els hi va desaparèixer la música i van guanyar igualment – aquest any van amb plomes molt espectaculars com si fossin indis i ballen danses tradicionals de caça amb bastons, molta gent – Tobas – una ètnia del centre de Bolívia. Diferents grups de tot Alemanya s'agrupen a Berlín per presentar la seva cultura.
CRAS – Centro De Ritmos Afro-Sudamericanos	Bandera argentina, es tracte d'un centre de dansa afro-sudamericà que presenta diferents classes de dansa. Porten grups de percussió amb tambors.
Amazzones	Un altre grup centrat amb temes de la defensa dels indígenes de l'Amazones
Baobab!	Els jugadors de futbol africans que juguen en els equips alemanys. Grup mixt representació africana. Ofrena africana.
Japanische Popkultur	Amics de la cultura popular, representant la cultura popular japonesa. Es tracte de figures de còmic o Manga, Cosplayers, Visual Keis, Gothic Lolitas.
Carneval de Barranquilla	Colòmbia – porten una carrossa amb la música plena de papagais i colors, dels indígenes. Presenten una dansa molt carnavalada amb colors molt vistosos.
Wittstock weil wunderbar	Projecte d'una escola amb un grup que toquen els tambors, defensen el treball en comú. Entre diferents persones, vell, jove, ric o pobre. La música és una mica poc elaborada, així com els vestits i la presnetació.
Dégage – Revolution Made in Tunesia	Es tracte de la identificació de la <i>Tunisia lliure</i> mai més dictadura, un gran autobús, alguns d'ells porten la mascara dels <i>Anonymus</i> . La seva presentació no és massa elaborada. Es tracte més d'una posició política.
Angolaner in Deutschland	Persones d'Angola que ballen el <i>Kazukuta</i> una dansa tradicional d'aquest país. Davant de la carrossa no hi ha gaire gent, però al darrera com a seguidors hi ha molta gent.
T'n T Masquereaders	Es tracte d'un grup molt nombrós que representen l'atracció entre els nois i les noies a través de les danses. Vestint molt lluents tots iguals en blanc i groc, encara que sembla que vaguin una mica desorganitzats. Són molta gent.

Font: elaboració pròpia

Annex 10. Estructura política de la ciutat de Berlín

El parlament de la ciutat i del *Land* és l'anomenat *Abgeordnetenhaus* (la cambra dels representats) de la que consta de 141 representants. L'administració executiva de la ciutat és la que s'ha anomenat *Senat von Berlin* (el Senat de Berlín). Aquest consisteix de diferents departaments, l'anomenat *Regierender Bürgermeister* (alcalde mandant) i fins a vuit senadors que ocupen càrrecs ministerials dels quals un d'ells és el que serà anomenat Alcalde (*Bürgermeister*) adjunt al Alcalde del Govern. L'Alcalde de Govern és simultàniament l'Alcalde de la Ciutat (*Oberbürgermeister der Stadt*) així com el Primer Ministre de l'Estat Federal (*Ministerpräsident des Bundeslandes*).

Des de les eleccions del 2001 el *Sozialdemokratischen Partei Deutschlands* SPD (socialdemòcrates) i *Die Linke* (l'esquerra) legislen tant l'Estat Federal de Berlín com la ciutat de Berlín. Des de 2001 l'alcalde de la ciutat és el Klaus Wowereit de l'SPD.

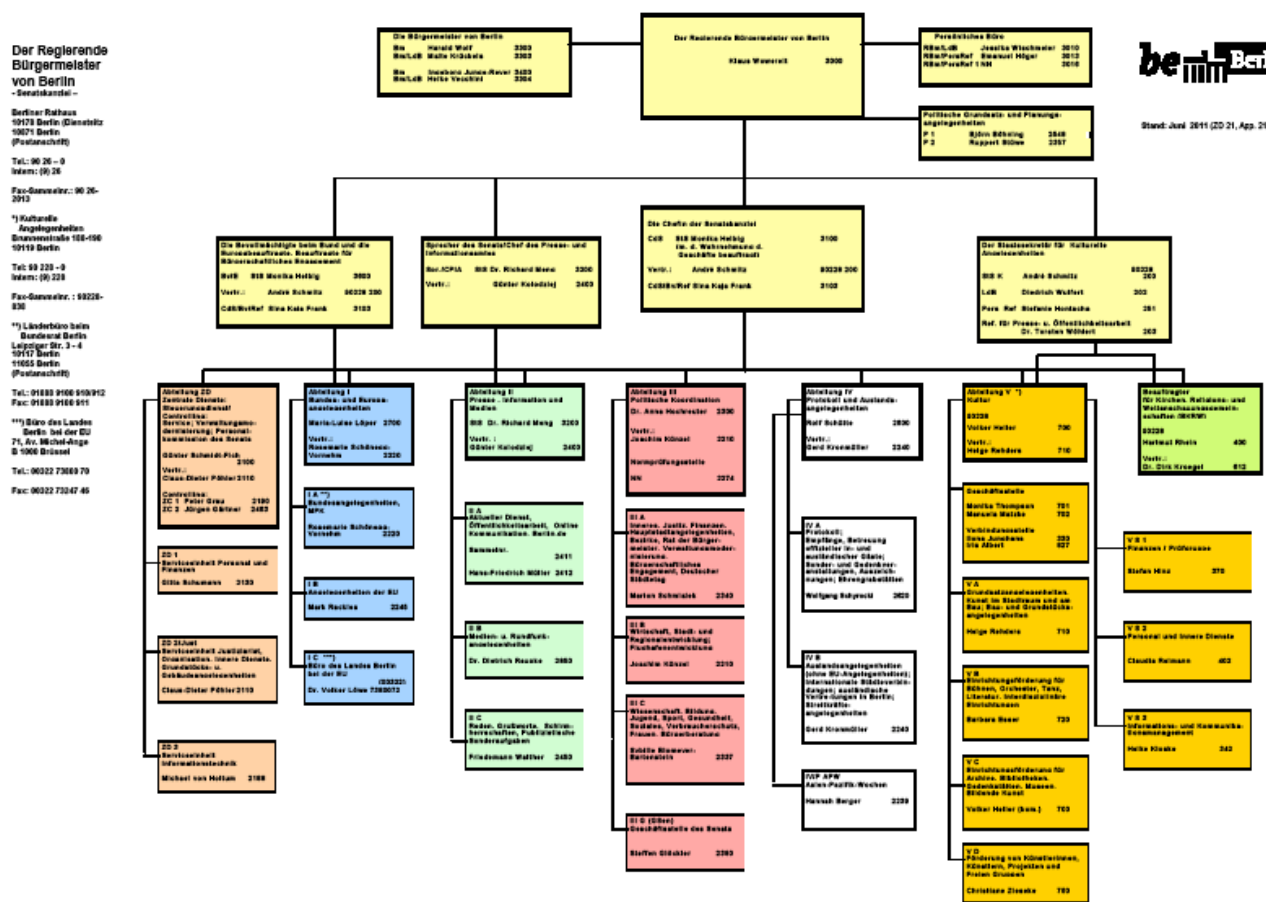
El pressupost total de la ciutat al 2007 era d'una mica més de 20.5€ billons incloent un superàvit de 80 milions d'euros. Es tractava de la primera vegada que

la ciutat de Berlín, després de la segona Guerra Mundial, aconseguia tenir un superàvit⁴⁷². El pressupost total també inclou els 5.5 Bilions d'Euros finançats directament per l'Estat Alemany. Però les despeses, principalment marcades per a Berlín com a capital d'Estat Alemany, acumulades han estat les més elevades de tot alemanya. El 2011 l'alt nivell del deute del sector públic porta al *Stabilitätsrat von Ländern Bund* ⁴⁷³ (Consell d'Estabilitat Fiscal dels Estats Federals) a declarar una emergència fiscal per a la ciutat.

Per tant l'estructura de govern que legisla la ciutat és una estructura doble, ja que es Ciutat i *Land*, encara que l'òrgan de gestió d'aquesta doble estructura és el mateix.

Com s'ha comentat per una banda el Senat de Berlín està estructurat per vuit senadors, entre els que hi ha el *Regierender Bürgermeister (Alcalde Mandant)*. Aquest a la vegada té diferents departaments que s'estructuren de la següent manera.

Estructura del *Regierender Bürgermeister* el 2011

Font: dades extretes de la pàgina web oficial de la ciutat de Berlín, és a dir del Senat de Berlín. www.berlin.de (darrera consulta: juliol 2011)

⁴⁷² Com s'especifica a la notícia titulada Berlin schafft erstes Etatplus seit dem Krieg, publicada el gener del 2008 a la revista on-line Spiegel.de. Aquesta notícia es pot consultar a <http://www.spiegel.de/wirtschaft/0,1518,527721,00.html> [darrera consulta: juliol 2011]

⁴⁷³ Per a més informació és pot consultar www.stabilitaetsrat.de [darrera consulta: juliol 2011]

En aquest esquema es pot comprovar com el mateix alcalde en el seu organigrama té diferents departaments que es dediquen a varies aspectes del funcionament de la ciutat. Per exemple els grans divisions són: la que es dedica a “Aspectes Fiscals i Financers”, la que es dedica a la “Relació amb el Bund i la Unió Europea”, la dedicada a aspectes de “Premsa i Comunicació”, la dedicada a “Coordinació Política”, la dedicada al “Protocol i Relacions Exteriors” i finalment una dedicada a “Cultura”.

Pel que fa a la divisió dedicada a la “Coordinació Política” (*Abteilung III - Politische Koordination*), com es pot comprovar a la gràfica, aquesta es dedica a diferents aspectes de la política, entre ells una àrea dedicada a l'economia, l'educació, els joves, l'esport, la sanitat, els afers socials, al consumidor, a les dones i l'atenció al ciutadà. Aquest departament té les competències i responsabilitat de coordinació entre els departaments, això es desenvolupa a través de les unitats especialitzades del Senat amb les que hi ha una estreta relació amb aquest divisió per a poder informar degudament a l'alcalde. Així com al revés, assegurar que les orientacions polítiques preses es desenvolupin a les unitats especialitzades del Senat. Per tant segons el que es pot observar, aquesta divisió, es centra en la coordinació entre els Senadors i les unitats especialitzades del Senat i l'alcalde. La responsable d'aquesta divisió actualment és la Dr. Anna Hochreuter.

Pel que fa a la divisió de “Cultura” (*Abteilung V*) és una mica diferent ja que les competències que aquesta divisió adopta són una mica diferents de la unitat anterior. En aquest cas, des del la reestructuració que es va fer del Senat el 2006, ha passat a formar part de les competències directes del *Regierender*. Aquesta divisió s'encarrega de gestionar els museus, les biblioteques, els arxius, els monuments, els teatres, les orquestres i els cors així com de gestionar els sistemes de finançament de projectes artístics. A més a més gestiona els fons culturals anomenats *Hauptstadtkulturfonds*⁴⁷⁴. Com també es pot comprovar en el gràfic, aquesta divisió també s'encarrega de les esglésies, les comunitats religioses i filosòfiques. Actualment el responsable d'aquesta divisió és l'Andreas Schmitz⁴⁷⁵.

Pel que fa a la resta del Senat s'estructura en diferents senadors i els seus corresponents unitats. En ordre d'importància política, seguidament després del *Regierender Bürgermeister* hi ha dos altres alcaldes que a la vegada són senadors de unitats específiques. Per una banda l'Alcaldessa i Senadora pel Desenvolupament Urbà⁴⁷⁶ (*Bürgermeisterin und Senatorin für Stadtentwicklung*) Ingeborg Junge-Reyer (SPD) i l'Alcalde i Senador d'Economia, Tecnologia i Dones⁴⁷⁷, Harald Wolf (Die Linke).

⁴⁷⁴ Aquests fons però provenen del *Bund* i no de la ciutat ni del *Land*. Aquests tenen un pressupost anual de 9,8 milions d'euros. Per a més informació sobre aquest fons econòmic de finançament de projectes culturals Es pot consultar www.hauptstadtkulturfonds.berlin.de/ (darrera consulta: juliol 2011)

⁴⁷⁵ Per a més informació sobre aquesta divisió es pot consultar <http://www.berlin.de/sen/kultur/index.de.php> (darrera consulta: juliol 2011)

⁴⁷⁶ Per a més informació es pot consultar la pàgina web de la unitat <http://www.stadtentwicklung.berlin.de/aktuell/> (darrera consulta: juliol 2011)

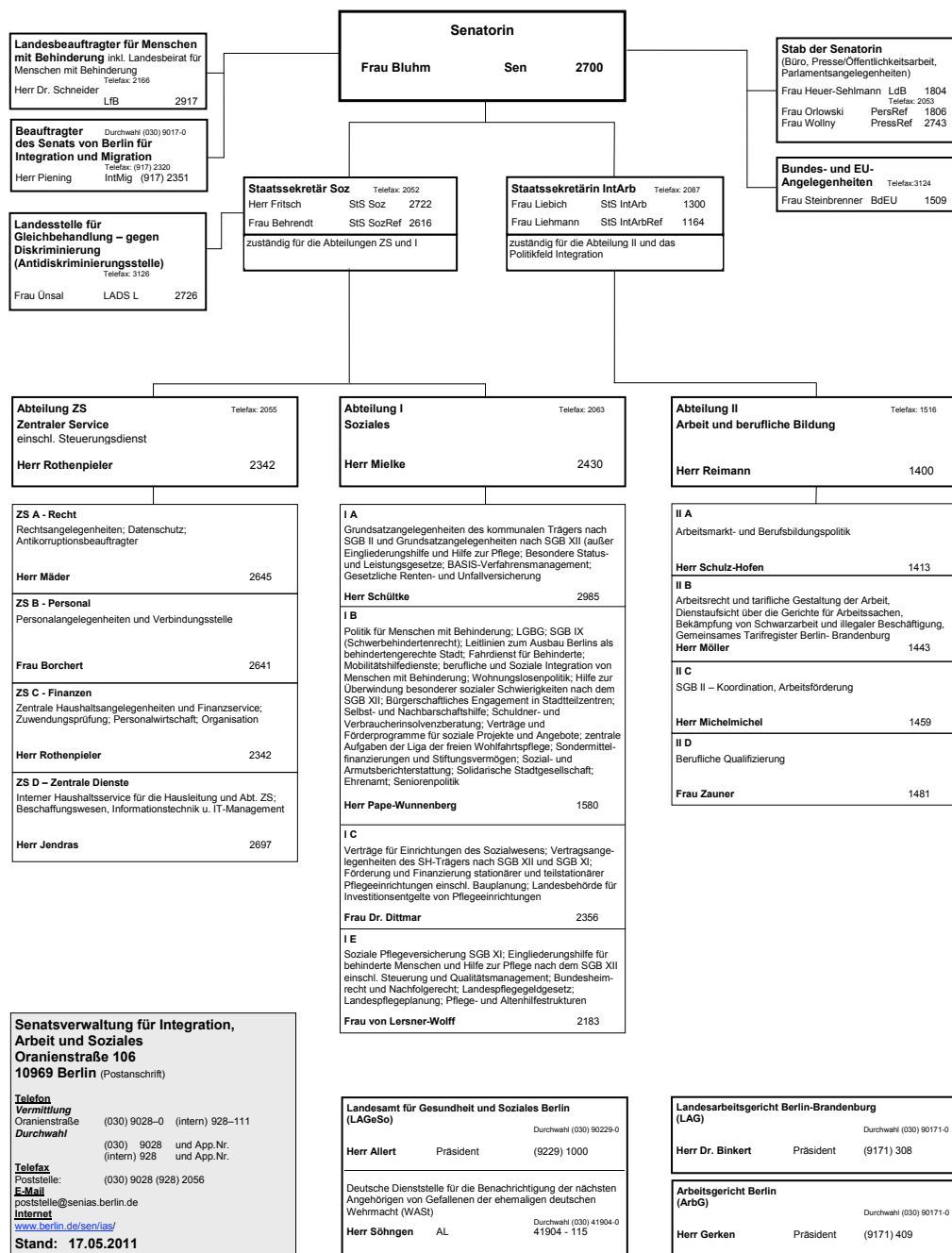
⁴⁷⁷ Per a més informació es pot consultar la pàgina web de la unitat <http://www.berlin.de/sen/wtf/> (darrera consulta: juliol 2011)

Seguidament hi ha sis senadors més dedicats cada un als aspectes ministerials específics. Per una banda el Senador d'Educació, Ciència i Investigació (*Senator für Bildung, Wissenschaft und Forschung*) Prof. Dr. E. Jürgen Zöllner (SPD); el Senador de les Finances (*Senator für Finanzen*) Dr. Ulrich Nussbaum; la Senadora de Sanitat, Medi Ambient i de Protecció del Consumidor (*Senatorin für Gesundheit, Umwelt und Verbraucherschutz*) Katerin Lompscher (Die Linke); el Senador d'Interior i Esport (*Senator für Inneres und Sport*) Dr. Ehrhart Körting (SPD); la Senadora de Integració Afers Socials i Treball (*Senatorin für Integration, Arbeit und Soziales*) Carola Bluhm (Die Linke); i finalment la Senadora de Justícia (*Senatorin für Justiz*) Gisela von der Aue (SPD)⁴⁷⁸. Cada un dels senadors tenen les competències relacionades amb cada un dels seus àmbits d'actuació.

La Senadora de Integració Afers Socials i Treball (*Senatorin für Integration, Arbeit und Soziales*) actualment és Carola Bluhm (Die Linke). L'estructura d'aquest departament es pot observar en el següent esquema⁴⁷⁹

⁴⁷⁸ Per a més informació sobre cada una de les unitats i els senadors exposat aquí, es pot consultar la següent pagina web del Senat <http://www.berlin.de/rbmskzl/rbm/senat/> (darrera consulta: juliol 2011)

⁴⁷⁹ Aquest esquema es pot tribar a <http://www.berlin.de/sen/ias/leitung/> (darrera consulta: juliol 2011)

Font: dades extretes de la pàgina web oficial de la ciutat de Berlín, és a dir del Senat de Berlín. www.berlin.de (darrera consulta: juliol 2011)

Pel que fa a l'estructura administrativa dels districtes (Bezirke), Berlín consta de dotze administracions de districte, que són:

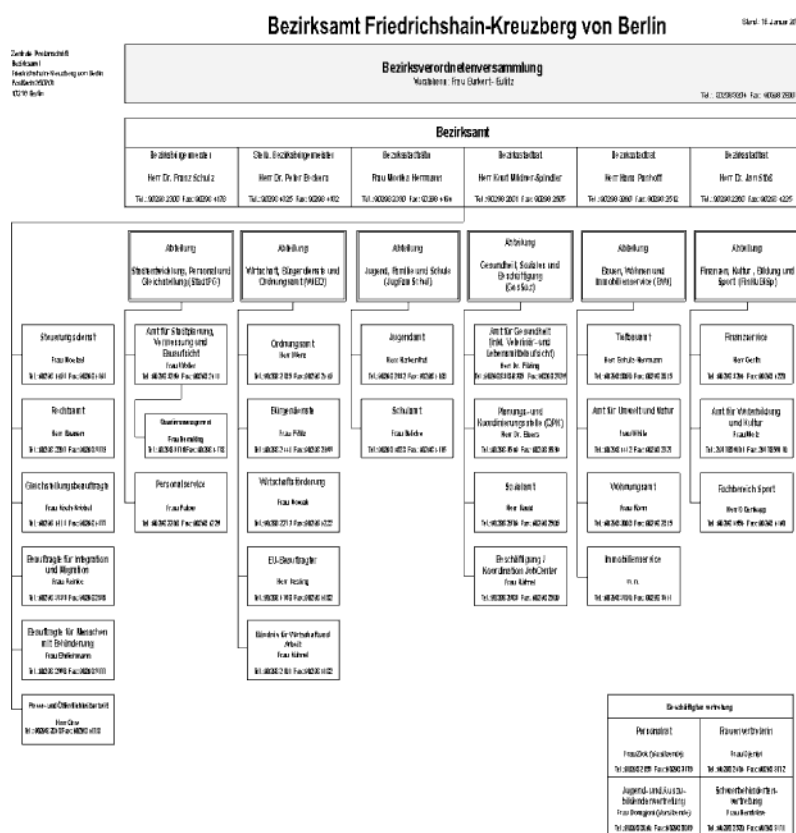
- Friedrichshain – Kreuzberg
- Charlottenburg- Wilmersdorf
- Lichtenberg
- Marzahn - Hellersdorf
- Mitte
- Neukölln
- Pankow
- Reinickendorf
- Spandau
- Steglitz - Zehlendorf
- Tempelhof - Schöneberg
- Treptow – Köpenick

Des de la reforma de l'administració feta al 2001, els districtes de la ciutat, (els dotze llistats anteriorment) tenen la funció de districtes administratius i de gestió. D'acord

amb les lleis aprovades durant el 2001, els districtes de Berlín han de complir amb els principis d'autogestió i govern. És a dir han de complir les tasques d'administració local.

Per aquestes gestions els districtes tenen la Seu de Districte (*Bezirksamt*) en la que la direcció la porta un Alcalde de Districte (*Bezirksbürgermeister*). En alguns caos, els districtes de la ciutat de Berlín s'igualen, en quantitat de ciutadans, amb els comptats (*Landkreisen*). Els districtes però, no són autoritats independents amb personalitat pròpia, ni tant sols tenen la condició de municipi. Per tant generalment es tracte d'un òrgan administratiu que depèn del Senat de Berlín per a gestionar els aspectes administratius del barri que agrupa el districte⁴⁸⁰.

Els dos districtes que estan implicats amb la organització del KdK són tant el de Friedrichshain – Kreuzberg⁴⁸¹ i el de Neukölln⁴⁸². Pel que fa al districte de Friedrichshain – Kreuzberg seguidament exposem el seu l'organigrama.

Font: dades extretes de la pàgina web oficial de la ciutat de Berlín, és a dir del Senat de Berlín. www.berlin.de (darrera consulta: juliol 2011)

Pel que fa al districte de Newkölln el seu organigrama és el següent:

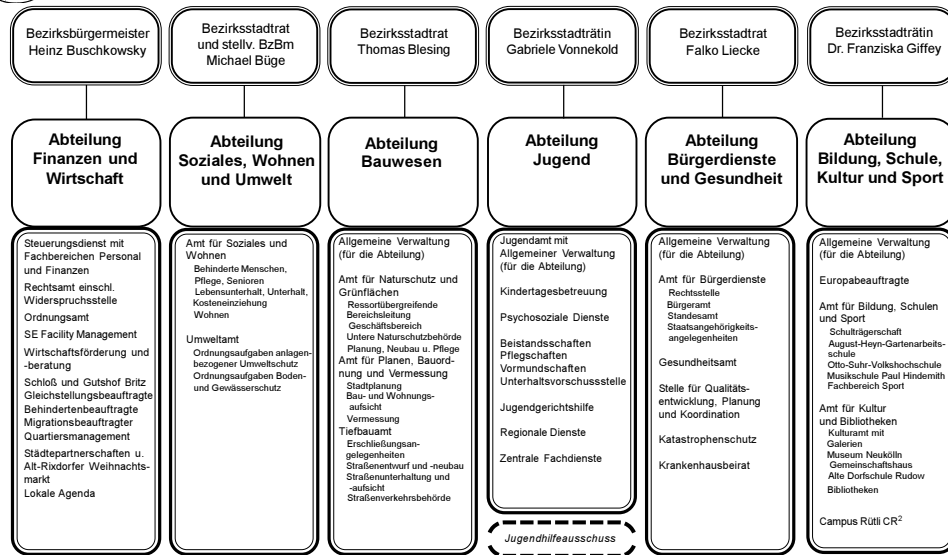
⁴⁸⁰ Per a més informació sobre la gestió dels districtes es pot consultar la Llei d'administració dels Districtes (§ 2 Abs. 1 Bezirksverwaltungsgesetz) a http://www.berlin.de/imperia/md/content/baneukoelln/bvv/bezirksverwaltungsgesetz_20051103.pdf (darrera consulta: juliol 2011)

⁴⁸¹ Per a més informació <http://www.berlin.de/ba-friedrichshain-kreuzberg/> (darrera consulta: juliol 2011)

⁴⁸² Per a més informació <http://www.berlin.de/ba-neukoelln/> (darrera consulta: juliol 2011)

Binnenstruktur des Bezirksamtes Neukölln von Berlin

Font: dades extretes de la pàgina web oficial de la ciutat de Berlín, és a dir del Senat de Berlín.
www.berlin.de (darrera consulta: juliol 2011)

Com es pot comprovar en els dos organigrames aquí presentats, tant a un districte com a l'altre hi ha diferents departaments que es dediquen a gestionar aspectes de diferent manera, amb diferents competències per cada un dels diferents departaments.

Annex 11. Política d'integració de la ciutat de Berlín

Seguidament es mostren els camps d'acció de la política d'integració de la ciutat de Berlín, separats per quatre camps d'acció.

Camp d'acció 1: Determinar l'estructura de projectes, associacions i federacions

Handlungsfeld 1

Strukturbestimmende Projekte, Zusammenschlüsse und Dachverbände durch

- ▶ Förderung von Zusammenschlüssen professionell arbeitender Träger, die u.a. auch über die eigene Ethnie hinaus aktiv werden und / oder in die Mehrheitsgesellschaft wirken
- ▶ Stärkung multiethnischer Projekte und Ausbau von Netzwerken

Für diesen Ansatz steht vor allem die *Werkstatt der Kulturen*, die ein gesamtstädtisches, interkulturelles Konzept vertritt und weitreichende Angebote für alle Bewohner/innen der Stadt unterbreitet (z.B. Karneval der Kulturen). Darüber hinaus stellt die *Werkstatt der Kulturen* ein Dach als Veranstaltungsort und Begegnungsstätte für zahlreiche Vereine bereit, die über keine eigenen Räumlichkeiten verfügen.

- ▶ Lateinamerika-Zentrum, Pfalzburger Str. 42, 10717 Berlin
"Haus der Kulturen Lateinamerikas"
Internet: <http://www.casalatinoamericana.de>
- ▶ Migrationsrat Berlin&Brandenburg, Postfach 30 23 34, 10754 Berlin
"Härtefallkommission"
Internet: <http://www.mrbp.de>
- ▶ Polnischer Sozialrat e.V., Oranienstraße 34, 10999 Berlin
"Treffpunkt für Selbsthilfegruppen des Polnischen Sozialrates"
Internet: <http://www.polskarada.de>
- ▶ Süd Ost Europa Kultur e.V., Großbeerenstraße 88, 10963 Berlin
"südost Zentrum"
Internet: <http://www.suedost-ev.de>
- ▶ Türkischer Bund in Berlin-Brandenburg e.V., Tempelhofer Ufer 21, 10963 Berlin
"Treffpunkt für türkische Gruppen und Vereine sowie Beratungsstelle"
Internet: <http://www.tbb-berlin.de>
- ▶ Verband für interkulturelle Arbeit VIA - Regionalverband Berlin-Brandenburg e. V.,
Pettenkoferstraße 16 -18, 10247 Berlin
"Informations- u. Beratungsstelle für ausländische Bürger, Projekte, Vereine und Selbsthilfegruppen im
Migrantenbereich"
Internet: <http://www.via-in-berlin.de>
- ▶ Werkstatt der Kulturen in Berlin, Brauerei Wissmannstraße e.V.,
Wissmannstr. 31- 33, 12049 Berlin
"Werkstatt der Kulturen in Berlin"
Internet: <http://www.werkstatt-der-kulturen.de>

Com es pot comprovar en aquesta imatge, primer es plantegen les voluntats del que es vol aconseguir, seguidament proposen i especifiquen quin són els camps en els que volen intervenir i finalment allisten els projectes que entenen com a actes i accions d'implementació.

Camp d'acció 2: Promoure l'accés a l'educació i la formació professional per a joves desfavorits

Handlungsfeld 2

Förderung des Zugangs zu schulischer und beruflicher Ausbildung für benachteiligte Jugendliche und junge Erwachsene durch

- ▶ Beratung, Kurse, Kompetenzentwicklung, Vermittlung in zielgruppenorientierte Maß

Die Förderung der Teilhabe an Bildung und Ausbildung sowie die Integration in den Arbeitsmarkt ist eines der praktischen Handlungsfelder der Förderung der Integrationsarbeit. Der Integrationsbeauftragte unterstützt dabei ethnienübergreifend den Integrationsprozess durch Förderung von qualifizierter Beratung, Hilfe zur Selbsthilfe, Kurse, Kompetenzentwicklung und Vermittlung in zielgruppenorientiertem Maß. In Abgrenzung zum Handlungsfeld 3 geht es hier konkret um das sogenannte „Übergangmanagement“ beim Übergang von der schulischen in die berufliche Bildung.

- ▶ Arbeit und Bildung e.V., Potsdamer Straße 118, 10785 Berlin
ESF - Projekt "KUMULUS"
Internet: <http://www.aub-berlin.de> [□]
- ▶ Berufliches Qualifizierungsnetzwerk für Migrantinnen und Migranten in Berlin - BQN
Alte Jakobstraße 85 – 86, 10179 Berlin
ESF-Projekt: Berufliche Qualifizierung junger Migrantinnen und Migranten
Internet: <http://www.bqn-berlin.de> [□]
- ▶ Jüdische Gemeinde zu Berlin, Projektanschrift: Oranienburger Straße 28, 10117 Berlin
"Integrationsmaßnahmen für jüdische Zuwanderer im Treffpunkt Oranienburger Straße"
Internet: <http://www.jg-berlin.org> [□]
- ▶ Polnischer Schulverein "Oswiata" in Berlin e.V., Lichtenrader Straße 42, 12049 Berlin
"Muttersprachlicher Unterricht und Landeskunde für polnische Kinder"
Internet: <http://www.oswiataberlin.de/Info/index.html> [□]
- ▶ Gesellschaft für urbane Wirtschaft, Beschäftigung und Integration e. V.
Max-Taut-Haus, Segitzdamm 2, 10969 Berlin
"Beratungs- und Ausbildungszentrum für zugewanderte Gewerbetreibende"
Internet: <http://www.tdu-berlin.de> [□]

Camp d'acció 3: Promoció de la igualtat d'oportunitats a través d'ofertes de llengua i educació per a grups específics.

Handlungsfeld 3

Förderung der Chancengleichheit durch niedragschwellige Sprach- und Bildungsangebote für bestimmte Zielgruppen durch

- ▶ Angebote für Kinder, Jugendliche und junge Erwachsene aus sozial schwachen und bildungsfernen Familien
- ▶ Frauen, die erst nach Eintritt ihrer Kinder in den Kindergarten oder in die Schule für sich eine Möglichkeit sehen, Deutsch zu lernen, und die auf bedarfsgerechte Angebote im Wohnumfeld angewiesen sind
- ▶ ergänzende Angebote der Sprachförderung, der Hausaufgabenbetreuung und der Vorbereitungen für Prüfungen

- ▶ Al Dar e.V. Skalitzer Straße 135 a, 10999 Berlin
"Integrationsarbeit mit arabischen Frauen und Mädchen"
Internet: <http://www.al-dar.de>
- ▶ Club Dialog e. V., Friedrichstr. 176-179, 10117 Berlin
"Kommunikationszentrum für Russischsprechende"
Internet: <http://www.club-dialog.de>
- ▶ Verein der Eltern aus Kurdistan in Berlin e. V. , Cuvrystraße 13/14, 10997 Berlin
"Selbsthilfe- und Beratungszentrum für Eltern und Schüler/innen aus Kurdistan"
- ▶ Kurdisches Zentrum e.V., Dresdener Straße 8, 10999 Berlin
"Kultur- und Gruppenarbeit sowie Beratung für Kurden/Kurdinnen"
- ▶ Interkulturelle pädagogische Gesellschaft MITRA e.V., Friedrichstraße 176-179, 10 117 Berlin
Interkulturelles Elternprojekt „Deutsch lernen - neue Heimat entdecken - Verständnis und Toleranz entwickeln“
Internet: <http://www.mitra-ev.de>
- ▶ Nachbarschaftsheim Schöneberg e.V., Fregestraße 53, 12161 Berlin
Projekt: „Al-Nadi“
Internet: <http://www.nbhs.de>
- ▶ Türkischer Elternverein in Berlin e.V., Oranienstraße 34, 10999 Berlin
"Treff-, Kommunikations- und Beratungszentrum für türkische Eltern und SchülerInnen"
Internet: <http://www.tevbub.de>

Camp d'acció 4: Promoció de la infraestructura social, activitats socioculturals i d'integració de les activitats en el context urbà

En aquest camp d'acció, és sorprenent veure que el que es vol aconseguir és el suport a diferents grups de comunitats minoritàries que promocionin l'intercanvi i les infraestructures des de diferents perspectives.

Integrationsprojekte

Handlungsfeld 4

Förderung der sozialen Infrastruktur, soziokulturellen Aktivitäten und von Integrationsmaßnahmen im stadträumlichen Zusammenhang durch

- ▶ Förderung von Anlaufstellen zur Beratung und Information für ausgewählte Migrantengruppen
- ▶ Unterstützung der soziokulturellen Eigenorganisationen und von interkulturellen Begegnungen

Integrationsprozesse verlaufen unterschiedlich. Intensität und Erfolg hängen auch von persönlichen, rechtlichen und sozialen Faktoren ab. Die soziale Arbeit zielt daher auf Verbesserungen der rechtlichen Situation von Einwander/innen, auf soziale Gerechtigkeit und Chancengleichheit. Zentrale Aspekte dabei sind die Förderung von Begegnungen und gegenseitiger Akzeptanz sowie die Gestaltung des Zusammenlebens und des interkulturellen Dialogs.

- ▶ Afrikanische Ökumenische Kirche e. V., Petersburger Straße 92, 10247 Berlin
„Deutsch lernen - neue Heimat entdecken - Toleranz entwickeln“
- ▶ El-Patio - Der Innenhof e.V., Waldstraße 47, 10551 Berlin
„Beratungs- und Kulturzentrum für Spanischsprechende und ihre Freunde und Familien“
Internet: <http://www.elpatio-berlin.de>
- ▶ Hellenische Gemeinde zu Berlin e.V., Mittelstraße 33, 12167 Berlin
„Selbsthilfe im Griechenzentrum“
Internet: <http://www.gr-gemeinde.de>
- ▶ Navitas gGmbH, Dominicusstraße 32, 10829 Berlin
„Interkulturelles Seniorenzentrum -Neukölln/Em-Der“
Internet: <http://www.kowo-ev.de>
- ▶ Irakischer Kulturverein "Al Rafidain", Weserstraße 21, 12045 Berlin
„Soziale Beratung und Treffpunkt für irakische Mitbürger/Innen“
Internet: <http://www.al-rafedain.de>
- ▶ Oromo-Horn von Afrika-Zentrum e.V. Prinzenallee 81, 13357 Berlin
„Selbsthilfezentrum/Sozialbetreuung“
Internet: <http://www.oromo-deutsch.de>
- ▶ Türkische Gemeinde zu Berlin e.V., Skalitzer Straße 134, 10999 Berlin
„Kordinierungs- und Beratungsstelle für türkische Bevölkerung“
Internet: <http://www.tgb-berlin.de>
- ▶ Türkisches Wissenschafts- und Technologiezentrum e.V. Berlin -BTBTM,
Straße des 17. Juni 135, 13629 Berlin
„Bildungsinländer und 2. Generation“
Internet: <http://www.btbtm.de>
- ▶ Verein Iranischer Flüchtlinge in Berlin e.V., Reuterstraße 52, 12047 Berlin
„Beratung und Betreuung“
Internet: <http://iprberlin.com>
- ▶ Jugend- und Kulturgemeinschaft Berlin e.V., Engeldamm 68, 10179 Berlin
„Treffpunkt für insbesondere türkische Jugendliche und junge Erwachsene“
- ▶ Kotti e. V. , Dresdener Straße 10, 10999 Berlin
„Mosaik - Jugendkulturetage "Gruppenarbeit deutscher und türkischer Jugendlicher“
Internet: <http://www.kotti-berlin.de/mosaik.htm>

Annex 12. Existència de cada un dels impactes

Taula A8. Existència dels impactes analitzats

Existence - Information

		Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos	Yes	167	65,0	65,0	65,0
	No	90	35,0	35,0	100,0
	Total	257	100,0	100,0	

Existence - Bad Image

		Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos	Yes	90	35,0	35,0	35,0
	No	167	65,0	65,0	100,0
	Total	257	100,0	100,0	

Existence - Keep Traditions

		Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos	Yes	208	80,9	80,9	80,9
	No	49	19,1	19,1	100,0
	Total	257	100,0	100,0	

Existence - Shared Project

		Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos	Yes	228	88,7	88,7	88,7
	No	29	11,3	11,3	100,0
	Total	257	100,0	100,0	

Annex 13. Intencionalitat de cada un dels impactes

Taula A9. Intencionalitat dels impactes analitzats

Intentionality - Information

		Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos	Yes	170	66,1	66,1	66,1
	No	87	33,9	33,9	100,0
	Total	257	100,0	100,0	

Intentionality – Bad Image

	Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos Yes	148	57,6	57,6	57,6
No	109	42,4	42,4	100,0
Total	257	100,0	100,0	

Intentionality – Keep Traditions

	Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos Yes	200	77,8	77,8	77,8
No	57	22,2	22,2	100,0
Total	257	100,0	100,0	

Intentionality – Shared Project

	Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos Yes	225	87,5	87,5	87,5
No	32	12,5	12,5	100,0
Total	257	100,0	100,0	

Annex 14. Perfils i graus

Taula A10. Participants relacionat amb el lloc de residència

AttFist

	Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos NoAttFirstLine	18	7,0	7,0	7,0
AttFirstLine	144	56,0	56,0	63,0
NoAttSecondLine	13	5,1	5,1	68,1
AttSecondLine	82	31,9	31,9	100,0
Total	257	100,0	100,0	

Taula A11. Natiu relacionat amb la nacionalitat

NationalNative

	Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos NoNativeNational	17	6,6	6,6	6,6
NativeNational	189	73,5	73,5	80,2
NativeNoNational	4	1,6	1,6	81,7
NoNationalNoNative	47	18,3	18,3	100,0
Total	257	100,0	100,0	

Taula A12. Perfils definitius entre els forans, autòctons i implicats , no implicats

Local Involved

	Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Válidos Local Involved	167	65,0	65,0	65,0
Foreing Involved	59	23,0	23,0	87,9
Foreing No Involved	5	1,9	1,9	89,9
Local No Involved	26	10,1	10,1	100,0
Total	257	100,0	100,0	

Annex 15. Grau de percepció per perfils

Taula A13. Graus de percepció de l'impacte informació

Tabla de contingencia

			Local Involved				
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	Total
Perception grade 0	Recuento		19	3	2	4	28
	% de Perception grade		67,9%	10,7%	7,1%	14,3%	100,0%
	% de Local Involved		11,4%	5,1%	40,0%	15,4%	10,9%
1	Recuento		31	3	2	2	38
	% de Perception grade		81,6%	7,9%	5,3%	5,3%	100,0%
	% de Local Involved		18,6%	5,1%	40,0%	7,7%	14,8%
2	Recuento		11	10	0	2	23
	% de Perception grade		47,8%	43,5%	,0%	8,7%	100,0%
	% de Local Involved		6,6%	16,9%	,0%	7,7%	8,9%
3	Recuento		20	4	0	7	31
	% de Perception grade		64,5%	12,9%	,0%	22,6%	100,0%
	% de Local Involved		12,0%	6,8%	,0%	26,9%	12,1%
4	Recuento		30	11	0	4	45
	% de Perception grade		66,7%	24,4%	,0%	8,9%	100,0%
	% de Local Involved		18,0%	18,6%	,0%	15,4%	17,5%
5	Recuento		35	19	1	4	59
	% de Perception grade		59,3%	32,2%	1,7%	6,8%	100,0%
	% de Local Involved		21,0%	32,2%	20,0%	15,4%	23,0%
6	Recuento		21	9	0	3	33
	% de Perception grade		63,6%	27,3%	,0%	9,1%	100,0%
	% de Local Involved		12,6%	15,3%	,0%	11,5%	12,8%
Total	Recuento		167	59	5	26	257
	% de Perception grade		65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%
	% de Local Involved		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Pruebas de chi-cuadrado

	Valor	gl	Sig. asintótica (bilateral)
Chi-cuadrado de ...	3,223...	18	,021
Razón de ...	32,341	18	,020
Asociación lineal por ...	,002	1	,968
N de casos válidos	257		

a. 13 casillas (46,4%) tienen una frecuencia esperada inferior a 5. La frecuencia mínima esperada es ,45.

Taula A14. Graus de percepció de l'impacte tradicions

Tabla de contingencia

			Local Involved				Total
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	
PerceGradKeep	0	Recuento	10	4	0	3	17
		% de PerceGradKeep	58,8%	23,5%	,0%	17,6%	100,0%
		% de Local Involved	6,0%	6,8%	,0%	11,5%	6,6%
1		Recuento	11	1	2	1	15
		% de PerceGradKeep	73,3%	6,7%	13,3%	6,7%	100,0%
		% de Local Involved	6,6%	1,7%	40,0%	3,8%	5,8%
2		Recuento	15	4	0	2	21
		% de PerceGradKeep	71,4%	19,0%	,0%	9,5%	100,0%
		% de Local Involved	9,0%	6,8%	,0%	7,7%	8,2%
3		Recuento	40	12	1	7	60
		% de PerceGradKeep	66,7%	20,0%	1,7%	11,7%	100,0%
		% de Local Involved	24,0%	20,3%	20,0%	26,9%	23,3%
4		Recuento	44	12	0	6	62
		% de PerceGradKeep	71,0%	19,4%	,0%	9,7%	100,0%
		% de Local Involved	26,3%	20,3%	,0%	23,1%	24,1%
5		Recuento	31	12	0	6	49
		% de PerceGradKeep	63,3%	24,5%	,0%	12,2%	100,0%
		% de Local Involved	18,6%	20,3%	,0%	23,1%	19,1%
6		Recuento	16	14	2	1	33
		% de PerceGradKeep	48,5%	42,4%	6,1%	3,0%	100,0%
		% de Local Involved	9,6%	23,7%	40,0%	3,8%	12,8%
Total		Recuento	167	59	5	26	257
		% de PerceGradKeep	65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%
		% de Local Involved	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Pruebas de chi-cuadrado

	Valor	gl	Sig. asintótica (bilateral)
Chi-cuadrado de ...	2,906...	18	,048
Razón de ...	25,394	18	,114
Asociación lineal por ...	,005	1	,942
N de casos válidos	257		

a. 15 casillas (53,6%) tienen una frecuencia esperada inferior a 5. La frecuencia mínima esperada es ,29.

Taula A15. Graus de percepció de l'impacte integració/cohesió social

Tabla de contingencia

			Local Involved				Total
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	
PerceGradSoci	0	Recuento	6	2	0	0	8
		% de PerceGradSoci	75,0%	25,0%	,0%	,0%	100,0%
		% de Local Involved	3,6%	3,4%	,0%	,0%	3,1%
1	1	Recuento	6	1	0	1	8
		% de PerceGradSoci	75,0%	12,5%	,0%	12,5%	100,0%
		% de Local Involved	3,6%	1,7%	,0%	3,8%	3,1%
2	2	Recuento	12	2	0	0	14
		% de PerceGradSoci	85,7%	14,3%	,0%	,0%	100,0%
		% de Local Involved	7,2%	3,4%	,0%	,0%	5,4%
3	3	Recuento	47	17	2	17	83
		% de PerceGradSoci	56,6%	20,5%	2,4%	20,5%	100,0%
		% de Local Involved	28,1%	28,8%	40,0%	65,4%	32,3%
4	4	Recuento	38	10	0	3	51
		% de PerceGradSoci	74,5%	19,6%	,0%	5,9%	100,0%
		% de Local Involved	22,8%	16,9%	,0%	11,5%	19,8%
5	5	Recuento	32	13	1	5	51
		% de PerceGradSoci	62,7%	25,5%	2,0%	9,8%	100,0%
		% de Local Involved	19,2%	22,0%	20,0%	19,2%	19,8%
6	6	Recuento	26	14	2	0	42
		% de PerceGradSoci	61,9%	33,3%	4,8%	,0%	100,0%
		% de Local Involved	15,6%	23,7%	40,0%	,0%	16,3%
Total	Total	Recuento	167	59	5	26	257
		% de PerceGradSoci	65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%
		% de Local Involved	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Pruebas de chi-cuadrado

	Valor	gl	Sig. asintótica (bilateral)
Chi-cuadrado de ...	2,594...	18	,101
Razón de ...	31,438	18	,026
Asociación lineal por ...	,276	1	,599
N de casos válidos	257		

a. 14 casillas (50,0%) tienen una frecuencia esperada inferior a 5. La frecuencia mínima esperada es ,16.

Tabla de contingencia q20_recodedR * Local Involved

			Local Involved				Total
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	
q20_recodedR	Percepció	Recuento	96	37	3	8	144
		% de q20_recodedR	66,7%	25,7%	2,1%	5,6%	100,0%
		% de Local Involved	57,5%	62,7%	60,0%	30,8%	56,0%
No Percepció	No Percepció	Recuento	71	22	2	18	113
		% de q20_recodedR	62,8%	19,5%	1,8%	15,9%	100,0%
		% de Local Involved	42,5%	37,3%	40,0%	69,2%	44,0%
Total	Total	Recuento	167	59	5	26	257
		% de q20_recodedR	65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%
		% de Local Involved	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Pruebas de chi-cuadrado

	Valor	gl	Sig. asintótica (bilateral)
Chi-cuadrado de ...	7,979	3	,046
Razón de ...	8,012	3	,046
Asociación lineal por ...	4,170	1	,041
N de casos válidos	257		

a. 2 casillas (25,0%) tienen una frecuencia esperada inferior a 5. La frecuencia mínima esperada es 2,20.

Taula A16. Grau de percepció de l'impacte mala imatge

Tabla de contingencia

			Local Involved				Total
			Local Involved	Foreing Involved	Foreing No Involved	Local No Involved	
Q4a recoded	No	Recuento	103	48	1	15	167
		% de Q4a recoded	61,7%	28,7%	,6%	9,0%	100,0%
		% de Local Involved	61,7%	81,4%	20,0%	57,7%	65,0%
	Si	Recuento	64	11	4	11	90
		% de Q4a recoded	71,1%	12,2%	4,4%	12,2%	100,0%
		% de Local Involved	38,3%	18,6%	80,0%	42,3%	35,0%
Total	Recuento	167	59	5	26	257	
	% de Q4a recoded	65,0%	23,0%	1,9%	10,1%	100,0%	
	% de Local Involved	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Pruebas de chi-cuadrado

	Valor	gl	Sig. asintótica (bilateral)
Chi-cuadrado de ...	1,281...	3	,005
Razón de ...	13,340	3	,004
Asociación lineal por ...	,005	1	,943
N de casos válidos	257		

a. 2 casillas (25,0%) tienen una frecuencia esperada inferior a 5. La frecuencia mínima esperada es 1,75.

Tabla de contingencia Q4a recoded * Suma graus del bad

			Suma graus del bad						Total
			0	1	2	3	4	5	
Q4a recoded	No	Recuento	1	37	40	46	28	15	167
		% de Q4a recoded	,6%	22,2%	24,0%	27,5%	16,8%	9,0%	100,0%
		% de Suma graus del bad	4,8%	56,1%	60,6%	88,5%	80,0%	88,2%	65,0%
	Si	Recuento	20	29	26	6	7	2	90
		% de Q4a recoded	22,2%	32,2%	28,9%	6,7%	7,8%	2,2%	100,0%
		% de Suma graus del bad	95,2%	43,9%	39,4%	11,5%	20,0%	11,8%	35,0%
Total	Recuento	21	66	66	52	35	17	257	
	% de Q4a recoded	8,2%	25,7%	25,7%	20,2%	13,6%	6,6%	100,0%	
	% de Suma graus del bad	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Pruebas de chi-cuadrado

	Valor	gl	Sig. asintótica (bilateral)
Chi-cuadrado de ...	5,644...	5	,000
Razón de ...	61,246	5	,000
Asociación lineal por ...	39,558	1	,000
N de casos válidos	257		

a. 0 casillas (,0%) tienen una frecuencia esperada inferior a 5. La frecuencia mínima esperada es 5,95.